

სტუდენტი

პავლენი

Труды кафедры древнегрузинского языка

. 16 .

ГРУЗИНСКИЕ ВЕРСИИ ПОСЛАНИЙ ПАВЛА

Подготовили к печати

К. С. Дзоценидзе

и

К. Д. Данелиа

Под редакцией А. Шанидзе

ТБИЛИСИ 1974

ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები

. 16 .

კავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

გამოსაცემად მოამზადეს
ქეთევან ძოწენიძემ
და
კორნელი დანელიამ

აკაკი შანიძის რედაქციით

თბილისი 1974

წიგნში წარმოდგენილია ასალი ალექსანდრის შემოკლებული ეპისტოლეების ეპიგრაფიკული (ოთხი) ქართული რედაქციის კრიტიკულად დადგენილი ტექსტი X—XIV საუკუნეთა თორმეტა ხელნაწერის მიხედვით, დამატების სახით კი — სტიქომეტრიული დანართები: „უწყებანი“ და „თავნი“. ტექსტს ახლავს შესავალი, რომელიც შეიცავს ავტორულ ცნობებს ქართულ ხელნაწერებსა, რედაქციებსა და სხვ. ტექსტუალურ საკითხებზე.

© თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 1974

რედაქტორის აკან

ძველი და ასალი ალექსანდრის წიგნების ქართული ვერსიების მეცნიერული გამოცემა უპირველესი და გადაუდებელი საქმეა.

ასალი ალექსანდრის წიგნთაგან უკვე 1945 წელს გამოვიდა «ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია»¹. მას მოჰყვა «საქმე მოციქულთა»² და შემდეგ — «კათოლიკე ეპისტოლეები»³. ამას უნდა მოჰყოლოდა «პავლეს ეპისტოლეები», მაგრამ მას დაავადებამ გარკვეული მიზეზების გამო. სამაგიეროდ გამოიცა «იოვანეს გამოცხადება» ანდრია კესარია-კაბადუკიელის კომენტარებითურთ⁴.

რაც შეეხება პავლეს ეპისტოლეების ამ გამოცემას, იგი ასე წარმოიშვა. ჯერ კიდევ ორმოციან წლებში პავლეთა მეცნიერული გამოცემის საქმე მივიანდევ ერთს ჩემს მოწოდებას, ჯერ ჩემს სტუდენტს, შემდეგ ჩემსავე ასპირანტს და მერმე კი ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ქართული ენის კათედრის გამგეს დოცენტს ქეთევან ძოწენიძეს, რომელსაც საკანდიდატო სარისხის მოსაპოვებელი დისერტაციის თემად აღებული ჰქონდა «სახელთა ბრუნება ძველ ქართულში პავლეს ეპისტოლეთა უძველესი რედაქციის სელნაწერთა მიხედვით». ამ დისერტაციის თეზისები დაიბეჭდა⁵.

პავლეს ეპისტოლეთა ტექსტის კრიტიკული გამოცემისათვის ქ. ძოწენიძემ გარკვეული სამუშაოები შეასრულა: ჯერ გადმოწერა 4 სელნაწერის ტექსტი (S—1138)⁶, და ვარიანტები გაუკეთა მას სხვა სელნაწერებიდან, გამოცემის საფუძველად მან საბოლოოდ 7 სელნაწერი (S—407) მიიჩნია და მისი ტექსტიც გადმოწერა. მაგრამ ამასობაში პედაგოგიურმა მოღვაწეობამ ქუთაისში იმდენად

¹ ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია სამი შატბერდული სელნაწერის მიხედვით (897, 936 და 973 წწ). გამოსცა ა. შანიძემ (=ძველი ქართული ენის ძეგლები 2). 1943.

² საქმე მოციქულთა. ძველი სელნაწერების მიხედვით გამოსცა ილია აბულაძემ. ა. შანიძის რედაქციით (=ძველი ქართული ენის ძეგლები. 7). 1956.

³ კათოლიკე ეპისტოლეთა ძველი ვერსიები. X—XIV საუკუნეთა სელნაწერების მიხედვით გამოსცა ქეთ. ლორთქიფანიძემ. ა. შანიძის რედაქციით (=ძველი ქართული ენის ძეგლები. 9). 1956.

⁴ იოვანეს გამოცხადება და მისი თარგმანება (ძველი ქართული ვერსია). ტექსტი გამოსაცემად პრეპრატად და გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ი. იმნაიშვილმა. ა. შანიძის რედაქციით. (=ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები. 7). 1961.

⁵ К. Дзоцендзе. Склонение имен по текстам древнейшей редакции «Посланий Павла» в древнегрузинском переводе. Автореферат диссертационной работы на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Тбилиси 1950.

⁶ იგი თ. ქორდანას A 345 ნომრად აქვს აწერილი.

გაიტაცა და ჩაითრია, რომ საშუალება არ მიეცა, ბოლომდე მიეყვანა დაწეებული სამეცნიერო საქმე. ამას დაერთო მისი ქრონიკული ავადმყოფობა, რომელმაც ბოლოს უდროოდ გამოგვაცალა ხელიდან ნიჭიერი და მართალი მკვლევარი (გარდაიცვალა 1969 წლის 4 ენკენისთვის).

რაკი ასეთ ვითარებაში მნიშვნელოვანი ძეგლის გამოცემა ძლიერ ფერხდებოდა, მე ვსთხოვე ქ. ძოწენიძეს მის სიცოცხლეშივე, რომ მისი დაწეებული საქმე განეგრძო მისსავე ყოფილ სტუდენტს, შემდგომ ჩემს ასპირანტს, ამჟამად კი თბილისის უნივერსიტეტის დოცენტს კ. დანელიას. ამას ქ. ძოწენიძე უყოფმანოდ დამთანხმდა და მთელი მისი გაწეული შრომის ნაყოფი 1966 წელს გადაეცა კ. დანელიას, რომელიც ჯერ გაეცნო ამ მასალას, გამოარკვია რედაქციული სახე ხელნაწერებისა და შემდეგ შეუდგა სასტამბოდ მომზადებას. მუშაობის პროცესში კ. დანელიამ გამოარკვია, რომ გიორგისეული რედაქციის ტექსტი ყველაზე უკეთ დაცულია ზ-ში, ე. ი. ათონის ქართველთა მონასტრის ხელნაწერში (ცაგარლით ეს არის № 12, ბლეიკით — № 78), მაგრამ ზ ხელნაწერიც (A—584) კარგია და ამიტომ გიორგისეული რედაქციის გამოცემას საფუძვლად ორივე ხელნაწერის ტექსტი დაედო (ზ-ისა).

ქ. ძოწენიძის მასალებში ვარიანტები ხელნაწერებიდან B ხელნაწერის ტექსტის მიმართ იყო გაკეთებული, თანაც რამდენადმე არასრულად (განსაკუთრებით ნაკლებ იყო აღნუსხული ორთოგრაფიული სხვაობანი). კ. დანელიამ უმჯობესად მიიჩნია, რომ ტექსტის კრიტიკული გამოცემისას ვარიანტები ხელახლა ყოფილიყო ამოწერილი უშუალოდ ხელნაწერებიდან. გზადაგზა სხვა ხელნაწერთა ავტორგვიანობაც გამოირკვა და საბოლოოდ ოთხი რედაქციის ტექსტი წარმოგვა, მაგრამ ისე, რომ უძველეს რედაქციას (A-ს) შეუერთდა ზ (S—1398) მომდევნო რედაქციას (B-ს) შეუერთდა თ (Sin. 51/81), 7 (Ath. 42), გიორგისეულ რედაქციას (C)-ს მიემატა ზ (Ath. 78), სოლო ფერემისეულ რედაქციას (D-ს) შეუერთდა ზ (ლენინგრადული).

ამიტომ, თუ თავიდან პავლეთა ტექსტის ქართული ვერსიების გამოცემა შეიძლია ხელნაწერის მიხედვით იყო ნაგარაუდები (ზოგ ხელნაწერამდე მაშინ ხელი არ მიგვიწვდებოდა), შემდეგში სუთი მნიშვნელოვანი ხელნაწერი შემოგვემატა, ასე რომ წინამდებარე გამოცემაში 12 ხელნაწერია გამოყენებული.

ტექსტის გამართვისას კ. დანელია ითვალისწინებდა როგორც თავის ამოწერილ ვარიანტებს, ისე ქ. ძოწენიძის აღნუსხულებსაც. სხვაობის შემთხვევაში ხელნაწერების ჩვენება იყო გადამწყვეტი.

კ. დანელიას გამოკვლევა პავლეთა ქართული ვერსიების შესახებ დაიბეჭდება «ძველი ქართული ენის კათედრის «შრომათა» მორიგ ნომერში.

უნდა აღინიშნოს ერთი გარემოება: ძველი რედაქციის ხელნაწერების «ებრაელთა მიმართ» 11, 33—38-ში, კანონიკურად მიჩნეული ტექსტისგან განსხვავებით, ჩართულია იმათი სახელები, რომელთაც კონკრეტულად გულისხმობდნენ, ე. ი. თუ ვინ იყვნენ სახელდებით ის პირები, «რომელნი სარწმუნოებით ერეოდეს მეფეთა [აბრაჰამ, ლოტ, მოსე, ისუ და ფინეჲ], მიემთხვნეს აღთქმასა [აბრაჰამ, ისუ და ქალებ], დაუყვნეს პირნი ღოთიანი [სამსონ, დავით და დანიელ]» და შემდ-

გომი. ჩართული სახელები მოიპოვება აგრეთვე პარიზისა და ლატალის ლექციონართა სათანადო ნაწყვეტებშიც.

აღნიშნული ადგილი ებრაელთა მიმართ ეპისტოლიდან ჩანართი სახელებით დაბეჭდა მის. თარხნიშვილმა პარიზის ლექციონარის მიხედვით¹. ჩართული სახელები სხვადასხვა სახით არის მოყვანილი ქართულ წყაროებშიც კი (ზოგან ვადასმულია, გადარეულია, აკლია ან სხვა რამ) და ისინი სპეციალურად განიხილა თავის გამოკვლევაში ვან ესბროეკმა ბერძნული პატრისტიკული ლიტერატურიდან ამოკრებილ ცნობებთან და ეფრემ ასურის კომენტართან შედარებით, რომელიც ამ ადგილს შეეხება. ეფრემის კომენტარი სომხური თარგმანით არის შემონახული². ვინაიდან ეს ნაწყვეტი საყურადღებოა მრავალ მხრივ, მოგვეყვას ტექსტის პარალელურად ლატალისა და პარიზის ხელნაწერთა მიხედვით³. როგორც შედარება გვიჩვენებს, ლატალის ლექციონარში ჯერ მოქმედებაა დასახელებული და შემდეგ პირი ან პირები, რომელთაც ეს მოქმედება ეხება აქტიურად თუ პასიურად, სოლო პარიზის ლექციონარში ჯერ პირი ან პირებია დასახელებული და შემდეგ მოქმედება. ამ გამოცემაში დაბეჭდილი სამოციქულოს ტექსტი გვიჩვენებს, რომ იგი ძირითადად ლატალისას მისდევს. განსხვავება ლატალისა და პარიზის ლექციონარებს შორის იმით აიხსნება, რომ გლოსები თავდაპირველად ალბათ აშიებზე იყო მოთავსებული და იქიდან პარიზის ხელნაწერის (ან მისი წინამორბედის) გადამწერს უთუოდ არასწორად გადაუტანია აშიიდან ტექსტში.

პავლე ებრაელთა

ლატალის ლექციონარი
(11, 32—37)

პარიზის ლექციონარი
(11, 32—40)

32. [41v, 22] და რაჲღამე ვთქუა, რამეთუ დამაკლებს მე ჟამი ესე მოთხრობად [მსაჯულთათჳს] გედეონისთჳს, ბარაკისთჳს, საფსონისთჳს და იეფთჳსთჳს, [მეფეთაჲ] დავითისთჳს და სამოელისთჳს და წინაწარმეტყუელთა,

32. [6v] და რაჲღამე ვთქუათ, რამეთუ დამაკლებს ჩუენ ჟამი ესე მოთხრობად [მსაჯულთათჳს] გედეონისთჳს, ბარაკისთჳს, საფსონისთჳს და იეფთაჲსთჳს, [მეფეთა] დავითისთჳს და სამოელისთჳს და წინაჲსწარმეტყუელთა

¹ Le Grand Lectionnaire de l'Église de Jérusalem. Tome I édité par Michel Tarchnischvili (CSCO, vol. 188=Scriptores iberici, tomus 9) Louvain 1959. § 149.

² Michel van Esbroeck. Hébreux 11, 33—38 dans l'ancienne version géorgienne: Biblica Vol. 53. Fasc. 1. 1972, 43—64.

³ ესარგებლობთ განსვენებული სტეფანე ჩხენკელის ამონაწერებით, რომლებიც ჯერ გამოუცემელია.

33. რომელნი-იგი სარწმუნოებით ერეოდეს მეფეთა [აბრაჰამ და მსაჯულნი იგი]; იქმოდეს სიმართლესა [აბრაჰამ, ლოთ, ფინეზ]; მიემთხუენეს აღთქუმასა [აბრაჰამ, ისუ, ქალებ]; დაუფენეს პირნი ღომთანი [საფსონ, დავით, დანიელ];

34. დაშრიტეს ძალი ცეცხლისაჲ [სამთა ყრმათა: ანანია, ასარია და მისაელ]; განერნეს პირსა მასუილისასა [ჰურია მღდელი და ელისე წინაწარმეტყუელი]; განძლიერდეს უძღურებისაგან [დავით და ეზეკია მეფე]; იქმნეს ძლიერ ბრძოლასა შინა [აბრაჰამ, მოსე, ისუ]; ბანაკები აოტეს უცხოთესლთაჲ [გედეონ, ბარაკ, საფსონ, დავით];

35. (მოიყვან)ნეს დედათა აღდგომილნი მკუდარნი მათნი [სომანიტელმან და სარეფთელმან]; სოლო სსუანი ძუირ-ძუირად ტანჯვითა აღესრულნეს და არღა მოედო მათ გამოქსნაჲ, რაჲთა უმჯობესსა აღდგომასა ღირს იქმნენ [მაკაბელნი შვდნი ძმანი და დედაჲ მათი];

36. და სსუანი [წინაწარმეტყუელნი რომელნიმე]¹ ტანჯვითა და გუემითა გამოიცადნეს [ელისე, იერემია, იობ]; მერმე კუალად საკრეფლებითა და საპურობილებითა [იერემია და მიქია];

37. ქვითა განიტვნეს [იერემია და ნაბოთე], განიხერხნეს [იობ და ზორობაბელ]. სიკუდილითა მასუილისაჲთა მოწყდეს [მიქია, ამოს, ზაქარია მღდელი და იოვანე ნათლის-მცემელი], იქცეოდეს ხალენებითა და თხის ტყავებითა ნაკლულენი, ჭირვეულნი...

(აკლია)

¹ რომელნიმე.

33. [აბრაჰამ და მსაჯულნი], რომელნი სარწმუნოებით ერეოდეს მეფეთა; [აბრაჰამ, მოსე, ისუ და ფინეზ] იქმოდეს სიმართლესა; [აბრაჰამ, ისუ და ქალებ] მიემთხუენეს აღთქუმასა, [საფსონ და დავით და დანიელ] დაუფენეს პირნი ღომთანი;

34. [სამთა ყრმათა: ანანია, ასარია, და მისაელ] დაშრიტეს ძალი ცეცხლისაჲ; [ჰურია მღდელი და ელისე წინაწარმეტყუელი] განერნეს პირსა მასუილისასა; [დავით მეფე, ეზეკია, ასა მეფე] განძლიერდეს უძღურებისაგან....

[გედეონ, ბარაკ, საფსონ და დავით] ბანაკები აოტეს უცხოთესლთაჲ.

35. მოიყვანნეს დედათა [სომანიტელმან და სარეფთელმან] აღდგომილნი მკუდართანი მათნი, სოლო სსუანი [მაკაბელნი შვდნი ძმანი და დედაჲ მათი და სსუანი წინაწარმეტყუელნი] ძვრ-ძვრად ტანჯვითა აღესრულნეს და არღა მოედო მათ გამოქსნაჲ, რაჲთა უმჯობესსა აღდგომასა ღირს იქმნენ.

36. [ესაია, იერემია და იობ] რომელნიმე ტანჯვითა და გუემითა განიცადნეს; [იერემია და მიქია] ბორკილებითა და საპურობილებითა;

37. [იერემია და ნაბოთე] ქვითა განიტვნეს; [ესაია] განიხერხა; [იობ, ზორობაბელ] განიცადნეს; [მიქია, ამოს, ზაქარია მღდელი] სიკუდილითა მასუილისაჲთა მოწყდეს, [იოვანე ნათლის-მცემელი, ელია, ელისე] იქცეოდეს ხალენებითა და თხისა ტყავებითა ნაკლულენი, ჭირვეულნი, ძვრ-სილულნი,

38. რომელთა ღირსეჲ არა იყო სოფელი ესე [წინაწარმეტყუელნი, რომელთა ზრდიდა აბდია]; უდაბნოსა ზედა შეცთომილნი მითათა და ქუაბთა და ჭურელთა ქუეყანისათა. [7v] და ესე ყოველნი იწამნეს სარწმუნოებითა და არღა მიიღეს აღნათქუენი იგი.

40. რამეთუ ღმერთმან უმჯობესი ჩუენთჳს წინაწარ განიგულა, რაჲთა არა თჳნიერ ჩუენსა სრულ იქმნენ.

პავლეს ეპისტოლეთა გამოცემით თითქმის დასრულებულია ასალი აღთქმის ქართული ვერსიების მეცნიერულ-კრიტიკული გამოცემა. თითქმის-მეთქი, რადგანაც რჩება კიდევ ოთხთავის გიორგისეული რედაქცია და განსხვავებული ტექსტის შუალედი ხელნაწერებისა (ურბნისისა, პალესტინურისა, ტბეთისა, მესტიისა), რომლებიც შეიცავენ გარდამავალი საფეხურის ტექსტს ძველის-ძველ რედაქციებსა და გიორგისეულს შორის. ეს სამუშაოც რომ მოთავდება და სათანხმებლები (კონკორდანსები) დაიბეჭდება (ოთხთავისა ცალკე, სამოციქულოსი ცალკე), ნათლად დაჩნდება ის ფას-დაუდებელი საუნჯე, რომელიც ამ წერილობითმა ძეგლებმა შემოუნახა ქართული ენის ისტორიას უხვი გრამატიკული ფორმებისა და მდიდარი ლექსიკური მარაგის სახით.

ა. შ ა ნ ი ძ ე
30. V. 1972

შესავალი

1. ხელნაწერები¹

პავლეს ეპისტოლეების წინამდებარე გამოცემაში ოთხი რედაქციაა წარმოდგენილი თორმეტი ხელნაწერის მიხედვით. ამ რედაქციათაგან ორი ძველია, ორი კი — გვიანდელი. თვითეულ რედაქციას რამდენიმე ნუსხა უძევს საფუძვლად. როგორც ქვემოთმოყვანილი აღწერილობიდან ჩანს, ძველი რედაქციის

- ¹ ხელნაწერთა აღწერილობისას გამოყენებულ წყაროთა შემოკლებანი
- აბულ. — საქმე მოციქულთა, გამოსცა ილ. აბულაძემ, ა. შანიძის რედაქციით, თბილისი, 1950.
- ბაქრ. — ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა (S კოლექციისა), შედგენილი ა. ბაქრაძის, თ. ბრეგაძის, ელ. მეტრეველისა და შხ. შანიძის მიერ, ელ. მეტრეველის რედაქციით, ტ. II, 1961.
- ბლეკ. — R. P. Blake, Catalogue des manuscrits géorgiens de la bibliothèque de la Laure d'Iviron au mont Athos: Exsrait de la Revue de l'Orient Chrétien, 3-e série, t. IX (XXIX), Nos 3 et 4 (1933—34). Paris 1934.
- ბრეგ. — ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა (S კოლექციისა), შედგენილი თ. ბრეგაძის, თ. ენუქიძის, ნ. კასრაძის, ლ. ქუთათელაძის და ქრ. შარაშიძის მიერ, ელ. მეტრეველის რედაქციით, ტ. I, 1959.
- გარ. — G. Garitte, Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du mont Sinaï, Louvain, 1956.
- კეკელიძე. — ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, 1960.
- ლორთქ. — კათოლიკე ეპისტოლეთა ქართული ევრსიები, გამოსცა ქ. ლორთქიფანიძემ, ა. შანიძის რედაქციით, თბილისი, 1956.
- მარ. — Н. Марр, Описание грузинских рукописей Синайского монастыря, Москва — Ленинград, 1940.
- ნიკოლ. — ქუთაისის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობა, ტ. I, შედგენილი ე. ნიკოლაძის მიერ, კ. კეკელიძის რედაქციით, თბილისი, 1953.
- ქორდ. — თ. ქორდაია, Описание рукописей Тифлисского церковного музея, кн. I, II, 1902.
- ცაგ. Пам. — А. Цагарели, Памятники грузинской старины в Святой земле и на Синае: Православный Палестинский сборник, т. IV, вып. I, С.-Петербург, 1888.
- ცაგ. Свед. — А. Цагарели, Сведения о памятниках грузинской письменности, вып. I, С.-Петербург, 1886.
- ძოწ. — ქ. ძოწენიძე, სახელთა ბრუნება ძველ ქართულში პავლეს ეპისტოლეთა წიგნების მიხედვით (საკანდიდატო დისერტაცია, ხელის საბეჭდო მანქანაზე გადაბეჭდილი), 1950.
- ჯაფარიძე. — ივ. ჯაფარიძის შვილი, სისის მთის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, თბილისი, 1947.

ცველა ნუსხა მეტ-ნაკლებად ნაკლებია, მაგრამ ისე რომ, საბედნიეროდ, ეს ნუსხები ერთმანეთს აესებენ და, ამდენად, ერთსავე რედაქციის ტექსტი აქ სრული სახითაა წარმოდგენილი. თვალსაშენად ტექნიკური გარემოების გამო B-ს განსხვავებული იკითხვისები A-ს ვარიანტებშია აღნიშნული, ისე როგორც D-ს სხვაობანი — C-ს ვარიანტებში.

თვითმუხი რედაქციის ნუსხებს შორის სხვაობა სავსებით დიდა არაა, მაგრამ ზოგჯერ საგრძნობია. ზოგადად ეს ასე წარმოგვიდგება:

A რედაქციის C და B ნუსხები ერთი ტიპისაა, B რედაქციის C-ს სხვაობანიდან განსხვავდება მათგან, მაგრამ არა იმდენად, რომ ცალკე თარგმანად მოვიჩინოთ.

B რედაქციის D ნუსხა სხვა ტიპისაა, ვიდრე B. ეს ორი უკანასკნელი კითხვების იდენტურია. გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ B ნუსხეში წარმოდგენილი B რედაქციის ეფრენობა C რედაქცია (გოიზისეული).

C (გოიზისეული) რედაქციის B-ს ნუსხებს შორის სხვაობა უმნიშვნელოა და ისიც არსებითად ორთოგრაფიული ხასიათისა.

D (ეფრემ მცირისეული) რედაქციის B ნუსხები ერთი ტიპისაა. მაგრამ C-ზე ეს არ ითქმის. C აშკარად ნარევი ტიპის ტექსტს შეიცავს, რომელშიც ეფრემისეული იკითხვისები ზოგჯერ შეცვლილია გოიზისეულით (ნ. აღწერილობა).

რედაქციითა შორის მიმართება ასეთია: უძველესია A რედაქცია, ამ რედაქციის ტექსტის გადამუშავებითაა მიღებული B რედაქცია. B რედაქციის (B ტიპის) ტექსტს იყენებს C. ხოლო ამ უკანასკნელს უშუალოდ ემყარება D.

გამოცემაში გამოყენებული ხელნაწერები აღწერილია მეტ-ნაკლები სისრულით სხვადასხვა დროს სხვადასხვა მკვლევრის მიერ. ამიტომ ჩვენ მოკლედ მოვიყვანთ არსებითი ხასიათის ცნობებს, რომლებიც უმეტესად მხოლოდ პავლეს ეპისტოლეებს შეეხება.

A რედაქციის ხელნაწერები

ა

ა ხელნაწერი დაცულია საქ. მეც. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (S 407). იგი X საუკუნისაა, ნაწერია ეტრატზე მრგლოვანი ხელით ორ სვეტად, შეიცავს 265 ფურცელს. იწყება ე. წ. «ევთალეს სტიქომეტრიით» (1r—30v), რომელიც მხოლოდ პავლეს ეპისტოლეთა ტექსტს ეხება. შემდგომ მოდის პავლეს ეპისტოლეების ტექსტი (32r—185r).

გვიანდელი (1700 წლის) მინაწერიდან (31r) ირკვევა, რომ ხელნაწერი ვახტანგ VI-ის ნაქონია.

პავლეს ეპისტოლეთაგან აკლია: ეფესელთა მიმართ (თავები: 4, 5, 6), ფილიპელთა მიმართ (1—2, 13). ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: აბუ ლ., 016—018; ლორთქ., 107—109; ბრეგ., 509—510.

ბ

ბ ხელნაწერი დაცულია საქ. მეც. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (S 1398). X საუკუნისაა; ნაწერია ეტრატზე ნუსხური ხელით ორ სვეტად; შეიცავს 147 ფურცელს. ხელნაწერი თავიდან, უთუოდ, მთელს სიგრძეზე უფროსი შეიცავდა, მაგრამ ძლიერ დაზიანებულია და დღეს აკლია: რომაელთა მიმართ, I კორინთელთა მიმართ, II კორინთელთა მიმართ, გალატელთა მიმართ, I თესლონიკელთა მიმართ (3,7—3,18), საქმე მოციქულთა (ბოლო ნაწილი) და კათოლიკე ეპისტოლენი მთლიანად.

ბ ხელნაწერის წინა ნაწილი ფრაგმენტის სახით ადრე ცალკე ნომრით იყო დაცული (A 369), დღეს კი შეერთებულია ბ-სთან. თ. ქორდანიას ცნობით, A 369 შეიცავდა тридцать поврежденных пергаментных листов, писанных асфавитом хуцური X века. დღეს კი ეს ნაწევები 12 ფურცლისაგან შედგება და შეიცავს «ევთალეს სტიქომეტრიის» ნაწილს: პავლეს ეპისტოლეებში დამოწმებული ციტატება ბიბლიური წიგნებიდან და «თავებს», რომელთაგან მხოლოდ სამი ეპისტოლისაა დაცული. (რომ., I კორ., II კორ.).

ბ ხელნაწერი ვრცელად აღწერილი: აბუ ლ., 018—019; ბაქრ., 185.

B რედაქციის ხელნაწერები

ა

ა ხელნაწერი დაცულია საქ. მეც. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (S 1138), ადრე სხვა ნომრით (A 345) ინახებოდა. X საუკუნისაა; ნაწერია ეტრატზე მრგლოვანი ხელით ორ სვეტად; შეიცავს 180 ფურცელს (უკანასკნელი ქაღალდისაა, რომელზეც თ. ქორდანიას შენიშვნებია ხელნაწერის შესახებ); იწყება «ევთალეს სტიქომეტრიით» (1r—25v), რომელსაც თავიდან აკლია. შემდეგ მოდის პავლეს ეპისტოლეების ტექსტი (26r—179v). ამჟამად ხელნაწერი მხოლოდ პავლეს ეპისტოლეებს შეიცავს და თანაც ნაკლებად. აკლია: რომაელთა მიმართ (9,28—10,8), II კორინთელთა მიმართ (11,14—13), გალატელთა მიმართ (1,1—1,20; 2,10—2,20), ფილიპელთა მიმართ (4,7—4,21), I ტიმოთეს მიმართ (3,15—6), II ტიმოთეს მიმართ, ტიტეს მიმართ, ფილემონის მიმართ (სამივე ეპისტოლე მთლად).

ხელნაწერის აღწერილობა და სხვა სახის ცნობები საკმაოდ მოიპოვება საქალაქურ ლიტერატურაში: ქორდ., 329—345; კეკ., 415; აბუ ლ., პალ. აღბ., 298; ბაქრ., 30—31.

ბ

ბ ხელნაწერი დაცულია ქუთაისის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის ხელნაწერთა ფონდში (№ 176). XI საუკუნის პირველი ნახევრისაა; ნაწერია

1 თ. ქორდანიას, Описание рукописей Тифлисского церковного музея, кн. I, стр. 361.

ეტრატზე მრგლოვანი ხელით ორ სვეტად. ზოგჯერ ფურცლის კიდეები წაჭრილია და ამ წაჭრილ ნაწილებს ხშირად ასობები და სიტყვებიც კი წაპოლია, რაც სინ-შირის გამო სქოლიოში ყოველთვის არ აღგვინიშნავს.

პავლეს ეპისტოლეებს უკავია 96r—164v. ამას წინ უძღვის «ევთალეს სტიქომეტრია» (87r—95v), რომელსაც დიდი ნაწილი აკლია. კერძოდ, «თივების» ტექსტს სრულებით არ შეიცავს.

პავლეს ეპისტოლეთაგან აკლია: რომაელთა მიმართ (2,20—3,20; 6,19—9,13; 11,18—12,11; 14,3—16), I კორინთელთა მიმართ (1,1—1,21; 7,8—9,8; 14,11—14,39), გალატელთა მიმართ (4,7—5,11), ფილიპელთა მიმართ (3,17—4,23) I თესალონიკელთა მიმართ (4,4—5,11), II თესალონიკელთა მიმართ (1,12—3,6), ებრაელთა მიმართ (6,4—7,7), I ტიმოთეს მიმართ (5,4—6,2), ტიტეს მიმართ (2—3), ფილემონის მიმართ (მთლად).

ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: აბუ ლ., 019—020; ძოწ., 04—06; ნიკოლ., 331—332.

შ

შ ხელნაწერი სინის მთის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციას ეკუთვნის (ქ. გარიით № 58/31, ცაგარლით № 16). X საუკუნისაა. ქ. გარიით ამავე ხელნაწერის ნაწილად მიიჩნევენ Sin 60-საც. ფურცლების რაოდენობაა: 45 (№58)+121 (№31)+12 (№60). ნაწერია ეტრატზე მრგლოვანი ხელით ორ სვეტად. შიგ არის პავლეს ეპისტოლეები, რომელსაც უკავია 1r—45v (№58)+1r—32r (№31), მოციქულთა საქმე (33r—118v), იაკობის კათოლიკე ეპისტოლე (118v—121v), საკითხავები (№60) ანუ «განგებაჲ თუეთა წელიწადისათაჲ საკითხავთათჳს დღითი დღეთა წმიდათაჲსა და საუფლოთა დღესასწაულთა». მასვე (№60) აქვს ანდერძი, სადაც აღნიშნულია, რომ ხელნაწერის მომგებელია კ ჳ რ ი კ ე, რომელიც მიძნაძორელი ყოფილა, თუანს სუცესი, სოლო გადამწერი — კ ჳ რ ი კ ე ს ო ხ ა ს ტ რ ე ლ ი. თარიღიც უზის: დასაბამითგან წელნი იუვნეს ხ ფ პ ა და ქრონიკონი იყო რ ქ ზ (ე. ი. 977 წ.).

პავლეს ეპისტოლეებს აკლია: რომაელთა მიმართ, I კორინთელთა მიმართ, II კორინთელთა მიმართ (1—2,10), I თესალონიკელთა მიმართ (4,11—5,28), II თესალონიკელთა მიმართ (მთლად), ებრაელთა მიმართ (1—5,ხ). დანარჩენი თხზულებანი ასეა განლაგებული, Sin 58: II კორინთელთა მიმართ (1r—14v), გალატელთა მიმართ (14v—22r), ეფესელთა მიმართ (22v—30v), ფილიპელთა მიმართ (30v—36v), კოლასელთა მიმართ (36v—42v), I თესალონიკელთა მიმართ (42v—45v), Sin 31: ებრაელთა მიმართ (1r—16v), I ტიმოთეს მიმართ (16r—22v), II ტიმოთეს მიმართ (23r—28r), ტიტეს მიმართ (28r—31r), ფილემონის მიმართ (31r—32r).

შ ხელნაწერს ევთალეს სტიქომეტრია არა აქვს, არც ტექსტის შიგნით აქვს თავებისა და ქვეთავების აღნიშვნელი სათაურები. ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: ცაგ. Пам., 205—206; მარ., 97—99; 107—111; ჯავახ., 53—54; გარ., 189—197.

7

7 ხელნაწერი ათონის ივერიის მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციას ეკუთვნის (რ. ბლეიკით, № 42, ა. ცაგარლით, № 11). X საუკუნისაა; შეიცავს 237 ფურცელს; ნაწერია ეტრატზე ადრინდელი ნუსხური ხელით ორ სვეტად.

ხელნაწერი შეიცავს: პავლეს ეპისტოლეებს (1r—124r), მოციქულთა საქმეს (124r—194v) და კათოლიკე ეპისტოლეებს (194v—222r). პავლეს ეპისტოლეთაგან აკლია (ჩვენს ხელთ არსებული ფოტოპირის მიხედვით) რომაელთა ნაწილი (5,2—10,13). ეპისტოლეები ასეა განლაგებული (ხელნაწერის ფურცლების აღნიშვნის შემდგომ ფრჩხილებში ფოტოპირის გვერდებსაც ვასახელებთ, რადგან ზოგჯერ ფოტოპირების პაგინაცია არეულია):

1. რომაელთა მიმართ 1r—17r (3—34)
2. I კორინთელთა მიმართ 17r—39v (34—80)
3. II კორინთელთა მიმართ 39v—54v (80—110)
4. გალატელთა მიმართ 54v—62v (110—126)
5. ეფესელთა მიმართ 62v—70v (126—144)
6. ფილიპელთა მიმართ 70v—76r (144—155)
7. კოლასელთა მიმართ 76r—81v (155—166)
8. I თესალონიკელთა მიმართ 81v—86v (166—176)
9. II თესალონიკელთა მიმართ 86v—89r (176—181)
10. ებრაელთა მიმართ 89r—106v (181—220)
11. I ტიმოთეს მიმართ 106v—112v (220—232)
12. II ტიმოთეს მიმართ 112v—124v (232—256)
13. ტიტეს მიმართ 124—? (256—250)
14. ფილემონის მიმართ ? (250—248)

როგორც ვხედავთ, ორი უკანასკნელი ეპისტოლის ფურცლების პაგინაცია ფოტოპირში არა ჩანს, სოლო გვერდები ფოტოპირისა არეულია. ასეთივე აღრევაა II ტიმოთესთან, 3,16 იწყება 258 გვერდზე, 4,8—257 გვერდზე, 4,17 კი — 256-ზე.

ამ ხელნაწერს არა აქვს ევთალეს სტიქომეტრია და არც ტექსტის შიგნით — თავებისა და ქვეთავების სათაურები, მსგავსად შ ხელნაწერისა. 7 ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: ცაგ. Свед., 76—77; ბლეიკ., 130—132; აბუ ლ., 020—021.

ჩვენ ვსარგებლობდით ხელნაწერთა ინსტიტუტის ფოტოპირებით.

ც რ ე დ ა ქ ც ი ი ს ხ ე ლ ნ ა წ ე რ ე ბ ი

7

7 ხელნაწერი დაცულია საქ. მეცნ. აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A 584). XI საუკუნისაა; შედგება 265 ფურცლისაგან; ნაწერია ეტრატზე (ბოლო 16 ფურცელი ქაღალდისაა) წვრილი, მაგრამ კარგი ნუსხური ხელით ერთ სვეტად. მოეპოება საყურადღებო ანდერძები და მინაწერები, საიდანაც

ვეგებულობთ, რომ სამოციქულოს მთარგმნელია გიორგი მთაწმიდელი. სოლო გადამწერი — მისი მოწაფე გიორგი ხუცეს-მონაზონი. ამ უკანასკნელს სამოციქულო გადმოუწერია 1083 წელს მთაწმიდლის ავტოგრაფიდან გადმოღებული პირის მისეფით.

სამოციქულოს შემადგენელ თხზულებათა რიგი ძველ რედაქციებში ასეთია: პავლეს ეპისტოლენი, საქმე მოციქულთა, კათოლიკე ეპისტოლენი. II-ში კი (და საერთოდ CD რედაქციათა ნუსხებში) ასეთია: საქმე მოციქულთა (1r—67v), კათოლიკე ეპისტოლენი (67v—98v), პავლეს ეპისტოლენი (100r—228v).

II-ში ყოველ ეპისტოლეს წინ უძღვის ჯერ «უწყება», შემდგომ — «თავნი». ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: ქორდ., II, 97—99; აბულ. 021—025.

ბ

ბ ხელნაწერი ეკუთვნის ათონის ივერიის მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციას (ბლევით, № 78, ცაგარელით, № 12). XI საუკუნისაა; ნაწერი ეტრატზე ნუსხური ხელით ერთ სვეტად. შეიცავს სამოციქულოს სრულად ევთალეს სტიქომეტრიითურთ, კერძოდ:

1) პირველი სიტყუა საქმისათვის მოციქულთაჲსა და უწყებაჲ განწესებისათვის თავთაჲსა (2r—6r);

2) სიტყუაჲ ბ წიგნისა მისთვის, რომელ არს საქმე მოციქულთაჲ (6r—7v); 3) მიმოსვლაჲ პავლესი (7v—9r); 4) განწესებაჲ თავთა წმიდანთა მოციქულთა საქმისაჲ (9r—13v); 5) საღმრთოთა წამებათა განწესებაჲ (13v—14r); 6) საქმე წმიდანთა მოციქულთაჲ, აღწერილი ლუკა მასარებლისაჲთ (14r—71v); 7) უწყებაჲ სამოციქულოთა მათ (71v—72v), კათოლიკეთა (72v—76r) და [პავლეს] ეპისტოლეთა (76r—86r), ძალისა და მიზეზისაჲ, შემოკლებულად აღწერილი; 8) თავნი კათოლიკეთა (86r—88v) და პავლეს ეპისტოლეთა (88v—95v); 9) კათოლიკე ეპისტოლენი (95v—118v); 10) პავლეს ეპისტოლენი (119r—231r).

ხელნაწერის ბოლო ფურცელზე იამბიკური ლექსია, რომლის კიდურწერილობაა: «დაესრულა პავლე; ქრისტე, შეიწყალე ცოდვილი გიორგი». ეს ლექსი II ხელნაწერის მისეფით გამოაქვეყნა ილ. აბულაძემ (საქმე მოციქულთა, გვ. 024—025).

ბ ხელნაწერის დასასრულს მოიპოვება ანდერძი: დიდება შენდა, ყოვლად წმიდანო საბაო, რომელმან ღირს მყავ უღირსი ესე აღსრულებად ამის კეთილისა და აღასრულე წადიერებაჲ ჩემი. ლოცვა-ყავთ, წმიდანო ღმრთისანო, ღმერთ-შემოსილისა მამისა გიორგისთვის, რომელმან წმიდაჲ ესე და ქრისტეანობისა წინამძღუარი წიგნი განაახლა და თარგმნა. ქრისტემან მიეცინ სასუიდელო შრომისაჲ, და ამას წმიდასა და ყოვლად ქებულსა მოციქულსა თანა ყავნ ნაწილი მისი, ამინ. ჩემთვისცა გლახ[აკისა ნი]კოლასა ლოცვა-ყავთ, წმიდანო მამანო, რამეთუ ფრიადითა წადიერებითა [მოვი]გე საუნჯე ყოვლისა კეთილისაჲ, რადთა იქნას ღმერთმან სული ჩუენი სატანჯველთაგან საუკუნოთა და იქმნას სასუიდელო სიუფარულისა მის. ამინ».

ხელნაწერის ხელითვე სშირდაა მინაწერები: 1) «ქრისტე, შეიწყალე გიორგი თარგმანი. უფალო იესუ ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შეგვწყალენ ჩუენ. ამინ» (1r); 2) «ლოცვა-ყავთ ცოდვილისა ნიკოლასთვის. კურთხეულ არს ღმერთო სრულყოფილი ყოვლისა კეთილისაჲ, რომელმან ესეცა საღმრთოჲ საქმე სრულ ეო. ქრისტე, ადიდე და აკურთხე მამაჲ გიორგი, რომელმან წმიდაჲ ესე წიგნი განაახლა. და მიეც სასუიდელო შრომისაჲ, ამინ» (71v); 3) ლოცვა-ყავთ ცოდვილისა ნიკოლასთვის» (91r); 4) «ლოცვა-ყავთ მამისა გიორგისთვის თარგმანისა» (95r); 5) «ქრისტე, შეიწყალე მამაჲ გიორგი თარგმანი» (118v); 6) «წმიდანო მოციქულო, მეოხ ეყავ მამასა გიორგის თარგმანსა (140r); 7) «წმიდანო მოციქულო, მეოხ ეყავ ცოდვილისა ნიკოლას (140r); 8) «ლოცვა-ყავთ ცოდვილისა ნიკოლასთვის (159v); 9) «მადლი ღმერთსა სახიერსა» (180r). იქვე (ეფესელთა წიგნის სათაურის შემდეგ): «ქრისტე სახიერო, წყალობით მოიქსენე სული თეკლასი»; 10) «ქრისტე, შეიწყალე ცოდვილი ნიკოლა» (187r). იქვე (ფილიპელთა წიგნის სათაურის შემდეგ): «ქრისტე, ადიდე მამაჲ გიორგი თარგმანი»; 11) «ქრისტე, ადიდე მამა გიორგი თარგმანი. ლოცვა-ყავთ ცოდვილისა ნიკოლასთვის (201r).

როგორც ანდერძიდან და მინაწერებიდან ჩანს, გიორგი მთაწმიდელი მოსენებულია სამოციქულოს განმარტებლად და მთარგმნელად სოლო ნიკოლა მომგებელი უნდა იყოს. თუმცა ნიკოლა თავის თავს მწერლად (ე. ი. გადამწერად) არ ასახელებს, მაგრამ ანდერძში პირველი პირით ლაპარაკობს: «ჩემთვისცა გლახ[აკისა ნი]კოლასა ლოცვა-ყავთ»... რადგან ანდერძისა და მინაწერების ხელი იგივეა, რაც ხელნაწერისა, შეიძლება, ნიკოლა გადამწერად მივიჩნიოთ. ასეა თუ ისე, აშკარაა, რომ ბ ხელნაწერი ყველაზე უკეთ გადმოსცემს სამოციქულოს გიორგისეული რედაქციის ვითარებას და გიორგის ავტოგრაფისაგან უნდა იყოს გადაწერილი (ცაგარელი და ბლევით მას გიორგის ავტოგრაფად მიიჩნევენ).

ძველი რედაქციის ნუსხების მსგავსად, ბ-ში ევთალეს სტიქომეტრია ერთადაა და წინ უძღვის ტექსტს, სოლო II-ში, როგორც აღვნიშნეთ, დანაწილებულია და თვითვე ეპისტოლეს თავ-თავისი «უწყებაჲ» და «თავნი» ახლავს. ეს რომ არა, ბ-სა და II ნუსხებს შორის სრული მსგავსებაა, მათ შორის არ არის არავითარი რედაქციული სხვაობა. მხოლოდ ორიოდე სიტყვის დანწერილობაშია სხვაობა. მაგ. ბ-სთვის დამახასიათებელია: რჩული (იშვითად: შჯული), ცხოვნება, რავდენ, სოლო II-სთვის: შჯული, ცხოვნება, რაოდენ. ხელნაწერი აღწერილია: ცაგ., Свд., 77: ბლევ. 156—157.

ჩვენ ვსარგებლობდით ბ-ს ფოტოპირებით.

ბ

ბ ხელნაწერი დაცულია საქ. მეც. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A 34). XIII საუკუნისაა; ნაწერი ეტრატზე (ბოლო 25 ფურცელი გვიანდელია და ქაღალდისა) ნუსხური ხელით ერთ სვეტად. შეიცავს:

02 პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

მოციქულთა საქმეს (1r—63v), კათოლიკე ეპისტოლეებს (63v—95r) და პავლეს ეპისტოლეებს (95r—225r).

ჩ. ხელნაწერში, ზ-ს მსგავსად, «უწყება» და «თავნი» ყველა ეპისტოლისა ერთად და წინ უძღვის ეპისტოლეთა ტექსტს (95r—111r).

პავლეს ეპისტოლეთაგან აკლია: კოლასელთა მიმართ (3,6—4,1), II თესლონიკელთა მიმართ (1,12—2,17), ებრაელთა მიმართ (12,16—13,6).

ალაგ-ალაგ გიორგისეულ ტექსტში სწავდასხვა სასიათის ცვლილებები შეინიშნება (მდრ. I თეს. 3,5; 4,15; 5,2; II თეს. 3,16; ებრ. 1,12; 7,21; 10,6—39 და სხვ.). ხელნაწერი აღწერილია რამდენჯერმე: ქორდ., 33—34; აბუღ., 025.

D რედაქციის ხელნაწერები

ძ

ძ ხელნაწერი დაცულია საქ. მეცნ. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A 137). XIV საუკუნისაა; ნაწერია ეტრატზე ნუსხური სელით ორ სვეტად. შეიცავს: მოციქულთა საქმეს (2r—97v), კათოლიკე ეპისტოლეებს (97v—143r) და პავლეს ეპისტოლეებს (143r—330r).

ძ-ში თვითნებულ ეპისტოლეს წინ უძღვის თავ-თავისი «უწყება» და «თავნი».

ფურცლები 247, 266 და 269 პალიმფსესტია; პირველი ნაწერი ნუსხურია და მერმინდელიც გვიანდელი (XVIII საუკ.) ნუსხურითაა ნაწერი. გვიანდელი სელით ნაწერი 270, 271 ფურცლები, რომლებიც ქალაქისაა. ამ ჩამატებული ფურცლების ტექსტის ორთოგრაფია გვიანდელია. აღსანიშნავია ძ-ის სმარება ა-ს ნაცვლად. უმართებულო ორთოგრაფიული ფორმები სქოლიოში უოველთვის არ აღვნიშნავს.

D რედაქციის ნუსხათაგან პირველად ძ-ს ჩვენებებს აღვნიშნავთ, მაგრამ არა იმიტომ, რომ ძ ყველაზე უკეთ გადმოსცემდეს ეფრემისეული რედაქციის ვითარებას, არამედ იმიტომ, რომ მასში სრულად აა ტექსტი. ეს ნუსხა გამოყენებული აქვთ სამოციქულოს სხვა თხზულებათა გამომცემლებს (ი. აბულაძეს, ქ. ლორთქიფანიძეს), როგორც D რედაქციის ერთ-ერთი ძირითადი ხელნაწერი. მაგრამ მათ არ აღუნიშნავთ ძ-ს ერთი ძირითადი თავისებურება, რაც შემდეგში გამოიხატება: ძ-ს ტექსტი წმინდა ეფრემისეული რედაქციისა კი არ არის, არამედ ნარევი ა, ეფრემისეული ტექსტი შეჯერებულია გიორგისეულ რედაქციასთან და ზოგი რამ ისევ გიორგისეულით არის შეცვლილი. ჩანს, ამ ნუსხის გადამწერს თუ შემჯერებელს ეფრემისეული ხელნაწერის გადაწერისას წინ ედო გიორგისეული რედაქციის ტექსტიც, მასშიც ისედაც და ზოგჯერ მას აძლევდა უპირატესობას. საგულისხმოა, რომ იმ ადგილებში, სადაც ეფრემი გიორგისეული ტექსტის მუსხლებს ნაწილობრივ ან მთლიანად ცვლის, ე. ი. ახალთაგანს იძლევა, ძ გიორგისეულ წაკითხვებს ტოვებს. მაგ., C რედაქციაშია: რომელიმე იმარსავნ დღე-გამოდებით და რომელიმე იმარსავნ ყოველსა დღესა (რომ. 14,5). ხოლო ძ-შია (7b ნუსხების მიხედვით): რომელიმე სჯის დღესა დღით შუგა, ხოლო რომელიმე ყოველსავე დღესა. ძ ამ შემთხვევაში C-ს წაკითხვას იმეორებს. ან კიდევ, C-ში გვაქვს: ხოლო ესრეთ პა-

ტივ ცემულ ვარსახარებად არა თუ სადა სახელ-დებულ არს ქრისტე, რაათა არა სსუსა სადუმველსა ზედა ვაშენებდე (რომ. 15,20). ხოლო D (7b) ასე ცვლის ამ ადგილს: ხოლო ესრეთა რაჲ პატივის მოყუარე ვარს ხარებად არა ამისთვის რაათა-მცა სსუსათა საფუძველსა ზედა მზუაობარ ვიყავ შენებად. ძ აქაც C-ს წაკითხვას იმეორებს. მსგავსი ვითარება სხვაგანაცაა (ნახეთ: რომ. 16,7; I კორ. 4,6; 5,3; 5,7; 6,2; 6,12—13; 6,18—19; 7,27; 7,35—36; 9,13—14; 10,17; 12,11; II კორ. 8,4; 11,4; გალ. 2,6; ფილიპ. 4,10...).

ძ-ში ზოგჯერ ერთი მუსლის ფარგლებში ორივე (CD) რედაქციის ვითარება ჩანს. მაგ. C-შია: ვიყო მე მეტყუელისა მის ჩემისა, ვითარცა სსუაჲ ენაჲ, და რომელი-იგი მეტყულის მე, ვითარცა სსუაჲ ენაჲ (I კორ. 14,11). D-ში (7b ნუსხებში) ეს ადგილი ასეა შეცვლილი: ვიყო მე მზრასვალისა მის ჩემისა ბარბაროზ, და რომელი-იგი იტყოდის ჩემდა მომართ ბარბაროზ. ძ-შია: ვიყო მე მეტყუელი-სა მის ჩემისა ბარბაროზ, და რომელი-იგი მეტყუოდის მე, ვითარცა სსუაჲ ენაჲ.

ზოგჯერ ძ ორივე (CD) რედაქციისაგან განსხვავებულ იკითხვისებსაც იძლევა. მაგ., C-შია: აღაორძინენ ნაყოფი სიმართლისა თქუენისაჲ (II კორ. 9,10). D-ს 7b ნუსხებში: აღაორძინენ სუარბლები სიმართლისა თქუენისაჲ; ხოლო ძ-შია: აღაორძინენ ნეშტი თქუენისა სიმართლისაჲ.

როგორც ჩანს, ძ წარმოგვიდგენს D რედაქციას ტექსტს, ოღონდ კვლავ «შესწორებულს» გიორგისეული რედაქციის მიხედვით. სიზუსტემ და ბერძნულ წყაროსთან სიახლოვემ სამოციქულოს ეფრემისეულ რედაქციას ნდობა მოუპოვა და ის კარგა ხანს ეცილებოდა პირველობაში გიორგისეულ რედაქციას. ეს იქიდანაც ჩანს, რომ სამოციქულოს ეფრემისეული რედაქციის ხელნაწერები გიორგისეულისაზე უფრო მეტი რაოდენობითაა მოღწეული. მაგრამ საბოლოოდ ეკლესიამ მაინც კანონიკურად გიორგისეული რედაქცია ცნო.

ძ ხელნაწერი აღწერილია ორჯერ: ქორდ., I, 145; აბუღ., 026—028.

7

7 ხელნაწერი დაცულია საქ. მეცნ. აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (A 677). XI თუ XII საუკუნისა უნდა იყოს; ნაწერია ეტრატზე მსხვილი ნუსხური სელით ორ სვეტად. ხელნაწერის ფურცლების ზედა ნაწილი სშირად დაზიანებულია და ცუდად ან სულ არ იკითხება. ასეთ შემთხვევათა სისშირის გამო გამოცემაში მას უოველთვის არ აღვნიშნავთ.

ხელნაწერი შეიცავს: მოციქულთა საქმეს (1r—65v), კათოლიკე ეპისტოლეებს (66r—100v) და პავლეს ეპისტოლეებს (101r—241v).

ყოველ ეპისტოლეს თავისი «უწყება» და «თავნი» წინ უძღვის.

ხელნაწერი ნაკლულია, მოღწეული ნაწილი კი აღდგენილია. პავლეს ეპისტოლეთაგან აკლია: რომაელთა მიმართ (2,18—3,7), გალატელთა მიმართ (5,19—6,12), ეფესელთა მიმართ («უწყების» ბოლო, «თავნი», 1,1—1,8; 2,9—3,18; 4,16—5,27), I ტიმოთეს მიმართ («თავნის» ნაწილი, 1,1—1,12), II ტიმოთეს მიმართ («უწყების» დიდი ნაწილი), ტიტეს მიმართ (1,6—3,15), ფილემონის მიმართ (მთლად).

სელაშერი აღწერილია რამდენჯერმე: ქორღ., II, 151; აბუღ.,
028—031.

५

4 ხელნაწერი¹ დაცულია სსრკ მეც. აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ლენინგრადის განყოფილებაში (K 4). ადრე აღინიშნებოდა K 12-ად, XIII საუკუნისაა. ზომა 28×19; ნაწერია კარგ ეტრატზე ლამაზი ნუსხური ხელით ორ სვეტად, სვეტში 26 სტრიქონია. შედგება 277 ფურცლისაგან და ჩასმულია მაგარ, ტყავადაკრულ ხის უდაში. ამოჭრილია ოთხი ფურცელი. ერთი დასაწყისიდან (თაფურცელი), სამი — ბოლოდან (დარჩენილია ამოჭრილ ფურცელთა ძირები). დაუწერლადია გაშვებული 118 recto, ხოლო verso-ზე გიორგი მთაწმიდლის იამბიკური ლექსია².

ბოლო სამი ფურცელი რომ არა, ხ იქნებოდა კარგად დაცული სრული კრებული სამოციქულოსი. ი წყ ე ბ ა: «პირველი სიტყუაჲ საქმისათჳს მოციქულთაჲსა და უწყებაჲ განწესებისათჳს თაფთაჲსა» (1რ). წყ დ ე ბ ა: «ესე არს კეთილ და სარგებელ კაცთა» (ტიტ. 3,9).

სამოციქულოში შემავალ თხზულებათა რიგი ისეთივეა, როგორც CD რედაქციითა სხვა ხელნაწერებში: საქმე მოციქულთა (14r—81v), კათოლიკე ეპისტოლენი (82r—117v), პავლეს ეპისტოლენი (119r—277v).

ჩ სელნაწერი 7 ტიპისაა, ოღონდ ცოტათი განსხვავებული. ჩ გვიან შეუსწო-
რებათ მხოლოდ იმ მიზნით, რომ 7-ში დაცულ ტექსტს დამთხვეოდა.

სელნაწერი იერუსალიმის ჯვრის ამალგების მონასტრიდანაა და იქიდან მოუ-
ტანია გიორგი ავალიშვილს 1820 წელს, როგორც ამას გვაუწყებს
წინა უღის შიგნითა მხარის მინაწერი: «წელსა ჩუკ, აპრილის დ მივიღე წიგნი
ესე საქმისათჳს მოციქულთასა განწესებისათჳს თავთასა იეროსალიმს ჯვარის
ამალგების მონასტრიდამ ბრძანებითა წმიდისა პეტრას მიტროპოლიტის მისაღი-
სა და სრულიად კრებულისა მისისა ნებართვითა თავადმან გიორგი ავალოვმან».

აქ მოხსენებულია ის მისაღელ მიტროპოლიტი, რომელმაც გიორგი ავალი-შვილს აჩუქა იერუსალიმის ჯვრის მონასტრის ქართულ სელნაწერთა მთელი კოლექცია (200-ზე მეტი სელნაწერი). სამწუხაროდ, გიორგი ავალიშვილმა შერჩევის შემდეგ მხოლოდ ცხრა ქართული სელნაწერიღა ჩამოიტანა³. ეს სელნაწერები 1841 წელს შეიძინა პეტერბურგის მეცნიერებათა აკადემიამ. ამ სელნაწერთა მოკლე აღწერილობანი გამოაქვეყნეს მ. ბროსემ და ალ. ცაგარელმა⁴.

¹ რადგან ამ ხელნაწერის აღწერილობა არ არის გამოქვეყნებული, ამიტომ შედარებით ვრცლად ვეხებით მას.

² ეს ლექსი გამოქვეყნებულია "სელნაწერის" მისედედით: ილ. აბულაძე, საქმე მოცუქულ-
თა..., გვ. 024—025.

³ გიორგი ავალიშვილი, მგზავრობად თბილისიდან იერუსალამად, ტექსტი გამო-
საცემად მოამზადა, გამოკვლევა, ლექსიკონი და საძიებელი დაურთო ელ. მეტრეველმა, 1967,
გვ. 013—014, ელ. მეტრეველი, გ. ავალიშვილი — ბიბლიოფილი და კოლექციონერი: კ. კ-
კელიძეს (საიუბილეო კრებული), 1959, გვ. 259—260.

⁴ ელ. მეტრეველი, გ. ავალიშვილი — ბიბლიოფილი და კოლექციონერი..., გვ. 258.

გიორგი ავალიშვილს და ხელნაწერის ტექსტი თავებად დაუყვია (ახალი დაყოფისამებრ).

ბელაწერს ბევრი მინაწერი აქვს ძველი მხედრულით, რომლებიც ძალზე დახვეული და ძნელად წასაკითხია (15v, 146v—147r, 148r, 154r, 156v, 183v, 191r, 258v—259r). გვიანდელი მხედრული მინაწერები (1813 წ.) ვიღაც ბესარიონ მღვდლისათვის შეწყალების გამოთხოვას ეხება:

• ღმერთო, შეიწყალე ბესარიონ მღვდელი» (წიხა უდის მიგნითა მშაოჲს).

„შეიცვალე, უფალო, ბესარიონ“ (1რ).

„შეიწყალე, უფალო, ბესარიონი“ (11r).
 „იესო ძლიერო ქრისტე, შეიწყალე, და მისო წმიდანო მოციქულნო, შეიწყალე სული ბესარიონ მღვდლისა. საფლავო ქრისტესო, შეიწყალე ცოდვილი ბესარიონ; უფალო, ნუ უკუღმევებლს-ყოფ ვედრებასა კაცთასა“ (121r).

დისა ათორმეტნი მოციქულისა, შუე» (122v).

„სამეზიოთ დიდებულო ღმერთო და წმინდანო მოციქულნო, შეიწყალე ბესარიონ, მღვდელი უღირსი, შენ უფალმან. ამინ. ქრისტეს საფლავმან ქრკს ჩვიბ (221v).

iv). «*დაცინა მოცადულნო ქრისტესნო, ზე-თ ბესარიონს*» (263 r).

უწიგნური ენით და უხეირო ნუსხური ხელითაა შესრულებული 1740 წლის მინაწერი: «მოისუსენე, უფალო, ნიკოლავაჲ ბერი, ნეოფიტე გურიელი გოგუვაძე» (145v — 146r).

გოგუვაძე" (145v — 146r).
 ზელნაწერის პუნქტუაციიდან აღსანიშნავია შემდეგი ნიშნების სმარება: ერ-
 თი წერტილისა (.) მძიმისა და ზოგჯერ ორი წერტილის მნიშვნელობითაც;
 ორი წერტილისა (:) ორი წერტილისა და ზოგჯერ მძიმის მნიშვნელობით;
 სამი წერტილისა (: :) წერტილის მნიშვნელობით; მძიმისა (·) დღევან-
 დელი მძიმის მნიშვნელობით (იშვიათად); ზევით შებრუნებული მძი-
 მე (') კითხვით სიტყვებთან და ნაწილაკებთან, აგრეთვე უარყოფით ნაწილაკებ-
 თან, ასევე ვთქვათ, მკვეთრი ინტონაციის აღსანიშნავად, ეგევე ნიშანი
 ზოგჯერ საკუთარ სახელებსაც უზის ზემოდან და, ალბათ. ბერძნულის მსგავსად
 მახვილს აღნიშნავს (მაგ. ფლე'ლონს, ე'რმე, პატრო'ვას, ე'რმას 147v).
 მახვილს აღნიშნავს (მაგ. ფლე'ლონს, ე'რმე, პატრო'ვას, ე'რმას 147v).
 მახვილს აღნიშნავს (მაგ. ფლე'ლონს, ე'რმე, პატრო'ვას, ე'რმას 147v).

სელნაწერის შესახებ ცნობები მოიპოვება: აბუ ლ., 1031; ლაზარე, 112, 118—120.

ს ე ლ ნ ა წ ე რ ე ბ ს ა კ ლ ი ა (პაულეს ეპისტოლეთაგან)

ტ-ს ეფეს. 4,1 — ფილიპ. 2,13.

ზ-ს რომ., კორ. I, კორ. II, გალ., II თეს. 3,7—3,18.

4-ს რომ. 9,28—10,8; II კორ. 11,14—გალ. 1,21; გალ. 2,10—2,20; ფილიპ. 4,7—4,21; I ტიმ. 3,15—6; II ტიმ., ტიტე, ფილემ.

7-ს რომ. 2,20—3,20; 6,19—9,13; 11,18—12,11; 14,4—I კორ. 1,21; I კორ. 7,8—9,8; 14,11—14,39; გალ. 4,7—5,11; ფილიპ. 3,17—4,23; I თეს. 4,4—5,11; II თეს. 1,12—3,6; ებრ. 6,4—7,7; I ტიმ. 5,4—6,2; ტიტ. 2—3, ფილემ. (მთლად).

ბ-ს რომ., I კორ., II კორ. 1—2,10; I თეს. 4,11—5,28, II თეს(მთლად), ებრ. 1—5,5.

7-ს რომ. 5,2—10,13.

1-ს კოლ. 3,6—4,1; II თეს. 1,12—2,17; ებრ. 12,16—13,6.

7-ს რომ. 2,18—3,8; გალ. 5,19—6,12; ეფეს. 1,1—1,8; 2,9—3,18; 4,16—5,27;

I ტიმ. 1,1—1,12; II ტიმ. («უწყება»), ტიტ. 1,6—3,15; ფილემ. (მთლად).

4-ს ტიტ. 3,9—3,15; ფილემ. (მთლად).

II. ტექსტისათვის

პავლეს ეპისტოლეების წინამდებარე გამოცემა, მართალია, ოთხ რედაქციას წარმოგვიდგენს, მაგრამ ამათგან ორი სრული სახით არის წარმოდგენილი (A და C), ორასა კი მხოლოდ განსხვავებული იკითხვისგანია სქოლიოში მოყვანილი ვარიანტების სახით (B-სი და D-სი), კერძოდ B-ს იკითხვისგანია A-ს სქოლიოში აღნიშნა, D-სი კი — C-საში. რედაქციულ სხვაობათა წარმოჩენისათვის, რა თქმა უნდა, სჯობდა, ტექსტი ოთხ სვეტად დაბეჭდილიყო: B-ს რედაქციული სხვაობანი A-ს დასდგომოდა გვერდით, D-ს სხვაობანი კი — C-ს, როგორც ეს სამოციქულოს სხვა თხზულებათა (მოციქულთა საქმისა და კათოლიკე ეპისტოლეების) გამოცემაშია გატარებული. მაგრამ ამ სახით დაბეჭდვა პავლეს ეპისტოლეების ისედაც დიდი მოცულობის ტექსტს საგრძნობლად გაზრდიდა და ოთხი სვეტის ნაცვლად ორ სვეტად დაბეჭდვით ამის გამო ნაბეჭდი უფრო შემჭიდროებული გამოვიდა, თუმცა B-სი და D-ს რედაქციულ სხვაობათა თვალსაჩინოება რამდენადმე დაიჩრდილა. მიუხედავად ამისა, წინამდებარე გამოცემაში არც ერთი ვარიანტული იკითხვისი არ დაკარგულა.

საჭიროა, ზოგი რამ აღნიშნოს ტექსტის შესახებ:

1) A რედაქციის ტექსტს საფუძვლად დაედო C სელნაწერი, რომელიც ქრონოლოგიურად ძველიცაა და შედარებით სრულიც. C-ს ნაკლული ადგილები (ეფეს. 4—6, ფილემ. 1—2,13) შევსებულია 4-თი, რაც აღნიშნულია სათანადო ლიტერით პაგინაციის ჩვენებისას. თუ C-ს აკლია ტექსტისათვის აუცილებელი სიტყვა, მაშინ მასში შეგვაქვს ასეთი სიტყვა A (იშვითად B) რედაქციის სხვა სელნაწერებიდან, ოღონდ კავების გარეშე, რადგან ვარიანტებში მაინც ჩანს, თუ რომელ ნუსხეშია ასეთი სიტყვა და რომელში — არა.

C რედაქციის საფუძვლად თავდაპირველად აღებული იყო H ნუსხა, მაგრამ, როცა B-ს ღირსება გამოჩნდა, საყრდენად ეს ნუსხაც ვცანით.

H-სა და B-ს შორის მხოლოდ ორთოგრაფიული ხასიათის სხვაობანი შეინიშნება და ასეთ შემთხვევაში უპირატესობა ხან ერთის ვარიანტს ეძლევა, ხან — მეორისას. პაგინაცია ორივესია ნაჩვენები: H-ს გვერდებისა ლიტერის გარეშე, ხოლო B-სი — ლიტერითურთ. მაგ., ასე. [B 10]; [B v].

2) სქოლიოში პირველად სელნაწერთა ვარიანტული იკითხვისი ებრა აღნიშნული, ჯერ AB-სი, მერმე კი CD-სი; შემდეგ შენიშვნებია მოყვანილი ტექსტის შესახებ, ბოლოს კი — წყაროზე მითითებანი, დამოწმებანი.

3) სქოლიოში რიცხვით (ციფრით) აღნიშნულია მუსლი და თანმიმდევ-

რობითაა მოყვანილი შიგ შემავალი ყველა განსხვავებული იკითხვისი. თუ ერთი და იგივე სიტყვა მუსლში რამდენჯერმე მეორდება, მაგრამ ვარიანტული იკითხვისი ყველა შემთხვევაში ერთნაირი არაა აქვს, მაშინ ასეთ სიტყვას ვარიანტებში ნომერი ასლავს ფრჩხილებში, რომ აღნიშნოს, სიტყვის სმარების რომელ შემთხვევას ეხება ვარიანტი. მაგ., რომაელთა მიმართ ეპისტოლის პირველი თავის 23-ე მუსლის ვარიანტშია: და (2)] რამეთუ 4, — 7. ეს ნიშნავს, რომ ვარიანტი ეხება «და» კავშირის სმარების მხოლოდ მეორე შემთხვევას («და» ამ მუსლში ოთხჯერაა ნახმარი).

4) დამოწმებისას AB რედაქციითა სელნაწერები ასახელებენ მხოლოდ თხზულებას თავისა და მუსლის მიუთითებლად (ხანდახან ფსალმუნზე მითითებას კი ასლავს სათვალავი). სელნაწერებში მოყვანილ დამოწმებას მხოლოდ იმის აღნიშვნა ახლავს, თუ მე რამდენედ აა ესა თუ ის თხზულება დასახელებული წყაროდ. რადგან სელნაწერები ამ მხრივ ჭრელ სურათს იძლევა, თავი ავარიდეთ ამ სურათადგან სელნაწერები ამ მხრივ ჭრელ სურათს იძლევა, თავი ავარიდეთ ამ სურათის ჩვენებას და დამოწმებანი ეპისტოლეთა თავებად დაყოფის წესი ახალი სისტემის მიხედვით. პარალელურ წყაროზე მითითებანი CD-ს ნუსხეებზე აქვთ, მაგ. მისებრ აღნიშნეთ. პარალელურ წყაროზე მითითებანი CD-ს ნუსხეებზე აქვთ, მაგ. რამ მცირე რაოდენობით და არა თანამიმდევრულად. გამოცემაში არც ეს არის აღნიშნული. დამოწმების მიზანია, მიუთითოს, ესა თუ ის ადგილი ან აზრი კიდევ აღნიშნული. დამოწმების მიზანია, მიუთითოს, ესა თუ ის ადგილი ან აზრი კიდევ აღნიშნული. დამოწმების მიზანია, მიუთითოს, ესა თუ ის ადგილი ან აზრი კიდევ აღნიშნული, როცა მასზე მითითება მოიპოვება თუ ყველაში არა, რომელიმე სელნაწერში მაინც.

5) ტექსტი თავებად და მუსლებად დაყოფილია ბერძნული წყაროს კვალობაზე, ბერძნული ახალი აღთქმის 1872 წლის ტიშენდორფის ეული გამოცემის მიხედვით. ქართულ სელნაწერებში ვითარება სხვაგვარია: მუსლებად დაყოფა საერთოდ არ არის, ხოლო თავებად დაყოფა AB-ს სელნაწერებში სხვაგვარია, ხოლო CD-ს სელნაწერებში კიდევ სხვაგვარი. ახალ დაყოფას კი არც ერთი არ ემთხვევა. გამოცემაში სელნაწერების ძველი დაყოფაც დავტოვეთ, ოღონდ თავების სათვალავი ნუსხური ასოებით აღვნიშნეთ და ფრჩხილებში ჩავსვით. CD ნუსხეებში თავლავი ნუსხური ასოებით აღვნიშნეთ და ფრჩხილებში ჩავსვით. CD ნუსხეებში ქვეთავებს სათვალავის ნაცვლად გარკვეული ნიშანი უზის, რაც გამოცემაში ვარსკვლავით აღვნიშნეთ (*). თუ C და D სხვაობენ თავების აღნიშვნისას (რაც ვარსკვლავით აღვნიშნეთ (*). თუ C და D სხვაობენ თავების აღნიშვნისას (რაც იშვითადია), მაშინ თავების რიცხვს სათანადო რედაქციის ლიტერით ასლავს გვერდით.

C სელნაწერი რომაელთა მიმართ ეპისტოლეში სხვაგვარ დაყოფას იძლევა, მასში თავის აღნიშვნა თავიდანვე იწყება, სხვებში კი მე-18 მუსლიდან. ამიტომ C-ს მეორე თავი სხვა სელნაწერების პირველ თავს ემთხვევა, მესამე თავი — მეორეს, და ასე შემდეგ, ე. ი. ნომერი ერთი თავითაა გადაწეული. ამიტომ არის, რომ C აღნიშნავს 22 თავს, სხვები — 21-ს. C-ს ეს სხვაობა გამოცემაში მხოლოდ პირველ თავთან არის აღნიშნული, და შემდგომ არა.

4 სელნაწერში თავების აღნიშვნა უსწრებს დასათაურებას, რაც გამოცემაში ყოველთვის კი არ არის აღნიშნული, არამედ მხოლოდ დასაწყისში.

6) გამოცემაში ტექსტის დამატებად დაბეჭდილია ე. წ. ევთალეს სტიქომეტრიის ნაწილი: «უწყებანი» (მხოლოდ CD რედაქციისა) და «თავნი»

(ოთხივე რედაქციისა). AB-ს ხელნაწერებში «უწყებანი» არა გვაქვს, არა გვაქვს იმ ტიპისა, როგორიც CD რედაქციის ნუსხებშია, თორემ $\mathcal{C}\mathcal{L}\mathcal{X}$ ნუსხებშიც არის «უწყებათა» მსგავსი მოკლე ცნობები ევთალესულ სტიქომეტრიაში. ეს უკანასკნელი AB-ში სხვა შედგენილობისა და მოცულობისაა, მასში შედის: ა) «წინასიტყუაჲ», რომელშიც ეპისტოლეთა ტექსტის დაყოფის პრინციპზეა ლაპარაკი; ბ) «მარტვრობაჲ პავლე მოციქულისაჲ»; გ) «შეკრებაჲ საკითხავთაჲ...», რომელშიც მოყვანილია, ასე ვთქვათ, სტატისტიკური ცნობები, თუ რომელ ეპისტოლეში რამდენი საკითხავი, თავი, დამოწმება და სტიქონია, დ) «ზემო-წერილი», რომელიც შეიცავს მითითებას «წამებათა» ანუ დამოწმებათა წესის შესახებ. ე) «თავ-თავად აღწერილი საღმრთოთა წამებათა», რომელშიც ჩამოთვლილია, თითოეულ ეპისტოლეში დამოწმებანი რომელი ძეგლიდანაა, რა რაოდენობით და რა რიგით. ვ) «ზედა-წერილი», რომელიც შეიცავს მითითებას მომდევნო (მე-7) თავში მოყვანილ დამოწმებათა ტექსტის შესახებ. ზ) «შეკრებაჲ საღმრთოთა წიგნთაჲ», რომელიც შეიცავს დამოწმებულ ბიბლიურ ციტატებს. ჴ) «პავლე მოციქულისა ჰრომელ მიმართ», რომელშიც მოთხრობილია პავლეს ნავით გაცურვა რომს კესარიისა და მელიტე კუნძულის გავლით; თ) «მოწოდებაჲ»; ი) «შეტუებაჲ» (ე. ი. შეთანხმება); ია) «ბრძანებაჲ პავლესი»; იბ) «სიტყვს-გებაჲ»; იგ) ოთხთავის მსგავსი ადგილების სათანხმებელი. იდ) «თავები», რომელშიც მოცემულია ყველა ეპისტოლის თავთა დასასთაურება.

როგორც აღნიშნულიდან ჩანს, სტიქომეტრიის სტრუქტურა და შინაარსი სრულებით სხვანაირია AB-ში, ვიდრე CD-ში; ამქამად AB-ს სტიქომეტრიიდან დაიბეჭდა მხოლოდ «თაფები», რომლებიც CD-სთან საერთო და ტექსტისთვის არ-სებითი მნიშვნელობისაა. განზრახულია პავლეს ეპისტოლეთა ძველი რედაქციების სტიქომეტრია სრულად დაიბეჭდოს ცალკე.

AB რედაქციათა ნუსხებში, გარდა 21-სი, «თავების» ტექსტი ე. ი. სათაურები ეპისტოლეთა ტექსტის შიგნითაცაა შეტანილი სათანადო ადგილებში. ეპისტოლეების შიგნით შეტანილი «თავების» სათაურები ხელნაწერებში გამოყოფილია ტექსტისაგან და სინგურიტაა დაწერილი. წინააღმდეგ მოლოდინისა, «თავების» ეპისტოლეთა წინ დართული ტექსტი რედაქციულად განსხვავებული აღმოჩნდა ეპისტოლეთა შიგნით შეტანილი ტექსტისაგან. ამიტომ საჭიროდ ვცანით, ეპისტოლეებში შიგნით შეტანილი «თავები» ამოგვეკრიბა და გვერდით დაგვეყენებინა ეპისტოლეთა წინ დართული «თავების» ტექსტთან, რის შედეგადაც მათ შორის არსებული რედაქციული სხვაობა უკეთ დაჩნდა. მაგრამ ეპისტოლეთა ტექსტში დავტოვეთ თავებისა და ქვეთავების მაჩვენებელი, ხოლო ტექსტიდან ამოკრებილ თავთა სათაურებს მივუწერეთ ეპისტოლის იმ თავისა და მუხლის აღმნიშვნელი ნომერი, რომლის წინაც სწერია ეს სათაურები. ასე რომ, ამ «თავების» მიხედვით აღვიღად შეიძლება კაცმა გაიგოს, რომელ საკითხზე, სად არის საუბარი ეპისტოლეში.

ბევლ რედაქციებში ყველა ეპისტოლის «თაფები» ერთად არის¹, ასეა C-ს ხ¹ ნუსხეშიც, მაგრამ H-სა და D რედაქციის ნუსხეებში «თაფები» დაცალკე-
ვებულია და თითოეულ ეპისტოლეს წინ უძღვის თავ-თავისი «უწყება»
და «თაფნი»².

7) ზოგჯერ ერთი და იგივე მუხლი სხვადასხვაგვარადაა გაგებული A-სა და C რედაქციებში. ასეთ შემთხვევაში პუნქტუაცია ისეა გატარებული, როგორც ეს თვითნებური მათგანის შინაარსს შეეფერება (ზღრ. I კორ. 15,18; II კორ. 3,2; 5,14...).

8) გამოცემაში ორთოგრაფია ისე გატარდა, როგორც ეს მიღებულია «ძველი ქართული ენის ძეგლების» გამოცემებში. ოღონდ A და C რედაქციებისათვის ერთიანი ორთოგრაფია არ დავვიცავს, რადგან ამ რედაქციათა სელ-ნაწერების ორთოგრაფია გადაწერის დროისთვის არსებული ენობრივი ტრადიციის ამსახველია და ერთმანეთისაგან განსხვავებული. ვარიანტებში აღნიშნუ-ლია სელნაწერთა თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი ორთოგრაფიული სხვაობა. აღ-სანიშნავია შემდეგი:

სანიშნავია შემდეგი:

ა) ძველ (AB) რედაქციათა ხელნაწერებში მ და ე იშვიათად ირევა ერთმანეთში. მაგრამ CD რედაქციათა ნუსხებში მოსალოდნელ მ-ს ე ცვლის (გამონაკლისია ტრადიციული ფორმები: იმ⁻ლ, იმ⁻ლმ), რაც უცვლელად გატარდა გამოცემაშიც. C რედაქციის I და D რედაქციის ყველა ნუსხაში უ ე ჯგუფის ნაცვლად ყველგან უ მ სწერია, რაც არც ტექსტში და არც ვარიანტებში არ გაგვიტარებია და არც აღვნიშნავს.

ბ) CD-ს სელნაწერთათვის, როგორც აღვნიშნეთ, 3 არ არის დამახასიათებელი და ის ე-თია შეცვლილი, თანაც საექვო არაა, რომ XI—XIII საუკუნეთა მანძილზე იმლ და იმლმ-ში ე-ს მაგიერ ი-ს გამოთქვამდნენ ბერძნულის კვალობაზე (თვით ბერძნულში იტაციზმი ბევრად ადრე დაიწყო), მაგრამ ამ შემთხვევაში გვიანდელი სელნაწერები ლიტერატურულ ტრადიციას უწევნ ანგარიშს და შემოკლებულად ასე წერენ: ი-მლ, ილ-მმ, ი-მლმ, ამიტომაც გამოცემაში ტრადიციული ისრაელ, იერუსალმ ფორმები დავტოვეთ C-შიც.

გ) CD-ს ტექსტში შემოკლებულად დაწერილი ან გამოცემაში გახსნილია როგორც ამინ, რადგან ხელნაწერთა გადაწერის დროისათვის ქართულად ი ითქმოდა ამ სიტყვაში ბერძნულისებრ, და, რაც საყურადღებოა, ხელნაწერებში არაერთგზის სრული სახითაც დასტურდება ეს სიტყვა ამინ ფორმით, რაც სქო-ლიოში ყოველთვის არ აღნიშნულა.

დ) CD-ს ტექსტში შემოკლებული იქნა გამოცემაში გახსნილია ტრადიციული წაკითხვისამებრ, როგორც იესო, თუმცა ამ სიტყვის სრული დაწერილობა ო-ში იესო არის (რომ. 9,39; II კორ. 1,14...), ასეთ შემთხვევაში ო-ს ჩვე-

¹ გამოკვლევისას 4 ნუსხა, რომელშიც პირველი სამი ეპისტოლის «თავეები» ერთად არის წიგნის, სტიქოჲმეტრიულ ნაწილში, სოლო დანარჩენი ეპისტოლეებისა კი — შიგ ტექსტში, თავის ეპისტოლეებად წიგნად არის გამოკვეთილი. «თავეები» აღვივებულია სოლო დანარჩენი ეპისტოლეებისა კი — შიგ ტექსტში, თავის ეპისტოლეებად წიგნად არის გამოკვეთილი.

2 რადგან «უწყებათა» და «თავთა» აღგილი სელნაწერი იგი გვეჩვენებს, და ამიტომაც ტექსტში სელნაწერის გვერდების მაჩვენებელი არ გავითარებია.

სუენოთ, სოლო ყოველნივე განვასლდეთ; ბერძნული რედაქციის ძირითადი ტექსტის მიხედვით C-ს იკითხვისა სწორი: $\pi\alpha\nu\tau\epsilon\varsigma$ ონ $\kappa\alpha\iota\mu\eta\mu\eta\sigma\mu\epsilon\iota\alpha$, $\pi\alpha\nu\tau\epsilon\varsigma$ ონ $\delta\epsilon\lambda\lambda\alpha\gamma\eta\sigma\mu\epsilon\iota\alpha$. D რედაქციაში კიდევ უფრო ზუსტად და სიტყვა-სიტყვით არის გადმოღებული ეს ადგილი: «ყოველთავე არა დავიძინოთ, სოლო ყოველნი შევიცვალნეთ».

AB-ს იკითხვისი გარკვეული ტიპის ბერძნულ წყაროს ემყარება, როგორც ეს ჩანს ტიპიკონის გამოცემის ვრცელი სქოლიოდან. ამ ადგილისთვის რომ უფრო შესაფერია CD-ს ვარიანტი, ამას ცხად-ყოფს ამ თავის შინაარსი, სადაც ლაპარაკია მკვდრეთით აღდგომის საკითხზე. მოციქულის აზრით, სხეულის არსებობას მიწიერი (განსრწნადი) და ზეციერი (უსრწნელი) (15,40); პირველის მამოძრავებელი, გამასულიერებელია «საშუამინველი» (πνεῦμα), ხოლო მეორისა — «სული» (πνεῦμα) («საშუამინველი» დაბალი სუბსტანციაა, ის სხეულს, გვამს მოძრაობას და სასიცოცხლო ძალას ანიჭებს, ასულიერებს მას, «სული» კი უმაღლესი სუბსტანციაა, რომლითაც ადამიანი ღმერთს სწვდება, ეზიარება, რითაც სხეული (ხორცი) უსრწნელებას და უკვდავებას იძენს). «დაეთესვის ჩორცი მშვნეიერი და აღდგეს ჩორცი სულიერი» (15,44), ე. ი. კვდება მიწიერი, განსრწნადი სხეული, მაგრამ აღდგება უსრწნელი სხეული, სხეული, რომელსაც უსრწნელობას და უკვდავებას ანიჭებს სული. როდის მოხდება ეს? მაშინ, როცა საყვირი დაჰკრავს და ღმრთის ნებით უცებ მკვდარნი აღდგებიან უსრწნელი სხეულით და ცოცხლებიც განსლდებიან, შეიცვლებიან (ე. ი. განსრწნადი სხეული უსრწნელით შეიცვლებათ). მოციქულის აზრით, ეს (მკვდრეთით აღდგომა) მალე უნდა მოხდეს, ყველა არ მოვკვდებით მანამდე, ე. ი. ზოგნი მაინც მოვესწრებით ამ დროს («ყოველთავე უკუე არა შევისუენოთ»), მაგრამ ყველა კი შევიცვლებით (ე. ი. მკვდარნიც და ცოცხალნიც ახალი, უსრწნელი სხეულით შევიმოსებით).

I კორ. 16,1. «ხოლო სიტუცსა მისთვის წმიდათადასა» AB. მოსალოდ-
ნელი იყო: «შესაწირავისა» ან «შესაკრებელისა» (იხ. ზევით).

I კორ. 16,2. «მაშინღა სიტუაჲ იუოს» AB. მოსალოდნელი იუო: «შეკრებაჲ», როგორც ეს არის CD-ში. წინა მუხლის მსგავსად, აქაც, AB-ში ლოცია შეცდომით აღრეულია ლოცე-ში.

II კორ. 2,14. «სული იგი სურნელებითა და გამოაჩინის» AB. მოსა-
ლოდნელი იყო: «მეცნიერებებითა» (γυνώσας).

II კორ. 5,3. «გან-ლათუ-ვიძარცუნეთ, არავე შიშუელნი ვიპოვ-
ნეთ AB. CD-ში საბირისპირო მნიშვნელობის ზმნაა ნახმარი: «რომელი-იგი შე-
თუ-ვიძარცუნეთ, არავე შიშუელნი ვიპოვნეთ». ბერძნული წყაროს მიხედვით
მოსალოდნელია არა განძარცვის, არამედ შემოსვის მნიშვნელობის
სიტყვა, ანუ ჩაღვრის. შესაძლოა AB-ს იკითხვის საფუძველი ის იყოს,
რომ ჩაღვრის წაკითხვით იქნა, როგორც დასაბუთებული.
II კორ. 7,1. «დაღვრის...»

II კორ. 7,1. «აღვასრულებდეთ სიწმიდით უნაღვარო ღმრთისადრთა»

AB. გასწორდა ასე: «ს ი წ მ ი დ ე ს ა». გასწორებას მხარს უჭერს როგორც CD-ს იკითხვისი, ასევე ბერძნული წყარო, რომელშიც «სიწმიდე» სიტყვის ფარდობითი ადგილი აკმაყოფილებს მდგარი ობიექტისა.

II კორ. 7,2. «არავინ განვარისხეთ» AB. მოსალოდნელი იყო: «არავინ განვსრწენით», როგორც ეს CD-ში არის, რადგან ბერძნულ რედაქციაში განსრწნის, გაფუჭების, დაზიანების აღმნიშვნელი სიტყვაა ნახმარი (ἐφωρμασεν).

II კოტ. 11,3. «სოლო მეშინის, ნუჟუე ვითარცა-იგი გუელმან ატუნა ევა ზაკულებითა თუსითა, ეგრევე განრყუნეს გონებანი თქუენი სიწირფოებისა- განკრისტტს მიმართ» AB. მოსალოდნელი იყო პასივის ფორმა: განრყუნენ. CD-შიც მოქმედებითი გვარის «განსრწნეს» ზმნაა, ნაცვლად მოსალოდნე- ლი «განისრწნენ» ფორმისა.

გალ. 4,9. ვითარ მიიქცევით კუალად უძლურსა მას და გლახკსა
წესსა AB. მოსალოდნელი იყო: «მიიქცევით კუალად უძლურსა მას და გლახ-
კსა მასსა მსაძოლად მრავლოვანი წყაითესულ იქნა 7-დ».

საკსა წესსა». შესაძლოა, მრგვლოვანი წესის შედგენა და დანერგვა ილია 2, 23. «ამისა ვესაუ მივლინებასა, რაჟამს განვიგო თავისა ჩემისაჲ მისგან AB. მოსალოდნელი იყო არა «მისგან», არამედ «მეყესეულის მნიშვნელობაა «სწრაფად», «დაუფრთხილად», «უცებ», ძველ ქართულ რედაქციებში გაგებულია ზგ/ზგ («გან») თანდებულიან აბაქ («ის») ნაცვალსახელის გენტივის ფორმად. შეცდომა შეუნიშნავს ეფრემ მცირეს და «მისგან» შეუცვლია «მისი» სიტყვით.

«მედიისი» სიტყვით.
კოლ. 1,7. «ვითარცა-იგი ისწავეთ ეპაფროსიან, საყუარელისა ჩუენ-
თანა მონისა» AB. ყველა ქართულ ვერსიაში «თანა» თანდებულიად ჩანს გა-
გებული და არა კომპოზიციის შემადგენელ ნაწილად, ამიტომაც ბრუნვაში შეუთან-
ხმებლობა მსაზღვრელსა და საზღვრულს შორის. გასწორდა ასე: «საყუარელისა
თანა-მონისა ჩუენისა» (ძმ. ბერძენიძის თარგმანის მიხედვით).

კოლ. 2, 16. «ნუმცა ვინ განგიკითხავს თქვენ საჭმლითა და სასუმლითა და კერძო დღესასწაულისადათა, გინა თთჳს-თაჳითა, გინა შაბათობითა» AB. CD-შია «თჳს-თაჳითა», რომელიც ბერძნული *συσμειν*-ს თარგმანია და აღნიშნავს იუდეველთა ახალი მთვარის (თვის პირველი რიცხვის) დღესასწაულს.

კოლ. 4,7. «ჩემთვის უოველი გაუწყოს ტუქიკოს, საყუარელმან ძმამან და სარ-
წმუნომან მსასურმან და ჩუენ თანა მონამან უფლისა მიერ AB. გას-
წორდა ასე: «თანა-მონამან ჩუენმან უფლისა მიერ». ის. კოლ. 1,7.

I თეს. 2,18. «ღამაბრკოლნა ჩუენ ს ა ტ ა ნ ა» CD. მოსალოდნელი იყო: «ს ა ტ ა ნ ა მ ა ნ» (მწოდომან AB). «სატანა» გავებულია საკუთარ სახელად.

ეპ. 2, 8. «სოლო აწ არღა ვხედავთ უოველსავე დასამორჩილებად» CD. მოსალოდნელი იყო «დამორჩილებულად», როგორც ეს არის AB-სა და «სამოციქულოს» გიორგისეული რედაქციის ძველ გამოცემებში (ἐποταγμένα).

ე ბ რ. 13,18. «კეთილი გონება გუაქუს უოველთათჳს და კეთილად გუნებაჳს სლვად» AB. აჯობებდა «და» უოფილიუო «გუაქუს» სიტყვის შემდეგ (იხ. ზემოთ).

II ტ ი მ. 3,17. «რადთა აწვე იუოს ღმრთისაჲ იგი კაცი» AB. CD-შიც «აწვე» არის. მოსალოდნელი კი იყო «ს რ უ ლ». ჩანს, ქართულ რედაქციებში ბერძნული *ἄρτι* ზედსართავი სახელი, რომელიც «სრულს», «სრულყოფილს» ნიშნავს, გაუგიათ *ἄρτι* ზმნიზედად, რომლის მნიშვნელობაა «ესლა» ანუ ძველი ქართულით «აწ».

ტ ი ტ. 3,9. «ხოლო სიცოფისათა მათ ძიებათა და ცუდთა სიტყუათა» AB. მოსალოდნელი იყო «ტომის რაცხათა», ჩანს, AB-ში მცდარად არის გაგებული ბერძნული *γενεαλογίαι*, რომლის პირველი კომპონენტი *γενεα* წაკითხულია *γενεა*-დ (*γένος*, *γένειος* ნიშნავს «ამაოს» ანუ ძველი ქართულით «ცუდს»), ხოლო მეორე ნაწილი *λόγος* სიტყვად, რომელიც უპირველესად «სიტყუას» აღნიშნავს. CD-ში ეს შეცდომა გაუსწორებიათ.

ფ ი ლ ე მ. 1,23. «გიჟიოთხავს შენ ებაფრა, ჩემ თანა ტყუე» AB. გასწორდა ასე: «თანა-ტყუე ჩემი» (ბ *συναχμαλῶνς μου*). ეს გასწორება CD-შიც გატარდა (შდრ. კოლ. 1,7; 4,7).

კ. დანელია

5.VI.1970.

ეპისტოლენი
სავლე მოციქულისანი

P. S. ტექნიკური მიზეზების გამო დანართთა ტექსტი ერთგვარად ვერ დაიბეჭდა: «უწყებათა» ვარიანტები მოთავსდა თ ვ ი თ ე უ ლ ი ეპისტოლის უწყების ტექსტის შემდეგ, ხოლო AB-ს «თავების» ვარიანტები — ყ ვ ე ლ ა ეპისტოლის «თავების» ტექსტის ბოლოს. «თავების» ტექსტის ვარიანტთა სხვადასხვაგვარად ჩვენება (AB-ს ვარიანტები რომ ბოლოში აქვს, ხოლო CD-ს — გვერდით) იმან განსაზღვრა, რომ «თავების» CD რედაქციის ტექსტი თ ა ნ ა ზ ო მ ი ე რ ა დ დასდგომოდა გვერდით AB-ს ტექსტს.

ზუნდა შევსებულიყო ზ-თი, მაგრამ, სამწუხაროდ, ზ გვიან იქნა მოხმობილი ტექსტის დადგენისას, თანაც დაწერილებითი შესწავლის შედეგად 4 A რედაქციიდან B-ს მიეკუთვნა.

კ. დ.

10.I.1974.

AB
(32r)

შ ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი შ რ ო მ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ.
ს ა კ ი თ ს ა ვ ი ლ

1

1. შავლე, მონაჲ შესუ ქრის-
ტესი, წინებული მოციქული,
რჩეული სახარებასა მას ღმრთი-
სასა,

2. რომელი-იგი წინაჲსწარ
აღუთქუა წინაჲსწარმეტყუელ-
თა თჳსთა მიერ წიგნთაგან წმი-
დათა

3. ძისა მისისათჳს, რომე-
ლი-იგი იშვა თესლისაგან შავი-
თისა ჯორციელად,

4. რომელი-იგი გამოჩნდა
ძედ ღმრთისა ძალითა და სუ-
ლითა მით სიწმიდისაჲთა, აღ-
დგომითა მით მკუდრეთით შესუ
ქრისტეს უფლისა ჩუენისაჲთა,

CD
(102v, 7b 119r)

შ ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი შ რ ო მ ა ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ.

1

1. შავლე, მონაჲ შესუ ქრის-
ტესი, წინებული მოციქული,
რჩეული სახარებასა მას ღმრთი-
სასა,

2. რომელი-იგი წინაჲსწარ
აღუთქუა წინაჲსწარმეტყუელთა
მისთა მიერ წიგნთაგან წმიდათა

3. ძისა მისისათჳს, რომე-
ლი-იგი იშვა თესლისაგან შავი-
თისა [103] ჯორციელად,

4. რომელი-იგი გამოჩნდა
ძედ ღმრთისა ძალითა და სუ-
ლითა მით სიწმიდისაჲთა, აღ-
დგომითა მით მკუდრეთით შესუ
ქრისტეს უფლისა ჩუენისაჲთა,

AB. (სათ.) შავლეს 47, ჰრომაელთა 77, ე] პირველი 4,—7.

1. შავლეს 4, ქრისტესი 4.

2. რომელი-იგი 77, აღუთქუა 7, თჳსთა] მისთა 477, წიგნთა მათგან 7.

3. რომელი-იგი 4, რომელი 7.

4. რომელი-იგი 7, ქრისტეს 4.

AB

CD

5. აომლისაგან-ესე მოვიღეთ მადლი და მოციქულებად დასამორჩილებელად სარწმუნოებისა ყოველთა წარმართთა სახელისა მისისათვის,

6. აომლისა-იგი თქუენცა ჩინებულ ხართ ქრისტე შესუსა,

7. ყოველთა, რომელნი ხართ სრომეს შინა, საყუარელთა ღმრთისათა, ჩინებულთა წმიდათა, მადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუენისა და უფლისა ჩუენისა მიერ შესუ ქრისტესა!

8. სირველად ვჰმადლობ ღმერთსა ჩემსა ქრისტე შესუს მიერ თქუენ ყოველთათვის, რამეთუ სარწმუნოება ეგე თქუენი განითქუმის ყოველსა სოფელსა,

9. ჩამეთუ მოწამე ჩემდა არს ღმერთი, რომელსა-ესე ვჰმსახურებ მე სულითა ჩემითა [v] სახარებითა ძისა მისისაათა, ვითარ უნაკლულად ჰსენებასა თქუენსა ვჰყოფ.

10. ზოცვათა შინა ჩემთა მარადის თქუენთვის ვილოცავ, რაათა მეცა წარმემართოს ნებითა ღმრთისაათა მისლვად თქუენდა,

AB. 6. რომელსა-იგი ო, იესუ ქრისტესა ო, იესუს მიერ ო.

7. პრომეს ო, პრომეს ო, ჩუენისა]-ო, მიერ (2)]-ო, ქრისტესა ო.

8. ვჰმადლობ ო, ქრისტე ო.

9. მოწამედ ო, ვმსახურებ ო, მე]-ო, უნაკლულად ო.

10. მარადის ზოცვათა შინა ჩემთა ო.

CD. 5. მოვიღეთ ჩუენ ო.

8. იესუ ქრისტეს ო.

10. სამე] სადმე ო, მოსლვად ო.

5. აომლისაგან მოვიღეთ მადლი და მოციქულებად დასამორჩილებელად სარწმუნოებისა ყოველთა წარმართთა სახელისა მისისათვის,

6. აომელთა შორის ხართ თქუენცა ჩინებულნი შესუ ქრისტესნი,

7. ყოველთა, რომელნი ხართ სრომეს შინა, საყუარელთა ღმრთისათა, ჩინებულთა წმიდათა, მადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუენისა და უფლისა შესუ ქრისტესა!

8. სირველად ვჰმადლობ ღმერთსა ჩემსა ქრისტე შესუს მიერ თქუენ ყოველთათვის, რამეთუ სარწმუნოება ეგე თქუენი განითქუმის ყოველსა სოფელსა,

9. ჩამეთუ მოწამე ჩემდა არს ღმერთი, რომელსა ვჰმსახურებ სულითა ჩემითა სახარებითა ძისა მისისაათა, ვითარ უნაკლულად ჰსენებასა თქუენსა ვჰყოფ

10. შარადის ზოცვათა შინა ჩემთა და ვევედრები, რაათა აწ ღათუ სამე წარმემართოს მე ნებითა ღმრთისაათა მისლვად თქუენდა,

AB

CD

11. ჩამეთუ მსურის სილვად თქუენდა, რაათა მი- რამე -გცე თქუენ მეცა მადლი სულიერი დასამტკიცებელად თქუენდა.

12. ღოლო არს ესე თანა- ნუგეშინის-ცემა თქუენ შორის ურთიერთარსი იგი სარწმუნოება თქუენი და ჩემი.

13. ღრა მნებავს უმეცრება თქუენი, ძმანო, რამეთუ მრავალ-გზის მინდა მისლვად თქუენდა და დავეყენე მოაქამდე, რაათა თქუენ თანაცა ნაყოფი რამე ვბოლო, ვითარცა სსუათა მათ შორის თესლთა.

14. წარმართთა და ბარბაროზთა, ბრძენთა და უგუნურთა თანა-მდე ვარ.

15. სრტ არს გულს-მოდგინება ჩემი, რაათა თქუენცა, რომელნი ხართ სრომეს შინა, გასარო.

16. ჩამეთუ არა მრცხუენის სახარებისა ამისთვის, რამე-

11. ჩამეთუ მსურის სილვად თქუენი, რაათა მი- რამე -გცე [ხv] თქუენ მადლი სულიერი დასამტკიცებელად თქუენდა.

12. ღოლო არს ესე თანა- ნუგეშინის-ცემა თქუენ შორის ურთიერთარსი იგი სარწმუნოება თქუენი და ჩემი.

13. ღრა მნებავს უმეცრება თქუენი, ძმანო, რამეთუ მრავალ-გზის მინდა მისლვად თქუენდა და დავეყენე მოაქამდე, რაათა თქუენ შორისცა ნაყოფი რამე მაქუნდეს [v], ვითარცა სსუათა მათ შორის თესლთა.

14. წარმართთა და ბარბაროზთა, ბრძენთა და უგუნურთა თანა-მდე ვარ.

15. ოა ესრეთ არს გულს-მოდგინება ჩემი, რაათა თქუენცა, რომელნი ხართ სრომეს შინა, გასარო.

16. ჩამეთუ არა მრცხუენის მე სახარება იგი ქრისტესი, რა-

AB. 11. მსურის ო, სილვად თქუენი ო.

12. თანა-ნუგეშინის-ცემა ო, თქუენ შორის] თქუენდა ო. ურთიერთარსი ო, სარწმუნოება ო.

13. უმეცრება ეგე ო, მოაქამდე ო, მოაქამდის ო, ნაყოფი ო, თესლთა შორის ო.

15. ესრეთ ო, თქუენცა] თქუენ თანაცა ო, პრომეს ო, პრომეს ო, გასარო]+მე ო.

16. მრცხუენის]+მე ო, მისთვის ო, რომელთა]+ცა ო, მათ]-ო.

CD. 11. რამეთუ]-ო, გარდამო- (გარდამო- ხ) რამე-გცე ო, დასამტკიცებელად თქუენდა]-ო.

12. ესე]-ო, ესე იგი არს თანა-ნუგეშინის-ცემულ ყოფად თქუენ შორის ურთიერთარსითა სარწმუნოებითა თქუენითა და ჩემითა ო.

13. მნება ო, დავეყენე]+ვიდრე ო.

1 ო-ში ამ მუხლის მეორე ნახევარი გადასულია და მხელად იკითხება.

AB

თუ ძალი ღმრთისაჲ არს მაცხოვრად ყოვლისა, რომელთა ჰქრამს იგი, ჰურიათა მათ პირველად და მერმე წარმართთა.

17. ჩამეთუ სიმართლჳ ღმრთისაჲ მას შინა გამოცხადების [33] სარწმუნოებითი სარწმუნოებად, ვითარცა წერილ არს: შართალი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს⁽¹⁾.

(C ა ვ ი ე¹)

18. ჩამეთუ გამოჩინებად არს რისხვად ღმრთისაჲ ზეცით ყოველთა ზედა უღმრთოთა და ცრუთა კაცთა, რომელი-იგი ჭეშმარიტებაჲ ღმრთისაჲ სიცრუით აქუნდა,

19. ჩამეთუ მეცნიერებაჲ იგი ღმრთისაჲ ცხად არს მათ შორის, რამეთუ ღმერთმანვე გამოუცხადა მათ.

20. ჩამეთუ² უხილავი იგი მისი დაბადებითგან სოფლი-

AB. 17. სიმართლჳ+იგი ლ, სარწმუნოებებითი ლ, სარწმუნოებებითა ლ, სარწმუნოებით ლ, ცხოვდეს ლ, ცხოვდის ლ. (სათ.) თავი ე] თავები ესე არიან ლ.

18. და ცრუთა კაცთა]—ლ, რომელთა ლ, ღმრთისაჲ]—ჲლ, სიცრუვით ჲლ.

19. ღმერთმან ვერ ლ, განუცხადა ჲლ.

20. სოლო სამარადისოჲ ლ, ძალ ჲლ, საღმრთო ლ, +არს ლ, რაჲთა] რამეთუ ლ, ვერ იყვნენ იგინი ჲლ.

CD. 17. ცხოვნდეს ხ.

18. სიცრუესა ჲლ, რომელთა] +იგი ჲ.

20. უხილავნი იგი მისნი საცნაურად იხილვებიან ჲლ, და (1)]—ჲ. მიმგებელ] მგებელ ჲლ.

¹ თავების აღნიშვნა ჲ-ში ყოველთვის უსწრებს სათაურს. ჲ-ში კი აქ მეორე თავი იწყება, ამიტომ თავების სათვალავი ბოლომდე გადაწეულია ერთით, ე. ი. ჲ-ში 22 თავია, სხვებში—21.

² ამ მუსხის ჲ-ში აშიაზე მითითება ასლავს: სოლომონის სიბრძნისაგან თჳნიერ რიცხვს დართვისა.

(1) ამბაკ. 2, 4.

CD

მეთუ ძალი ღმრთისაჲ არს მაცხოვრად ყოვლისა მორწმუნისა, ჰურიისა პირველად და მერმე წარმართისა.

17. ჩამეთუ სიმართლე ღმრთისაჲ მას შინა გამოცხადების სარწმუნოებითი სარწმუნოებად, ვითარცა წერილ არს: შართალი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს.

(E¹)

18. ჩამეთუ გამოჩინებად არს რისხვად ღმრთისაჲ ზეცით ყოველსა ზედა უღმრთოებასა და სიცრუესა კაცთასა, რომელთა ჭეშმარიტებაჲ სიცრუვით აქუნდა,

19. ჩამეთუ მეცნიერებაჲ იგი ღმრთისაჲ ცხად არს მათ შორის, რამეთუ ღმერთმანვე გამოუცხადა მათ.

20. ჩამეთუ უხილავი იგი მისი დაბადებითგან სოფლისაჲთ

AB

საჲთ ქმნულთა მათ შინა საცნაურად სახილველ არს, სამარადისოჲ იგი მისი ძალი და საღმრთოჲ, რაჲთა იყვნენ იგინი ვერ სიტყვს მიმგებელ,

21. ჩამეთუ იცოდეს ღმერთი და არა ღმრთეებრ აღიდეს, გინა მადლ-სცემდეს, არამედ ამაო იქმნეს გულის ზრახვითა მათითა, და დაუბნელდა უგულისხმოჲ იგი გული მათი.

22. ოცოდეს თავთა თჳსთა ბრძენ და განცოფნეს

23. შა ცვალებს დიდებაჲ იგი უხრწნელისა ღმრთისაჲ მსგავსად ხატისა მის განხრწნადისა კაცისა და მფრინველთა და მფრინველთა და ქუეწარმავალთა.

24. ჲმისთჳს [v] მისცნა იგინი ღმერთმან გულის თქუმასა გულთა მათთასა არა-წმიდებად, რაჲთა გინებულ იყვნენ ჲორცნი მათნი მათ თანა.

AB. 21. აღიდებდეს ჲლ, მადლსა მისცემდეს ჲლ, ჰმადლობდეს ჲ, იქმნეს ჲლ, გულის ზრახვითა] გულის თქუმითა ჲ, უგულისხმოჲ ჲ.

22. ბრძენს ჲ.

23. გარდაცვალებს ჲ, და (2)] რამეთუ ჲ,—ლ.

CD. 21. იქმნეს ჲლ, იგი]—ლ.

23. მსგავსად ჲლ.

24. მათ თანა] თავთა შორის მათთა ჲ.

¹ ჲ-ში სხვა სელითაჲ ჩამატებული ე ბ «მსგავსებად» სიტყვაში.

² 24-ე მუსხის გვერდით აშიაზე იმავე სელით, მაგრამ წერილად განმარტებაჲ: უმეტრებამან მისცნა იგინი ენებათა მათ გულის თქუმისათა, არა თუ ღმერთმან ჲ.

AB

25. ჰომელთა-იგი ცვალებს ჭეშმარიტებად იგი ღმრთისაჲ სიცრუითა და უმსახურებელ იქმნეს და ჰმსახურებდეს დაბადებულთა და არა დამბადებულთა, რომელ-იგი არს კურთხეულ უკუნისამდე. ომენ.

26. ომისთჳს მისცნა იგინი ღმერთმან ვნებასა მას გინებისა, რამეთუ დედათა მათთა გარდაცვალებს ბუნებისა იგი წესი არა-ბუნებად.

27. ოგრეტა მამათა მათთა დაუტევს ბუნებისა იგი წესი დედათაჲ და განჯურდეს გულის თქუმიტა მათითა ურთიერთას. შამანი მამათა თანა სარცხუნელსა იქმოდეს და კუალად-საგებელი იგი, რომელი ჯერ-უჩნ საცთურისა მათისაჲ, ურთიერთას მიიღიან.

28. ოა ვითარცა არა გამოცადეს ღმერთი, რაჲთამცა აქუნდა მათ მეცნიერებით, მისცნა იგინი ღმერთმან გამოუცდელსა მას გონებასა საქმედ უჯეროხსა;

AB. 25. რომელთა-იგი] რომელთა 47, იგი]—7, სიცრუითა 47,—7, უმსახურებელ 7, იქმნეს 47, მსახურებდეს 47, რამეთუ იგი არს კურთხეულ უკუნითი უკუნისამდე. ამენ 7,—4, რომელ-იგი] რამეთუ იგი 7.

27. და (1)] — 7, განჯორდეს 4, რომელ 7.

28. გამოიცადეს 7, მათ]—7.

CD. 25. სიცრუედ 7, ამინ]—7.

26. ამისთჳს] + ცა 4.

27. ეგრეტა 7, 7, დედათაჲ] + და 7, ურთიერთას (1) 7, რომელ 7, ურთიერთარს (2) 7.

28. უჯეროებისა 7.

CD

25. ჰომელთა-იგი გარდაცვალებს ჭეშმარიტებად ღმრთისაჲ სიცრუედ და პატივ-სცემდეს და ჰმსახურებდეს დაბადებულთა და არა დამბადებულთა, რომელი-იგი არს კურთხეულ უკუნისამდე. ომინ.

26. ომისთჳს მისცნა იგინი ღმერთმან ვნებასა მას გინებისა, რამეთუ დედათა მათთა გარდაცვალებს ბუნებისა იგი წესი არა-ბუნებად.

27. ოგრეტა მამათა მათთა დაუტევს ბუნებისა იგი წესი დედათაჲ, განჯურდეს გულის თქუმიტა მათითა ურთიერთარს. შამანი მამათა თანა სარცხუნელსა იქმოდეს და კუალად-საგებელი იგი, რომელი ჯერ-არს საცთურისა მათისაჲ, ურთიერთას მიიღიან.

28. ოა ვითარცა არა გამოცადეს ღმერთი, რაჲთამცა აქუნდა მეცნიერებით, [7v] მისცნა იგინი ღმერთმან გამოუცდელსა მას გონებასა საქმედ უჯეროხსა;

AB

29. საესე იყვნეს ყოვლითა სიცრუითა, უკეთურებითა, ბოროტებითა, ანგაჰრებითა, საესე შურიტა, [34] კაცის-კლვიტა, ჯდომიტა, ზაკუვითა, ბოროტის ჩუეულებითა,

30. გუნდრუკებითა, ძვრის მეტყუელებითა, ღმრთისა შემაწუხებელ, მაგინებელ, ამპარტავან იყვნეს, ლალ, მომპოვნებელ ბოროტისა, მამა-დედათა ურჩ იყვნეს,

31. ა4გულისხმო, უწესო, უყუარულ, უწირავ, უწყალო,

32. ჰომელთა სამართალი ღმრთისაჲ იცოდეს, რამეთუ ესე-ვითარისა მოქმედნი ღირს არიან სიკუდილისა; და არა სოლო ამას იქმოდეს, არამედ სათნოცა-ეყოფოდეს თანა-მოქმედთა მათ.

2

1. ომისთჳს ვერ სიტყვს მიმგებელ ხარ, # კაცო, ყოველი, რომელიცა შჯი, რამეთუ რომ-

CD

29. ოლსავსენი ყოვლითა სიცრუითა, სიძვითა, უკეთურებითა, ანგაჰრებითა, ბოროტებითა, საესე შურიტა, კაცის-კლვიტა, ჯდომიტა, ზაკუვითა, ბოროტის ჩუეულებითა,

30. გუნდრუკებითა, ძვრის მეტყუელ, ღმრთის შემაწუხებელ, მაგინებელ, ამპარტავან, ლალ, მომპოვნებელ ბოროტისა, მამა-დედათა ურჩ,

31. ა4გულისხმო, უწესო, [v] უყუარულ, უწირავ, უწყალო,

32. ჰომელთა სამართალი ღმრთისაჲ იცოდეს, რამეთუ ესე-ვითარისა მოქმედნი ღირს არიან სიკუდილისა; არა სოლო ამას იქმან, არამედ თანაცა სათნო-ეყოფვიან მოქმედთა მათ.

2

1. ომისთჳს ვერ სიტყვს მიმგებელ ხარ, # კაცო, ყოველი, რომელიცა შჯი, რამეთუ რომ-

AB. 30—31. ღმრთის 47, შემაწუხებელ, ბოროტის მეძიებელ, მამა-დედათა ურჩ იყვნეს, უგულისხმო, უწესო, მაგინებელ, ამპარტავან იყვნეს, ლალ, მომპოვნებელ ბოროტისა, უყუარულ, უწირავ, უწყალო 7, იყვნეს (2)]—7, უგულისხმო 7.

32. ესე-ვითარისა მოქმედნი] ესე-ვითარნი 4, სიკუდილსა 47, და) — 7, სათნოცა-ეყოფოდეს 4.

2,1. რომლითაცა 7, რამეთუ მასვე იქმ, რომელსაცა შჯი, რამეთუ რომლითა საშჯელითა შჯი მოყუასსა, თავსა თვსსა დაშჯი 7.

CD. 29. სიცრუითა 7, ანგაჰრებითა 7.

30. გუნდრუკებითა 7.

2,1. სჯი 7, რამეთუ რომლითა შჯი მოყუასსა, თავსა თვსსა დაიშჯი]—7, დაიშჯი 7.

AB

ლითა საშჯელითა შჯი მოყუას-
სა, თავსა თუსსა დაშჯი, რამეთუ
მასვე იქმ, რომელსაცა შჯი.

2. ოსე უწყით, რამეთუ საშ-
ჯელი ღმრთისაჲ ჭეშმარიტ არს
ესევეთარისა მოქმედთათჳს.

3. ომას სამე ჰგონებ, კაცო,
რომელი-ეგე ჰშჯი ესევეთარისა
მოქმედთა მათ და იქმ მასვე. ოი-
თარ-მე შენ განერე საშჯელსა
ღმრთისასა?

4. ონუ სიმდიდრესა მას
სიტკბოებისა მისისასა და თავს-
დებასა და სულგრძელებასა შე-
ურაცხ-ჰყოფ, ვერ გიცნობი-
ესა, რამეთუ სულგრძელებაჲ იგი
ღმრთისაჲ სინანულად მოგიყვა-
ნებს შენ?

5. ოლო სიფიცხლითა მა-
გიტ შენითა და შეუნანებელითა
გულითა იუნჯებ თავისა შენისა
რისხვასა ღღესა მას რისხვისასა
და გამოჩინებასა სიმართლისა
საშჯელისა ღმრთისასა,

6. ოომელმან მიაგოს კაცად-
კაცადსა საქმეთა მათთაებრ: (1)

7. ოოქმედთა საქმისა კეთი-
ლისათა — დიდებაჲ, პატივი და

AB. 2. სარჩელი ო.

3. ჰგონებ ო, რომელი-იგი ოჲ, შჯი ოჲ, და] + შენ ო, ვითარმედ ო, ვი-
თარ ო, განერე შენ ო, სარჩელსა ო.

4. სიმდრესა ო, და სულგრძელებასა] — ო, გიცნობიეს ო, იგი] — ო.

5. შეუნანებელითა] შეუნდობელითა ო, ღღესა ო, სარჩელისა ო.

7. მოქმედთა] ოლო მოთმინეთა მათ ო, და პატივი ო, ცხორებასა ო,
მას] — ო.

CD. 2. სასჯელი ო.

3. სამე] სადმე ო, სჯი ო, ვითარ-მე] ვითარმედ ო, სასჯელსა
ო.

4. მისისა ო, სიტკბოებაჲ] სულგრძელებაჲ ო.

(1) ფსალ. 61, 13.

CD

ლითა შჯი მოყუასსა, თავსა
თუსსა დაიშჯი, რამეთუ მასვე
იქმ, რომელსაცა შჯი.

2. ოსე უწყით, რამეთუ საშ-
ჯელი ღმრთისაჲ ჭეშმარიტ არს
ესევეთარისა მოქმედთათჳს.

3. ომას სამე ჰგონებ, ო კა-
ცო, რომელი შჯი ესევეთარისა
მოქმედთა მათ და იქმ მასვე. ოი-
თარ-მე შენ განერე საშჯელსა
ღმრთისასა?

4. ონუ სიმდიდრესა მას სიტ-
კბოებისა მისისასა და თავს-დე-
ბასა და სულგრძელებასა შეუ-
რაცხ-ჰყოფ, ვერ გიცნობიეს,
რამეთუ სიტკბოებაჲ ღმრთისაჲ
სინანულად მოგიყვანებს შენ?

5. ოლო სიფიცხლითა მა-
გიტ შენითა და შეუნანებელითა
გულითა [ო 121] იუნჯებ თავი-
სა შენისა რისხვასა ღღესა მას
რისხვისა და გამოჩინებისა და
მართლმსაჯულობისა ღმრთი-
სასა,

6. ოომელმან მიაგოს კაცად-
კაცადსა საქმეთა მისთაებრ:

7. ოოთმინეთა მათ საქმისა
კეთილისათა — დიდებაჲ და პა-

AB

უსრწნელებაჲ, რომელნი ეძიებენ
ცხოვრებასა მას საუკუნესა,

8. ოლო ჳდომისაგანთა მათ
და ურჩთა ჭეშმარიტებისათა და
მორჩილთა სიცრუისათა — რის-
ხვაჲ და გულის წყრომაჲ.

9. ოირი და იწროებაჲ ყო-
ველსა ზედა სულსა კაცისასა,
მოქმედსა ბოროტისასა, ჰურიასა
პირველად და მერმე წარ-
მართსა!

10. ოლო დიდებაჲ და პატი-
ვი და მშჳდობაჲ ყოველსა მოქ-
მედსა კეთილისასა, ჰურიასა
პირველად და მერმე წარმართ-
სა!

11. ოამეთუ არა არს თუ-
ალთ-ღება ღმრთისა თანა.

(ო ა ვ ი ჳ)

12. ოამეთუ რომელთა-იგი
უშჯულოდ [35] შესცოდეს, უშ-
ჯულოდცა წარწყმდენ, და ოო-
მელთა შჯულსა შინა ცოდეს,
შჯულითაცა ისაჯენ.

AB. 8. სიცრუვისათა ო, სიცრუვისათა ო.

11. თუალ-ღება ო.

(სათ.) თავი ო] — ო.

12. ურჩულოდ ო, ურჩულოდცა ო, წარწყმდეს ო, შინა] ქუეშე ო, ქუეშე ო,

შესცოდეს ო, შჯულითა ო.

CD. 8. ოლო] — ო, მჳდომისაგანთა ო, ურჩთა] ურწმუნოთა ო, მორ-
ჩილთა] მორწმუნეთა ო, სიცრუვისათა ო.

9. კაცისა ო.

11. თუალ-ღებაჲ ო.

12. ურჩულოდ ო, უსჯულოდ ო, ურჩულოდცა ო, უსჯულოდცა ო, ისაჯენ] იტანჯენ ო.

CD

ტივი და უსრწნელებაჲ, რომელ-
ნი ეძიებენ ცხოვრებასა საუკუ-
ნესა,

8. ოლო ჳდომისაგანთა მათ
და ურჩთა ჭეშმარიტებისათა და
მორჩილთა სიცრუისათა — რის-
ხვაჲ და გულის წყრომაჲ.

9. ოირი და იწროებაჲ ყო-
ველსა ზედა სულსა კაცისასა,
მოქმედსა ბოროტისასა, [105]
ჰურიასა პირველად და მერმე
წარმართსა!

10. ოიდებაჲ და პატივი და
მშჳდობაჲ ყოველსა მოქმედსა
კეთილისასა, ჰურიასა პირველად
და მერმე წარმართსა!

11. ოამეთუ არა არს თუ-
ალთ-ღება ღმრთისა თანა.

(ჳ)

12. ოამეთუ რომელთა-იგი
უშჯულოდ შესცოდეს, უშჯუ-
ლოდცა წარწყმდენ, და რომელ-
თა შჯულსა შინა შესცოდეს,
შჯულითაცა ისაჯენ.

AB

13. ჩამეთუ არა მსმენელნი შჯულისანი განმართლდენ წინაშე ღმრთისა, არამედ მყოფელნი შჯულისანი განმართლდენ.

14. ჩამეთუ წარმართთა, რომელთა შჯულ არა აქუს, და ბუნებითისასა მას შჯულსა ჰყოფენ; ამათ რამეთუ შჯულ არა აქუს, თავისა თვისისა თვთ შჯულ არიან:

15. სომელნი გამოაჩინებენ საქმესა შჯულისასა, დაწერილსა გულთა შინა მათთა, თანა-მოწამებითა გონებისა მათისადათა და შორის ურთიერთას გულის სიტყუანი შეასმენდენ ანუ სიტყუას უგებდენ

16. ზღესა მას, ოდეს შჯიდეს ღმერთი დაფარულსა მას კაცთასა მსგავსად სახარებისა მის ჩემისა ქრისტეს ჴესუჲს მიერ.

AB. 14. შჯული 7, არაჲ (1) 47, აქუნ (1) 47, ბუნებითსა 7, ჰყოფდეს 477, არაჲ (2) 47, აქუნ (2) + და 7, აქუს 7, და თავისა 7, თვისისა 477, თვთ] თვს 7.

15. გულსა შინა მათსა 4, ურთიერთას] — 7, გულის სიტყუანი] გონებანი მათნი 7 შეასმენდეს 4.

16. დღესა 7, ოდეს] რომელსა 7, ღმერთი] უფალი 7, იესუ ქრისტეს მიერ 77, — 4.

CD. 13. რამეთუ] ვითარმედ 76, სჯულისანი 107, განმართლდენ წინაშე ღმრთისა] მართალ ღმრთისა მიერ 76, მყოფელნი] მოქმედნი 76, განმართლდენ (2)] განმართლდებიან 76.

14. წარმართნი 7, სჯული 1, სჯულ 076, სჯულსა 1076, სჯული (სჯულ 6) (2) 107, სჯული (3) 107.

15. სჯულისასა 1076, დაწერილთა 0, ურთიერთარს 7107, ანუ] გინა 076.

16. სჯიდეს 1076, მას (2)] — 076.

CD

13. ჩამეთუ არა მსმენელნი შჯულისანი განმართლდენ წინაშე ღმრთისა, არამედ მყოფელნი შჯულისანი განმართლდენ.

14. ჩამეთუ წარმართთა, რომელთა შჯული არა აქუნ, და ბუნებითსა მას შჯულსა ჰყოფდეს; ამათ რამეთუ შჯულ არა აქუს, თავისა თვისისათვს შჯულ არიან:

15. სომელნი გამოაჩინებენ საქმესა შჯულისასა, დაწერილსა გულთა შინა მათთა, თანა-მოწამებითა მათდა გონებისა მათისადათა და შორის ურთიერთას გულის სიტყუანი შეასმენდენ ანუ სიტყუას უგებდენ

16. [ხ] ზღესა მას, რომელსა შჯიდეს ღმერთი დაფარულსა მას კაცთასა მსგავსად სახარებისა მის ჩემისა ჴესუ ქრისტეს მიერ.

16. [ხ] ზღესა მას, რომელ-

სა შჯიდეს ღმერთი დაფარულ-

სა მას კაცთასა მსგავსად სახარე-

ბისა მის ჩემისა ჴესუ ქრისტეს

მიერ.

AB

17. ოკუეთუ შენ ჰურიჲ სახელ-გედების და განისუენებ შჯულსა ზედა და იქადი ღმრთისა

18. ზა იცი ნებაჲ იგი და გამოიცდი უმჯობესსა მას და სწავლულ სარ შჯულისაგან

19. ზა ესავ თავსა შენსა წინამძღურად ბრმათა და ნათლად მათა, რომელნი არიან ბნელსა შინა,

20. შოძლურად ჩჩვლთა და გაქუს შენ ხატი იგი მეცნიერებისა და ჭეშმარიტებისა შჯულსა შინა,

21. სომელი-ეგე ასწავებ მოყუასსა, თავსა თვსსა არა ასწავებ;

22. სომელი ჰქადაგებ არა-პარვასა, იპარავ; რომელი იტყვ არა-მრუშებასა, იმრუშებ; რომელსა გზაგან კერპნი, ბაგინთა სტყუენავ;

AB. 17. ჰურია 47.

18. უმჯობესსა 47, შჯულითა 4.

19. და (2)] — 7, მათა] — 4.

20. და მოძლურად 47, ჩჩვლთა 7.

22. სტყუენ 4, ბაგინთა სტყუენავ] საკურთხეველთა სძარცუავ 7.

CD. 17. ჰურია 076, სჯულსა 1076.

18. სჯულისაგან 1076.

20. მეცნიერებისა 7107, ჭეშმარიტებისა 6, სჯულსა 1076.

21. თვსსა] თსსა 1.

22. საკურთხეველთა 7] ტაძართა 076, სძარცუავ] მძარცუელ სარ 076.

1 7-ს აკლია აქედან ვიდრე: და არა ვითარცა (2,18—3,8).

2 7-ს აკლია აქედან ვიდრე: რამეთუ შჯულისაგან (2,20—3,20).

CD

17. ოკუეთუ შენ ჰურიჲ სახელ-გედების და განისუენებ შჯულსა ზედა და იქადი ღმრთისა

18. ზა იცი ნებაჲ იგი და გამოიცდი უმჯობესსა მას¹ და სწავლულ სარ შჯულისაგან

19. ზა ესავ თავსა შენსა წინამძღურად ბრმათა, ნათლად, რომელნი არიან ბნელსა შინა,

20. შასწავლელოდ [v] უგუნურთა, მოძლურად ჩჩვლთა და გაქუს ხატი იგი მეცნიერებისა და ჭეშმარიტებისა შჯულსა შინა,

21. სომელი-ეგე ასწავებ მოყუასსა, თავსა თვსსა არა ასწავებ;

22. სომელი ჰქადაგებ არა-პარვასა, იპარავ; რომელი იტყვ არა-მრუშებასა, იმრუშებ; რომელსა გზაგან კერპნი, საკურთხეველსა სძარცუავ;

AB

23. ძომელი შჯულითა იქადი, გარდასლვითა მაგით შჯულისაჲთა ღმერთსა შეურაცხყოფ.

24. ძამეთუ სახელი ღმრთისაჲ თქუენ ძლით იგმობის¹ წარმართთა შორის⁽¹⁾, ვითარცა წერილ არს.

25. ღოლო წინადაცუეთილებაჲ სარგებელ არს, შჯულსათუ იმარხვიდე; უკუეთუ გარდაშვალ იყო შჯულისა, წინადაცუეთილებაჲ იგი შენი წინადაცუეთილება გექმნა.

26. ოკუეთუ წინადაცუეთილი იგი სიმართლესა შჯულისასა იმარხვიდეს, არა-მე წინადაცუეთილებაჲ იგი მისი წინადაცუეთილებად შეერაცხოს?

27. ნა გშჯიდეს ბუნებით წინადაცუეთელი იგი, შჯულისა აღმასრულებელი, [36] შენ, რომელი-ეგე წიგნითა და წინადაცუეთითა შჯულსა გარდასრულხარ!

28. ძამეთუ არა რომელი ცხადად ჰურიას არს, არცა რომელი

CD

23. ძომელი შჯულითა იქადი, გარდასლვითა მაგით შჯულისაჲთა ღმერთსა შეურაცხყოფ.

24. ძამეთუ სახელი ღმრთისაჲ თქუენთჳს იგმობის წარმართთა შორის, ვითარცა წერილ არს.

25. ძამეთუ წინადაცუეთილებაჲ სარგებელ არს, უკუეთუ შჯულსა იმარხავ, სოლო უკუეთუ გარდაშვალ იყო შჯულისა, წინადაცუეთილებაჲ შენი წინადაცუეთილება იქმნა.

26. ოწ უკუეთუ წინადაცუეთილი იგი სიმართლესა შჯულისასა იმარხავს, არა-მე წინადაცუეთელიობაჲ იგი მისი წინადაცუეთილებად შეერაცხო-სა?

27. ნა გშჯიდეს ბუნებით [ზ 122] წინადაცუეთელი იგი, შჯულისა აღმასრულებელი, შენ, რომელი-ეგე წიგნითა და წინადაცუეთითა შჯულსა გარდაშვალ ხარ!

28. ძამეთუ არა რომელი-იგი ცხადად ჰურიას არს, არცა რომელი

AB. 24. ძლით] თჳს 47, იგმობის 4, იგმობის 7, წარმართთა 7.

25. იგი] ეგე 4, —7, გექმნა] იქმნა 47.

26. შეერაცხოს 4, შეერაცხოსა 7.

27. შჯიდეს 4.

28. რომელი]+იგი 47, ცხადად] ცუდად 4, ჰურიას 7.

CD. 23. სჯულითა 1-ბ, სჯულისაჲთა 1-ბ.

25. სჯულსა 1-ბ, სჯულისა 1-ბ, წინადაცუეთილება 1-ბ.

26. სჯულისასა 1-ბ, წინადაცუეთილობაჲ 1, წინადაცუეთელიობაჲ 4, წინადაცუეთილებაჲ 4, იგი (2)] —ბ, წინადაცუეთილობად 1.

27. გსჯიდეს 1-ბ, სჯულისა 1-ბ.

¹ ასეა ტ ნუსხაში.

(1) ეს. 52,5.

AB

მელი ცხადად ჰორციტა წინადაცუეთილ,

29. წრამელ რომელი ფარულად ჰურიას არს და წინადაცუეთილებაჲ იგი გულისაჲ აქუს სულითა და არა წიგნითა, რომლისა-იგი ქებაჲ არა კაცთაგან არს, არამედ ღმრთისაგან.

CD

რომელი ცხადად ჰორციტა წინადაცუეთილ,

29. წრამელ რომელი ფარულად ჰურიას არს და წინადაცუეთილებაჲ გულისაჲ აქუს სულითა, არა წიგნითა, რომლისა-იგი ქებაჲ არა კაცთაგან არს, არამედ ღმრთისაგან.

3(3)

3 (ძავი 3)

1. ძაჲ-მე უკუეთუ უმეტეს არს ჰურიასა მის, ანუ რაჲ-მე სარგებელ არს წინადაცუეთილებაჲ იგი?

2. ძრიად ყოვლითავე სახითა, პირველად ესე, რამეთუ ჰრწმენეს სიტყუანი ღმრთისანი.

3. ოწ უკუეთუ რაჲ? ურწმუნოთუ ვინმე იქმნეს, ნუუკუეთუ ურწმუნოებაჲ მისმან სარწმუნოებაჲ ღმრთისაჲ განაქარვოს?

4. ნუ იყოფინ! უყავნ ღმერთი მხოლოჲ ჭეშმარიტ და ყოველი კაცი ცრუ, ვითარცა წერილ არს, რაჲთა განჰმართლდე სიტყუთა შენითა და სძლო შჯულსა შენსა⁽¹⁾.

1. [106] ძაჲ-მე უკუეთუ უმეტეს არს ჰურიასა მის, ანუ რაჲ-მე სარგებელი არს წინადაცუეთილებისაჲ?

2. ძრიად ყოვლითავე სახითა, პირველად უკუეთუ, რამეთუ ჰრწმენეს სიტყუანი ღმრთისანი.

3. წრამელ რაჲ? ურწმუნოთუ ვინმე იქმნეს, ნუუკუეთუ ურწმუნოებაჲ მათმან სარწმუნოებაჲ ღმრთისაჲ განაქარვოსა?

4. ნუ იყოფინ! უყავნ ღმერთი მხოლოჲ ჭეშმარიტ და ყოველი კაცი ცრუ, ვითარცა წერილ არს, რაჲთა განჰმართლდე სიტყუთა შენითა და სძლო შჯულსა შენსა.

AB. 29. ჰურიას 7.

3,1. უკუეთუ] —4, უმეტეს 47, არს] —4, ჰურიასაჲ 4, ჰურიასა 7, წინადაცუეთილ 7.

2. ჰრწმენეს 4.

3. თუ] —4, მისმან] მათმან 7, განაქარვოსა 7.

4. არამედ იყავნ 7, მხოლოჲ ღმერთი 4, ცრუ 7, განვმართლდე... ესძლო 7.

CD. 3,1. ჰურიასაჲ 2-ბ] იუდეანისა 4, წინადაცუეთილებისაგან 4.

3. იქმნეს 2-ბ.

4. სიტყუათაგან შენთა 4-ბ, შჯასა] სჯასა 7, სჯასა 1-ბ.

(1) ფსალმ. 50,6.

AB

5. ოკუუეთუ სიცრუჲ ჩუენი სიმართლესა ღმრთისასა შეეტყუების, რაჲ-მე [v] ვთქუათ? ჩუუკუე სიცრუე-მე არსა ღმრთისა თანა, რომელმან მოაფლინის რისხვად? ღაცობრივ-მე რას ვიტყუა?»

6. ჩუ იყოფინ! ოკუუეთუ არა, ვითარ-მე საჯოს ღმერთმან სოფელი?

7. ოკუუეთუ სიმართლესა ღმრთისაჲ ჩემითა მით სიცრუითა აღემატა სადიდებელად მისა, რაჲსა მე ვითარცა ცოდვილი ვისაჯები?

8. ნა არა ვითარცა ვიგმობ-ვით, და ვითარცა იტყუან ვინმე ჩუენდა სიტყუად, ვითარმედ ექმნეთ ბოროტი, რაჲთა მოგვქედეს ჩუენ კეთილი, რომელთა განკითხვად საშჯელსა შინა არს?

(ჩავი შ)

9. ჯუ უკუე რაჲ? ჩინა-მე -ვჰმატთა? ჯრა სამე, რამეთუ

CD

5. ოკუუეთუ სიცრუე ჩუენი სიმართლესა ღმრთისასა შეეტყუების, რაჲ-მე ვთქუათ? ჩუუკუე სიცრუე არსა ღმრთისა თანა, რომელმან მოაფლინის რისხვად მისი? ღაცობრივ ვიტყვ.

6. ჩუ იყოფინ! ოკუუეთუ არა, ვითარ საჯოს ღმერთმან სოფელი?

7. ოკუუეთუ ჭეშმარიტებაჲ ღმრთისაჲ ჩემითა მით სიცრუითა აღემატა სადიდებელად მისსა, რაჲსადა მე ვითარცა ცოდვილი ვისაჯები?

8. ნა არა ვითარცა ვიგმობ-ვით, და ვითარცა იტყუან ვინმე ჩუენდა სიტყუად, ვითარმედ ექმნეთ ბოროტი, რაჲთა მოგვქედეს ჩუენ კეთილი, რომელთა [ხ v] განკითხვად საშჯელსა შინა არს?

(შ)

9. ჯუ უკუე რაჲ? წინა-მე -ვჰმატთა? ჯრა სამე, რამეთუ

AB. 5. სიცრუეჲ ლ, სიცრუეჲჲ ႁ, -მე (2) — ႁ, სიცრუეჲ არს ლ, რისხვად + მისი ლႁ, ღაცობრივ-მე რას ვიტყუა] ღაცთათჲს ლႁ.

6. უკუეთუ არა, ვითარ-მე] ვითარ უკუე ლႁ.

7. სიმართლეს] ჭეშმარიტებაჲ ლႁ, სიცრუეითა ლ, სიცრუეითა ႁ, რაჲ-სა] + ლა ლႁ.

8. ვითარცა] — ლ, ვიგმობით ლ, ვიგმობვი ႁ, ექმნეთ ႁ, მოგუქედეს ႁ, რომელთაჲ ႁ, საშჯელსა] სარჩელსა ႁ.

9. -ვჰმატთა ლ, -ვჰმატთაა ႁ, წარმართა ႁ, ქუეშე] შინა ლ.

CD. 5. სიცრუე (1) ႁႁ-ხ, სიცრუე (2) ႁ-ხ.

7. სიცრუეითა ႁႁ-ႁ-ხ, მისა ႁ.

8. ექმნეთ ႁ, საშჯელსა ႁ-ႁ-ႁ-ხ.

9. სამე] საღამე ႁ, საღამე ႁ-ხ, ყოველთაჲ ႁ-ხႁ-ႁ-ხ.

AB

წინაჲსწარვე¹ ვაბრალეთ ჰურიათა და წარმართთა ყოველთა ცოდვასა ქუეშე ყოფად.

10. წითარცა წერილ არს, ვითარმედ: არაჲინ არს მართალ არცა ერთ,

11. ჯრაჲინ არს გულისხმის-მყოფელ, არაჲინ არს გამომეძიებელ ღმრთისა;

12. ყოველთაჲე მიაქციეს ერთბამად და უქმარ [37] იქმნეს; არაჲინ არს, რომელმანმცა ქმნა სიტკბოებაჲ, არაჲინ არს მიერთადმდე⁽¹⁾.

13. სამარე ზედებულ არს ჯორჯი მათი; ენითა მათითა ზაკუვიდეს⁽²⁾; გესლი ასპიტთაჲ ბაგეთა მათთა⁽³⁾,

14. ჰომელთაჲ პირი წყევი-თა და სიმწართა საესე არს.

15. ჰალე არიან ფერჯნი მათნი დათხევედ სისხლისა⁽⁴⁾;

16. ყემუსრვად და უბადრუ-კებაჲ არს გზათა მათთა;

17. ნა გზაჲ მშჴდობისაჲ არა იცნეს⁽⁵⁾.

18. ჯრა არს შიში ღმრთისაჲ წინაშე თუალთა მათთა⁽⁶⁾.

CD

წინაჲსწარვე ვაბრალეთ ჰურიათა და წარმართთა ყოველთა ცოდვასა ქუეშე ყოფად.

10. წითარცა წერილ არს, ვითარმედ: არაჲინ არს მართალ არცა ერთ,

11. ჯრაჲინ არს გულისხმის-მყოფელ, არაჲინ არს გამომეძიებელ ღმრთისა;

12. ყოველთაჲე მიაქციეს ერთბამად და უქმარ იქმნეს [v]; არაჲინ არს, რომელმანმცა ქმნა სიტკბოებაჲ, არაჲინ არს მიერთადმდე.

13. სამარე ზედებულ არს ჯორჯი მათი; ენითა მათითა ზაკუვიდეს; გესლი ასპიტთაჲ ბაგეთა მათთა,

14. ჰომელთაჲ პირი წყევი-თა და სიმწართა საესე არს.

15. ჰალე არიან ფერჯნი მათნი დათხევედ სისხლისა;

16. ყემუსრვად და უბადრუ-კებაჲ არს გზათა მათთა;

17. ნა გზაჲ მშჴდობისაჲ არა იცნეს.

18. ჯრა არს შიში ღმრთისაჲ წინაშე თუალთა მათთა.

AB. 11. გულისხმის-მყოფელ ႁ, ღმრთის ლ.

12. იქმნეს ლႁ, არაჲინ] არა ლ, მიერთამდე ლႁ.

13. სამარე ႁ-ლ, სამარედ ႁ, გესლი] გელი ႁ.

16. შემუსრად ლ.

CD. 12. იქმნეს ႁ, მიერთამდე ႁ-ხ.

13. ზედებულ ႁ-ႁ-ႁ, ჯურჯი ႁ.

14. რომელთა ႁ-ႁ-ႁ.

15. სისხლსა ႁ.

¹ სრულადაა ႁ-ლ-ში, მაგრამ ႁ-ში «ას» ამოფხევილია (შდრ. 3,25).

(¹) ႁსალ. 13,3; (²) ႁსალ. 5,10; (³) ႁსალ. 139,4; (⁴) იგ. 1,16.

(⁵) ႁს. 59,8; (⁶) ႁსალ. 35,2.

AB

19. ღოლო ესე უწყით, რამეთუ რაოდენსა შჯული იტყვს, მათ ეტყვს, რომელნი შჯულსა ქუეშე არიან, რაათა ყოველი პირი დაიყოს, და საშჯელისა თანა-მდებ იყოს ყოველი სოფელი ღმრთისა,

20. ქამეთუ საქმეთაგან შჯულისათა არა განმართლდეს ყოველი ქორციელი წინაშე მისა, რამეთუ შჯულისაგან არს გამოცნობა ცოდვისა.

21. ღოლო აწ თვნიერ შჯულისა სიმართლეს ღმრთისაა გამოჩინებულ არს მოწამებითა შჯულისა მიერ და წინააღმართმეტყუელთა

22. სარწმუნოებითა შესუ ქრისტესითა ყოველთა მიმართ და ყოველთა ზედა მორწმუნეთა, რამეთუ არა არს განწვალება;

23. ყოველთავე შესცოდეს და დაკლებულ არიან [v] დიდებასა ღმრთისასა

CD

19. ღოლო ესე უწყით, რამეთუ რაოდენსა შჯული იტყვს, მათ ეტყვს, რომელნი-იგი შჯულსა ქუეშე არიან, რაათა ყოველი პირი დაიყოს, და საშჯელსა თანა-მდებ იყოს ყოველი სოფელი ღმრთისა,

20. ქამეთუ საქმეთაგან შჯულისათა არა განმართლდეს ყოველი ქორციელი წინაშე მისა, რამეთუ შჯულისაგან არს გამოცნობა ცოდვისა.

21. ღოლო აწ თვნიერ შჯულისა სიმართლეს ღმრთისაა გამოჩინებულ არს წამებულთა შჯულისა მიერ და წინააღმართმეტყუელთა,

22. ღოლო სიმართლეს ღმრთისაა სარწმუნოებითა შესუ ქრისტესითა ყოველთა მიმართ და ყოველთა ზედა მორწმუნეთა, რამეთუ არა არს განწვალება,

23. [ხ 123] ქამეთუ ყოველთავე შესცოდეს და დაკლებულ არიან დიდებისაგან ღმრთისა,

AB. 19. რაოდენსა ღ, რჩული ღ, რომელნი] + იგი ღ, რჩულსა ღ, სარჩელისა ღ.
20. საქმეთა მათგან ღ, რჩულისათა ღ, მისსა ღ, რჩულისაგან ღ.
21. რჩულისა (1) ღ, მოწამებითა ღ, რჩულისა (2) ღ, წინააღმართმეტყუელთა] + სიმართლეს ღმრთისაა ღ.
22. ქრისტესითა ღ, განწვალება ღ.
23. დაკლებულ] დაბრკოლებულ ღ, დიდებისაგან ღმრთისა ღ, დიდებასა ღმრთისასა] — ღ.

CD. 19. რაოდენსა ხ, სჯული ხ-ღ, იტყვს] ეტყვს ღ, მათა ღ, სჯულსა ხ-ღ, სასჯელისა ხ-ღ.
20. საქმეთაგან] საქმეთა მათგან ხ-ღ, სჯულისათა ხ-ღ, სჯულისაგან ხ-ღ, არს] + ყოველი ღ-ღ.
21. რჩულისა ხ, სჯულისა ხ-ღ.
23. ყოველთა ხ, შესცოდეს ღ.

1 ღ-ში «ყოველი» სხვა ხელითაა ჩამატებული.

AB

24. ზა განმართლებულ არიან უსასყიდლოდ მადლითა მისითა გამოცნითა მით შესუ ქრისტესითა.

25. კომელი-იგი წინააღმართმეტყუელთა სარწმუნოებითა თვსითა მით სისხლითა, გამოჩინებად სიმართლისა მისისა, მოტევებითა მით პირველთა ცოდვითა,

26. წავს-დებითა ღმრთისაა, გამოჩინებად სიმართლისა მისისა ამათ ქამთა, რაათა იყოს იგი მართალ და განმართლებელ სარწმუნოებისაგან შესუსა.

27. სადა უკუე არს სიქადული იგი? წაყენებულ არს. კომლითა-მე შჯულისა? საქმეთაგან-მეა? წრა, არამედ შჯულისაგან სარწმუნოებისა.

28. ქამეთუ ვიტყვთ განმართლებასა კაცისასა სარწმუნოებითა თვნიერ საქმეთა შჯულისათა.

AB. 24. და განმართლებულ არიან] — ღ, და გამოცნითა ღ.
25. რომელი-იგი ღ, განმართლდა ღ, სიმართლითა მისითა ღ, მით (2)] — ღ, ცოდვითაა ღ.

26. თავს-დებითა] დიდებითა ღ, სიმართლითა მისითა ღ.
27. უკუე] — ღ, და-მე-ყენებულ არსა ღ, შჯულისა] შჯულითა მეა ღ, შჯულითა ღ, საქმეთაგან-მეა] — ღ.
28. სარწმუნოებითა ღ.
CD. 25. პირველთა] პირველ ქმნულთა მათ ღ.
26. თავს-დებასა შინა ღმრთისასა ღ.
27. დამაყენებელ ღ, სჯულითა ხ-ღ, სჯულისაგან ხ-ღ.
28. სჯულისათა ხ-ღ.

1 ღ-ში «წინააღმართმეტყუელთა» სიტყვიდან ახსნა ამოუხსნელია (მდრ. 3,9).

AB

29. ონუ ჰურიათაჲ სოლო-მე არსა ღმერთი და წარმართთაჲ არა? ჰე, წარმართთაჲცა.

30. ოკუეთუ ერთ არს ღმერთი, რომელმან განამართლის წინადაცუეთილი სარწმუნოებისაგან და წინადაუცუეთელი მითვე სარწმუნოებითა,

31. ოწ შჯულსა ნუ განვაქარვებთა სარწმუნოებითა მით? ჩუ იყოფინ. [38] ორამედ შჯულსა დავამტკიცებთ.

4

1. ძაჲ-მე უკუე ვთქუათ? ოხოვა-მეა ობრაჰამ, მამაჲ იგი ჩუენი, ჯორციელად?

2. ოკუეთუ ობრაჰამი საქმეთაგან განმართლდა, აქუს სიქადული, არამედ არა ღმრთისა მიმართ.

3. ძასა უკუე იტყვს წიგნი? ორწმენა ობრაჰამსა ღმერთი და შეერაცხა მას სიმართლედ⁽¹⁾.

AB. 29. არს ლ, ჰურიათაჲ-მეა სოლო არს ლ.

30. სარწმუნოებისაგან ლ, სარწმუნოებითა (1) ო, წინადაცუეთილი წინადაცუეთილი ლ, სარწმუნოებითა (2) ლ.

31. სარწმუნოებითა ლ.

4,2. აქვს ო.

3. წიგნი წერილი ლ, რამეთუ ორწმენა ლ, აბრაჰამს ო.

CD. 29. ჰმ ო.

30. და წინადაცუეთელი მითვე სარწმუნოებითა — ო.

31. აწ — უკუე ო, რჩულსა ო, სჯულსა ო-ო.

4,1. იხოვა-მე ო, — ო-ო, აბრაჰამისგან, მამისა ჩუენისა, პოვნად ო-ო.

3. აბრაჰამსა ო, მას — ო.

¹ ო-ო «ჰე წარმართთაჲცა» ჩამატებულია იმავე, ხელით, მაგრამ წერილად.
(¹) დაბ. 15,6.

CD

29. ონუ ჰურიათაჲ-მე სოლო არსა ღმერთი და არა წარმართთაჲცა? ჰე, წარმართთაჲცა¹.

30. ოინაჲთგან ერთ არს ღმერთი, რომელმან განამართლის წინადაცუეთილი სარწმუნოებითა და წინადაუცუეთელი მითვე სარწმუნოებითა,

31. ოწ შჯულსა ნუ განვაქარვებთა სარწმუნოებითა მით? ჩუ იყოფინ. ორამედ შჯულსა დავამტკიცებთ.

4

1. ძაჲ-მე უკუე ვთქუათ? ოხოვა-მეა ობრაჰამ, მამაჲ იგი ჩუენი, ჯორციელად?

2. ოკუეთუ ობრაჰამი საქმეთაგან განმართლდა, აქუს სიქადული, არამედ არა ღმრთისა მიმართ.

3. ძასა უკუე იტყვს წიგნი? [ო v] ორწმენა ობრაჰამს ღმერთი და შეერაცხა მას სიმართლედ.

CD

AB

4. ოოლო მოქმედსა მას სასყიდელი იგი არა შეერაცხების მადლით, არამედ თანა-ნადებით.

5. ოოლო რომელი-იგი არა იქმნ და ორწამნ სოლო განმართლებელი იგი უღმრთოჲსაჲ, შეერაცხების სარწმუნოებაჲ იგი მისი სიმართლედ.

6. ოითარცა-იგი ოავით იტყვს ნეტარებასა მას კაცისაჲ, რომელსა-იგი შეურაცხა ღმერთმან სიმართლჲ თვნიერ საქმისა:

7. ნეტარ არიან, რომელთა მიეტევნენ უშჯულოებანი და რომელთა დაეფარნენ ოოდვანი⁽¹⁾;

8. ნეტარ არს კაცი, რომელსა არა შეურაცხა უფალმან ოოდვად⁽²⁾.

9. ოწ უკუე ნეტარებაჲ ესე წინადაცუეთილებასა ზედა არს ანუ წინადაუცუეთილებასა? ძამეთუ ვიტყვთ, ვითარმედ: ყეერაცხა ობრაჰამსა სარწმუნოებაჲ მისი სიმართლედ.

AB. 4. არა არად ლ. 5. რომელი-იგი ლ, ორწამნ + სოლო ო, სარწმუნოებაჲ ლ.

6. რომელსა-იგი ገ, ღმერთმან უფალმან ლ, სიმართლე ገ, თვნიერად ლ.

7. მიეტევნეს ገ, ურჩულოებანი ገ, დაეფარნეს ገ.

9. არსა ገ, ገ, წინადაცუეთილებასა ገ, წინადაცუეთილებასა ገ, სარწმუნოებაჲ + იგი ლ.

CD. 4. სოლო — ገ.

6. რომელსა-იგი ገ.

7. უსჯულოებანი ገ-ገ.

8. შეურაცხა ገ.

9. წინადაცუეთილებასა ገ-ገ, შეერაცხა ገ, აბრაჰამსა ገ.

(¹) ფსალ. 31,1; (²) ფსალ. 31,2.

AB

18. სომელსა არა-სასოჲ იგი სასოებით ჰრწმენა, რაჲთა იყოს იგი მამად მრავალთა თესლთა მსგავსად თქუმულისა მის: უსრე იყოს ნათესავი შენი⁽¹⁾.

19. ნა არა მოუძღურდა იგი სარწმუნოებითა, გან- არღა-იცადა თავი თვისი, — რამეთუ მკუდარ იყვნეს ჯორცნი მისნი, ას წლის სადამე იყო, — და უძღურებდა იგი საშოჲსა სარაჲსი.

20. ჩამეთუ აღთქმასა მას ღმრთისასა არა შეორგულდა ურწმუნოებითა, არამედ განძლიერდა სარწმუნოებითა, მის-ცა დიდებაჲ ღმერთსა

21. ნა მეცნიერ იქმნა, რამეთუ რომელმან-იგი აღუთქუა, შემძლებელ არს ყოფადცა.

22. წმისთჳსცა შეერაცხა მას სიმართლედ.

23. ტრა დაიწერა მისთჳს ხოლო, რამეთუ შეერაცხა მას სიმართლედ,

CD

18. სომელსა უსასოჲ იგი სასოებით ჰრწმენა, რაჲთა იყოს იგი მამად მრავალთა თესლთა, მსგავსად თქუმულისა მის: უსრე იყოს ნათესავი შენი.

19. ნა არა მოუძღურდა იგი სარწმუნოებითა, არა განიცადა თავი თვისი, — რამეთუ კნინდა და მკუდარ იყვნეს ჯორცნი მისნი, რამეთუ ას წლის სადამე იყო, — და მკუდრობაჲ იგი საშოჲსა სარაჲსი.

20. [ხv] ღოლო აღთქმასა მას ღმრთისასა არა შეორგულდა ურწმუნოებითა, არამედ განძლიერდა სარწმუნოებითა, მის-ცა დიდებაჲ ღმერთსა

21. ნა გულ-სავსე იქმნა, ვითარმედ რომელმან-იგი აღუთქუა, შემძლებელ არს ყოფადცა.

22. წმისთჳსცა შეერაცხა მას სიმართლედ.

23. ღოლო არა დაიწერა მისთჳს ხოლო, რამეთუ შეერაცხა მას სიმართლედ,

AB. 18. ჰრწმენა სასოვებით უ, იგი (2)]—ჲლუ, თქუმულისა] აღთქმისაჲ უ, ესრეთ ჲ.

19. გან-ლა-იცადა ტ, გან- ღათუ -იცადა ჲლუ, უძღურებაჲ] მკუდრებაჲ ჲლ,

20. შეურგულდა უ, სარწმუნოვებითა უ.

23. სიმართლედ]—ჲლ.

CD. 18. უსასოჲ ტ (სასო-სგან უნდა ყოფილიყო უსასოჲ, როგორც ეს ტ-შია), სასოებით] სარწმუნოებით ტ, თქმულისა ხ, ესრეთ ტ.

19. რამეთუ კნინდა... ჯორცნი მისნი] აწვე მკუდარ ქმნული (ქმნილი უხ) ტ-უხ, წლის სადამე] წლისამდე ტ, სადამე უხ, სარაჲსი ტ-უხ.

20. ხოლო] რამეთუ ტ-უხ, შეურგულდა ხ-ტ.

22. შეერცხა უ.

(1) ღაბ. 15,5.

AB

24. ტრამედ ჩუენთჳსცა, რომელთაჲ-ესე შერაცხად არს, რომელთა-ესე მრწამს აღმადგინებელი უფლისა ჩუენისა უესუ ქრისტესი მკუდრეთით,

25. სომელი მიეცა ცოდვითა ჩუენთათჳს და აღდგა განმართლებისა ჩუენისათჳს.

5 (ტავი უ. საკითხავი ყ)

1. ტწ უკუე განმართლებულ ვართ სარწმუნოებითა, მშჳდობაჲ მაქუს ღმრთისა მიმართ უფლისა ჩუენისა მიერ უესუ ქრისტესა,

2. სომლისაგანცა მოუწე-დით სარწმუნოებითა¹ მადლსა მას, რომლითაცა ვდგათ და ვიქადით სასოებითა დიდებისა ღმრთისაჲთა.

3. ტრა ხოლო ესოდენ, არამედ ვიქადითცა ჭირთა შინა, უწყით, რამეთუ ჭირი მოთმინებასა შეიქმს,

4. ღოლო მოთმინებაჲ — გამოცდილებასა, და გამოცდილებაჲ — სასოებასა.

CD

24. ტრამედ ჩუენთჳსცა, რომელთაჲ-ესე შერაცხად არს, რომელთა გურწამს აღმადგინებელი უფლისა ჩუენისა უესუ ქრისტესი მკუდრეთით,

25. [v] სომელი მიეცა ცოდვითა ჩუენთათჳს და აღდგა განმართლებისა ჩუენისათჳს.

5 (უ)

1. ტწ უკუე განმართლებულ ვართ სარწმუნოებითა, და მშჳდობაჲ გუაქუს ღმრთისა მიმართ უფლისა ჩუენისა მიერ უესუ ქრისტესა,

2. სომლისაგანცა მოუწე-დით სარწმუნოებითა მადლსა ამაჲს, რომლითაცა ვდგათ და ვიქადით სასოებითა დიდებისა ღმრთისაჲთა.

3. ტრა ხოლო ესე, არამედ ვიქადითცა ჭირთა შინა, უწყით, რამეთუ ჭირი მოთმინებასა შეიქმს,

4. ღოლო მოთმინებაჲ — გამოცდილებასა, და გამოცდილებაჲ — სასოებასა.

AB. 24. რომელთა-ესე (1) უ, გურწამს ჲლუ. (სათ.) ყ)—ჲ, საკითხავი ყ)—უ.

5,1. მშჳდობაჲ უ, გუაქუს უ, მიმართ] მიერ უ, მიერ]—უ ქრისტესა ჲ.

2. რომლისათჳსცა ტ, რომლისაგან უ, ვდათ ჲ.

3. ესოდენ] ესე უ, არამედ] რამეთუ უ, მოთმინებასა უ.

CD. 24. რომლითი ტ.

5,1. მიერ]—ტ-უხ, ქრისტესსა უხ.

2. ამაჲს] მას ტ-უხ.

4. და] ხოლო ჲ.

¹ უ-ს აქედან აკლია ვიდრე: სახელსა უფლისასა (5,2—10,13).

AB

5. ღოლო სასოებაჲან არა არცხვის, რამეთუ სიყუარული ღმრთისაჲ განფენილ არს გულთა შინა ჩუენთა სულითა წმიდითა, რომელ-იგი მოცემულ არს ჩუენდა.

6. ძამეთუ ქრისტე, ვიდრე-იგი ჩუენ უძლურდა ვიყვენით, ჟამსა ოდენ უღმრ[40]თოთათჳს მოკუდა.

7. ძამეთუ ძნიად ვინმე მართლისათჳს მოკუდის, სოლო კეთილისათჳს, ვინ უწყის, იკადრის ვინმე სიკუდილი.

8. ღოლო გამოაცხადა თჳსი იგი სიყუარული ჩუენდა მომართ ღმერთჲან, რამეთუ ვიდრე-იგი ჩუენ უღმრთოლა ვიყვენით, ქრისტე ჩუენთჳს მოკუდა.

9. ძაოდენ უფროჲს აწ, განმართლებულ ვართ სისხლითა მისითა, განვერნეთ ჩუენ მის მიერ რისხვისაგან.

10. აღკუეთუ ვიდრე-იგი მტერდა ვიყვენით და დავეგენით ღმერთსა სიკუდილითა ძისა მი-

CD

5. ღოლო სასოებაჲან არა არცხვის, რამეთუ სიყუარული ღმრთისაჲ განფენილ არს გულთა შინა ჩუენთა სულითა წმიდითა, რომელი-იგი მოცემულ არს ჩუენდა.

6. ძამეთუ ქრისტე, ვიდრე-იგი ჩუენ უძლურდა ვიყვენით, ჟამსა ოდენ უღმრთოთათჳს მოკუდა.

7. ძამეთუ ძნიად ვინმე მართლისათჳს მოკუდის, სოლო კეთილისათჳს, ვინ უწყის, ნუჟუე და იკადრისცა ვინმე სიკუდილი.

8. [ზ 125] ღოლო გამოაცხადა თჳსი იგი სიყუარული ჩუენდა მომართ ღმერთჲან, რამეთუ ვიდრე-იგი ცოდვილდა ვიყვენით, ქრისტე ჩუენთჳს მოკუდა.

9. ძაოდენ უკუე უფროჲს აწ, განმართლებულ რაჲ ვართ სისხლითა მისითა, განვერნეთ ჩუენ მის მიერ რისხვისაგან!

10. აღკუეთუ მტერ რაჲ ვიყვენით, დავეგენით ღმერთსა სიკუდილითა ძისა მისისაჲთა,

AB. 5. სასოებაჲან ლ, არა] არასადა ლ, სიყუარული ლ, სიყუარული] + იგი ლ.
6. ქრისტე ლ, ჩუენ] — ლ.
7. მოკუდეს ლ, იკადროს ლ.
8. ვიდრედა-იგი ლ, ჩუენ] — ლ.
9. რადენ ლ, განვერნით ლ.
10. სიკუდილითა] + მით ლ, რადენ ლ, უფროჲს] + სოლო ლ, ვცხონდით ლ, ვცხონდეთ ლ.

CD. 5. შინა] — ძი, იგი] — ძი.
8. სოლო] რამეთუ ძი.
9. რადენ ზიძი, სისხლითა მისითა] — ძი.
10. და დავეგენით ძი, რადენ ზიძი, ვეგენით] ვეგნი ზ, ვცხონდეთ ზი, მაცხრებითა ზ. მცხრებითა ძი.

CD

AB

სისაჲთა, რაოდენ უფროჲს აწ, და- რაჲ ესე -ვეგენით, ვცხონდეთ ჩუენ მაცხონდებითა მისითა!

11. ძრა სოლო ესე ოდენ, არამედ ვიქადითცა ღმრთისა მიმართ ქრისტე ჴესუჲს მიერ, რომლისაგან აწ დაგებაჲ ესე მოვიღეთ.

(ძაფი ჴ)

12. ძმისთჳს, ვითარცა-იგი ერთისა მის კაცისათჳს ცოდვაჲ სოფლად შემოჭდა და ცოდვისა ძლით — სიკუდილი, და ესრეთ ყოველთა კაცთა ზედა სიკუდილი მოიწია, [v] რომლითა ყოველთა კაცთა შესცოდეს,

13. ძამეთუ ჴჯულისა მოწენადმდე ცოდვაჲ იყო სოფელსა შინა და ცოდვაჲ იგი არად შერაცხილ იყო, რამეთუ არდა იყო ჴჯული.

14. ძრამედ სუფევდა სიკუდილი ძდამისითგან ჴოსესადმდე და მათ ზედაცა, რომელთა-იგი არა ეცოდა მსგავსად გარდასლვისა მის ძდამისა, რომელი-იგი არს სახე მერმეთა მათ ჟამთაჲ.

რაოდენ [109] უფროჲს აწ, და- რაჲ-ვეგენით, ვცხონდეთ მაცხონდებითა მისითა!

11. ძრა ესე ოდენ სოლო, არამედ ვიქადითცა ღმრთისა მიმართ ჴესუ ქრისტეს მიერ უფლისა ჩუენისა, რომლისაგან აწ დაგებაჲ ესე მოვიღეთ.

(ჴ)

12. ძმისთჳს, ვითარცა-იგი ერთისა მის კაცისათჳს ცოდვაჲ სოფლად შემოჭდა და ცოდვისა ძლით — სიკუდილი, და ესრეთ ყოველთა კაცთა ზედა სიკუდილი მოიწია, რომლითა ყოველთა შესცოდეს.

13. ძამეთუ ჴჯულისა მოწენადმდე ცოდვაჲ იყო სოფელსა შინა, სოლო ცოდვაჲ არად შერაცხილ იყო თჳნიერ ჴჯულისა.

14. ძრამედ სუფევდა სიკუდილი ძდამისითგან ვიდრე ჴოსესამდე და მათ ზედაცა, რომელთა-იგი არა ეცოდა მსგავსად გარდასლვისა მის ძდამისა, რომელი-იგი არს სახე მერმეთა მათ ჟამთაჲ.

AB. 11. არა] აწ ლ. თავი ჴ] — ლ.
12. ესრეთ ლ, კაცთა] — ლ.
13. არლარა ლ.
14. აღამითგან ვიდრე მოსესამდე ლ, მოსესამდე ლ, სახე ლ, მერმეთაჲ ლ.
CD. 11. ქრისტე იესუჲს ზიძი, რომლისაგანცა ძ.
12. მის] — ლ, შემოჭდა] შემოვიდა ძ.
13. არად] არა ლი, სჯულისა ლი.
14. მოსესამდე ლ, აღამისა ძ.

AB

15. ზრამედ არა ვითარ შე-
ცოდებაა, ეგრეთა მადლი; უკუე-
თუ ერთისა მის შეცოდებითა
მრავალნი მოწყდეს¹, რაოდენ
უფროა მადლი ღმრთისა და
ნიჭი იგი მადლითა მით ერთისა
კაცისა შესუ ქრისტესითა მრავალთა მიმართ აღემატა!

16. ბა არა ვითარცა ერთისა
მის შეცოდებულისათვის ნიჭი
იგი, რამეთუ საშჯელი იგი ერ-
თისა მისგან დასაშჯელად, ხო-
ლო მადლი იგი მრავალთაგან
შეცოდებათა განსამართლებე-
ლად.

17. ოკუეთუ ერთისა მის
შეცოდებითა სიკუდილი სუფევ-
და ერთისა მისგან, რაოდენ უფ-
როა, რომელნი-იგი მეტსა მად-
ლისასა და ნიჭსა სიმართლისა-
სა მოიგებენ, ცხოვრებასა შინა
სუფევ[41]დენ ერთისა მისგან
შესუ ქრისტესა!

18. წითარცა-იგი ერთისა
მისგან შეცოდებისა ყოველთა
კაცთა ზედა დასაშჯელად, ეგრე-

CD

15. ზრამედ არა ვითარ შე-
ცოდებაა და ეგრეთა მადლი;
რამეთუ უკუეთუ ერთისა მის შე-
ცოდებითა მრავალნი მოწყდეს,
რაოდენ უფროა მადლი იგი
ღმრთისა და ნიჭი იგი მადლითა
მით ერთისა მის კაცისა შესუ
ქრისტესითა მრავალთა მი-
მართა აღემატა!

16. ბა არა ვითარცა ერთი-
სა შეცოდებულისათვის ნიჭი იგი,
[ხვ] რამეთუ საშჯელი იგი ერ-
თისა მისგან დასაშჯელად, ხო-
ლო მადლი იგი მრავალთაგან
შეცოდებათა განსამართლებე-
ლად.

17. ჩამეთუ უკუეთუ ერთი-
სა მის შეცოდებითა სიკუდილი
სუფევდა ერთისა მისგან, რაო-
დენ უფროა, რომელნი-იგი
უმეტესსა მას მადლისასა და ნიჭ-
სა სიმართლისასა [v] მიიღებენ,
ცხოვრებასა შინა სუფევდენ ერ-
თისა მისგან შესუ ქრისტესა.

18. წითარცა-იგი ერთისა
მის შეცოდებისაგან ყოველთა
კაცთა ზედა დასაშჯელად, ეგრე-

AB. 15. რადენ ლ, კაცისა]—ჲ, ქრისტესითა ჲ.

16. არა] რა ჲ, მის]—ჲ, მრავალთა ჲ, შეცოდებულთა ჲ.

17. ერთისა მისგან (1)]—ჲ, რაოდენ]—ჲ, მადლსა ჲ, მიიღებენ ჲ, მო-
იგებენ]+და ჲ, ცხოვრებასა (ცხოვრებასა ჲ)+მას ჲ.

18. -იგი]—ჲ, ცხოვრებისა ჲ.

CD. 15. ეგრეთა ოჲ, რადენ ხჲ, მის (2)]—ოჲ, მიმართცა ხჲ-ოჲ.

16. სასჯელი ოჲ, სასჯელად ოჲ, შეცოდებათა] ცოდვითა Პ.

17. უკუეთუ]—ჲ, რამეთუ]—ოჲ, ერთისა მისგან]—ჲ, რადენ ხჲ, მას]—
ოჲ.

18. დასაშჯელად ოჲ.

¹ ჲ-ში «მოწყდეს» ყოფილა, მაგრამ ს ამოუფხვიათ.

CD

AB

რეცა ერთისა მის სიმართლი-
სათვის ყოველთა კაცთა ზედა
განსამართლებელად ცხოვრე-
ბისა.

19. წითარცა-იგი ერთისა
მისგან კაცისა ურჩებითა ცოდ-
ვილნი შემოვდეს მრავალნი, ეგ-
რეთა ერთისა მის კაცისა მორჩი-
ლებითა მართალნი შემოვიდეს
მრავალნი.

20. ჩამეთუ შჯული შორის
შემოვიდა, რაათა განმრავლდეს
შემოვიდა, და სადა-იგი გან-
მრავლდა ცოდვად, მუნ უფროა
გარდაემატა მადლი,

21. ჩაათა ვითარცა სუფევ-
და ცოდვად სიკუდილსა შინა, ეგ-
რეთა მადლი სუფევდეს სიმართ-
ლესა შინა ცხოვრებად საუკუ-
ნოდ ქრისტე შესუს მიერ უფ-
ლისა ჩუენისა.

6 (ჩავი ზ)

1. ჲ რა-მე ვთქუათ? ბა-
მე-ვადგრეთა ცოდვასა მას ზე-
და, რაათა მადლი განმრავლ-
დეს? ჩუ იყოფინ!

2. კომელნი-ესე მოვკუე-

ცა ერთისა მის სიმართლისათვის
ყოველთა კაცთა ზედა განსა-
მართლებელად ცხოვრებისა.

19. ჩამეთუ ვითარცა-იგი
ერთისა მის კაცისა ურჩებითა
ცოდვილნი შემოვდეს მრავალნი,
ეგრეთა ერთისა მის კაცისა მორ-
ჩილებითა მართალნი შემოვიდენ
მრავალნი.

20. ჩამეთუ შჯული შორის
შემოვიდა, რაათა განმრავლდეს
შემოვიდა, და სადა-იგი გან-
მრავლდა ცოდვად, მუნ უფროა
სად გარდაემატა მადლი,

21. ჩაათა ვითარცა-იგი
სუფევდა ცოდვად სიკუდილსა
შინა, ეგრეთა მადლი სუფევდეს
სიმართლისა მიერ ცხოვრებად
საუკუნოდ ქრისტე შესუს მი-
ერ უფლისა ჩუენისა.

6

1. ჩა-მე უკუე ვთქუათ აწ?
ბა-მე-ვადგრეთა ცოდვასა მას
ზედა, რაათა მადლი განმრავლ-
დეს? ჩუ იყოფინ!

2. კომელნი-ესე მოვკუედით

AB. 19. მისგან]—ჲ, ცოდვანი ჲ, ეგრეთა ჲ, მართალნი] მრავალნი ჲ, შემო-
ვიდენ ჲ.

20. უფროასად ჲ, სიმართლითა ჲ, ცხოვრებად ჲ, ქრისტე ჲ.

21. სიმართლესა შინა] სიმართლითა ჲ, ცხოვრებად ჲ, ქრისტე ჲ.

6,1. -მე]—ჲ, დამადგრეთა ჲ.

2. რამეთუ რომელნი-ესე ჲ, მერმე]—ჲ, ვცხონდებოდით ჲ.

CD. 20. რჩული ჲ, სჯული ოჲ, განმრავლდა Პ.

21. ეგრეთა Პ.

6,1. მას]—ოჲ.

2. მოვკუედებით ოჲ, უკუე]—ჲ, ვცხონდებოდით Პ, ვცხონდებით Პ.

AB

დით ცოდვითა, ვითარ უკუე მერმე ვცხოვნდებოდით მას შინა?

3. ონუ არა უწყითა, რამეთუ რომელთა-ესე ნათელ-ვილეთ ქრისტეს მიმართ, სიკუდილისა მისისა მიმართ [v] ნათელ-ვილეთ?

4. ოა თანა-დავეფლენით მას ნათლის-ღებითა მით სიკუდილსა მისსა, რაათა ვითარცა აღდგა ქრისტე მკუდრეთით დიდებითა მამისაათა, ეგრეცა ჩუენ განახლებითა ცხოვრებისათა ვიდოდით.

5. ოკუეთუ თანა-ნერგ ვიქმნეთ მსგავსებასა სიკუდილისა მისისასა, ეგრეცა აღდგომასა მას მისსა ვიყვნეთ.

6. ოა ესე უწყოდეთ, რამეთუ ძუელი იგი კაცი ჩუენი მის თანა ჯუარს-ეცუა, რაათა განქარდეს ჯორცი იგი ცოდვისა და რაათა არღარა ვჰმონებდეთ ჩუენ ცოდვასა,

7. ქამეთუ რომელი მომკუდარ არს¹, განმართლებულ არს ცოდვისაგან.

AB. 3. რამეთუ]—C, რომელნი-ესე 4, რომლითა-ესე C4. ქრისტე (ქრისტე 7) იესუმს მიერ 47.

4. მას]—47, სიკუდილისა მისისა 7, რაათა] რამეთუ 47, ქრისტე 4, განახლებულებითა ცხოვრებისათა 4.

5. ვექმნენით 47, მსგავსებასა]—მას 47.

6. და (1)]—47, უწყით 7.

7. რომელ-იგი 4.

CD. 4. ქრისტე]—C, ეგრეთცა C7b.

5. ვექმნენით C, ეგრეცა ხ7.

¹ მე-7 მუხლის ტექსტი ამ ადგილამდე წაჭრილია 7-ში.

CD

ცოდვითა, ვითარ უკუე მერმე ვცხოვნდებოდით მას შინა?

(ხ)

3. [ხ 126] ონუ არა უწყითა, რამეთუ რომელთა-ესე ნათელ-ვილეთ ქრისტე იესუმს მიერ, სიკუდილისა მისისა მიმართ ნათელ-ვილეთ?

4. ოა თანა-დავეფლენით მას ნათლის-ღებითა მით სიკუდილსა მისსა, რაათა ვითარცა-იგი აღდგა ქრისტე მკუდრეთით დიდებითა მამისაათა, ეგრეცა ჩუენ განახლებითა ცხოვრებისათა ვიდოდით.

5. [110] ქამეთუ უკუეთუ თანა-ნერგ ვექმნენით მსგავსებასა მას სიკუდილისა მისისასა, ეგრეთცა აღდგომასა მას მისსა ვიყვნეთ.

6. ესე უწყით, რამეთუ ძუელი იგი კაცი ჩუენი მის თანა ჯუარს-ეცუა, რაათა განქარდეს ჯორცი იგი ცოდვისა და რაათა არღარა ვჰმონებდეთ ჩუენ ცოდვასა,

7. ქამეთუ რომელი-იგი მოკუდა, განმართლებულ არს ცოდვისაგან.

AB

8. ოკუეთუ მოვკუდით ქრისტეს თანა, გურწამს, რამეთუ მის თანაცა ვცხოვნდეთ.

9. ესე უწყით, რამეთუ ქრისტე აღდგა მკუდრეთით, არღარა მოკუდეს, და სიკუდილი მის ზედა არღარა უფლებდეს.

10. ქამეთუ რომელი-იგი მოკუდა, ცოდვითა მოკუდა ერთ-გზის, სოლო რომელი ცხოველ არს, ცხოველ არს ღმრთისა.

11. ეგრეცა თქუენ შეჰრაცხენით თავნი თქუენნი მკუდრად ცოდვისათჳს და ცხოველად ღმრთისა ქრისტე იესუმს მიერ უფლისა ჩუენისა.

CD

8. ოკუეთუ მოვკუდით ქრისტეს თანა, გურწამს, რამეთუ მის თანაცა ვცხოვნდეთ.

9. ესე უწყით, რამეთუ ქრისტე აღდგა მკუდრეთით, არღარა მოკუდეს, და სიკუდილი მის ზედა არღარა უფლებდეს.

10. ქამეთუ რომელი-იგი მოკუდა, ცოდვითა მოკუდა ერთ-გზის, სოლო რომელი-იგი ცხოველ არს, ცხოველ არს ღმრთისა.

11. ეგრეცა თქუენ შეჰრაცხენით თავნი თქუენნი მკუდრად ცოდვისათჳს და ცხოველად ღმრთისა ქრისტე იესუმს მიერ უფლისა ჩუენისა.

(ი)

12. ჩუ უკუე სუფევნ ცოდვაჲ მოკუდავთა მაგათ ჯორცთა თქუენთა მორჩილებად მისა გულის-თქუმათა შინა მისთა,

13. ჩუცა წარუდგინებთ [ხv] ასოთა მაგათ თქუენთა საჭურველად სიცრუისა ცოდვასა, არამედ წარუდგინენით თავნი

AB. 8. მოვკუდით 7, ქრისტეს 4, ვცხოვნდეთ 47.

9. ქრისტე 4, უფლებდეს] სუფევდეს 4.

10. რომელ-იგი 4, რომელი (2)]+იგი 47.

11. ქრისტეს 4.

12. ზედა]—47, მისა]—47.

13. სიცრუისა 47.

CD. 8. ვცხოვნდეთ ხ7-7b.

10. ცხოველ 7, ღმრთისა]+თანა 7b.

11. ეგრეთცა 7b, ქრისტე 7, ქრისტეს C.

12. სუფევნ] მეფობნ 7b, მისა] მისსა C7b.

13. სიცრუისა ხ7-7b, ღმრთისა (1)]—C, ღმრთისა (2) C7b.

AB

თქვენნი ღმერთსა, ვითარცა მკუდრეთით ცხოველთა, და ასონი ეგე თქვენნი საჭურველად სიმართლისა ღმერთისა.

14. ცოდვად თქვენ ზედა არა უფლებდეს, რამეთუ არა ხართ 'მჯულსა ქუეშე, არამედ მადლსა.

15. Ⴆ უკუე ვცოდვიდეთ-მეა, რამეთუ არა ვართ მჯულსა ქუეშე, არამედ მადლსა? ჩუ იყოფინ!

16. Ⴆრა უწყითა, რამეთუ რომელსა-იგი წარუდგინენით თავნი თჳსნი მონად მორჩილებისა, მონანი ხართ, რომელსა-ცა-იგი ერჩით; გინა თუ ცოდვასა სიკუდილდ, ანუ თუ მორჩილებად სიმართლესა?

17. შადლი ღმერთსა, რამეთუ იყვენით მონა ცოდვისა და-მორჩილ იქმნენით გულითა, რომელსაცა მიეცენით სახედ მოძღურებისა.

18. ღოლო აწ განთავისუფლებულ ხართ ცოდვისაგან და მონა ყოფილ ხართ სიმართლისა.

AB. 14. არა] არღარა ჟ, ქუეშე ლ.

15. ქუეშე ლ.

16. არა] აწ ლ, სიკუდილ ჟ.

17. რომელსაცა] + იგი ჟლ.

CD. 14. სჯულსა Ⴆ-ღჲ.

15. სჯულსა Ⴆ-ღჲ.

16. რომელსა-იგი (2)ღ, სიკუდილად Ⴆ.

18. ხართ (1)] — ჲ.

CD

თქვენნი ღმერთსა, ვითარცა მკუდრეთით ცხოველნი, და ასონი ეგე თქვენნი საჭურველად სიმართლისა ღმერთსა.

14. Ⴆა ცოდვად თქვენ ზედა არა უფლებდეს, რამეთუ არა ხართ მჯულსა ქუეშე, არამედ მადლსა.

15. [v] Ⴆ უკუე რაა? Ⴆცოდვიდეთ-მეა, რამეთუ არა ვართ მჯულსა ქუეშე, არამედ მადლსა? ჩუ იყოფინ!

16. Ⴆრა უწყითა, რამეთუ რომელსა-იგი წარუდგინენით თავნი თჳსნი მონად მორჩილებისა, მონანი ხართ, რომელსა-ცა-იგი ერჩით; გინა თუ ცოდვასა სიკუდილდ, ანუ მორჩილებად სიმართლესა?

17. ღოლო მადლი ღმერთსა, რამეთუ იყვენით მონა ცოდვისა და მორჩილ იქმნენით გულითა, რომელსაცა-იგი მიეცენით სახედ მოძღურებისა.

18. ღოლო აწ განთავისუფლებულ ხართ ცოდვისაგან და დამონებულ ხართ სიმართლესა.

AB

19. ჰაცობრივ ვიტყვ უძლურებისათჳს ჴორცთა თქვენთაჲსა: Ⴆითარცა-იგი წარუდგინენით ასონი თქვენნი მონებად არა-წმიდებასა და უშჯულოებასა უშჯულოებად, ეგრეცა აწ წარუდგინენით ასონი ეგე თქვენნი მონებად სიმართლესა' სიწმიდედ.

20. Ⴆდეს-იგი მონანი იყვენით ცოდვისანი, თავისუფალ იყვენით სიმართლისაგან.

21. ქაჲ უკუე ნაყოფი გაქუნდა მაშინ, რომლისათჳს აწ ეგერა გრცსუნის? ქამეთუ აღსასრული მათი სიკუდილ არს.

22. ღოლო აწ განთავისუფლებულ ხართ ცოდვისაგან და დამონებულ ხართ ღმერთსა, გაქუს თქვენ ნაყოფი თქვენი სიმართლედ და აღსასრულსა — ცხორებაჲ საუკუნე.

23. ქამეთუ საგზალი ცოდვისაჲ სიკუდილი არს, ჴოლო ნიჭი ღმრთისაჲ ცხორებაჲ საუკუნე არს ქრისტე ჴესუსს მიერ უფლისა ჩუენისა.

AB. 19. ასონი] + ეგე ჟლ, უშჯულოებად უშჯულოებასა ჟლ, წარუდგინენით ლ.

21. ნაყოფ ჟ, გაქუნდა Ⴆ.

22. თქვენ] — ჟ, ნაყოფი] + იგი ჟ, ცხორებაჲ ჟ.

23. საგზალი] სამძალი ჟ, ცხორება ჟ, ქრისტე ჟ.

CD. 19. ურწულოებასა ურწულოებად Ⴆ, უსჯულოებასა უსჯულოებად Ⴆ-ღჲ, წარუდგინენი Ⴆ.

20. ცოდვისანი Ⴆ.

1 Ⴆ-ს აკლია აქედან ვიდრე; რაჲ-მე (6,19—9,14).

2 Ⴆ-ში «საგზალს» თავზე წერტილები უზის, რომლებიც აშიაზეა გატანილი და შენიშვნა სწერია: «კეთილ არს».

AB

7 (დავი h)

1. ონუ არა უწყითა, ძმანო, — რამეთუ ვითარცა მეცნიერთა შჯულისათა გეტყვთქუენ, — რამეთუ შჯული უფლებს კაცსა ზედა, რაოდენ ცოცხალ არს კაცი იგი?

2. ღოღო ქმრის ცოლი დედაკაცი შეკრულ [43] არს შჯულითა; უკუეთუ მოკუდეს ქმარი იგი, თავისუფალ არს იგი შჯულისა მისგან ქმრისა.

3. ღოღო ცხოვრებასა ქმრისასა მრუშებად შეერაცხოს, შეთუ - ეყოს ქმარსა სხუასა; უკუეთუ მოკუდეს ქმარი იგი, თავისუფალ არს იგი შჯულისა მისგან, არა შეერაცხოს სიძვად, შე - თუ - ეყოს იგი სხუასა ქმარსა.

4. ომეირთვან, ძმანო ჩემნო, მოჰკუედიტ თქუენცა შჯულისა მისგან ჯორცითა ჭრისტესითა, რაათა იყვნეთ თქუენ სხვასა მის მკუდრეთით აღდგომილისა, რაათა ნაყოფი გამოიღოთ ღმრთისა.

AB. 7.1. ანუ] — 4, უწყით 4, რაოდენ + ქამ 4, კაცი] — 4.

2. თავისუფალ] განთავისუფლებულ 4, იგი (2)] — 4.

3. ცხოვრებასა 4, არს] არ 4, არა შეერაცხოს სიძვად] რაათა არა იყოს იგი მრუშე 4, იგი (3)] — 4, ქმარსა სხუასა 4.

4. ამეირთვან თქუენცა, ძმანო ჩემნო, მოჰკუედიტ შჯულისა 4, ჯორცითა] ჭრისტესითა 4.

CD. 7.1. სჯულისათა 1-7-ს, სჯული 1-7-ს, უფლებს 7, რაოდენ 7-ს.

2. სჯულითა 1-7-ს.

სჯულისა 1-7-ს.

3. მოკდეს 7, სჯულისა 1-7-ს.

4. სჯულისაგან 1-7-ს, მკუდრეთით 7, გამოიღოთ 7.

CD

7 (თ)

1. [111] ონუ არა უწყითა, ძმანო, — რამეთუ მეცნიერთა მათ შჯულისათა ვეტყვ, — ვითარმედ შჯული უფლებს კაცსა ზედა, რაოდენ ქამ ცოცხალ არს იგი?

2. სამეთუ ქმრის ცოლი დედაკაცი სიკუდილადმდე ქმრისა შეკრულ არს შჯულითა; სოლო უკუეთუ მოკუდეს ქმარი იგი, განთავისუფლებულ არს იგი შჯულისა მისგან ქმრისა.

3. ოწ უკუე ცხოვრებასა ქმრისასა მემრუშედ ეწოდოს, შე - თუ - ეყოს ქმარსა სხუასა; სოლო უკუეთუ მოკუდეს ქმარი მისი, თავისუფალ არს იგი შჯულისა მისგან, რაათა არა იყოს იგი მემრუშე, შე - თუ - ეყოს ქმარსა სხუასა.

4. ომისთვს თქუენცა, ძმანო ჩემნო, მოჰკუედიტ შჯულისაგან ჯორცითა მით ჭრისტესითა, რაათა იყვნეთ თქუენ სხვასა მის მკუდრეთით აღდგომილისა, რაათა ნაყოფი გამოიღოთ ღმრთისა.

AB

5. სამეთუ ვიდრე-იგი ვიყვე-ნით ჯორცთა შინა, ვნებანი იგი ცოდვისანი შჯულისა მისგან იქმნებოდეს ასოთა შინა ჩუენთა, რაათა ნაყოფი გამოვიღოთ სიკუდილისა.

6. ღოღო აწ განთავისუფლებულ ვართ შჯულისა მისგან და მოვკუედიტ, რომლითა-იგი შეპყრობილ ვიყვენით, რაათა ვჰმონებდეთ ჩუენ განახლებულითა სულითა და არა დაძულებულითა წიგნითა.

[v] (დავი თ)

7. სა-მე უკუე ვთქუათ? შჯული ცოდვა-მე არსა? ჩუ იყოფინ! ორამედ ცოდვაა არა ვიცოდე, გარნა შჯულისაგან. სამეთუ გულის-თქუმაა [v] არა ვიცოდე, უკუეთუმცა არა შჯული იტყოდა, ვითარმედ: ჩუ გული-გიტქუამნ⁽¹⁾.

8. შიხეზი უკუე პოვა ცოდვამან მცნებისა მისგან და შექმნა ჩემ თანა ყოველი გულის-თქუმა, რამეთუ შჯულისა თვნიერ ცოდვაა მკუდარ იყო.

AB. 5. ცოდვათანი 4, სიკუდილისა 4.

6. აწ] + ესერა 4, დაძულებულთა 4.

8. იყო] არს 4.

CD. 5. სჯულისა 1-7-ს, სიკუდილისა 7-ს, რაათა... სიკუდილისა], რაათა ნაყოფის შემწირველ იქმნეს სიკუდილისა 7-ს, სჯულისა 1-7, მოკუე-

6. სოლო ჩუენ განქარვებულ ვართ სჯულისაგან 7-ს, სჯულისა 1-7, მოკუე-დარ ვართ მისგანცა, რომლისაგან (რომლითა 7-ს) შეპყრობილ ვიყვენით, ესე იგი არს, სიკუდილი 7-ს, დაძულებულითა 7.

7. სჯული 1-7-ს, სჯულისაგან 1-7-ს.

8. პოა 7, ჩემ თანა] — 1, სჯულისა 1-7-ს.

(1) გამოსლ. 20,17.

CD

5. სამეთუ ვიდრე-იგი ვიყვე-ნით ჯორცთა შინა, ვნებანი იგი ცოდვათანი შჯულისა მისგან იქმნებოდეს ასოთა შინა ჩუენთა, რაათა ნაყოფი გამოვიღოთ სიკუდილისა;

6. ღოღო აწ განთავისუფლებულ ვართ შჯულისა მისგან და მოვკუედიტ, რომლითა-იგი შეპყრობილ ვიყვენით [v], რაათა ვჰმონებდეთ ჩუენ განახლებულითა სულითა და არა დაძულებულითა წიგნითა.

7. სა-მე უკუე ვთქუათ? შჯული ცოდვა-მე არსა? ჩუ იყოფინ! ორამედ ცოდვაა არა ვიცოდე, გარნა შჯულისაგან. სამეთუ გულის-თქუმაა [v] არა ვიცოდე, უკუეთუმცა არა შჯული იტყოდა, ვითარმედ: ჩუ გული-გიტქუამნ.

8. შიხეზი უკუე პოვა ცოდვამან მცნებისა მისგან და შექმნა ჩემ თანა ყოველი გულის-თქუმა, რამეთუ თვნიერ შჯულისა ცოდვაა მკუდარ არს.

AB

9. ღოლო მე ცოცხალ სადამე ვიყავ თუნიერ შჯულისა, და ოდეს მოიწია მცნებაჲ, ცოდვაჲ იგი განცოცხლდა,

10. შა მე მოვკუედი; და მე-ქმნა მე ცნებაჲ იგი, რომელი იყო საცხოვრებელად, იგივე სიკუდილად.

11. ქამეთუ ცოდვამან მიზეზი პოვა მცნებისა მისგან, მაც-თუნა მე და მის მიერ მომკლა.

12. ღმირითგან შჯული წმიდა არს და მცნებაჲ იგი წმიდა და მართალ და კეთილ.

13. ღწ უკუე კეთილი იგი მე სიკუდილი მექმნა? ნუ იყოფინ! ღრამედ ცოდვაჲ იგი, რაათა ჩნდეს ცოდვად კეთილითა მით, რომელ [44] იქმნა ჩემდა სიკუდილ, რაათა იყოს გარდარეულად ცოდვილ ცოდვაჲ იგი მცნებისა მისგან.

(ძავი 7)

14. ესე უწყით, რამეთუ შჯული სულიერ არს, და მე ჯორციელ და განფრდილ ვარ ცოდვასა შინა.

AB. 10. საცხოვრებელად 4.

13. უკუე] + მე 4, რომელ იქმნა ჩემდა სიკუდილ] — 4.

14. ჯორციელ] + ვარ 4.

CD. 9. სჯულისა 1-6-7.

10. მეპოა 7.

12. სჯული 1-6-7.

13. ცოდვა 7-8-9.

14. სჯული 1-6-7.

CD

9. ღოლო მე¹ ცხოველ ვიყავ ოდესმე თუნიერ შჯულისა, და ოდეს მოიწია მცნებაჲ იგი, ცოდვაჲ განცოცხლდა,

10. შა მე მოვკუედი; და მე-პოვა მე მცნებაჲ იგი, რომელი იყო საცხოვრებელად, იგივე სიკუდილად.

11. ქამეთუ ცოდვამან მან მიზეზი მიიღო მცნებისა მისგან, მაცთუნა მე და მის მიერ მომკლა.

12. ღმირითგან შჯული წმიდა არს და მცნებაჲ იგი წმიდა და მართალ და კეთილ.

13. ღწ უკუე კეთილი იგი მე სიკუდილ მექმნა? ნუ იყოფინ! ღრამედ ცოდვაჲ იგი, რაათა ჩნდეს ცოდვა კეთილითა მით, რომელი იქმნა ჩემდა სიკუდილ, რაათა იყოს გარდარეულად ცოდვილ ცოდვაჲ იგი მცნებისა მისგან.

14. ესე უწყით, რამეთუ შჯული სულიერ არს, სოლო მე ჯორციელ ვარ და განფრდილ ცოდვასა შინა.

¹ «მე» სხვა სელით არის ჩამატებული 7-ში.

AB

15. ქამეთუ რომელსა-იგი ვიქმ, არა ვიცი; რამეთუ არა რომელი მნებაჲს, მას ვიქმ, არამედ რომელი მძულს, მას ვჰყოფ.

16. 6-კუეთუ რომელი არა მნებაჲს, მას ვჰყოფ, თანა-მოწამე ვარ შჯულისა, რამეთუ კეთილ არს.

17. ღწ უკუე არღარა მე ვიქმ მას, არამედ რომელ-იგი დამკვდრებულ არს ჩემ თანა ცოდვაჲ.

CD

15. ქამეთუ რომელსა-იგი ვიქმ, არა ვიცი; რამეთუ არა რომელი-იგი მე მნებაჲს, მას ვიქმ, არამედ რომელი იგი მძულს, მას ვჰყოფ.

16. [7 128] სოლო უკუეთუ რომელი-იგი არა მნებაჲს, და მას ვჰყოფ, თანა-მოწამე ვარ შჯულისა, რამეთუ კეთილ არს.

17. ღწ უკუე არღარა მე ვიქმ მას, არამედ რომელი-იგი დამკვდრებულ არს ჩემ თანა ცოდვაჲ.

(7)

18. ქამეთუ უწყით, ვითარმედ არაღარა დამკვდრებულ არს ჩემ თანა, ესე იგი არს, ჯორცთა შინა ჩემთა კეთილი [112], რამეთუ ნებაჲ იგი წინა მიც მე, სოლო საქმედ კეთილისა მის არა მიფლობს.

19. ქამეთუ არა რომელი-იგი მნებაჲს კეთილი, მას ვჰყოფ, არამედ რომელი-იგი არა მნებაჲს ბოროტი, მას ვიქმ.

20. ღოლო უკუეთუ რომელი-იგი მე არა მნებაჲს და მას

AB. 15. რომელი] რომელ-იგი 4, მას (1)] და მას 4.

16. რომელი] რომელ-იგი 4, და მას 4, რამეთუ კეთილ არს] — 4.

18. ესე] — 4, ჩემ თანა, ესე იგი არს] — 4, ჩემთა] + რამე 7, წინაშე მიც]

19. წინაშე ჩემსა ძეს 4, სოლო საქმედ] და ყოფად 4, მიფლობს] ვჰპოვებ 4.

19. რომელი] + იგი 4.

20. რომელი] რომელ-იგი 4, რომელი-იგი 7, ჩემ თანა] — 4.

CD. 15. მე] — 7.

16. მე არა 6-7, სჯულისა 1-6-7.

19. მე მნებაჲს 6, რომელი-იგი (2) 6.

¹ «და» სხვა სელით არის ჩამატებული 7-ში.

AB

მე ვიქმ მას, არამედ რომელი-იგი დამკვდრებულ არს [v] ჩემ თანა ცოდვად.

21. 'ზხოვო-მეა შჯული, რომელსა უნდეს ჩემდა ყოფად კეთილი, რამეთუ მე ბოროტი წინაშე მიც?

22. სათნო ყოფილ ვარ მე შჯულისა ღმრთისასა შინაგანი-თა მით კაცითა.

23. ოა ვხედავ სსუასა შჯულსა ასოთა შინა ჩემთა, რომელნი წინა-განეწყობვიან შჯულსა მას გონებისა ჩემისასა და წარმტყუნავს მე შჯულითა მით ცოდვისადათა, რომელ-იგი არს ასოთა შინა ჩემთა.

24. ოაბადრუკი მე ესე კაცი! ღინ მივსნეს მე ჯორცთა ამათგან სიკუდილისათა?

25. ღოლო ღმერთსა მადლი შესუ ქრისტეს მიერ, უფლისა ჩუენისა.

(ძაფი 7ე)

ტწ უკუე მე გონებითა ჩემითა ვჰმონებ შჯულსა ღმრთისასა და ჯორცითა — შჯულსა ცოდვისასა.

AB. 21. ჩემდა] ჩემ თანა 4, კეთილისა 4, რამეთუ ბოროტი წინაშე მიც მე 4.

22. რამეთუ თანა-მნებაეს მე 4, ამით 4.

25. მადლი ღმერთსა 4, ქრისტეს 4.

CD. 21. ვხოვო-მეა 1-7, ჩემული 2, სჯული 1-7.

22. ჩემულსა 2, სჯულსა 1-7.

23. ჩემულსა 2, სჯულსა 1-7, ჩემულითა 2, სჯულითა 1-7.

24. მე]—7 მივსნას 1-7.

25. ვჰმონებ] + მე 7, სჯულსა 1-7, ჩემულსა (2) 2.

CD

ვჰყოფ, არღარა მე ვიქმ მას, არამედ რომელი-იგი დამკვდრებულ არს ჩემ თანა ცოდვად.

21. 'ზხოვო-მეა შჯული, რომელსა უნდეს ჩემდა ყოფად კეთილისა, რამეთუ მე ბოროტი წინა მიც?

22. ჩამეთუ თანა-მნებაეს მე შჯულსა ღმრთისასა შინაგანი-თა მით კაცითა.

23. ოა ვხედავ სსუასა შჯულსა ასოთა შინა ჩემთა, რომელი-იგი წინა-განეწყობვის შჯულსა მას გონებისა ჩემისასა და წარმტყუნავს მე შჯულითა მით ცოდვისადათა, რომელი-იგი არს ასოთა შინა ჩემთა.

24. ოაბადრუკი მე ესე კაცი! ღინ-მე მივსნეს ჯორცთა ამათგან ამის სიკუდილისათა?

25. ღოლო ვჰმადლობ ღმერთსა ქრისტე შესუ მხერ, უფლისა ჩუენისა.

(7ე)

ტწ უკუე თავადი მე გონებითა ჩემითა ვჰმონებ ჩემულსა ღმრთისასა, სოლო ჯორცითა — შჯულსა ცოდვისასა.

AB

8

1. ტრა-მე რაა დასაშჯელ არსა მათა, რომელნი-იგი ქრისტე შესუ მხერნი არიან?

2. ჩამეთუ შჯულმან მან სულისა ცხოვრებისამან ქრისტე შესუ მხერ განგათავისუფლა შენ შჯულისა მისგან ცოდვისა და სიკუდილისა.

3. ჩამეთუ შეუძლებელი [45] იგი შჯულისა, რომელი უძღურ იყო ჯორცთა მათგან, ღმერთმან ძმ თვისი მოაღვლინა მსგავსად ჯორცთა მათ ცოდვისათა და ცოდვისათეს და საჯა ცოდვა იგი ჯორცითა მით,

4. ჩაათა სიმართლმ იგი შჯულისა აღესრულოს ჩუენ შორის, რომელნი არა ჯორციელად ვიქცევით, არამედ სულიერად.

5. ჩამეთუ რომელნი ჯორციელად არიან, ჯორცთასა ზრახვენ, სოლო რომელნი-იგი სულიერად არიან, — სულისასა.

6. ჩამეთუ ზრახვა იგი ჯორცთა სიკუდილ არს, სოლო ზრახვა იგი სულისა — ცხოვრება და მშველობა.

AB. 8,1. მათა] + აწ 4.

2. ცხოვრებისამან 4 ქრისტე 4.

5. რომელნი] + იგი 4.

6. ცხოვრება 4.

CD. 8,1. ვითარმედ არღარა (არღარა 7) სადმე 1-7, დასაშჯელ 7, არს 1-7, შესუ მხერ] იესუსთა 7, მათა 2-7, რომელნი-იგი]—7, ვლენან] მავალობა 7.

2. ჩემულმან 2, სჯულმან 1-7, ჩემულისა 2, სჯულისა 1-7.

3-4. ჩემულისა 2, სჯულსა 1-7.

CD

8

1. ტრა-მე რაა დასაშჯელ არსა აწ ქრისტე შესუ მხერ [7v] მათა, რომელნი-იგი არა ჯორცთაებრ ვლენან, არამედ სულისაებრ?

2. ჩამეთუ შჯულმან სულისა ცხოვრებისამან ქრისტე შესუ მხერ განგათავისუფლა მე შჯულისა მისგან ცოდვისა და სიკუდილისა.

3. ჩამეთუ შეუძლებელი იგი შჯულისა, რომელითა უძღურ იყო ჯორცთა მათთეს, ღმერთმან ძმ თვისი მოაღვლინა მსგავსად ჯორცთა მათ ცოდვისათა და ცოდვისათეს და საჯა ცოდვა იგი ჯორცითა თვისითა,

4. ჩაათა სიმართლე იგი შჯულისა აღესრულოს ჩუენ შორის, რომელნი არა ჯორციელად ვიქცევით, არამედ სულიერად.

5. ჩამეთუ რომელნი-იგი ჯორციელად არიან, ჯორცთასა ზრახვენ, სოლო რომელნი-იგი სულიერად არიან, — სულისასა.

6. ჩამეთუ ზრახვა იგი ჯორცთა სიკუდილ არს, სოლო ზრახვა იგი სულისა ცხოვრება არს და მშველობა.

AB

7. სამეთუ ზრასვად იგი ჯორცთაჲ მტერობა არს ღმრთისა, რამეთუ შჯულსა მას ღმრთისასა ვერ დაემორჩილებს, ვერცაღა ძალ-უც.

8. სამეთუ რომელნი ჯორცთასა შინა არიან, ღმრთისა სათნო-ყოფად ვერ ჯელ-ეწიფების.

9. ღოლო თქუენ არა ხართ ჯორცთასა შინა, არამედ სულთასა, უკუეთუ სული ღმრთისაჲ დამკვდრებულ არს თქუენ შორის. ოკუეთუ ვისმე სული ღმრთისაჲ არა აქუს, იგი არა არს მისი.

10. ოკუეთუ ღმრთისაჲ არს, ჯორცნიმცა მკუდარ არიან ცოდ[ვ]ისათჳს, ხოლო სული — ცხოველ სიმართლისა.

11. ოკუეთუ სული იგი აღმადგინებელი ზესუასი მკუდრეთით დამკვდრებულ არს თქუენ შორის, რომელმან-იგი აღადგინა ღმრთისაჲ მკუდრეთით, განაცხოველნეს მოკუდავნიცა ეგე ჯორცნი თქუენნი მის გამო, რომელ-იგი დამკვდრებულ არს სული მისი თქუენ შორის.

12. ზჳ უკუე, ძმანო, თანა-

CD

7. სამეთუ ზრასვად იგი ჯორცთაჲ მტერობა არს ღმრთისა, რამეთუ შჯულსა მას ღმრთისასა ვერ დაემორჩილებს და ვერცა ძალ-უც.

8. სამეთუ რომელნი-იგი ჯორცთა შინა არიან, ღმრთისა სათნო-ყოფად ვერ ძალ-უც.

9. ღოლო თქუენ არა ხართ ჯორცთა შინა, არამედ სულთა, უკუეთუ სული ღმრთისაჲ დამკვდრებულ არს თქუენ შორის. ოკუეთუ ვისმე სული ღმრთისაჲ არა აქუს, იგი არა არს მისი.

10. ოკუეთუ ღმრთისაჲ თქუენ შორის არს, ჯორცნიმცა მკუდარ არიან ცოდვისათჳს, ხოლო სული — ცხოველ სიმართლისათჳს.

11. ოკუეთუ სული იგი აღმადგინებელი ზესუასი მკუდრეთით მკვდარ არს თქუენ შორის, რომელმან-იგი აღადგინა ღმრთისაჲ მკუდრეთით, განაცხოველნეს მოკუდავნიცა ეგე ჯორცნი თქუენნი [ზ 129] დამკვდრებულისა მის მიერ თქუენ შორის სულისა მისისა.

12. ზჳ უკუე, ძმანო, თანა-

AB. 9. ჯორცთა ლ, აქუს] — ლ.

10. ღმრთისა ლ, სიმართლისათჳს ლ.

11. მკუდრეთით] — ზ, ღმრთისა ლ.

12. თანა-გუაც, ძმანო ლ, ვცხოვრებოლით ლ.

CD. 7. ზრასვად ზ, სჯულსა ზ-ღ.

9. აქუნდეს ზ.

10. ცხოველ] ცხოვრება ზ.

11. უკუეთუ] უკუ ზ, ღმრთისა] — ზ-ღ.

12. არაჲ ზ-ზ, სცხოვრებოლით ზ-ღ.

AB

გუაც არა თუ ჯორცთაჲ, რამათა ჯორციელად ვცხოვრებოლით.

13. ოკუეთუ ჯორციელად სცხოვრებოლით, სიკუდილ ხართ; უკუეთუ სულითა ჯორცთა საქმესა მოაქუდინებდეთ, სცხოვრებდეთ.

14. სამეთუ რომელნი სულითა ღმრთისაჲთა ვლენან, იგინი არიან შვილნი ღმრთისანი.

15. სამეთუ არა მიგიღებდეს სული იგი მონებისაჲ, რამათამცა კუალად გეშინოდა, არამედ მიგიღებდეს სული იგი შვილებისაჲ, რომლითა ვლადებთ: აბბა, მამაო!

16. ზგივე სული ეწამების სულსა მას ჩუენსა, რამეთუ ვართ შვილნი ღმრთისანი.

17. ოკუეთუ შვილ, მკვდრცა ღმრთისა და თანა-მკვდრ ღმრთისა.

(ძავი ზჳ)

ოკუეთუ მის თანა ვივნოთ, მის თანაცა [46] ვიდიდნეთ.

ოკუეთუ მის თანა ვივნოთ, მის თანაცა ვიდიდნეთ.

(ზჳ)

18. სამეთუ მე ესრე მგონიეს, ვითარმედ ვერ ღირს არიან

18. სამეთუ მე ესრე მგონიეს, ვითარმედ ვერ ღირს არიან

AB. 13. ვცხოვრებოლით ლ, სიკუდილ ლ, სცხოვრებდეთ ლ.

14. შვილნი ღმრთისანი არიან ლ.

15. ვლადებთ ლ.

16. გამოჩინებად] გამოცხადებად ლ.

CD. 13. სცხოვრებოლით ზ-ღ; სცხოვრებდეთ ზ-ღ.

17. თანა] — ზ-ღ, ღმრთისა ზ, უკუეთუ] — ზ-ღ, რამათა მის ზ-ღ.

18. ღირ ზ, რომელი ზ-ღ, გამოჩინებად] გამოცხადებად ზ, მართ] — ზ-ღ.

¹ ამაზე ტექსტისავე სელით D რედაქციის სელნაწერებში განმარტებაა: ა ბ ბ ა ებრაულად არს (ებრაულია ზ) მამაო ზ-ღ.

AB

ვნებანი იგი ამის ქამისანი მერ-
მისა მის თანა დიდებისა, რო-
მელ გამოჩინებად არს ჩუენდა
მომართ.

19. სამეთუ იჭუ იგი დაბა-
დებისა გამოჩინებასა მას შვილ-
თა ღმრთისათა მოელის,

20. სამეთუ ამოცებასა დაე-
მორჩილა დაბადებული არა ნებ-
სით, არამედ მის მიერ, რომელ-
მან დაამორჩილა, სასოებით,

21. სამეთუ თვთ იგიცა და-
ბადებული გან-ვე-თავისუფლ-
დეს კირთებისა მისგან სრწნი-
ლებისა აზნაურებასა მას და დი-
დებასა შვილთა ღმრთისათა.

22. ესე უწყით, რამეთუ ყო-
ველი დაბადებული თანა-კუნესის
და თანა-ელმის მოაქამდე.

23. ღრა სოლო თუ იგი, არა-
მედ თვთ ჩუენცა, რომელთა-
ესე პირველი ნაყოფი სულისა
მაქუს, თვთ თავთა შინა ჩუენთა
ვკუნესით და შვილებასა მას მო-
ველით, გამოჰსნასა ჯორცთა
ჩუენთასა,

24. სამეთუ სასოებით
ვცხოვნდებით. ღოლო სასოება

CD

ვნებანი იგი ამის ქამისანი მერ-
მისა მის თანა დიდებისა, რო-
მელ გამოჩინებად არს ჩუენდა
მომართ.

19. სამეთუ იჭუ იგი დაბა-
დებისა გამოჩინებასა შვილთა
ღმრთისათა მოელის,

20. სამეთუ ამოცებასა დაე-
მორჩილა დაბადებული არა ნებ-
სით, არამედ მის მიერ, რომელ-
მან იგი დაამორჩილა, სასოე-
ბით,

21. სამეთუ თვთ იგიცა და-
ბადებული გან-ვე-თავისუფლ-
დეს მონებისაგან სრწნილებისა
აზნაურებასა მას დიდებისა
შვილთა ღმრთისათა.

22. ესე უწყით, რამეთუ ყოვე-
ლი დაბადებული თანა-კუნესის
და თანა-ელმის მოაქამდე.

23. ღრა სოლო თუ იგი, არა-
მედ თვთ ჩუენცა, რომელთა-
ესე პირველი ნაყოფი სულისა
გუაქუს, [ხv] თვთ ჩუენცა თავ-
თა შინა ჩუენთა ვკუნესით და
შვილებასა მას მოველით, გამო-
ჰსნასა მას ჯორცთა ჩუენთასა,

24. სამეთუ სასოებით ვცხო-
ვნდებით. [v] ღოლო სასოება

AB. 20. ნეფსით ლ, რომელმან] + იგი ლ.

21. კრწნილებისა ლ, და] — ლ.

22. ესე] — ლ, ელმის ლ.

24. სასოებით ვცხოვნდებით ლ.

CD. 19. რამეთუ მეოვარ მოლოდება იგი დაბადებულისა გამოცხადებასა ძეთა
კაცისათასა (ღმრთისათასა ზხ) მოელის ძი.

20. ნეფსით ზი-ღი.

21. გან-ვე-თავისუფლებდეს ზ.

23. პირველი] დასაბამი ძი, ნაყოფი] — ზი.

24. რამეთუ სასოებით] რომლითა ძი, ვცხოვნდებით ზ, ვცხოვნდით ძი,
ვცხოვნდით ზ, ჰხედავს ძი.

AB

ხილული არა არს სასოება: რო-
მელსა-იგი ვინ ხედავს, რაასა-
და ესავენ?

25. ჩუენ თუ არა ვხედავთ და
ვესაფთ, [v] მოთმინებით მოვე-
ლით.

26. ჴგრეთვე სულიცა იგი
თანა-შეეწევის უძლურებასა
ჩუენსა, რამეთუ რამცა-იგი ვი-
ლოცეთ, ვითარ-იგი ჯერ-არს,
არა ვიცით; არამედ თვთ იგი
სული მეოხ არს ჩუენთს სულ-
თქუმითა მით უსიტყუელითა.

27. ღოლო რომელი-იგი გა-
მომეძიებელი არს გულისა, რა-
იცის ზრახვა იგი სულისა, რა-
მეთუ ღმრთისა მიმართ მეოხ
არს წმიდათათს.

28. ესე უწყით, რამეთუ
ღმრთის მოყუარეთა ყოველი-
ვე განემარჯვს კეთილად, რო-
მელნი-იგი ბრძანებით ჩინებულ
არიან.

29. სამეთუ რომელნი-იგი
წინაჲსწარ იცნა, და წინაჲს-
წარცა განაჩინა თანა-მსგავსად
ხატისა მის ძისა თვისა, რათა
იყოს იგი პირმშო მრავალთა შორის
ძმათა;

CD

ხილული არა არს სასოება, რამე-
თუ რომელსა-იგი ვინმე ხედავს,
რასადა-მე ესავენ?

25. ღოლო ჩუენ, რომელსა
არა ვხედავთ, ვესაფთ, რამეთუ
მოთმინებით მოველით.

26. ჴგრეთვე და სულიცა იგი
თანა-შეეწევის უძლურებათა
ჩუენთა, რამეთუ რამცა-იგი ვი-
ლოცეთ, ვითარ-იგი ჯერ-არს,
არა ვიცით; არამედ თვთ იგი
სული მეოხ არს ჩუენთს სულ-
თქუმითა მით უსიტყუელითა.

27. ღოლო რომელი-იგი გა-
მომეძიებელი არს გულისა, რა-
იცის, თუ რა არს ზრახვა იგი
სულისა, რამეთუ ღმრთისა მი-
მართ მეოხ არს წმიდათათს.

28. ესე უწყით, რამეთუ
ღმრთის მოყუარეთა ყოველივე
განემარჯვების კეთილად, რო-
მელნი-იგი ბრძანებით ჩინებულ
არიან.

29. სამეთუ რომელნი-იგი
წინაჲსწარ იცნა, წინაჲსწარცა
განაჩინა თანა-მსგავსად ხატისა
მის ძისა თვისა, რათა იყოს
იგი პირმშო მრავალთა შორის
ძმათა;

AB. 27. რომელ-იგი ლ.

28. განემარჯვს კეთილად] კეთილად წარემართის + რამეთუ ლ.

29. იცნო ლ.

CD. 26. იგი] იგივე ძი.

27. სოლო] რამეთუ ძი, ზრახვა ზ, იგი] — ძი. რამეთუ ღმრთისა მიმართ]

საღმრთოდ ძი.

28. რამეთუ] ვითარმედ ძი, განემარჯვების კეთილად] თანა-მოქმედ კეთი-
ლისა ექმნების ძი, -იგი] — ზი, ბრძანებით... არიან] ნების (ნეფსით ზი)

თვსით წოდებულ არიან ძი.

AB

30. ოა რომელნი-იგი წინაა-
სწარ იჩინნა, მათცა უწოდა; და
რომელთა-იგი უწოდა, იგინიცა
განამართლნა; და რომელნიცა
განამართლნა, იგინიცა აღიდნა.

31. ძაჲ-მე უკუე ვთქუათ
ამისთჳს? Ⴀჳკუეთუ ღმერთი
ჩუენ კერძო არს, ვინ არს ძჳრის
მეტყუელ ჩუენდა?

32. ჰომელმან-იგი ძესა
თჳსსა არა ჰრიდა, არამედ ჩუენ
ყოველთათჳს მისცა იგი, ვითარ
არა მითურთით¹ ყოველივე მო-
გუანიჭოს ჩუენ?

33. [47] ჴინ არს მახრალე-
ბელ რჩეულთა ღმრთისათა?
იმერთი არს განმამართლებელ.

34. ოა ვინ არს დამშჯელ?
ჴესუ ჰრისტჳ, რომელი-იგი მო-
კუდა, უფროჲსა აღდგა; რომე-
ლი ჴის მარჯუენით ღმრთისა და
მეოხ არს ჩუენთჳს.

(ძაჲი 7უ)

35. ჴინ განმაშოვრნეს ჩუენ
სიყუარულსა მას ჰრისტჳსსა:
ჴირმან ანუ იწროებაჲმან, დევნა-
მან ანუ სიყმილმან, შიშულობა-

AB. 30. წინააღწარ წინააღ 4.

32. ძესა]+ცა 4.

33. რჩეულთა]+მათ 4.

34. ჰრისტჳ იესუ 4, რომელი ჴის] რომელი-იგი არს 4, და (2)]+რომელ-
იგი 4.35. განმაშოვრნეს] განმაყენნეს 4, ჩუენ]-ჲ, ჰრისტჳსსა 4, ურვამან] უძ-
ლურებაჲმან 4.

CD. 30. სოლო] რამეთუ 6-74.

34. უფროჲსა 4.

35. შიშულობაჲმან 7, შიშულობაჲმან 6.

¹ ასეა ნუსხეჲში.

CD

30. ჰოლო რომელნი-იგი
წინააღწარ განაჩინნა, მათცა
უწოდა; და რომელთა-იგი უწო-
და, იგინიცა განამართლნა; და
რომელნი-იგი განამართლნა,
იგინიცა აღიდნა.

31. ძაჲ-მე უკუე ვთქუათ
ამისთჳს? Ⴀჳკუეთუ ღმერთი
ჩუენ კერძო არს, ვინ არს ძჳრის
მყოფელ ჩუენდა?

32. ჰომელმან-იგი [7 130]
ძესაცა თჳსსა არა ჰრიდა, არა-
მედ ჩუენ ყოველთათჳს მისცა
იგი, ვითარ უკუე არა მითურთ
ყოველივე მოგუანიჭოს ჩუენ?

33. ჴინ არს მახრალბელ
რჩეულთა მათ ღმრთისათა?
იმერთი არს განმამართლებელ.

34. ოა ვინ არს დამსჯელ?
ჰრისტჳ ჴესუ, რომელი მოკუდა,
უფროჲსა აღდგა; რომელი-იგი
არს მარჯუენით ღმრთისა, რო-
მელიცა-იგი მეოხ არს ჩუენთჳს.

(7უ)

35. [114] ჴინ განმაშოვრნეს
ჩუენ სიყუარულსა მას ჰრისტჳ-
ტჳსსა: ჴირმან ანუ იწროებაჲმან,
დევნამან ანუ სიყმილმან, შიშუ-

AB

მან ანუ ურვამან ანუ მასჳლმან?
ვითარცა წერილ არს:

36. ჴენთჳს მოვწყდებით
ჩუენ მარადლე და შევირაცხე-
ბით ჩუენ, ვითარცა ცხოვარნი
კლვადნი⁽¹⁾.

37. ჴრამედ ამას ყოველსა
ზედა-ვსძლოთ ჩუენ მის მიერ,
რომელმანცა-იგი შემიყუარნა
ჩუენ.

38. ჴრწამს მე, რამეთუ არცა
სიკუდილმან, არცა ცხოვრება-
მან, არცა ანგელოზთა, არცა
მთავარანგელოზთა, არცა ამან
სოფელმან, არცა მან სოფელმან.

39. ჴრცა სიმაღლეთა, არცა
სიღრმეთა, არცა სსუამან დაბა-
დებულმან შემიძლოს ჩუენ გან-
ყენებად სიყუარულსა მას
ღმრთისასა, რომელ არს ჰრისტჳ
ჴესუს მხერ უფლისა ჩუე-
ნისა.

AB. 36. მოვწყდებით 7, მარადლჳ 4.

37. ვსძლოთ] შეუძლოთ 4, რომელმან-იგი 4.

38. ცხოვრებაჲმან 4, მთავარანგელოზთა] მთავრობაჲმან 4.

39. არცა ძალთა, არცა სიმაღლეთა 4, ჰრისტჳ 4.

CD. 37. ჴედა-ვსძლევთ] ჴესთა-ვსძლევთ 6, ჴეშთა-ვსძლევთ 74.

39. სსუამან]+რამანჲ 6-74, სიყუარულსა]+მას 6-74, იესოჲს] ი-73 74-674.

¹ სრულად სწერია 7-ში.

(1) ფსალ. 43,23.

CD

ლოებაჲმან ანუ ურვამან ანუ
მასჳლმან? ვითარცა წერილ
არს:

36. ჰამეთუ შენთჳს მოვს-
წყდებით ჩუენ მარადლე და შე-
ვირაცხებით ჩუენ, ვითარცა
ცხოვარნი კლვადნი.

37. ჴრამედ ამას ყოველსა
ზედა-ვსძლევთ ჩუენ მის მიერ,
რომელმანცა-იგი შემიყუარნა
ჩუენ.

38. ჰამეთუ მრწამს მე, ვი-
თარმედ არცა სიკუდილმან, არ-
ცა ცხოვრებაჲმან, არცა ანგე-
ლოზთა, არცა მთავრობათა,
არცა ძალთა, არცა ამან სოფელ-
მან, არცა მან სოფელმან,

39. ჴრცა სიმაღლეთა, არცა
სიღრმეთა, არცა სსუამან დაბა-
დებულმან შემიძლოს ჩუენ გან-
ყენებად სიყუარულსა ღმრთისა-
სა, რომელ არს ჰრისტჳ ჴესოჲს¹
მიერ უფლისა ჩუენისა.

AB

9 (ძავი 7ბ. საკითხავი უ)

1. შეშმარიტსა ვიტყუ ჭრის-ტყს მიერ და არა ვტყუი თანა-მოწამებითა გონებისა ჩემისაჲ-თა სულითა წმიდითა,

2. ჩამეთუ მწუხარებაჲ არს ჩემდა დიდი და მოკლებული საღმობაჲ გულისა ჩემისაჲ.

3. წილოცევდ შეჩუენებულ-ყოფად თავსა ჩემსა ჭრისტყს-გან ძმათათჳს და ნათესავთა ჩემთა ჯორციელად,

4. ჰომელ არიან ისრაიტელ-ნი, რომელთაჲ იყო შეილებაჲ და დიდებაჲ და აღთქუმანი და შჯულის-დებანი და მსახურებანი და ხარებანი;

5. ჰომელთანი იყვნეს მამა-ნი, რომელთაგან ჭრისტყ ჯორ-ციელად, რომელი-იგი არს ღმერთი ყოველთა ზედა, კურ-თხეულ უკუნითი უკუნისამდე. ომენ.

6. ორა ეგრე, ვითარმცა და-ვარდა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, რა-მეთუ არა ყოველნი ისრაჴლისა-განნი ესენი არიან ისრაჴლ,

AB. (სათ.) საკითხავი უ]—ჲ.

9,1. ქრისტეს ჲ, ვტყუი ჲ, ჩემდა გონებისა ჲ.

2. ჩემისა ჲ.

3. შეჩუენებულს-ყოფად ჲ, ქრისტესგან ჲ.

4. რომელ] + იგი ჲ, ისრაჴლიტელნი ჲ.

CD. 9,1. ვტყუი ჲ ომენ.

4. სჯულის-დებანი Ⴀ ომენ.

5. რომელი-იგი Ⴀ ომენ, უკუნითი უკუნისამდე Ⴀ.

6. ისრაჴლისაგან Ⴀ.

CD

9 (7ბ)

1. შეშმარიტსა ვიტყუ ჭრის-ტყს მიერ და არა ვტყუი თანა-მოწამებითა ჩემდა გონებისა ჩე-მისაჲთა სულითა წმიდითა,

2. ჩამეთუ მწუხარებაჲ არს ჩემდა დიდ და მოკლებული საღმობაჲ გულისა ჩემისაჲ.

3. ჩამეთუ ვილოცევდ მე [ხv] შეჩუენებულ-ყოფად თავ-სა ჩემსა ჭრისტესგან ძმათა ჩემ-თათჳს და ნათესავთა ჩემთა ჯორციელად,

4. ჰომელნი-იგი არიან ის-რაიტელნი, რომელთაჲ იყო შეი-ლებაჲ და დიდებაჲ და აღთქუმა-ნი და შჯულის-დებანი და მსა-ხურებანი და მითხრობანი;

5. ჰომელთანი იყვნეს მამა-ნი და რომელთაგან ჭრისტყ ჯორციელად, რომელი-იგი არს ღმერთი ყოველთა ზედა, კურ-თხეულ უკუნისამდე. ომენ.

6. ჰოლო არა ეგებოდა, ვითარმცა დავარდა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, რამეთუ არა ყოველ-ნი ისრაჴლისაგანნი ესენი არიან ისრაჴლ,

AB

7. ორცა არიან ნათესავნი Ⴀბრაჴამისნი ყოველნი შეილ, არამედ «საკისგან გეწოდოს შენ თესლად»⁽¹⁾.

8. Ⴀსე იგი არს, არა თუ შეილნი ჯორცთანი ესენი არიან შეილ ღმრთის, არამედ შეილნი იგი აღთქუმისანი შერაცხილ არიან ნათესავად.

9. ჩამეთუ აღ[48]თქუმისაჲ არს სიტყუაჲ ესე, ვითარმედ: ქამსავე ოდენ ამას მოვიდე, და ესუას სარას ძე⁽²⁾.

10. Ⴀრა ზოლო ესრე, არა-მედ ძებეკასცა ერთისაგან სა-წოლისა ესუა Ⴀსაჲ მამისა ჩუე-ნისა;

11. ჩამეთუ არასადა ზოთილ იყვნეს, არცა ექმნა კეთილი გი-ნა ბოროტი, — რაჲთა რჩევით წინა-განმზადებაჲ იგი ღმრთი-საჲ ეგოს

12. Ⴀრა საქმეთაგან, არამედ მისგან, რომელმან-იგი უწო-და, — რამეთუ ჰრქუა მას, ვი-თარმედ: უხუცესმან მან ჰმონოს მრწემსა მას⁽³⁾.

13. წითარცა წერილ არს: Ⴀაკობი შევიყუარე და Ⴀსავი მო-ვიძულე⁽⁴⁾.

AB. 7. შეილნი ჲ, გეწოდო ჲ.

10. არა ზოლო ესრე]—ჲ.

11. არასადა ჲ.

CD. 7. შეილნი Ⴀ.

8. ესენი] ესე Ⴀხ, ღმრთისა Ⴀ.

9. მოვიდე]—Ⴀ.

10. და]—Ⴀ.

CD

7. Ⴀრცა არიან ნათესავნი Ⴀბრაჴამისნი ყოველნი შეილ, არამედ «საკისგან გეწოდოს შენ ნათესავი».

8. Ⴀსე იგი არს, [v] არა თუ შეილნი ჯორცთანი ესენი არიან შეილ ღმრთის, არამედ შეილნი იგი აღთქუმისანი შერაცხილ არიან ნათესავად.

9. ჩამეთუ აღთქუმისაგან არს სიტყუაჲ ესე, ვითარმედ: ქამსა ოდენ ამას მოვიდე, და ესუას სარას ძე.

10. Ⴀა არა ზოლო ესე, არა-მედ ძებეკასცა ერთისაგან სა-წოლისა ესუა Ⴀსაჲ მამისა ჩუე-ნისა;

11. ჩამეთუ არასადა ზო-ბილ იყვნეს, არცა ექმნა რაჲ კე-თილი გინა ბოროტი, — რაჲთა რჩევით წინა-განმზადებაჲ იგი ღმრთისაჲ ეგოს

12. Ⴀრა საქმეთაგან, არამედ მისგან, რომელმან-იგი უწო-და, — რამეთუ ჰრქუა მას, ვი-თარმედ: უხუცესმან ჰმონოს უმრწემსა მას.

13. წითარცა წერილ არს, ვითარმედ: Ⴀაკობი შევიყუარე, ზოლო Ⴀსავი მოვიძულე.

(¹) დაბ. 21,12. (²) დაბ. 18,10. (³) დაბ. 25,23; (⁴) მალაქ. 1,2—3.

AB

14. ძა-მე უკუე ვთქუათ?
სიცრუე-მე არსა ღმრთისა თა-
ნა? ჩუ იყოფინ!

15. ძამეთუ შოსეს ეტყვს:
მევიწყალო, რომელი-იგი შე-
ვიწყალო, და შევიწყნარო, რო-
მელი-იგი შევიწყნარო⁽¹⁾.

16. ოწ უკუე არა რომელსა-
იგი უნებს, არცა რომელი რბის,
არამედ რომელი ეწყალის
ღმერთსა.

17. ძამეთუ ეტყვს წიგნი
ფარაოს: ოღ-ვე ამისთვს -გად-
გინე შენ, რაათა ვაჩუენო შენ
ზედა ძალი ჩემი და რაათა განი-
თქუას სახელი ჩემი ყოველსა
ქუეყანასა ზედა⁽²⁾.

18. ოწ უკუე რომელი ჰნე-
ბავს, შეიწყალის, და რომელი
ჰნებავს, განაფიცხის.

19. შრქუა მეა, ვითარმედ:
[v] ძაჲსადა მამრალეხს მე? ჩე-
ბასა მისსა ვინ წინა-აღუდგა?

20. ოწ შენ ვინ ხარ, კაცო,
რომელი სიტყუას-უგებ ღმერთ-

CD

14. ძა-მე უკუე ვთქუათ?
ჩუ სიცრუე-მე არსა ღმრთისა
თანა? ჩუ იყოფინ!

15. ძამეთუ შოსეს ესრეთ
ეტყვს: მევიწყალო, რომელი-
იგი შევიწყალო, და შევიწყნა-
რო, [ხ 131] რომელი-იგი შე-
ვიწყნარო.

16. ოწ უკუე არა რომელსა-
იგი უნებს, არცა რომელი-იგი
რბის, არამედ რომელი ეწყალის
ღმერთსა.

17. ძამეთუ ეტყვს წიგნი
ფარაოს, ვითარმედ: ოღ-ვე
ამისთვს -გადგინე შენ, რაათა
ვაჩუენო შენ ზედა ძალი ჩემი და
რაათა განითქუას სახელი ჩემი
ყოველსა ქუეყანასა.

18. ოწ უკუე რომელი ჰნე-
ბავს, შეიწყალეხს, და რომელი
ჰნებავს, განაფიცხებს.

19. ჩუუკუე მრქუა მე: ოა
რაჲსადა მამრალეხს? ძამეთუ ნე-
ბასა მისსა ვინ-მე წინა-აღუდგა?

20. ოწ უკუე, ჰ კაცო, შენ
ვინ ხარ, რომელი სიტყუას-

AB. 14. სიცრუე-მე ჟ, სიცრუე-მე ლ.

15. მოსტს ოლ.

17. რაათა (2)]—ლ, ზედა (2)]—ჟ.

18. რომელი (1)]+იგი ლ.

19. ვინ]+მე ჟ.

20. შემოქმედსა]+მას ჟ, ესრეთ ჟ.

CD. 14. სიცრუე-მე ო.

16. აწ უკუე არა მნებებელისაჲ, არცა მორბედისაჲ, არამედ მწყალობელისა
ღმრთისაჲ ო-ლ.

19. წინა-აღუდგეს ო-ჟ.

20. ჰ—ო-ლ.

(1) გამოსლ. 33,19. (2) გამოსლ. 9,16.

AB

სა? შრქვს-მეა ქმნულმან შე-
მოქმედსა: ძაჲსათვს ესრეთ შემ-
ქმენ მე?⁽¹⁾

21. ოწ არა ჯელ-ეწიფების
მეკეცესა მისვე თიჯისაგან შეზე-
ლილისა შესაქმედ რომელნიმე
პატივოსნად ჭურჭლად და რო-
მელნიმე უპატივოდ?

22. ოკუეთუმცა უნდა ღმე-
რთსა ჩუენებად რისხვაჲ თვისი
და უწყებად ძალი თვისი, რომელ
დაუთმენიეს მრავლითა სულ-
გრძელებითა ჭურთა მათ ზედა
რისხვისათა, განმზადებულთა
წარსაწყმედელად,

23. ოა რაათა აჩუენოს სიმ-
დიდრე იგი დიდებისა თვისსაჲ
ჭურთა მათ ზედა წყალობისათა,
რომელნი-იგი წინაჲსწარ განჰმ-
ზადნა სადიდებელად,

24. ძომელთაცა-ესე მიწო-
დნა ჩუენ არა სოლო ჰურიათა-
განთა, არამედ წარმართთაგან-
თაცა?

25. წითარცა-იგი ოსეს
ეტყვს: ოკწოლო არა ერსა მას
ჩემსა ერად ჩემდა და არა საყუა-
რელსა მას საყუარელად⁽²⁾.

CD

უგებ ღმერთსა? შრქუა ნუ-მეა
ქმნულმან შემოქმედსა [115]:
ძაჲსათვს ესრეთ შემქმენ მე?

21. ოწ არა ჯელ-ეწიფები-
სა მეკეცესა მას თიჯისა მის მის-
ვე შეზელილისაგან შესაქმედ
რომელიმე პატიოსნად ჭურჭ-
ლად და რომელიმე უპატიოდ?

22. ოკუეთუმცა უნდა ღმე-
რთსა ჩუენებად რისხვაჲ თვისი და
უწყებად ძალი თვისი, რომელ
დაუთმენიეს მრავლითა სულ-
გრძელებითა ჭურთა მათ ზედა
რისხვისათა, განმზადებულთა
წარსაწყმედელად,

23. ოა რაათა აჩუენოს სიმ-
დიდრე იგი დიდებისა მისისაჲ
ჭურთა მათ ზედა წყალობისათა,
რომელნი-იგი წინაჲსწარ განჰმ-
ზადნა სადიდებელად,

24. ძომელთაცა-ესე მი-
წოდნა ჩუენ არა სოლო თუ ჰუ-
რიათაგან, არამედ წარმართთა-
განცა?

25. წითარცა ოსეს შინა
იტყვს: ოკწოლო არა ერსა ჩემ-
სა ერად ჩემდა და არა საყუა-
რელსა ჩემსა საყუარელად.

AB. 21. მეკეცესა მას თიჯისა მისვე შეზელილისა ჟ, შესაქმედ]—ოლ, რომელი-
მე ლ, პატიოსნად ჟლ, ჭურჭლად ლ, უპატიოდ ჟლ.

23. სიმდიდრე ჟლ, თვისსაჲ] მისისაჲ ჟ, რომელ-იგი ლ, განმზადნა ჟლ.

24. მიწოდა ოლ, სოლო]+თუ ლ.

25. ოსტს ოლ, მას]—ჟ.

CD. 21. შესაქმედ] შექმნად ო.

22. უკუეთუმცა] სოლო უკუეთუ ოჟ, თვისი (1)]—ჟ, ძალი თვისი] ძლიე-
რებაჲ ოჟ.

24. მიწოდა ო-ჟ-ო-ლ.

25. ოსტს ო.

(1) ეს. 45,9. (2) ოსე 2,23.

4. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

26. ბა იყოს ადგილსა მას, სადა-იგი ერქუა მათ, ვითარმედ: **ტრა** ერი ჩემი თქუენ, მუნ [49] ეწოდოს მათ შვილ ღმრთის ცხოველის.

27. **ჰოლო** **ჴსაია** ღაღადებს **ჴსრაჭლისათჴს**: **ბაღათუ** იყოს რიცხჴ იგი ძეთა **ჴსრაჭლისათაჴ** ვითარცა მქჴშაჴ ზღჴსაჴ, ნეშტი ოდენ ცხოვნდეს;

28. **ჴამეთუ** სიტყუაჴ აღმას-რულებელი და შემოკლებული¹ **სიმართლით**, რამეთუ სიტყუაჴ შემოკლებული ყოს უფალ-მან ქუეყანასა ზედა⁽¹⁾.

29. **ბა** ვითარცა-იგი **წინაჴს-წარ** თქუა **ჴსაია**: **ტრა** თუმცა უფალმან ყოვლისა მპყრობელ-მან დამიტევა ჩუენ ნათესავი, ვითარცა სოდომელნიმცა შე-ვიქმენით და გომორელთამცა მივემსგავსენით⁽²⁾.

(ჴავი 77)

30. **ტჴ** უკუე რაჴ-მე ვთქუ-ათ? **ჩარმართნი**, რომელნი არა ეძიებდეს **სიმართლესა**, ეწინეს **სიმართლესა**, **ხოლო** **სიმართ-ლესა** **სარწმუნოებისაგან**.

CD

26. ბა იყოს ადგილსა მას, სადა-იგი ერქუა მათ: **ტრა** ერი ჩემი თქუენ, მუნ იწოდნენ ძედ ღმრთისა ცხოველისა.

27. [ხv] **ჰოლო** **ჴსაია** ღაღა-დებს **ჴსრაჭლისათჴს**: **დაღათუ** იყოს რიცხჴ იგი ძეთა **ჴსრაჭლი-სათაჴ** ვითარცა ქჴშაჴ ზღჴსაჴ, ნეშტი ოდენ ცხოვნდეს;

28. **ჴამეთუ** სიტყუაჴ აღმას-რულებელი და შემოკლებული **სიმართლესა** **შინა**, ვითარმედ სიტყუაჴ შემოკლებული ყოს უფალმან ქუეყანასა ზედა.

29. **ბა** ვითარცა-იგი **წინაჴს-წარ** თქუა **ჴსაია**: **ტრა** თუმცა უფალმან საბაოთ დამიტევა ჩუენ თესლი, ვითარცა სოდო-მელნიმცა შევიქმენით და გო-მორელთამცა მივემსგავსენით.

(77)

30. **ტჴ** უკუე რაჴ-მე ვთქუ-ათ? **ჴამეთუ** **წარმართნი**, [v] **რომელნი** არა სდევდეს **სიმართ-ლესა**, ეწინეს **სიმართლესა**, **ხო-ლო** **სიმართლესა** **სარწმუნოები-საგან**.

AB. 26. ერქუას ჳ, თქუენ]—ტჳ, და მუნ ჳ, მათ]—ჳ.

27. დაღაცათუ ჳ, ძეთა]+მათ ჳ, ქჴშაჴ ჳ, ცხოვნდეს ჳ, ცხოვნდეს ჳ.

28. შემამოკლებელი სიმართლით, რამეთუ სიტყუაჴ]—ჳ.

29. დამიტევენა ტ, დამიტოვა ჳ (სათ.) თავი 77]—ჳ.

CD. 26. თქუენ] თქუან ჳ.

27. ცხოვნდეს ხხჳ.

28. ვითარმედ] ვიდრემდის ჳ, შემოკლებულ ჳ.

29. ესაჴა ჴ, სოდომელიცა ჴ.

¹ ჳ-ს აქედან აკლია ვიდრე: არამედ რასა (9,28—10,8)

(1) ეს. 10,22—23. (2) ეს. 1,9.

AB

31. **ჴსრაჭლი** შეუდგა **შჯულ-სა** მას **სიმართლისასა** და **შჯულ-სა** **სიმართლისასა** ვერ მისწუდა.

32. **ჴაჴსათჴს-მე?** **ჴამეთუ** არა **სარწმუნოებისაგან**, არამედ ვითარცა საქმისაგან **შჯულისა**, რამეთუ **შებრკოლდეს** იგინი ლოდსა მას **შებრკოლებისასა**.

33. **ჴითარცა** წერილ არს [v]: **ტჴა** ესერა დავსდებ **სიონს** **შინა** ლოდსა დაბრკოლებისასა და კლდესა საცთურებისასა; და ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს იგი, არასადა ჰრცხუენეს⁽¹⁾.

10

1. **ჴმანო**, ნებაჴ გულისა ჩე-მისაჴ და ვედრებაჴ ჩემი ღმრთი-სა მიმართ მათოჴს არს საცხოვ-რებელად.

2. **ბა** ვეწამები მათ, რამეთუ შური საღმრთოჴ აქუს, არამედ არა მეცნიერებით.

3. **ჴამეთუ** უმეცარ იყვნეს იგინი **სიმართლესა** მას ღმრთი-სასა და თჴსსა მას ეძიებდეს დამტკიცებად და **სიმართლესა** ღმრთისასა არა დაემორჩილნეს,

CD

31. **ჰოლო** **ჴსრაჭლი** სდევდა **შჯულსა** მას **სიმართლისასა** და **შჯულსა** მას **სიმართლისასა** ვერ მისწუდა.

32. **ჴაჴსათჴს-მე?** **ჴამეთუ** არა **სარწმუნოებისაგან**, არამედ ვითარცა საქმეთაგან **შჯულისა**-თა, რამეთუ **შებრკოლდეს** ლოდსა მას **შებრკოლებისასა**.

33. **ჴითარცა** წერილ არს: **ტჴა** ესერა დავსდებ **სიონს** **შინა** ლოდსა **შებრკოლებისასა** და კლდესა საცთურებისასა; და ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს იგი, არასადა ჰრცხუენეს.

10

1. **ჴმანო**, ნებაჴ გულისა ჩე-მისაჴ და ვედრებაჴ ჩემი ღმრთი-სა მიმართ **ჴსრაჭლისათჴს** არს საცხოვრებელად.

2. **ჴეწამები** მათ, რამეთუ შური საღმრთოჴ აქუს, არამედ არა მეცნიერებით.

3. **ჴამეთუ** უმეცარ იყვნეს იგინი **სიმართლისა** [ხ 132] მის-გან ღმრთისა და თჴსსა მას **სი-მართლესა** ეძიებდეს დამტკიცე-ბად და **სიმართლესა** ღმრთისასა არა დაემორჩილნეს,

AB. 31. მისწუდა ჳ.

32. **შებრკოლდეს** ჳ, **შებრკოლებისასა** ჳ.

33. დაბრკოლებისასა ჳ.

10,3. დამტკიცად ტ.

CD. 31. სჯულსა ჳ-ჴ, სიმართლისა ჴ, მისწუთა ჳ-ჴ.

32. **შჯულისთა** ჴ, **სჯულისათა** ჳ-ჴ.

10,1. ჩემი]—ჳ-ჴ.

(1) ეს. 28,16 (შდრ. ეს. 8,14).

AB

4. ჩამეთუ დასასრული შჯულისაჲ ჭრისტე არს მაცხოვრად ყოვლისა მორწმუნისა.

5. ჩამეთუ¹ შოსე ესრე დაწერა, ვითარმედ: სიმართლჳ შჯულისაგანი რომელმან ქმნეს კაცმან, ცხოვნდეს მას შინა⁽¹⁾.

6. ღოღო სარწმუნოებისაგან სიმართლისათჳს ესრე იტყჳს: ჩუ იტყჳ გულსა შენსა, ვითარმედ: 'ჩინ აღვიდეს ცად?'⁽²⁾ 'ჩსე იგი არს, ჭრისტჳსი გარდამოყვანებაჲ.

7. ონუ: 'ჩინ შთავიდეს უფსკრულად?'⁽³⁾ 'ჩსე იგი არს, ჭრისტჳსი მკუდრეთით აღმოყვანებაჲ.

8. ორამედ რასა-იგი იტყჳს: შახლობელ არს სიტყუაჲ იგი პირსა შენსა და გულსა შენსა⁽⁴⁾, ესე იგი [50] არს, სიტყუაჲ სარწმუნოებისაჲ, რომელსა ვქადაგებთ,

9. ჩითარმედ აღ- თუ -იარო პირითა შენითა უფალი ჩესუ და გრწმენეს გულითა შენითა, ჩამეთუ ღმერთმან აღადგინა იგი მკუდრეთით, სცხოვნდე.

AB. 5. სიმართლე ო, ცხოვნდეს ო.

6. ვითარმედ]—ო, გარდმოყვანებაჲ ო.

8. იგი (1)]—ო, შენსა]—ო.

9. სცხოვნდე ო, სცხოვნდე ო.

CD. 4. სჯულისაჲ ო-ო.

5. სჯულისაგანსა ო-ო, ქმნას ო-ო, ცხოვნდეს ო-ო.

8. არს შენდა ო-ო.

9. შენითა (2)]—ო, სცხოვნდე ო-ო.

CD

4. ჩამეთუ დასასრული შჯულისაჲ ჭრისტე არს მაცხოვრად ყოვლისა მორწმუნისა.

5. ჩამეთუ შოსე დასწერს სიმართლესა მას შჯულისაგანსა, ვითარმედ: რომელმან ქმნეს იგი კაცმან, ცხოვნდეს მას შინა.

6. ღოღო სარწმუნოებისაგანი სიმართლე ესრეთ იტყჳს: ჩუ იტყჳ გულსა შენსა: 'ჩინ აღვიდეს ზეცად?' 'ჩსე იგი არს, ჭრისტჳსი გარდამოყვანებაჲ.

7. ონუ: 'ჩინ შთავიდეს უფსკრულად?' 'ჩსე იგი არს, ჭრისტჳსი მკუდრეთით აღმოყვანებაჲ.

8. ორამედ რასა იტყჳს: შახლობელ შენდა არს სიტყუაჲ ეგე პირსა შენსა და გულსა შენსა, ესე იგი არს, სიტყუაჲ სარწმუნოებისაჲ, რომელსა ვქადაგებთ,

9. [116] ჩითარმედ აღ- თუ -იარო პირითა შენითა უფალი ჩესუ და გრწმენეს გულითა შენითა, ჩამეთუ ღმერთმან აღადგინა იგი მკუდრეთით, სცხოვნდე.

¹ მე-5 მუხლის ციტატას აშიაზე უწერია: *ჩუ* შჯულისაჲ და ეზეკიელისი იგივე *ო*.

(¹) ლევ. 18,5. (²) II შჯ. 30,12; (³) II შჯ. 30,13; (⁴) II შჯ. 30,14.

AB

10. ჩამეთუ გულსა გრწმას სიმართლედ და პირითა აღიარებ საცხოვრებელად.

11. ჩამეთუ იტყჳს წიგნი: 'ყოველსა რომელსა ჰრწმენეს მისი, არასადა ჰრცხუენეს⁽¹⁾.'

12. ჩამეთუ არა არს განწვალება ჰურიასა და წარმართისა, ჩამეთუ თავადი არს უფალი ყოველთაჲ, რომელი განამდიდრებს ყოველთაჲ, რომელნი ჰხადიან მას.

13. ყოველმან რომელმან ჰხადოს სახელსა უფლისასა, ცხოვნდეს⁽²⁾.

14. ჩითარ-მე უკუე ჰხადონ, რომელ-იგი არა ჰრწმენა? ჩითარ-მე უკუე ჰრწმენეს, რომლისაჲ არა ისმინეს? ონუ ვითარ-მე ისმინონ თჳნიერ ქადაგებისა?

15. ონუ ვითარ-მე ქადაგებდენ, არა თუ ვინ წარავლინენ?

AB. 10. ჰრწმას ო, საცხოვრებელად ო.

11. მისი] იგი ო, არასადა] არა ო.

12. განწვალებაჲ ო, წარმართისაჲ ო, ჩამეთუ]—ო, ყოველთაჲ] ყოველთა ო, ხადიან ო.

13. ხადოს ო, ცხოვნდეს ო, ცხოვნდეს ო.

14. ვითარ-მე (1)] ვითარ ო, ხადონ ო, რომელი-იგი ო.

15. ვინ]+მე ო, წარავლინეს ო, მშჳდობისაჲთა ო, კეთილსა] კაცთა ო.

CD. 10. ჰრწმას ო.

11. მისა ო.

12. უფალ ყოველთა ო-ო განამდიდრების ყოველთა მიმართ ო, ჰხადიან ო, ჰხადოდენ ო, ხადოდინ ო.

13. ჰხადოს ო, ცხოვნდეს ო-ო.

14. ისმინონ თჳნიერ ქადაგებისა]—ო.

15. წარივლინენ ო, წარივლინენ ო.

(¹) ეს. 28,16 (²) იოველ 2,32.

AB

ჩითარცა წერილ არს: ჩითარ შუენიერ არიან ფერწნი მახარებელთა მათ მშუდობისათანი, რომელნი ახარებენ კეთილსა! (1)

16. ტრამედ არა ყოველთა ისმინეს სახარებისაჲ მის. წსაია იტყვს: ოჲფალო, ვის-მე ჰრწმენა სასმენელი ჩუენი? (2)

17. წწ უკუე სარწმუნოებაჲ სმენისაგან არს, სოლო სმენაჲ — სიტყვთა ღმრთისაჲთა.

18. ტრამედ ვთქუა-ვე: ჩუ-უკუე არა ესმა? ჩითარმედ ყოველსა ქუეყანასა განჰდა ჳმაჲ მათი და კიდეთა სოფლისათა — სიტყუანი მათნი (3).

19. ტრამედ ვიტყვ: ჩუ-უკუე სრამელმან არა იცნა? სირველად შოსე იტყვს: შე ვა-შურო მათ არა ნათესავსა მას ზედა და ნათესავითა მით უგულისხმოთა განგარისხნე იგი-ნი (4).

20. წსაია იკადრებს და იტყვს: ჩუპოე მათ, რომელნი მე არა მეძიებდეს, და განვეცხადე მათ, რომელნი მე არა მიკითხვიდეს (5).

AB. 16. -მე] — წ.

17. არს] — წ, სიტყუათა ღმრთისათა წ.

18. ვთქუათვე წწ, ვითარმე წ, სოფლითა წ.

19. ისრაელმან წ, ვაშურვო წ, უგულისხმოთა წ] ურჩებისაჲთა წ.

20. ვეპოვე წ, არაჲ წ, მათ] — წ.

CD. 16. ესაჲ წ.

19. იცნაა წწ, განგარისხნა წ.

20. ესაჲა წ, ვეპოვე წწ, მე (1)] — წწ.

CD

[წწ] ჩითარცა წერილ არს: ჩითარ შუენიერ არიან ფერწნი მახარებელთა მათ მშუდობისათანი, რომელნი ახარებენ კეთილსა!

16. ტრამედ არა ყოველთა ისმინეს სახარებისაჲ მის, რამეთუ წსაია იტყვს: ოჲფალო, ვის-მე ჰრწმენა სასმენელი ჩუენი?

17. წწ უკუე სარწმუნოებაჲ სმენისაგან არს, სოლო სმენაჲ — სიტყვთა ღმრთისაჲთა.

18. ტრამედ ვთქუა: ჩუ-უკუე არა ესმა? ტრამედ იტყვს, ვითარმედ: ყოველსა ქუეყანასა განჰდა ჳმაჲ მათი, და კიდეთა სოფლისათა — სიტყუანი მათნი.

19. ტრამედ ვიტყვ: ჩუ-უკუე სრამელმან არა იცნა? სირველად შოსე ეტყვს: შე ვა-შურვო თქუენ არა ნათესავსა მას ზედა და ნათესავითა მით უგულის-ხმოთა განგარისხნე თქუენ.

20. ღოლო წსაია იკადრებს და იტყვს: ჩუპოე მათ, რომელნი მე არა მეძიებდეს, და განვეცხადე მათ, რომელნი მე არა მიკითხვიდეს.

AB

21. ღოლო სრამელისათვს ესრე იტყვს: ღღესა ყოველსა განვიპყრენ ჳელნი ჩემნი ერისა მიმართ ურჩისა და მაცილობელისა.

II (თავი 77)

1. ტრამედ ვიტყვ: ჩუ-უკუე განაგდო ღმერთმან ერი თვსი? ჩუ იყოფინ! ქამეთუ მეცა ისრა-იტელ ვარ თესლისაგან ტბრაჰამისა, ტომისაგან ჳენია-მენისა.

2. ტრა განიშოვრა ღმერთ-მან ერი თვსი, [51] რომელი წინაჲსწარ იცნა. წწ არა უწყითა წლიაჲსი, რასა-იგი ეტყვს წიგ-ნი? ჩითარ-იგი შეემთხუევის ღმერთსა შესმენად სრამელისა:

3. ოჲფალო, წინაჲსწარმეტყუელნი შენნი მოსწყვდნეს, საკურთხეველნი შენნი დაარღუ-ნეს; მე მარტოჲ დაშთომილ ვარ, და ეძიებენ სულსაჲ ჩემ-სა (1).

4. ტრამედ რასა ეტყვს მას ბრძანებაჲ იგი სიტყვსაჲ მის? წამიტევებიეს თავისა ჩემისა

AB. 21. ესრეთ წ, ესრე წ, ღღესა წ, განვიპყრენ წ, (სათ.) თავი 77] + სტიქო-ნი ქ წ.

11.1. ისრაელიტელ წ, ბენია-მენისა წწ.

2. განიშოვრა წწ, ანუ] — წ, უწყითა წ, ელიასა წწ, იგი რასა წ.

3. მოსწყვდნეს წ, მოსწყუდნეს წ, დაარღუნეს წ, და მე წ, დაშთომილ ვარ მარტოჲ წ, სულსაჲ ჩემსა ეძიებენ წ.

4. სიტყ-ა წ, მისი წ.

CD. 11.1. და] — წ, ისრაიიტელ წ, აბრაჰამისაა წწ, ბენია-მენისაა წწ.

4. ბაალისაა წწ.

(1) III მეფ. 19,14.

CD

21. [წ] ღოლო სრამელისა მიმართ იტყვს: ღღესა ყოველსა განვიპყრენ ჳელნი ჩემნი ერისა მიმართ ურჩისა და მაცილობელისა.

II (77)

1. ჩიტყვ უკუე: ჩუ განიშო-რა-მეა ღმერთმან ერი თვსი? ჩუ იყოფინ! წა რამეთუ მეცა-ისრაიიტელი ვარ თესლისაგან ტბრაჰამისა, ტომისაგან ჳენია-მენისა.

2. ტრა განიშოვრა ღმერთ-მან ერი თვსი, რომელი-იგი წინაჲსწარ იცნა. წწ არა უწყითა წლიაჲსი, რასა-იგი ეტყვს წიგ-ნი? ჩითარ-იგი შეემთხუევის ღმერთსა შესმენად სრამელისა და იტყვს:

3. ოჲფალო, წინაჲსწარმეტყუელნი შენნი მოსწყვდნეს და საკურთხეველნი შენნი დაარღუ-ნეს; და მე დაშთომილ ვარ მარ-ტოჲ, და ეძიებენ სულსაჲ ჩემსა.

4. [წ 133] ტრამედ რასა ეტყვს მას ბრძანებაჲ იგი სიტყვ-საჲ მის? წამიტევებიეს თავისა

(1) ეს. 52,7; (2) ეს. 53,1; (3) ფსალ. 18,5; (4) II მეფ. 32,31; (5) ეს. 65,1.

AB

შუდ ათას ოდენ მამაკაც, რომელთა არა მოუდრეკიან მუჭლნი მათნი ჭაალისა⁽¹⁾.

5. ჴგრეცა ამას ჟამსა ნეშტი რჩევით მადლითა მით იქმნა.

6. Ⴀკუეთუ მადლით, არღარა საქმეთაგან; უკუეთუ ეგრე არს, მადლი იგი არამცა შერაცხილ იყო მადლად.

7. Ⴀწ უკუე რასა ეძიებს Ⴀსრაჭლი ამას, რომელსა ვერ მიემთხვა? Ⴀოლო რჩევითი იგი მიემთხვა, და სსუანი იგი დაბრმეს,

8. Ⴀითარცა წერილ არს: Ⴀოსცა მათ ღმერთმან სული მწუსარებისა, თუალნი, რაათა არა ჰხედვიდენ, და ყურნი, რაათა არა ესმოდის, ვიდრე დღენდელად დღედმდე⁽²⁾.

9. Ⴀა მერმე Ⴀავით იტყვს: Ⴀქმენინ ტაბლაჲ მათი [v] მათ წინაშე საბრჯე, მისაგებელ და საცთურ.

AB. 5. ეგრეთცა Ⴀ, ეგრეცა + აწ Ⴀ, მადლით Ⴀ, მით] — Ⴀ.

6. მადლითა + მით Ⴀ, მადლი Ⴀ, არღარამცა Ⴀ.

7. უკუე] — Ⴀ, რასა] + მე ႠႠ, სოლო რჩევითი იგი მიემთხვა] — Ⴀ, იგი (2)] — Ⴀ.

8. მათ] მას Ⴀ, ღმერთმან] — Ⴀ, ხედვიდენ Ⴀ, დღედმდე Ⴀ.

9. საბრჯე Ⴀ.

CD. 6. მადლ] მადლი ႠႠ.

8. ჰხედვიდენ Ⴀ.

9. იქმენინ ႠႠ, საფრჯე ႠႠ.

CD

ჩემისა შუდ ათასი მამაკაცი, რომელთა არა მოუდრეკიან მუჭლნი მათნი ჭაალისა.

5. ჴგრეცა უკუე და აწცა ჟამსა ამას ნეშტი რჩევით მადლითა მით იქმნა.

6. Ⴀოლო უკუეთუ მადლით, არღარა საქმეთაგან; უკუეთუ არა, მადლი იგი არღარა შეირაცხების მადლად; უკუეთუ კულა საქმეთაგან, არღარა არს მადლი, ვინაჲთგან საქმე იგი არღარა არს საქმე.

7. Ⴀწ უკუე რაჲ? Ⴀომელსა ეძიებს Ⴀსრაჭლი, ამას ვერ მიემთხვა. Ⴀოლო რჩევითი იგი მიემთხვა, და სსუანი იგი დაბრმეს,

8. Ⴀითარცა წერილ არს: Ⴀოსცა მათ ღმერთმან სული მწუსარებისა, თუალნი, რაათა არა ხედვიდენ, და ყურნი, რაათა არა ესმოდის, ვიდრე დღენდელად დღედმდე.

9. Ⴀა Ⴀავით იტყვს: Ⴀქმენინ ტაბლაჲ [117] მათი მათ წინაშე საბრჯე და სანადირო და მისაგებელ და საცთურ მათდა.

AB

10. Ⴀაუბნელდენ თუალნი მათნი, რაათა არა ჰხედვიდენ, და ზურგნი მათნი მარადის შედრიკე!⁽¹⁾

11. Ⴀოლო ამას ვიტყვ: ჩუუკუე შეუბრკუმა, რაათა დაეცნენ? ჩუ იყოფინ! Ⴀრამედ მათი იგი შეცოდებაჲ საცხოვრებელად წარმართთა იქმნა საშურებელად მათა.

12. Ⴀკუეთუ შეცოდებაჲ იგი მათი სიმდიდრე სოფლისა იქმნა, და შებრკოლებაჲ იგი მათი სიმდიდრე წარმართთა, რაოდენ უფროსს სავსებაჲ იგი მათი!

13. Ⴀოლო თქუნ გეტყვ, წარმართთა მაგათ: Ⴀაოდენ-ესე ვარ წარმართთა მოციქულ, მსასურებაჲ ესე ჩემი ვადიდო.

14. Ⴀაშურო სოლო თუ ჯორცთა ჩემთა და ვაცხოვნო ვინმე მათგანი?

15. Ⴀკუეთუ განვრდომაჲ იგი მათი დაგება სოფლისა იქმ-

CD

10. Ⴀაუბნელდენ თუალნი მათნი, რაათა არა ხედვიდენ, და ზურგნი მათი მარადის შედრიკე!

11. Ⴀოლო ვიტყვ: ჩუუკუე შეუბრკუმა, რაათა დაეცნენ? ჩუ იყოფინ! Ⴀრამედ მათითა მით შეცოდებითა ცხოვრებაჲ წარმართთა იქმნა საშურებელად მათდა.

12. Ⴀოლო უკუეთუ შეცოდებაჲ იგი მათი სიმდიდრე სოფლისა, და ძლეულებაჲ იგი მათი სიმდიდრე წარმართთა, რაოდენ უფროსს სავსებაჲ იგი მათი!

13. Ⴀოლო თქუნ გეტყვ, წარმართთა მაგათ: Ⴀაოდენ-ესე ვარ მე წარმართთა მოციქულ, მსასურებაჲ ესე ჩემი ვადიდო.

14. Ⴀაშურო სოლო თუ ჯორცთა ჩემთა [ხv] და ვაცხოვნო ვინმე მათგანი?

15. Ⴀამეთუ უკუეთუ განვრდომაჲ იგი მათი დაგება სოფლი-

AB. 10. არა] — Ⴀ, ხედვიდენ ႠႠ, ზურგნი მათი ႠႠ.

11. შეუბრკუმა ႠႠ, შეუბრკუმა Ⴀ, საცხოვრებელად ႠႠ, წარმართთა Ⴀ, იქმნა Ⴀ, საშუებლად Ⴀ.

12. სიმდიდრე სოფლისა Ⴀ, იქმნა] — ႠႠ, შებრკოლებაჲ Ⴀ, სიმდიდრე (2) ႠႠ, წარმართთა] + მათ Ⴀ, წარმართთა Ⴀ, რაოდენ ႠႠ, უფრო Ⴀ.

13. რაოდენ ႠႠ, ვარ] + მე Ⴀ, წარმართთა Ⴀ, ჩემი] — Ⴀ.

15. იქმნა] — ႠႠ, რაოდენდა ႠႠ, შეწნარებაჲ Ⴀ, ცხოვრებაჲ ႠႠ.

CD. 10. ჰხედვიდენ Ⴀ.

11. მით] — Ⴀ, საშურებელად ႠႠ.

12. სოლო] რამეთუ ႠႠ, რაოდენ ႠႠ.

13. რაოდენ ႠႠ.

14. ვაშურო ႠႠ.

15. მათი (1)] — Ⴀ, რაოდენ-მე ႠႠ.

(1) შდრ. ფსალ. 68, 23—24.

(1) III მეფ. 19, 18. (2) II მეფ. 29, 4 (შდრ. ეს. 29, 10).

AB

ნა, რაოდენდა შეწყნარება იგი, არა თუ ცხოვრება მკუდრით?

16. ოკუპებული დასახლება იგი წმიდა არს, შემდგომიცა; და ძირითადი იგი თუ წმიდა არს, მისნი რტონიცა.

17. ოკუპებული ვინმე რტოთა მათგანი გარდასტყდეს, სოლო შენ [52] ველური ზეთის სილი იყავ და დაემყენ მათ ზედა და თანა-ზიარ ძირისა მის და სიპოხისა ზეთის სილისა იქმენ,

18. ჩუ¹ ექადი რტოთა მათ. უკუეთუ ექადოდი, არა თუ შენ ძირი იგი გიტყრთავს, არამედ ძირსა მას — შენ.

19. წრამედ სთქუა სამე, ვითარმედ: შოსტყდეს რტონი იგი, რაათა მე დავემყნო.

20. ჰეთილ! იგი ურწმუნოებითა მათითა გარდასტყდეს, და შენ სარწმუნოებითა სდგა; ნუ ჰმადლოი, არამედ გეშინოდენ!

21. ოკუპებული ღმერთმან ბუნებითა მათ რტოთა არა ჰრიდა, ნუუკუე შენცა არავე გრიდოს.

CD

სა, რაოდენ-მე შეწყნარება მათი, არა თუ ცხოვრება მკუდრითაგან?

16. ღოლო უკუეთუ დასახლება იგი წმიდა არს, და თბეცა; და უკუეთუ ძირი იგი წმიდა არს, და რტონიცა მისნი.

17. ღოლო უკუეთუ რტოთა მათგანი ვინმე გარდასტყდეს, სოლო შენ ველური ზეთის სილი იყავ და დაემყენ მათ ზედა და თანა-ზიარ ძირისა და სიპოხისა ზეთის სილისა იქმენ,

18. ჩუ ექადი რტოთა მათ. სოლო უკუეთუ ექადი, არა თუ შენ ძირი იგი გიტყრთავს, არამედ ძირსა მას — შენ.

19. სთქუა უკუე: ღარდასტყდეს რტონი იგი, რაათა მე დავემყნა.

20. ჰეთილ! ჴგინი ურწმუნოებითა მათითა გარდასტყდეს, სოლო შენ სარწმუნოებითა სდგა; ნუ ჰმადლოი, არამედ გეშინოდენ!

21. ოკუპებული ღმერთმან ბუნებითა მათ რტოთა არა ჰრიდა, ნუუკუე შენცა არა გრიდოს.

AB. 17. რტოთა მათგანი ვინმე ἢ, მათ] მას ἢ, ძირისა და სიპოხისა მის ἢ, მის] — ἢ.

19. არამედ] აῖ ἢ, სამეა ἢ.

20. იგინი ἢ, და] სოლო ἢ, ჰმადლოვი ἢ.

21. არავე] არა ἢ.

CD. 17. გარდასტყდენ Ἐ, სოლო] — Ἐ.

18. და ექადი ἢ, ძირი იგი შენ ἢ.

20. ჰმადლოვი ἢ, ჰმადლოვი Ἐ.

21. არცა შენ გრიდოს Ἐ.

¹ ἢ-ს აკლია აქედან ვიდრე: სულითა (11,18—12,11).

AB

22. Ἦ უკუე იხილე სიტკბობა და სასტიკება ღმრთისა: დაცემულთა მათ ზედა — სასტიკება, სოლო შენ ზედა — სიტკბობა, უკუეთუ ეგო სიტკბობასა მას ზედა; უკუეთუ არა, შენცა მო-ვე-ეკუეთო.

23. Ἦ იგინი, თუ არა დაადგრენ ურწმუნოებასა მათსა ზედა, და-ვე-ემყნენ, რამეთუ შემძლებელ არს ღმერთი კუალად დამყნად მათა.

24. ოკუპებული შენ ბუნებითისა მისგან მოეკუეთუ ველურისა ზე[ἢ]თის სილისა და თუნიერ ბუნებითისა მას დაემყენ კეთილსა ზეთის სილისა, რაოდენ უფროდს იგინი ბუნებითსა მას დაემყნენ თუსსავე მას ზეთის სილისა!

25. Ἦ მნებავეს უმეცრება თქუენი ძმანო, საიდუმლოდსა ამისთჳს, — რაათა არა იყვნეთ თავით თუსით ბრძენ, — რამეთუ სიბრძნე ქამად-ქამად შეჰყვა Ἦ-რაჭლსა, ვიდრემდე სავსება იგი წარმართთა შემოქდეს.

CD

22. [ἢ] Ἦ უკუე იხილე სიტკბობა და სასტიკება ღმრთისა: დაცემულთა მათ ზედა — სასტიკება, სოლო შენ ზედა — სიტკბობა, უკუეთუ ეგო სიტკბობასა მას ზედა; უკუეთუ არა, შენცა მო-ვე-ეკუეთო.

23. Ἦ იგინი, თუ არა დაადგრენ ურწმუნოებასა მათსა ზედა, და-ვე-ემყნენ, რამეთუ შემძლებელ არს ღმერთი კუალად დამყნად მათა.

24. ოკუპებული შენ ბუნებითისა მისგან მოეკუეთუ ველურისა ზეთის სილისა და გარეშე ბუნებისა დაემყენ [ἢ 134] კეთილსა ზეთის სილისა, რაოდენ უფროდს იგინი ბუნებითსა მას დაემყნენ თუსსავე მას ზეთის სილისა!

25. Ἦ მნებავეს უმეცრება თქუენი, ძმანო, საიდუმლოდსა ამის, — რაათა არა იყვნეთ თავით თუსით ბრძენ, — რამეთუ სიბრძნე ქამად-ქამად შეჰყვა Ἦ-რაჭლსა, ვიდრემდე სავსება იგი წარმართთა შემოქდეს.

AB. 22. სიტკბობა (2)] + ღმრთისა ἢ, მოეკუეთო ἢ.

23. და-ვე-ემყნენ Ἦ.

24. ზეთის სილისა] + გან ἢ, ბუნებისა (2) Ἦ, რადენ ἢ, დაემყნენ (2) ἢ, თუსავე ἢ.

25. მისთჳს ἢ, შეჰყვებოდა ἢ, შემოქდა ἢ.

CD. 23. და-ვე-ემყნენ ἢ.

24. რადენ ἢ, დაემყნენ ἢ.

25. საიდუმლოდსა ἢ, საიდუმლოდსა ἢ; ქამად-ქამად] კერძოდ ἢ (აშია-ზე განმარტება: ესე იგი არს ვითარმედ, არა უოველნი დაბრმეს და ესე არს «კერძოობა» ἢ).

AB

26. ბა ესრეთ ყოველი სსრა-
ჭლი ცხოვნდეს, ვითარცა წე-
რილ არს: შოვიდეს სიონით
მკსნელი და მოაქციოს უღმრ-
თობისაგან საკობი.

27. ბა ესე არს ჩემ მიერ მა-
თა მიმართ აღთქუმაჲ, რაჟამს
მოუსპნე ცოდვანი მათნი⁽¹⁾.

28. სახარებისა მისგან —
მტერ თქუენდა, ხოლო რჩეულე-
ბისა მისგან — საყუარელ მამა-
თათჳს.

29. სამეთუ შეუნანებელ
არიან მადლნი და ჩინებანი
ღმრთისანი.

30. ჴითარცა-იგი თქუენცა
ოდესმე ურჩ ექმნენით ღმერთ-
სა და აწ შეიწყალენით მათითა
მით ურჩებითა,

31. ჴგრეცა აწ ესენი ურჩ
ექმნეს თქუენისა შეწყნარები-
სათჳს, რაჲთა იგინიცა შეიწყ-
ნარნენ.

AB. 26. ესრეთ 4, ცხოვნდეს 47.

27. ჩემ მიერი იგი 7, მოვსპნე 7, მათნი] — 4.

29. მადლნი] + იგი 47.

30. რამეთუ ვითარცა-იგი 4.

31. ეგრეთვე 4, ეგრეთცა 7, ექმნეს 4, ექმნეს 7, რაჲთა იგინიცა შეწყნარ-
ნენ] — 7, შეწყალებისათჳს, რაჲთა იგინიცა შეიწყალნენ 7.

CD. 26. ცხოვნდეს 21-74.

27. მათდა] მ-მათა 1, მიმართი 74.

31. ეგრეთცა 21, ეგრეთცა 74.

CD

26. ბა ესრეთ ყოველი სსრა-
ჭლი ცხოვნდეს, ვითარცა წერილ
არს: შოვიდეს სიონით მკსნელი
და მოაქციოს უღმრთობისაგან
საკობი.

27. ბა ესე არს ჩემ მიერი იგი
მათდა მიმართ აღთქუმაჲ, რა-
ჟამს მოვსპნე ცოდვანი მათნი.

28. სახარებისა მისგან —
მტერ თქუენდა, ხოლო რჩეუ-
ლებისა მისგან — საყუარელი
მამათათჳს.

29. სამეთუ შეუნანებელ
არიან მადლნი იგი და ჩინებანი
ღმრთისანი.

30. სამეთუ ვითარცა-იგი
თქუენცა ოდესმე ურჩ ექმნენით
ღმერთსა, ხოლო აწ შეიწყალე-
ნით მათითა მით ურჩებითა,

31. ჴგრეთვე ესენი ურჩ ექმ-
ნეს აწ თქუენისა შეწყალები-
სათჳს, რაჲთა იგინიცა შეიწყ-
ალნენ.

AB

32. სამეთუ შეაყენა ღმერ-
თიან ყოველნივე ურჩებასა,
რაჲთა ყოველნივე [53] შეიწყ-
ალნეს.

33. 8 სიღრმესა და სიმდიდ-
რესა და სიბრძნესა და მეცნიერე-
ბასა ღმრთისასა! ჴითარ გამო-
უძიებელ არიან განკითხვანი
მისნი და გამოუკულებელ არიან
გზანი მისნი!

34. ჴინ ცნა გონებაჲ უფლი-
საჲ? 7ნუ ვინ თანა-მზრავალ
ეყო მას?

35. 7ნუ ვინ წინაჲსწარ მი-
რაჲმე-სცა მას, და კუალად მო-
ეგო მას?⁽¹⁾

36. სამეთუ მისგან და მის
მიერ და მისა მიმართ არს ყოვე-
ლი. ბა მისი არს დიდებაჲ უკუ-
ნითი უკუნისადმდე. 7მენ.

AB. 32. შეიწყალნენ 7.

33. 8 სიღრმესა მას სიმდიდრისა და სიბრძნისა 47, და (3)] — 4, მეცნიერები-
სა 4, გამოუძიებელ... გამოუკულებელ] გამოუკულებელ... გამოუძიე-
ბელ 7.

34. ვინ] + მე უკუე 47, თანა-მზრავალ] თანა-მზრუნველ 4.

35. ეგო 7, ეგოს 7.

36. და (3)] — 4.

CD. 35. და ანუ 7, მიეგო 74.

36. მისსა 74.

1 32-ე მუხლის გასწვრივ აშიაზე იმავე სვლით (მაგრამ წვრილად) განმარტებაა: ამხილა და
განუცხადა ბრალი ურჩებისაჲ, რაჲთა მოიქცენ და შეიწყალნენ. და ესე არს (ესა 74) შეეყენება
ურჩებასა 74.
[34-35] (!) ეს. 40,13-14.

(1) ეს. 59,20-21; 27,9.

AB

12 (ჩავი 7ხ. საკითხავი 5)

1. ლოცავ თქუენ, ძმანო, მოწყალებითა ღმრთისაჲთა, წარუდგინებით ჯორცნი ეგე თქუენნი მსხუერპლად ცხოველად, წმიდად, სათნოდ ღმრთისა მეტყუელი ეგე მსახურებაჲ თქუენი.

2. ღა ნუ თანა-ხატ ექმნებით სოფელსა ამას, არამედ მიიცვალენით განახლებითა მით გონებისა თქუენისაჲთა, რაჲთა გამოიცადოთ თქუენ, რაჲ-იგი არს ნებაჲ ღმრთისაჲ: კეთილ, სათნო და სრულ.

(ჩავი 3, მე-7ხ-განვე)

3. სამეთუ ვიტყვ მაღლითა მით, რომელ მოცემულ არს ჩემდა ყოველსა მას, ვინცა [v]-იგი არს თქუენ შორის: ჩუ უფროჲს ბრძნობნ უმეტეს ჯერისა მის, არამედ ბრძნობდინ სიწმიდესა, და კაცად-კაცადსა, ვითარცა ღმერთმან განუყო საზომითა მით სარწმუნოებისაჲთა.

4. ჴითარცა-იგი ერთსა მას გუამსა მრავალ ასოებ აქუს,

AB. 2. მით]—ტ. (სათ.) მე-7ხ-განვე]—4.

3. მე ვიტყვ 7, უმეტეს 47, ჯერისა] წესისა 7, და]—7, კაცად-კაცადი 7.

4. -იგი]—7, ასოება (1) 7, გუაქუს (1) 4, საქმე 4, აქვს (2) 7.

CD. 12,1. ღმრთისა] + თანა 1.

2. შეიცვალენით] ფერი იცვალეთ 7, მით]—, კეთილი] + და 7.

3. მოცემოლ 7, ნუ უფროჲს... წესისა მის] არა ზესთა (ზეშთა 7ხ) ბრძნობად თვნიერ მისსა, რომელი ჯერ-არს ბრძნობად 7ხ, არამედ კაცად-კაცადი] არამედ ბრძნობად განბრძნობად 7ხ.

4. ასოებ] ასოება 7, ასოებასა 7.

CD

12 (7ხ)

1. [ხv] ლოცავ თქუენ, ძმანო, მოწყალებათათჳს ღმრთისათა, წარუდგინებით ჯორცნი ეგე თქუენნი მსხუერპლად ცხოველად, წმიდად, სათნოდ ღმრთისა მეტყუელი ეგე მსახურებაჲ თქუენი.

2. ღა ნუ თანა-ხატ ექმნებით სოფელსა ამას, არამედ შეიცვალენით განახლებითა მით გონებისა თქუენისაჲთა, რაჲთა გამოიცადოთ თქუენ, რაჲ-იგი არს ნებაჲ ღმრთისაჲ: კეთილი, სათნო და სრული.

3. სამეთუ ვიტყვ მაღლითა ღმრთისაჲთა, რომელი მოცემულ არს ჩემდა ყოველსა მას, ვინცა-იგი არს თქუენ შორის: ჩუ უფროჲს ბრძნობნ უმეტეს წესისა მის, არამედ ბრძნობდინ სიწმიდესა კაცად-კაცადი, ვითარცა ღმერთმან განუყო საზომითა მით სარწმუნოებისაჲთა.

(*)

4. ჴითარცა ერთსა მას გუამსა მრავალ ასოებ აქუს, სო-

AB

ხოლო ასოებსა მას ყოველსა არა იგივე საქმე აქუს,

5. ჴგრეცა ჩუენ ყოველნი ერთ გუამ ვართ ჴრისტეს მიერ, ხოლო თითოეულად ურთიერთას ასოებ ვართ.

6. სამეთუ მაქუს ჩუენ ნიჭი იგი მაღლითა მით ღმრთისაჲთა თითო-სახედ, გინა თუ წინაჲს-წარმეტყუელებაჲ შემსგავსებულად საზომისა მის სარწმუნოებისა,

7. ჴინა რომელი ჰმსახურებდეს — მსახურებითა მით;

8. ჴინა რომელი ნუგეშინის-სცემდეს — ნუგეშინის-ცემითა მით; რომელი მისცემდეს — უსუებით; რომელი ზედა-ადგებოდის — მოსწრაფებით; რომელი სწყალობდეს — მსიარულებით,

9. სიყუარულითა შეუორ-გულელებლითა, განემოვრენით

AB. 5. ჴრისტეს 4, თითოეული 47.

6. სამეთუ] ხოლო 4, მაქვს 7, შემსგავსებულად]—47, საზომისა მის] სასწორად 4, სასწაულად 7.

7. მსახურებდეს 47.

8. მით]—ტ, ზედა-ადგებოდის 7, მოსწრაფებით 47.

9. განემოვრენით 47.

CD. 5. ეგრეცა 7, ვართ]—7, თვითოეული 7, ურთიერთარს 7, ასოება 7.

6. თვით 7.

7. გინა] + თუ 7, რომელი (2)] თუ 7.

8. მისცემდეს] გარდასცემდეს 4.

9. განემოვრენით] აღმოსიულობლით 7.

CD

ლო ასოებსა მას ყოველსა არა იგივე საქმე აქუს,

5. ჴგრეცა ჩუენ ყოველნი ერთ გუამ ვართ ჴრისტეს მიერ, ხოლო თითოეული ურთიერთას ასოებ ვართ.

6. ჰოლო გუაქუს ჩუენ ნიჭები მაღლისა მისებრ მოცემულისა ჩუენდა თითო-სახედ, გინა თუ წინაჲს-წარმეტყუელებაჲ საზომისა მის სარწმუნოებისა,

7. ჴინა რომელი ჰმსახურებდეს — მსახურებითა მით; გინა რომელი ასწავებდეს — სწავლითა მით;

8. ჴინა რომელი ნუგეშინის-სცემდეს — ნუგეშინის-ცემითა მით; რომელი მისცემდეს — უსუებით; რომელი ზედა-ადგებოდის — მოსწრაფებით; რომელი სწყალობდეს — მსიარულებით,

9. სიყუარულითა შეუორ-გულელებლითა, [ხ 135] განემო-

AB

13 (ჩაფი 7. მისგანვე)

1. ყოველი კაცი ჯელმწიფე-
ბასა მას უმთავრესსა დაემორ-
ჩილენ, რამეთუ არა არს ჯელმ-
წიფებაჲ, გარნა ღმრთისა მიერ;
და რომელნი-იგი განწესებულ
არიან, ღმრთისა მიერვე არიან.

2. წმიერიტგან რომელი აღ-
გებოლის ჯელმწიფებასა მას,
ღმრთისა ბრძანებასა აღგების.
ხოლო რომელნი-იგი აღგებო-
ლიან, თავისა თვისისა საშჯელი
მოიღონ.

3. ქამეთუ მთავარნი იგი
არა არიან საშინელად კეთილის
მოქმედთათჳს, არამედ ბორო-
ტის მოქმედთათჳს. ჴნებაჲს თუ,
რათა არა გეშინოდის ჯელმწი-
ფებისა მის? ჴეთილსა იქმოდე
და მოიღო ქებაჲ მისგან,

4. ქამეთუ ღმრთის მსახური
არს შენდა კეთილისათჳს. **აჲკუ-**
AB. (სათ.) მისგანვე—**47.**

13,1. ყოველი] + ვე 4, უმთავრესისა 4, უმთავრესს 4, უმთავრესისა 7,
მიერ] გან 47, ღმრთისა მიერ განწესებულ არიან 4, რომელნი არიან,
ღმრთისა მიერ განწესებულ არიან 7.

2. აღგებოლის 4, მას] ამას 7, აღუდგების 4, აღგებოლიან 4, თავსა თვს-
სა 4, სარჩელი 7, მოიღონ 47.

3. საშინელ 7, კეთილისა 4, კეთილ 4, ბოროტისა 4, ჯელმწიფისა 4, ჯელმ-
წიფებისა] + გან 7.

4. ღმრთისა (1) 4, აბს 4, აბს + მას 7, ღმრთის (2) 7, ბოროტისა 4, მოქმედ-
თათჳს 4, რისხვისათჳს ბოროტის მოქმედთაჲსა 7.

CD. 13,1. და რომელნი-იგი] ხოლო უკუეთუ რაოდენნი **აჲკუ.**

2. სასჯელი 1, ცხად არს, ვითარმედ რომელი წინა-აღუდგა ჯელმწიფებასა,
ღმრთისა განწესებასა წინა-აღუდგა. ხოლო წინა-აღმდგომთა თაფთა თვს-
თა სასჯელი მოიღონ **აჲკუ.**

3. მოიღო] მოიღო **აჲკუ.**

4. მსახური (2) 7, შორის მეძიებელ 7.

¹ აშინაჲ განმარტებაჲ: ესე იგი არს ვითარმედ, ნუმცა ვის სირცხულ უნეს ზონათა ქრისტესთა-
მონებაჲ მთავართა ჯელმწიფეთაჲ 7.

CD

13 (71)

1. [ხv] ყოველი სული ჯელ-
მწიფებასა მას უმთავრესისა
დაემორჩილენ, რამეთუ არა არს
ჯელმწიფებაჲ, გარნა ღმრთისა-
გან; და რომელნი-იგი არიან
ჯელმწიფებანი, ღმრთისა მიერ
განწესებულ არიან¹.

2. წმიერიტგან რომელი აღ-
გებოლის ჯელმწიფებასა, ღმრთი-
სა ბრძანებასა აღგების. **ხოლო**
რომელნი-იგი აღგებოლიან,
[119] თავისა თვისისა საშჯელი
მოიღონ.

3. ქამეთუ მთავარნი იგი
არა არიან საშინელ კეთილის
მოქმედთა, არამედ ბოროტის
მოქმედთა. ჴნებაჲს თუ, რათა
არა გეშინოდის ჯელმწიფებისა-
გან? ჴეთილსა იქმოდე და მო-
იღო ქებაჲ მისგან,

4. ქამეთუ ღმრთის მსახური
არს შენდა კეთილისათჳს. **ხო-**

AB

ეთუ ბოროტსა იქმოდე, გეშინო-
დენ, რამეთუ არა ცუდად ჴრმალ
აბიეს; რამეთუ ღმრთისა მსახუ-
რი არს, შურის მეძიებელი რის-
ხვასა ბოროტის მოქმედისათჳს.

5. [55] წმისთჳს ჯერ-არს
დამორჩილებაჲ არა ხოლო რის-
ხვისათჳს, არამედ გონებისათჳს-
ცა იჭჳსა.

6. წმისთჳს ხარკსაცა მის-
ცემდით, რამეთუ მსახურნი
ღმრთისანი არიან, ამისთჳს-
ვე მოღუაწებასა განკრძალულ
არიან.

7. შისცემდით ყოველთა თა-
ნა-ნადებსა: სახარკოსა — ხარ-
კი, საზუერესა — ზუერი, საში-
ნელსა — შიში, პატივსა — პა-
ტივი.

8. ნურამცა ვისი თანა-გაც,
გარნა ურთიერთას სიყუარული.
ქამეთუ რომელსა უყუარდეს
მოყუასი, მან შჯული ადასრულა,
რომელ არს ესე:

9. **ტრა** იმრუშო, არა კაც-
ჰკლა, არა იპარო, არა გული
გითქუმიდეს, და სხუაჲ თუ რაჲ-

CD

ლო უკუეთუ ბოროტსა იქმოდე,
გეშინოდენ, რამეთუ არა ცუდად
ჴრმალ აბს; რამეთუ ღმრთის
მსახურ არს შენდა, რისხვისათჳს
შურის მეძიებელ ბოროტის მოქ-
მედთათჳს.

5. **წინააღცა** ჯერ-არს და-
მორჩილებაჲ არა ხოლო რის-
ხვისათჳს, არამედ გონებისათჳს-
ცა იჭჳსა.

6. წმისთჳს ხარკსაცა მის-
ცემდით, რამეთუ მსახურნი
ღმრთისანი არიან, ამისთჳს-
ცა მოღუაწებასა განკრძალულ
არიან.

7. შისცემდით უკუე ყოველ-
თა თანა-ნადებსა: სახარკოსა —
ხარკი, საზუერესა — ზუერი, სა-
შინელსა — შიში, პატივსა — პა-
ტივი.

8. ნურამცა ვისი თანა-გაც,
გარნა ურთიერთას სიყუარული,
[ხ 136] რამეთუ რომელსა უყუ-
არდეს მოყუასი თვსი, მან შჯუ-
ლი ადასრულა,

9. **წითარმედ**: **ტრა** იმრუ-
შო, არა კაც-ჰკლა, არა იპარო,
არა გული გითქუმიდეს, და სხუაჲ

AB. 5. დამორჩილებაჲ 7.

6. ამისთჳსცა 47, მოღუაწებას 47.

7. ყოველსა 4, — 4, სახარკესა 47.

8. და ნურარამცა 4, ნურარამცა 47, ვის 4, მოყუასი] თვსი 7, რჩული 7,
ადასრულოს 47.

9. სხუა 4.

CD. 5. გონებისათჳსცა] სწინდისათჳსცა **აჲკუ.**

6. ხარკსა 4, ხარკთა 7, ღმრთის (ღმრთისა 4) მსახურ არიან, რომელნი
ამას შინა მოთმინე არიან **აჲკუ.**

7. უკუე]—**აჲკუ.**

8. ნუმცა რაჲ **აჲკუ**, ურთიერთარს **ხი**, სჯული **1** **აჲკუ.**

9. არა (2)] არცა 7, ადასრულების] თავ-დგმულ იქმნების **აჲკუ.**

AB

მე მცნებაა არს⁽¹⁾, ამითვე სიტყვთა აღესრულების, ვითარმედ: შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი⁽²⁾.

10. სიყუარულმან მოყუასსა ბოროტი არა უყვის; აღმასრულებელი შჯულისაა არს სიყუარული.

(ძავი რ. მისგანვე)

11. ნა ესე უწყოდეთ, რამეთუ აწვე არს ქამი განღუძებად ჩუენდა ძილისაგან. წჳ უმასლობელჳს არს ჩუენდა ცხოვრება, ოდესღა-ესე გურჳმენა.

12. [v] იამჳ იგი განგუეშორა, და ნათელი შემოგუეახლა; აწ უკუე განვიშორნეთ საქმენი ბნელისანი და შევიმოსოთ საჭურველი ნათლისა.

AB. 10. მოყუასსა] + თვისა ო, რჩულისა ო, სიყუარული არს Ⴀ.

(სათ.) მისგანვე] — Ⴀ.

11. უწყოდეთ] + მჳანო Ⴀ, განღუძებად Ⴀ, უმასლობელჳს Ⴀ, ცხოვრება Ⴀ.

12. იგი] — Ⴀ, განგუეშორა Ⴀ, განვიშორნეთ Ⴀ, ნათლისა] სიმაართისა Ⴀ.

CD. 10. სჯულისა Ⴀ.

11. ცხოვრება] + ვიდრე მჳინ Ⴀ, ოდესღა-ესე] ოდეს-იგი Ⴀ.

¹ აშიაზე Ⴀ-ში განმარტება: რამეთუ ყოველივე სჯულისა მოსწრაფება ესე იყო, რაათა მოყუასსა ბოროტი არა ეყოს, ამისთვის იტყუ: სიყუარულმან მოყუასსა ბოროტი არა უყვის.

² აშიაზე განმარტება: ღამედ საწუთოსა ამას უწოდს ცხოვრებასა Ⴀ, ღამედ საწუთოსა ამას ცხოვრებასა უწოდს, რომლისა შემთხუევანი კეთილთა გინა ჳირთანი არარაჲთ განყოფილ არიან სიზმართაგან Ⴀ.

(¹) გამ. 20,13; (²) ლევ. 19,18.

CD

თუ რაჲმე მცნებაა არს, ამითვე სიტყვთა აღესრულების, ვითარმედ: შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი თვისი.

10. სიყუარულმან მოყუასსა თვისსა ბოროტი არა უყვის; აღმასრულებელი შჯულისაა სიყუარული არს¹.

(რთ)

11. ნა ესე უწყოდეთ ქამი, რამეთუ აწვე არს ქამი განღუძებად ჩუენდა ძილისაგან. წჳ უმასლობელჳს არს ჩუენდა ცხოვრება, ოდესღა-ესე გურჳმენა.

12. იამე² იგი განგუეშორა, და დღე შემოგუეახლა [v]; განვიშორნეთ უკუე საქმენი ბნელისანი და შევიმოსოთ საჭურველი ნათლისა.

AB

13. ნა ვითარცა დღესა შინა, შუენიერად ვიქცეოდით ნუ სიმღერითა და მთრვალობითა, ნუცა საწოლითა ბილწებისაჲთა, ნუ ჳდომითა და შურითა,

14. წრამედ შეიმოსეთ უფალი ჴესუ ქრისტე და წორცთა ნებასა ნუ ჳყოფთ გულის სათქუმელ.

14 (ძავი ზ, მისგანვე)

1. ნა უძლური იგი სარწმუნოებითა შეიწყნარეთ, ნუ ორგულებითა და გულის სიტყვთა.

2. სომელსამე ჳრწამნ ჳამად ყოველი, სოლო უძლური იგი მხალსა ჳამნ.

3. ჳჳამელი იგი არა-მჳამელსა მას ნუ შეურაცხ-ჳყოფნ; და არა-მჳამელი იგი მჳამელსა მას ნუ განიკითხავნ, რამეთუ ღმერთმან იგინი შეიწყნარნა.

AB. 13. დღესა Ⴀ, ვიქცეოდით] ვიდოდით Ⴀ, ნუცა] ნუ Ⴀ, საწოლისა Ⴀ, ნუ (2)] ნუცა Ⴀ.

14. ქრისტე Ⴀ, ნებასა] ჳრასვასა Ⴀ.

(სათ.) მისგანვე] — Ⴀ.

14,1. უძრული Ⴀ, სარწმუნოებით Ⴀ.

2. რომელსა Ⴀ, უძლური Ⴀ.

CD. 13. ნუ (2)] ნუცა Ⴀ, საწოლითა] ლირწებითა¹ Ⴀ.

14. ჳრასვასა] წინა-განგებასა Ⴀ, გულის სათქუმელად Ⴀ.

14,1. ურგულებით Ⴀ, და (2)] ნუცა Ⴀ, გულის სიტყვთ Ⴀ.

3. იგინი შეიწყნარნა Ⴀ.

¹ აშიაზე განმარტება: ლირწებად იტყუ დაუპურობელსა დღათა მიმართ გულის თქუმასა Ⴀ, რამეთუ ლირწებად არს დაუპურობელი გულის თქუმა დღათა მიმართ Ⴀ.

CD

13. ნა ვითარცა დღესა შინა, შუენიერად ვიდოდით ნუ სიმღერითა და მთრვალობითა, ნუ საწოლითა და ბილწებითა, ნუ ჳდომითა და შურითა,

14. წრამედ შეიმოსეთ უფალი ჴესუ ქრისტე და წორცთა ჳრასვასა ნუ ჳყოფთ გულის სათქუმელ.

14

1. ნა უძლური იგი სარწმუნოებითა შეიწყნარეთ, ნუ ორგულებით და გულის სიტყვთა.

(*)

2. სომელსამე ჳრწამნ ჳამად ყოველი, სოლო უძლური იგი მხალსა ჳამნ.

3. ჳჳამელი იგი არა-მჳამელსა მას ნუ შეურაცხ-ჳყოფნ, და არა-მჳამელი იგი მჳამელსა მას ნუ განიკითხავნ, [v] რამეთუ ღმერთმან იგი შეიწყნარა.

AB

4. ყენ¹ ვინ ხარ, რომელი განიკითხავ სხვსა მონასა? ძუსისაგან უფლისა დგეს გინა თუ დაეცეს, დგეს სამე, რამეთუ შემძლებელ არს უფალი დამტკიცებად მისა.

5. სომელიმე იმარხავენ დღით [56] გამოღებით, რომელიმე იმარხავენ ყოველთა დღეთა; კაცად-კაცადი თვსითა გონებითა გულ-სავე იყავნ.

6. სომელი-იგი ზრახვიდეს დღესა მას, უფლისად ზრახვიდეს; და რომელი-იგი არა ზრახავს დღესა მას, უფლისადვე არა ზრახავს; და რომელი-იგი ჭამს, უფლისად ჭამს, და ჰმადლობს ღმერთსა; და რომელი-იგი არა ჭამს, უფლისადვე არა ჭამს, და ჰმადლობს ღმერთსა.

7. სამეთუ არავინ ჩუენგანი თავით თვსით ცოცხალ არს, და არავინ თავით თვსით მოკუდების.

AB. 5. დღით] დღე ო, ყოველსა დღესა ო.

6. რომელი-იგი (1) ო, დღესა (1) ო, ზრახავს (1)] ზრახვიდეს ო, რომელი-იგი (2)] რომელი ო, უფლისა (3) ო, და რომელი-იგი არა ჭამს, უფლისადვე არა ჭამს, და ჰმადლობს ღმერთსა]—ტ.

CD. 4. თვსისა]+გან ო, დადგეს ო, სამე] სადამე ო, სადმე ო, მისდა] მისსა ო.

5. რომელიმე სჯის დღესა დღით შუვა, ხოლო რომელიმე ყოველსავე დღესა ო, იყავ ო.

6. უფლისადვე (1) ო, რამეთუ] და ო, და (4)] რამეთუ ო.

7. ცოცხალ] ცხოველ ო.

CD

4. ყენ ვინ ხარ, რომელი განიკითხავ სხვსა მონასა? ძუსისა უფლისა დგეს გინა თუ დაეცეს, დგეს სამე, რამეთუ შემძლებელ არს ღმერთი დადგინებად მისდა.

5. სომელიმე იმარხავენ დღე-გამოღებით და რომელიმე იმარხავენ ყოველსა დღესა; კაცად-კაცადი თვსითა გონებითა გულ-სავე იყავნ.

6. სომელი-იგი ზრახვიდეს დღესა მას, უფლისად ზრახავს; და რომელი არა ზრახვიდეს დღესა მას, უფლისადვე არა ზრახავს; და რომელი ჭამს, უფლისად ჭამს, რამეთუ ჰმადლობს ღმერთსა; და რომელი არა ჭამს, უფლისადვე არა ჭამს, და ჰმადლობს ღმერთსა.

7. სამეთუ არავინ ჩუენგანი თავით თვსით ცოცხალ არს, და არავინ თავით თვსით მოკუდების.

¹ ო-ს აქლია აქედან ვიდრე: რამეთუ სიბრძნითა (პრომ. 14,4—1 კორ. 1,21).

AB

8. ცხოველ თუ ვართ, უფლისად ცხოველ ვართ, და თუ მოვწყდეთ¹, უფლისა მიერვე მოვწყდეთ¹; გინა თუ ცოცხალ ვიყვნეთ, გინა თუ მოვწყდეთ¹, უფლისანი ვართ.

9. სამეთუ ამისთვის ქრისტე მოკუდა და აღდგა, რათა მკუდართა და ცხოველთა ზედა უფლებდეს.

10. ტო შენ რაჲსა განიკითხავ მმასა შენსა? ტო შენ რაჲსა შეურაცხ-ჰყოფ მმასა მას შენსა? სამეთუ ყოველნი წარდგომად ვართ საყდართა მათ ქრისტესთა.

11. თითარცა წერილ არს: ცხოველ ვარ მე, იტყვს უფალი, რამეთუ ჩემდა მოდრკეს ყოველი მუქლი, და ყოველმან ენამან აღუაროს ღმერთსა⁽¹⁾.

12. ტო უკუე კაცად-კაცად-მან ჩუენგანმან თავისა თვსისათვს [v] სიტყუა-უგოს ღმერთსა.

13. ჩუღარამცა ურთიერთას განვიკითხავთ, არამედ ესელა

CD

8. სამეთუ გინა თუ ცხოველ ვართ, უფლისად ცხოველ ვართ, და გინა თუ მოვწყდებით, უფლისა მიერვე მოვწყდებით; გინა თუ ცოცხალ ვიყვნეთ, [120] გინა თუ მოვწყდეთ, უფლისანი ვართ.

9. სამეთუ ამისთვის ქრისტე მოკუდა და აღდგა და ცხოვდა, რათა მკუდართა და ცხოველთა ზედა უფლებდეს.

10. ხოლო შენ რაჲსა განიკითხავ მმასა შენსა? ტო თუ შენ რაჲსა შეურაცხ-ჰყოფ მმასა შენსა? სამეთუ ყოველნივე წარდგომად ვართ წინაშე საყდართა ქრისტესთა.

11. სამეთუ წერილ არს: ცხოველ ვარ მე, იტყვს უფალი, რამეთუ ჩემდა მოდრკეს ყოველი მუქლი, და ყოველმან ენამან აღუაროს ღმერთსა.

12. ტო უკუე კაცად-კაცად-მან ჩუენგანმან თავისა თვსისათვს სიტყუა მისცეს ღმერთსა.

13. [ხ 137] ჩუღარამცა ურთიერთას განვიკითხავთ, არამედ

AB. 8. მოვწყდეთ (1;3)] მოვკუდეთ ო, მოვწყდეთ ო, მიერვე] მიერ ო.

9. ამისთვის]+ცა ო, ქრისტე ო, მკუდართა]+ცა ო.

10. მას]—ო, ყოველნი]+ვე ო, მათ]—ო, ქრისტესთა ო.

11. ვითარცა] რამეთუ ო, აღუვაროს ო, აღუვაროს ო.

12. ჩუენგან ტო.

13. განვიკითხავთ ო, დაბრკოლება ო.

CD. 9. ცხოვნდა ხო.

10. რასა (1) ო.

11. რამეთუ] ვითარცა ო, აღუვაროს ო.

13. ურთიერთთა ო, მმასა] მტერსა ო.

¹ ტ-ში «მოვწყდეთ», უფილა მაგრამ ს ამოუფხვიათ.

(¹) ეს. 45,23 (24).

AB

იკითხეთ უფროსს, რაათა არა შეამთხვოთ დაბრკოლებად გინა საცთური ძმასა.

14. ზიცი და მრწამს უფლისა მიერ შესუ ქრისტესა, რამეთუ არარაა შეგინებულ არს თავით თვსით; გარნა თუ რომელი იგი შე- ვინმე -პრაცხოს შეგინებულად, იგი არს შეგინებულ.

15. ოკუეთუ საჭმლისათვის ძმა იგი შენი წუხდეს, არლარა სიყუარულით სუალ. ნუ საჭმლითა შენითა მას წარსწყმედ, რომლისათვის ქრისტე მოკუდა.

16. ზა ნუმცა იგმობის კეთილი იგი თქუენი.

17. ძამეთუ არა არს სასუფეველი ღმრთისა საჭმელ და სასუმელ, არამედ სიმართლე, მშვდობა და სიხარულ სულითა წმიდითა.

18. რომელი ამას შინა ჰმონებდეს ქრისტესა, სათნო არს იგი ღმრთისა და რჩეულ კაცთა.

19. მშვდობასა უკუე შეუდეგით და აღშენებასა ურთიერთას.

20. ნუ საჭმლისათვის დაჰქსნით საქმესა ღმრთისასა. ყოვე-

AB. 14. მრწამს] + იგი 4, უფლისა] + ჩუენისა 4, რომელი-იგი 7.

15. პხუალთ 7, სუალთ 7, შენითა] — 4, ქრისტე 4.

16. და] — 7, იგმობის 7.

17. სიმართლმ 74, და მშვდობა 7.

19. აღშენებასა 47.

20. ნუ ჭამადისა მისთვის დაჰქსნი 4, ნუ ჭამადისათვის დაჰქსნი 7.

CD. 14. ვინმე შეპრაცხოს 7-14.

15. ძმა] + იგი 1-7, პხუალ 7.

18. ჰმონობს 7.

19. შეუდეგით 1-7, ურთიერთას 1-7.

CD

უფროსლა ესე განიკითხეთ, რაათა არა დაუდგათ შესაბრკოლებელი გინა საცთური ძმასა.

14. ზიცი და მრწამს უფლისა შესუ მიერ, რამეთუ არარაა შეგინებულ არს თავით თვსით; გარნა თუ რომელი-იგი შე- ვინმე -პრაცხოს შეგინებულად, იგი არს შეგინებულ.

15. ოკუეთუ საჭმლისათვის ძმა შენი წუხდეს, არლარა სიყუარულით სუალ. ნუ საჭმლითა შენითა მას წარსწყმედ, რომლისათვის ქრისტე მოკუდა.

16. ნუმცა უკუე იგმობის კეთილი იგი თქუენი.

17. ძამეთუ არა არს სასუფეველი ღმრთისა საჭმელ და სასუმელ, არამედ სიმართლე და მშვდობა და სიხარულ სულითა წმიდითა.

18. ძამეთუ რომელი ამათ შინა ჰმონებდეს ქრისტესა, სათნო არს იგი ღმრთისა და რჩეულ კაცთა.

19. 7 უკუე მშვდობასა შეუდეგით და აღშენებასა ურთიერთარს.

20. [v] ნუ ჭამადისათვის დაჰქსნი საქმესა ღმრთისასა. ყოვე-

AB

ლივე წმიდა არს, არამედ ბოროტ არს კაცისა, რომელი იჭვთ ჭამდეს.

21. ოკუობეს არს არა-ჭამაა ჯორცისა, არცა სუმაა ღვნიისა, არცა [57] რომლითა ძმა იგი შენი შეპრკოლდეს გინა უბრკუმეს.

22. ყენ სარწმუნოებად გაქუს? ძავისა შენისა გაქუნდის წინაშე ღმრთისა. ჩეტარ არს, რომელმან არა განიკითხოს თავით თვსით, რომლითა მოყუასსა გამოსცდიდეს.

23. ღოლო რომელი ორგულედეს, დაღათუ ჭამოს, და-ვე-შჯილ არს, რამეთუ არა სარწმუნოებით ჭამს; და ყოველი, რომელი არა სარწმუნოებით არს, ცოდვა არს.

24*. ღოლო რომელი-იგი შემძლებელ არს თქუენდა დამტკიცებად სახარებისაებრ ჩემისა და ქადაგებისა ქრისტე შესუდის-

CD

ლივე წმიდა არს, არამედ ბოროტ არს კაცისა, რომელი შეპრკოლებისათვის ჭამდეს.

21. ოკუობეს არს არა-ჭამაა ჯორცისა, და არცა სუმაა ღვნიისა, არცა რომლითა ძმა იგი შენი შეპრკოლდების გინა დაპრკოლდების ანუ მოუძღურდების.

22. ყენ სარწმუნოებად გაქუს? ძავისა შენისათვის გაქუნდის წინაშე ღმრთისა. ჩეტარ არს მისა, რომელმან არა განიკითხოს თავით თვსით, რომელსა შინა გამოიცადოს.

23. ღოლო რომელი-იგი ორგულედეს, დაღაცათუ ჭამოს, და-ვე-შჯილ არს, [ხ] რამეთუ არა სარწმუნოებით ჭამს; და ყოველი, რომელი არა სარწმუნოებით არს, იგი ცოდვა არს.

24. ღოლო რომელი-იგი შემძლებელ არს დამტკიცებად თქუენდა სახარებისაებრ ჩემისა და ქადაგებისა ქრისტე შესუდის,

AB. 21. უმჯობეს 47, და არა სუმაა ღვნიისა 7, შენი ჩემი 47, შეპრკოლდეს 7.

22. გაქუს 7, შენისა 7, არს] + მის კაცისა 7, რომლითა] რომელსა შინა 47, მოყუასსა] — 47, გამოიცადოს 47.

23. რომელი (1) + იგი 7, და-ვე-რჩილ 7, და] — 7, არს (2) + იგი 47.

24. რომელი-იგი 7, დაუდუმებელითა 4, საწინაწარმეტუელოთა 7 (უქარაგმოდ), მით] — 7, საოკუნოხსა 7.

CD. 21. შეპრკოლდებოდის 7-7, შეპრკოლდების 7-7.

22. მისა] — 7, მისსა 7-7.

23. რომელი-იგი] რომელი 1, დაღათუ 7-7, და-ვე-შჯილ 1-7.

24. სადღუმლოხსაათა 7.

* ზოგიერთ ბერძნულ ნუსხასა და გამოცემაში 14,24—26 მუსლების ტექსტი აქ კი არ არის, არამედ მე-16 თავის 23-ე მუსლს მოსდევს. ქართულის 7 ნუსხეში ეს ერთიადიგივე ტექსტი ორსავე ადგილას არის, როგორც ეს სომხურშიც არის, ოღონდ ამ უკანასკნელში მე-14 თავის 25-ე მუსლში გაერთიანებულია 26-ეც. შდრ. პრომ. 16,24—26.

AB

სა გამოცხადებითა მით საიდუმლოდსაჲთა, ჟამთა მათ საუკუნეთა დადუმებულთა,

25. სომელი გამოჩნდა აწ წიგნთაგან საწინააღმდეგობითა, ბრძანებითა მით საუკუნოვან ღმრთისაჲთა, დასამორჩილებელად სარწმუნოებისა, ყოველთა მიმართ წარმართთა უწყებულთა,

26. შხოლოსა ბრძენსა ღმერთსა, ქრისტე შესუს მიერ, რომლისაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

15 (ძაფი 71. საკითხავი 7)

1. ძანა-გუაჲ ჩუენ ძლიერთა უძლურებანი იგი უსუსურთანი ტვრთვად და ნუ ხოლო თავთა თვსთა სათნო-ყოფად,

2. [v] ტრამელ კაცად-კაცადი ჩუენი მოყუასსაცა სათნო-ეყოფოდენ კეთილისათვს აღსაშენებელად.

3. სამეთუ ქრისტეცა არა თავსა თვსსა სათნო-ეყო, არამედ ვითარცა წერილ არს: ყუედრებანი მაყუედრებელთა შენთანი დამეცნეს ჩემ ზედა⁽¹⁾.

AB. 26. იესუ ქრისტეს 4. (სათ.)+სტიქონი 4 4.

15.1. უძლურებანი 4, იგი]—ტ, ტვრთვად უსუსურთანი 7, ნუ თავთა თვსთა ხოლო 4. ხოლო]—7.

2. კაცად-კაცადი ჩუენი არამედ 7, ჩუენი] ჩუენგანი 4, მოყუასსა 4, სათნო-ეყოფოდენ 4, აღსაშენებელად 47.

3. ქრისტეცა 7, შენთა 7.

CD. 15.1. უძლურებასა მას 6, თვსთასა 71.

2. -ეყოფოდენ 7674.

3. ქრისტეცა 71-67, შენთანი] ჩემთანი 6.

(1) ფსალ. 68,10.

CD

გამოცხადებითა საიდუმლოდსაჲთა, ჟამთა მათ საუკუნეთა დადუმებულთა,

25. ღოლო აწ გამოცხადებულსა წიგნთაგან საწინააღმდეგობითა, ბრძანებითა საუკუნოვან ღმრთისაჲთა, დასამორჩილებელად სარწმუნოებისა, ყოველთა მიმართ წარმართთა უწყებულთა,

26. შხოლოსა ბრძენსა ღმერთსა, ქრისტე შესუს მიერ, რომლისაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

15 (4)

1. ღოლო თანა-გუაჲ ჩუენ ძლიერთა უძლურებათა მათ უსუსურთასა ტვრთვად და არა თავთა თვსთა სათნო-ყოფად,

2. [121] კაცად-კაცადი ჩუენი მოყუასსა სათნო-ეყოფოდენ კეთილისათვს აღსაშენებელად.

3. ზა რამეთუ ქრისტეცა არა თავსა თვსსა სათნო-ეყო, არამედ ვითარცა წერილ არს: ყუედრებანი მაყუედრებელთა შენთანი დამეცნეს ჩემ ზედა.

AB

4. სამეთუ რაოდენი-იგი წინააღმდეგობად დაიწერნეს, ჩუენდა სამოძღურებელად დაიწერნეს, რაჲთა მოთმინებითა მით და ნუგეშინის-ცემითა წიგნთაჲთა სასოებაჲ გუაქუნდეს.

5. ღოლო ღმერთმან მოთმინებისამან და ნუგეშინის-ცემისამან მოგეცინ თქუენ იგივე ზრახვად ურთიერთას ქრისტე შესუს მიმართ,

6. ძაჲთა ერთბამად ერთითა პირითა აღიდებდეთ ღმერთსა და მამასა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა.

7. ამისთვს შეიწყნარებდით ურთიერთას, ვითარცა-იგი ქრისტემან შეგიწყნარნა თქუენ სადიდებელად ღმრთისა.

8. სამეთუ ვიტყვ ქრისტესა, მსახურ-ყოფილს წინადაცუეთილებისა ჭეშმარიტებისათვს ღმრთისაჲსა, რაჲთა მტკიცე იყოს აღთქუმაჲ იგი მამათაჲ,

9. ღოლო წარმართნი—წყალობისათვს დიდებაჲ ღმრთისა, ვითარცა წერილ არს: ამისთვს აღგიწერო შენ წარმართთა შორის და სახელსა შენსა უგალობდენ⁽¹⁾.

AB. 4. რაოდენი-იგი 7, სამოძღურებელად] + წინააღმდეგ 47.

5. ქრისტე 7.

6. ერთბამად]—7, ვადიდებდეთ 4, ქრისტესა 4, ქრისტესა 7.

8. ვიტყვ 74, ღმრთისა 47.

9. დიდებაჲ] სადიდებელად 4, აგიარო 47, წარმართა 7, შორის] + უფალო 4.

CD. 4. რაოდენი-იგი 71-74.

5. ურთიერთას 174, ქრისტეს 6.

7. ურთიერთას 174.

(1) ფსალ. 17,50.

CD

4. სამეთუ რაოდენი-იგი წინააღმდეგობად დაიწერნეს, ჩუენდა სამოძღურებელად დაიწერნეს, რაჲთა მოთმინებითა მით და ნუგეშინის-ცემითა წიგნთაჲთა სასოებაჲ გუაქუნდეს.

5. ღოლო ღმერთმან მოთმინებისამან და ნუგეშინის-ცემისამან მოგეცინ თქუენ იგივე ზრახვად ურთიერთას ქრისტე შესუს მიერ,

6. ძაჲთა ერთბამად ერთითა პირითა აღიდებდეთ ღმერთსა და მამასა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა.

7. [7 138] ამისთვს შეიწყნარებდით ურთიერთას, ვითარცა-იგი ქრისტემან შეგიწყნარნა თქუენ სადიდებელად ღმრთისა.

8. ღოლო ვიტყვ იესუ ქრისტესსა, რამეთუ მსახურ იქმნა წინადაცუეთილებისა ჭეშმარიტებისათვს ღმრთისა, დასამტკიცებელად აღთქუმასა მას მამათასა,

9. ღოლო წარმართნი — წყალობისათვს სადიდებელად ღმრთისა, ვითარცა წერილ არს: ამისთვს აღგიარო შენ წარმართთა შორის, უფალო, და სახელსა შენსა უგალობდენ.

AB

10. თა მეგრე იტყუხს: უხა-
რებდით წარმართნი ერისა მი-
სისა თანა⁽¹⁾.

11. ბა კუალად იტყვს:
 ზქებლით ყოველნი თესლნი
 უფალსა, და უგალობლით მას
 ყოველი ერი⁽²⁾.

12. შა მერმე უსაია იტყუხ:
შა იყოს ძირი იგი უესჴსი, და
რომელ-იგი აღდგომად არს მთა-
ვრად წარმართთა, და მას წარ-
მართნი ესვიდენ⁽³⁾.

13. **ქოლო დმერთმან** სა-
სოებისამან ადგაჲსენინ თქუენ
ყოვლითა სისხარულითა და
მშუდობითა სარწმუნოებად და
აღმატებად თქუენდა სასოებითა
და ძალითა სულისა წმიდისაჲთა.

(עצום דא)

14. შრწამს მეცა, ძმანო,
თქუენოჲს, ვითარმედ თქუენცა
სავსე ხარო სახიერებითა და
სრულ ყოვლითა მეცნიერებითა,
შემძლებელ ხარო ურთიერთას-
კა სწავლად.

15. აყვადნიერესად-რე მივ-
წერე თქუენდა, ძმანო, ზოგს-

AB. 11. ყოველი თესლეები 7.

12. ռ(փ)չէ՛ն ղե՛սո՞ւմ Դ, ղե՛նքսօ ԿԴ, Խա՛րժա՛րտա Դ.

14. $\text{barkat} + 30 \text{ q.}$

15. တၢ်—၇.

CD. 12. გსადა ჩ.

14. სახიფათოებია სახარებია 1, ურთიერთარსება 2, ურთიერთარს 3.

CD

10. ბა კუალად იტყუხს: ზხარებდით წარმართნი ერისა მისისა თანა.

11. ბა კუალად იტყვის:
 ოცნებებით უფალსა ყოველი
 თესლები, და აქედით მას ყოვე-
 ლი ერი.

12. თა მერმე უსაია იტყუხს:
თა იყოს ძირი იგი ჴესესი, და
რომელი-იგი აღდგომად არს
მთაჲრად წარმართთა; და მას
წარმართნი ესვიდენ.

13. **ქოლო დმერთმან სასოე-**
ბისამან აღგავსენინ თქუენ ყოვ-
ლითა [v] სიხარულითა და
მშჳდობითა სარწმუნოებად და
აღმატებად თქუენდა სასოებითა
და ძალითა სულისა წმიდისაჲთა.

14. შრწამს მე, ძმანო ჩემნო,
თქუენთჳს, ვითარმედ თქუენცა
საესე ხართ სახიერებითა და აღ-
საესე ყოვლითა მეცნიერებითა²
და შემძლებელ ურთიერთასცა
სწაჲლად.

(7)

15. აკადნიერესად-რე მივ-
წერე თქუენდა, ძმანო, ზოგსრე;

უკონმა ელთა მიმართ, თ. 15

AB

რეცა თუ მოგაქსენებ თქუენ
მადლითა მით ღმრთისაჲთა, რო-
მელ მოცემულ არს ჩემდა
ღმრთისა მიერ,

16. ქაჯთა ვიყო მე მსახურ
 ჭრისტე შესუჟსა [v] წარმართ-
 თა მიმართ, მღდულობის მოღუა-
 წე სახარებასა მას ღმრთისასა,
 რაჯთა იყოს მსხუერბლი იგი
 წარმართთაჲ შეწირულ და წმი-
 და სულითა წმიდითა.

17. შაქუს მე სიქადული
 ღრისტე ზესუას მიერ ღმრთისა
 მიმართ.

18. სამეთუ არა ვიკადრო
ჩაქსმე სიტყუად, რომელი არა
ქმნა ჭრისტემან ჩემ მიერ და-
სამორჩილებელად წარმართთა
სიკაცთა და საქმითა.

19. ნა ძალითა სასწაულე-
ბისა და ნიშებისაჲთა და ძალითა
სულისა წმიდისაჲთა, რამეთუ მე
წერუსალმითგან და გარემო
ვიდრე ჴეზრიქემდე მოვივლინე
აღსრულებად სახარებასა მას
ქრისტიანსა.

AB. 16. იესუმს 4, წარმართა 7, მოღუაწმ 4, წარმართად 7.

17. $\partial_{\alpha} \partial_{\beta} \Gamma, \partial_{\beta} \partial_{\alpha} \Gamma = \Gamma$.

18. რადსამე 7, რომელ-იგი 47, წარმართა 7.

19. და (1)] — 7, ძალითა] + და 7, სასწაულებითა და ნიშებითა 747, წმიდისადათა] ღმრთისადათა 47, და (4)] — 77, იფუჯრიკიეღმდე 7, ილუზრიკეღმდე 7, მიივილინი 4, ქრისტესა 4, ქრისტესა 7.

CD. 16. მდღელობის მოღუაწე] მემსხუერპლე ცხ, მსხუერპლი] შესაწირავი
ცხ, შეწირულ] კეთილად მითუალულ ცხ, და—ცხ.

17. ողևյ Գ.

19. სასწაულებითა და ნიშებითა ზნის, სასწაულთა და ნიშებისათა მიმართ, ილურიკიადმდე 17-ს, აღსავსე ვეფნე (ვეფნე ნ) ქრისტეს სახარებთა მიმართ..

AB

20. უსრტო პატივ-ცემულად სახარებად, არა თუ სადა სახელ-დებულ არს ქრისტე, რაათა არა სხუასა საფუძველსა ზედა ვაშე-ნებდე,

21. ზრამედ ვითარცა წერილ არს: რომელთა არა თხრობილ არს მისთვის, იხილონ, და რომელთა არა უხილავს, გულისხმა-ყონ⁽¹⁾.

22. ზმისთვისცა წარვემატე-ბოდე ფრიად მოსლვად თქუენდა.

23. ღოლო აწ არღარა აღ-გილ მაქუს მე ამიერ კერძოთა ამათ აღგილთა, ღოლო მსურის მე [59] მოსლვად თქუენდა მრავლით წლითგან.

24. ოდეს წარვიდოდი სპა-ნიად, ვესავ, მი-რამ-ვიდოდი მუნ, ხილვასაცა თქუენსა, და თქუენ მიერ წარვიგზავნო მუნ, უკუეთუ თქუენითა ხილვითა განვძდე ზოგს-რამე პირველად.

AB. 20. ესრეთ ლ, ეგრტო ႁ, ქრისტე ლႁ, საფუძელსა ႁ, ვაშენებდეთ ლ.
21. რომელთა (1)] რაოდენთა ლ, რაოდენთა ႁ, გულისხმა-ყონ ლ.
23. მაქუს ႁ, მათ ႁ, მე (2)]—ႁ, წლითგან] ქამითგან ლ.
24. წარვიდოდი]+ მე ლ, წარვიგზავნო ႁ, განვძდე ლ.

CD. 20. ესრეთ]+რამ ႁხ, პატივ-ცემულ] პატივის მოუჟარე ႁხ, ხარებად ႁႁხ, სხვსა ႁ, არა თუ... ვაშენებდე] არა ამისთვის, რაათამცა სხუათა საფუძ-ველსა ზედა მზუაობარ ვიჟავ შენებად ႁხ.
21. რომელთა]+და ႁ.
23. მაქუს ႁ, მათ ႁხ, მისლვად ႁႁხ.
24. ისპანიად ႁႁ, თქუენითა ხილვითა... პირველად] პირველად თქუენ მიერ ზოგს-რამე აღვივსო ႁხ.

(1) ეს. 52,15.

CD

20. ღოლო ესრეთ პატივ-ცე-მულ ვარ სახარებად, არა თუ სა-და სახელ-დებულ არს ქრისტე, რაათა არა სხუასა საფუძველსა ზედა ვაშენებდე,

21. ზრამედ ვითარცა წე-რილ არს: რომელთა არა თხრო-ბილ არს მისთვის, იხილონ, და რომელთა არა სმენილ არს, გუ-ლისხმა-ყონ.

22. ზმისთვისცა დავეყენე მისლვად თქუენდა.

23. ღოლო აწ არღარა მა-ქუნდა მე აღგილი ამიერ კერძო-თა ამათ აღგილთა, და მსურის მოსლ[122]ვად თქუენდა მრავ-ლით წლითგან.

24. ႁა უკუეთუ წარვიდოდი სპანიად, მოვიდე თქუენდა, რამეთუ ვესავ, ვითარმედ, მი-რამ-ვიდოდი მუნ, გიხილნე თქუენცა, და თქუენ მიერ წარვიგზავნო მუნ, უკუეთუ თქუენითა ხილვი-თა ზოგს-რამე განვძდე პირ-ველად.

AB

25. ლწ ესერა მივალ ჴერუ-სალმედ მსახურებად წმიდათა.

26. ქამეთუ ჯერ-იჩინა შა-კედონიამან და ჴქაიამან ზიარე-ბა რამეჲ ყოფად გლახაკთა მათთვის წმიდათა, რომელნი არიან ჴერუსალმეს.

27. ჴერ-იჩინეს და თანა-მდებცა არიან მათა. ႁკუეთუ სულიერთა მათ თანა-ეზიარნეს წარმართნი, თანა-აც ჴორციე-ლითაცა მსახურებად მათა.

28. ႁსე აღვასრულო და დავჰბეჭდო ნაყოფსა მათსა და წარვიდე თქუენ მიერ სპანიად,

29. ႁსე უწყი, რამეთუ მო-რამ-ვიდოდი თქუენდა, სავსებითა მით კურთხევითა ქრისტესი-თა მოვიდე.

30. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, უფლისა ჩუენისა მიერ ჴესუ ქრისტესა და სიყუარულითა მით სულისაათა, თანა-მოლუა-წე მექმნენით მე ჴოცვასა ჩემ-თვის ღმრთისა მიმართ.

AB. 25. მივალ] აღვალ ლ.
27. ეზიარნეს ლ. მათ თანა] მათთა ႁ, ჴორციელთაცა ლ.
28. ნაყოფსა]+მას ႁ, მათსა] მას ლ.
29. უწყით ႁ, ქრისტესითა ლ.
30. ჩუენისა]+ლ, ქრისტესა ლ.

CD. 26. ჯერ-იჩინა ႁ, აქაიამან ႁႁႁ, რამეჲ ႁႁ, რამეჲ ႁ.
27. მათ თანა] მათთა ႁ.
28. ისპანიად ႁ.
29. კურთხევითა ႁ.

CD

25. ღოლო აწ ესერა წარვალ ჴერუსალმედ მსახურებად წმი-დათა.

26. ქამეთუ ჯერ-იჩინეს შა-კედონიამან და ჴქაამან ზიარე-ბისა რამეჲ ყოფად გლახაკთა მათთვის წმიდათა, რომელნი არიან ჴერუსალმეს.

27. ჴერ-იჩინეს და თანა-მდებცა არიან მათა. ქამეთუ უკუეთუ [ႁ 139] სულიერთა მათ თანა-ეზიარნეს წარმართნი, თა-ნა-აც და ჴორციელთა მათ შინა მსახურებად მათდა.

28. ႁსე უკუე აღვასრულო და დავჰბეჭდო ნაყოფსა მას მათსა და წარვიდე თქუენ მიერ სპა-ნიად.

29. ღოლო ესე უწყი, რამე-თუ მო-რამ-ვიდოდი თქუენდა, სავსებითა მით კურთხევისა სა-ხარებისა ქრისტესითა მოვიდე.

30. ღოლო გლოცავ თქუენ, ძმანო, უფლისა ჩუენისა მიერ ჴესუ ქრისტესა და სიყუარული-თა მით სულისაათა, თანა-მო-ლუაწე მექმნენით მე ჴოცვათა შინა ჩემთვის ღმრთისა მიმართ,

AB

31. ძაბთა განვერე მე ურჩ-
თა მათგან [v] სურიასტანს და
რადთა მსახურებაჲ იგი ჩემი
სურუსალტმს შეწირულ იყოს
წმიდათა მიმართ,

32. ძაბთა მსიარულებითა
მით სახარებისაჲთა მოვიდე
თქუენდა ნებითა ღმრთისაჲთა
და თქუენ თანა განვისუენო.

33. ღოლო ღმერთი მშვდო-
ბისაჲ იყავნ თქუენ ყოველთა
თანა. ამინ.

16

1. ყეგვედრებ თქუენ ღვბეს,
დასა ჩუენსა, რომელი-იგი არს
მსახური ეკლესიასა მის ღენ-
ქრელთაჲსაჲ,

2. ძაბთა იგი შეიწყნაროთ
უფლისა მიერ ღირსად წმიდათა
და თანა-დაუდგით მას, საქმე
თუ რადმე უწმდეს; რამეთუ იგი-
ცა მრავალთა თანა-დამდგომ
ექმნა და თვთ მეცა.

3. ღითხვაჲ არქუთ სრისკი-
ლას და ტკვლას, თანა-შემწეთა
ჩემთა ქრისტე შესუჲს მიერ,

AB. 31. მე]-7, იგი]-7.

32. სახარებისაჲთა] სახიერებისაჲთა 7, და]-7.

33. ამენ]-4.

16,1. ფიბეს 7, ჩუენსა] ჩემსა 47, რომელ-იგი 4, ეკლესიისა 7, მის]-7,
ქვნკრელთაჲსაჲ 7, კენქრელთაჲ 4, კენქრელთაჲსა 7.

2. თანა-მდგომ 4.

3. არქუთ 7, პრისკას 4, აკულას 7.

CD. 16,1. რომელი-იგი] რადთა-იგი 6, რომელ-იგი 76, ეკლესიასა 1, კენქ-
რელთაჲსა 6.

2. თანა-დაუდგეთ 676, თქუენგან] თქუენ შორის 6.

3. და აკვლას]-6.

CD

31. ძაბთა განვერე ურჩთა
მათგან სურიასტანს და რადთა
მსახურებაჲ ჩემი სურუსალტმს
შეწირულ იყოს წმიდათა მი-
მართ,

32. ძაბთა მსიარულებით
მოვიდე თქუენდა ნებითა
ღმრთისაჲთა და თქუენ თანა
განვისუენო.

33. ღოლო ღმერთი მშვდო-
ბისაჲ იყავნ თქუენ ყოველთა თა-
ნა. ამინ.

16

1. ყეგვედრებ თქუენ ღიბეს,
დასა ჩუენსა, რომელი-იგი არს
მსახური ეკლესიისა მის ღენქ-
რელთაჲსაჲ,

2. ძაბთა იგი შეიწყნაროთ
უფლისა მიერ ღირსად წმიდათა
და თანა-დაუდგით მას, რომე-
ლიცა რადმე საქმე [v] უწმდეს
თქუენგან, და რამეთუ იგიცა
მრავალთა თანა-მდგომ ექმნა და
თვთ მეცა.

3. ღითხვაჲ არქუთ სრისკი-
ლას და ტკვლას, თანა-შემწეთა
ჩემთა ქრისტე შესუჲს მიერ,

AB

4. სომელთა-იგი სულისა
ჩემისათჳს ქედნი მათნი წა-
რუპყრნეს, რომელთა არა სოლო
მე მადლიერ ვარ, არამედ ყო-
ველნი ეკლესიანი წარმართთანი,
5. და სახლად-სახლად კრე-
ბულსა მათსა.

ღითხვაჲ არქუთ 76ენეტეს,
საყუარელსა ჩემსა, რომელ-იგი
არს პირველი ნაყოფი სსიასაჲ
ქრისტეს მიმართ.

6. ღითხვაჲ არქუთ შარიას,
რომელ-იგი ფრიად დაშურა [60]
თქუენდა მიმართ.

7. ღითხვაჲ არქუთ სნდრო-
ნიკეს და სუნიას, ნათესავთა ჩემ-
თა და თანა-ტყუეთა ჩემთა, რომელნი
არიან შესწავებულ მო-
ციქულთა შორის, რომელნი ჩემ-
სა წინაცა იყვნეს ქრისტეს მი-
მართ.

8. ღითხვაჲ არქუთ სმპლიას,
საყუარელსა ჩემსა, ქრისტეს
მიერ.

9. ღითხვაჲ არქუთ ოჲრბა-
ნოსს, თანა-შემწესა ჩემსა ქრის-

CD

4. სომელთა-იგი სულისა ჩე-
მისათჳს ქედნი მათნი წარუპყრ-
ნეს, რომელთაჲ არა მე სოლო
მადლიერ ვარ, არამედ ყოველნი
ეკლესიანი წარმართთანი,

5. და სახლად-სახლად კრე-
ბულნი მათნი.

ღითხვაჲ არქუთ 76ენეტოსს,
საყუარელსა ჩემსა, [6v] რომე-
ლი-იგი არს პირველი ნაყოფი
სსიასაჲ ქრისტეს მიმართ.

6. ღითხვაჲ არქუთ შარიამს,
რომელი-იგი ფრიად დაშურა
თქუენდა მიმართ.

7. ღითხვაჲ არქუთ სნდრო-
ნიკეს და სუნიანს, ნათესავთა
ჩემთა და თანა-ტყუეთა ჩემთა,
რომელნი არიან შესწავებულ
მოციქულთა შორის, რომელნი
ჩემსა წინათცა იყვნეს ქრისტეს
მიერ.

8. ღითხვაჲ არქუთ სმპლიას,
საყუარელსა ჩემსა, უფლისა
მიერ.

9. ღითხვაჲ არქუთ ორბა-
ნოსს, თანა-შემწესა ჩუენსა

AB. 4. წარმართანი 7.

5. კრებულნი მათნი 47. არქუთ 7, რომელი-იგი 7, ასიასაჲ] აქაიად--
საჲ 4, ასიისაჲ 7, ქრისტეს 4.

6. არქუთ 7, მარას 7, რომელი-იგი 7.

7. არქუთ 7, ანდროკეს 7, იენიას 7, იანის 7, შესწავებულნი 7, ქრისტეს 4.

8. არქუთ 7, ამპილას 7, ქრისტეს 4.

9. არქუთ 7, ორბანოს 7, ქრისტეს 4, სტრაქოს 7, ჩემსა]-7.

CD. 4. წარუპყრნეს] მახვლსა მიუპყრნეს 6, და]-76, არა სოლო მე 676, კრე-
ბულნი] ეკლესიანი 676.

5. ეპენეტოს 7, რომელ-იგი 676, დასაბამ ნაყოფთა აქაიადსათა (აქაიად-
სათა 6) 676.

6. მომართ 6.

7. იონიანს 7.

9. ჩუენსა] ჩემსა 1.

6. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

ტყს მიერ, და სტაქს, საყუარელსა ჩემსა.

10. ხითხვად არქუთ Ⴢპილესს, რჩეულსა ქრისტეს მიერ. ხითხვად არქუთ Ⴢრისტობილესგანთა მათ.

11. ხითხვად არქუთ ჴროდინას, ნათესავსა ჩემსა. ხითხვად არქუთ ჩარკისოხსგანთა მათ უფლისა მიერ.

12. ხითხვად არქუთ Ⴢრუფენას და Ⴢრუფოსას, რომელნი მაშურალ არიან უფლისა მიმართ. ხითხვად არქუთ სერსიდას, საყუარელსა, რომელი ფრიად დაშურა უფლისა მიმართ.

13. ხითხვად არქუთ ჸუფოსს, რჩეულსა უფლისა მიერ, და დედასა მისსა და ჩემსა.

14. ხითხვად არქუთ Ⴢსუნკრიტეს, ჟლეგონს, ჴრმის, სატრობას, ჴრმას და მათ თანათა მათ ძმათა.

15. ხითხვად არქუთ ჟილოლოგეს და ჴელიას, ჩერეას [v]

CD

ქრისტეს მიერ, და სტაქს, საყუარელსა ჩემსა.

10. ხითხვად არქუთ Ⴢპელეს, რჩეულსა ქრისტეს მიერ. ხითხვად არქუთ Ⴢრისტუფელესგანთა მათ.

11. ხითხვად არქუთ ჴროდიონს, ნათესავსა ჩემსა. ხითხვად არქუთ ჩარკისოხსგანთა მათ უფლისა მიერ.

12. ხითხვად არქუთ Ⴢრუფენას და Ⴢრუფოსას, რომელნი მაშურალ არიან უფლისა მიერ. ხითხვად არქუთ სერსიდას, საყუარელსა, რომელი ფრიად დაშურა უფლისა მიერ.

13. ხითხვად არქუთ ჸუფოსს, რჩეულსა უფლისა მიერ, და დედასა მისსა და ჩემსა.

14. ხითხვად არქუთ Ⴢსუნკრიტეს, ჟლეგონს, [123] ჴრმეს, სატრობას, ჴრმის და მათ თანათა მათ ძმათა.

15. ხითხვად არქუთ ჟილოლოგეს და ჴელიას, ჩერეას და

AB. 10. არქუთ ჴ, აბილეს 47, ქრისტეს 4, არქუთ ჴ, არისტობულესგანთა 4, არისტობულესგანთა 7.

11. არქუთ ჴ, ჰპროდიანას 4, ნარკიოხსგანთა 7.

12. არქუთ ჴ, ტრუფენას 7, ტრუფოსას 7, დაშურა] მაშურალა 7.

13. არქუთ ჴ, რუფოს 4, მიერ] მიმართ 7, დედასა] დასაცა 7, და (2)] დასა 74.

14. არქუთ ჴ, ფლეგონს 47, ერმას] — 7.

15. არქუთ ჴ, ნერას 4, ულუმბას 4, ულომბას 7.

CD. 10. აბელეს 17, არისტოვოლესგანთა 1, არისტოვოლესგანთა 7, არისტოვოლესგანთა 7.

12. ტრუფოსანს 7, ტრუფონას 7, მაშურალ არიან] შურებიან 7.

13. რუფოს 7, და (2)] დასა 7.

14. ფლეგონს 7, პატროვას 7, პატროვას 7, ერმის] ერმას 7, და] + სხუათა 1, ყოველთა ძმათა 1.

15. ნერეას 7.

AB

და დასა მისსა, და 44 ლუმბას და მათ თანათა მათ ყოველთა წმიდათა.

16. შოიკითხედით ურთიერთას ამბორითა წმიდითა. ჴიკითხვენ თქუენ ეკლესიანი ქრისტესნი.

17. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, ეკრძალებოდეთ მათგან, რომელნი-იგი წვალებასა და საცთურსა იქმან გარეშე მის მოძღვრებისა, რომელი თქუენ გისწავიეს, და განეშორენით მათგან.

18. ქამეთუ ეგვეითართა მათ უფალსა ჩუენსა ჴესუ ქრისტესა არა ჰმონიან, არამედ თვსსა მუცელსა და ტკბილად მეტყულებითა მით და კურთხევითა აცთუნნიან გულნი უმანკოთანი.

19. ღოლო თქუენი ეგე მორჩილება ყოველთა მიმართ განთქმულ იყავნ; მისხარის თქუენთვს და მნებავეს უკუე თქუენი, რაათა ბრძენ იყვენთ კეთილისათვს და უმანკო — ბოროტისათვს.

CD

დასა მისსა და 44 ლუმბას და მათ თანათა მათ ყოველთა წმიდათა.

16. შოიკითხედით ურთიერთას ამბორის-ყოფითა წმიდითა. [7 140] ჴიკითხვენ თქუენ ეკლესიანი ქრისტესნი.

17. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, ეკრძალებოდეთ მათგან, რომელნი-იგი წვალებასა და საცთურსა იქმან გარეშე მის მოძღვრებისა, რომელი თქუენ გისწავიეს, და განეშორენით მათგან.

18. ქამეთუ ეგვეითარნი იგი უფალსა ჩუენსა ჴესუ ქრისტესა არა ჰმონებენ, არამედ თვსსა მუცელსა და ტკბილად მეტყულებითა მით და კურთხევითა აცთუნნიან გულნი უმანკოთანი.

19. ქამეთუ თქუენი ეგე მორჩილება ყოველთა მიერ განთქმულ არს; მისხარის უკუე თქუენთვს და მნებავეს თქუენი, რაათა ბრძენ იყვენთ კეთილისათვს და უმანკო — ბოროტისათვს.

AB. 16. ამბორის-ყოფითა 47, ქრისტესნი 4.

17. რომელი] რომელ-იგი 4, რომელი-იგი 7, განეშორენით 47.

18. იესუ] — 7, მით] — 4, აცთუნნიან 4.

19. და] — 47.

CD. 16. ურთიერთარს 7, ამბორის 1.

17. -იგი] — 7, ეკრძალებოდეთ... მათგან] განიცდიდით განყოფილებათა მათ და შებრკოლებათა, რომელნი იქმნებოდნენ გარეშე სწავლისა მის, რომელი თქუენ გისწავიეს და მისდერკით მათგან და განეშორენით მათგან 7.

19. რამეთუ] ხოლო 7, მიერ] მიმართ 7.

AB

20. ღოლო ღმერთმან მშ-
დობისამან შემუსროს ეშმაკი
ქუეშე ფერჯთა თქუენტა აღრე.
შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ
ქრისტესი თქუენ ყოველთა
თანა.

21. ღიკითხავს თქუენ ღი-
მოთე, შემწე ჩემი, და ზუკიოს
და ზასონ და სოსიპატროს, თა-
ნა-შემწენი ჩემნი.

22. ღიკითხავს თქუენ მე,
ღერტუროს, რომელმან დავწერე
წიგნი ესე უფლისა მიერ.

23. ღიკითხავს თქუენ ღაიოს,
მესტუმრე ჩემი და ყოველთა ეკ-
ლესიათა. ღიკითხავს თქუენ
ღრასტოს, მნე ქალაქისა, და
ხუარტოს, ძმა ჩუენი.

24. ღოლო რომელ-იგი შემ-
ძლებელ არს განმტკიცებად
თქუენდა სახარებითა ჩემითა და
ქადაგებითა შესუ ქრისტესითა,
გამოჩინებითა საიდუმლოდსა-
თა, ქამსა მათ საუკუნეთა დადუ-
მებულთა.

AB. 20. შემუსრენ ო, აღრე] — 4, ქრისტესი 4.

21. შემწე ო, ლუკა ო.

22. ტერტიოს 47.

23. თქუენ] — 7, მოსტუმრე 4, მსტუმრე ო, მნე ო.

24. რომელ-იგი] რომელი ო, დამტკიცებად ო, მსგავსად სახარებისა ჩემისა
და ქადაგებისა ქრისტე იესუმს, გამოჩინებისაებრ საიდუმლოდსა მის ქამ-
თა მათ საუკუნეთადას ო.

CD. 20. შემუსრენინ 6.

21. იასონ 676.

22. ტერტუოს 6, დავწერე] დავწე ო.

23. გადოს 6, მოსტუმრე 76.

CD

20. ღოლო ღმერთმან მშ-
დობისამან შემუსრენ ეშმაკი
ქუეშე ფერჯთა თქუენტა აღრე.
შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ
ქრისტესი თქუენ ყოველთა
თანა.

21. ღიკითხვენ თქუენ ღიმო-
თე, შემწე ჩემი, და ზუკიოს და
ზასსონ და სოსიპატროს, ნათე-
სავნი ჩემნი.

22. ღიკითხავს თქუენ მე,
ღერტიოს, რომელმან დავწერე
წიგნი ესე უფლისა მიერ.

23. ღიკითხავს თქუენ ღაიოს,
მესტუმრე ჩემი და ყოველისა ეკ-
ლესიისა. ღიკითხავს თქუენ
ღრასტოს, მნე ქალაქისა, და
ხუარტოს ძმა.

AB

25*. სომელ-ესე გამოჩნდა
აწ წიგნებითა საწინააღმდეგ-
უუელოთა, ბრძანებითა საუკუ-
ნოასა ღმრთისაათა, დასამორ-
ჩილებელად სარწმუნოებისა,
ყოველთა მიმართ წარმართთა
გამოცხადებული,

26*. შსოლოსა ბრძენსა
ღმერთსა, იესუ ქრისტეს მიერ,
მისა დიდებაჲ უკუნითი უკუნი-
სამდე. 76.

27. შადლი უფლისა ჩუენისა
შესუ ქრისტესი სულისა თქუე-
ნისა თანა. 76.

სავლე მოციქულისა ებისტოლმ
ს რომელთა მიმართ მიიწერა ხორინ-
თმთ ღვბსთვს, დედათ დიაკონისა,
რომელი იყო ხენქრელთა ეკლესიისა.
შუქლი 56.

CD

24. შადლი უფლისა ჩუენისა
შესუ ქრისტესი თქუენ ყოველ-
თა თანა. 76.

ს რომელთა მიმართ დაიწერა ხო-
რინით. შუქლი 14.

AB. 25. რომელი-ესე გამოჩნდა... საწინააღმდეგუეულოთა] რომელი გამო-
ცხადნა აწინდელთა ამათ ქამთა წიგნთაგან საწინააღმდეგუეულოთა ო,
წარმართა ო.

26. გამოცხადებული] უწყებული ო, ქრისტე იესუმს ო.

27. ივ-6 ო, თქუენ ყოველთა თანა, ამენ ო. (დასასრ.) მოციქულისა 4, ების-
ტოლმ 4, კორინთეთ 4, ფვბესთვს 4, მუქლი] სტიქონი 4.

CD. (დასასრ.) კორინთით] + ფიბეს მიერ, დედათ დიაკონისა კენქრელთა (კენქ-
რელთა 76] ეკლესიისა 676, 14] ათას ოცი 7676.

¹ ორი მუხლი (25—26) არ არის 4-ში (ასევე CD ვერსიებში). 27-ე მუხლი ბერძნულის ზოგ
გამოცემაში 24-ე მუხლად მიდის, ან სულ არ არის. ქართულისებრი ვითარება სომხურსა და სი-
რიულ პეშიტაში, ოღონდ ამ უკანასკნელში სულ 28 მუხლაა, რადგან ბერძნულის 23-ე მუხლი გა-
ყოფილა და ორ მუხლად (29 — 24-ად) მიდის (მდრ. 14, 24).

AB

[61]

ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ხ ო რ ი ნ თ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ,

საკითხავი ე.

1

1. სავლე, ჩინებული მოცი-
ქული ქრისტე შესუსი ნებითა
ღმრთისაათა, და სოსთენე ძმაჲ,

2. ეკლესიათა ღმრთისათა,
განწმედილთა ქრისტე შესუს
მიერ, რომელნი არიან ხორინ-
თეს შინა, ჩინებულთა წმიდათა
ყოვლითურთ, რომელნი ჰხადიან
სახელსა უფლისა ჩუენისა შესუ
ქრისტესსა, ყოველთა ადგილ-
თა ჩუენთა და თქუენთა:

3. შადლი თქუენდა და მშუ-
დობაჲ ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა ჩუენისა
შესუ ქრისტესსა.

AB. (სათ.) პავლმ 4, საკითხავი ე] თავი (-7) პირველი 47.

1,1. პავლმ 4, სუსთენე 7.

2. ეკლესიასა ღმრთისასა 4, ჩინებულნი წმიდანი 7, ხადიან 47, ქრისტესა 4,
ქრისტესა 7, თქუენთა და ჩუენთა 47.

3. ჩუენისა]—47, ქრისტესა 7.

CD. 1,2. რომელ 47, ქრისტეს 47, ჰხადიან 4, ქრისტესა 7.
3. ქრისტესსა 4.

CD

[125]

ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ხ ო რ ი ნ თ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ,

პირველი.

1

1. [6v] სავლე, ჩინებული
მოციქული შესუ ქრისტესი ნე-
ბითა ღმრთისაათა, და სოსთენე
ძმაჲ,

2. ეკლესიასა ღმრთისასა,
რომელი არს ხორინთეს შინა,
განწმედილთა ქრისტე შესუს
მიერ, ჩინებულთა წმიდათა, ყო-
ველთა თანა, რომელნი ხადიან
სახელსა უფლისა ჩუენისა შესუ
ქრისტესსა, ყოველსა ადგილსა
მათსა და ჩუენსა:

3. შადლი თქუენდა და მშუ-
დობაჲ ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა შესუ ქრის-
ტესა.

AB

4. უჰმადლობ ღმერთსა ჩემ-
სა მარადის თქუენტუს მადლსა
მას ზედა ღმრთისასა, რომელ
მოცემულ არს თქუენდა ქრისტე
შესუს მიერ.

5. ძამეთუ ყოვლითავე განჰ-
მდიდრდით მას შინა, ყოვლითა
სიტყუთა და ყოვლითა მეცნიე-
რებითა,

6. წითარცა წამებაჲ იგი
ქრისტესი განმტკიცნა თქუენ
შორის,

7. ძამეთუ არარაჲთ ნაკლუ-
ლევან ხარო თქუენ არცაჲა ერ-
თითა მადლითა და მოელოდეთ
გამოჩინებასა მას უფლისა ჩუე-
ნისა შესუ ქრისტესსა,

8. ძომელმან-იგი მტკიცე
გყენეს თქუენ სრულიად უბრა-
ლონი დღესა მას უფლისა ჩუენი-
სა შესუ ქრისტესსა.

9. სარწმუნო არს ღმერთი,
რომლისა მიერ იწოდენით ზიარე-
ებასა მას ძისა მისისა შესუ
ქრისტეს უფლისა ჩუენისასა.

AB. 5. ყოვლითა 47, განმდიდრდით 47, ყოვლითა (2)]—7.

6. ქრისტესი 4, შორის] ზედა 4.

7. არაჲთ 4, არცა 4, ქრისტესა 4, ქრისტესა 7.

8. ქრისტესსა 4, ქრისტესა 7.

9. ქრისტეს 4.

CD. 5. განმდიდრდით უზმ.

7. ერთითა] + რაჲთა 47, მოელოდით] მომლოდეთ ყოფად 47, მას]—47, ქრისტესა 7.

8. აღსასრულამდე 4, ქრისტესა 7.

9. მისისა 7, მისისა 7, ჩუენისა 4.

CD

4. უჰმადლობ ღმერთსა ჩემ-
სა მარადის თქუენტუს მადლსა
მას ზედა ღმრთისასა, მოცემულ-
სა თქუენდა ქრისტე შესუს
მიერ.

5. ძამეთუ ყოვლითა განჰ-
მდიდრდით მას შინა, ყოვლითა
სიტყუთა და ყოვლითა მეცნიე-
რებითა,

6. წითარცა წამებაჲ იგი
ქრისტესი განმტკიცნა თქუენ
შორის,

7. ძამეთუ თქუენ არარაჲთ
ნაკლულევან იყვნეთ არცა ერ-
თითა მადლითა და მოელოდით
გამოჩინებასა მას უფლისა ჩუე-
ნისა შესუ ქრისტესსა.

8. ძომელმანცა დაგამტკიც-
ნეს თქუენ ვიდრე აღსასრუ-
ლადმდე უბრალონი დღესა მას
უფლისა ჩუენისა შესუ ქრის-
ტესა.

9. სარწმუნო არს ღმერთი,
რომლისა მიერ იჩინენით ზიარე-
ებასა მას ძისა მისისასა შესუ
ქრისტეს უფლისა ჩუენისასა.

AB

CD

[62] (Cაგი ე)

10. ღლოცავ თქუენ, ძმანო, სახელითა უფლისა ჩუენისა ზესუ ქრისტესითა, რაათა მასვე იტყოდით ყოველნი, და ნუ იყოფინ თქუენ შორის წვალება, არამედ იყვენით განმტკიცებლ მითვე მეცნიერებითა და მითვე გონებითა.

11. ძამეთუ მეუწყა მე თქუენტვს, ძმანო, ქლოველთა მათგან, ვითარმედ ჭდომა რაამე არიან თქუენ შორის.

12. ღლო ვიტყვ ამას, რამეთუ კაცად-კაცადი თქუენი იტყვს: მე სავლესი ვარ, მე ტპოლოდისი ვარ, მე ჰეფადისი ვარ, მე ქრისტესი ვარ.

13. ღან-მე-ყოფილ არსა ქრისტე? ტნუ სავლე ჯუარს-ეცუა თქუენტვს? ტნუ სახელისა მიმართ სავლესისა ნათელ-ილეთ?

14. ჴჰმადლობ ღმერთსა, რამეთუ არავის თქუენგანსა ნა-

10. ღლო გლოცავ თქუენ, ძმანო, სახელითა უფლისა ჩუენისა ზესუ ქრისტესითა, რაათა მასვე იტყოდით ყოველნი, და ნუ იყოფინ თქუენ შორის წვალება, არამედ იყვენით განმტკიცებულნი მითვე გონებითა და მითვე მეცნიერებითა.

11. ძამეთუ მეუწყა მე თქუენტვს, ძმანო ჩემნო, ქლოველთა¹ მათგან, ვითარმედ ჭდომა რაამე არიან თქუენ შორის.

12. ღლო ვიტყვ ამას [v], რამეთუ კაცად-კაცადი თქუენი იტყვს, ვითარმედ: მე სავლესი ვარ, სოლო მე [ხ 141] — ტპოლოდისი, სოლო მე — ჰეფადისი, სოლო მე — ქრისტესი.

13. ღან-მე-ყოფილ არსა ქრისტე? ჩუ სავლე ჯუარს-ეცუა თქუენტვს? ტნუ სახელისა მიმართ სავლესისა ნათელ-ილეთა?

14. ჴჰმადლობ ღმერთსა, რამეთუ არავის თქუენგანსა ნა-

AB. 10. ქრისტესითა ჟ, წვალებაჟ ჟ, მეცნიერებითა] სარწმუნოებითა ჟ.

11. მჭდომ ჴ.

12. სოლო] — ჟ, პავლესი ჟ, მე კეფადისი ვარ, მე ამპოლოდისი ვარ ჴ.

13. ქრისტე ჴ, პავლესი ჟ, ჯუარს-ეცუა ჴ, პავლესისა ჟ, ნათელ-ილეთა ჴ.

14. გაიოზს ჟ.

CD. 10. სოლო] რამეთუ ჴ, წვალებაჟ ჴ.

12. აპოლოდისი ჴ.

13. არსაჟ, ჯუარს-ეცუაჟ ჴ, ნათელს-ილეთაჟ ჴ.

14. გაიოზს ჴ.

¹ აშიაზე განმარტება: ქლოვი გამომეძიებულად გამოითარგმანების. ამის მიერ ცხად არს, ვითარმედ ზედა-მდგომელთაგან და წინამძღუართა (ზედა-მდგომელთა და წინამძღუართაგან ჰ) ეუწყა პავლეს ჴ.

AB

CD

თელ-ვეც, გარნა ჰრისპეს და ღაიოსს,

15. ძაათა არავინ სთქუათ, რამეთუ: სახელითა ჩემითა ნათელ-ილეთ.

16. ღლო ნათელ-ვეც სტეფანასსაცა სახლსა; მერმე არა ვიცი, უკუეთუ ვისმე ნათელ-ვეც სსუასა.

17. ძამეთუ არა მომავლინა მე უფალმან ნათლის-ცემად, არამედ სახარებად, არა სიბრძნისა სიტყვთა, რაათა არა ცალიერად იყოს ჯუარი იგი ქრისტესი.

18. ძამეთუ სიტყუაჟ იგი ჯუარისაჟ წარწყმედულთა მათ სიცოფე არს, სოლო ცხოვრებულთა მათ ძალ ღმრთისა არს.

19. ჴითარცა წერილ არს: წარვეწყმიდო სიბრძნე იგი ბრძენთაჟ და მეცნიერებაჟ იგი მეცნიერთაჟ შეურაცხ-წყო⁽¹⁾.

20. სადა არს ბრძენი? ტნუ სადა არს მწიგნობარი? სადა არს გამომეძიებელი იგი ამის სოფლისაჟ? ღან- რაჟ-მე-აცო-

თელ-ვეც, გარნა ჰრისპოსს და ღაიოსს,

15. ძაათა არავინ თქუას, ვითარმედ: სახელითა ჩემითა ნათელ-ვეც.

16. ღლო ნათელ-ვეც სტეფანასსაცა სახლსა, მერმე არა ვიცი, უკუეთუ ვისმე ნათელ-ვეც სსუასა.

17. ძამეთუ არა მომავლინა მე ქრისტემან ნათლის-ცემად, არამედ სახარებად, არა სიბრძნისა სიტყვთა, რაათა არა ცალიერ იყოს ჯუარი იგი ქრისტესი.

18. ძამეთუ სიტყუაჟ იგი ჯუარისაჟ წარწყმედულთა მათ სიცოფე არს, სოლო ჩუენ ცხოვრებულთა ამათვს ძალ ღმრთისა არს.

19. ძამეთუ წერილ არს: წარვეწყმიდო სიბრძნე იგი ბრძენთაჟ და მეცნიერებაჟ იგი მეცნიერთაჟ შეურაცხ-წყო.

20. სადა არს ბრძენი? სადა არს მწიგნობარი? სადა არს გამომეძიებელი იგი ამის სოფლისაჟ? ტნუ არა განაცოფა ღმერთ-

AB. 15. რამეთუ] ვითარმედ ჟ.

16. სსუა ჴ.

17. სიტყუათა ჴ, ქრისტესი ჟ.

18. მათე] + თვს ჟ, სიცოფე ჟ, ცხოვრებულთა ჟ.

19. ვითარცა] რამეთუ ჟ, სიბრძნე ჟ.

20. გამომეძიებელი] გამომეტუელი ჟ, სიბრძნე ჟ, იგი (2)] — ჴ.

CD. 16. სოლო] რამეთუ ჴ, სტეფანასსაცა ჴ.

18. ცხოვრებულთა ჴ.

20. არს] + თანა ჰ განაცოფა ჴ, იგი (2)] — ჴ.

⁽¹⁾ ეს. 29,14.

AB

ფა ღმერთმან სიბრძნე იგი ამის სოფლისაჲ?

21. სამეთუ სიბრძნითა მით ღმერთისაჲთა ვერ იცნა სოფელმან სიბრძნითა თუსითა ღმერთი, ჯერ-უჩნდა ღმერთსა ქადაგებითა მით სისულელისაჲთა ცხოვრებად მორწმუნეთა მათ.

22. სამეთუ ჰურიანიცა სასწაულსა ითხოვენ, და წარმართნი სიბრძნესა ეძიებენ.

23. ღოღო ჩუენ ვქადაგებთ ქრისტესა ჯუარს-ცუმულსა: ჰურიანთა სამე საცთურ და წარმართთა სისულელე.

24. ღოღო მათვე ჩინებულთა ჰურიანთა და წარმართთა ქრისტე ღმრთისა ძალ არს და ღმრთისა სიბრძნე.

25. სამეთუ სულელი იგი ღმრთისაჲ უბრძნეს კაცთა არს, და უძლური იგი ღმრთისაჲ უძლიერეს კაცთა არს.

AB. 21. ცხოვრებად 47.

22. ჰურიანი 7, ითხოვენ 2.

23. ქრისტესა 7, ჯუარ-ცუმულსა 7, ჯუარ-ცუმულსა 47, წარმართა 7, სისულელე 4.

24. წარმართა 7, სიბრძნე 47.

25. უბრძნეს 7, კაცთასა 77, უძლიერეს 47, კაცთასა 77.

CD. 21. სიბრძნითა თუსითა სოფელმან 6.

CD

მან სიბრძნე იგი ამის სოფლისაჲ?

21. სამეთუ ვინაჲთგან სიბრძნითა მით ღმრთისაჲთა ვერ იცნა სოფელმან სიბრძნითა თუსითა¹ ღმერთი, ჯერ-იჩინა ღმერთმან ქადაგებითა მით სისულელისაჲთა ცხოვრებად მორწმუნეთა მათ.

22. ოინაჲთგან ჰურიანიცა სასწაულსა ითხოვენ, და წარმართნი სიბრძნესა ეძიებენ.

23. ღოღო ჩუენ ვქადაგებთ ქრისტესა ჯუარ-ცუმულსა: ჰურიანთა სამე საცთურ და წარმართთა სისულელე.

24. [126] ღოღო მათვე ჩინებულთა ჰურიანთა და წარმართთა ქრისტე ღმრთისა ძალ არს და ღმრთისა სიბრძნე.

25*). სამეთუ სულელი იგი ღმრთისაჲ უბრძნეს კაცთა არს, და უძლური იგი ღმრთისაჲ უძლიერეს კაცთა არს.

¹ ხ-შიც არის: «სიბრძნითა თუსითა სოფელმან», მაგრამ გასწორებულია: «სიბრძნითა»-ს ზემოთ ნომრად ბ უხის, სოლო «სოფელმან»-ს ა. ამ შესწორებით ასე გამოდის: «სოფელმან სიბრძნითა თუსითა».

*) ამ მუხლს შენიშვნა აქვს D რედაქციის ნუსხეში: ამით სიტყუათა ნუ კითხვის სახედ წაიკითხავ, არამედ საზოგადოდ 76 (ეს ესება, უთუოდ, 26-ე მუხლს, სადაც სამი კითხვითი წინადადებაა).

AB

26. წწ იხილეთ-და ჩინებულებაჲ ეგე თქუენი, [63] მმანო: წრა მრავალნი ბრძენ არიანა ჯორციელად, არა მრავალნი ძლიერ არიანა, არა მრავალნი აზნაურ არიანა?

27. წრამედ სულელნი იგი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა არცხვნოს ბრძენთა, და უძლური იგი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა არცხვნოს ძლიერთა.

28. ბა უაზნონი იგი სოფლისანი და შეურაცხნი გამოირჩინა ღმერთმან და არა-არსნი იგი, რაჲთა არსნი იგი განაქარვნეს;

29. ქაჲთა არა იქადოს ყოველმან ჯორციელმან წინაშე ღმრთისა.

30. შისგან თქუენ ხართ ქრისტე შესუჲს მიერ, რომელი იქმნა ჩუენდა სიბრძნე ღმრთისა მიერ და სიმაართლე და სიწმიდე და გამოჲსნა.

AB. 26. არიან (1) 47, ჯორციელად 2, არიან (2) 7, (3) 77.

27. გამოირჩინა 4.

28. გამოირჩინა 4.

29. წინაშე ღმრთისა ყოველმან ჯორციელმან 4.

30. რომელი + იგი 7, სიბრძნე 2477 და (1) — 7, სიმაართლე 7, სიწმიდე 7.

CD. 26. რამეთუ — 676, ხედვედით ჩინებულებასა ჩუენსა, მმანო, ვითარმედ 76, არიან 76.

27. გამოირჩინა 2, ძლიერთა მტერთა 1.

28. და შეურაცხნი სოფლისანი 676, არსნი არს 1.

30. გამოჲსნა 1.

CD

26. [ხv] სამეთუ იხილეთ-და ჩინებულებაჲ ეგე თქუენი, მმანო: წრა მრავალნი ბრძენ არიანა ჯორციელად, არა მრავალნი ძლიერ არიანა, არა მრავალნი აზნაურ არიანა?

27. წრამედ სულელნი იგი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა არცხვნოს ბრძენთა და უძლური იგი სოფლისანი გამოირჩინა ღმერთმან, რაჲთა არცხვნოს ძლიერთა.

28. ბა უაზნონი იგი სოფლისანი და შეურაცხნი გამოირჩინა ღმერთმან და არა-არსნი იგი, რაჲთა არსნი იგი განაქარვნეს;

29. ქაჲთა არა იქადოს ყოველმან ჯორციელმან წინაშე ღმრთისა.

30. შისგან თქუენ ხართ ქრისტე შესუჲს მიერ, რომელი იქმნა ჩუენდა სიბრძნე ღმრთისა მიერ, სიმაართლე, სიწმიდე და გამოჲსნა.

¹ «არა მრავალნი აზნაურ არიანა» ჩამატებულია სხვა სვლით 76-ში (ამავე სვლით ამაზე შენიშვნა: ეს ორგანვე ერთი სათვალავი დედას ასრე იყო, ასრე უნდა, ნუ დაბრკოლდებით).

AB

31. ძაფთა, ვითარცა წერილ არს: ქომელი-იგი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდენ⁽¹⁾.

2

1. ღოლო მე, ძმანო, მოვედ თქუენდა, მოვედ არა მეტნობისა სიტყუთა სიბრძნისაჲთა მითხრობად თქუენდა წამებაჲ იგი ღმრთისაჲ.

2. ძამეთუ არარაჲ სსუაჲ დავიდევ გულსა ჩემსა უწყებად თქუენდა, გარნა ქრისტე ესე და იგიცა ჯუარს-ცუმულივე.

3. ჟე უძლურებასა შინა და შიშსა და ძრწოლასა მრავალსა ვიყავ თქუენდა მიმართ.

4. ნა სიტყუაჲ ჩემი და ქადებაჲ ჩემი არა რწმუნებითა მით სიბრ[ვ]ძნისა სიტყუთა, არამედ გამოცხადებითა სულისა წმიდისაჲთა და ძალითა,

AB. 31. რაფთა]—ღ, რომელ-იგი ღ, -იგი]—ღ, იქადოდენ] იქადოდის ღ.

2,1. მოვედ]—ღ, არა მოვედ ღ.

2. სსუაჲ]—ღ, თქუენდა] თქუენ შორის ღ, იესუ ქრისტე ღ, ჯუარ-ცუმულივე ღ.

3. ძწოლასა+შინა ღ, ვიყავ მრავალსა ღ.

4. მით]—ღ.

CD. 31. -იგი (2)]—ზბღ.

2,1. რაჲ მოვედ ზბღ, მო-რაჲ-ვიდე ბ.

2. სსუაჲ დავიდევ გულსა ჩემსა] ესაჲე ბღ, თქუენდა] რასმე თქუენ შორის ბღ, იესუ ქრისტე ზღ.

3. მომართ ბ.

(1) იერ. 9,24.

CD

31. ძაფთა, ვითარცა-იგი წერილ არს: ქომელი-იგი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდის.

2

1. ნა მე მო-რაჲ-ვედ თქუენდა, ძმანო, არა მოვედ მეტნობისა სიტყუთა სიბრძნისაჲთა მითხრობად თქუენდა წამებაჲ იგი ღმრთისაჲ.

2. ძამეთუ არარაჲ სსუაჲ დავიდევ გულსა ჩემსა უწყებად თქუენდა, გარნა ქრისტე ესე და ესეცა ჯუარ-ცუმული.

(*ღ)

3. ნა მე უძლურებასა შინა და შიშსა და ძრწოლასა მრავალსა ვიყავ თქუენდა მიმართ.

4. ნა სიტყუაჲ ჩემი და ქადებაჲ ჩემი არა რწმუნებითა კაცობრივისა სიბრძნისა სიტყუთაჲთა, არამედ გამოცხადებითა სულისაჲთა და ძალითა,

AB

5. ძაფთა სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი არა იყოს სიბრძნითა კაცთაჲთა, არამედ ძალითა ღმრთისაჲთა.

(ძაფი ჟ, რ-განვე)

6. ღოლო სიბრძნესა მას ვიტყვ სრულთა მათ მიმართ, სიბრძნესა არა ამის სოფლისასა, არცაღა მთავართასა მას ამის სოფლისასა, რომელნი განქარვებად არიან,

7. ტრამედ ვიტყვ ღმრთისა სიბრძნესა, საიდუმლოსა მას დაფარულსა, რომელ-იგი პირველადვე გამოაჩინა ღმერთმან უწინარეს საუკუნეთა სადიდებელად ჩუენდა.

8. ქომელ-იგი არავინ მთავართაგანმან ამის სოფლისამან იცნა იგი; უკუეთუმცა იცნეს, არამცა უფალი იგი დიდებისაჲ ჯუარს-აცუეს.

9. ტრამედ ვითარცა წერილ არს: ქომელი თუალმან არა იხილა, და ყურსა არა ესმა, და გულსა კაცისასა არა მოუჭდა,

(სათ.) რ-განვე]—ღ.

AB. 6. სიბრძნისა ღ, სოფლისათა ღ, მთავრობასა ღ.

7. ვიტყვ ღ, რომელი-იგი ღ, გამოაჩინა] განაჩინა ღ, უწინარეს ღ.

8. რომელი-იგი ღ, ეცნა ღ, ჯუარს-ჟცუა.

9. არამედ]—ღ, რომელი (1)]+იგი ღ.

9. მოჭდა ღ, რომელი (2)] რომელ-იგი ღ, რომელი-იგი ღ.

CD. 6. ვიტყვ ბღ, მათ (2)]—ბღ, რომელნი განქარვებად არიან] განქარვებადთასა ბღ.

7. ვიტყვ ბ, საიდუმლოდ ზბ.

8. რომელი-იგი ზბღ.

9. კაცისა ზ, რომელი]+იგი ბ.

CD

5. ძაფთა სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი [ზ 142] არა იყოს სიბრძნითა კაცთაჲთა, არამედ ძალითა ღმრთისაჲთა.

(*)

6. [v] ღოლო სიბრძნესა ვიტყვ სრულთა მათ მიმართ, ღოლო სიბრძნესა არა ამის სოფლისასა, არცა მთავართა მათ სოფლისათა, რომელნი განქარვებად არიან,

7. ტრამედ ვიტყვ სიბრძნესა ღმრთისასა, საიდუმლოდ დაფარულსა მას, რომელი-იგი პირველადვე განაჩინა ღმერთმან უწინარეს საუკუნეთა სადიდებელად ჩუენდა.

8. ქომელ-იგი არავინ მთავართაგანმან ამის სოფლისამან იცნა; რამეთუ უკუეთუმცა ეცნა, არამცა უფალი იგი დიდებისაჲ ჯუარს-ეცუა.

9. ტრამედ ვითარცა წერილ არს: ქომელი თუალმან არა იხილა, და ყურსა არა ესმა, და გულსა კაცისასა არა მოუჭდა,

AB

რომელი განუზადა ღმერთმან მოყუარეთა თვსთა⁽¹⁾.

10. ჩამეთუ ჩუენ გამოგვცხადა ღმერთმან სულითა თვსითა; ჩამეთუ სული ყოველსავე გამოეძიებს, და სიღრმესაცა ღმერთისასა.

11. წინ-მე უკუე იცის კაცმან კაცისაჲ, გარნა სულმანვე [64] კაცისამან, რომელ არს მის თანა? უგრეცა ღმერთისაჲ არა-ვინ იცის, გარნა სულმანვე ღმერთისამან.

12. ღოლო ჩუენ არა სული ამის სოფლისაჲ მოგვლებიეს, არამედ სული იგი, რომელ არს ღმერთისაგან, რაჲთა ვიცოდით ღმერთისა მიერ მონიჭებული ჩუენდა;

13. სომელსაცა-ესე ვიტყვთ არა სწავლულებითა კაცთა სიბრძნისა სიტყვთა, არამედ სწავლითა სულისა წმიდისაჲთა სულიერთა მათ თანა სულიერსა შევატყუებთ.

14. ღოლო მშვნვიერმან მან კაცმან არა შეიწყნარის სულისა

CD

რომელი განუზადა ღმერთმან მოყუარეთა თვსთა¹.

10. ღოლო ჩუენ ღმერთმან გამოგვცხადა სულისა მიერ თვსისა; ჩამეთუ სული ყოველსავე გამოეძიებს, და სიღრმესაცა ღმერთისასა.

11. ჩამეთუ ვინ-მე უკუე იცის კაცმან კაცისაჲ, გარნა სულმანვე კაცისამან, რომელი არს მის თანა? უგრეცა ღმერთისაჲ არა-ვინ იცის, გარნა სულმანვე ღმერთისამან.

12. ღოლო ჩუენ სული არა ამის სოფლისაჲ მოგვლებიეს, არამედ სული იგი, რომელ არს ღმერთისაგან, რაჲთა ვიცოდით ღმერთისა მიერ მონიჭებული იგი ჩუენდა;

13. სომელსაცა-ესე ვიტყვთ არა სწავლულებითა კაცობრივისა სიბრძნისა სიტყუათაჲთა, არამედ სწავლითა სულისა წმიდისაჲთა სულიერთა სულიერად შევატყუებთ.

14. ღოლო მშვნვიერი კაცი არა შეიწყნარებს სულისა

AB. 9. თვსთა] მისთა ო.

10. ჩამეთუ] ღოლო ო, გამოგვცხადა ო, სულითა]+მით ო, გამოიძიებს ო.

11. რომელ არს მის თანა]—ჲ, რომელი ო, ეგრევე ო.

12. სული არა ამის ო, მოგვლებიეს ო, მონიჭებული]+იგი ო.

13. რომელსა-ესე ო, ვიტყვ ო, სწავლულთა ო, სულისასა ო.

14. მშვნვიერმან ო, არს ო, განიკითხვენ ო.

CD. 9. თვსთა] მისთა ო.

10. ღმერთმან ჩუენ ო-ო.

11. ეგრეთა ო-ო, არა-ვინ ო.

14. ღოლო] ჩამეთუ ო-ო, ღმერთისასა ო-ო-ო, უჩნს ო, არს ო, განიკითხვის ო.

¹ აშიაზე შენიშვნა: ფრიად (-ო) დაფარული ო-ო-ო.

(¹) ეს. 64,4.

AB

მისგან ღმერთისაჲსა, ჩამეთუ სიცოფე უჩნ მას, და ვერ შემძლებელ არს ცნობად, ჩამეთუ სულიერად განიკითხვენ.

15. სულიერმან მან განიკითხის ყოველი, ღოლო იგი არა-ვისგან განიკითხვის.

CD

ღმერთისაჲსა, ჩამეთუ სიცოფე უჩნ მას, და ვერ შემძლებელ არს ცნობად, [65] ჩამეთუ სულიერად განიკითხვენ.

15. [127] ღოლო სულიერი განიკითხავს ყოველსავე, და იგი არა-ვისგან განიკითხვის.

(*)

16. წინ-მე უკუე ცნა გონებაჲ უფლისაჲ, ანუ ვინ-მე თანა-მზრახვალ ეყო მას? (¹) ღოლო ჩუენ გონებაჲ ქრისტესი გუაქუს.

16. ჩამეთუ ვინ ცნა გონებაჲ უფლისაჲ, რაჲთამცა აზრასა მას? ღოლო ჩუენ გონებაჲ ქრისტესი გუაქუს.

3

1. ჭე, ძმანო, ვერ გეტყოდეთქუენ ვითარცა სულიერთა, არამედ ვითარცა ჯორციელთა, ვითარცა ჩჩულთა ყრმათა.

2. სძე გასუ თქუენ და არა საჭმელი, ჩამეთუ არა გეძლო, არცაღა აწ გიძლავს,

3. ჩამეთუ ჯორციელველა ხართ. სადა უკუე თქუენ შორის შური და ჯდომად, არა ჯორციელველა ხართა და კაცობრივ იქცევით?

3

1. ოა მე, ძმანო, ვერ უძლე სიტყუად თქუენდა ვითარცა სულიერთა, არამედ ვითარცა ჯორციელთა, ვითარცა ჩჩულთა ქრისტეს მიერ.

2. სძე გასუ თქუენ და არა საჭმელი, ჩამეთუ არა გეძლო, არამედ არცაღა აწ გიძლავს,

3. ჩამეთუ წუთლა ჯორციელვე ხართ. ჩამეთუ სადაღა თქუენ შორის შური და ჯდომად და განწვალებანი, არა ჯორციელველა ხართა და კაცობრივ იქცევით?

AB. 15. განიკითხოს ო.

16. ვინ-მე (1)] ვინ ო, უკუე]—ჲ, ცნა] იცის ო, ვინ-მე (2)] ვინ ო-ო, თანა-მზრახვალ ო] თანა-მზრუნველ ო, ეყოს ო, ქრისტესი ო, გუაქუს ო.

3,1. ჩჩულთა ო.

2. გასუ ო, და ვერცაღა ო, ჯდომად]+არს ო, ჯორციელვე (2) ო.

CD. 15. ღოლო] ჩამეთუ ო.

3,2. არა]+მტკიცე ო, არა]არა ო.

(¹) ეს. 40,13.

AB

[V] წავი უ, რ-განვე)

4. ჩაქამს ვინმე თქუას: შე საფლგისი ვარ, და სხუამან თქუას: მე ჯოლოღისი ვარ, არა კაცნიველა ხართა?

5. ჩაა არს ჯოლო? ჯნუ რაა არს საფლე? შსახურნი არიან, რომელთაგან გრწმენა, და კაცად-კაცადსა ვითარცა ღმერთმან მისცა.

6. შე დავასხ, ჯოლო მორწყო, სოლო ღმერთმან აღაორძინა.

7. ჯწ უკუე არცა დამსხმელი იგი რაა არს, არცა მომრწყველი, არამედ აღმაორძინებელი ღმერთი.

8. ღამსხმელი იგი და მომრწყველი ერთ არიან; კაცად-კაცადმან თუხი სასყიდელი მიიღის თუხისაებრ შურომისა.

9. ჩამეთუ ღმრთისა თანა-შემწენი ვართ; ღმრთისა ნამუშავენი და ღმრთისა აღშენებულნი ხართ.

AB. (სათ.) რ-განვე) — 4L.

4. თქვს L, პავლესი 4L7, სხვან L, თქვს L, ამპოლოღისი L, კაცნივე L.

5. ამპოლო L, რომელთაგან] + თქუენ L, კაცად-კაცადსა] კაცადსა 4, ღმერთმან] უფალმან 4L.

6. ამპოლო L, მორწყა C.

7. დამსხმელ 4L, იგი] — L.

8. დამსხმელი L, მოიღოს 4L7, შრომისა 4L7.

9. და ღმრთისა თანა-მუშაკნი L, აღშენებულნი 4L.

CD. 4. ამპოლოღისი Lx.

5-6. ამპოლო Lx.

8. სოლო] რამეთუ L.

9. თანა-შემწენი] თანა-მოქმედნი Lx.

CD

4. ჩამეთუ რაქამს ვინმე იტყოღის, ვითარმედ: შე საფლესი ვარ, და სხუა იტყოღის: მე ჯოლოღისი ვარ, არა ჯორციელველა ხართა?

5. ჩამეთუ რაა არს საფლე? ჯნუ რაა არს ჯოლო? ჯრამედ მსახურნი, რომელთაგან თქუენ გრწმენა, და კაცად-კაცადსა ვითარცა უფალმან მისცა.

6. შე დავასხ, ჯოლო მორწყო, სოლო ღმერთმან აღაორძინა.

7. ჯწ უკუე არცა დამსხმელი რაა არს, არცა მომრწყველი, არამედ აღმაორძინებელი ღმერთი.

8. ღოლო დამსხმელი იგი და მომრწყველი ერთ არიან; და კაცად-კაცადმან თუხი სასყიდელი მიიღოს თუხისაებრ შრომისა.

9. ჩამეთუ ღმრთისა თანა-შემწენი ვართ; ღმრთისა ნამუშავენი, ღმრთისა აღშენებულნი ხართ.

AB

10. ჭადლითა მით ღმრთისაათა, რომელ მოცემულ არს ჩემდა, ვითარცა ბრძენმან სუროთმოძღუარმან, საფუძველი დავდე, და სხუა იგი აშენებდინ. ღოლო კაცად-კაცადი ეკრძალენ, ვითარ ვინ აშენებდეს.

11. ჩამეთუ საფუძველი სხუა ვერვის ჭელ-ეწიფების დადებად გარეშე მისსა, რომელ-იგი დადებულ არს, რომელ არს შესუ ქრისტე.

12. ოკუეთუ ვინმე [65] აშენებდეს საფუძველსა მას ზედა ოქროსა, ვეცხლსა, ანთრაქსა პატიოსანსა, ძელსა, თივასა, ლერწამსა,

13. ხაცად-კაცადისა იგი საქმე გამოცხადნეს, რამეთუ ღლემან მან გამოაცხადოს, რამეთუ ცეცხლითა გამოჩინებად არს; და კაცად-კაცადისა იგი საქმე, ვითარ-რაა იყოს, ცეცხლმან გამოაცხადოს.

14. ჰომლისა საქმე ეგოს, რომელ-იგი აღაშენა, მან სასყიდელი მიიღოს.

AB. 10. მადლითა L, რომელი L, სუროთმოძღუარმან L7, საფუძველი L, აშენებდინ 4L, აღშენებდინ L, ვითარვინმე L, აშენებდეს 4L.

11. საფუძელი L, გარეშე 4L, მისა L7, რომელ-იგი] რომელი L, რომელ არს] — L, ქრისტე L7.

12. აშენებდეს 4L, საფუძელსა L, ამას 4L, პატიოსანსა 4L7.

13. გამოჩინებად] გამოცხადებად 4.

14. რომლისა] + იგი L, რომელი-იგი L, აღაშენა 4L, მოიღოს 4L7.

CD. 11. რომელ-იგი L.

12. ანთრაქთა] ქვათა C7x.

13. თუთოეულისა (თითოეულისა Lx) საქმე ცხად იქმნეს C7x, მან] — L, ღლემან მან გამოაცხადოს] ღლე საცნაურ-ჰუოფს 4.

14. მიიღოს L.

7. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

10. ჭადლითა მით ღმრთისაათა, მოცემულითა ჩემდა, ვითარცა ბრძენმან სუროთმოძღუარმან, საფუძველი დავდე, სოლო სხუა იგი აშენებდინ. [v, ხ 143] ღოლო კაცად-კაცადი ეკრძალენ, ვითარ-ძი აშენებდეს.

11. ჩამეთუ საფუძველი სხუა ვერვის ჭელ-ეწიფების დადებად გარეშე მისსა, რომელი-იგი დადებულ არს, რომელ არს შესუ ქრისტე.

12. ოკუეთუ ვინმე აშენებდეს საფუძველსა ამას ზედა ოქროსა, ვეცხლსა, ანთრაქთა პატიოსანთა, ძელსა, თივასა, ლერწამსა,

13. ხაცად-კაცადისა იგი საქმე გამოცხადნეს, რამეთუ ღლემან მან გამოაცხადოს, რამეთუ ცეცხლითა გამოჩინებად არს; და კაცად-კაცადისა იგი საქმე, ვითარ-რაა იყოს, ცეცხლმან გამოცხადოს.

14. ჰომლისა-იგი საქმე ეგოს, რომელ აღაშენა, სასყიდელი მიიღოს.

AB

15. ჰომლისა-იგი საქმე დაიწუეს, იგი იზღვიოს; ხოლო თვთ ცხოვნდეს და ეგრე ცხოვნდებოდის, ვითარცა ცეცხლისაგან.

16. ზნუ არა უწყით, რამეთუ ტაძარნი ღმრთისანი ხართ, და სული ღმრთისა და მკვდრებულ არს თქუენ შორის?

17. ჰომელმან ტაძარი იგი ღმრთისაა განსრწნეს, განრყუნეს იგიცა ღმერთმან; რამეთუ ტაძარი იგი ღმრთისაა წმიდა არს, რომელ-ეგე თქუენ ხართ.

18. ჩუენ თავსა თვსსა აც-თუნებნ. ოკუეთუ ვისმე ბრძენ ეგონოს თავი თვსი თქუენ შორის ამას სოფელსა, სულელ იქმენინ, რაათა იყოს ბრძენ¹.

19. ჰამეთუ სიბრძნე ამის სოფლისაა სიცოფე არს წინაშე ღმრთისა, რამეთუ წერილ არს: ჰომელმან შეიპყრნის ბრძენნი მეცნიერებითა მათითა⁽¹⁾.

AB. 15. რომლისა-იგი ზნ, ხოლო იგი განერეს და ეგრე (ეგრე 7) განერეს 47, ხოლო თვთ განერეს და ეგრევე განერეს 7.

16. უწყითა 7, ხართ ღმრთისანი 47.

17. რამეთუ რომელმან 47, რამეთუ 7, იგი (1)]—7, განჰსრწნეს 7, განრყუნეს]—7, იგი (2)]—7.

18. თავი თვსი ბრძენ ჰგონიეს 4, სულელი 7, იქმენინ 4, იქმენ 7, იყოს] + იგი 47.

19. სიბრძნე 7, რამეთუ] ვითარცა 47, მათითა] თვსითა 7.

CD. 15. და (—7) რომლისა 7, იზღვიოს] დასჭირდეს 7, განერეს (1)] ცხოვნდეს 7, ცხოვნდეს 7, და] არამედ 7, ესრეთ 7, განერეს (2)]—7.

17. თქუენ ხართ 7.

18. ბრძენ ჰგონიეს თავი თვსი] ჰგონიეს ბრძენ ყოფა 7, სულელი 7, იქმენით სულელ 7, იგი]—7.

¹ მე-18 მუსსს (ზ-ში აშიაზე, 4-ს ტექსტის შიგნით) წითლით შენიშვნა ასლავს: ატიკელნი (ანტიკელნი 4) კანონი. შდრ. 9,26; 11,21 (სქოლიოები).

(¹) იოზ. 5,13.

CD

15. ჰომლისა-იგი საქმე დაიწუეს, იზღვიოს; ხოლო იგი განერეს და ეგრეთ განერეს, ვითარცა ცეცხლისაგან.

16. ზრა უწყითა, რამეთუ ტაძარნი ღმრთისანი ხართ, და სული ღმრთისა და მკვდრებულ არს თქუენ შორის?

17. ჰომელმან ტაძარი ღმრთისაა განსრწნეს, განსრწნეს იგიცა ღმერთმან; რამეთუ ტაძარი ღმრთისაა წმიდა არს, რომელ-ეგე ხართ თქუენ.

18. ჩუენ თავსა თვსსა აც-თუნებნ. ოკუეთუ ვისმე ბრძენ ჰგონიეს თავი თვსი თქუენ შორის ამას სოფელსა, სულელ იქმენინ, რაათა იყოს იგი ბრძენ.

19. ჰამეთუ სიბრძნე ამის სოფლისაა სიცოფე არს წინაშე ღმრთისა, რამეთუ წერილ არს: ჰომელმან შეიპყრნის ბრძენნი სივერაგითა მათითა.

AB

20. ზა კუალად იტყვს: [v] ოკუალმან იცნის ზრახვანი ბრძენთანი, რამეთუ არიან ამაო⁽¹⁾.

21. ზმიერითგან ნუვინ იქადინ კაცთაგანი, რამეთუ ყოველივე თქუენი არს:

22. ღინა თუ სავლე, გინა-თუ ზოლო, გინა თუ ზეფა, გინა თუ სოფელი, გინა თუ ცხოვრება, გინა თუ სიკუდილი, გინა თუ აწინდელი ქამი, გინა თუ მერმე იგი ქამი — ყოველივე თქუენი არს.

23. ზა თქუენ — ჰრისტესნი, და ჰრისტე — ღმრთისა.

4 (თავი 3, რ-განვე)

1. ღსრტო შემრაცხენინ ჩუენ კაცმან, ვითარცა მსახურნი ჰრისტესნი და მნენი საიდუმლოთა ღმრთისათანი.

2. ჰოლო აქა ამიერიტგან საძიებელ არს მნეთა მათ შორის, რაათა სარწმუნო ვინმე იპოვოს.

3. ჰოლო ჩემდა საწუნელება არს, უკუეთუ თქუენ მიერ გან-

AB. 20. იცნის] უწყნის 7.

22. პავლ 47, ამპოლო 7, თუ (3)]—7, ცხოვრება 47, თუ (7)]—7, მერმე 7, ყოველი 7.

23. და]—77, ჰრისტესნი 4, ჰრისტე 77. (სათ.) რ-განვე]—47.

4,1. ესრე 47, ჰრისტესნი 4, საიდუმლოთა 4.

2. სარწმუნოდ 4, იპოოს 7.

CD. 22. აპოლონ 7, აპოლო 7, გინა თუ სოფელი]—77.

4,1. საიდუმლოთა 77, ღმრთისათანი] მისთანი 77.

2. იპოოს 77-77.

(¹) ფსალ. 93,11.

CD

20. ზა კუალად იტყვს: ოკუალმან უწყნის ზრახვანი ბრძენთანი, რამეთუ არიან ამაო.

21. ზინადცა ნუვინ იქადინ კაცთაგანი, რამეთუ ყოველივე თქუენი არს:

22. ღინა თუ სავლე, გინა თუ ზოლო, გინა თუ ზეფა, გინა თუ სოფელი, [7v] გინა თუ ცხოვრება [128] გინა თუ სიკუდილი, გინა თუ აწინდელი ქამი, გინა თუ მერმე იგი ქამი — ყოველივე თქუენი არს.

23. ჰოლო თქუენ — ჰრისტესნი, ხოლო ჰრისტე — ღმრთისა.

4

1. ღსრეთ შემრაცხენინ ჩუენ კაცმან, ვითარცა მსახურნი ჰრისტესნი და მნენი საიდუმლოთა ღმრთისათანი.

2. ჰოლო აქა ამიერიტგან საძიებელ არს მნეთა მათ შორის, რაათა სარწმუნო ვინმე იპოვოს.

3. ჰოლო ჩემდა საწუნელება არს, უკუეთუ თქუენ მიერ გან-

AB

ვიკითხო გინა თუ კაცობრივისა-
საგან ღღისა; არამედ არცაღა
თავსა ჩემსა განვიკითხავ.

4. ძამეთუ არარაჲ თავსა
ჩემსა შემიცნობიეს, არა თუ
ამით რას განვმართლდები; სო-
ლო განმკითხველი ჩემი უფალი
არს.

5. წმისთჳს ნუვინ წინაჲს-
წარ ქამისა გან-რასმე-იკითხვი-
დეთ, ვიდრემდე მოვიდეს უფალი
და განანათლოს [66] დაფარუ-
ლი იგი ბნელისაჲ და გამოა-
ცხადნეს ზრახვანი გულისანი,
მაშინ ქებაჲ იყოს კაცად-კაცა-
დისაჲ ღმრთისა მიერ.

(ძავი 7, 1-განვე)

6. ღოლო ესე, ძმანო, სახედ
დავდეგ თავისა ჩემისათჳს და
წპოლოხსთჳს თქუენდა მიმართ,
რადთა ჩუენ მიერ ისწავოთ, ნუ
უფროჲს წერილისა მის ჰზრა-

CD

ვიკითხო გინა თუ კაცობრივისა-
გან ღღისა; არამედ არცაღა
თავსა ჩემსა განვიკითხავ.

4. ძამეთუ არარაჲ თავსა
ჩემსა შემიცნობიეს, არამედ
არა თუ ამით განვმართლდები;
სოლო განმკითხველი ჩემი
უფალი არს.

(*)

5. წმისთჳს ნუ წინაჲსწარ
ქამსა რას განიკითხავთ, ვიდ-
რემდის მოვიდეს უფალი, რო-
მელმანცა განანათლოს დაფა-
რული იგი ბნელისაჲ და განა-
ცხადნეს ზრახვანი იგი გულთა-
ნი, და მაშინ ქებაჲ იყოს კაცად-
კაცადისაჲ ღმრთისა მიერ.

6. ღოლო ესე, ძმანო, სახედ
დავდეგ თავისა ჩემისა და წპო-
ლოხსა თქუენთჳს, რადთა ჩუენ
მიერ ისწავოთ, არა უფროჲს წე-
რილისა მის ზრახვად; რადთა

AB. 4. რას] + მე 7, განმკითხველი] განმამართლებელი 7.

5. ვიდრე 7, იგი] — 7, ზრახვანი] + იგი 7.

(სათ.) 1-განვე] — 47.

6. დავდეგ 7, აპოლოხსთჳს 7, ისწავოთ 47, წერილისაჲ 4, ზრახვად 47, 7,
ერთისა 7, მოყუასი] — 47, მოყუასისათჳს] მოყუასისა ზედა 7.

CD. 4. ამითა 674.

5. წინაჲსწარ 7.

6. სახედ... აპოლოხსა] გარდმოვიჩემე თავისა ჩემისად და აპოლოხსდად 74,
ჩუენ] ჩემ 74, ერთი-ერთსა ზედა განჰლაღნეთ] ერთი-ერთისათჳს გან-
სივნეთ 74 (აშიაზე განმარტება: სამართლად უწოდა განსივნებად, რამეთუ

ვითარ-იგი განსივნებული არა ჯორციითა მსუქან არს, არამედ ბაღმითა, ანუ ქართთა
განბერილ იქმნის, ეგრეთვე უოველი მზუაობარი და მოქადული არაჲეშმარიტითა,
არამედ 74).

AB

ხავთ; რადთა არა ერთი-ერთსა
ზედა განჰლაღნეთ მოყუასი მო-
ყუასისათჳს.

7. 7. რინ განგიკითხავს შენ?
წნუ რაჲ გაქუს, რომელ არა მი-
გიღებებს? 44. კუეთუ მიგიღე-
ბებს, რაჲსა იქადი, ვითარცა
არა-მიღებულსა?

8. წწვე სამე განმადლარ
ხართ და აწვე განჰმდიდრდით¹
და თჳნიერ ჩუენსა ჰსუფევდით.
თა თუმცა ჰსუფევდით, რადთა
ჩუენცა თქუენ თანა ვსუფევე-
დით!

9. 9. გრეთ ვჰგონებ, ვითარ-
მედ ღმერთმან ჩუენ მოციქულ-
ნი უკუანაჲსკნელად გამოგუა-
ჩინნა ვითარცა სასიკუდინე-
ნი, რამეთუ თითის საჩუენებელ
ვიქმნენით სოფლისა, ანგელოზთა
და კაცთა.

10. ჩუენ სულელ ჭრისტეს-
თჳს, სოლო თქუენ ბრძენ ჭრის-
ტეს მიერ; ჩუენ უძლურ და
თქუენ ძლიერ; თქუენ დიდებულ
და ჩუენ გინებულ.

AB. 7. რასა 7.

8. სამე] — 4, აწვე (1)] აწ ვისამე 7, განმსდიდრდით 47, სუფევდით 7,

ვსუფევდით 7.

9. ეგრე 7, ესრე 7, თითით 4.

10. ქრისტესთჳს 4, ქრისტეს 4.

CD. 8. ხართა 67, და (1)] — 674, განჰმსდიდრდითა 674, და (2)] — 674, სუ-
ფევდით] განჰმფედითა 674, და (3)] 38 674, რადთა] + მცა 674, ვსუ-
ფევდით] ვმეფობდით 674.

¹ 7-ში «განმს» არის დარჩენილი, დანარჩენი წაჭრილია ქვემოლან.

AB

11. [v] ჴიდრე აქა ქამადმდე გუშისცა და გუწყურისცა, შიშუელ ვართ და ვიქენჯნებით, და განუსუენებელ ვართ და ვშურებით,

12. ქამეთუ ვიქმთ ჳელითა ჩუენითა. შაგინებელთა ჩუენთა ვაკურთხევთ; ვიდევნებით და თავს-ვიდებთ;

13. ნა მგმობართა ჩუენთა ულოცავთ, ვითარცა ნარჩევნი სოფლისანი შვეიქმნენით, ყოველთა ნასსურ მოაქამდე.

14. ჴრა თუ საკდემელად თქუენდა მივსწერ, არამედ ვითარცა შვილთა საყუარელთა გასწავებ თქუენ.

15. ნაღათუ ბევრ მზარდულ გესხნეს თქუენ ქრისტეს მიმართ, არამედ არა მრავალ მამა, რამეთუ ქრისტე ჴესუას მიერ სახარებისა მისგან მე გშვენ თქუენ.

16. ჴლოცავ თქუენ, მობაძავ ჩემდა იყვენით.

CD

11. ჴიდრე აქა ქამადმდე გუშისცა და გუწყურისცა, შიშუელ ვართ და ვიქენჯნებით, და განუსუენებელ ვართ და ვშურებით,

12. ქამეთუ ვიქმთ ჳელითა ჩუენითა. შაგინებელთა ჩუენთა ვაკურთხევთ; ვიდევნებით და თავს-ვიდებთ;

13. შგმობართა ჩუენთა ულოცავთ, ვითარცა ნარჩევნი სოფლისანი შვეიქმნენით, ყოველთა ნასსურ მოაქამდე.

14. ჴრა საკდემელად თქუენდა მივსწერ ამას, არამედ ვითარცა შვილთა ჩემთა საყუარელთა გასწავებ.

15. ქამეთუ დაღათუ ბევრ მზარდულ გესხნენ ქრისტეს მიერ, არამედ არა მრავალ მამა, რამეთუ ქრისტე ჴესუას მიერ სახარებისა მისგან მე გშვენ თქუენ.

16. ჴლოცავ თქუენ, მობაძავ ჩემდა იყვენით.

AB. 11. ქამადმდე ႁ, გუშისცა Ⴀ, გუშისცა Ⴁ, გუშისცა Ⴂ, და შიშუელ Ⴃ, შიშუელ ვართ]—Ⴄ, ვიქენჯნებით Ⴅ, დავიქენჯნებით Ⴆ.

13. და]—Ⴇ, ყოველთა ყოველ Ⴈ, აქამომდე Ⴉ.

14. მივსწერ]+ამას Ⴋ, მივსწერ Ⴌ, თქუენ]—Ⴍ.

15. გესხნენ Ⴎ, თქუენ]—Ⴏ, ქრისტეს Ⴐ, მიმართ] მიერ Ⴑ, ქრისტე Ⴒ.

CD. 11. აქა] აწინდელად Ⴓ, ქამადმდე Ⴔ, და შიშუელ Ⴕ, განუსუენებელ] და უდგრომელ Ⴖ.

12. მაგინებელთა... ვიდევნებით] გინებულნი ვაკურთხევთ, დევნილნი Ⴗ.

13. მგმობართა ჩუენთა ულოცავთ] გმობილნი ვპლოცავთ Ⴘ, ნასსურ] წარსაჯოცელ Ⴙ, მოაქამომდე Ⴚ.

15. დაღაცათუ Ⴛ.

¹ «ჳელითა... ვაკურთხევთ» არ იკითხება ႁ-ში.

AB

17. Ⴀმისთჳს მივავლინე თქუენდა Ⴀიმოთე, რომელ არს შვილი ჩემი საყუარელი და სარწმუნოა უფლისა მიერ, რომელმან მოგაწესენეს თქუენ გზანი ჩემნი ქრისტე ჴესუას მიმართ, ვითარცა-იგი ყოველსა ადგილსა ყოველთა ეკლესიათა უწამებ.

18. ქეცა თუ არა მოსლვასა მას ჩემსა თქუენდა გან- ვინმე -ლაღნეს.

19. ჴრამედ მივიდე ადრე თქუენდა, უფალსა თუ უნდეს, და ვცნა [67] არა თუ სიტყუაა იგი განლაღებულთა მათ, არამედ ძალი,

20. ქამეთუ არა სიტყუთა არს სასუფეველი ღმრთისა, არამედ ძალითა.

(ძავი ყ)

21. Ⴀწ რაა გნებაეს? ჳუერთხითა მოვიდე თქუენდა, ანუ სიყუარულითა სულითა მით მშჳდობისათა?

AB. 17. Ⴀიმოთე Ⴁ, რომელ არს]—Ⴃ, იესუ ქრისტეს (ქრისტე) Ⴄ, ქრისტე Ⴅ, ყოველთა ადგილთა Ⴆ, უწამებ] ვასწავებ Ⴇ.

19. მოვიდე Ⴈ, თქუენდა ადრე Ⴉ, იგი]—Ⴊ.

20. სიტყუთ Ⴋ არის Ⴌ, ღმრთისა]—Ⴍ.

21. სულისა Ⴎ, მით]—Ⴏ.

CD. 17. რომელმან] რაათა Ⴀ.

18. მოსლვასა მას ჩემსა] მომავლობისა ჩემისათჳს Ⴓ, გან- ვინმე -ლაღნეს Ⴔ.

19. თქუენდა ადრე Ⴅ, იგი]—Ⴆ.

20. ღმრთისა] ცათა Ⴇ.

CD

(*)

17. Ⴀმისთჳს მივავლინე თქუენდა Ⴀიმოთე, რომელ არს შვილი ჩემი საყუარელი და სარწმუნოა უფლისა მიერ, რომელმან მოგაწესენეს თქუენ გზანი ჩემნი ქრისტეს მიერ, ვითარცა-იგი ყოველთა ადგილთა ყოველთა ეკლესიათა ვასწავებ.

18. ქაათა არა მოსლვასა მას ჩემსა თქუენდა გან- ვინმე -ლაღნეს.

19. Ⴀოლო მოვიდე ადრე თქუენდა, უფალსა თუ უნდეს, და ვცნა არა სიტყუაა იგი განლაღებულთა მათ, არამედ ძალი,

20. ქამეთუ არა სიტყუთ არს სასუფეველი ღმრთისა, არამედ ძალითა.

21. [129, Ⴈ v] ქაა გნებაეს? ჳუერთხითა მოვიდე თქუენდა, ანუ სიყუარულითა და სულითა მშჳდობისათა?

AB

5

1. ყოვლად ითქუმის-ვე, რა-
ხსა თქუენ შორის სიძვაჲ და ეგე-
ვითარი სიძვაჲ, რომელ არცა
წარმართთა შორის სახელ-ედე-
ბის, ვითარცა მამის ცოლი ვის-
მე ცოლად ესუა.

2. ნა თქუენ განლაღებულ
ხართ და არა უფროჲსად იგ-
ლოვით, რაჲთა მოისპოს თქუენ
შორის, რომელმან საქმე იგი
ქმნა.

3. ღოღო მე შორს ღათუ
ვარ ჯორცითა, არამედ მახლო-
ბელ სულითა; და აწვე შემი-
რაცხიეს, ვითარცა მანდა მყოფ-
სა ესევეითარისა მისთჳს, რო-
მელმან საქმე იგი ქმნა,

4. სახელითა უფლისა ჴესუ
ქრისტესითა, შეკრებასა სული-
სა ჩემისა და თქუენისასა, ძალი-
თა უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრის-
ტესითა

5. შიცემად ეგევითარი იგი
ეშმაკსა საშჯელად ჯორცი-
თა,

CD

5 (ჳ)

1. ყოვლადვე ისმის, რაჲსა
თქუენ შორის სიძვაჲ და ეგევი-
თარი სიძვაჲ, რომელ არცა თუ
წარმართთა შორის სახელ-ედე-
ბის, ვითარცა მამის ცოლი ვის-
მე ცოლად ესუა.

2. ნა თქუენ განლაღებულ
ხართ და არა უფროჲსად იგ-
ლოვით, რაჲთა მოისპოს თქუენ
შორის, რომელმან საქმე ესე
ქმნა.

3. ქამეთუ მე შორს ღათუ
ვარ ჯორცითა, სოლო მახლო-
ბელ სულითა; და აწვე გრეთ შე-
მირაცხიეს, ვითარცა მანდა
მყოფსა ეგევითარისა მისთჳს,
რომელმან საქმე იგი ქმნა.

4. სახელითა უფლისა ჩუენი-
სა ჴესუ ქრისტესითა, შეკრება-
სა სულისა ჩემისა და თქუენისა-
სა, ძალითურთ უფლისა ჩუენისა
ღესუ ქრისტესითა

5. შიცემად ეგევითარი იგი
ეშმაკსა სატანჯველად ჯორცი-
თა

AB. 5,1. ყოვლადვე 47, ითქუმის-ვე] ისმეს 4, ისმის-ვე 7, სიძვაჲ ეგევითარი
4, არცა]+და 47, წარმართა 7, ვისმე მამის ცოლი 4.

2. ქმნეს 4.

3. მახლობელ]+ვარ 7, ეგევითარისა 47, ქმნას 4.

4. უფლისა]+ჩუენისა 77, ქრისტესითა 4, შეკრებასა]+მას 4, ჩემისასა 7,
ძალითურთ 7, ჩუენისა]—7, ქრისტესითა 4.

5. ესევეითარი 7, საშჯელად] სატანჯველად 477, ჯორცითა 7, ცხოვდეს 47,
ცხოვდეს 7, ღღსა 7, ქრისტესსა 4, ქრისტესა 7.

CD. 5,1. წარმართა 7.

2. მოისპოს] აღიღოს 74.

3. აწვე გრეთ შემირაცხიეს] აჰა აწვე განმიბჭიეს 74.

4. ქრისტესით 4.

5. ცხოვდეს 74-7, ქრისტესა 7.

AB

რაჲთა სული ცხოვდეს ღღესა
მას უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრის-
ტესსა.

6. ჴრა კეთილი არს სიქადუ-
ლი ეგე თქუენი, [v] ანუ არა უწ-
ყით, რამეთუ მცირემან ცომმან
ყოველივე შესუარული ალა-
ფუვნის?

7. ჴანწმიდეთ ძუელი იგი
ცომი, რაჲთა იყვნეთ ახალ თბე,
ვითარცა-ეგე ხართ უცომო, რა-
მეთუ ზატიკად ჩუენდა დაიკლა
ქრისტე.

8. ჴმიერთგან ვზატიკობ-
დეთ ნუ ცომითა მით ძუელითა,
ნუცა ცომითა სიბოროტისაჲთა
და უკეთურებისაჲთა, არამედ
უცომოჲთა მით სიმართლისაჲ-
თა და ჴეშმარიტებისაჲთა.

9. შივწერე წიგნსა მაგას:
ჩუ თანა-აღერევით მეძავთა;

10. ნა არა სოლო მეძავთა
ამის სოფლისათა, არამედ ნუცა
ანგაჰრთა, გინა მტაცებელთა,
გინა კერპთ-მსახურთა, უკუე
გიღირდა-მეა სოფლით გამოსლ-
ვაჲ?

11. ღოღო აწ მივწერე თქუ-
ენდა: ჩუ აღერევით, უკუეთუ

CD

თა, რაჲთა სული ცხოვდეს ღღე-
სა მას უფლისა ჩუენისა ჴესუ
ქრისტესსა.

6. ჴრა კეთილ არს სიქადუ-
ლი ეგე თქუენი; არა უწყითა,
რამეთუ მცირემან ცომმან ყოვე-
ლივე შესუარული ალაფუვნის?

7. ჴანწმიდეთ უკუე ძუელი
იგი ცომი, რაჲთა იყვნეთ ახალ
თბე, ვითარცა-ეგე ხართ უცო-
მო, რამეთუ ზატიკად ჩუენდა
ჩუენთჳს დაიკლა ქრისტე.

8. ჴაჲთა ვზატიკობდეთ არა
ცომითა მით ძუელითა, არცა
ცომითა მით სიბოროტისა და
უკეთურებისაჲთა, არამედ უცო-
მოჲთა მით სიმართლისა და
ჴეშმარიტებისაჲთა.

9. შოვწერე თქუენდა წიგნ-
სა ამას შინა: ჩუ თანა-აღერე-
ვით მეძავთა;

10. ნა არა თუ [7 145] ყო-
ველთა მეძავთა ამის სოფლისა-
თა, გინა ანგაჰრთა, გინა მტაცე-
ბელთა, გინა კერპთ-მსახურთა;
[v] უკუეთუ არა, თანა-გაც სამე
სოფლით გამოსლვაჲ.

11. ღოღო აწ მივწერე თქუ-
ენდა: ჩუ თანა-აღერევით, უკუე-

AB. 6. კეთილ 477. უწყითა 7, მცირემან+მან 4, მცირედმან 7.
7. უცომონი 47, იკლა 7, ქრისტე 77.

8. ცომითა]+მით 4.

9. მივწერე 4, მოვწერე 7, მაგას] ამას 7.

10. და არა სოლო მეძავთა]—47, გინა (1)] ნუცა 7.

11. აღერევით 7, მომთრეველ 4, ნუცადა] ნუცა 7.

CD. 7. ზატიკად] პასეჲდა 74, ჩუენდა]—7.

8. ვზატიკობდეთ] ვღღესასწაულობდეთ 74.

10. სამე] საღმე 74.

11. პმად სახელ-ღებული 74, ანგაჰარ 7.

AB

ვინმე ძმა სახელ-დებულ იყოს ანუ მეძავე იყოს, ანუ ანგაპრ, ანუ კერპთ-მსახურ, ანუ მაგინებელ, ანუ მომთრვალე, ანუ მტაცებელ; ესევეთარისა თანა ნუცალა შტამთ.

12. ძაჲ ძეს ჩემი გარეშეთა მათ განკითხვად? ონუ არა შინა-განნი იგი თქუენ განკითხნეთ?

13. ღოლო გარეშენი იგი ღმერთმან განკითხნეს; [68] მოისპეთ უკეთური იგი შორის თქუენსა⁽¹⁾.

6 (ძავი უ)

1. ჯადროს-მე ვინ თქუენ შორის, რომელსა საშჯელი ედვას მოყუსისა მიმართ, ვითარმცა ეშჯოდა იგი ცრუთა წინაშე და არა უფროსდა წმიდათა წინაშე?

2. ონუ არა უწყითა, რამეთუ წმიდათა სოფელი განკითხონ? და ვინათგან თქუენგან განკითხოს სოფელი, არა ჰღირთა საწუნელისა მის განკითხვისა?

AB. 12. გარეშეთა ლ, შინაგანი ლ.

13. გარეშენი ლ, მოისპენ ო, უკეთურებაჲ ლ, იგი (2)]—ლ, თქუენ შორის ო.

6,1. სარჩელი ო, ერჩოდა ლ, ირჩოდა ო.

2. უწყით ლ, ჰღირთ ო, ღირთ ლ.

CD. 12. რამეთუ]—ზ, განკითხეთა ლ.

13. მოსპოს ო, თქუენ შორის ო.

6,1. ვინა ო, განსჯად ზი-ო.

2. წმიდანი სოფელსა სჯიან ო, თქუენგან] თქუენ ძლით ო, არა ჰღირთ] უადრეს ხართ ო, უდიდეს ხართ ო, სამსჯავროსა ო, მის საწუნელისა] უადრესისა ო.

(1) II შჯ. 17,7.

CD

ეთუ ვინმე ძმა სახელ-დებულ იყოს მეძავე ანუ ანგაპრ, გინა კერპთ-მსახურ, გინა მაგინებელ, გინა მომთრვალე, ანუ მტაცებელ; ესევეთარისა მის თანა არცალა ჭამად.

12. ძამეთუ რაჲ ძეს ჩემი და გარეშეთა მათ განკითხვად? ონუ არა შინაგანნი იგი თქუენ განკითხნეთ?

13. ღოლო გარეშენი იგი ღმერთმან განკითხნეს; და მოსპოთ უკეთური იგი შორის თქუენსა.

6 (უ)

1. ჯადროს-მე ვინ თქუენ შორის, რომელსამცა საქმე აქუნდა მოყუსისა მიმართ, განსჯად ცრუთა წინაშე და არა უფროსდა წმიდათა წინაშე?

2. ონუ უწყითა, რამეთუ წმიდათა სოფელი განკითხონ? და უკუეთუ თქუენგან განკითხვის სოფელი, არა ჰღირთ[ა] სამსჯავროსა მის საწუნელისა?

AB

3. ონუ არა უწყით, რამეთუ ანგელოზნი განკითხნეთ, ნუ-უკუე ამის სოფლისაჲცა?

4. ოკუეთუ ამის სოფლისა რაჲ საშჯელი გედვას, შეურაცხნი იგი კრებულსა შორის, ესენი დასსენით?

5. საკდემელად თქუენდა გეტყვ თქუენ: ჴგოდენ არავინ არსა თქუენ შორის ბრძენ, რომელმან შეუძლოს განკითხვად შორის ძმათა თჳსთა?

6. ორამედ ძმაჲ ძმისა ეშჯის, და ესეცა ურწმუნოთა წინაშე.

7. ოა აწ უძღურება თქუენდა არს ესე, რამეთუ ყოვლადვე საშჯელი გიც ურთიერთას. ძაჲ სათჳს არა უფროსდა თქუენ გვენების? ძაჲ სათჳს არა უფროსდა თქუენ მიგესუეჭების?

AB. 3. განკითხნენ ლ, განკითხნეთ ო, სოფლისაჲცა ო.

4. სოფლისაჲ ლ, რაჲ]—ლ, რაჲ + მე ო, გედვას ლ.

5. თქუენ (1)]—ლ, არს ო, შორის]—ლ, თჳსთა]—ლ.

6. ეშჯოდის ო, ესე ო.

7. არს ესე თქუენდა ო, უფროს (1) ო, გვენების თქუენ ო, უფროს (2) ო, უფროს ო, თქუენ (1)]—ლ, მიგესუეჭების] მიგესარების ლ.

CD. 3. განკითხნით ო, ესაჯნეთ ო, ნუუკუე] არა თჳმცა არა ო, არა თჳმცა სოფლიონი ო.

4. სამსჯავროჲ ო.

5. არსა ო.

6. განისაჯების ო.

7. ესე თქუენდა, ო სასჯელი ო, ურთიერთას ო, უფროსდა] უფროსდა ო.

CD

3. ონუ უწყითა, რამეთუ ანგელოზნი განკითხნეთ, ნუ-უკუე ამის სოფლისაჲცა?

4. ოკუეთუ ამის სოფლისა სამსჯავროჲ რაჲმე გაქუნდეს, შეურაცხნი იგი კრებულსა შორის, ესენი დასსენით?

5. საკდემელად თქუენდა გეტყვ: ჴგოდენ არავინ არს თქუენ შორის ბრძენ, რომელმან შეუძლოს განკითხვად შორის ძმისა თჳსისა?

6. ორამედ ძმაჲ ძმისა თანა განისჯების, და ესე ურწმუნოთა წინაშე.

7. ოწ უკუე ყოვლითურთ ძლეულება არს თქუენდა ესე, რამეთუ საშჯელი გიც ურთიერთარს. [130] ძაჲ სათჳს არა უფროსდა თქუენ გვენების? ძაჲ სათჳს არა უფროსდა თქუენ მიგესუეჭების?

AB

8. ორამედ თქუენ ავნებთ და
[v] მოჰსუეჭთ, და ესე ძმათა.

9. ონუ არა უწყით, რამეთუ
ცრუთა სასუფეველი ღმრთისაჲ
ვერ დაიმკვდრონ? ნუ სცთებთ:

(ძავი ყ, უ-განვე)

ოცა მეძავთა, არცა კერპთ-
მსახურთა, არცა მემრუშეთა,
არცა ჩუკენთა, არცა მამათ-მა-
ვალთა, არცა მპარავთა,

10. ოცა ანგაპრთა, არცა
მომთრვალეთა, არცა მაგინე-
ბელთა, არცა მტაცებელთა სა-
სუფეველი ღმრთისაჲ არა დაიმ-
კვდრონ.

11. ოა ესრეთ ოდესმე იყვე-
ნით, არამედ განიბანენით, არა-
მედ განიწმიდენით, არამედ გან-
მართლდით სახელითა უფლისა
ჩუენისა ოესუ ქრისტესითა და
სულითა ღმრთისა ჩუენისაჲთა.

12. ყოველივე ჯერ-არს ჩემ-
და, არამედ არა ყოველივე უმ-
ჯობეს არს; ყოველივე ჯერ-
არს ჩემდა, არამედ მე არავისსა
წელმწიფებასა დავემორჩილო.

AB. 8. მოსუეჭთ 47.

9. უწყითა 47, ვერ] არა 4.

(სათ.), უ მისგანვე ო, — 47, არცა (1)] არა 4.

არცა ჩუკენთა, არცა მემრუშეთა, 7, მამად-მავალთა 7.

10. არა] ვერ 7.

11. ესრეთ 47, ქრისტესითა 4, ჩუენისაჲთა] ჩუენისაჲ 7.

12. ყოველი (2) 47, უმჯობე 47, მჯობეს 7, წელმწიფებასა] + დასა 4.

CD. 8. მოსუეჭთ 1-6-74.

9. ცრუთა] უსამართლოთა 6-74.

12. ჯერ-არს ჩემდა] წინა მიც მე 74, ყოველი] + ვე 1, არავისსა... დავე-
მორჩილო] არავისგან უფლებულ ვიუენე (ვიქმნე 4) 74.

CD

8. [bv] ორამედ თქუენ ავ-
ნებთ და მოჰსუეჭთ, და ამას
ძმათა.

9. ონუ არა უწყითა, რამეთუ
ცრუთა სასუფეველი ღმრთისაჲ
ვერ დაიმკვდრონ? ნუ სცთე-
ბით:

ოცა მეძავთა, არცა კერპთ-
მსახურთა, არცა მემრუშეთა,
არცა ჩუკენთა, არცა მამათ-მა-
ვალთა, არცა ანგაპრთა,

10. ოცა მპარავთა, არცა
მომთრვალეთა, არცა მაგინე-
ბელთა, არცა მტაცებელთა სა-
სუფეველი ღმრთისაჲ ვერ და-
იმკვდრონ.

11. ოა ესრეთ ოდესმე იყვე-
ნით, არამედ განიბანენით, არა-
მედ განიწმიდენით, არამედ გან-
მართლდით სახელითა უფლისა
ოესუსითა და სულითა ღმრთისა
ჩუენისაჲთა.

12. ყოველივე ჯერ-არს
ჩემდა, არამედ არა ყოველი უმ-
ჯობეს არს; ყოველივე ჯერ-არს
ჩემდა, არამედ მე არავისსა წელ-
მწიფებასა დავემორჩილო.

AB

13. საზრდელი მუცლისათჳს
და მუცელი საზრდელისათჳს;
ხოლო ღმერთმან იგიცა და ესე-
ცა განაქარვოს; ხოლო
წორცნი ესე არა სიძვისათჳს,
არამედ უფლისათჳს, და უფალი
წორცთათჳს.

14. ღოლო ღმერთმან უფა-
ლიცა აღადგინა და ჩუენცა აღ-
მადგინეს ძალითა მისითა.

15. ორა უწყითა, [69] რამე-
თუ წორცნი ეგე თქუენნი ასონი
ქრისტესნი არიან? აღ- უკუე
-ვისუნე ასონი ქრისტესნი და
ვყვენე ასო მეძვის? ნუ იყოფინ!

16. ონუ არა უწყით, რამე-
თუ რომელი შეეყოს მეძავსა,
ერთ წორც არიან? ძამეთუ
იტყჳს: ჴყვენ ორნივე იგი ერთ
წორც(!).

17. ღოლო რომელი შეეყოს
უფალსა, ერთ სულ არს.

CD

13. საზრდელი მუცლისათჳს
და მუცელი საზრდელისათჳს;
ხოლო ღმერთმან იგიცა და ესე-
ცა განაქარვოს; ხოლო წორცნი
ესე არა სიძვისათჳს, არამედ უფ-
ლისათჳს, და უფალი წორცთა-
თჳს.

14. ღოლო ღმერთმან უფა-
ლიცა აღადგინა და ჩუენცა აღ-
მადგინეს ძალითა თჳსითა.

(* D)

15. ორა უწყითა, რამეთუ
წორცნი ეგე თქუენნი ასონი
ქრისტესნი არიან? ოღ- უკუე
-ვისუნე ასონი იგი ქრისტესნი
და ვყვენე ასო მეძვის? ნუ იყო-
ფინ!

(* C)

16. ორა უწყითა, რამეთუ
რომელი შეეყოს მეძავსა, ერთ
წორც არიან? ძამეთუ
იტყჳს: ჴყვენ ორნივე ერთ წორც.

17. [v] ღოლო რომელი შე-
ეყოს უფალსა, ერთ სულ არს.

AB. 13. საზრდელისათჳს] საზრდელისა ო, სიძვისათჳს] + დაეზადნეს 4.

14. მისითა] თჳსითა 47.

15. ქრისტესნი 4, აღ-მე-ვისუნე 4, აღ- უკუე -ვისუნე 7, ასონი] + იგი 7.

16. უწყითა 7, წიგნი იტყჳს 7.

CD. 13. საზრდელი] საჭმელი 74, საზრდელისათჳს] საჭმლისათჳს 74, ესეცა] ესე
7, წორცნი] გუამი 74, წორცთათჳს] გუამისა + ჩუენისათჳს 74.

AB

18. ჴელტოდეთ სიძვასა; ყოველივე ცოდვაჲ, რომელი ქმნეს კაცმან, გარეშე ჴორცთა არს; სოლო რომელი ისიძვიდეს, ჴორცთა თჳსთა მიმართ ცოდავს.

19. Ⴀნუ არა უწყითა, რამეთუ ჴორცნი ეგე თქუენნი ტაძარნი თქუენ შორის სულისა წმიდისანი არიან, რომელ-ეგე გაქუს ღმრთისაგან, და არა ხართ თავით თჳსით?

20. ჸამეთუ სასყიდლით სყიდულ ხართ, Ⴀდიდეთ უკუე ღმერთი ჴორცითა მაგით თქუენითა.

7 (თავი 7, საკითხავი 7)

1. Ⴢოლო რომლისათჳს-იგი მოსწერეთ ჩემდა, უმჯობეს არს კაცისა დედაკაცისა შე-ვე არა-ხებაჲ.

CD

18. [ზ 146] ჴელტოდეთ სიძვასა; ყოველი ცოდვაჲ, რომელი ქმნეს კაცმან, გარეშე ჴორცთა არს; სოლო რომელი ისიძვიდეს, თჳსთა მიმართ ჴორცთა ცოდავს.

19. Ⴀრა უწყითა, რამეთუ ჴორცნი ეგე თქუენნი ტაძარნი თქუენ შორის სულისა წმიდისანი არიან, რომელ-ეგე გაქუს ღმრთისაგან, და არა ხართ თჳსთა თავთანნი?

20. ჸამეთუ სასყიდლით სყიდულ ხართ. Ⴀდიდეთ უკუე ღმერთი ჴორცითა მაგით თქუენითა, რომელი-იგი არს ღმრთისაჲ.

7 (ბ)

1. Ⴢოლო რომლისათჳს-იგი მოსწერეთ ჩემდა, უმჯობეს არს კაცისა დედაკაცისა შე-ვე არა-ხებაჲ.

AB. 18. ყოველი 4, გარეშე 7, თჳსთა მიმართ ჴორცთა 477, იგი ცოდავს 4.

19. ანუ]—4, უწყით 4, სულისა წმიდისანი არიან თქუენ შორის 7, ღმრთის მიერ 4.

20. უკუე]—4, თქუენითა]+და სულითა მაგით თქუენითა 7.

7,1. უმჯობეს 47.

CD. 18. ქმნას 676, ჴორცთა] გუამისა 76, რომელი... ჴორცთა] მსიძავი თჳსისა გუამისა მიმართ 76.

19. ანუ არა 76, თქუენ შორის ტაძარნი 1, რამეთუ... არიან] ვითარმედ გუამი თქუენი ტაძარ თქუენ შორის მეოფისა მაგის სულისა წმიდისა არს 76, შორის]+მეოფისა 6, რომელი-ეგე 676, თავთა თჳსთანნი 6.

20. უკუე]—76, მაგით]—7, თქუენითა]+და სულითა მაგით (-67) თქუენითა 7676, რომელნი იგი არიან ღმრთისანი 676.

7,1. უმჯობეს] კეთილ 76, შე-ვე არა-ხებაჲ დედაკაცისაჲ 6.

AB

2. Ⴢოლო სიძვისათჳს, კაცად-კაცადსა თჳსი ცოლი ესჳნ, და თითოეულსა თჳსი ქმარი ესჳნ.

3. Ⴀოლსა ქმარი იგი თანა-ნადებსა მისცემდინ, ეგრეთცა ცოლი იგი — ქმარსა.

4. Ⴀოლსა მას თჳსთა [v] ჴორცთა ზედა არა ჴელ-ეწიფების, არამედ ქმარსა; ეგრეთცა ქმარსა მას თჳსთა ჴორცთა ზედა არა ჴელ-ეწიფების, არამედ ცოლსა.

5. ჩუ განეშორებით ურთიერთას, გარნა თუ შეთქუმით რაჲ, ჸამ რაოდენმე, რაჲთა მოიცალოთ ლოცვასა; და კუალად ურთიერთასვე იყვენით, რაჲთა არა განგცადნეს თქუენ ეშმაკმან უთმინოებითა თქუენითა.

6. Ⴀმას ვიტყჳ შენდობით, არა თუ ბრძანებით.

7. Ⴀნებაჲს ყოვლისა კაცისა ყოფად, ვითარცა თავი თჳსი; არამედ კაცად-კაცადსა თჳსი

CD

2. Ⴢოლო სიძვისათჳს, კაცად-კაცადსა თჳსი ცოლი ესჳნ, და თუთოეულსა თჳსი ქმარი ესჳნ.

3. Ⴀოლსა ქმარი იგი თანა-ნადებსა პატივსა მისცემდინ, ეგრეთცა ცოლი — ქმარსა.

4. Ⴀოლი თჳსთა ჴორცთა ზედა არა უფალ არს, არამედ ქმარი; ეგრეთცა და ქმარიცა თჳსთა ჴორცთა ზედა არა უფალ არს, არამედ ცოლი.

5. ჩუ განეშორებით ურთიერთას, გარნა თუ შეთქუმით რაჲმე, ჸამ რაოდენმე, რაჲთა მოიცალოთ ლოცვად და მარხვად; და კუალად ურთიერთასვე იყვენით, რაჲთა არა განგცადნეს თქუენ ეშმაკმან უთმინოებითა თქუენითა.

6. Ⴢოლო ამას ვიტყჳ შენდობით, არა თუ ბრძანებით.

7. ჸამეთუ მნებაჲს ყოვლისა კაცისა ყოფად, ვითარცა თავი ჩემი; არამედ კაცად-კაცადსა

AB. 2. კაცად-კაცადმან 4, ესჳნ (1)] იჲუა[რ]ნ 4, ესჳნ 7, ესჳინ (2) 4, ესჳნ (2) 7.

3. იგი (1)]—4, ეგრეთცა 7, იგი (2)]—47.

4. თჳსთა (1)]+მათ 7, არა ჴელ-ეწიფების (1)] ჴელმწიფებაჲ არა აქუს 4, არაჲ 7, ეგრეთცა 7, მას]—7.

5. განეშორებით 477, რაჲ]+მე 7, რაოდენმე 477, ლოცვად 47, ივენით 6, ივენეთ 7, უთმინოებითა 7.

6. ვიტყჳთ 4, და არა 7.

7. კაცისაჲ 7, ყოფად 4, თჳსი (1)] ჩემი 7, აქუნ 7, ღმრთისა] უფლისა 7, ღმრთისა მიერ]—7, ესრეთ 47, ეგრეთ 47.

CD. 2. თითოეულსა 176.

5. განეშორებით] დაკლდებით 76, ურთიერთარს 76, რაოდენმე 6, ურთიერთარსვე 76, თქუენ]—676.

7. კაცისაჲ 7676.

AB

მადლი აქუს ღმრთისა მიერ, რომელსამე ესრეთ და რომელსამე ეგრეთ.

(მაგი ყ, შ-განვე)

8. ჴეტყუ უქორწინებულთა მათ და ქურივთა: ოკუეთს არს მათა¹, უკუეთუ ეგნენ ესრეთ, ვითარცა მე.

9. ოკუეთუ ვერ დაითმინონ, იქორწინედ; უმჯობეს არს ქორწინება განჯურებასა.

10. ღოლო ქორწინებულთა მათ ვამცნებ არა მე, არამედ უფალი: ცოლი ქმრისაგან ნუ განეშორებინ.

11. ოკუეთუ განეშოროს, [70] ეგნენ უქმროდ, გინა ქმარსავე დაეგნენ; და ქმარი ცოლსა ნუ დაუტევენ.

12. ღოლო სსუათა მათ ვეტყვ მე, არა თუ უფალი: ოკუეთუ ძმასა ვისმე ესუას ცოლი ურწმუნო და მას ჯერ-უჩნდეს ყოფა მის თანა, ნუ დაუტევენ მას.

(სათ.) შ-განვე—ღ.

AB. 8. ვიტყვ ჴ, უკეთეს ოღ, ესრეთ ოღ.

9. იქორწინენ ოღ, უმჯობეს ოღ, ვიდრე განჯურებასა ოღ.

10. განეშორებინ ოღ.

11. განეშოროს ოღ, დაეგნენ დაემორჩილენ ოღ, ქმარი + იგი ოღ, განუტევენ ოღ.

12. თუ—ოღ, ვისმე ძმასა ოღ, მის თანა ყოფა ოღ, დაუტეობნ ოღ.

CD. 9. დაითმინდენ ოღ, იქორწინედ ოღ-ღ.

11. დაუტეობნ ოღ-ღ.

¹ ჴ-ს აქედან აკლია ვიდრე: სამწყსოა (7,8—9,8).

² ასეა C რედაქციის ყველა ნუსხაში.

CD

თუ სი მადლი აქუს ღმრთისაგან, რომელსამე ესრეთ და რომელსამე ეგრეთ.

8. [131] ჴეტყუ უქორწინებულთა მათ და ქურივთა: ჴეთილ არს მათა, [ხვ] უკუეთუ ეგნენ ესრეთ, ვითარცა მე.

9. ღოლო უკუეთუ ვერ დაითმინენ, იქორწინენ; რამეთუ უმჯობეს არს ქორწინება, ვიდრე განჯურება.

(* C)

10. ღოლო ქორწინებულთა მათ ვამცნებ არა მე, არამედ უფალი: ცოლსა ქმრისაგან არა განეშორება.

11. ღოლო უკუეთუ განეშოროს, ეგნენ უქორწინებულად, გინა ქმარსავე დაეგნენ; და ქმარი ცოლსა ნუ დაუტევენ.

12. ღოლო სსუათა მათ ვეტყვ მე, არა უფალი: ოკუეთუ ძმასა ვისმე ესუას ცოლი ურწმუნო და მას ჯერ-უჩნდეს ყოფა მის თანა, ნუ დაუტეობნ ცოლსა მას.

AB

13. დედაკაცსა თუ ვისმე ესუას ქმარი ურწმუნო და მას ჯერ-უჩნდეს ყოფა მის თანა, ნუ დაუტევენ ქმარსა მას.

14. ქამეთუ განწმინდების ქმარი ურწმუნო ცოლისა მისგან მორწმუნისა, და განწმინდების ცოლი ურწმუნო ქმრისა მისგან მორწმუნისა. ოკუეთუ არა, შვილნიმცა თქუენნი არა-წმიდა იყვნეს, სოლო აწ წმიდა არიან.

15. ოკუეთუ ურწმუნო იგი განეყენებოდის, განეყენენ; არა დამონებულ არს ძმა იგი გინა თუ და ეგვივითართა მათ, რამეთუ მშუდობას გვწოდნა ჩუენ ღმერთმან.

16. ქაა იცი, დედაკაცო, აცხოვნო თუ ქმარი შენი? ონუ შენ რაა იცი, მამაკაცო, აცხოვნო თუ ცოლი შენი?

17. ორამედ კაცად-კაცადსა ვითარცა განუყო ღმერთმან; და კაცად-კაცადი, ვითარცა ირინა ღმერთმან, ეგრეცა ვიდოდენ. ოა ესრეთცა ყოველთა ეკლესიათა უბრძანებ.

AB. 13. და დედაკაცსა ოღ, ვისმე—ღ, ჯერ-უჩნდეს უნდეს ოღ, დაუტეობნ ოღ, ქმარი (2) ოღ.

14. განწმინდების (1) ოღ, განწმინდების ოღ, ქმარი + იგი ოღ, მის მორწმუნისაგან ოღ, განწმინდების (2) ოღ, ცოლი + იგი ოღ.

15. თუ—ღ, დაა + იგი ოღ, მშუდობასა ოღ, გვწოდა ოღ.

17. და (1)—ოღ, კაცად-კაცადი—ოღ, და ვითარცა ოღ, ღმერთმან—ოღ, ეგრეთცა ოღ, ესრეთცა ოღ.

CD. 13. დაუტეობნ ოღ-ღ.

14. განწმინდების ოღ-ღ, იგი (1)—ღ.

15. ესევითართა მით ოღ-ღ.

17. არამედ უკუეთუ არა ოღ-ღ, უფალმან ღმერთმან ოღ.

8. ბავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

13. ოა დედაკაცსა თუ ესუას ქმარი ურწმუნო და მას ჯერ-უჩნდეს ყოფა მის თანა, ნუ დაუტევენ ქმარსა მას.

14. ქამეთუ განწმინდების ქმარი იგი ურწმუნო ცოლისა მისგან მორწმუნისა და განწმინდების ცოლი იგი ურწმუნო ქმრისა მისგან მორწმუნისა, ოკუეთუ არა, შვილნიმცა თქუენნი არა-წმიდა იყვნეს, სოლო აწ წმიდა არიან.

15. ღოლო უკუეთუ ურწმუნო იგი განეყენებოდის, განეყენენ; არა დამონებულ არს ძმა იგი გინა და იგი ესევითართა მათ, რამეთუ მშუდობასა გვწოდნა ჩუენ ღმერთმან.

16. ქამეთუ რაა იცი, დედაკაცო, აცხოვნო თუ ქმარი შენი? ონუ შენ რაა იცი, მამაკაცო, აცხოვნო თუ ცოლი შენი?

17. ორამედ კაცად-კაცადსა ვითარცა განუყო ღმერთმან; და კაცად-კაცადი, ვითარცა ირინა უფალმან, ეგრეცა ვიდოდენ. [v] ოა ესრეთცა ყოველთა ეკლესიათა უბრძანებ.

AB

18. [v] წინადაცუეთილი თუ ვინმე იჩინა, ნუ იურვინ; და წინადაუცუეთელი თუ ვინმე იჩინა, ნუ წინადაიცუეთნ.

19. წინადაცუეთილებაჲ არაჲ არს და წინადაუცუეთილებაჲ არა-ვე-რაჲ არს, არამედ დამარხვაჲ მცნებათა ღმრთისათაჲ.

20. ზაცად-კაცადი ჩინებითა მით, რომლითაცა იჩინა, მას ზედა ეგენ.

21. შონაჲ თუ იჩინე, ნურაჲ გჭირნ; არამედ ძალ-თუ-გედ-ვას განთავისუფლებად, უფრო-მსლა ილუაწე.

22. ძამეთუ რომელი უფლისა მიერ იჩინოს მონაჲ, უფლისა მიერ განთავისუფლებულ არს; ეგრეთცა აზნაური, რომელი იჩინა, მონაჲ არს უფლისაჲ.

23. სასყიდლით სყიდულ ხართ; ნუ იქმნებით მონა კაცთა.

24. ზაცად-კაცადი რომელსა იჩინენით, ძმანო, მას ზედაცა ეგენით ღმრთისა მიერ.

AB. 18. ნუ (1)] + ვინ 4.

19. არარაჲვე 7, ღმრთისათა 7.

20. რომლითა 7, ზედა] + ცა 4, მასცა ზედა 7.

22. უფლისა მიერ, რომელი იჩინა 4, ეგრეთცა 47.

24. რომელსაცა 47, მასცა ზედა 7.

CD. 19. წინადაუცუეთილებაჲ 47.

20. რომლითა 47, მას] + ცა 4, ზედა ეგენინ 4.

22. ეგრეთცა 4.

24. მას] მა 7, ეგე 7 7 7 მასცა ზედა ეგენ 4.

CD

18. [ზ 147] წინადაცუეთილი თუ ვინმე იჩინა, ნუ იურვინ; წინადაუცუეთელი თუ ვინმე იჩინა, ნუ წინადაიცუეთნ.

19. წინადაცუეთილებაჲ არაჲ არს და წინადაუცუეთილებაჲ არარაჲვე არს, არამედ დამარხვაჲ მცნებათა ღმრთისათაჲ.

20. ზაცად-კაცადი ჩინებითა მით, რომლითაცა იჩინა, მას ზედაცა ეგენ.

21. შონაჲ თუ იჩინე, ნურაჲ გეურვებინ; არამედ დაღათუ ძალ-გედვას განთავისუფლებად, უფროჲდა იწუმიე.

22. ძამეთუ რომელი უფლისა მიერ იჩინოს მონაჲ, უფლისა მიერ განთავისუფლებულ არს; ეგრეთცა აზნაური, რომელი იჩინოს, მონაჲ არს ქრისტესი.

23. სასყიდლით სყიდულ ხართ; ნუ იქმნებით მონა კაცთა.

24. ზაცად-კაცადი რომლითაცა იჩინა, ძმანო, მას ზედაცა ეგენ ღმრთისა მიერ.

AB

(ძავი უ, შ-განვე)

25. ღოლო ქალწულთათჳს ბრძანებაჲ უფლისა მიერ არა მაქუს; სოლო ვაზრახებ, ვითარცა შეწყალებული უფლისა მიერ, სარწმუნო ყოფილ.

26. შე ეგრე ვჭგონებ, ვითარმედ: 7სე კეთილ არს მოწვეწულისა ამისთჳს ურვისა, რამეთუ უმჯობეს არს კაცისა, ესრეთ თუ იყოს.

27. [71] 5ე- თუ -ყოფილ ხარ ცოლსა, ნუ განუტევებ; თავისუფალ თუ ხარ ცოლისაგან, ნუ ეძიებ ცოლსა.

28. 7ქორწინე თუ, არა სცოდე; და თუ იქორწინოს ქალწული, არაჲ ცოდა. 7ირი წორცთა თავს-იდვიან ესევითართა მათ; სოლო მე თქუენ გერიდები.

29. 7ა ამას გეტყჳ თქუენ, ძმანო, რამეთუ ქამი ესე შემოკლებულ არს ამიერითგან; რო-

(სათ.) შ-განვე] — 4.

AB. 25. შეწყალებული] შეუარებული 7.

26. მისთჳს 47, უმჯობეს 47, ესრეთ 47.

27. ხართ 4, განუტევებ] განეშორებით 4.

28. არაჲ (1) 47, ჭირი] + იგი 4, ეგევითართა 7, თქუენ] — 7, გერიდები] გევედრები 7.

29. მას 7, რამეთუ] — 7, რომელთა] + ღა 7.

CD. 25. და სარწმუნოჲ 4, ყოფილ] ვიქმნე 7.

26. ესრე 4, ვჭგონებ უკუე ამისა კეთილ ყოფასა 7, ურვისა] ჭირისა 7, უმჯობეს] კეთილ 7, იყოს] + ვითარმცა მე 4, თუ იყოს] ყოფაჲ 7.

27. შეკრულ ხარ ცოლისადა, ნუ ეძიებ განწნასა; განწნილ ხარ ცოლისაგან... 7, განუტეობ 4.

28. იქორწინოს] + თუ 4, თავს-იდვიან 7 4 7.

29. გეტყჳ] + თქუენ 4, და] — 4, ესხნენ (2) 4.

CD

25. ღოლო ქალწულთათჳს ბრძანებაჲ უფლისა მიერ არა მაქუს; სოლო ვაზრახებ, ვითარცა შეწყალებული უფლისა მიერ, სარწმუნო ყოფილ.

26. შე ეგრე ვჭგონებ, ვითარმედ: 7სე კეთილ არს მოწვეწულისა მისთჳს ურვისა, რამეთუ უმჯობეს არს კაცისა, ესრეთ თუ იყოს.

27. 5ე- თუ -ყოფილ ხარ ცოლსა, ნუ განუტევებ; თავისუფალ თუ ხარ ცოლისაგან, ნუ ეძიებ ცოლსა.

28. 7ქორწინე თუ, არაჲ სცოდე; და თუ იქორწინოს ქალწული, არაჲ ცოდა. 7ირი წორცთა თავს-იდვიან ეგევითართა მათ; სოლო მე თქუენ გერიდები.

29. ღოლო ამას გეტყჳ, ძმანო, ქამი ესე შემოკლებულ არს [132] ამიერითგან; [ზv] და

AB

მელთა ესხნენ ცოლ, ვითარცა არა ესხნენ;

30. თა რომელნი ტიროდიან, ვითარცა არა ტიროდიან; და რომელთა უხაროდის, ვითარცა არა უხაროდის; და რომელნი იყიდდენ, ვითარცა არა იყიდდენ;

31. თა რომელნი იმსახურებდენ სოფელსა ამას, ვითარცა არა იმსახურებდენ, რამეთუ წარმავალ არს ხატი ამის სოფლისა.

32. ღოლო მე მნებავეს უზრუნველობაჲ თქუენი. ოქორწინებელი იგი ზრუნავს უფლისასა, ვითარ-ძი სათნო-ეყოს უფალსა,

33. ღოლო ქორწინებული იგი ზრუნავს სოფლისასა, რაჲთა სათნო-ეყოს ცოლსა.

34. თა განყოფილ არს დედა-კაცი იგი ქორწინებული და ქალწული. ქამეთუ ქალწული ზრუნავს უფლისასა, რაჲთა იყოს წმიდა სულითა და წორციტა; სოლო ქორწინებული იგი ზრუნავს

CD

რაჲთა რომელთა ესხნენ ცოლ, ესრეთ იყვნენ, ვითარმცა არა ესხნენ;

30. თა რომელნი ტიროდინ, ვითარმცა არა ტიროდეს; და რომელთა უხაროდის, ვითარმცა არა უხარის; და რომელნი იყიდდენ, ვითარმცა არა იყიდდენ;

31. თა რომელნი იმსახურებდენ სოფელსა ამას, ვითარმცა არა იმსახურებდენ, რამეთუ წარმავალ არს ხატი ამის სოფლისა.

32. თა მნებავეს თქუენი, რაჲთა უზრუნველ იყვნეთ. ოქორწინებელი იგი ზრუნავს უფლისასა, ვითარ-ძი სათნო-ეყოს უფალსა,

33. ღოლო ქორწინებული ზრუნავს სოფლისასა, ვითარ-ძი სათნო-ეყოს ცოლსა.

34. ჯანყოფილ არს დედა-კაცი იგი და ქალწული. ოქორწინებელი იგი ზრუნავს უფლისასა, რაჲთა იყოს წმიდა წორციტა და სულითა; სოლო ქორწინებული ზრუნავს

AB. 30. ვითარცა] რეცა 7, არაჲ] არაჲ 7.

31. და]—7, ხატი] +ესე 4.

32. მე]—7, უზრუნველებაჲ 4.

34. ქორწინებული (1)] უქორწინებელი 47, რამეთუ ქალწული]—47, წორციტა და სულითა 4.

CD. 30. ტიროდიან 67, ტიროდენ 1, არაჲ] არაჲ 6.

31. წარმავალ არს] წარვალს 71-67, ხატი] სახე 67.

33. ქორწინებული] +იგი 1-67.

34. ზრუნავს (1) 1, ქორწინებული] +იგი 1.

AB

ნაენ სოფლისასა [v], რაჲთა სათნო-ეყოს ქმარსა.

35. ჯმას თქუენისა უმჯობესისათჳს ვიტყჳ, არა ვითარმცა საცთურს რასმე გიგებდ თქუენ, არამედ შუენიერებისა და კეთილად დადგომისა უფლისა მიმართ უზრუნველად.

36. ოკუეთუ ვისმე სარცხნელ უჩნდეს ქალწულებაჲ თჳსი, იყოს თუ გარდარეულ, და ეგრეთ რაჲმე ღირდეს ყოფად, რაჲ უნდეს, ყავნ, არა ცოდა; იქორწინენ.

37. ღოლო რომლისა დამტკიცებულ არს გულსა მისსა მტკიცედ და არა უც ურვა, და ჯელმწიფებაჲ აქუს თჳსსა ზედა ნებასა და ესე დაამტკიცა გულსა თჳსსა დამარხვად თჳსი ქალწულებაჲ, კეთილად ყო.

CD

სოფლისასა, ვითარ-ძი სათნო-ეყოს ქმარსა.

35. ღოლო ამას თქუენისა უმჯობესისათჳს ვიტყჳ, არა რაჲთა საფრწე დაგიგო თქუენ, არამედ შუენიერად და კეთილად დადგომად უფლისა მიმართ უზრუნველად.

(* C)

36. ოკუეთუ ვისმე სარცხნელ უჩნდეს ქალწულებაჲ თჳსი, იყოს თუ გარდასრულ, და ეგრეთ ჯერ-უჩნდეს ყოფად, რომელი უნდეს, ყავნ, არა ცოდავს; იქორწინენ.

37. ღოლო რომლისა დამტკიცებულ არს გულსა მისსა მტკიცედ და არა აქუს ურვა და ჯელმწიფებაჲ აქუს თჳსსა ნებასა ზედა და ესე განაჩინა გულსა შინა თჳსსა დამარხვად თჳსი ქალწულებაჲ, კეთილად ჰყოფს.

AB. 35. უმჯობესისათჳს 47, არა] +თუ 4, ვითარ 7, საცთურ 47, მიმართ] მიერ 7.

36. ვისმე]—7, გარდარეულ] გარდასრულ 7, ეგრეთ 7, უნდეს ღირს-ყოფად 7, არაჲ 7.

37. რომლისა 7, დამტკიცებულ 7, აქუს 7, თჳსა 7, ყოს 47.

CD. 35. რაჲთა არა 6, საბრწე 7, საფრწე 7, დაგიგო 7, შუენიერებისა 6, დადგომად 1, დადგომისა 6, შუენიერად... უზრუნველად] სახე-კეთილ და სლვა-კეთილ უფლისა მიმართ განუზრუნველ იყოს 7.

36. სარცხნელ] სირცხულ 6, ქალწულებაჲ] ქორწინებაჲ 6, ყოფად] ყოფაჲ 6, უკუეთუ ვინმე უშუერება ჰგონებდეს ქალწულისა თჳსისა, აღზრდილ თუ იყოს ესრეთ უმჯობეს ყოფასა, რომელი ჰნებავს... 7.

37. თჳსი ქალწულებაჲ] თჳსისა ქალწულისა 7.

AB

38. ბა რომელმან ქორწინოს თვისი იგი ქალწულებად, კეთილადვე ყოს. ბა რომელმან არა ქორწინოს, უმჯობეს ყოს.

39. ბედაკაცი იგი კრულ არს, რაოდენ ქამ ცოცხალ არს ქმარი მისი. ოკუეთუ მოკუდეს ქმარი იგი, თავისუფალ არს, უნდეს თუ ქორწინებად, გარნა უფლისა მიერ.

40. ღოლო უსანატრელს არს, უკუეთუ ეგრეთ დაადგრეს ზრახებისა ჩემისაებრ. ზგონებ, ვითარმედ სული ღმრთისა მამქუს.

8 (ძავი ო. საკითხავი უ).

1. [72] ღოლო ნაკერბავთა მათთჳს ვიცით, რამეთუ ყოველთა მეცნიერებად გუაქუს. შეცნიერებამან განალაღის, სოლო სიყუარულმან აღაშენის.

2. ოკუეთუ ვინმე ჰგონებდეს, ვითარმედ იცის რამე, არა უცნობიეს, ვითარ-იგი ჯერ-არს ცნობად.

AB. 38. იქორწინოს ო, კეთილად ო, უმჯობეს ო.

39. რადენ ო, გარნა უფლისა მიერ]—ტ.

40. უსანატრელს ო, ეგრეთ ო, ზრახებისაებრ ჩემისა ო, ვგონებ]+მე ო, გაქუს]+მე ო. (სათ.) უ]ო ო.

8,1. ვიცი ო, გაქუს ო, აღაშენის ო.

CD. 38. და] ვინაცა ო, იქორწინოს თვისი იგი ქალწულებად] განათხოოს ო, იქორწინოს (2)] განათხოოს ო.

39. სჯულითა ო, რადენ ო, თავისუფალ] განთავისუფლებულ ო.

8,1. კერბთა ნაზორევთა ო.

2. არლასად] არლარა ო.

CD

38. [ზ 148] ბა რომელმან იქორწინოს თვისი იგი ქალწულებად, კეთილად ჰყოფს. ღოლო რომელმან არა იქორწინოს, უმჯობესა ჰყოფს.

39. [v] ბედაკაცი შეკრულ არს შჯულითა, რაოდენ ქამ ცოცხალ არს ქმარი მისი. ღოლო უკუეთუ მოკუდეს ქმარი იგი, თავისუფალ არს, უნდეს თუ ქორწინებად, გარნა სოლო უფლისა მიერ.

40. ღოლო უსანატრელს არს, უკუეთუ ეგრეთ დაადგრეს ზრახებისა ჩემისაებრ. ზგონებ, ვითარმედ სული ღმრთისა მამქუს მე.

8 (ო)

1. ღოლო კერბთ-ნაზორევთა მათთჳს ვიცით, რამეთუ ყოველთა მეცნიერებად გუაქუს. შეცნიერებად განალაღებს, სოლო სიყუარული აღაშენებს.

2. ოკუეთუ ვისმე ჰგონიეს, ვითარმედ იცის რამე, არლასად უცნობიეს, ვითარ-იგი ჯერ-არს ცნობად.

AB

3. ღოლო ვის უყუარს ღმერთი, იგი ცნობილ არს მის მიერ.

4. ღოლო ჭამისათჳს ნაკერბავისა ვიცით, რამეთუ არავინ არს კერპ სოფელსა შინა, და არავინ არს ღმერთ, გარნა მხოლოდ იგი.

5. ბაღათუ არიან რამე სახელ-დებულ ღმერთად გინა თუ ცათა შინა, გინა თუ ქუეყანასა ზედა, ვითარცა არიან ღმერთნი მრავალ და უფალნი მრავალ,

6. ტრამედ ჩუენდა ერთ არს ღმერთი მამად, რომლისაგან არს ყოველი, და ჩუენ — მისა მიმართ. ბა ერთი არს უფალი ლესუ ჭრისტე, რომლისათჳს ყოველი, და ჩუენ — მის მიერ.

7. ტრამედ არა ყოველთა თანა არს მეცნიერებად; რომელნიმე იჭვთ ვიდრე აქამომდე კერბთასა მას ვითარცა ნაკერბავსა ჭამენ, და გონებად იგი მათი უძლური შეიგინების.

8. ღოლო საჭმელმან ჩუენ არა წარგუადგინეს ღმერთსა. ტრა თუ ვჭამოთ, არა გუაქლდეს; და თუ ვჭამოთ, არა გუემატოს.

AB. 4. ვიცი ო.

5. ღმერთი (1) ო.

6. არს]—ო, ჩუენ]+ყოველნი ო, ჭრისტე, რომლისა მიერ ო.

8. წარგუადგინეს ო, ღმრთისა ო, და- არა (რად ო) -გუაქლდეს ო, არ-ლარად] არადვე ო.

CD. 4. სხუა ო, გარნა მხოლოდ იგი] თვნიერ ო, ღმერთი]—ო.

6. მისა] მის ო, მისსა ო, ერთი ო, არს (4)]—ო.

8. ბაღათუ ო.

CD

3. ღოლო რომელსა უყუარს ღმერთი, იგი ცნობილ არს მის მიერ.

4. ღოლო ჭამისათჳს ნაკერბავთადასა უწყით, რამეთუ არავინ არს კერპ სოფელსა შინა, და ვითარმედ არავინ არს ღმერთ სხუად, გარნა მხოლოდ იგი ერთი ღმერთი.

5. ქამეთუ ბაღათუ არიან რამე სახელ-დებულ ღმერთნი გინა თუ ცათა შინა, გინა თუ ქუეყანასა ზედა, ვითარცა არიან ღმერთნი მრავალ და უფალნი მრავალ,

6. ტრამედ ჩუენდა ერთ არს ღმერთი მამად, რომლისაგან არს ყოველი, და ჩუენ — მისა მიმართ. ბა ერთ არს უფალი ლესუ ჭრისტე, რომლისა მიერ არს ყოველი, და ჩუენ — მის მიერ.

7. ტრამედ არა ყოველთა თანა არს მეცნიერებად; სოლო რომელნიმე იჭვთ ვიდრე აქამომდე კერბთასა მას ვითარცა ნაკერბავსა ჭამენ, და გონებად იგი მათი უძლური შეიგინების.

8. ღოლო საჭმელმან ჩუენ არა წარგუადგინეს ღმრთისა. ქამეთუ [ზv] ბაღათუ ვჭამოთ, არა გუემატოს; და არა თუ ვჭამოთ, არა გუაქლდეს.

AB

9. **ჰოლო** ეკრძალებით, ნუ-
უკუე ჯელმწიფებაჲ ეგე თქუენი
დაბრკოლება რაჲმე ექმნეს უძ-
ლურთა მათ.

10. **ღკუეთუ** ვინ გიხილოს
შენ, რომელსა გაქუს მეცნიერე-
ბაჲ, საკერპოსა შინა ინაწით
მჯდომარე, არა-მეა გონებაჲ
იგი მის უძლურისაჲ განჰჰსნდეს
ნაკერპავისა მის ჭამად?

11. **ბა წარწყმდეს** ძმად იგი
უძლური შენითა მით მეცნიერე-
ბითა, რომლისათჳს **ქრისტე**
მოკუდა.

12. **ღსრეთ** სცოდავთ ძმათა
მიმართ და ჰგუემთ გონებასა
მათსა უძლურსა, **ქრისტეს** მი-
მართ სცოდავთ.

13. **ტმისთჳს**, უკუეთუ საჭ-
მელი დააბრკოლებს ძმასა ჩემ-
სა, არა ვჭამო ჭორცი უკუნისამ-
დე, რაჲთა არა ძმად იგი ჩემი
დავაბრკოლო.

9 (თავი ყ, 7-განვე)

1. **ტზნაურ** არა-მე ვარა?
მოციქულ არა ნუ ვარ? **ღესუ**
ქრისტე უფალი ჩუენი არა-მე
თუალითა ჩემითა ვიხილე? **ტნუ**

AB. 10. ვინ] + მე **ღ**, გაქუს **ღ**, არა-მე **ღ**, მისი **ღ**, დაჰჰსნდეს **ღ**.

11. ქრისტე **ღ**.

12. ესრეთ **ღ**, მათსა] მას **ღ**, ქრისტეს **ღ**.

13. რაჲთა არა ძმად იგი ჩემი დავაბრკოლო] — **ღ**. (სათ.) 7-განვე] — **ღ**.

9,1. არა-მე] რაჲ-მე **ღ**, ვარ **ღ**, არა ნუ ვარა] რაჲ-მე ვარ **ღ**.

CD. 9. ექმნას **ღ**, ექმნეს] ეცეს **ღ**.

10. მის] — **ღ**.

13. დააბრკოლებს **ღ**, ძმასა] ძმა **ღ**, ძმად] + იგი **ღ**.

CD

9. **ჰოლო** ეკრძალებით, ნუ-
უკუე ჯელმწიფებაჲ [133] ეგე
თქუენი დაბრკოლება ექმნეს
უძლურთა მათ.

10. **ძამეთუ** უკუეთუ ვინმე
გიხილოს შენ, რომელსა გაქუს
მეცნიერებაჲ, საკერპოსა შინა
ინაწით მჯდომარე, არა-მეა გო-
ნებაჲ იგი უძლურისაჲ მის აღე-
შენოს ნაკერპავისა მის ჭამად?

11. **ბა წარწყმდეს** ძმად იგი
უძლური შენითა მით მეცნიერე-
ბითა, რომლისათჳს **ქრისტე**
მოკუდა.

12. **ღსრეთ** რაჲ სცოდვიდეთ
ძმათა მიმართ და ჰგუემდეთ გო-
ნებასა მათსა უძლურსა, **ქრის-
ტეს** მიმართ სცოდავთ.

13. **ტმისთჳსა**, უკუეთუ
საჭმელი დააბრკოლებდეს ძმასა
ჩემსა, არა ვჭამო ჭორცი უკუნი-
სამდე, რაჲთა არა ძმად ჩემი და-
ვაბრკოლო.

9 (*)

1. **ტრა** ვარა მოციქულ? **ტრა**
ვარა აზნაურ? **ტნუ** არა უფალი
ჩუენი **ღესუ** **ქრისტე** თუალითა
ვიხილე? **ტნუ** არა ნამუშავენი

AB

არა ნამუშავენი ჩემნი თქუენ
ხართ უფლისა მიერ?

2. **სსუათა** ღათუ არა ვარ
მოციქულ, თქუენდა ოდენ ვარ,
[73] რამეთუ ბეჭედნი იგი ჩემისა
მის მოციქულებისანი თქუენ
ხართ უფლისა მიერ.

3. **ჩემი** სიტყჳს-გებაჲ ჩემთა
მათ განმკითხველთაჲ ესე არს.

4. **ტრა** ნუ ჯელ-მეწიფებისა
ჭამად და სუმად?

5. **ტნუ** არა ჯელ-მეწიფებისა
ღათა მათ ღელათა მიმოყვანებაჲ,
ვითარცა **სსუათა** მათ მოცი-
ქულთა და ძმათა უფლისათა და
ჩუფას?

6. **ტნუ** მე სოლო და **ღარნა-**
ბას არა გუაქუს ჯელმწიფებაჲ
საქმედ?

7. **ჩინ-მე** უკუე საგრობნ
თჳსითა საგზლითა? **ჩინ-მე** და-
ასხის ვენაწი და ნაყოფისა მის-
გან არა ჭამის? **ჩინ-მე** მწყსინ
სამწყსოსა და სძისა მისგან სამ-
წყსოჲსა არა ჭამის?

AB. 9,1. ქრისტე **ღ**, ჩუენი] ჩემი **ღ**, არა-მე] რაჲ-მე **ღ**, ჩემითა] — **ღ**, ვიხილე **ღ**.

2. და თქუენდა **ღ**, არამედ თქუენდა **ღ**, რამეთუ] — **ღ**, იგი] — **ღ**, მის] — **ღ**.

5. ღათაჲ **ღ**, ღელათაჲ **ღ**.

6. ჯელმწიფებაჲ] ფლობაჲ **ღ**, საქმისაჲ **ღ**.

7. ვინ-მე (2,3)] ვინ **ღ**, მისგანი (1) **ღ**, სამწყსოთა (1) **ღ**, სამწყსოჲსა (2)
სამწყსოთაჲსა **ღ**.

CD. 5. არა ნუ] ანუ არა **ღ**, ღათა მათ ღელათა] დისა ღელაკაცისა **ღ**.

6. ბარნაბასა **ღ**.

7. მისისაგან] მისგან **ღ**, მწყსინ **ღ**.

¹ «ჩემი სიტყჳს-გებაჲ» ასომთავრულითაა **ჩ-ში**.

² **ტ-ს** აშინაზე, **ღ-ს** ტექსტის შიგნით განმარტება აქვს: ძეთა იოსეფისთა (იოსებისთა **ღ**) ოთხ-
თა: **ღ**. იაკობს მთავარეპისკოპოსისა (იაკობ მთავარეპისკოპოსი **ღ**), **ჟ**. იოსეს (იოსებს **ღ**); **ჟ**. სიმონს, **შ**.
იუდას **ღ**. კეფა, რომელ არს პეტრე **ღ**.

CD

ჩემნი თქუენ ხართ უფლისა
მიერ?

2. **სსუათა** ღათუ არა ვარ
მოციქულ, არამედ თქუენდა სო-
ლო ვარ, რამეთუ ბეჭედნი ჩემი-
სა მოციქულებისანი თქუენ
ხართ უფლისა მიერ.

3. **ჩემი** სიტყჳს-გებაჲ¹ ჩემ-
თა მათ განმკითხველთაჲ ესე
არს.

4. **ტრა** ნუ გუაქუსა ჯელმწი-
ფებაჲ ჭამად და სუმად?

5. **ტრა** ნუ გუაქუსა ჯელმწი-
ფებაჲ ღათა მათ ღელათა მიმო-
ყვანებაჲ, ვითარცა **სსუათა** მათ
მოციქულთა და ძმათა უფლისა-
თა და ჩუფას?

6. **ტნუ** მე სოლო და **ღარნა-**
ბას არა გუაქუს ფლობაჲ საქ-
მედ?

7. **ჩინ-მე** სადა საგრობნ
თჳსითა საგზლითა? **ჩინ** დაასხის
ვენაწი და ნა[**ზ** 149]ყოფისა მი-
სისაგან არა ჭამის? **[v]** **ტნუ** ვინ
მწყსინ სამწყსოსა და სძისა მის-
გან სამწყსოთაჲსა არა ჭამის?

AB

8. ონუ კაცობრივ რას ვიტყვ? ორა შჯული ამასვე იტყვსა?

9. სამეთუ შჯულსა შოსესსა წერილ არს: ორა დაუკრა პირი ჯარსა მღეწველსა⁽¹⁾. ჩუუკუე ჯართაჲ რაჲმე ეურეგობის ღმერთსა?

10. ჩუენთჳს სამე იტყვს, რამეთუ ჩუენთჳს დაიწერა. სამეთუ თანა-აც სასოებით ჳნვაჲ მწნველსა მას, და რომელი-იგი ლეწავნ, — სასოებით შეკრებაჲ.

11. ოკუეთუ ჩუენ თქუენ შორის სულიერი დავსთესეთ, დიდ რაჲმე არსა, თქუენგან თუ ჩუენ ჳორციელი [v] მოვიმკოთ?

12. ოკუეთუ სსუანი თქუენისაგან ჳელმწიფებისა მიიღებენ, არა-მე უფროჲსლა ჩუენდა? ორამედ არა ვინებეთ¹ ჳელმწიფებაჲ ეგე, რამეთუ ყოველსავე დავითმენტ, რაჲთა არა

CD

8. ონუ კაცობრივ-მე ნუ ვიტყვ ამას? ონუ არა შჯულიცა ამასვე იტყვსა?

9. სამეთუ შჯულსა შოსესსა წერილ არს: ორა შეუკრა პირი ჯარსა მღეწველსა. ჩუუკუე ჯართაჲ რაჲმე ეურეგობის ღმერთსა?

10. ორამედ ჩუენთჳს სამე იტყვს, რამეთუ ჩუენთჳს დაიწერა. სამეთუ სასოებით თანა-აც ჳნვაჲ მწნველსა მას, და რომელი-იგი ლეწავნ სასოებითა მითვე, — შეკრებაჲ სასოებით.

11. ოკუეთუ ჩუენ სულიერი დავსთესეთ თქუენ შორის, დიდ-მე რაჲ არსა, თქუენგან თუ ჳორციელი მოვიმკოთ ჩუენ?

12. ოკუეთუ სსუანი ჳელმწიფებისაგან თქუენისა მიიღებენ, არა-მე უფროჲსლა ჩუენდა? ორამედ არა ვინებეთ ჳელმწიფებაჲ ესე, რამეთუ ყოველსავე დავითმენტ, რაჲთა არა დაბრ-

AB. 8. კაცობრივ[+მე 47, ვიტყვ]+ამას 7, არა[+მე 4, რჩული 7, იტყვს 7.

9. რჩულსა 7, მოსესსა 47, დაუკრა] შეუკრა 7, ეურეგობისა 4, ეურეგობდა 7.

10. სასოვებით 4, რომელი-იგი 7.

11. დავსთესით 7, დიდ-მე რაჲ 477, ჳორციელი[+ იგი 4.

12. სსუანი 7, ჩუენა 77, ვინებე 477, დაპკოლება 7, შინა[—4, ქრისტესა 4, ქრისტესა 7.

CD. 8. ვიტყვა 676, რჩულიცა 7, სჯულიცა 1676.

9. სჯულსა 1676, მღეწავსა 7, ეურეგობდაა 6.

10. სამე] სადმე 76, თანა-გუაც 7, მწნველსა ჳნვაჲ და მღეწველსა სასოებით-სა მისისა მოსთულებაჲ სასოებით 676.

11. დიდ რაჲმე 6.

12. -მე]—6, ჩუენა 76.

¹ ო-ში თ სსვა სელითაჲ ჩამატებული «ვინებეთ» სიტყვაში.

(¹) II შჯ. 25,4.

AB

დაბრკოლება ვისმე ვსცეთ სახარებასა მას შინა ქრისტესსა.

13. ონუ არა უწყით, რამეთუ რომელი-იგი ბაგინისასა მას იქმედ, ბაგინისაგან ჳამედ? ოა რომელი-იგი საკურთხეველსა წინა-შე დგანედ, საკურთხეველისაგან ნაწილი განილიან?

14. ეგრეთცა უფალმან ბრძანა, რომელი-იგი სახარებასა მას მიუთხრობენ, სახარებისაგან ცხოვრებაჲ.

15. ღოლო მე არარაჲ ვინებე ესე. ორა ამისთჳს მივწერე ესე, რაჲთა ესრეთ იყოს ჩემდა მომართ. უმჯობეს არს ჩემდა სიკუდილი, ვიდრე არა სიქადულისა ჩემისა ვისგანმე ცუდად შერაცხად.

16. რახარებ ღათუ, არა არს ჩემდა სიქადულ, რამეთუ უნებელი ზედა-მაც მე: ვაჲ არს ჩემდა, არა თუ ვახარებდე.

17. ოკუეთუ ნებისთ ამას ვიქმოდ, სასყიდელი მაქჳს; უკუეთუ უნებლებით, სამნოჲ რწმუნებულ არს ჩემდა.

AB. 13. მას[—7, ბაგინისასა მას იქმედ] ბაგინსა ჳმსახურებედ 7, ჳამიან 47.

14. ეგრეთცა 4, -იგი[—7, მას[—7, ცხოვრებაჲ 47.

15. არარაჲ] არა 7, მისთჳს 4, ესრეთ 4, უმჯობეს 47, არს[—7, ვიდრე]+ლა 7, არა[—7, ცუდად 7, შერაცხილ 4.

17. ნეფსით 77, ვიქმოდ ამას 4, მაქჳს 7, უნებლობით 4.

CD. 12. დაბრკოლება 67] განკუეთა 76, ვსცე 6, მას[—676.

13. -იგი[—6, ჳმსახურებენ 6, ბაგინსა... ჳამიან] ტაძრისასა იქმოდინ, ტაძრისაგან ჳამდიან 76, საკურთხეველისაგან 7676.

14. ეგრეთცა 6, ეგრეთვე 76, რომელი-იგი... ცხოვრებაჲ] სახარებისა მიმთხრობელთაჲ, სახარებისაგან ჳრდაჲ 76, ცხოვრებაჲ] ჳრდაჲ 6.

17. ნებისთ 676.

AB

18. ძაჲ-მე უკუე [74] არს სასყიდლო იგი ჩემი? ძაჲთა სახარებასა მას ჩემსა უსასყიდლოდ ვახარებდე, რაჲთა არარაჲ ვიმსახურო ჳელმწიფებითა ჩემითა სახარებასა შინა.

(ძავი უ, 7-განვე)

19. ძავისუფალ ვიყავ ყოველთაგან და ყოველთა თავი ჩემი დავამონე, რაჲთა მრავალნი შევიძინე.

20. ზა ვიქმენ ჳურიათა თანა ვითარცა ჳურიად, რაჲთა ჳურიანი შევიძინე; შჯულისა ქუეშე მყოფთა მათ თანა ვითარცა შჯულისა ქუეშე მყოფი, რაჲთა შჯულისა ქუეშე მყოფნი იგი შევიძინე;

21. Ⴀჲშჯულოთა თანა ვითარცა უშჯულოჲ, — არა უშჯულოჲ ვიყავ ღმრთისად, არამედ შჯულიერი ჳრისტესი, — რაჲთა შევიძინე უშჯულონი;

22. ჴიქმენ მე უძლურთა მათ თანა უძლურ, რაჲთა უძლურნი იგი შევიძინე; ყოველ-

AB. 18. იგი]—7, ვახარებდ 7, არარაჲ] არაჲ 7, სახარებასა] + მას 7.

(სათ.) ე-განვე]—47.

19. ყოველთა]—7, დაუმონე 4.

20. და]—7, რჩულისა 7, ქუეშე 47, მათ]—47, შჯულისა (3) 7, იგი]—47.

21. ურჩულოთა + მათ 7, ურჩულოჲ 7, რჩულიერი 7, ურჩულონი 7.

22. მე]—47, უძლურთა] უძლურ 4, იგი]—47, ვაცხოენე 7.

CD. 18. მას (1)] ამას 7.

20. სჯულსა 1-7, რჩულსა (1) 7, მყოფნი (1) 7 1-7.

21. უსჯულოთა 1-7, ურჩულოთა 7, უსჯულოჲ 1-7, ურჩულოჲ 7, სჯულიერი 1-7, რჩულიერი 7, უსჯულონი 1-7, ურჩულონი 7.

22. იგი]—7, ყოველნი] უეჭუელად ვიეთინე 7.

CD

18. ძაჲ-მე უკუე არს სასყიდლო ჩემი? ძაჲთა ვახარებდე რაჲ, უსასყიდლოდ ვახარებდე სახარებასა მას ჳრისტესსა, რაჲთა არარაჲ ვიმსახურო ჳელმწიფებითა ჩემითა სახარებასა მას შინა ჩემსა.

(* C)

19. ძამეთუ თავისუფალ ვიყავ ყოველთაგან და ყოველთა თავი ჩემი დავამონე, რაჲთა უმრავლესნი შევიძინე.

20. ჴიქმენ ჳურიათა თანა ვითარცა ჳურიად, რაჲთა ჳურიანი შევიძინე; შჯულსა ქუეშე მყოფთა თანა ვითარცა შჯულსა ქუეშე მყოფი, რაჲთა შჯულსა ქუეშე მყოფნი შევიძინე;

21. Ⴀჲშჯულოთა თანა ვითარცა უშჯულოჲ, — არა უშჯულოჲ ვიყავ ღმრთისად, არამედ შჯულიერი ჳრისტესი, — რაჲთა უშჯულონი შევიძინე;

22. ჴიქმენ უძლურთა მათ თანა ვითარცა უძლური, რაჲთა უძლურნი იგი შევიძინე; ყო-

AB

თა ვექმენ ყოველად, რაჲთა ყოველნი ვაცხოენე.

23. ყოველსავე ვიქმ სახარებითა მით, რაჲთა თანა-ზიარ მისა ვიყო.

24. 7ნუ არა უწყით, რამეთუ რომელნი-იგი ასპარეზსა მას შინა რბიედ, ყოველნივე რბიედ, სოლო ერთმანვე მიიღის ნიჭი? ეგრეთ რბიოდეთ, რაჲთა [v] ეწინეთ.

25. ყოველივე მოლუაწჲ ყოველსავე მოითმენ: მათ საჲ რაჲთა განსრწნადი გვრგვნი მოიღონ, სოლო ჩუენ — უსრწნელი.

26. შე უკუე აწ ეგრეთ ვრბი, ვითარცა არა უჩინოდ; ეგრე ვიჭირვი, ვითარცა არა აერსა ვსცემ¹.

27. 7რამედ აღვიკრძალავ ჳორცთა ჩემთა და დავიმონებ, ნუუკუე სსუათა უქადაგებდე და მე გამოუცდელ ვიყო.

AB. 23. ყოველთავე 7.

24. -იგი]—4, შინა]—7, მიიღის 47, ეგრეთ 7, ეწინეთ 7.

25. ყოველივე] + იგი 47, მოლუაწჲ 7, ყოველსა 7, მიიღონ 7.

26. აწ უკუე 4, ეგრე 4, ეგრეთ 7, აერს 4.

27. არამედ]—7, დავიმონებ 47, სსუათა 7, უქადაგებ 4.

CD. 23. მისსა 1, — 7.

25. იგი]—7, მოითმენ] ეკრძალებინ 7, სამე] სადმე 7, მიიღონ 7.

26. ვსცემდი 1.

27. აღვიკრძალავ] ვაჭირვებ 7.

¹ განმარტება ასლავს აშიაზე წილით: კანონი ატიკელნი 7, სოლო 4-ში შიგნითა: კანონი ანტიოქელთა. შდრ. 3, 19; 11, 21 (სქოლიოები).

AB

10

1. ორა მნებაჲს უმეცრებაჲ თქუენი, ძმანო, რამეთუ მამანი ჩუენნი ყოველნი ღრუბელსა ქუეშე იყვნეს და ყოველნი ზღუასა მას განჯდეს.

2. ოა ყოველთაჲე შოსჴს მიერ ნათელ-იღეს ღრუბლითა მით და ზღუთა;

3. ოა ყოველთა იგივე საზრდელი სულიერი ჭამეს;

4. ოა ყოველთა იგივე სასუმელი სულიერი სუეს; რამეთუ სუმიდეს იგინი სულიერისა მისგან კლდისა, რომელსაცა შეუდგეს იგინი; სოლო კლდე იგი იყო ქრისტე.

5. ორამედ არა მრავალნი მათ შორის სათნო-იყვნა ღმერთმან, რამეთუ დაეცნეს იგინი უდაბნოსა ზედა⁽¹⁾.

6. ოსენი სახედ ჩუენდა იქმნეს, რაათა არა ვიყვნეთ ჩუენ გულის მთქუმელ ბოროტისა, ვითარცა-იგი მათ გული უთქუმიდა.

AB. 10,1. ქუეშე ო, ქუე ო, ზღუასა ღუარსა ო, ზღუასა ო, მას—ო.

2. ყოველთა ო, მოსეს ო, ზღუთ ო.

4. ყოველთა] + ვე ო, სვეს ო, სუმიდეს ო, რომელსა ო, იგინი—ო, კლდე ო.

5. სათნო-იყუნა ო.

6. სახე ო, სახე ო, იქმნეს ო, ვიყუნეთ ო.

CD. 4. სასუმელი] საზრდელი ო, იგინი—ო, სულიერისა... კლდისა] სულისა. შედგომილისაგან კლდისა ო.

6. სახედ ო, იქმნეს ო.

CD

10 (* D)

1. [ო 150] ორა მნებაჲს უმეცრებაჲ თქუენი, ძმანო, რამეთუ მამანი ჩუენნი ყოველნი ღრუბელსა ქუეშე იყვნეს და ყოველნი ზღუასა განჯდეს.

2. ოა ყოველთა შოსჴს მიერ ნათელ-იღეს ღრუბლითა მით და ზღუთა;

3. ოა ყოველთა იგივე საზრდელი სულიერი ჭამეს;

4. ოა ყოველთა იგივე სასუმელი სულიერი სუეს; რამეთუ სუმიდეს იგინი სულიერისა მისგან კლდისა, რომელიცა შეუდგა; სოლო კლდე იგი იყო ქრისტე.

5. ორამედ არა მრავალნი მათგანნი სათნო-იყვნა ღმერთმან, რამეთუ დაეცნეს იგინი უდაბნოსა ზედა.

6. ოა ესენი სახე ჩუენდა იქმნეს, რაათა არა ვიყვნეთ ჩუენ გულის მთქუმელ ბოროტისა, ვითარცა-იგი მათ გული უთქუმიდა.

AB

7. ოუცა კერპთ-მსახურ [75] იქმნებით, ვითარცა-იგი მათგანნი ვინმე, ვითარცა წერილ არს: ოასდა ერი იგი ჭამად და სუმად და აღდგეს სიმღერად⁽¹⁾.

8. ოუცა ისიძავთ, ვითარცა-იგი ვიეთნიმე ისიძვიდეს და დაეცნეს ერთსა ღღესა შინა ოც და სამ ათასნი⁽²⁾.

9. ოუცა გამოსცდით ქრისტესა, ვითარცა-იგი ვიეთმე გამოცადეს და გუელთა მათგან წარწყმდეს⁽³⁾.

10. ოუცა სდრტუნავთ, ვითარცა-იგი მათგანნი ვინმე ღრტუნვიდეს და წარწყმდეს მომსრველისა მისგან⁽⁴⁾.

11. ოსე სახედ შეემთხუეოდა მათ; სოლო დაიწერა სამოძღურებელად ჩუენდა, რომელთა ზედა აღსასრული ქამთაჲ მოიწია.

12. ომიერიტგან რომელი ჰგონებდეს დგომასა, ეკრძაღენ, ნუჲკუე დაეცეს.

13. ოანსაცდელი თქუენ არა შეგემთხვა, გარნა კაცობრივ; სოლო სარწმუნო არს ღმერთი,

AB. 7. ოუცა] ნუ ო, სუმად ო.

8. ღღესა ო, სამი ო.

9. ქრისტესა ო, მათგან] მიერ ო.

10. სდრტუნავთ ო, ვინმე მათგანნი ო, ღრტუნვიდეს ო.

11. ესრე ო, დაეწერა ო.

CD. 7. ვიქმნებით ო.

8. მათგანთა ვიეთმე ო.

10. მომსრველისა ო.

13. სოლო] რამეთუ ო, დაგიტევენ ო. თქუენ (2)]—ო.

CD

7. ოუცა კერპთ-მსახურ იქმნებით, ვითარცა-იგი მათგანნი ვინმე, ვითარცა წერილ არს: ოასდა ერი იგი ჭამად და სუმად და აღდგეს სიმღერად.

8. ოუცა ვისიძავთ, ვითარცა-იგი ვიეთმე მათგანთა ისიძვის და დაეცნეს ერთსა შინა ღღესა ოც და სამი ათასი.

9. ოუცა განვსცდით უფალსა, ვითარცა-იგი მათგანთა ვიეთმე გამოცადეს და გუელთა მიერ წარწყმდეს.

10. ოუცა ვდრტუნავთ, ვითარცა-იგი მათგანნი ვინმე [135] ღრტუნვიდეს და წარწყმდეს მომსრველისა მისგან.

11. ოსე ყოველნი სახენი შეემთხუეოდეს მათ; სოლო დაიწერა სამოძღურებელად ჩუენდა, რომელთა ზედა აღსასრული ქამთაჲ მოიწია.

12. ომიერიტგან რომელი ჰგონებდეს დგომასა, ეკრძაღენ, ნუჲკუე დაეცეს.

13. ოანსაცდელი თქუენ არა შეგემთხვა, გარნა კაცობრივ; სოლო სარწმუნო არს ღმერთი,

(1) რიცხ. 26,64.

(1) გამ. 32,6; (2) რიცხ. 25,1—9; (3) რიცხ. 21,6; (4) რიცხ. 14,36—37.

AB

რომელმან არა გიტევნეს თქუენ განცდად უფროჲს ძალისა თქუენისა, არამედ ყოს განსაცდელსა მას თანა გამოყვანებაჲცა, რაჲთა შეუძლოთ დათმენად.

(დავი 5, 7-განვე)

14. ოჲ უკუე, საყუარელნო (v) ჩემნო, ივლტოდეთ კერბთ-მსახურებისაგან.

15. ჴითარცა ბრძენთა გეტყვ; ცანთ-და, რომელსა-ესე გეტყვ:

16. სასუმელი ესე კურთხევისაჲ, რომელი ვაკურთხით, არა-მე ზიარებაჲ სისხლთა ქრისტესთაჲ არსა? სურსა მას რომელსა განვსტეხოთ, არა-მე ზიარებაჲ ჴორცთა ქრისტესთაჲ არსა?

17. სამეთუ ერთ პურ და ერთ ჴორც ჩუენ ყოველნი ვართ, რამეთუ ყოველთა ერთისა მისგან პურისა მოგუაქუს.

18. უხილეთ-და უსრატლი ჴორციელად: ონუ არა რომელნი-იგი ჳამენ შესაწირავთა მათ, ზიარ საკურთხეველისა მის არიან?

AB. 13. განსაცდელსა] განცდასა 4. (სათ.) 7-განვე]—47.

14. ჩემნო]—7.

15. გეტყვ]+თქუენ 7, ცანთ-და]+თქუენ 47, რომელთა-ესე, 7, გეტყვ (2)] ვიტყვ 4.

16. ქრისტესთაჲ 4, მას] ამას 47, ქრისტესთაჲ არს 4.

CD. 16. რომელ] რომელსა 67.

17. ერთ ჴორც ვართ ჩუენ მრავალნი ესე 6, რამეთუ ერთისა მიმართ პური-სა ერთ გუამ ჩუენ მრავალნი ესე ვართ 7.

18. -იგი]—7, საკურთხეველისა 7.

CD

რომელმან არა გიტევნეს თქუენ განცდად [6v] უფროჲს ძალისა თქუენისა, არამედ ყოს განსაცდელსა თანა გამოყვანებაჲცა, რაჲთა შეუძლოთ დათმენად.

(7)

14. ოჲ უკუე, საყუარელნო ჩემნო, ივლტოდეთ კერბთ-მსახურებისაგან.

15. ჴითარცა ბრძენთა გეტყვ თქუენ; გან-ლა-იკითხეთ, რომელსა-ესე გეტყვ თქუენ:

16. სასუმელი ესე კურთხევისაჲ, რომელ ვაკურთხევთ, არა-მე ზიარებაჲ სისხლთა ქრისტესთაჲ არსა? სურსა ამას რომელსა განვსტეხოთ, არა-მე ზიარებაჲ ჴორცთა ქრისტესთაჲ არსა?

17. სამეთუ ერთ პურ და ერთ ჴორც ჩუენ მრავალნი ესე ვართ, რამეთუ ყოველთა ერთისა მისგან პურისა მოგუაქუს.

18. უხილეთ-და უსრატლი ჴორციელად: ონუ არა რომელნი-იგი ჳამენ შესაწირავთა მათ, ზიარ საკურთხეველისა მის არიანა?

AB

19. ძაჲ-მე უკუე არს, რომელსა-ესე ვიტყვ, ჴითარმედ ნაკერბავი იგი რაჲ-მე არს, ანუ კერბი იგი რაჲ არს?

20. სამეთუ რასა-იგი უგებენ წარმართნი, ეშმაკთა უგებენ და არა ღმერთსა; სოლო მე არა მნებაჲს თქუენი ეშმაკთა ზიარებაჲ.

21. ჴერ ჴელ-გეწიფების სასუმელი უფლისაჲ სუმაჲ და სასუმელი ეშმაკთაჲ; ვერ ჴელ-გეწიფების ტაბლისაგან უფლისა ჳამაჲ და ტაბლისაგან ეშმაკთაჲსა.

22. ონუ ვაშუროთ რაჲ-მე უფალსა? ჩუუკუე უძლიერეს მისა ვართ?

23. ყოველივე ჴერ-არს ჩემ-და, არამედ არა ყოველი შეგავს; [76] ყოველივე ჴერ-არს, არამედ არა ყოველი აღმაშენებელ არს.

24. ჩუენ თავისასა ეძიებნ, არამედ მოყუსისასა.

CD

19. ძასა უკუე ვიტყვ ამას, ვითარმედ კერბი იგი რაჲ არს, ანუ ნაკერბი იგი რაჲ არს?

20. ორამედ ვითარმედ რომელსა-იგი უგებენ წარმართნი, ეშმაკთა უგებენ და არა ღმერთსა; სოლო მე არა მნებაჲს თქუენი ეშმაკთა ზიარებაჲ.

21. ჴერ ჴელ-გეწიფების სასუმელი უფლისაჲ სუმაჲ და [v] სასუმელი ეშმაკთაჲ; ვერ ჴელ-გეწიფების ტაბლასა უფლისასა ზიარებაჲ და ტაბლასა ეშმაკთასა.

22. ონუ ვაშურობთ-მეა უფალსა? ჩუუკუე უძლიერეს მისა ვართ?

23. ყოველივე ჴერ-არს ჩემ-და, არამედ არა ყოველი უმჯობეს არს; ყოველივე ჴერ-არს ჩემდა, არამედ არა ყოველი აღმაშენებელ არს.

24. ჩუენ თავისასა სოლო ეძიებნ, არამედ მოყუსისასა ცათითოეული.

AB. 19. -მე(2)]—4.

20. რასა-იგი] სადა-იგი 4, და არა ღმერთსა]—7.

21. ჴელ-გეწიფების (1) 77, ეშმაკისა (1) 4, ჴელ-გეწიფების (2) 7, ეშმაკისა (2) 4, ვერ ჴელ-გეწიფების ტაბლისაგან... ეშმაკთაჲსა]—7.

22. ვაშუროთ მე რაჲა (რაჲ 7) 47, ჩუუკუე] ანუ 4, უძლიერეს 4, მისსა 47.

23. ყოველივე (2)] ყოველი 7, აღმაშენებელ 47.

24. თავისასა]+სოლო 7, ეძიებთ 7, მოყუსისასა 7.

CD. 19. ამას]—67, კერბი არს რაჲ-მეა 67, ანუ... არს] ანუ ნაკერბავი იგი არს რაჲ-მეა 7, —6.

21. ჴელ-გეწიფების (1) 77-67, (2) 67, ტაბლსა 7.

22. ვაშურობთ-მეა 7, ვაშურობთ-მეა 67, მისსა 7-67.

23. ყოველი (1)]+ვე 7, (2) 7.

24. ეძიებნ 67, მოყუსისასა 7, თვითოეული 6.

9. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

(ძავი ო, ო-განვე)

25. ყოველი, რომელი სამზარეულოს ისყიდებოდის, ჭამეთ და ნურას განიკითხავთ იჭვსათვს,

26. ძამეთუ უფლისაა არს ქუეყანაა და სავსებაა მისი⁽¹⁾.

27. ოკუეთუ ვინმე გხადოდის თქუენ ურწმუნოთაგანი და გინდეს მისლვად, ყოველივე წინა-დაგებული თქუენი ჭამეთ და ნურას განიკითხავთ იჭვსათვს.

28. ოკუეთუ ვინმე გითხრას თქუენ, ვითარმედ: ნაკერპავი არს, — ნუ შჯამთ მის მაუწყებელისათვს და იჭვსა.

29. ზჳუსა მას ვიტყვ არა თავისა ჩემისასა, არამედ მოყუსისასა. ძამესათვს აზნაურებაა ჩემი განიკითხვის სხვსაგან იჭვსა?

AB. (სათ.) ო-განვე]—ღ.

25. სამზარეულოსა ღ, სამზარეულოს ღ, იყიდებოდის ღღ.

27. მისლვად ღღ, ყოველი ღ.

28. იჭვსა]+თვს ღღ.

29. იჭვსა (1) ღ, ჩემისა ღ, მოყუსისა ღ, აზნაურებაა]+ესე ღ.

CD. 25. სამზარეულოსა ღღ] საკასბოს ღღ, ისყიდებოდეს ღღ.

27. იჭვსათვს] სვნიდისისათვს ღღ.

28. სჯამთ ღღღ.

29. იჭვსა მას] სვნიდისისასა ღღ, იჭვსაგან] სვნიდისისაგან ღღ.

(1) ფსალ. 23,1.

CD

(* C)

25. ყოველი, რომელი სამზარეულოს ისყიდებოდის, ჭამეთ და ნურარას განიკითხავთ იჭვსათვს,

26. [ზ 151] ძამეთუ უფლისაა არს ქუეყანაა და სავსებაა მისი.

27. ღოლო უკუეთუ ვინმე გხადის თქუენ ურწმუნოთაგანი და გნებაეს მისლვად, ყოველივე წინა-დაგებული თქუენი ჭამეთ და ნურარას განიკითხავთ იჭვსათვს.

28. ღოლო უკუეთუ ვინმე გითხრას თქუენ, ვითარმედ: ზსე ნაკერპავი არს, — ნუ შჯამთ მის მაუწყებელისათვს და იჭვსა, რამეთუ უფლისაა არს ქუეყანაა და სავსებაა მისი⁽¹⁾.

29. ზჳუსა მას ვიტყვ არა თავისა თვსისასა, არამედ მოყუსისასა. ძამეთუ რამესათვს აზნაურებაა ჩემი განიკითხვის სხვსაგან იჭვსაგან?

AB

30. ოკუეთუ მე მადლობით ვჯამ, რამესათვს ვიგმობვი, რომლისათვს-იგი მე ვჰმადლობ?

31. ზინა თუ შჯამდეთ, გინა თუ ჰსუმიდეთ, გინა თუ რასაცა იქმოდით, ყოველსავე სადიდებელად ღმრთისა იქმოდეთ.

32. ღაუბრკოლებელ იყვენით ჰურიათა მიმართ [v] და წარმართთა და ეკლესიათა ღმრთისათა,

33. ჴითარცა მე ყოველითავე ყოველთა სათნო ვარ, რამეთუ არა ვეძიებ თავისა ჩემისა უმჯობესსა, არამედ მრავალთა, რათა ცხოვნდენ.

II

1. ჴობაძავ ჩემდა იყვენით, ვითარცა მე ჴრისტესა.

(ძავი ო)

2. ჴაქებ თქუენ, რამეთუ ყოველივე ჩემი გაჴსოვს, და ვითარცა-იგი გასწავე თქუენ, მოძღურებაა იგი შეიკრძალებთ.

AB. 30. ვიგმობი ღღ, მე]—ღ.

31. ჰშჯამდეთ ჴ, ვჯამდეთ ღ, ვჯამდე ღ, ვსუმიდეთ ღ, სუმიდეთ ღ, ვსუმიდე ღ, რასაცა] რასა ღ, ვიქმოდით ღ.

32. ღაუბკოლებელ ღ.

33. ყოველთავე ღ, უმჯობესსა ღღ, ცხოვნდენ ღღღ.

11,1. ჴრისტესა ღღ.

2. ყოველი ღ, გაჴსოს ღღ, ჩემი ყოველი გაჴსოვს ღ.

CD. 30. მე (1)]—ღ, მადლობით] მადლით ღღ.

31. ჰჯამდეთ ღღღ, ჰსუმიდეთ ღ, იქმოდეთ (1) ღ.

32. ეკლესიისა ღმრთისა ღღ.

33. სათნო-ვეყავ ღღღ, ცხოვნდეს ჴღ; ცხოვნდენ ღღ.

11,2. მოგვეც ღღღ, მოძღურებაა] მოცემული ღღღ, შეგიკრძალავს ღღღ.

CD

30. ოკუეთუ მე მადლობით ვჯამ, რამესათვს ვიგმობვი, რომლისათვს-იგი მე ვჰმადლობ?

31. ზინა თუ შჯამდეთ, გინა თუ სუმიდეთ, გინა თუ რასაცა იქმოდით, ყოველსავე სადიდებელად ღმრთისა იქმოდეთ.

32. ღაუბრკოლებელ იყვენით ჰურიათა მიმართ და წარმართთა და ეკლესიათა ღმრთისათა,

33. ჴითარცა მე ყოველითავე [136] ყოველთა სათნო ვეყოფვი, რამეთუ არა ვეძიებ თავისა ჩემისა უმჯობესსა, არამედ მრავალთა, რათა ცხოვნდენ.

II

1. ჴობაძავ ჩემდა იქმნენით, ვითარცა მე ჴრისტესა.

2. ღოლო გაქებ თქუენ, ძმანო, რამეთუ ჩემი ყოველივე გაჴსოვს, და ვითარცა-იგი მიგვეც თქუენ, მოძღურებაა იგი შეიკრძალებთ.

AB

3. შნებავს თქუენი უწყებად, რამეთუ ყოვლისა მამაკაცისა თაჲ ქრისტე არს; და თაჲ დედაკაცისა — ქმარი; და თაჲ ქრისტესა — ღმერთი.

4. ყოველი მამაკაცი, რომელი ილოცვიდეს გინა თუ წინააღმართმეტყუელებდეს თაჲ დაბურველად, არცხუენს იგი თავსა თვსსა.

5. ნა ყოველი დედაკაცი, რომელი ილოცვიდეს გინა თუ წინააღმართმეტყუელებდეს თაჲ დაბურველად, არცხუენს იგი თავსა თვსსა; ერთ არს და იგივე არს დაყუენილიცა იგი.

6. დაკუეთუ არა დაიბურავს დედაკაცი, იკუეცენ; უკუეთუ საძაგელ არს დედაკაცისა კუეცად გინა დაყუენვად, დაიბურენ.

7. ღოლო მამაკაცისა არა ჯერ-არს [77] დაბურვად თავისაჲ, რამეთუ ხატი და დიდებაჲ ღმრთისაჲ არს, სოლო დედაკაცი დიდება ქმრისა არს.

AB. 3. ქრისტე (1) 47, ქრისტესა (2) 7.

4. ყოველი] + ვე 47, იგი] — 47.

5. ყოველი] + ვე 47, თუ] — 7, წინააღმართმეტყუელებდეს 7, თაჲ დაბურველად 4, არცხუენს] + არცხუენს 4, იგი] + ცა 4, დაყუენილიცა 7 47.

6. იკუეცენ დედაკაცმან 7, საძაგელეა 7, დაყუენვად 7 47, დაყუენაჲ 7.

7. სოლო] — 47, მამაკაცისაჲ 7, არაჲ 7, დიდებაჲ ქმრისაჲ 47.

CD. 3. და] სოლო 7, ქრისტესა 7.

5. ყოველი] + ვე 7, გინა] + თუ 7.

6. რამეთუ] სოლო 7, დაყუენაჲ 7, დაყუენვად 7.

CD

3. ნა მნებავს თქუენი უწყებად, რამეთუ ყოვლისა მამაკაცისა თაჲ ქრისტე არს; სოლო თაჲ დედაკაცისა — ქმარი; და თაჲ ქრისტესა — ღმერთი.

(* C)

4. ყოველი მამაკაცი, რომელი ილოცვიდეს გინა თუ წინააღმართმეტყუელებდეს თაჲ დაბურველად, არცხუენს თავსა თვსსა.

5. ნა ყოველი დედაკაცი, რომელი ილოცვიდეს გინა წინააღმართმეტყუელებდეს თაჲ დაბურველად, არცხუენს იგი თავსა თვსსა, რამეთუ ერთ არს და იგივე არს დაყუენილიცა იგი.

6. [bv] ჩამეთუ უკუეთუ არა დაიბურავს დედაკაცი იგი, და იკუეცენცა; სოლო უკუეთუ საძაგელ არს დედაკაცისა კუეცად გინა დაყუენვად, დაიბურენ მან.

7. მამაკაცისაჲ უკუე არა ჯერ-არს დაბურვად თავისაჲ, რამეთუ ხატი და დიდებაჲ ღმრთისაჲ არს, სოლო დედაკაცი დიდებაჲ ქმრისა არს.

AB

8. ჩამეთუ არა მამაკაცი დედაკაცისაგან არს, არამედ დედაკაცი მამაკაცისაგან არს;

9. ნა რამეთუ არა დაებადა მამაკაცი დედაკაცისათჳს, არამედ დედაკაცი მამაკაცისათჳს.

10. წმისთჳს ჯერ-არს დედაკაცისა, რაჲთა ფლობაჲ აქუნდეს თავსა ზედა ანგელოზთათჳს.

11. ღოლო არა დედაკაცი თჳნიერ მამაკაცისა, და არცა მამაკაცი თჳნიერ დედაკაცისა უფლისა მიერ.

12. წითარცა-იგი დედაკაცი ქმრისაგან არს, ეგრეთა ქმარი — ცოლისათჳს; სოლო ყოველივე ღმრთისაგან არს.

13. დაქუენ შორისლა თჳთ განიკითხეთ ესე: შე-მე-ჰგავსა დედაკაცისა დაბურველად წინაშე ღმრთისა ლოცვად?

14. წრცალა თჳთ იგი ბუნებაჲ გასწავებს თქუენ, რამეთუ, მამაკაცმან თუ გარდაუტეოს თმაჲ გრძელად, უშუერება არს მისა.

AB. 8. არს (2)] — 47.

10. ანგელოზთათჳს 4, ანგელოზთა 7.

11. არა] არცა 47.

12. ყოველი 7.

13. თჳთ] — 7, ესე] — 7.

14. თჳთ] თუ 47.

CD. 10. ფლობაჲ] საქელმწიფობაჲ 7.

12. ეგრეთა 7, 7-7.

13. განიკითხეთ 7, ჰგავსა 7, დაბურველად 7.

14. მისა 7, 7-7.

CD

8. ჩამეთუ არა არს მამაკაცი დედაკაცისაგან, არამედ დედაკაცი მამაკაცისაგან;

9. ნა რამეთუ არა დაებადა მამაკაცი დედაკაცისათჳს, არამედ დედაკაცი მამაკაცისათჳს.

10. წმისთჳს ჯერ-არს დედაკაცისა, რაჲთა ფლობაჲ აქუნდეს თავსა თვსსა ზედა ანგელოზთათჳს.

11. ღოლო არცა მამაკაცი თჳნიერ დედაკაცისა, არცა დედაკაცი თჳნიერ მამაკაცისა უფლისა მიერ.

12. ჩამეთუ. ვითარცა-იგი დედაკაცი ქმრისაგან არს, ეგრეთა ქმარი — ცოლისათჳს; სოლო ყოველივე ღმრთისაგან არს.

13. დაქუენ შორისლა თჳთ განიკითხეთ ესე: შენისა დედაკაცსა [v] დაბურველად წინაშე ღმრთისა ლოცვად?

14. წრცალა თჳთ იგი ბუნებაჲ გასწავებს თქუენ, რამეთუ, მამაკაცმან თუ გარდაუტეოს თმაჲ გრძელად, უშუერება არს მისა.

AB

15. შედაკაცმან თუ გარდაუ-
ტეოს, დიდება არს მისა, რამე-
თუ თმაჲ იგი სამკაულად მოეცა.

16. ოკუუეთუ ვისმე უნდეს
ცილობის, ჩუენ ეგევითარი
ჩუეულებაჲ არა გუაქუს, არცა
ეკლესიათა ღმრთისათა.

[v] (ნავი ხ)

17. ღოლო ამას გამცნებ და
არა თუ გაქებ, რამეთუ არა უმ-
ჯობესად, არამედ უნაკლულევან-
სად შეჰკრბით.

18. სირველად ესე, რამეთუ
შეკრებასა მას თქუენსა ეკლესია-
სა შინა მესმის, რამეთუ წვალება
რამდე თქუენ შორის არიან, და
ზოგს-რამდე მრწამს.

19. ჩამეთუ წვალებანიცა
ყოფად არიან თქუენ შორის,
რამათა რჩეულნი იგი გამოჩნდენ
თქუენ შორის.

20. შეკრებასა მას თქუენსა
ერთად არა არს ეკლესიაჲ
ღმრთისაჲ პურის საჭმელად.

AB. 15. და დედაკაცმან ჟ.

16. ცილობის უნდეს ჟ, უნებს ჟ, გაქუს ჟ, არცა] + და ჟ.

17. უმჯობესად ჟ, არამედ] + არა ჟ, უნაკლულევანესად ჟ, შეკრბით
ჟ, — ჟ.

18. რამეთუ] ვითარმედ ჟ, არიან თქუენ შორის ჟ.

19. წვალებაცა ჟ.

20. რამეთუ არა ჟ, ღმრთისაჲ] — ჟ, საჭმელ ჟ.

CD. 15. მისსა ც-ჟ, თმაჲ იგი] + ნაცვალად სამოსელისა (სამოსლისა ხ) ც-ჟ,
სამკაულად] — ჟ.

16. ვისმე ჰნებაჲს პლევის მოყუარე ყოფად ჟ.

19. რამეთუ ჯერ-არს წვალებათაცა ყოფად თქუენ შორის, რამათა გამოც-
დილნი იგი განცხადებულ იქმნენ თქუენ შორის ც-ჟ.

20. ეკლესიაჲ... საჭმელ] საუფლოდსა სერისა ჰამად ჟ.

CD

15. ღოლო დედაკაცმან თუ
გარდაუტეოს, დიდება არს მისა,
რამეთუ თმაჲ იგი სამკაულად
მოეცა მას.

16. ღოლო უკუეთუ ვისმე
ცილობის ჰნებაჲს, ჩუენ ეგევი-
თარი ჩუეულებაჲ არა გუაქუს,
არცა ეკლესიათა ღმრთისათა.

(ხ)

17. ღმას რაჲ გამცნებ, არა
გაქებ, რამეთუ არა უმჯობესად,
არამედ უნაკლულევანესად შეჰ-
კრბებით.

18. [ხ 152] სირველად უკუე,
რამეთუ შეკრებასა მას თქუენსა
ეკლესიაჲ მესმის, ვითარმედ
წვალება არიან თქუენ შორის,
და ზოგს-რამდე მრწამს.

19. ჩამეთუ წვალებაცა ყო-
ფად არიან თქუენ შორის, რამათა
რჩეულნი იგი თქუენ შორის გა-
მოჩნდენ.

20. შეკრებასა მას უკუე
თქუენსა ერთად არა არს ეკლე-
სიაჲ პურის საჭმელ.

AB

21. ჩამეთუ კაცად-კაცად-
მან თქუენმან თუსი იგი პური
წინაჲსწარ მიიღის ჰამად, და
რომელსამე ჰმშინ და რომელ-
სამე სთრავნ¹.

22. ჩუუკუე სასლებ არა
გიდგს ჰამად და სუმაღ? ონუ ეკ-
ლესიასა ღმრთისასა შეურაცხ-
ჰყოფთ და არცხუენთ მათ, რო-
მელთა-იგი არაჲ აქუს? ჩაჲ-მე
გრქუა თქუენ? ჴაქებდე-მეა
ამისთუს? ორა გაქებ?

23. ჩამეთუ მე მოვიდე უფ-
ლისაგან, რომელცა-იგი მიგეც
თქუენ, რამეთუ უფალი სესუ
ქრისტე მას ღამესა რომელსა
მიეცემოდა, მოიღო პური.

24. ჴმადლობდა, განტეხა
და თქუა: ᴒსე არს ჴორცი ჩემი,
თქუენთუს განტეხილი(!); ამას
ჰყოფდით [78] მოსაჴსენებელად
ჩემდა.

25. ᴒგრეცა სასუმელი იგი
შემდგომად პურისა, და თქუა:
ᴒსე სასუმელი ახალი შჯული
არს სისხლისა ჩემისაჲ; ამას

CD

21. ჩამეთუ კაცად-კაცადმან
თუსი იგი სერი წინაჲსწარ წა-
რიღის ჰამად, და რომელსამე
სთრავნ.

22. ჩუუკუე სასლებ არა გიდ-
გსა ჰამად და სუმაღ? ონუ ეკლე-
სიასა ღმრთისასა შეურაცხ-
ჰყოფთ და არცხუენთ მათ, რო-
მელთა არარაჲ აქუს? ჩაჲ-მე
გრქუა თქუენ? ჴაქებდეა ამის-
თუს? ორა გაქებ.

23. ჩამეთუ მე მოვიდე უფ-
ლისაგან, რომელიცა მიგეც
თქუენ, რამეთუ უფალი სესუ
ქრისტე ღამესა მას რომელსა
მიეცემოდა, მოიღო პური.

24. ჴმადლობდა, განტეხა
და თქუა: ᴒიიღეთ და ჰამეთ; ესე
არს ჴორცი ჩემი, თქუენთუს გან-
ტეხილი; ამას ჰყოფდით მოსაჴ-
სენებელად ჩემდა.

25. [137] ᴒგრეთვე სასუმე-
ლი იგი შემდგომად სერობისა,
და თქუა: ᴒსე სასუმელი ახალი
რჩული არს სისხლისა ჩემისაჲ;

AB. 21. თქუენმან] — ჟ, ჰმინ ო, ჰმშინ ᴒ, შინ ᴒ, რომელსამე (2)] რომელიმე ო.

22. გიდგს] გითქს ᴒ, არაჲ] არარაჲ ᴒ, გაქებდეა ᴒ.

23. რომელიცა-იგი ᴒ, უფალი] + ჩუენი ᴒ, ქრისტე ᴒ, ღამესა ᴒ.

24. და განტეხა ᴒ, ჩემდა მოსაჴსენებელად ᴒ.

25. ეგრევე ᴒ, ეგრეთცა ᴒ, პურისა] + მოიღო ᴒ, ესე] + არს ᴒ, რჩული ᴒ,

რავდენ-გზის ᴒ, ჰყეით] ჰყოფდით ᴒ.

CD. 21. რამეთუ] სოლო ᴒ, ჰმინ ᴒ.

22. გიდგსა] გითქსა ᴒ, გითქსა ᴒ.

24. და განტეხა ᴒ, თქუენთუს განტეხილი] — ᴒ, ამას ჰყოფდით... ჩემდა]

მისატევებელად ცოდვათა ᴒ, ჩემდა მოსაჴსენებელად ᴒ.

25. იგი] — ᴒ, სჯული ᴒ, რავდენ-გზისცა ᴒ, ჰსუმიდეთ ᴒ.

¹ აშინაჲ წითლით სწერია: კანონი ატიკელი ო. შდრ. 3,19; 9,26 (სქოლიოები). 2 მუსლს
მოსდევს იმავე სელით: სუთშაბათ(ს)ა დიდსა, საკითხავი კორინთელთაჲ ᴒ, დიდსა სუთშაბათსა ᴒ.

(1) მათ. 26,26.

AB

ჰყოფდით, რაოდენ-გზის ჰყოფდით, ჩემდა მოსაქსენებელად ჰყვით.

26. ჩაოდენ-გზის შჯამდეთ პურსა ამას და სუმიდეთ სასუმელსა ამას, სიკუდილსა უფლისასა მიუთხრობდით, ვიდრემდე მოვიდეს.

27. წმიერიტგან, რომელი ჭამდეს პურსა ამას და სუმიდეს სასუმელსა ამას უფლისასა უღირსად, თანა-მდე არს იგი ჭორცთა და სისხლთა უფლისათა.

28. ლამო-ლა-იცადენ კაცმან თავი თვისი და ესრეთ პურისა მისგან ჭამენ და სასუმლისა მისგან სუნ.

29. ღოლო რომელი არა-ღირსად ჭამდეს და სუმიდეს, დასაშჯელად თავისა თვისისა ჭამს და სუამს, რამეთუ ვერ გამოიკითხნა ჭორცნი უფლისანი.

30. წმისთვს ფრიად არიან თქუენ შორის უძლურ და სნეულ და წვანან მრავალნი.

CD

ამას ჰყოფდით, რაოდენ-გზის-ცა სუმიდეთ ჩემდა მოსაქსენებელად.

26. ჩამეთუ რაოდენ-გზის-ცა შჯამდეთ პურსა ამას და სუმიდეთ სასუმელსა ამას, სიკუდილსა უფლისასა მიუთხრობდით, ვიდრემდის მოვიდეს.

27. წმიერიტგან, რომელი ჭამდეს პურსა ამას და სუმიდეს სასუმელსა ამას უფლისასა უღირსებით, თანა-მდე არს იგი ჭორცსა და სისხლსა უფლისასა.

28. [ხv] ლამო-ლა-იცადენ კაცმან თავი თვისი და ესრეთ პურისა მისგან ჭამენ და სასუმელისა მისგან სუნ.

29. ღოლო რომელი არა-ღირსად ჭამდეს და სუმიდეს, დასაშჯელად თავისა თვისისა ჭამს და სუამს, რამეთუ არა გამოიკითხნა ჭორცნი უფლისანი.

30. წმისთვს მრავალ არიან თქუენ შორის უძლურ და სნეულ და წვანან მრავალნი.

AB

31. ოკუეთუმცა თავთა თვსთა განვიკითხედით, არამცა განვიკითხენით.

32. ღოლო გან-თუ-ვიკითხვით, ღმრთისა მიერ განვისწავლებით [v], რაათა არა სოფლისა თანა დავისაჯნეთ.

33. წმიერიტგან, ძმანო, შე-რაა-ჰკრებოდით ჭამად, ერთიერთსა ჰგებდით.

34. ოკუეთუ ვისმე ჰშიოდის, სახლსა შინა ჭამენ, რაათა არა დასაშჯელად შეჰკრებთ. ღოლო სხუად იგი, ოდეს მოვიდეთ, მაშინ ვბრძანო.

[2 (ნაფი ἰ. საკითხავი 2)]

1. ღოლო სულიერთა მათ-თვს, ძმანო, არა მნებაეს უმეცრებად თქუენი.

2. ოკუეთ, რამეთუ ვიდრე-იგი წარმართლა იყვენით, კერბთა მიმართ უწმთთა ვითარცა შეუდეგით, და მიმოყვანებულ იყვენით.

3. წმისთვს გაუწყებ თქუენ: წრაფინ სულითა ღმრთისაათა იტყოდის და თქუას: ყერუე-

CD

31. ჩამეთუ უკუეთუმცა თავთა თვსთა განვიკითხედით, არამცა განვიკითხენით.

32. ღოლო გან-თუ-ვიკითხვით, უფლისა მიერ განვისწავლებით, რაათა არა სოფლისა თანა დავისაჯნეთ.

33. წმიერიტგან, ძმანო ჩემ-ნო, შე-რაა-ჰკრებოდით ჭამად, ურთიერთარს ჰგებდით.

34. ღოლო უკუეთუ ვისმე ჰშიოდის, სახლსა შინა ჭამენ, რაათა არა დასაშჯელად შეჰკრებთ. ღოლო სხუად იგი, ოდეს მოვიდეთ, მაშინ ვბრძანო.

[2 (ბ)]

1. ღოლო სულიერთა მათ-თვს, ძმანო, არა მნებაეს უმეცრებად თქუენი.

2. ოკუეთ, რამეთუ ვიდრე-იგი წარმართლა იყვენით, კერბთა მათ მიმართ უწმთთა ვითარცა შეუდეგით, მიმოყვანებულ იყვენით.

3. წმისთვს გაუწყებ თქუენ, რამეთუ არაფინ სულითა ღმრთისაათა [v] იტყოდის და

AB. 26. რაოდენ-გზის 477, სჯამდეთ 4, ვიდრემდის 4.

27. უფლისასა]—4, უღირსებით 7.

28. გამოიცადენ 4, კაცმან] კაცად-კაცადმან 4, ესრეთ 47, მისგანი 477, ჭამედ 7, სასუმელისა 7.

29. დასარჩელად 7, თვისისა]—7.

30. არიან თქუენ შორის ფრიად 7.

CD. 26. რაოდენ-გზისცა 716, სჯამდეთ 1-716, ჰსუმიდეთ 7.

27. უღირსებით] + უფლისა 71.

28. კაცმან] კაცად-კაცადმან 7.

28. მისგანი (1) 716, სასუმელისა 7, მისგანი (2) 71-716.

29. დასაშჯელად 71-716.

30. წვანან მრავალნი] სძინავს მრავალთა 76.

AB. 32. გან-თუ-ვიკითხედით 7.

33. ძმანო]—7.

34. შიოდის 47, ჰშიოდის 7, შინა] + თვისსა 4, ჭამედ 7, დასარჩელად 7, გიბრძანო 4. (სათ.) საკითხავი 2] + მუჭლი 4.

12,2. უწყით]—7, კერბთა] + მათ 7, და]—7.

3. ღმრთისათა 7.

CD. 31. თავთა]—1.

32. განვიკითხვოდით რაა 716.

33. ურთიერთარს 17.

34. ჰშიოდის 7, დასაშჯელად 1-716.

12,2. ვიდრე-იგი]—716, წარმართ 716, მათ]—716, ვითარ-იგი... იყვე-ნით] ოდეს-იგი ჰყვებოდეთ, ვითარცა იყვანებოდეთ 716.

AB

ნებულ ლესუ; და არავის ჯელ-
ეწიფების თქუმაღ ოჲფალ ლესუ,
გარნა სულითა წმიდითა.

4. ჴანყოფანი მადლთანი
არიან, ხოლო იგივე სული არს.

5. ჴანყოფანი მსახურება-
თანი არიან, და იგივე თავადი
უფალი არს.

6. ჴანყოფანი შეწევნათანი
არიან, და იგივე თავადი ღმერ-
თი არს, რომელი შეიქმს ყო-
ველთა მიმართ.

7. ოჲ კაცად-კაცადსა მიცე-
მულ არს გამოცხადებაჲ იგი
სულისაჲ [79] უმჯობესისათჳს.

8. ჰომელსამე სულისა მის-
გან მიცემულ არს სიტყუაჲ
სიბრძნისაჲ, რომელსამე სიტ-
ყუაჲ მეცნიერებისაჲ მითვე სუ-
ლითა,

9. ჰომელსამე სარწმუნოე-
ბაჲ მისვე სულისაგან, რომელ-
სამე მადლი კურნებათაჲ მისგან-
ვე სულისა,

10. ჰომელსამე შეწევნანი
ძალთანი, რომელსამე წინაჲს-
წარმეტყუელებაჲ, რომელსამე
განკითხვაჲ სულთაჲ, სსუასა

AB. 5. და განყოფანი 47.

6. და განყოფანი 7, არიან]—7, იგი 7.

7. მოცემულ 7, იგი] ესე 7, უმჯობესისათჳს 47.

8. მოცემულ 7.

9. მისგანვე სულისა] მისვე სულისაგან 4.

10. სსუასა] რომელსამე 4, სსუათა 7.

CD. 6. შეწევნათანი] მოქმედებათანი 47.

7. თითოეულსა 7. მოცემულ 4.

8. რამეთუ რომელსამე 47, სულისა... არს] სულისა მიერ მიეცემის 47.

10. შეწევნანი ძალთანი] მოქმედებაჲ ძალთაჲ 47.

CD

თქუას: ჴერუნებულ ლესუ; და
არავის ჯელ-ეწიფების თქუმაღ
ოჲფალი ლესუ, გარნა სულითა
წმიდითა.

4. ჰოლო განყოფანი მადლ-
თანი არიან, და იგივე სული არს.

5. ოჲ განყოფანი მსახურება-
თანი არიან, და იგივე თავადი
უფალი არს.

6. ოჲ განყოფანი შეწევნათა-
ნი არიან, და იგივე თავადი
ღმერთი არს, რომელი შეიქმს
ყოველსა ყოველთა შორის.

7. [ზ 153] ჰოლო თვით-
ეულსა ჩუენსა მიცემულ არს გა-
მოცხადებაჲ იგი სულისაჲ უმ-
ჯობესისათჳს.

8. ჰომელსამე სულისა მის-
გან მიცემულ არს სიტყუაჲ
სიბრძნისაჲ, ხოლო სსუასა სიტ-
ყუაჲ მეცნიერებისაჲ მითვე სუ-
ლითა,

9. ოჲ სსუასა სარწმუნოებაჲ
მისვე სულისაგან, რომელსამე
მადლი კურნებათაჲ მისგანვე
სულისა,

10. ჰომელსამე შეწევნანი
ძალთანი, რომელსამე წინაჲს-
წარმეტყუელებაჲ, რომელსამე
განკითხვაჲ სულთაჲ, და სსუასა

AB

თესლად-თესლადი ენათაჲ, რო-
მელსამე თარგმანებაჲ ენათაჲ.

11. ოჲსა ყოველსა შეეწევის
ერთი და იგივე სული, განუყოფს
თითოეულად კაცად-კაცადსა,
ვითარცა ჴნებაჲს.

12. ჴითარცა-იგი გუამი ერთ
არს, და მრავალი ასოჲ აქუს, და
ყოველი იგი ასოები მრავალ
ლათუ არს, ერთ გუამ არს, ეგ-
რეცა ჴრისტჳ.

13. ჰამეთუ ერთითა სული-
თა ჩუენ ყოველთა ერთისა მი-
მართ გუამისა ნათელ-ვილეთ,
გინა თუ ჴურიათა, გინა თუ წარ-
მართთა, გინა თუ მონათა, გინა
თუ აზნაურთა; და ყოველთავე
ერთისა მიმართ სულისა გვსუ-
ამს.

14. ოჲ რამეთუ გუამი იგი
არა არს ერთ ასო, არამედ მრავალ.

15. ოჲკუეთუ თქუას ფერჴ-
მან, ვინაჲთგან არა ვარ ჴელ,
არა ვარ [v] მის გუამისაგანი,
ამისგანვე არა არსა მის გუამისა-
განი?

AB. 11. კაცად-კაცადსა თითოეულად 4.

12. მრავალ ასოებ 4, აქუს 7, ყოველი] + ვე. 7, იგი]—47, ერთ (2)] + ვე 7,
არს გუამ 4, ჴრისტე 7.

13. წარმართა 7, და]—4.

14. გუამი იგი რამეთუ 7, მრავალ 4.

15. ამისგანვე... გუამისაგანი] — 7, ამისგან-მე 7.

CD. 11. ხოლო]—7. ამას... შეეწევის] ამის ყოველისა მაქმნეველ არს 7, თი-
თოეულად 7.

12. მრავალ ასოება 4.

13. თუ (4)]—47, ყოველნივე 47, მიმართ (2)] მიერ 7, გვსუამს] მორწ-
უულ ვართ 47.

CD

თესლად-თესლადი ენათაჲ, და
სსუასა თარგმანებაჲ ენათაჲ.

11. ჰოლო ამას ყოველსა
შეეწევის ერთი და იგივე სული,
განუყოფს თვითოეულად კაცად-
კაცადსა, ვითარცა ჴნებაჲს.

12. ჴითარცა-იგი გუამი
ერთ არს, და მრავალი ასოები
აქუს, და ყოველი იგი ასოები
ერთისა მის გუამისაჲ მრავალ
ლათუ არს, ერთგუამვე არს, ეგ-
რეცა ჴრისტე.

13. ჰამეთუ ერთითა სული-
თა ჩუენ ყოველთა ერთისა მი-
მართ გუამისა ნათელ-ვილეთ,
გინა თუ ჴურიათა, გინა თუ
წარმართთა, გინა თუ მონათა
გინა თუ აზნაურთა; და ყოველ-
თავე ერთისა მიმართ სულისა
გვსუამს.

14. ოჲ რამეთუ გუამი იგი
არა არს ერთ ასო, არამედ მრავალ.

15. [138] ოჲკუეთუ თქუას
ფერჴმან, ვინაჲთგან არა ვარ
ჴელ, არა ვარ მის გუამისაგანი,
ამისგან-მე არა არსა მის გუამი-
საგანი?

AB

16. ონუ თუ თქუას ყურმან, რამეთუ არა ვარ თუალ, არა ვარ მის გუამისაგანი, ნუ ამისთვს არა არს მის გუამისაგანი?

17. ოკუეთუ ყოველი გუამი თუალ იყოს, სადა არს სასმენელი? უკუეთუ ყოველივე სასმენელ იყოს, სადა არიან საყნოსელნი?

18. ოწესერა ღმერთმან დაამტკიცნა ასონი იგი თითოეულად გუამსა მას, ვითარცა უნდა.

19. ოკუეთუმცა იყო ყოველივე ერთ ასო, სადამცა იყო გუამი იგი?

20. ოლო აწ მრავალ არს ასოები და ერთ არს გუამი.

21. ოერ ჯელ-ეწიფების თუალსა, ვითარმცა ჰრქუა ჯელსა: ორა მიწმ შენ; და კუალად თავმან — ფერქთა, ვითარმედ: ორა მიწმთ თქუენ.

22. ორამედ უფროსლა, რომელ-იგი საგონებელ არს ასოა გუამისა მის უძლურს, იგი საწმარ არს.

CD

16. ონუ თუ თქუას ყურმან, რამეთუ არა ვარ თუალ, არა ვარ მის გუამისაგანი, ნუ ამისთვს არა არსა მის გუამისაგანი?

17. [ხv] ოკუეთუ ყოველი გუამი თუალ იყოს, სადა არს სასმენელი? უკუეთუ ყოველი სასმენელ იყოს, სადა არიან საყნოსელნი?

18. ოწესერა ღმერთმან დასცნა ასონი იგი თვითოეულად გუამსა მას შინა, ვითარცა ინება.

19. ოლო უკუეთუმცა იყო ყოველი ერთ ასო, სადამცა იყო გუამი იგი?

20. ოლო აწ მრავალ არს ასოები და ერთ — გუამი.

21. ოლო ვერ ჯელ-ეწიფების თუალსა, ვითარმცა ჰრქუა ჯელსა: ორა მიწმ შენ; ანუ კუალად თავსა — ფერქთა, ვითარმედ: ორა მიწმთ თქუენ.

22. ორამედ უფროსლა უმეტეს, რომელი-იგი საგონებელ არს ასოა გუამისა მის უძლურესად, იგი უსაწმარეს არს.

AB

23. ოა რომელ-იგი გუგონიეს არა-პატივისსა გუამისა მის, ამას უმეტესსა პატივსა მივსცემ.

24. ოკუეთუ მას ჩუენსა შეუნიერებაა უმეტესი აქუს, სოლო შეუნიერსა მას ჩუენსა არააა უქმს. ორამედ ღმერთმან განუ[მ]ოგა გუამსა მას და ნაკლულევანსა მას უმეტესი მისცა პატივი,

25. ოათა არა იყოს წვალე-ბა ჯორცთა მათ შინა, არამედ ეგრევე ურთიერთას ერთიერთისათვის ზრუნვიდენ ასონი იგი.

26. ოა თუ ევენები რაა ერთსა ასოსა, მის თანა ელმინ ყოველთა ასოთა; და თუ იდიდები ერთი ასოა, მის თანა იდიდებიდ ყოველნი ასონი.

27. ოქუენ ხართ ჯორცნი ქრისტესნი და ასონი ასოთა მისთაგანნი.

28. ოა რომელნიმე დაადგინა ღმერთმან ეკლესიათა: პირველად მოციქულნი, მეორედ — წინააღმართულები, მესა-

CD

23. ოა რომლისაა ეპგონებთ უპატიო-ყოფად გუამისაგან, ამათ პატივსა უმეტესსა მივსცემთ.

24. ოა უშუერსა მას ჩუენსა შეუნიერებაა უმეტესი აქუს, სოლო შეუნიერსა მას ჩუენსა არააა უქმს. ორამედ ღმერთმან შეზავა გუამი იგი და ნაკლულსა მას უმეტესი მისცა პატივი,

25. ოათა არა იყოს წვალე-ბა ჯორცთა მათ შინა, არამედ მასვე ერთიერთისათვის ზრუნვიდენ ასონი იგი.

26. ოა თუ ევენები რაა ერთსა ასოსა, მის თანა ელმინ ყოველთა ასოთა; და თუ იდიდები ერთი ასოა, მის თანა იდიდებიდ ყოველნი ასონი.

27. [v] ოქუენ ხართ ჯორცნი ქრისტესნი და ასონი ასოთა მისთაგანნი.

28. ოა რომელნიმე დაადგინა ღმერთმან ეკლესიათა (ხ 154): პირველად მოციქულნი, მეორედ — წინააღმართულები.

AB. 16. თუ]—ჲ, ნუ] ანუ 4, არსა 4, გუამისა (2) 4.

17. ყოველი]+იგი 47, იყოს თუალ 7, და უკუეთუ 4, ყოველივე]—4, ყოველი (2) 7, სადა]+უკუე 4.

18. ღმერთმან]—4.

19. ყოველივე]+იგი 4, ყოველი 7.

20. და] სოლო 47.

21. არქუა 7.

22. უძლურესი 47, უძლურსი 7.

CD. 16. თუ]—7.

18. თითოეულად 7.

19. სოლო] რამეთუ 7.

21. ფერქთაა 7.

22. რომელ-იგი 7, გუამისა 7.

AB. 23. რომელი-იგი გგონიეს 7, არა-პატივისსა 47, გუამისა 4, უმეტესსა 4, პატივსა უმეტესსა (უმეტესსა 7) 7, მივსცემთ 47.

24. და უშუერსა 47, უმეტესი 47, განუზოვგა 7.

25. ეგრე 4, ურთიერთარს 7.

26. ელმინ] ევენები 4.

27. ჯორცნი] ასონი 4, ქრისტესნი 4, ასოთა მისთაგანნი] ასოთაგანნი 7.

28. ეკლესიათა 7. მერვე — ძალნი]—7, ძალნი]+იგი 4, ღწოლათანი 7, ღწოლათანი 4.

CD. 23. გუამისაგან] გუამისა მისგან 7.

25. წვალე... შინა] განხეთქილება გუამსა შინა 7.

26. იდიდებიდ ყოველნი ასონი] უხაროდის ყოველთა ასოთა 7.

27. ჯორცნი ქრისტესნი] გუამ ქრისტესა (ქრისტესსა 7) 7. ასონი ასოთა მისთაგანნი] ასო ზოგებით 7.

28. ეკლესიათა]+შინა 7, ღწოლანი] მმართველობანი 7.

AB

მედ — მოძღუარნი, მერმე —
ძალნი, მაშინლა მადლნი კურნე-
ბათანი, შეწევნანი, ღუწოლანი,
თესლად-თესლადი ენათაჲ.

29. ჩუუკუე ყოველნი მოცი-
ქულ იყვნენ? ონუ ყოველნი
წინაჲსწარმეტყუელ იყვნენ?
ონუ ყოველნი ნუ მოძღუარ
იყვნენ? ონუ ყოველნი ნუ ძალ
იყვნენ?

30. ონუ ყოველთა ნუ მად-
ლი აქუნდეს კურნებისაჲ? ონუ
ყოველნი ნუ ენათა იტყოდიან?
ონუ ყოველნი ნუ გამოსთარგ-
მანებდენ?

(ძავი ყ, 1-განვე)

31. ლშურდინ მადლი იგი
[v] უფროჲსი, და მერმე უმეტე-
სი გზაჲ გიჩუენო თქუნ.

13

1. წნასა ღათუ კაცთასა და
ანგელოზთასა ვიტყოდი და სი-
ყუარული თუ არა მაქუნდეს,
ვიქმენ ვითარცა რვალი, რომე-
ლ ოხრინ, და ვითარცა წინ-
წილანი რაჲ ჯმობედ.

AB. 29. იყვნენა (1) 7, ნუ (2)]—7.

30. კურნებათაჲ 7, გამოსთარგმნებდენ 7. (სათ.) 1-განვე—47.

31. უფროჲსი 4, უმეტესი 47.

13,1. ენათა 4, თუ—47, არაჲ 7, ვიქმენ]+მე 7, რომელი 7, ვითარცა]—
47, წინწილი 7.

CD. 30. გამოსთარგმნებენ 7.

31. სოლო—7, უფროჲსთა] უმარგებელესთა 7-7.

13,1. წინწილაჲ 7-7-7, გინა]+თუ 7.

CD

ელნი, მესამედ — მოძღუარნი,
მერმე — ძალნი, მაშინლა მადლ-
ნი კურნებათანი, შეწევნანი, ღუ-
წოლანი, თესლად-თესლადი
ენათაჲ.

29. ჩუ ყოველნი მოციქულ
იყვნენა? ჩუ ყოველნი წინაჲს-
წარმეტყუელ? ჩუ ყოველნი
მოძღუარ? ჩუ ყოველნი ძალ?

30. ჩუ ყოველთა მადლი
აქუნდეს კურნებათაჲ? ჩუ ყო-
ველნი ენათა იტყოდიან? ჩუ
ყოველნი გამოსთარგმანებდენ?

31. ღოლო ჰბადეველით მადლ-
თა ამათ უფროჲსთა, და მერმე
აღმატებული გზად გიჩუენო
თქუნ.

13 (*)

1. წნასა ღათუ კაცთასა და
ანგელოზთასა ვიტყოდი, სოლო
სიყუარული არა მაქუნდეს, ვიქ-
მენ მე ვითარცა რვალი, რომელი
ოხრინ, გინა წინწილანი, რომე-
ლი ჯმობედ.

AB

2. შაქუნდეს ღათუ წინაჲს-
წარმეტყუელებაჲ და უწყოდი
საიდუმლოჲ ყოველი და ყოველი
მეცნიერებაჲ და მაქუნდეს ღათუ
სარწმუნოებაჲ ვიდრე მათათა
ცვალებადმდე, და სიყუარული
თუ არა მაქუნდეს, არა-ვე-რაჲ
ვარ.

3. ჰე-ღათუ-ვაჭამო ყოველი
მონაგები ჩემი და მივსცნე
ჯორცნი ჩემნი დასაწუველად,
და სიყუარული თუ არა მაქუნ-
დეს, არა-ვე-რაჲ სარგებელ არს
ჩემდა.

4. სიყუარული სულგრძელ
არს და ტკბილ; სიყუარულსა
არა ჰმურნ, არა მადლოინ, არა
განლაღნის,

5. ორა სარცხუნელ იქმნის,
არა ეძიებნ თავისასა, არა გან-
რისხნის, არა შეჰრაცხის ბო-
როტი,

6. ორა უხარინ სიცრუესა
ზედა, არამედ უხარინ ჭეშმარი-
ტებასა თანა;

7. ყოველსა თავს-იღებნ,
ყოველი ჰრწამნ, ყოველთა
ესავენ, ყოველსა მოითმენნ.

AB. 2. ყოველი საიდუმლოჲ 7, მეცნიერებაჲ ყოველი 4, და (3)]—47.

3. ჩემი]+გლახაკთა 4, არა მაქუნდეს თუ 7, თუ—7.

4. შურნ 47, მადლოვინ 4.

5. სარცხუნელ 7, განრისხის 7, არა (4)] არად 77.

6. სიცრუესა 477.

7. თავს-იღებენ 7, ყოველსა] ყოველთა 7.

CD. 2. და (1)]—4. საიდუმლოჲ 7-7, ყოველი (3)]+ვე 7, მათათა 7-7, ცვალე-
ბადმდე 7-7, არა-ვე-რაჲ 7.

4. მადლოვინ 7, განლაღნის] განსივნის 7-7.

5. სიცრუესა 7-7.

CD

2. ოა მაქუნდეს ღათუ წი-
ნაჲსწარმეტყუელებაჲ და უწყო-
დი ყოველი საიდუმლოჲ და ყო-
ველი მეცნიერებაჲ და მაქუნდეს
ღათუ ყოველი სარწმუნოებაჲ
ვიდრე მათათაჲ ცვალებადმდე,
და სიყუარული თუ არა მაქუნ-
დეს, არა-ვე-რაჲ ვარ.

3. ოა შე-ღათუ-ვაჭამო ყო-
ველი მონაგები ჩემი და მივსცნე
ჯორცნი ჩემნი დასაწუველად, და
სიყუარული არა მაქუნდეს, არა-
რაჲვე სარგებელ არს ჩემდა.

4. სიყუარული სულგრძელ
არს და ტკბილ; სიყუარულსა არა
შურნ, სიყუარული არა მად-
ლოინ, არა განლაღნის,

5. ორა სარცხუნელ იქმნის,
არა ეძიებნ თავისასა, არა გან-
რისხნის, არად შეჰრაც[139]ხის
ბოროტი,

6. ორა უხარინ სიცრუესა
ზედა, არამედ უხარინ ჭეშმარი-
ტებასა ზედა;

7. ყოველსა თავს-იღებნ,
[7v] ყოველი ჰრწამნ, ყოველსა
ესავენ, ყოველსა მოითმენნ.

AB

8. სიყუარული არასადა და-
ვარდის, [81] წინააღმართუ-
ლებანი გან-ვე-ქარდენ, გინა
თუ ენანი და-ვე-სცხრენ, გინა
თუ მეცნიერებანი გან-ვე-ქარ-
დენ.

9. სამეთუ მცირედ-რამე
ვიციოთ და მცირედცა ვწინააღ-
მართულებთ.

10. საქამს მოიწიოს სრული
იგი, მცირედიცა იგი გან-ვე-
ქარდეს.

11. ოდეს-იგი ვიყავე ყრმა,
ვიტყოდე ვითარცა ყრმა,
გულისხმა-ვჭყოფდი ვითარცა
ყრმა, შერაცხილ ვიყავე ვითარ-
ცა ყრმა; ხოლო ოდეს ვიქმენ
მამაკაც, დაუტევე სიყრმისა
იგი.

12. რხედავ აწ ვითარცა
სარკითა სახესა, ხოლო მაშინ
პირსპირ; აწ ვიცი მცირედ, ხო-
ლო მერმე ვიცნა, ვითარცა-იგი
შევემეცნე.

13. წყნესერა ჰგიეს სარწმუ-
ნობა, სასოება და სიყუარუ-
ლი — სამი ესე; ხოლო უფროს
ამათსა სიყუარული არს.

AB. 8. დავარდეს 77.

9. ვიციოთ] ვეციოთ 4, ვწინააღმართულებდეთ 4.

10. იგი (2)] ესე 4.

11. გულისხმა-ვჭყოფდი, ვითარცა ყრმა]—477, შეურაცხ 7.

12. პირსპირ 477, ვიციოთ 7, -იგი]—47.

13. და]—47.

CD. 10. განქარდენ-ვე 7, გან-ვე-ქარდეს 76.

11. -იგი]—6, იგი] ვე 1.

12. ვხედავთ 76, სასიოთა]—676, ვიცი მცირედ] უწყი კერძოდ 76, მერმე]
მაშინ 676, შევემეცნე] ცნობილ ვიქმენ 76.

13. ამათსა უფროს 7.

CD

8. სიყუარული არასადა და-
ვარდების, გინა თუ წინააღმარ-
მეტყულებანი განქარდენ, ანუ
თუ ენანი და-ვე-სცხრენ, გინა
თუ მეცნიერებანი განქარდენ.

9. სამეთუ მცირედ-რამე
ვიციოთ და მცირედ-რამე ვწი-
ნააღმართულებთ.

10. ხოლო რაქამს მოიწიოს
სრული იგი, მაშინ მცირედიცა
იგი განქარდეს-ვე.

11. ოდეს-იგი ვიყავე ყრმა,
ვიტყოდე ვითარცა ყრმა, შე-
რაცხილ ვიყავე ვითარცა ყრმა;
ხოლო ოდეს ვიქმენ მამაკაც,
დაუტევე სიყრმისა იგი.

12. სამეთუ ვხედავ აწ, ვი-
თარცა სარკითა და სასიოთა, ხო-
ლო მაშინ პირსა პირსპირ; აწ
ვიცი მცირედ, ხოლო მერმე
ვიცნა, ვითარცა შევემეცნე.

13. ხოლო აწ ესერა ჰგიეს
სარწმუნობა, სასოება და სი-
ყუარული, სამი ესე; ხოლო უფ-
როს ამათსა სიყუარული არს.

AB

CD

14

14 (* C)

1. ყუდეგით სიყუარულსა
და გშორდინ სულიერი იგი, უფ-
როსდა, რათა სწინააღმარ-
მეტყულებდეთ¹.

(ჩავი უ, 1-განვე)

2. რომელი-იგი იტყუნ² ენი-
თა, არა კაცთა ეტყუნ², არამედ
ღმერთსა, რამეთუ არავის ესმინ,
რამეთუ სულითა იტყუნ საიდუმ-
ლოსა.

3. ხოლო რომელი-იგი წი-
ნააღმართულებს, კაცთა
ეტყუნ აღშენებასა და ვედრებასა
და ნუგეშინის-ცემასა,

4. რომელი იტყუნ ენითა,
თავსა თვსსა აღაშენებს; [v]
ხოლო რომელი წინააღმართ-
ულებს, კრებულსა მას აღა-
შენებს.

5. შნებას თქუენ ყოველთა
ენათა სიტყუად, უფროსდა,

1. ყუდეგით სიყუარულსა
და ჰბაძევდით სულიერსა მას,
უფროსდა, რათა სწინააღმარ-
მეტყულებდეთ.

2. სამეთუ რომელი-იგი
იტყუნ ენითა, არა კაცთა ეტყუნ,
არამედ ღმერთსა, რამეთუ არა-
ვის ესმის, რამეთუ სულითა
იტყუნ საიდუმლოთა.

3. ხოლო რომელი წინააღ-
მართულებს, კაცთა ეტყუნ
აღშენებასა, ვედრებასა და ნუ-
გეშინის-ცემასა.

4. რომელი იტყუნ ენითა,
თავსა თვსსა აღაშენებს; ხოლო
რომელი წინააღმართულებ-
დეს, კრებულსა აღაშენებს.

5. შნებას თქუენ ყოველთა
ენათა სიტყუად, უფროსდა,

AB. 14.1. სწინააღმართულებდეთ 4, სწინააღმართულებდეთ 7.

(სათ.) 1-განვე]—4, თავი უ, 1-განვე]—7.

2. ენათა 7, იტყუნ (2)] ეტყუნ 7, საიდუმლოსა]—77.

3. რომელი-იგი 7, აღაშენებასა 47, და (1)]—47.

4. ენათა 7, აღაშენებს (1) 47, აშენებს 7, მას]—77, აღაშენებს (2) 4,
აშენებს (2) 7.

5. რამეთუ]—77, არა რომელი (2) 7, ენათა 477, გარნა] გინა 7, აღაშე-
ნოს 47.

CD. 14.1. შეუდეგით] მისდედით 676, სულიერთა მათ 676.

2. იტყუნ (2) 6, საიდუმლოთა 76.

3-4. ხოლო] რამეთუ 676.

5. ყოველთა 676, არა]—676.

¹ სრულადაა 7-ში.

² 7-ში ყოფილა: «იტყუნ», «ეტყუნ», მაგრამ ა ამოუშლიათ.

10. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

რათა სწინაჲსწარმეტყულებდეთ, რამეთუ უფროჲს არს რომელი წინაჲსწარმეტყულებდეს, ვიდრეა რომელი იტყოდის ენათა, გარნა თუ გამოსთარგმანებდეს, რათა კრებული აღაშენოს.

6. **ჟოლო აწ, ძმანო, მო-**თუ -ვიდე თქუენდა და ენათა ვიტყოდი, რაჲ-მე გარგო თქუენ, არა თუ გეტყოდი თქუენ გამოცხადებითა და მეცნიერებითა ანუ წინაჲსწარმეტყულებითა ანუ მოძღურებითა?

7. **გერევე** უსულოთა მათჲმად გამოსციან — ანუ თუ ნესტუმან ანუ თუ ებანმან; უკუეთუ გამოცხადებაჲ სიტყუათაჲ მათ ვერ გამოსცენ, ვითარ-მე საცნაურ იქმნეს სტჲნვაჲ იგი ანუ ებნაჲ იგი?

8. **ბა** უკუეთუ საყვრმან განუჩინებელად ჴმად გამოსცეს, ვინ-მე განემზადოს ბრძოლად?

9. **გერეცა** თქუენ ენითა მით უკუეთუ არა-გამოცხადებულად სიტყუაჲ იგი გამოსცეთ, ვითარ საცნაურ იყოს სიტყუაჲ იგი? უყვნეთ თქუენ ვითარცა აერსა მეტყუელნი.

AB. 6. და (2)] ანუ 47, მეცნიერებითა]—4.

7. ჴმად]+მათი 4, თუ (1)]—4, ნესტუმან 4, თუ (2)]—47, -მე]—7, იქმნეს] იყოს 47, სტჲნვაჲ 47, იგი (2)]—47.

8. საუერმან 7, გამოსცის 4.

9. ვერეთცა 7, სიტყუაჲ (2)] სტჲნვაჲ 7, იყვნით 47, თქუენ (2)]—7.

CD. 7. ანუ]+თუ 6, ჴმათა 74, სტჲნვაჲ 6.

9. ვერეთცა 71-674.

CD

რათა [v] სწინაჲსწარმეტყულებდეთ, რამეთუ უფროჲს არს რომელი წინაჲსწარმეტყულებდეს, ვიდრეა არა რომელი იტყოდის ენათა, გარნა თუ რაჲთა გამოსთარგმანებდეს, რათა კრებული აღეშენოს.

6. **ჟოლო აწ, ძმანო, მო-**თუ -ვიდე თქუენდა და ენათა ვიტყოდი, რაჲ-მე გარგო თქუენ, არა თუ გეტყოდი თქუენ გამოცხადებითა ანუ მეცნიერებითა ანუ წინაჲსწარმეტყულებითა ანუ მოძღურებითა?

7. **გერეთვე** უსულოთა მათჲმად გამოსციან — ანუ თუ ნესტუმან ანუ ებანმან; უკუეთუ გამოცხადებაჲ ჴმათაჲ მათ ვერ გამოსცენ, ვითარ-მე საცნაურ იქმნეს სტჲნვაჲ იგი ანუ ებნაჲ?

8. **ბა** უკუეთუ საყვრმან უჩინოდ ჴმად გამოსცეს, ვინ-მე განემზადოს ბრძოლად?

9. **გერეცა** თქუენ ენისა მიერ უკუეთუ არა-გამოცხადებულად სიტყუაჲ იგი გამოსცეთ, ვითარ საცნაურ იქმნეს თქუმული იგი? ჴამეთუ იყვნეთ ვითარცა ჴაერსა მეტყუელნი.

AB

10. [82] **უსოდენნი** სახენი თესლად-თესლადთა ჴმათანი სოფელსა შინა არიან და არცა ერთი მათგანი არს უჴმო.

11. **აჴკუეთუ**¹ არა ვიცოდი ძალი ჴმისაჲ მის, ვიყო მეტყუელისა მის ჩემისა ვითარცა სსუაჲ ენაჲ, და რომელი-იგი მეტყოდის მე — ვითარცა სსუაჲ ენაჲ.

12. **გერეცა** თქუენ საშურებელ ხართ სულთა, აღსაშენებელად ეკლესიასა ეძიებდით, რათა აღემატებოდით.

13. **ტმისთჲს** რომელი იტყოდის ენასა, ილოცევიდნი, რათა გამო-ცა-თარგმანოს.

14. **აჴკუეთუ** ვილოცვიდე ენითა, სული ჩემი ილოცავს, სოლო გონებაჲ ჩემი უნაყოფო არს.

15. **ტჴ** უკუე რაჲ არს? **ჩი**-ლოცვიდე თუ სულითა, ვილოცვიდე გონებითაცა; ვგალობდე თუ სულითა, ვგალობდე გონებითაცა.

AB. 10. ჴმანი 77, უჴმო არს 47, უჴმოჲ 7.

11. ძალი]+იგი 47, რომელი-იგი 7.

12. ვერეთცა 7, საშურებელ] მობაძვე 47, აღსაშენებელად 47, ეკლესიასა 7.

13. ენათა 7.

CD. 11. მეტყუელისა] მზრახვალისა 74, ვითარცა სსუაჲ ენაჲ] ბარბაროზ 674, მეტყოდის... ენაჲ] იტყოდის ჩემდა მომართ ბარბაროზ 74.

12. ეკლესიისა 4,—6.

13. ამისთჲს 6, იტყოდის] ტჴ-დის 6, გამოთარგმანოსცა 6.

15. ვგალობდე (1)] ვფსალმუნებდე 674, ვგალობდე (2)] ვფსალმუნებ 674.

¹ 7-ს აკლია ამ თავის 11—39 მუხლები.

16. ოკუეთუ აკურთხევდე სულითა, რომელი-იგი აღასრულებს ადგილსა მას უცბებისასა ვითარ-მე თქუას «ამენი» შენსა მას მადლობასა? ჩამეთუ რასა-იგი იტყვ, არა იცის.

17. ყენ სამე კეთილად ჰმადლობ, ხოლო მოყუასი შენი არა აღეშენების.

18. ჩამადლობ ღმერთსა, თქუენ ყოველთათჳს უფროს-ლა ენათა ვიტყვ.

19. ტრამედ ეკლესიასა შინა [v] მნებაჲს სუთ სიტყუა გონებითა ჩემითა სიტყუად, რაჲთა სსუათაცა უმოდლო, ვიდრე ბეგრთა სიტყუათა ენითა.

20. ძმანო, ნუ ყრმა იქმნებით გონებითა, არამედ ბოროტისათჳს ყრმა იყვენით, ხოლო გონებითა სრულ იყვენით.

21. ჩამეთუ შჯულსა წერილ არს, ვითარმედ: ოცხოვრება ენითა და ბაგითა უცხოვრება ვეცოდი ერსა მას, და არცაღა ესრეთ ისმინონ ჩემი, იტყვს უფალი⁽¹⁾.

AB. 16. ვაკურთხევდე 47, რომელი-ეგე 4, რომელ-ეგე 7, აღასრულებ 4, მას (1)]—ტ, ამენ 4.

17. ჰმადლობ ჰგალობ ტ, აღეშენების 47.

18. ხოლო ვჰმადლობ 4, ენითა 4.

19. სსუათა ვჰმოდლო 4.

21. რჩულსა 7, ვეცოდი 7, ამას 4, ესრეთ 4.

CD. 16. ხოლო ჩამეთუ 714, ამენი 10 (ამ ხელნაწერებში «ამენი» სრულადაა დაწერილი), მადლობასა ზედა 714.

18. უფროსს უმეტეს 7, ყოველთაჲსა 714.

21. სჯულსა 1071, რჩულსა 7, ისმინოს 1.

¹ 7-ში «ხოლო» (ხ) წერებულა, მაგრამ გადაუშლიათ და ზემოდან «არამედ» (ა-დ) დაწერიათ.

(¹) ეს. 28,11—12.

16. [ხv] ხოლო უკუეთუ აკურთხევდე სულითა, რომელი-იგი აღასრულებდეს ადგილსა მას უცბებისასა ვითარ-მე თქუას «ამენი» შენსა მას ზედა მადლობასა? ჩინათგან რასა-იგი იტყვ, არა იცის.

17. ჩამეთუ შენ სამე კეთილად ჰმადლობ, არამედ მოყუასი შენი არა აღეშენების.

18. ჩამადლობ ღმერთსა, ჩემსა, რამეთუ უფროსს თქუენ ყოველთაჲს ენათა ვიტყვ.

19. ტრამედ ეკლესიასა შინა მნებაჲს სუთ სიტყუა გონებითა ჩემითა სიტყუად, რაჲთა სსუათაცა უმოდლო, ვიდრე ბეგრთა სიტყუათა ენითა.

20. ძმანო, ნუ ყრმა იქმნებით გონებითა, არამედ ბოროტისათჳს ყრმა იყვენით, ხოლო გონებითა სრულ იყვენით.

21. ჩამეთუ შჯულსა წერილ არს, ვითარმედ: ოცხოვრება ენითა და ბაგითა უცხოვრება ვეცოდი ერსა ამას, და არცაღა ესრეთ ისმინონ ჩემი, იტყვს უფალი.

AB

22. ტუ უკუეთუ ენანი ვიდრემე სასწაულად არიან არა თუ მორწმუნეთათჳს, არამედ ურწმუნოთა; ხოლო წინააღმდეგუებაჲ არა ურწმუნოთათჳს არს, არამედ მორწმუნეთათჳს.

23. ოკუეთუ შეკრბეს ყოველი კრებული ერთბამად, და ყოველნი ენათა იტყოდინ, და შე-ვინმე -ვიდენ ურწმუნონი გინა უცებნი, არა-მე თქუანა, ვითარმედ: სცთებიან რასმე?

24. ოკუეთუ ყოველნი წინააღმდეგუებდენ, და შე-ვინმე -ვიდეს ურწმუნოა გინა უცები, ემხილოს ყოველთა მიერ, განიკითხოს ყოველთა მიერ.

25. დაფარულნი გულისა მისიანი გამოაცხადნენ, და ესრეთ დაფარდეს [83] პირსა ზედა თჳსსა და თაყუანის-სცეს ღმერთსა და აღიაროს, ვითარმედ: ჩანდვლვე ღმერთი თქუენ შორის არს.

26. ტუ უკუეთუ, ძმანო, რაჲ-მე არს? ჩაქამს შეკრბეთ ერთად, კაცად-კაცადსა თქუენსა ფსალ-

CD

22. ტმისთჳსცა ენანი სასწაულად არიან არა მორწმუნეთათჳს, არამედ ურწმუნოთათჳს; ხოლო წინააღმდეგუებაჲ არა ურწმუნოთათჳს, არამედ მორწმუნეთათჳს.

23. ტუ უკუეთუ შეკრბეს ყოველი კრებული ერთბამად, და ყოველნი ენათა იტყოდინ, და შევიდენ ვინმე [v] ურწმუნონი გინა უცებნი, არა-მე თქუანა, ვითარმედ: სცთებით გინა თუ ჰბორგთ?

24. ხოლო უკუეთუ ყოველნი წინააღმდეგუებდენ, და შე-ვინმე -ვიდეს ურწმუნოა გინა უცები, ემხილოს ყოველთა მიერ, განიკითხოს ყოველთა მიერ.

25. და ესრეთ დაფარულნი გულისა მისიანი განცხადნენ, და ესრეთ დაფარდეს [ხ 156] პირსა ზედა თჳსსა და თაყუანის-სცეს ღმერთსა და აღიაროს, ვითარმედ: ჩანდვლვე ღმერთი თქუენ შორის არს.

26. ჩამე არს, ძმანო? ჩაქამს შეკრბეთ ერთბამად, კაცად-კაცადსა თქუენსა ფსალ-

AB. 22. ვიდრემე—47, სასწაულად სასწაულად 7, ურწმუნოთა]+თჳს 7, ხოლო—ტ, არს—47, მორწმუნეთა]+თჳს 7.

23. ენანი 4, გინა]+თუ 4, ვითარმედ ვითარ 7, სცთებით 47.

25. დაფარულნი]+იგი 4, გამოუცხადნენ 7, ესრეთ 47, თჳსსა—ტ, ნანდვლვე 7.

26. რამე არს, ძმანო 47, შეკრბით ტ, ერთად ერთბამად 7, ფსალმუნება 4, თუ (1, 2)]—47, მოძღვრება 47, მოძღვრებაჲ თუ აქუს—4, თუ (3)]—7, თარგმანება 4, თუ (5)]—4, მეცნიერებაჲ თუ აქუს, თარგმანებაჲ თუ აქუს—7, ყოველი ტ, აღსაშენებელად 47.

CD. 23. უკუეთუ უკუეთუ 714, თქუასა 7, თუ—1071, ჰბორგით 1.

25. ნამდვლვე 714.

26. ესე]—ტ.

AB

მუნი თუ აქუს, მოძღურებაა თუ აქუს, გამოცხადებაა თუ აქუს, მეცნიერებაა თუ აქუს, თარგმანებაა თუ აქუს, — ყოველივე ესე აღსაშენებელად იყავნ.

27. ოკუეთუ ვინმე ენითა იტყოდის, ორნი გინა თუ უმრავლეს სამნი და შემდგომითი შემდგომად, და ერთი გამოსთარგმანებდინ.

28. ოკუეთუ არა იყოს თარგმანი, ღუმენინ ეკლესიასა შინა, თავსა თვსსა ეტყოდენ და ღმერთსა.

29. წინააღმართეცუელნი ორნი გინა სამნი იტყოდენ, და სხუანი იგი სცნობდენ.

30. ოკუეთუ სხუასა გამოცხადოს მუნ მჯდომარეთაგანსა, პირველი იგი ღუმენინ.

31. სამეთუ შემძლებელ ხართ თითოელად წინააღმართეცუელებად, რაათა ყოველთავე ისწავონ და ყოველნი ნუგეშინის-ცემულ იყვნენ.

32. ზა სულეხი წინააღმართეცუელთაა წინააღმართეცუელთა დაემორჩილენ,

CD

მუნი აქუს, მოძღურებაა აქუს, გამოცხადებაა აქუს, თარგმანებაა აქუს, ენათა მეტყუელებაა აქუს, — ყოველივე ესე აღსაშენებელად იქმნებოდენ.

27. ოკუეთუ ენითა ვინმე იტყოდის, ორნი გინა თუ უმრავლეს სამნი, და ერთი გამოსთარგმანებდინ.

28. ღოლო უკუეთუ არა იყოს თარგმანი, ღუმენინ ეკლესიასა შინა, თავსა თვსსა ეტყოდენ და ღმერთსა.

29. ღოლო წინააღმართეცუელნი ორნი გინა სამნი იტყოდენ, და სხუანი იგი სცნობდენ.

30. ოკუეთუ სხუასა გამოცხადოს მუნ მჯდომარეთაგანსა, პირველი იგი ღუმენინ.

31. სამეთუ შემძლებელ ხართ ესრეთ თითოელად ყოველნი წინააღმართეცუელებად, რაათა ყოველნი ისწავებდენ და ყოველნი ნუგეშინის-ცემულ იყვნენ.

32. ზა სულეხი წინააღმართეცუელთაა წინააღმართეცუელთა დაემორჩილენ,

AB. 27. ენათა C, ორნი გინა სამნი გინა უმრავლეს 7, უმრავლეს 4, და ერთი გამოსთარგმანებდით] — 4, ერთი] + იგი 7.

28. ღუმენი 7, ეტყოდენ C.

29. ორნი] + ორნი 4, გინა] + თუ 4, სცნობდენ 47.

31. ხართ + ესრეთ 4, ესრეთ 7, ყოველთა C, ისწავონ C, ყოველნი] + 32 იყვნენ 4.

32. წინააღმართეცუელთა] — 4.

CD. 27. სამნი] + თვსად-თვსად 6, თვს-თვსად 76.

29. იტყოდენ 676, იგი] — 6.

31. თვთოელად 76.

AB

33. სამეთუ ღმერთი არა შფოთებისაა არს, არამედ მშვდობისაა, ვითარცა-იგი ყოველთა ეკლესიათა წმიდათასა.

34. ზედანი თქუენნი [v] ეკლესიასა შინა ღუმენდ, რამეთუ არა ბრძანებულ არს მათა სიტყუად, არამედ დამორჩილებად, ვითარცა შჯული იტყვს⁽¹⁾.

35. ოკუეთუ რამე სწავლის უნდეს, სახლსა შინა თვსთა ქმართა ჰკითხედ; რამეთუ უშუერება არს დედაკაცისა სიტყუად ეკლესიასა შინა.

36. ზნუ თქუენ მიერ სიტყუად იგი ღმრთისაა გამოვიდა? ზნუ თქუენდა სოლო მიიწია?

37. ოკუეთუ ვისმე ეგონოს თავი თვსი წინააღმართეცუელ გინა სულიერ, უწყოდენ, რომელსა-ესე მივსწერ თქუენდა, რამეთუ უფლისა მცნებანი არიან.

38. ოკუეთუ ვინმე უმეცარ არს, უმეცარ იყავნ.

39. ზრამედ, მმანო, გშურდინ წინააღმართეცუელებაა იგი და სიტყუად ენათა მათ ნუ აყენებთ.

AB. 33. წმიდათასა 47.

34. მორჩილებად 4, რჩული 7.

35. თვსსა ქმარსა ჰკითხენ 4.

37. რამეთუ უფლისა] რომლისა 4.

39. გშურდინ] + თქუენ 4, დააყენებთ 47.

CD. 34. ღუმენდ 1676, სჯულიცა 1676, რჩულიცა 76.

35. ქმართა თვსთა 6, დედათა 676.

36. მიიწია 676.

¹ ასეა 76-ში.

(1) დაბ. 3, 16.

CD

33. სამეთუ არა არს ღმერთი შფოთისაა, არამედ მშვდობისაა, ვითარცა-იგი ყოველთა ეკლესიათა წმიდათასა.

34. ზედანი თქუენნი ეკლესიასა შინა ღუმენდ¹, რამეთუ არა ბრძანებულ არს მათდა სიტყუად, არამედ დამორჩილებად, ვითარცა შჯულიცა იტყვს.

35. ღოლო უკუეთუ რამე სწავლის უნდეს, სახლსა შინა თვსთა ქმართა ჰკითხედ მათ; რამეთუ საძაგელ არს დედათა ეკლესიასა შინა ზრახვად.

36. ზნუ თქუენ მიერ სიტყუად იგი ღმრთისაა გამოვიდა? ზნუ თქუენდამდე სოლო მიიწია?

37. ოკუეთუ ვისმე ეგონოს [76] თავი თვსი წინააღმართეცუელ გინა სულიერ, უწყოდენ, რომელსა-ესე მივსწერ თქუენდა, რამეთუ უფლისანი არიან მცნებანი.

38. ღოლო უკუეთუ ვინმე უმეცარ არს, უმეცარ იყავნ.

39. ზინაადა, მმანო ჩემო, გშურდინ წინააღმართეცუელებად და სიტყუად ენათა ნუ დაყენებთ.

AB

40. ყოველივე შუენიერად და წესიერად იყავნ.

15 (წავი თ. საკითხავი 7)

1. ლაუწყებ თქუენ, ძმანო, სახარებასა მას, რომელ-იგი გახარე თქუენ, რომელცა-იგი მიგიღებთ და რომელსაცა ზედა სდგათ,

2. სომელითაცა სცხოვნდებით, რომელი სიტყუაჲ გახარე თქუენ, უკუეთუ გაწსოვს, გარნა თუ ცუდად რაიმე გრწმენა.

3. სამეთუ მიგეც თქუენ პირველად რომელცა-იგი მოვიდე, რამეთუ ქრისტე მოკუდა ცოდვათა ჩუენთათჳს, ვითარცა წერილ არს,

4. [84] ნა რამეთუ დაეფლა და აღდგა მესამესა დღესა, ვითარცა წერილ არს,

5. ნა რამეთუ ერუენა ხეფას და მერმე ათორმეტთა მათ,

6. შერმე ერუენა უმრავლეს ხუთასისა ძმათა ერთ-გზის, რომელთაგანნი უმრავლესნი ცოცხალ არიან აქამომდე და რომელთამე შეისუენეს,

AB. 40. შუენიერა ჟ.

(სათ.) საკითხავი 7] + დიდსა შაბათსა ჟ.

15,1. რომელი-იგი 7, რომელი 7, რომელიცა-იგი 7, რომელსა ზედაცა ჟ.

2. რომელითა ჟ, სცხოვნდებით 4,7, გაწსოს 4,7, ცუდად 7.

3. ქრისტე 7,7.

5. ათორმეტთა] ათერთმეტთა 4,7,7.

6. უმრავლეს 4,7, უმრავლესნი 4,7, ცოცხალ] + ჟ 7.

CD. 40. იქმნებდენ ზ.

15,2. სცხოვნდებით ზ.7.

5. ათორმეტთა] ათერთმეტთა 1.

6. უმრავლეს] ზეშთა 7, ძმათ 7, შეისუენეს] დაიძინეს 7,7.

CD

40. ყოველივე შუენიერად და წესიერად იქმნებოდენ.

15

1. ღოლო გაუწყებ თქუენ, ძმანო, სახარებასა მას, რომელი გახარე თქუენ, რომელცა-იგი მიგიღებთ, რომელსაცა ზედა სდგათ,

2. სომელითაცა სცხოვნდებით, რომელი სიტყუაჲ გახარე თქუენ, უკუეთუ გაწსოვს, გარნა თუ ცუდად რაიმე გრწმენა.

3. სამეთუ მიგეც თქუენ პირველად რომელცა-იგი მოვიდე, რამეთუ ქრისტე მოკუდა ცოდვათა ჩუენთათჳს, ვითარცა წერილ არს,

4. ნა რამეთუ დაეფლა და რამეთუ აღდგა მესამესა დღესა, ვითარცა წერილ არს,

5. ნა რამეთუ ერუენა ხეფას და მერმე ათორმეტთა მათ,

6. ნა მერმე ერუენა უმრავლეს ხუთასისა ძმათა ერთ-გზის, რომელთაგანნი უმრავლესნი ცოცხალ არიან აქამომდე და რომელთამე შეისუენეს,

AB

7. შერმე ერუენა ჯაკობსა, მერმე მოციქულთა ყოველთა,

8. ოკანაჲსკნელ ყოველთა-სა, ვითარცა ნარჩევსა, მერუენა მეცა.

9. სამეთუ მე ვარ ნარჩევი მოციქულთაჲ, რომელი არა ვარ ღირს წოდებად მოციქულად, რამეთუ ვსდევნიდ ეკლესიათა ღმრთისათა.

10. ღოლო მადლითა ღმრთისათა ვარ, რაჲ-იგი ვარ; და მადლი იგი ჩემდა მომართი არა ცუდად რაჲ იყო, არამედ უმეტეს მათ ყოველთასა დავშუერ; არა მე, არამედ მადლი იგი, რომელი იყო ჩემ თანა.

11. ღინა თუ იგინი, გინა თუ მე ესრეთ ვქადაგებთ, და ესრეთცა თქუენ გრწმენა.

12. ოკუეთუ ქრისტე იქადაგების თქუენ შორის, ვითარმედ მკუდრეთით აღდგომილ არს, ვითარ იტყვან ვინმე თქუენ შორის, ვითარმედ აღდგომაჲ მკუდართაჲ არა არს?

AB. 7. იაკობს 7,7, და მერმე 4,7,7.

8. ყოველთა 7, ნარჩევსა 4.

9. არა ღირს ვარ 4, ვსდევნიდ] + მე 4.

10. მომართ 7, ცუდად 7, უმეტეს 4,7.

11. ამიერითგან გინა თუ 7, ესრეთ 4, ვქადაგებ 4, თქუენ ესრეთ 4.

12. თქუენ შორის] — 4,7, არსო 7.

CD. 7. და მერმე 7.

9. ეკლესიასა ღმრთისასა 4.

12. თქუენ შორის ვიეთნიმე 7.

CD

7. შერმე ერუენა ჯაკობს და მერმე მოციქულთა ყოველთა,

8. ოკანაჲსკნელ ყოველთა-სა, ვითარცა ნარჩევსა, მერუენა მეცა.

9. სამეთუ მე ვარ ნარჩევი მოციქულთაჲ, რომელი არა ვარ ღირს წოდებად მოციქულად, [v] რამეთუ ვსდევნიდ ეკლესიათა ღმრთისათა.

10. ღოლო მადლითა ღმრთისათა ვარ, რაჲ-იგი ვარ; და მადლი იგი მისი, რომელი ჩემდა მომართ იყო, არა ცუდად რაჲ იყო, არამედ უმეტეს მათ ყოველთასა დავშუერ; არა მე, არამედ მადლი იგი ღმრთისაჲ, რომელი იყო [ხ 157] ჩემ თანა.

11. წჳ უკუე გინა თუ მე, გინა თუ იგინი ესრეთ ვქადაგებთ, და ესრეთ გრწმენა თქუენ.

(თ)

12. ღოლო უკუეთუ ქრისტე იქადაგების, ვითარმედ მკუდრეთით აღდგომილ არს, ვითარ იტყვან ვინმე თქუენ შორის, ვითარმედ აღდგომაჲ მკუდართაჲ არა არს?

AB

13. ოკუეთუ აღდგომაჲ მკუდართაჲ არა არს, [v] არცა ქრისტე აღდგომილ არს.

14. ოკუეთუ ქრისტე არა აღდგომილ არს, ცუდად სამე არს ქადაგებაჲ ესე ჩუენი და ცუდად არს სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი.

15. ჴიპოვენიო უკუე ცრუმოწამე ღმრთისა, რამეთუ ვწამებთ ღმრთისათჳს, ვითარმედ აღადგინა ქრისტე, რომელ არა აღადგინაო.

16. ოკუეთუ მკუდარნი არა აღდგენ, არცა ქრისტე აღდგომილ არს.

17. ოკუეთუ ქრისტე არა აღდგომილ არს, ამოა არს სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი; ცოდვათაველა შინა თქუენთა ხართ.

18. Ⴀწ უკუე რომელთა-იგი შეისუენეს ქრისტეს მიერ წარწყმდესა?

AB. 13. ქრისტე Ⴀ.

14. ქრისტე Ⴀ, ცუდად Ⴀ.

15. ვიპოვენიო Ⴀ, ვიპოვენიო Ⴀ, ვწამეთ Ⴀ, აღადგინ (1) Ⴀ, ქრისტე Ⴀ, რომელი + იგი Ⴀ, აღადგინა (2) Ⴀ.

16. ქრისტე Ⴀ.

17. ქრისტე Ⴀ, ამოა ვარ Ⴀ, ეგე]—Ⴀ, თქუენთა შინა Ⴀ.

18. უკუე]—Ⴀ, ქრისტეს Ⴀ, წარ-მეწყდესა Ⴀ.

CD. 14. ქრისტე]—Ⴀ.

15. ვიპოვენიო Ⴀ, ვწამეთ Ⴀ-Ⴀ, ნამდვლვე Ⴀ-Ⴀ.

16. რამეთუ] სოლო Ⴀ-Ⴀ.

18. შესუენებულნიცა Ⴀ-Ⴀ] დაძინებულნიცა Ⴀ-Ⴀ.

CD

13. ოკუეთუ აღდგომაჲ მკუდართაჲ არა არს, არცა ქრისტე აღდგომილ არს.

14. ოკუეთუ ქრისტე არა აღდგომილ არს, ცუდად სამე არს ქადაგებაჲ ესე ჩუენი და ცუდად არს სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი.

15. ჴიპოვენიო უკუე ცრუმოწამეცა ღმრთისა, რამეთუ ვწამებთ ღმრთისათჳს, ვითარმედ აღადგინა ქრისტე, რომელი არა აღადგინა, უკუეთუ ნანდვლვე მკუდარნი არა აღდგებიან.

16. სამეთუ უკუეთუ მკუდარნი არა აღდგებიან, არცა ქრისტე აღდგომილ არს.

17. Ⴀ უკუეთუ ქრისტე არა აღდგომილ არს, ამოა არს სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი; ცოდვათავე სამელა შინა თქუენთა ხართ აქამომდე.

18. Ⴀ შესუენებულნი იგი ქრისტეს მიერ წარ-ვე სამეწყმდენ

AB

19. Ⴀკუეთუ ამას სოლო ცხოვრებასა ქრისტესსა მოსავ ვართ, უსაწყალობელეს ყოველთა კაცთასა ვართ.

(Ⴀავი ყ, Ⴀ-განვე)

20. Ⴀოლო აწ ქრისტე აღდგომილ არს მკუდრეთით, პირველი იგი შესუენებულთა.

21. სამეთუ კაცისა მიერ იყო სიკუდილი და კაცისა მიერ — აღდგომაჲ მკუდართა.

22. ჴითარცა-იგი Ⴀდამის გამო ყოველნი მოწყდებიან, ეგრეცა ქრისტეს მიერ ყოველნი ცხოველ იქმნებიან.

23. Ⴀოლო კაცად-კაცი თჳსითა წესითა: პირველად ქრისტე, მერე ქრისტესნი იგი მოსლვასა მას მისსა.

24. Ⴀაშინლა აღსასრული, [85] რაქამს მოსცეს სუფევაჲ ღმერთსა და მამასა, რაქამს განაქარვნეს ყოველნი მთავრობანი და ყოველნი ჳელმწიფეხანი და ძალნი.

AB. 19. ცხოვრებასა Ⴀ, ქრისტესა Ⴀ, ქრისტესა Ⴀ, უსაწყალობელეს Ⴀ, (სათ.)
თავი ყ] — Ⴀ, Ⴀ-განვე] — Ⴀ.

20. ქრისტე Ⴀ.

22. მოსწყდებიან Ⴀ, ეგრეთცა Ⴀ, ქრისტეს Ⴀ, ქრისტე Ⴀ, იქმნენ Ⴀ, იქმნენ Ⴀ არიან Ⴀ.

23. ქრისტე Ⴀ, ქრისტესნი Ⴀ.

24. სუფევაჲ Ⴀ, ყოველნი]—Ⴀ.

CD. 19. სოლო]—Ⴀ, ქრისტესსა Ⴀ.

22. მოსწყდებიან Ⴀ, ეგრეცა Ⴀ-Ⴀ, იქმნებიან Ⴀ-Ⴀ.

23. თითოეული Ⴀ, პირველად] დასაბამ Ⴀ, და]—Ⴀ.

24. მოსცეს სუფევაჲ] მისცეს მეუფებაჲ Ⴀ, ყოველნი (2)]—Ⴀ-Ⴀ.

1 Ⴀ-ში «მოსწყდებიან» ყოფილა, მაგრამ ს ამოუფხეიათ.

CD

19. Ⴀკუეთუ ამას სოლო ცხოვრებასა ვართ მოსავ ქრისტესა, უსაწყალობელეს ყოველთა კაცთასა ვართ.

(* C)

20. Ⴀოლო აწ ქრისტე აღდგა მკუდრეთით და იქმნა იგი დასაბამ შესუენებულთა.

21. სამეთუ კაცისა მიერ იყო [142] სიკუდილი და კაცისა მიერ — აღდგომაჲ მკუდართა.

22. Ⴀა ვითარცა-იგი Ⴀდამის გამო ყოველნი მოსწყდებიან, ეგრეთცა ქრისტეს მიერ ყოველნი ცხოველ იქმნენ.

23. Ⴀოლო თჳთოეული თჳსითა წესითა: პირველად ქრისტე და მერე ქრისტესნი იგი მოსლვასა მას მისსა.

24. Ⴀაშინლა აღსასრული, რაქამს მოსცეს სუფევაჲ ღმერთსა და მამასა, რაქამს განაქარვნეს ყოველნი მთავრობანი და ყოველნი ჳელმწიფეხანი და ძალნი.

AB

ანუ რომლითა ჯორცითა მოვიდენ?

36. ოკგუნურო, შენ რომელ დასთესი, არა ცხოვნდის, ვიდრემდე არა მოკუდის.

37. ბა რომელი-იგი დასთესი, არა თუთ იგი გუამი რომელ ყოფად არნ დასთესი, არამედ შიშუელი მარცუალი რომელი იფქლისა, გინა თუ სსუა თესლი.

38. ჰოლო ღმერთმან მოსცის მას გუამი, ვითარცა უნებნ, თითოეულსა მას თესლსა თვის გუამი.

39. ზრა ყოველი ჯორცი ერთ ჯორც არს, არამედ სსუა არს კაცთა და სსუა ჯორც არს პირუტყუთა და სსუა ჯორც არს მფრინველთა და სსუა ჯორც არს თევზთა,

40. ბა ჯორცნი იგი ზეცისათანი და ჯორცნი იგი ქუეყანისათანი; [86] სსუა არს ზეცისათა მათ დიდება და სსუა არს ქუეყანისათა.

41. სსუა დიდება არს მზისა და სსუა დიდება არს მთოვარისა და სსუა დიდება არს

CD

მკუდარნი? ანუ რომლითა-მე ჯორცითა მოვიდენ?

36. [ზ 158] ოკგუნურო, შენ რომელ დასთესი, არა ცხოვნდის, ვიდრემდე არა მოკუდის.

37. ბა რომელი-იგი დასთესი, არა თუ იგი გუამი რომელ ყოფად არნ დასთესი, არამედ შიშუელი მარცუალი გინა თუ იფქლისა, ანუ თუ სსუა რომელი იფქლისა.

38. ჰოლო ღმერთმან მოსცის მას გუამი, ვითარცა უნებნ, და თუთოეულსა თესლსა თვის გუამი.

39. ზრა ყოველი ჯორცი ერთ ჯორც არს, არამედ სსუა არს კაცთა და სსუა ჯორც არს პირუტყუთა და სსუა ჯორც არს მფრინველთა და სსუა ჯორც არს თევზთა,

40. ბა ჯორცნი იგი ზეცისათანი და ჯორცნი იგი ქუეყანისათანი; არამედ სსუა არს ზეცისათა მათ დიდება და სსუა არს ქუეყანისათა.

41. სსუა დიდება არს მზისა და სსუა დიდება არს მთოვარისა და სსუა დიდება არს

AB

ვარსკულავთა; რამეთუ ვითარცა-იგი ვარსკულავი ვარსკულავსა ჰმატს დიდებითა,

42. ჴგრეცა აღდგომა მკუდართა: ბაეთესვის სრწნილებით და აღდგების უსრწნილებით;

43. ბაეთესვის გინებით და აღდგეს დიდებითა; ბაეთესვის უძლურებით და აღდგეს ძალითა;

44. ბაეთესვის ჯორცი მშვნეიერი და აღდგეს ჯორცი სულიერი. ოკკუეთუ არს ჯორცი მშვნეიერი, არს სულიერიცა.

45. ჴგრევე წიგნი იტყვს,

(ჩავი მ, თ-განვე)

ვითარმედ: ჴყო პირველი იგი კაცი ზდამ საშუმინველად ცხოველად⁽¹⁾, ხოლო მეორე იგი ზდამ — სულად განმაცხოველებელად.

46. ზრა პირველად სულიერი იგი, არამედ მშვნეიერი, მაშინლა სულიერი.

CD

ვარსკულავთა; რამეთუ ვითარცა-იგი ვარსკულავი ვარსკულავსა ჰმატს დიდებითა,

42. ჴგრეცა აღდგომა მკუდართა: ბაეთესვის სრწნილებით და აღდგების უსრწნილებით;

43. ბაეთესვის გინებით და აღდგების დიდებით; ბაეთესვის უძლურებით და აღდგების ძლიერებით;

44. ბაეთესვის ჯორცი მშვნეიერი [143] და აღდგების ჯორცი სულიერი. ზრს ჯორცი მშვნეიერი და არს ჯორცი სულიერი.

45. ჴგრეცა წერილ არს: ჴყო პირველი იგი კაცი ზდამ სამშვნეულად ცხოველად, ხოლო უკუანაჲსენელი ზდამ — სულად განმაცხოველებელად.

46. ზრამედ არა პირველად სულიერი იგი, არამედ მშვნეიერი, მაშინლა სულიერი.

AB. 36. ცხოვნდის 47.

37. რომელი-იგი 47, შიშუელი 7.

38. და თითოეულსა 77, მას (2) — 7.

39. ჯორციელი 47, სსუა (1) 47, სსუა (2,3) 4, ჯორც — 4.

40. ჯორცი (2) 4, სსუა 47, ზეცისათა 47.

41. ვითარცა 77, — 7, ვარსკულავი ვარსკულავსა 7, ჰმატ 47.

CD. 36. ცხოვნდის 7.

37. ანუ სსუა რამე 77.

38. თითოეულსა 77.

40. სსუა (1) 7.

41. ვარსკულავთა 7.

AB. 42. აღდგების აღდგეს 7.

43. აღდგების დიდებით 47.

44. მშუმინეიერი 4, აღდგეს 4.

45. ეგრეცა 7. (სათ.) თ-განვე მუქლი 4 4, — 7.

(45.) სამშვნეულად 7, ხოლო და 7, მეორე 4, განმაცხოველებელად 4.

46. მშუმინეიერი 4.

CD. 42. ეგრეცა 77.

43. გინებით უპატიობით 77.

(1) დაბ. 2,7.

AB

47. სირველი იგი კაცი ქუე-
ყანისაგან მიწისაჲ, სოლო მეო-
რე იგი კაცი ზეცით გამო სული-
ერი.

48. ჴითარცა-იგი მიწისაგა-
ნი, ეგრეცა მიწისაგანისანი, და
ვითარცა-იგი ზეცისაჲ, ეგრეცა
ზეცისაგანისანი.

49. ნა ვითარცა შევიმოსეთ
ხატი იგი მიწისაგანისაჲ, [v] შე-
ვიმოსოთ ხატი იგიცა ზეცისა-
განისაჲ.

50. ღოლო ამას ვიტყვ, ძმა-
ნო, რამეთუ ჴორცთა და სისხლ-
თა სასუფეველი ღმრთისაჲ ვერ
დაიმკვდრონ, არცა სრწნილება-
მან უსრწნელებაჲ დაიმკვდროს.

51. ჴჳა ესერა საიდუმლოსა
გიტხრობ თქუენ: ყოველთაჲ
შევისუენოთ, არამედ არა ყო-
ველნი განვახლდეთ.

52. შეყსა შინა წამსა თუა-
ლისასა უკუანახსენელითა მით
საყვრითა; საყვრსა დაეცეს, და
მკუდარნი აღდგენ უსრწნელნი,
და ჩუენ განვახლდეთ.

AB. 47. მიწისაჲ] მიწაჲ Ⴀჲ, მეორე Ⴀ, კაცი (2)]—Ⴀჲ.

48. ზეცისაგანისანი] ზეცისანი Ⴀ.

49. ვითარცა-იგი Ⴀ, იგიცა] იგი ႠႠ.

50. სოლო] მე Ⴀ, სრწნილებაჲმან]+უსრწნელებაჲმან Ⴀ.

51. აჰ Ⴀ, არა]—Ⴀ, ყოველნი]+ვე ႠႠ.

52. საყური; საყურსა დასცენ Ⴀ, უსრწნელად Ⴀ, განვახლდეთ Ⴀ.

CD. 48. ეგრეცა ხ-ႠႠ.

51. საიდუმლოსა Ⴀხ, უკუე]—ႠႠ, შევისუენოთ] დავიძინოთ Ⴀხ, ყო-
ველნივე განვახლდეთ] ყოველნი შევიცვალნეთ Ⴀხ.

52. მეყსა განუუეთელსა Ⴀხ, თულისსა Ⴀ, განვახლდეთ] შევიცვალნეთ ႠႠ.

CD

47. სირველი იგი კაცი ქუე-
ყანისაგან მიწისაჲ, სოლო მეო-
რე იგი კაცი უფალი ზეცით.

48. [ხv] ჴითარცა-იგი მი-
წისაგანი, ეგრეთცა მიწისაგანნი,
და ვითარცა-იგი ზეცისაჲ, ე-
რეთცა ზეცისაგანნი იგი.

49. ნა ვითარცა-იგი შევი-
მოსეთ ხატი იგი მიწისაგანისაჲ
შევიმოსოთ ხატიცა იგი ზეცი-
საგანისაჲ.

50. ღოლო ამას ვიტყვ, ძმა-
ნო, რამეთუ ჴორცთა და სისხლ-
თა სასუფეველი ღმრთისაჲ დამ-
კვდრებად ვერ ძალ-უც, არცა
სრწნილებაჲმან უსრწნელებაჲ
დაიმკვდროს.

(*)

51. ჴჳა ესერა საიდუმლოსა
გიტხრობ თქუენ: ყოველთაჲ
უკუე არა შევისუენოთ, სოლო
ყოველნივე განვახლდეთ.

52. შეყსა შინა წამსა თუა-
ლისასა უკუანახსენელითა მით
საყვრითა, რამეთუ საყვრსა და-
ეცეს, და მკუდარნი იგი აღდგენ
უსრწნელნი, და ჩუენ განვახლ-
დეთ.

AB

53. სამეთუ ჯერ-არს სრწნი-
ლისა მის შემოსად უსრწნელე-
ბაჲ და მოკუდავისა მის შემოსად
უკუდავებაჲ.

54. ძაქამს მოკუდავმან ამან
შეიმოსოს უკუდავებაჲ, მაშინ
აღესრულოს სიტყუაჲ იგი წერი-
ლისაჲ: ნაითქა სიკუდილი ძლე-
ვითა⁽¹⁾.

55. სადა არს, სიკუდილო,
საწერტელი შენი? სადა არს,
ჯოჯოხეთო, ძლევაჲ შენი?⁽²⁾

56. სამეთუ საწერტელ სი-
კუდილისა — ცოდვაჲ, სოლო
ძალ სიკუდილისა — შჯული.

57. ღოლო ღმერთსა მადლი,
რომელმან მომცა ჩუენ ძლევაჲ
უფლისა ჩუენისა მიერ სესუ
ქრისტესა.

58. Ⴀმიერითგან, ძმანო ჩემ-
ნო საყუარელნო, მტკიცე იყვე-
ნით და შეურყეველ და ჰმატებ-
დით [87] საქმესა უფლისასა.
ღჲყოდე, რამეთუ შურომაჲ
ეგე თქუენი არა ცუდად იყოს
უფლისა მიერ.

AB. 54. ამაჲ]—ႠႠ, იგი]—Ⴀ.

55. ანუ სადა (2) ႠႠ.

57. ქრისტესა ႠႠ.

58. მტკიცე Ⴀ, შეურყეველად Ⴀ, და (2)]—Ⴀ, მარადის უწყოდეთ Ⴀ, შრო-
მაჲ ႠႠ.

CD. 53. ამის (1)] მის ႠႠ.

54. ამაჲ]—Ⴀ.

56. სჯული ႠႠ.

57. ქრისტეს ႠႠ.

58. საქმეთა უფლისათა ႠႠ, მიერ]—Ⴀ.

(1) ეს. 25,8; (2) ოსე 13,14.

11. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

53. სამეთუ ჯერ-არს სრწნი-
ლისა ამის შემოსად უსრწნელე-
ბაჲ, და მოკუდავისა ამის შემო-
სად უკუდავებაჲ.

54. ღოლო რაქამს განსრწ-
ნადმან ამან შეიმოსოს უსრწნე-
ლებაჲ და მოკუდავმან ამან შეი-
მოსოს უკუდავებაჲ, მაშინ აღეს-
რულოს სიტყუაჲ იგი წერილი-
საჲ: ნაინთქა სიკუდილი ძლე-
ვითა.

55. სადა არს, სიკუდილო,
საწერტელი შენი? სადა არს, [v]
ჯოჯოხეთო, ძლევაჲ შენი?

56. სამეთუ საწერტელ სი-
კუდილისა — ცოდვაჲ, სოლო
ძალ ცოდვისა — შჯული.

57. ღოლო ღმერთსა მადლი,
რომელმან მომცა ჩუენ ძლევაჲ
ქრისტე სესუს მიერ უფლისა
ჩუენისა.

58. Ⴀმიერითგან, ძმანო ჩემ-
ნო საყუარელნო, მტკიცე იყვე-
ნით და შეურყეველ და ჰმატებ-
დით საქმესა უფლისასა. შარა-
დის უწყოდეთ, რამეთუ შრომაჲ
ეგე თქუენი არა ცუდად იყოს
უფლისა მიერ.

AB

16

1. **ჰოლო** სიტყვსა მისთჳს წმიდათაჲსა, ვითარცა უბრძანე ეკლესიათა ჴალატიასათა, ეგრეცა თქუენ ჰყვით.

2. **წრთშაბათად-ერთშაბათად** კაცად-კაცადი თქუენი თქუენ თანა დაიკრებდინ და დაიუნჯებდინ, უკუეთუ განმარჯუება რაჲმე იყოს, რაჲთა არა, ოდეს მოვიდუ, მაშინდა სიტყუაჲ იყოს.

3. **ჰოლო** რაქამს მოვიდუ, რომელნი-იგი გამოიცადნეთ წიგნებითა, ესენი წარვაჲლინენ მიღებად მაღლისა მის თქუენისა ჴერუსალჴმდ.

4. **ღკუეთუ** ღირდეს ჩემიცა მისლვაჲ, ჩემ თანა მოვიდუნ.

5. **ჰოვიდუ** თქუენ თანა, რაქამს **ჰაკედონიაჲ** განვლო; **ჰაკედონიაჲ**თ განვიდუ.

6. **ბა** თქუენ თანა დავადგრე ანუ და-ცა-ვიზამთრო, რაჲთა თქუენ წარმაგზავნოთ მე, ვიდრეცა ვიდოდ.

AB. 2. **ერთშაფათად** — **ერთშაფათად** ჟ, **იკრებდინ** ჟ, **განმარჯუებაჲ** ჴ, **გა-**

3. **წარვაჲლინენ** ჟ, **მის**—**ღ**.

4. **მისლვად** ჴ.

5. **თქუენ თანა**] **თქუენდა** ჟღღ.

6. **მე**—**ც**.

CD. 16,1. **შესაწირავისა**] **შესაკრებელისა** **ღღღ**, **ეგრეთცა** **ღ**.

2. **-იგი**] **რაჲ** **ღღღ**.

3. **წარვაჲლინე** **ღ**.

5. **განვლო** **ღ**, **განვჴლი** **ღღ**.

6. **თუ** (1)]—**ზღღღ**, **ვიდრეცა**] **+იგი** **ღღღ**.

CD

16

1. **ჰოლო** შესაწირავისა მისთჳს წმიდათაჲსა, ვითარცა-იგი უბრძანე ეკლესიათა ჴალატიასათა, ეგრეცა თქუენ ჰყოფდით.

2. [ზ 159] **წრთშაბათად-ერთშაბათად** კაცად-კაცადი თქუენი თჳს თანა დაიკრებდინ და იუნჯებდინ, რაჲცა-იგი განმარჯოს, რაჲთა არა, ოდეს მოვიდუ, მაშინდა იქმნას შეკრებაჲ.

3. **ჰოლო** რაქამს მოვიდუ, რომელნიცა-იგი გამოსცადნეთ წიგნებითა, ესენი წარვაჲლინენ მიღებად მაღლისა მის თქუენისა ჴერუსალჴმდ.

4. **ბა** უკუეთუ ღირდეს ჩემიცა წარსლვაჲ, ჩემ თანა მოვიდუნ.

5. **ჰოლო** მოვიდუ თქუენდა, რაქამს **მაკედონიაჲ** განვლო, რამეთუ **მაკედონია**სა განვჴვლი.

6. **ბა**, ვინ უწყის, თუ თქუენ თანა დავადგრე, გინა თუ და-ცა-ვიზამთრო, რაჲთა თქუენ წარმაგზავნოთ მე, ვიდრეცა ვიდოდ.

AB

CD

7. **ზრა** მნებაჲს თქუენი აწ მგზავრ ხილვაჲ; ვესაჲ რაოდენისამე ქამისა დაყოფასა თქუენ თანა, უფალმან თუ გზბრძანოს.

8. **ბა** დავადგრე **წფესოს** შინა ვიდრე **ჰარტჳლიადმდე**.

9. **ჰამეთუ** კარი განმელო მე დიდი და შემწე, და მქდომნი მრავალნი არიან.

10. **ღკუეთუ** მოვიდეს **ღიმოთე**, **იხილეთ**, **ვითარ-ძი** [v] უშიშად იყოს თქუენ თანა, რამეთუ საქმესა უფლისასა იქმს, ვითარცა-ესე მე.

11. **ჩუ** ვინმე შეურაცხ-ჰყოთ იგი, და წარმოგზავნეთ იგი მშჳდობით, რაჲთა მოვიდეს ჩემ თანა, რამეთუ ველი მას ძმათა თანა.

12. **ჰოლო** **ჯოლო**მსთჳს ძმისა ფრიად ვჴლოცევდი მას, რაჲთამცა მივიდა თქუენდა ძმათა თანა; და არა სამე იყო ნებაჲ,

7. **ჰამეთუ** არა მნებაჲს აწ მგზავრ ხილვაჲ თქუენი; **ხოლო** ვესაჲ რაოდენისამე ქამისა დაყოფასა თქუენ თანა, უფალმან თუ გზბრძანოს.

8. **ჰოლო** დავადგრე **წფესოს** შინა ვიდრე **ჰარტჳლიადმდე**.

9. **ჰამეთუ** კარი განმელო მე დიდი და შემწე, და მქდომნი მრავალნი არიან.

10. **ბა** უკუეთუ მოვიდეს **ღიმოთე** [144], **იხილეთ**, რაჲთა უშიშად იყოს თქუენ თანა, რამეთუ საქმესა უფლისასა იქმს, ვითარცა-ესე მე.

11. **ჩუ** უკუე ვინმე შეურაცხ-ყოს იგი, და წარმოგზავნეთ იგი მშჳდობით, რაჲთა მოვიდეს ჩემდა, რამეთუ ველი მას ძმათა თანა.

12. **ჰოლო** **ჯოლო**მსთჳს ძმისა ფრიად ვჴლოცევდი მას, რაჲთამცა მოვიდა თქუენდა ძმათა თანა; და არა სამე იყო ნებაჲ,

AB. 7. **რავდენისამე** **ღღ**, **უბრძანოს** ჟ, **გზბრძანოს** ჴ.

8. **და**]—**ღღ**, **მარტჳლიადმდე** ჴ.

9. **მე**]—**ღ**, **შემწე** ჟ, **მრავალ** ჟღ.

10. **იხილოთ** ჟ.

11. **ჩუ**] **+თუ** ჟ, **შეურაცხ-ყოს** ჟღღ, **იგი** (2)]—**ღ**, **მშჳდობით**]—**ღ**, **ჩემ თანა**] **ჩემდა** ჟღ.

12. **ამჴოლო**მსთჳს ჴ, **ულოცევდი** ჟ, **მივიდა** (1)] **მოვიდა** ჴ, **სამე**] **+რაჲ** ჟღ.

CD. 7. **რავდენისამე** **ზღღ**.

8. **ეფესოსა** **ღ**.

9. **შემწე**] **მოქმედებითი** **ღღღ**.

10. **და**] **ხოლო** **ღღღ**, **თქუენ თანა**] **თქუენდა** **მომართ** (**მიმართ** ჟ) **ღღღ**.

11. **წარმოგზავნეთ** **ზღღღ**.

12. **ამჴოლო**მსთჳს ჴღ.

AB

რაათამცა აწ მივიდა, სოლო მი-
ვიდეს, ოდეს მოიცალოს.

13. შღუძარე იყვენით, მტკი-
ცედ დეგით სარწმუნოებასა ზე-
და, მჴნე იყვენით და განძლიერ-
დით;

14. ყოველი თქუენი სი-
ყუარულით იყავნ.

15. ჴლოცავ თქუენ, მმანო,
იცით სამე სახლი იგი სტეფა-
ნაასი, რამეთუ არს იგი პირ-
ველი ნაყოფი ჴქაიასაჲ, და მსა-
ხურებად წმიდათა დააწესნეს
თავნი თჳსნი.

16. ჴაათა თქუენცა დაე-
მორჩილნეთ ეგევითართა მათ
და ყოველსა მას შემწესა და
მშრომელსა.

17. შინარის მოსლვასა მას
სტეფანასსა და ფორტუნატესსა
და ჴქაიკესსა, რამეთუ თქუენი
იგი დაკლებული ამათ აღავსეს,

18. ჴამეთუ განუსუენეს
სულსა ჩემსა და თქუენსაცა. Ⴀც-
ნითმცა ესევითარნი ესე.

19. ჴიკითხვენ თქუენ ეკლე-

CD

რაათამცა აწ მოვიდა, სოლო
მოვიდეს, ოდეს მოიცალოს.

13. შღუძარე იყვენით, მტკი-
ცედ დეგით სარწმუნოებასა ზე-
და, მჴნე იყვენით და განძლიერ-
დით;

14. ყოველივე თქუენი სი-
ყუარულით იყავნ.

15. ჴოლო გლოცავ თქუენ,
მმანო, რამეთუ იცით სახლი იგი
სტეფანაასი, ვითარმედ [ხv] არს
პირველი ჴქაიასაჲ, და მსახუ-
რად წმიდათა დააწესნეს თავნი
თჳსნი.

16. ჴაათა თქუენცა დაე-
მორჩილნეთ ეგევითართა მათ
და ყოველსავე თანა-შემწესა და
მშრომელსა.

17. ჴოლო მისარის მოსლ-
ვასა მას ზედა სტეფანასსა და
ფურტონატესსა და ჴქაიკესსა,
რამეთუ თქუენი იგი დაკლებული
ამათ აღავსეს,

18. ჴამეთუ განუსუენეს ჩემ-
საცა სულსა და თქუენსაცა. Ⴀც-
ნითმცა უკუე ეგევითარნი იგი.

19. ჴიკითხვენ თქუენ ეკლე-

AB

სიანი Ⴀსიასანი; გიკითხვენ
თქუენ ფრიად უფლისა მიერ
Ⴀკვლა [88] და სრისკილა თა-
ნა-მკვდრითურთ მათით კრებუ-
ლით.

20. ჴიკითხვენ თქუენ ყო-
ველნი მმანი. ჴოიკითხევდით ურ-
თიერთას ამბორის-ყოფითა
წმიდითა.

21. ხითხვაჲ ჴელითა ჩემითა
საველსითა.

22. ჴომელსა არა უყუარ-
დეს უფალი ჩუენი Ⴀესუ ჴრის-
ტჲ, იყავნ შეჩუენებულ, მარა-
ნათა.

23. შადლი უფლისა ჩუენისა
Ⴀესუ ჴრისტჲსი თქუენ თანა.

24. Ⴀა სიყუარული ჩემი
თქუენ ყოველთა თანა ჴრისტე
Ⴀესუმს მიერ; Ⴀმენ.

ხორინთელთა მიმართ მიიწერა
ფილიპჲთ სტეფანაჲს მიერ და ფორ-
ტუნატჲს მიერ და ჴქაიკჲს მიერ.
შუჴლი ყა.

CD

სიანი Ⴀსიისანი; გიკითხვენ
თქუენ ფრიად უფლისა მიერ
Ⴀკვლა და სრისკილა თანა-
მკვდრითურთ მათით კრებუ-
ლით.

20. ჴიკითხვენ თქუენ მმანი
ყოველნი. ჴოიკითხევდით ურ-
თიერთარს ამბორის-ყოფითა
წმიდითა.

21. ხითხვაჲ ჴელითა ჩემი-
თა საველსითა.

22. ჴომელსა არა უყუარ-
დეს უფალი ჩუენი Ⴀესუ ჴრისტე,
იყავნ შეჩუენებულ, მარანათა.

23. შადლი უფლისა ჩუენისა
Ⴀესუ ჴრისტჲსი თქუენ თანა.

24. სიყუარული ჩემი თქუენ
ყოველთა თანა ჴრისტე Ⴀესუმს
მიერ. Ⴀმინ.

[v] ხორინთელთა მიმართ პირვე-
ლი ეპისტოლეს მიწერა ფილიპაჲთ
სტეფანაჲს მიერ და ფურტონატესა და
Ⴀქაიკესა და ღიმოთესა. შუჴლი ყა.

AB. 13. მღუძარჲ ყ, მღუძარი ჴ, მჴნჲ ჴ.

14. ყოველი] + ვე ყღ.

15. სახლი] სახელი Ⴀ, აქაჲასაჲსაჲ ჴ, მსახურად ჴ.

16. მშრომელსა ჴღ.

17. ფორტუნატჲსსა Ⴀღ, ფორტონატჲსსა ჴ, აქაიკჲსსა Ⴀღღ, აღავსენ ჴ.

18. ჩემსაცა ყღ, თქუენცა იცითმცა ჴ, ესევითარი ჴ, ეგევითარნი ჴ, ესე
იგი ყღ.

19. უფლისა მიერ ფრიად ჴ, აკულა ჴ, პრისკულა ჴ.

CD. 15. აქაჲასაჲსაჲ ჴ.

17. ფორტონატჲსსა Ⴀღღ.

19. მოგიკითხვენ Ⴀღღ, ასიასანი Ⴀღღ, ფრიად]—Ⴀ, პრიკილა ჴ, თანა-
მკვდრითურთ] სასლელთურთ Ⴀღღ, კრებულთ] ეკლესიით Ⴀღღ.

AB. 20. მმანი ყოველნი ყღ.

21. პავლესითა ყღ.

22. ჴრისტე ჴღ, იყავნ] + იგი ყღ.

23. ჴრისტესი ყ, თქუენ] + ყოველთა ჴ.

24. და]—ღ, ყოველსა]—ღ, ჴრისტჲ ყ, Ⴀესუ ჴრისტჲს ჴ. (დასას.) მიმართ] +
პირველი ყ (პირველად ჴ), მიწერა ყღ, ფილიპეთ ყღ, ფურტუნატეს ყ,
ფორტონატჲს ჴ, აქაიკეს მიერ] + ტიმოთეს მიერ ყ, მუჴლი] სტიქონი ყ.

CD. 20. ურთიერთას Ⴀღ.

24. ჴრისტეს Ⴀღღ, მიერ] + უფლისა ჩუენისა Ⴀღღ. (დასას.) პირველი] Ⴀ ჴღ,
ფურტუნატესა Ⴀ, ფორტონატესსა Ⴀ, ფურტუნატესა Ⴀ, აქაიკესსა Ⴀ,
აქაიკესსა Ⴀღღ, ტიმოთესსა Ⴀღღ, მუჴლი] + მაღლი სახიერსა ღმერთ-
სა ჴ, ყა] ოთხას სამოცდა[ა]თი Ⴀ: — Ⴀღღ.

AB

ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ხ ო რ ი ნ თ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ

ს ა კ ი თ ხ ა ვ ი

1

1. სავლე, მოციქული ქრისტე შესუდსი ნებითა ღმრთისაჲთა, და ღმრთეთ ქმაჲ ეკლესიათა ღმრთისათა, რომელნი არიან ხორინთეს შინა ყოველთა თანა წმიდათა, რომელნი არიან ყოველსა ოქროსა:

2. შადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესა.

(დავი ე)

3. ხურთხეულ არს ღმერთი და მამა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი, მამა მოწყალეობაჲთა და ღმერთი ყოვლისა ნუგეშინის-ცემისაჲ,

AB. (სათ.) პავლჳ ღ, პავლჳს ლ, კორინთეთ ლ, ჳ] მეორედ ლ, მეორე ლ, საკითხავი] თავი ღ, ე]—ღ, საკითხავი ე]—ღ.

1.1. პავლჳ ღ, ქრისტჳ ღ.

2. მამისა] + ჩუენისა ღ, ჩუენისა]—ღ, ქრისტესა ღ.

3. ქრისტესი ღ.

CD. (სათ.) კორინთელთა + მიმართ ლ, მეორე] ჳ ლ.

1,1. აქადასა ლ.

2. ქრისტესა ლ.

CD

[146]
ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ხ ო რ ი ნ თ ე ლ თ ა
შ ე ო რ ე

1

1. სავლე, მოციქული შესუ ქრისტესი ნებითა ღმრთისაჲთა, და ღმრთეთ ქმაჲ ეკლესიათა ღმრთისათა, რომელნი არიან ხორინთეს შინა ყოველთა თანა წმიდათა, რომელნი არიან ყოველსა [ღ 160] ოქროსა:

2. შადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუენისა და უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესა.

(ე)

3. ხურთხეულ არს ღმერთი და მამა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი, მამა მოწყალეობაჲთა და ღმერთი ყოვლისა ნუგეშინის-ცემისაჲ,

AB

4. სომელი ნუგეშინის-მცემს ჩუენ ყოველთა შინა ჭირთა ჩუენთა, რაჲთა შეუ[ღ]ლოთ ჩუენცა ნუგეშინის-ცემად ყოველთა მათ ჭირვეულთა ნუგეშინის-ცემითა მით, რომლითა ნუგეშინის-ცემულ ვართ ჩუენ ღმრთისა მიერ.

5. სამეთუ ვითარცა-იგი ჰმატან ვნებანი ქრისტესნი ჩუენდა მომართ, ეგრეცა ქრისტეს მიერ ჰმატან ნუგეშინის-ცემანი ჩუენნი.

6. ოკუეთუ ვიჭირვით, თქუენისათჳს ნუგეშინის-ცემისა და ცხორებისა, რომელი-იგი შეიქმნების მოთმინებითა მით ვნებათაჲთა, რომელი-ესე ჩუენცა გუევენების. ო სასოებაჲ ჩუენი მტკიცე არს თქუენტჳს.

7. ოკუეთუ, რამეთუ ვითარცა-იგი ზიარ ხართ ვნებათა მათ, ეგრეცა ნუგეშინის-ცემასა.

8. სამეთუ არა მნებაჲს, მანო, ვითარმცა უმეცარ იყვენით ჭირისა მის ჩუენისათჳს, რომელი-იგი

AB. 4. ჩუენცა შეუძლოთ ლ.

5. ქრისტესნი ღ, ეგრეთა ლ, ქრისტეს ღ, მიერ] მიმართ ლ.

6. ცხორებისა ღ, რომელი-იგი ლ.

7. სასოებაჲ ღ, მტკიცე ლ, -იგი]—ღ, ეგრეცა ღ.

8. ვითარმცა უმეცარ იყვენით, მანო ღ, დაგუქმამდა ღ, დაგუქმამდა ლ, ცხორებისა ღ.

CD. 4. ჭირთა შინა ღ.

5. ეგრეთე ღ, ეგრეცა ლ.

7. ეგრეცა ლ-ღ.

8. რამეთუ] სოლო ღ, ასიას შინა]—ღ.

CD

4. სომელი ნუგეშინის-მცემს ჩუენ ყოველთა შინა ჭირთა ჩუენთა, რაჲთა შეუძლოთ ჩუენცა ნუგეშინის-ცემად ყოველთა მათ ჭირვეულთა ნუგეშინის-ცემითა მით, რომლითა ნუგეშინის-ცემულ ვართ ჩუენ ღმრთისა მიერ.

5. სამეთუ ვითარცა-იგი ჰმატან ვნებანი ქრისტესნი ჩუენდა მომართ, ეგრეთცა ქრისტეს მიერ ჰმატან ნუგეშინის-ცემანი ჩუენნი.

6. სამეთუ გინა თუ ვიჭირვით, თქუენისათჳს ნუგეშინის-ცემისა და ცხორებისა, რომელი-იგი შეიქმნების მოთმინებითა მით ვნებათაჲთა, რომელი-ესე ჩუენცა გუევენების. ო სასოებაჲ ჩუენი მტკიცე არს თქუენტჳს.

7. ოკუეთუ, რამეთუ ვითარცა-იგი ზიარ ხართ ვნებათა მათ ჩუენთა, ეგრეცა ნუგეშინის-ცემასა.

8. სამეთუ არა მნებაჲს, მანო, ჭირისა მის ჩუენისა, რომელი-იგი

AB

მელ-იგი შეგუემთხა ოსიას შინა; რამეთუ გარდარეულად უფროას ძალისა დაგუმიმდა ვიდრე წარწირვადმდე ჩუენდა ცხოვრებისადა.

9. ორამელ ჩუენ თვთ თავით თვსით განჩინება იგი სიკუდილისა მოგუედო, რაათა არა ვესვიდეთ თავთა თვსთა, არამედ ღმერთსა, რომელმან-იგი აღადგინის მკუდარნი,

10. ორამელმან-იგი ესევეთარისაგან სიკუდილისა მიჰსნა ჩუენ და [89] მიჰსნეს, რომელსა-იგი ვესავთ ჩუენ, ვითარმედ მერმეცა მიჰსნეს,

11. შეწევნითა მით ლოცვათა თქუენთათა ჩუენთვს, რაათა მრავლითა პირითა ჩუენდა მომართ მადლი იგი მრავალთა მიერ მადლის მისაცემელ იყო ჩუენთვს.

12. ოამეთუ სიქადული ჩუენი ესე არს, წამება გონებისა ჩუენისა, რამეთუ სიწმიდითა და ჭეშმარიტებითა ღმრთისათა და არა სიბრძნითა ჯორციელთა, არამედ მადლითა ღმრთისათა ვიქცეოდეთ სოფელსა შინა, უმეტესადლა თქუენდა მიმართ.

AB. 9. ჩუენ]—ღ, თვსთა] ჩუენთა ღ.

10. -იგი (1)]—ღ, მიჰსნა ღ, და მიჰსნეს ჩუენ ღ, ჩუენ (2)]—ღ, მიჰსნეს (2) ღ.

11. შეწევნითა ღ, მადლისა ღ, მიმცემელ ღ.

12. ჯორციელთათა ღ, უმეტესადლა ღ.

CD. 9. აღადგინის ო.

10. რომელმან] რამეთუ ღ, მის]—ზ, მიჰსნის] მიჰსნეს ღ.

11. რაათა] რამეთუ ღ, იქმნეს ო.

12. მიმართ] მომართ ო.

CD

შეგუემთხა ჩუენ ოსიას შინა; რამეთუ გარდარეულად დაგუმიმდა ჩუენ უფროას ძალისა ჩუენისა ვიდრე წარწირვადმდე ჩუენდა ცხოვრებისადა.

9. ორამელ თვთ თავით თვსით [v] განჩინება იგი სიკუდილისა მოგუედო, რაათა არა ვესვიდეთ თავთა ჩუენთა, არამედ ღმერთსა, რომელმან-იგი აღადგინის მკუდარნი,

10. ორამელმან ესევეთარისაგან სიკუდილისაგან მიჰსნა ჩუენ და მიჰსნის, რომელსა-იგი ვესავთ, ვითარმედ მერმეცა [b] მიჰსნეს,

11. ოანა-შეწევნითა ლოცვათა თქუენთათა ჩუენთვს, რაათა მრავლითა პირითა ჩუენდა მომართი იგი მადლი მრავალთა მიერ სამადლობელ იქმნას თქუენთვს.

12. ოამეთუ სიქადული ჩუენი ესე არს, წამება გონებისა ჩუენისა, რამეთუ სიწმიდითა და ჭეშმარიტებითა ღმრთისათა და არა სიბრძნითა ჯორციელთა, არამედ მადლითა ღმრთისათა ვიქცეოდეთ სოფელსა შინა, სოლო უმეტესადლა თქუენდა მიმართ.

AB

13. ორა თუ სსუასა რას მივსწერთ, არამედ რომელსადა-იგი იკითხავთ და გიცნობიეს; სოლო ვესავ, ვითარმედ სრულად გულისხმა-ჰყოთ,

14. ოითარცა-იგი მიცნენით ჩუენ ჟამად-ჟამად, რამეთუ სიქადულნი თქუენნი ვართ, ვითარცა თქუენ — ჩუენნი, ღღესა მას უფლისა ჴესუსა.

(ოავი ყ)

15. ოა ამითვე სასოებითა მინდა პირველად მისლვად თქუენდა, რაათა მეორე სიხარული გაქუნდეს,

16. ოა თქუენით წარსვლად ჴაკედონიად [v] და კუალად ჴაკედონიად მოსლვად თქუენდა-ვე და თქუენ მიერ წარგზავნებად სურიასტანად.

AB. 13. სსუასა ო, რას]+მე ო, -იგი]—ღ, გულისხმა ო, -ჰყოთ] ვყოთ ღ.

14. ჩუენი (2) ო, ღღესა ღ, იესუსა ღ, უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა ო.

15. სასოებითა ღ, მოსლვად ო, მეორე ო.

16. წარსლვად ო, წარგზავნებად] წარსლვად ღ, წარგზავნებად ო, ჴურიასტანად ღ.

CD. 13-14. რასმე ო, მივსწერ ო, და რომელიცა-იგი გიცნობიეს] გინა აღმოიკითხავთ ო, -ო, -იგი (2)]—ო, ვესავთ ო, ვითარმედ სრულად... ჟამად-ჟამად] ვიდრე აღსასრულადმდე (აღსასრულადმდე ო) აღმოიკითხავთ (აღმოიკითხოთ ო), ვითარცა ჴოვსრე შემეცნენით ჩუენ ო.

16. მოსლვად ო, წარგზავნებად ო.

¹ სრულადლა დაწერილი ო-ში, სხვა ნუსხებში კი შემოკლებულია (ო-ჴ).

CD

13. ოამეთუ არა თუ სსუასა რასამე მივსწერთ თქუენდა, არამედ რომელსადა-იგი იკითხავთ და რომელიცა-იგი გიცნობიეს; სოლო ვესავ, ვითარმედ სრულად გულისხმა-ჰყოთ,

14. ოითარცა-იგი მიცნენით ჩუენ ჟამად-ჟამად, რამეთუ სიქადულნი თქუენნი ვართ, ვითარცა თქუენ — ჩუენდა, ღღესა მას უფლისა ჩუენისა ჴესო¹ ქრისტესა.

(ყ)

15. ოა ამით სასოებითა მინდა მისლვად თქუენდა პირველად, რაათა მეორე სიხარული გაქუნდეს,

16. ოა თქუენ მიერ წარსლვად ჴაკედონიად და კუალად ჴაკედონიად მოსლვად თქუენდა-ვე და თქუენ მიერ წარგზავნებად სურიასტანად.

AB

17. ომას რაჲ ვზრასავ, ნუ-
უკუე მცირედ რაჲ-მე მიყოფიეს?
ოწუ რომელსა-ესე ვზრასავ,
ჯორციელად-მე რას ვზრასავ,
რაჲთა იყოს ჩემ მიერი იგი ჰმ
ჰე და არაჲ — არა?

18. ღოლო სარწმუნო არს
ღმერთი, რამეთუ სიტყუაჲ იგი
ჩუენი თქუენდა მიმართ არა არს
ჰე და არა.

19. ქამეთუ მჲ ღმრთისაჲ,
ესეჲ ჭრისტჲ, რომელი ჩუენ
მიერ თქუენ შორის იქადაგა ჩემ
მიერ, და სილოანჲს მიერ და
ქიმოთჲს მიერ, არა იყო იგი ჰე
და არა, არამედ ჰმ იგი მას შინა
იქმნა.

20. ქამეთუ რაოდენი იგი
აღთქუმანი ღმრთისანი არიან,
მას შინა ჰე იგი არს, და ამენი
ღმრთისა სადიდებელად ჩუენ
მიერ.

21. ღოლო რომელმან-იგი
განმამტკიცნა ჩუენ თქუენ თანა
ჭრისტჲს მიმართ და ცხებულ
გუყვნა ჩუენ ღმერთმან;

AB. 17. ჰე ჰე ლ.

18. ჰმ ლ.

19. ქრისტე ლ, და (1)]—ოლ, სილოვანეს ლ, სილოვანჲს ლ, ტიმოთეს ლ,
იგი (1)]—ლ, ჰე (2) ოლ.

20. რაოდენი ლ, რაოდენი ლ, ჰმ ლ, და ამისთჲსა ლ, სადიდებელა ლ.

21. ქრისტეს ლ.

CD. 17. ამას უკუე... შემერაცხა] ესე რაჲ მენება ნუუკუე სისუბუქით ვიჭუმია ლ,
შემერაცხაა ო, ჰე ჰე ლ, ჰმ ჰმ ო, ჰე ჰმ ლ, არა—არა ლ.

18. მიმართ] მომართ ო, ჰმ ო.

19. ჩემ] ჩუენ ო, ტიმოთეს]+მიერ ო, სილოვანეს ო, ჰმ ო.

20. რაოდენი ლ, ჰმ ო.

21. -იგი]—ო.

CD

17. ომას უკუე რაჲ განვიზ-
რახედ, მცირედ რაჲ-მე ნუუკუე
შემერაცხა? ოწუ რომელსა-ესე
ვზრასავ, ჯორციელად-მე რას
ვზრასავა [147], რაჲთა იყოს ჩემ
მიერი იგი ჰე ჰე და არაჲ — არა?

18. ღოლო სარწმუნო არს
ღმერთი, რამეთუ სიტყუაჲ იგი
ჩუენი, რომელი იყო თქუენდა
მიმართ, არა იყო ჰე და არა.

19. ქამეთუ მჲ ღმრთისაჲ,
ესეჲ ჭრისტე, რომელი ჩუენ
მიერ თქუენ შორის იქადაგა ჩემ
მიერ, [ლ 161] და ქიმოთეს და
სილოანეს, არა იყო ჰე და არა,
არამედ ჰე იგი მას შინა იქმნა.

20. ქამეთუ რაოდენი იგი
აღთქუმანი ღმრთისანი არიან,
მას შინა არს ჰე იგი და მას შინა
ამინი ღმრთისა სადიდებელად
ჩუენ მიერ.

21. ღომელმან-იგი განმამ-
ტკიცნა ჩუენ თქუენ თანა ჭრის-
ტეს მიმართ და ცხებულ გუყვნა
ჩუენ ღმერთმან,

AB

22. ღომელმან-იგი აღმ-
ბეჭდნა ჩუენ და მოსტა წინდი
იგი სულისაჲ გულთა ჩუენთა.

23. ღოლო მე მოწამედ ღმე-
ღმერთსა ვხადი სულისა ჩემისა,
რამეთუ გერიდებოდე თქუენ და
მისთჲს არღარა მოვედ ღორინ-
თედ.

24. ორა თუ უფლებთ რას
სარწმუნოებასა მაგას თქუენსა
ზედა, არამედ თანა-შემწენი
ვართ სიხარულისა [90] თქუენი-
სანი, რამეთუ სარწმუნოებითა
მტკიცედ სდგათ.

2

1. ოა გულსა დავიდევ თა-
ვისა ჩემისა ესე, რაჲთა არა კუა-
ლად მწუხარებით მოვიდე თქუ-
ენდა.

2. ოკუეთუ მე შეგაწუხნე
თქუენ, და ვინ-მე არს, რომელ-
მან-იგი მახაროს მე, არა თუ მან,
რომელ-იგი შეწუხებულ იყოს
ჩემ მიერ?

3. ოა მივწერე თქუენდა ესე-
ვე, რაჲთა არა, რაჲმს მოვიდე,
და მწუხარებაჲ მწუხარებასა ზე-

AB. 22. აღვებეჭდნა ლ, მომტა ლ, სულთაჲ ოლ.

23. ამისთჲს ლ.

24. მტკიცე ლ.

2,1. და] რამეთუ ოლ.

2. მე (1)]—ლ, შეგაწუხენ ოლ, და]—ლ, არს] იყოს ლ, არს]+იგი ლ, იყოს]
იყო ოლ.

3. არა]—ოლ, ზედა]—ოლ, ჩემდა]—ოლ.

CD. 22. მოგუტა ოლ.

23. ამისთჲს ლ.

24. არაჲ თუ ო.

2,2. შეგაწუხენ] შეგაწუხებ ლ.

CD

22. ოა აღვებეჭდნა ჩუენ და
მომტა წინდი იგი სულისაჲ გულ-
თა შინა ჩუენთა.

23. ღოლო მე მოწამედ ღმე-
ღმერთსა ვხადი სულისა ჩემისა, რა-
მეთუ გერიდებოდე თქუენ და
მისთჲს არღარა მოვედ ღორინ-
თედ.

24. ორა თუ უფლებთ რას
სარწმუნოებასა თქუენსა, არა-
მედ თანა-შემწენი ვართ სიხა-
რულისა თქუენისანი, და რამე-
თუ სარწმუნოებითა სდგათ.

2

1. ოა ესე ვსაჯე თავისა ჩე-
მისა, რაჲთა არა კუალად მწუ-
ხარებით მოვიდე თქუენდა.

2. ქამეთუ უკუეთუ მე შე-
გაწუხნე თქუენ, და ვინ არს იგი,
რომელმან მახაროს მე, არა თუ
მან, რომელი-იგი შეწუხებულ
იყოს ჩემ მიერ?

3. ოა მივწერე თქუენდა ესე-
ვე, რაჲთა არა, რაჲმს მოვიდე,
მწუხარებაჲ მაქუნდეს, რომელ-

AB

და დამერთოს, რომელთაგან ღირდა ჩემდა სიხარული; გესავ თქვენ ყოველთა, რამეთუ სიხარული ჩემი თქვენ ყოველთაა არს.

4. სამეთუ მრავლისაგან ჭირისა და შეურევბულისაგან გულისა მივწერე თქვენდა მრავლითა ცრემლითა, არა ამისთვის, რაათამცა შესწუხენით, არამედ სიყუარული იგი რაათა სცნათ, რომელ მაქუს უმეტესი თქვენდა მიმართ.

5. ოკუეთუ ვინმე შემაწუხა, არამედ ზოგს-რაამე, — რაათა არა დაგამძიმო, — თქვენ ყოველთა.

6. ხმა-არს შერისხვაა ესე ეგევითარსა მას მრავალთაგან.

7. წყუალად სხუად სახედ უფროდსა თქვენ მიჰმადლეთ მას და ნუგეშინის-ეცით, ნუ-უკუე უმეტესითა [v] მით მწუხარებითა დაითქას¹ ეგევითარი იგი.

8. ღმისთვის გლოცავ თქვენ, განამტკიცეთ მის ზედა სიყუარული.

CD

თაგან ღირდა ჩემდა სიხარული; გესავ თქვენ ყოველთა, რამეთუ სიხარული ჩემი თქვენ ყოველთაა არს.

4. სამეთუ მრავლისაგან მწუხარებისა და შეურევბულისა გულისა მივწერე თქვენდა მრავლითა ცრემლითა, არა რაათა შესწუხნეთ, არამედ რაათა სცნათ სიყუარული იგი გარდარეული, რომელ მაქუს თქვენდა მიმართ.

5. [v] ღოლო უკუეთუ ვინმე შემაწუხა, არა მე შემაწუხა, არამედ ზოგს-რაამე, — რაათა არა დაგამძიმო, — თქვენ ყოველთა.

6. ხმა-არს ეგევითარისა მის შერისხვაა ესე მრავალთაგან.

7. ღოლო აწ წინააღმდეგომი უფროდსა თქვენდა მიმადლებად და [bv] ნუგეშინის-ცემად, ნუუკუე უმეტესითა მწუხარებითა დაინთქას ეგევითარი იგი.

8. ღმისთვის გლოცავ თქვენ, განამტკიცეთ მის ზედა სიყუარული.

AB. 4. ჰსცნათ ლ, უმეტეს ლ, უმეტესი ო.

5. უკუეთუ ლ, შემაწუხა] + მე ლ, შემაწუხოს ლ, დაგამძიმო ლ.

6. ესევითარსა ლ.

7. უმეტესითა ლ.

CD. 4. მიმართ] მომართ ო.

5. დაგამძიმო ო.

7. ღოლო აწ... ნუგეშინის-ცემად] ვინაადა აწ წინა-უკუემო უფროდსა თქვენ მიჰმადლეთ და ნუგეშინის-ეცით ო-ღ, უმეტესითა] ეგევითარი-თა ო.

¹ ო-ში «დაინთქას» ყოფილა, მაგრამ ნ ამოუფხვიათ.

AB

9. სამეთუ მი-ვე ამისთვის -ვწერე, რაათა ვცნა გამოცდილებად თქუენი, უკუეთუ ყოველსათვის მორჩილ ხართ.

10. ღოლო რაა-იგი მომმადლეთ თქუენ, მეცა; რამეთუ მეცა რაა-იგი მიმმადლებიეს, მი-ვე -მიმადლებიეს თქუენდა წინაშე პირსა ქრისტესსა,

11. ქაათა არა მივიანგაპრნეთ ჩუენ ეშმაკისაგან, რამეთუ არა უმეცარ ვართ გონებასა მას მისსა.

(ძავი უ)

12. ღოლო მო-რაა-ვედ მე ღოდად სახარებითა ქრისტესითა და კარი განმელო მე დიდი უფლისა მიერ,

13. ღრა მაქუნდა მე ღხინება სულისა ჩემისა, რამეთუ არა ვპოვე ღიტე, ძმა იგი ჩემი, არამედ ვიჯმენ მათგან და გამოვედ შაკედონიად.

14. ღოლო ღმერთსა მადლი, რომელმან მარადის მომფინის ჩუენ ქრისტეს მიერ და სული

CD

9. სამეთუ მი-ვე ამისთვის -ვწერე, რაათა ვცნა გამოცდილებად თქუენი, უკუეთუ ყოველსათვის-ძი მორჩილ ხართ?

10. ღოლო რაა-იგი მომმადლოთ თქუენ, და მეცა; და რამეთუ მეცა რაა-იგი მიმმადლებიეს, მი-ვე-მიმადლებიეს თქუენ ძლით წინაშე პირსა ქრისტესსა,

11. ქაათა არა მივიანგაპრნეთ ჩუენ ეშმაკისაგან, რამეთუ არა გონებასა მისსა უმეცარ ვართ.

(უ)

12. ღოლო მო-რაა-ვედ მე ღოდად სახარებითა ქრისტესითა და კარი განმელო მე უფლისა მიერ,

13. ღრა მაქუნდა ღხინება სულისა ჩემისა, რამეთუ არა ვპოვე მე ღიტე, ძმა იგი ჩემი, არამედ ვიჯმენ მათგან და გამოვედ შაკედონიად.

14. ღოლო მადლი ღმერთსა, რომელმან მარადის განმაცხადნის ჩუენ ქრისტეს მიერ და სული

AB. 10. მომმადლოთ ლღ, მე თქუენცა ლ, მეცა თქუენ ო, -იგი(2)]-ო, მი-ვე-მიმადლებიეს]-ოღ, თქუენდა] თქუენ ოღ, ქრისტესა ლღ, ქრისტესა ო.

11. მივიანგაპრნეთ ო, რამეთუ გონებასა მას მისსა არა უმეცარ ვართ ო.

მეთუ არა გონებასა მისსა უმეცარ ვართ ო.

12. მე მო-რაა-ვედ ლ, ქრისტესითა ლღ, და]-ო, მე (2)]-ო.

13. ღხინება ლ, არა (2)]-ო, ვპოვე ლღ+მე ლღ, ტიტე ოღ ტიმოთე ო.

14. სოლო]-ო, მადლი ღმერთსა ო, მომფინის ო, მიმფინის ო, ჩუენ (1)]-ო,

ქრისტეს ლღ, და]-ოღ, სულნელებსა ლღ, ყოველსა ადგილსა ლღ.

CD. 9. გამოცდილობად ო, თქუენი]-ო.

10. სოლო] რამეთუ ო-ღ, და (2)]-ოღ.

11. გონებასა მისსა] მოგონებათა მისთა ო-ღ.

13. მე]-ო, ვპოვე ო.

AB

იგი სურნელებისაჲ გამოაჩინის ჩუენ მიერ ყოველთა ადგილთა.

15. ძამეთუ ქრისტეს სულ-ნელებანი ვართ ღმრთისა მიერ ცხოვრებულთა შორის და წარწყმედულთა:

16. ძომელთამე სულად სიკუდილითი სიკუდილად [91] და რომელთამე სულად ცხოვრებითი ცხოვრებად. და ამის ვინ-მე შემძლებელ არს?

17. ძამეთუ არა ვართ ვითარცა-იგი მრავალნი ვაჭარ სიტყუასა მას ღმრთისასა, არამედ ჭეშმარიტებისაგან, არამედ ვითარცა ღმრთისაგან, წინაშე ღმრთისა ქრისტეს მიერ ვიტყვთ.

3

1. ხუალად ვიწყო თავთა თვსთა წამებად. ჩუ გვჳმს-მე რაჲ, ვითარ-იგი ვიეთმე საწამებელი წიგნი აქუს თქუენდა მიმართ და თქუენგან?

2. ღოლო წიგნ ჩუენდა თქუენ ხართ უფლისა მიერ, დაწერილ გულთა ჩუენთა, უწყებულ

AB. 15. ქრისტეს ჟ, სურნელებანი ჴ, მიერ] + მ-ს ჴ, ცხოვრებულთა ჟღ, შორის] მათ ჴ.

16. სიკუდილითი ჴ, სიკუდილად ჟ, ცხოვრებითი ცხოვრებად ჟღ, ამისა ჴ.

17. არამედ] + ვითარცა ჟღ, ქრისტეს ჟღ.

3, 1. ვიწყოთ ჟღ, ნუ] ანუ ჟღ, გიჳმს-მე ჴ, გიჳმს-მე ჴ, რაჲა ჴ, თქუენგან] თქუენდა ჴ.

CD. 15. სულნელებანი ჴ.

16. ამისა ჴ, ვინ-მე] ვინ ჴ-ს, შემძლებელ] კმა ჴ-ს.

3, 1. -მე] - ჴ-ს, რაჲა ჴ-ს, წიგნები ჴ-ს, მიმართ] მომართ ჴ.

CD

ლი იგი მეცნიერებისა მისისაჲ გამოაჩინის ჩუენ მიერ ყოველსა ადგილსა.

15. ძამეთუ ქრისტეს სურნელებანი ვართ ღმრთისა მიერ ცხოვრებულთა მათ შორის და წარწყმედულთა:

16. ძომელთამე სულად სიკუდილითი სიკუდილად და რომელთამე სულად ცხოვრებითი ცხოვრებად. და ამის მიმართ ვინ-მე შემძლებელ არს?

17. ძამეთუ არა ვართ ვითარცა იგი მრავალნი ვაჭარ სიტყუასა მას ღმრთისასა, არამედ ვითარცა წადიერებისაგან, არამედ ვითარცა ღმრთისაგან, წინაშე ღმრთისა ქრისტეს მიერ ვიტყვთ.

3

1. [148] ხუალად ვიწყებთ თავთა თვსთა წამებად. ჩნუ გვჳმს-მე რაჲ, ვითარ-იგი ვიეთმე საწამებელი წიგნი აქუს თქუენდა მიმართ ანუ თუ თქუენ- [ხ 162] გან ეგრეთვე საწამებელი?

2. ჩნუ არა წიგნ ჩუენდა თქუენ ხართ უფლისა მიერ, დაწერილ გულთა შინა ჩუენთა,

AB

და აღმოკითხულ ყოველთა მიერ კაცთა.

3. ყჩანთ, რამეთუ ხართ თქუენ წიგნ სამოციქულო ქრისტესა, რომელი იმსახურა ჩუენ მიერ, დაწერილ არა მელნითა, არამედ სულითა ღმრთისა ცხოველისაჲთა, არა ფიცართა ქვისათა, არამედ ფიცართა გულისა ჯორციელისათა.

(ძავი 5)

4. ღოლო სასოებაჲ ესევეთარი გუაქუს ქრისტეს მიერ ღმრთისა მიმართ;

5. ჴრა თუ თავით თვსით შემძლებელ ვართ შერაცხად რაჲსმე რეცათუ ჩუენგან, არამედ შემძლება ჩუენი ღმრთისაგან არს,

6. ძომელმან-იგი შემძლებელ გუყვნა ჩუენ მსახურებად ახლისა [v] შჯულისა, არა თუ წიგნითა, არამედ სულითა, რამეთუ წიგნმან მოაკუდინის, ღოლო სულმან აცხოვნის.

AB. 3. ჩათ ჴ, შჩათ ჴ-ს, ქრისტესა ჟ, იმსახურების ჟღ, დაწერილ ჟღ, მელნითა ჴ.

(სათ.) თავი 5] + მუჳლი ჴ ჟ.

4. სასოებაჲ ჟ, ესევეთარი] - ჟ, გუაქუს ჴ, ქრისტეს ჟღ.

5. შერაცხვად ჴღ, რაჲსმე ჟ-ს, რაჲსმე რეცათუ] - ჴ, ჩუენგან] ჩუენი ჴ.

6. მყვნა ჟღ, რჩულისა ჴ.

CD. 3. საცნაურ ქმნილ... ჩუენ მიერ] ვითარმედ ხართ ებისტოლე (ეპისტოლე) ჴ ქრისტესა, მსახურებულ ჩუენ მიერ ჴ-ს.

5. ჩუენგანად ჴ.

6. რჩულისა ჴ, სჯულისა ჴ-ს.

CD

უწყებულ და აღმოკითხულ ყოველთა მიერ კაცთა?

3. საცნაურ ქმნილ, რამეთუ ხართ წიგნ სამოციქულო ქრისტესა, რომელი იმსახურა ჩუენ მიერ, დაწერილნი არა მელნითა, არამედ სულითა ღმრთისა ცხოველისაჲთა, არა ფიცართა შინა ქვისათა, არამედ ფიცართა შინა გულისა ჯორციელისათა.

(5)

4. ღოლო სასოებაჲ ესევეთარი გუაქუს ქრისტეს მიერ ღმრთისა მიმართ.

5. ჴრა თუ თავით თვსით შემძლებელ ვართ შერაცხად რაჲსმე რეცათუ ჩუენგან, არამედ შემძლება ჩუენი ღმრთისაგან არს,

6. ძომელმან-იგი შემძლებელ მყვნა ჩუენ მსახურებად ახლისა შჯულისა, არა წიგნისა, არამედ სულისა, რამეთუ წიგნი მოაკუდინებს, ღოლო სული აცხოვნებს.

AB

18. **ჰოლო ჩუენ განცხადებულთა პირითა დიდებასა უფლისასა განვიცდით და მასვე ხატსა მივიცვალეებით დიდებითი დიდებად, ვითარცა-იგი უფლისაგან სულად.**

4 (ძავი ო)

1. **წმისთჳს მაქუს ჩუენ მსახურებაჲ ესე, ვითარცა შევიწყალენით, არა მოვიწყინოთ,**

2. **წრამედ განვიშორნეთ დაფარულნი იგი სირცხჳლისანი, რამეთუ არა ვალთ ჩუენ ვერაგობით, არცა ვზაკუავთ სიტყუასა ღმრთისასა, არამედ გამოცხადებითა ჭეშმარიტებისათა წარუდგინებთ თავთა ჩუენთა ყოველთა მიმართ გონებასა კაცთა წინაშე ღმრთისა.**

3. **აჲკუეთუ არს დაფარულ სახარებაჲ ესე ჩუენი, წარწყმედულთა მათ შორის არს დაფარულ,**

4. **[v] ჰომელთან-იგი ღმერთმან ამის სოფლისათანი და-**

CD

18. **ჰოლო ჩუენ ყოველნი განცხადებულთა პირითა დიდებასა უფლისასა განვიცდით, მასვე ხატსა მივიცვალეებით დიდებითი დიდებად, ვითარცა-იგი უფლისაგან სულად.**

4 (ო)

1. **წმისთჳს მაქუს ჩუენ მსახურებაჲ ესე, ვითარცა შევიწყალენით და არა გუეწყინების,**

2. **წრამედ განვიშორნეთ დაფარულნი იგი სირცხჳლისანი და არა ვალთ ჩუენ ვერაგობით, არცა ვზაკუავთ სიტყუასა ღმრთისასა, არამედ განცხადებულებითა ჭეშმარიტებისათა წარუდგინებთ თავთა თჳსთა ყოველისა მიმართ გონებისა კაცთა წინაშე ღმრთისა.**

3. **[149] ჰოლო უკუეთუ არს დაფარულ სახარებაჲ ესე ჩუენი, წარწყმედულთა მათ შორის არს დაფარულ,**

4. **ჰომელთან-იგი ღმერთმან ამის სოფლისათა დაუბრმან**

AB. 18. და]—**ჲ**.

1. ესე] + ჩუენი **ბ**, არა მოვიწყინოთ] — **ღ**.

2. განვიშორნეთ **ღ**, სირცხჳლისანი] სირცხჳლისანი **ღ**, ვალთ] ვართ **ბ**, და არცა **ღ**, ღმრთისათა **ღ**, ჭეშმარიტებისა გამოცხადებითა **ღ**, გამოცხადებითა] გამოცდილებითა **ღ**, გონებათა **ბ**.

3. მათ]—**ღ**.

4. რომელთა-იგი **ბ**, ამის სოფლისათანი]—**ღ**, დიდებისა **ღ**, რომელი-იგი **ბ**, ღმრთისა **ბ**.

CD. 18. სოლო] რამეთუ **ბ**, განცხადებულთა] განდებულთა **ბ**, უფლისა] ღმრთისასა **ბ**.

4,2. და არცა **ბ**.

4. ღმერთმან სოფლისამან **ღ**, გამოუბრწყინდეს] აღმოუცისკრდეს **ღ**, იგი]—**ღ**, სახიერებისა + და **ღ**.

AB

უბრმნა გონებანი ურწმუნოთანი, რაჲთა არა გამოუბრწყინდეს მათ ნათელი იგი დიდებისა ქრისტესი, რომელ-იგი არს ხატი ღმრთისა უსილავისაჲ.

5. **წრა თუ თავთა თჳსთა ვქადაგებთ, არამედ ქრისტე იესუს, უფალსა; სოლო თავთა ჩუენთა—მონად თქუენდა ქრისტესთჳს.**

(ძავი ო)

6. **იმერთმან, რომელმან თქუა ნათელი გამობრწყინვებად⁽¹⁾, რომელმანცა გამოაბრწყინვა გულთა ჩუენთა განსანათლებელად მეცნიერებისა დიდებისა ღმრთისა წინაშე პირსა იესუ ქრისტესსა.**

7. **ღუაქუს ჩუენ საფასჲ ესე კეცის ჭურებითა, რაჲთა გარდარეული იგი ძლიერებისაჲ იყოს ღმრთისაჲ და არა ჩუენგან.**

8. **ყოველსა შინა ვიჭირვით, არამედ არა იწროება გჳჩს; წარ-ღათუ-წირულ ვართ, არამედ არა განწირულება გჳჩს;**

AB. 5. თუ]—**ღ**, თჳსთა] ჩუენთა **ღ**, არამედ] + ვქადაგებთ **ბ**, ქრისტესა **ღ**, ქრისტე **ბ**, მონად **ბ**, ქრისტესთჳს] უფლისათჳს **ღ**, იესუსთჳს **ბ**.

6. გამობრწყინვებად **ღ**, გამოაბრწყინვა **ღ**, განსანათლებელად] განსამართლებელად **ბ**, ქრისტესსა **ღ**, ქრისტესა **ღ**.

7. საფასე **ღ**, იგი]—**ღ**, ძლიერებაჲ **ღ**.

CD. 5. იესუ **ბ**.

6. რამეთუ] სოლო **ბ**, ქრისტესა **ბ**.

(¹) დაბ. 1,3 (ხელნაწერებში მითითებაჲ ესაიას წიგნზე).

CD

გონებანი ურწმუნოთანი, რაჲთა არა გამოუბრწყინდეს მათ [ბ 163] ნათელი იგი სახარებისა დიდებისა ქრისტესი, რომელი-იგი არს ხატი ღმრთისა უსილავისაჲ.

5. **ჰამეთუ არა თუ თავთა თჳსთა ვქადაგებთ, არამედ ქრისტესა იესუს, უფალსა; სოლო თავთა ჩუენთა — მონად თქუენდა იესუსთჳს.**

6. **ჰამეთუ ღმერთმან, რომელმან თქუა ბნელისაგან ნათელი გამობრწყინვებად, რომელმან გამოაბრწყინვა გულთა შინა ჩუენთა განსანათლებელად მეცნიერებისა დიდებისა ღმრთისა წინაშე პირსა იესუ ქრისტესსა.**

7. **ჰოლო გუაქუს ჩუენ საფასე ესე კეცის ჭურებითა, რაჲთა გარდარეული იგი ძლიერებისაჲ იყოს ღმრთისაჲ და არა ჩუენგან.**

8. **ყოველსა შინა ვიჭირვით, არამედ არა იწროება გჳჩს; წარ-ღათუ-წირულ ვართ, არამედ არა განწირულება გჳჩს.**

AB

9. ბევნულ ღათუ ვართ, არამედ არა დატევებულ ვართ; და-ღათუ -ვრდომილ ვართ, არამედ არა წარწყმედულ ვართ.

10. შარადის სიკუდილი იგი ქრისტესი ჯორცთა შინა ჩუენთა გვტვრთავს, რაათა ცხოვრებაცა იგი შესუსი ჯორცთა მათ შინა ჩუენთა გამოცხადნეს.

11. [93] სამეთუ მარადის ჩუენ, ცხოველნი ესე, სიკუდილსა მივეცემით შესუსთვს, რაათა ცხოვრებაცა იგი შესუსი მოკუდავთა ამათ ჯორცთა შინა ჩუენთა გამოცხადნეს;

12. წმიერიტგან სიკუდილი ჩუენ თანა შეიქმნების, სოლო ცხოვრება — თქუენ შორის.

13. შაქუს ჩუენ იგივე სული სარწმუნოებისაჲ, ვითარცა წერილ არს: შრწმენა მე, რასაცა ვიტყოდე⁽¹⁾, და ჩუენცა გურწამს, რომლისათვს ვიტყვთ.

14. ესე უწყით, რამეთუ რომელმან აღადგინა უფალი შესუ

CD

9. ბევნულ ღათუ ვართ, არამედ არა დატევებულ ვართ; და-ღათუ -ვრდომილ ვართ, არამედ არა წარწყმედულ ვართ.

10. შარადის სიკუდილი იგი უფლისა იესუსი ჯორცთა შინა ჩუენთა გვტვრთავს, რაათა ცხოვრებაცა იგი შესუსი ჯორცთა ამათ შინა ჩუენთა გამოცხადნეს.

11. სამეთუ მარადის ჩუენ, ცხოველნი ესე, სიკუდილსა მივეცემით შესუსთვს, რაათა ცხოვრებაცა იგი შესუსი მოკუდავთა ამათ შინა ჯორცთა ჩუენთა გამოცხადნეს;

12. წინააჲცა სიკუდილი ჩუენ თანა შეიქმნების, სოლო ცხოვრება — თქუენ შორის.

13. [v] სოლო გუაქუს ჩუენ იგივე სული სარწმუნოებისაჲ, ვითარცა წერილ არს: შრწმენა მე, რომლისათვსცა ვიტყოდე, და ჩუენცა გურწამს, რომლისათვსცა ვიტყვთ.

14. ესე უწყით, რამეთუ რომელმან აღადგინა უფალი შესუ

AB. 9. წარწყმედილ ბ.

10. ქრისტესი ღბ, ცხოვრებაცა ღბ, იგი — ბ, ამათ ღღ, — ბ.

11. ცხოველნი ცოდვილნი ლ, ცხოვრებაცა ღბ, ჯორცთა + ამათ ბ, შინა ჯორცთა ღღ.

12. ცხოვრება ღბ.

13. ვიტყოდი ლ, რომლისათვსცა ლ.

14. რამეთუ — ბ, რომელმან ღმერთმან ლ, წარგუადგინნეს ბ.

CD. 11. ჯორცთა ჩუენთა შინა ბღ, განცხადნეს ბ.

13. რომლისათვს (1) ბღ, (2) ლღ, ჩუენცა ჩუენ ლ.

14. აღმადგინნეს + და ბღ.

(1) ფსალ. 115,1.

AB

მკუდრეთით, ჩუენცა შესუსთა-ნა აღმადგინნეს და წარმადგინნეს თქუენ თანა.

15. სამეთუ ყოველივე თქუენტვს არს, რაათა მადლი იგი აღემატოს მრავალთათვს, და მადლობაჲ იგი გარდაერიოს სადიდებელად ღმრთისა.

16. წმისთვს არა მეწყინების, არამედ დაღათუ გარეშე ესე კაცი ჩუენი განირყუნების, არამედ შინაგანი ჩუენი განახლდების დღითი დღედ.

17. სამეთუ საწუთროჲ ესე მცირე ჭირი ჩუენი გარდარეულსა დიდსა დიდებასა შეიქმს ჩუენტვს.

18. სამეთუ არა ვეძიებთ ჩუენ ხილულსა ამას, არამედ არა-ხილულსა, რამეთუ ხილული ესე საწუთრო არს, სოლო არა-ხილული იგი საუკუნე არს.

5

1. [v] ესე უწყით, უკუეთუ ქუეყანისაჲ ესე სახლი, საყოფელი ჩუენი, დაირღუეს, აღშენ-

CD

ჩუენცა შესუსთა მიერ აღმადგინნეს, წარმადგინნეს თქუენ თანა.

15. სამეთუ ყოველივე თქუენტვს არს, რაათა მადლი იგი [bv] აღემატოს მრავალთათვს, და მადლობაჲ იგი გარდაერიოს სადიდებელად ღმრთისა.

16. წმისთვს არა გუეწყინების, არამედ დაღათუ გარეშე ესე კაცი ჩუენი განირყუნების, არამედ შინაგანი განახლდების დღითი დღედ.

17. სამეთუ საწუთროჲ ესე მცირე ჭირი ჩუენი გარდამეტებულსა და გარდარეულსა დიდსა დიდებასა საუკუნესა შეიქმს ჩუენტვს.

18. სამეთუ არა ვხედავთ ჩუენ ხილულსა ამას, არამედ უხილავსა მას, რამეთუ ხილული ესე საწუთრო არს, სოლო არა-ხილული იგი — საუკუნო.

5

1. სამეთუ უწყით, ვითარმედ უკუეთუ ქუეყანისა ესე სახლი, საყოფელი ჩუენი, დაირ-

AB. 15. მრავალთათვს — ბ.

16. მეწყინება ლ, არამედ — ბ, გარეშე ლ, არამედ სოლო ბ, შინაგანი + ესე ბ.

17. მცირე ლ, მცირედ ბ, ჩუენი — ლ, და დიდსა ბ.

18. ვეძიებთ ვხედავთ ღბ.

18. არა-ხილულსა უხილავსა ბ, საწუთროჲ ბღ, საუკუნე ლ.

CD. 15. რამეთუ სოლო ბღ.

16. დღითი დღედ.

17. რამეთუ... ჩუენი მყისსა (მეყსა ლღ) შინაჲ ესე სისუბუქე ჭირისა ჩუენი-საჲ ბღ, მცირე — ბ.

18. ამას (2) ლ, საწუთროჲ ლღ, საწუთო ბ.

AB

ბული ღმრთისა მიერ მაქუს ჩუენ სახლი ჭელით-უქმნელი საუკუნე ცათა შინა.

2. ოა რამეთუ ამას შინა ვკუნესით და საყოფელი იგი ჩუენი ზეცით გამო შემოსად გუსურის;

3. ლან- ღათუ -ვიძუარცუ-ნეთ, არავე შიშუელნი ვიპოვნეთ.

4. ოა რომელნიღა-ესე ვართ საყოფელსა ამას, ვკუნესით და დაგუმძიმდების, რომელი არა გუნებს განძარცუვად, არამედ შემოსად, რაათა დაითქას მოკუ-დავი იგი ცხოვრებისაგან.

5. ღოლო რომელი-იგი შე-იქმს ჩუენ თანა, ღმერთი არს, რომელმან მომცა ჩუენ წინდი იგი სულისა.

6. ჴიკადრებთ უკუე მარადის და უწყით, რამეთუ შემოვედით ჴორცთა ამათ და განვიდეთ უფლისა მიერ.

AB. 5.1. უწყოდეთ ო, ქუეყანისა ლ, ესე ჩუენი სახლი საყოფელი ო, სახლი ჩუენი საყოფელი ገ, აღშენებული ገ, მიერ ო, სახლი (2)]—ᏐᏐᏐ, საუკუნე ገ, საუკუნოა ገ.

2. მას Ꮠ, და (2)]—ᏐᏐ, გამო] გარდამო Ꮠ, შემოსად]—ገ.

3. გან- ღათუ -ვიძარცუნეთ ገ, შიშუელ ገ, შიშუელ ገ, ვიპოვნეთ Ꮠ.

4. რომელნი-ესეღა ገ, საყოფელსა ამას] სოფელსა შინა ገ, დაგუმძიმდების ገ, გუნებს ገ, განძარცვის ገ, დაინთქას ገ, ცხოვრებისათჳს ገ, ცხოვრებისა-გან ᏐᏐ.

5. ჩუენ (2)]—Ꮠ, იგი]—ገ.

6. უწყოდით ገ, უწყოდეთ ገ.

CD. 5.1. აღშენებული... ჩუენ] აღშენებად მიც ჩუენ ღმრთისა მიერ ገ.

4. საყოფელსა] სოფელსა ገ.

5. -იგი]—ገ.

CD

ღუეს, აღშენებული ღმრთისა მი-ერ მაქუს ჩუენ სახლი ჭელით-უქმნელი საუკუნოა ცათა შინა.

2. ოა რამეთუ ამას შინა ვკუნესით და საყოფელი იგი ჩუენი ზეცით გამო შემოსად გუსურის;

3. ჰომელი-იგი შე- თუ -ვი-მოსოთ, არღარა შიშუელ ვი-პოვნეთ.

4. ოა რამეთუ რომელნი-ესე ვართ საყოფელსა ამას შინა, ვკუნესით და დაგუმძიმდების, რომელი-ესე არა გუნებაჳს გან-ძარცუვად, არამედ შემოსად, რაათა დაინთქას მოკუდავი იგი ცხოვრებისაგან.

5. [150] ღოლო რომელმან-იგი შემქმნა ჩუენ ამისთჳს მებრვე ღმერთმან, რომელმან მომცა ჩუენ წინდი იგი სულისა.

6. შინდობილ ვართ უკუე მა-რადის და უწყით, რამეთუ შემო-ვედით ჴორცითა ამით და განვი-დეთ უფლისა მიერ.

AB

7. სარწმუნოებით ვიქცევით და არა იჭვთ.

8. ჴიკადრებთ და ჯერ-გჴნს უფროჲსღა განსლვაჲ ჴორცთა-გან და მისლვად უფლისა.

9. Ꮠმისთჳსცა პატივცემულ ვართ, გინა თუ შემოვიდეთ გინა თუ განვიდეთ, სათნომცა ვართ მისა.

10. ჰამეთუ ჩუენ ყოველნი განცხადებად ვართ წინაშე საყ-დართა ჴრისტესთა, რაათა მოიღოს კაცად-კაცადმან ჴორც-თა მათგან, რააცა-იგი ქმნა, გინა თუ კეთილი გინა თუ ბო-როტი.

11. Ꮠწ უკუე ვიცით შიში ღმრთისაჲ, კაცთა ვერწმუნნე-თა? ღოლო ღმრთისა წინაშე განცხადებად ვართ; და ვესავეთ გონებათა თქუენთაჲ განცხა-დებასა.

(თავი ზ)

12. Ꮠრა კუალად თავთა თჳსთა შეგასწავებთ თქუენ,

CD

7. ჰამეთუ სარწმუნოებით ვიქცევით და არა იჭვთ.

8. ღოლო ვიკადრებთ და ჯერ-გჴნს უფროჲს[ზ 164]ღა განსლვაჲ ჴორცთა ამათგან და მისლვად უფლისა.

9. Ꮠმისთჳსცა პატივცემულ ვართ, გინა თუ შემოვიდეთ გინა თუ განვიდეთ, სათნომცა სო-ლო ვართ მისა.

10. რამეთუ ჩუენ ყოველნი განცხადებად ვართ წინაშე საყ-დართა ჴრისტესთა, რაათა მოიღოს კაცად-კაცადმან ჴორცთა ამათგან, რააცა-იგი ქმნა, გინა თუ კეთილი გინა თუ ბოროტი.

11. Ꮠწყით უკუე შიში უფ-ლისაჲ, კაცთა-მე ვერწმუნნეთა? რამეთუ ღმრთისა წინაშე გან-ცხადებულ ვართ; და ვესავეთ გონებათაჲ თქუენთა შინა გან-ცხადებად.

(ზ)

12. Ꮠა არა თუ კუალად თავ-თა თჳსთა შეგასწავებთ თქუენ,

AB. 7. სარწმუნოებით ገ.

8. მისლვაჲ ገ.

9. შემოვედით Ꮠ, განვიდით Ꮠ.

10. ჴრისტესთა ገ, ამათგან ገ, რააცა-იგი] რააცა-ვინ ገ, თუ (1)]—ገ.

11. ვიცი ገ, ღმრთისაჲ] უფლისაჲ Ꮠገ, ვერწმუნეთა ገ, წინაშე ღმრთისა Ꮠ,

CD. 7. იჭვთ] ხილვით Ꮠ-ገ.

8. მისლვაჲ Ꮠ.

9. ამით პატივ-ვიცემით Ꮠ-ገ, გინა თუ შემოვიდეთ... მისა] შემომავალნი

გინა თუ განმავალნი სათნო მისსა ყოფითა ገ, მისსა Ꮠ.

10. რამეთუ] სოლო ገ, რააცა იქმნა ገ.

11. კაცთა ვერწმუნებით ገ, რამეთუ] სოლო Ꮠ-ገ, წინაშე]—Ꮠ-ገ, და] სო-

ლო ገ, ვესაჲ Ꮠ-ገ, შინა თქუენთა Ꮠ-ገ.

AB

არამედ მიზეზ-გცემთ თქუენ სი-
ქადულის ჩუენდა მომართ, რაჲ-
თა გაქუნდეს მათა მიმართ, რო-
მელნი-იგი პირსა წინაშე სოლო
იქადიან და არა გულითა.

13. ბაღათუ განუდეგით, —
ღმერთსა, გინა თუ განგაბრძ-
ნობთ, — თქუენ.

14. სამეთუ სიყუარული იგი
ქრისტესი მაწუევეს ჩუენ გა-
მორჩევად მას, რამეთუ: ურთი
იგი ყოველთათჳს მოკუდა, და
ყოველნი-მე მოწყდენა?

15. ბა რამეთუ ყოველთათჳს
მოკუდა, რაჲთა ცხოველნი იგი
არღარა თავით თჳსით ცხოველ
იყვნენ, არამედ მისთჳს, რო-
მელ-იგი მათთჳს მოკუდა და
აღდგა.

16. ჴმეირითგან ჩუენ არღა-
რავინ ვიცით ჴორციელად; და-
ღათუ [v] ვიცოდეთ ქრისტე
ჴორციელად, არამედ აწ არღა-
რა ეგრეთ ვიცით.

AB. 12. მიზეზს ჴ, გცემ ჴ, თქუენ] — ჴ, ჩუენდა] ჩემდა ჴ, -იგი] — ბ, სოლო] — ბ.

13. განგაბრძნო ჴ, განგაბრძნო ბ.

14. სიყუარუ ჴ, იგი (1) — ჴ, ქრისტესი ჴ, გუაწუევეს ბ, ჩუენ] — ბ, ამას ჴბჴ,
და] — ჴჴ, ყოველნივე ჴ, მოწყდენ ბ, მოსწყდენა ჴ.

15. და] — ბ, და რამეთუ ყოველთათჳს მოკუდა] არა არამედ ჴ, მისთჳს] მის-
გან ჴ, რომელი-იგი ჴჴ, მათთჳს] ყოველთათჳს ჴ, აღგა ბ.

16. ვიცოდით ჴ, ჴორციელად ქრისტე ჴბჴ, არამედ] — ჴბ, აწ] — ჴ, ეს-
რეთ ჴ, ეგრეთ ჴბჴ.

CD. 12. გცემ ჴ, სიქადულისა ჩუენისათჳს ბჴ, სოლო წინაშე ბჴ.

15. მათთჳს] მისთჳს ბ.

16. დაღათუ ბჴ, ქრისტე ბ.

CD

არამედ მიზეზსა გცემთ თქუენ
სიქადულისასა ჩუენთჳს, რაჲთა
გაქუნდეს მათდა მიმართ, რო-
მელნი-იგი პირსა წინაშე სოლო
იქადიან და არა გულითაცა.

13. სამეთუ გინა თუ განე-
ცუბრდით, — ღმერთსა, გინა თუ
განგაბრძნდით, — თქუენდა.

14. სამეთუ სიყუარული იგი
ქრისტესი მაწუევეს ჩუენ გამორ-
ჩევად ამას, ვითარამედ: ურთი
იგი ყოველთათჳს მოკუდა, ყო-
ველნივე სამე მოსწყდეს.

15. ბა ყოველთათჳს მოკუ-
და, რაჲთა ცხოველნი იგი არღა-
რა თავთა თჳსთათჳს ცხოველ
იყვნენ, არამედ მათთჳს მომკუ-
დრისა მის და აღდგომილისა.

16. ჴმეირითგან ჩუენ არღა-
რავინ ვიცით ჴორციელად; რა-
მეთუ დაღაცათუ [v] ვიცოდეთ
ქრისტე ჴორციელად; არამედ
აწ არღარა ვიცით,

AB

17. ჴმეირითგან რაჲ-იგი
არს ქრისტეს მიმართ ახალი
დაბადებული; პირველი იგი
წარქდა, და აწ ესერა იქმნა ახა-
ლი,

18. ღოლო ყოველივე
ღმრთისა მიერ, რომელმან და-
მიგნა ჩუენ თავისა თჳსისა
ქრისტეს მიერ და მომცა ჩუენ
მსახურება იგი დაგებისა.

19. სამეთუ ღმერთი იყო
ქრისტეს თანა, სოფელი დააგო
თავისა თჳსისა და არა შეურაცხ-
ნა მათ ცოდვანი მათნი და დად-
ვა ჩუენ თანა სიტყუა იგი დაგე-
ბისა.

20. ქრისტესთჳს ვციქუთ,
ვითარცა ღმერთი გლოცავს
ჩუენ მიერ; გევედრებით ქრის-
ტესთჳს: დაეგენით ღმერთსა.

21. სამეთუ რომელმან-იგი
არა იცოდა ცოდვაჲ, ჩუენთჳს
ცოდვაჲ ქმნა, რაჲთა ჩუენ ვიქმ-
ნეთ სიმართლჳ ღმრთისაჲ მას
შინა.

AB. 17. ქრისტეს ჴ, ახალი დაბადებული ჴბჴბ.

18. ქრისტეს ჴბ.

19. ქრისტეს ჴბ, და სოფელი ბ, თავსა თჳსსა ჴბჴ, და (2)] — ჴბ, დაღვა

ჩუენ თანა სიტყუა იგი დაგებისაჲ] — ჴბ.

20. ქრისტესთჳს ჴბ.

21. რამეთუ] — ჴ, ვქმნეთ ჴბ, ვიქმნეთ ჴბ, ვიქმნეთ ჩუენ ბ, სიმართლჳ

ღმრთისა ჴ.

CD. 17. ბუელნი იგი წარქდეს ბჴ.

20. ვციქუთ] ვიოხთ ბჴ.

CD

17. ჴრამედ რაჲ-იგი არს
ქრისტეს მიერ ახალი დაბადე-
ბული; პირველი იგი წარქდა, აჴა
ესერა იქმნა ყოველივე ახალ.

18. ბა ყოველივე ღმრთისა
მიერ, რომელმან-იგი დამაგნა
ჩუენ თავსა თჳსსა ქრისტე
ჴესუჲს მიერ და მომცა ჩუენ
მსახურება იგი დაგებისა.

19. [bv] სამეთუ ღმერთი
იყო ქრისტეს თანა, სოფელი
დააგო თავსა თჳსსა და არა შეუ-
რაცხნა მათ ცოდვანი მათნი და
დაღვა ჩუენ თანა სიტყუა იგი
დაგებისა.

20. ქრისტესთჳს უჴუე ვცი-
ქუთ, ვითარცა ღმერთი გლო-
ცავს ჩუენ მიერ; გევედრებით
ქრისტესთჳს: დაეგენით ღმერთ-
სა.

21. სამეთუ რომელმან-იგი
არა იცოდა ცოდვაჲ, ჩუენთჳს
ცოდვაჲ ქმნა, რაჲთა ჩუენ ვიქმ-
ნეთ სიმართლჳ ღმრთისა მას
შინა.

AB

6

1. ძანა-შემწენი ვართ თქუ-
ენდა და გლოცავთ, ნუ ცუდად
მადლი იგი ღმრთისაჲ მიგაქუნ
თქუენ.

2. ძამეთუ იტყვს: ქამსა
შეწყნარებისასა ვისმინე შენი
და დღესა ცხოვრებისასა შეგე-
წიე შენ⁽¹⁾. ძმანო, რამეთუ ესე-
რა აწ არს ქამი იგი შეწყნარე-
ბისაჲ, რამეთუ აწ არს დღე იგი
ცხოვრებისაჲ.

3. ჩურას ვის ნურაჲთ სცემთ
დაბრკოლებასა, რაჲთა არა იგ-
მოს მსახურებაჲ იგი.

4. ღრამედ ყოველსა შინა
წარუდგინებით თავნი თჳსნი,
ვითარცა ღმრთის მსახურთა,
[95] მოთმინებითა მრავლითა,
ჭირთა შინა და ურვათა, იწროე-
ბათა,

5. ღანჯვათა, პყრობილება-
თა, შფოთებათა, შურომათა,
მღჳძარებითა, მარხვითა,

AB. 1. ცუდად 7, მიგაქუნ 7.

2. ვისმინო 7, დღესა 7, ცხოვრებისასა 47, შეგეწიო 7, ძმანო—47, ცხო-
რებისაჲ 47.

3. ჩურასეინ 7, ჩურაჲეინ 7, ჩურარაით 7, ჩურარაჲთ 7, დაბრკოლებას 4,
დაპოლებასა 7, მსახურებაჲ 7, იგი 7 ეგე 47, ესე 7.

4. ღმრთისა მსახურნი 4, და—47.

5. შრომათა 47, შრომითა 7, მღჳძარებათა, მარხვათა 4.

CD. 6,1. ხოლო]+ხოლო 7, ხოლო თანა-შეგეწევით] ვითარმედ თანა-მოქმედ
ვართ 7, შეიწყნარო 7.

3. ჩურასეინ 7, მღჳძარებათა, მარხვითა 7.

CD

6

1. ღოლო თანა-შეგეწევით
და გლოცავთ, რაჲთა არა ამაოდ
მადლი იგი ღმრთისაჲ შეიწყნა-
როთ თქუენ.

2. ძამეთუ იტყვს: ქამსა
შეწყნარებისასა ვისმინე შენი და
დღესა ცხოვრებისასა შეგეწიე
შენ. 7ჲ ესერა, აწ არს ქამი იგი
შეწყნარებისაჲ, აჲ ესერა აწ
არს დღე იგი ცხოვრებისაჲ.

3. ჩურაჲეინ ნურარაჲთ ნუ-
ცა ერთსა დაბრკოლებასა ვის
სცემთ, რაჲთა არა იგმოს მსა-
ხურებაჲ ეგე თქუენი.

4. ღრამედ ყოველსა შინა
წარუდგინებით თავნი თქუენნი,
ვითარცა ღმრთისა მსახურთა,
მოთმინებითა მრავლითა, ჭირ-
თა შინა და ურვათა, იწროებათა
შინა

5. 7ა ტანჯვათა, პყრობი-
ლებათა შინა და შფოთებათა,
შრომითა და მღჳძარებითა, მარ-
ხვითა

AB

6. სიწმიდითა, მეცნიერები-
თა, სულგრძელებითა, სიტკბო-
ებითა, სულითა წმიდითა, სი-
ყუარულითა შეუორგულებელი-
თა,

7. სიტყვთა ჭეშმარიტები-
საჲთა, ძალითა ღმრთისაჲთა,
საჭურველითა სიმართლისაჲთა
მარჯუენისაჲთა და მარცხენი-
საჲთა,

8. 7იდებითა და გინებითა,
გმობითა და ქებითა; ვითარცა
მაცთურნი, და ჭეშმარიტნი;

9. 7ითარცა უცნაურნი, და
საცნაურნი; ვითარცა მოსიკუ-
დიდნი, და აჲ ესერა ცხოველ
ვართ; ვითარცა სწავლადნი, და
არა სიკუდილნი;

10. 7ითარცა მწუხარენი, და
მარადის გზხარის; ვითარცა
გლახაკნი, და მრავალთა განვა-
მდიდრებთ; ვითარცა არარაჲ
გუაქუს, და ყოველივე გუაქუს.

11. სირი ჩუენი აღებულ
არს თქუენდა მიმართ, კორინ-
თელნო, და გული ჩუენი გავრ-
ცომილ არს.

12. 7რა შეიწრებულ ხართ
ჩუენ მიერ, არამედ შეიწრებულ
ხართ ნაწლევთაგან თქუენთა.

AB. 6. შეურგულებელითა 7.

7. საჭურველითა]+მით 47, სიმართლისაჲთა] ჭეშმარიტებისაჲთა 4.

9. აჲ—7, სწავლადნი 7, სიკუდილდნი 7.

10. გუხარის 7, მაქუს 47.

11. ჩუენი (1)] ჩემი 7, აღებულ 47, და—7.

12. ნაწლევთა თქუენთაგან 7.

CD. 9. ვითარცა (1)] და 7, და ვითარცა (2) 7, სიკუდილდნი 7.

10. მრავალთა] მ-დი კ-ლთა 7.

11. მიმართ] მომართ 7.

CD

6. და სიწმიდითა, მეცნიე-
რებითა და სულგრძელებითა,
[151] სიტკბოებითა და სულითა
წმიდითა, სიყუარულითა შეუ-
ორგულებელითა,

7. სიტყვთა ჭეშმარიტები-
საჲთა, ძალითა ღმრთისაჲთა,
საჭურველითა მით სიმართლი-
საჲთა მარჯუენისაჲთა და მარ-
ცხენისაჲთა,

8. 7იდებითა და გინებითა,
გმობითა და ქებითა; ვითარცა
მაცთურნი, [7 165] და ჭეშმა-
რიტნი;

9. 7ითარცა უცნაურნი, და
საცნაურნი; ვითარცა მოსიკუ-
დიდნი, და აჲ ესერა ცხოველ
ვართ; ვითარცა სწავლადნი,
და არა სიკუდილდნი;

10. 7ითარცა მწუხარენი, და
მარადის გზხარის; ვითარცა
გლახაკნი, და მრავალთა განვა-
მდიდრებთ; ვითარცა არარაჲ
გუაქუს, და ყოველივე გუაქუს.

11. სირი ჩუენი აღებულ არს
თქუენდა მიმართ, კორინთელ-
ნო, და გული ჩუენი გავრცომილ
არს.

12. 7რა შეიწრებულ ხართ
ჩუენ მიერ, არამედ შეიწრებულ
ხართ ნაწლევთაგან თქუენთა.

AB

13. შასვე სასყიდლის კუა-
ლად-გებასა [v] ვითარცა შვილ-
თა გეტყვ: განვრცენით თქუ-
ენცა.

14. ჩუ ექმნებით თანა-მე-
ულლე ურწმუნოთა: რაჲ მოყუ-
სება არს სიმართლისა და უშ-
ჯულოებისა? ონუ რაჲ ზიარე-
ბაჲ არს ნათლისა და ბნელისა?

15. ონუ რაჲ შეტყუება არს
ქრისტესი ჭელიარის თანა?
ონუ რაჲ ნაწილი უც მორწმუნე-
სა ურწმუნოსა თანა?

16. ონუ რაჲ სწორება არს
ტაძრისა ღმრთისა კერპთა თა-
ნა? ძამეთუ ჩუენ ტაძარნი
ღმრთისანი ვართ ცხოველისანი,
ვითარცა თქუა ღმერთმან: ოა-
ვიმკვდრო მათ შორის და ვიქ-
ცეოდი და ვიყო მე მათა ღმერთ
და იგინი¹ იყვნენ ჩემდა ერად⁽¹⁾.

AB. 13. სასყიდლისა ლ.

14. იქმნებით ლო, თანა-მეულლჳ ჭ, ურწულოებისა ლ, ზიარებაჲ ლ, ნათლი-
საჲ ლ, ბნელისაჲ ლო.

15. შეტყუებაჲ ლ, ქრისტესი ჭ, ნაწილ ო, ურწმუნოსა მორწმუნისა ჭ,
ურწმუნოსა ო, ურწმუნოჲსა ო.

16. ღმრთისაჲ ოლო, კერპთა თანა] კერპთასა ო, ვართ ღმრთისა ო, ღმრთი-
სა ცხოველისანი ვართ ლ, და ვიქცეოდი მათ შორის ლ, ღმერთ] ღმრთად
ო, იგინი] იგი ლ.

CD. 14. ექმნებით ႁ, მოყუსება] მოყუარებაჲ ႁ, მოყუსობაჲ ႁჲ; უსჯულოჳ-
ბისაჲ ႁჲჲ, ზიარებაჲ ႁჲჲ, ნათლისაჲ ႁჲჲ.

15. შეტყუებაჲ ႁჲჲჲ, ნაწილი ႁჲჲჲ, ურწმუნოსა მორწმუნისა ႁ,
ურწმუნოსა ႁჲჲ.

16. სწორებაჲ ႁჲჲ, ღმრთისაჲ ႁჲჲ, მათდა ႁჲჲ.

¹ 6,16 მუხლის «იგინი იყვნენ ჩემდა ერად» ႁ-ში ჩამატებულია ნუსხური ხელით.

(¹) ლევ. 26,12; იერ. 31,1.

CD

13. შასვე სასყიდლის კუა-
ლად-გებასა ვითარცა შვილთა
გეტყვ: განვრცენით თქუენცა.

14. ჩუ იქმნებით თანა-მე-
ულლე ურწმუნოთა, რამეთუ რაჲ
მოყუსება არს სიმართლისა და
უსჯულოებისაჲ? ონუ რაჲ ზიარე-
ბებაჲ არს ნათლისა და ბნე-
ლისა?

15. ონუ რაჲ შეტყუება არს
ქრისტესი ჭელიარის თანა?
ონუ რაჲ ნაწილ უც მორწმუნე-
სა ურწმუნოჲსა თანა?

16. ონუ რაჲ სწორება არს
ტაძრისა ღმრთისა კერპთა თანა?
ძამეთუ თქუენ ტაძარნი ღმრთი-
სა ცხოველისანი ხართ, ვითარ-
ცა თქუა ღმერთმან: ႁავიმკვდ-
რო და ვიქცეოდი მათ შორის
და ვიყო მე მათა ღმერთ და იგი-
ნი იყვნენ ჩემდა ერად.

AB

17. ႁმისთჳს გამოვედით
შორის მათსა და გამოეშორე-
ნით, იტყვს უფალი, და არა-წმი-
დასა მას ნუ შეესებით⁽¹⁾, და მე
შეგიწყნარნე თქუენ.

18. ႁა ვიყო მე თქუენდა მა-
მა და თქუენ იყვნეთ ჩემდა ძეებ
და ასულებ, იტყვს უფალი ყოვ-
ლისა მპყრობელი⁽²⁾.

7

1. ႁსე უკუე მაქჳს აღთქუმაჲ,
საყუარელნო, განვიწმიდნეთ
თავნი ჩუენნი ყოვლისაგან შეგი-
ნებისა ჭორცთაჲსა და სულისა
და აღვასრულებდეთ სიწმიდესა
შიშითა ღმრთისაჲთა.

2. ყემინდვეთ ჩუენ: არარაჲ
ვის [96] ვავნეთ, არავინ განვა-
რისხნეთ, არავის მოვანგაჰ-
რეთ.

3. ႁრა დასაშჯელად თქუენ-
და ვიტყვ, რამეთუ წინაჲსწარ
ვთქუ, ვითარმედ: ႁულთა შინა
ჩუენთა ხართ თანა-მოსიკუდილ
და თანა-ცხოვრებალ.

AB. 17. გამოედით ႁ, გამოეშორენით ႁო, განმოშორენით ლ, მას]—ႁო.

18. მე ვიყო ლ, მე]—ႁ, იყვნით ႁ.

18. მე ვიყო ლ, მე]—ႁ, იყვნით ႁ.

7,1. გუაქჳს ႁ, სულთაჲსა ႁ, სიწმიდით ႁოლო.

2. შემიდვეთ ლ, არარაჲ ვის] არავის რაჲ ႁო, არავის] არავინ ႁ.

3. დასაშჯელად] დასარჩელად ႁ, ვიტყვ] გეტყვ ႁო, — ცხოვრებალ ႁო.

CD. 17. გამოედით ႁ.

18. იყვნით ႁოლო.

18. იყვნით ႁოლო.

7,1. ესე რაჲ] ესერა ႁ, გუქჳნან ႁ, და (2)]—ႁ.

2. შემინდვეთ] დამიტიენით ႁ, განვსრწენით] ვსრწენით ႁ.

3. დასაშჯელად ႁოლო, ვთქუთ ႁ.

(¹) ეს. 52,11. (²) იერ. 3,19.

CD

17. ႁმისთჳს გამოვედით
შორის მათსა და გამოეშორე-
ნით, იტყვს უფალი, და არა-წმი-
დასა ნუ შეესებით, [v] და მე შე-
გიწყნარნე თქუენ.

18. ႁა ვიყო მე თქუენდა მა-
მა და თქუენ იყვნეთ ჩემდა ძეებ
და ასულებ, იტყვს უფალი ყოვ-
ლისა მპყრობელი.

7

1. [ႁv] ႁსე რაჲ უკუე გუქო-
ნან აღთქუმანი, საყუარელნო,
განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი
ყოვლისაგან შეგინებისა ჭორც-
თაჲსა და სულისა და აღვასრუ-
ლებდეთ სიწმიდესა შიშითა
ღმრთისაჲთა.

2. ყემინდვეთ ჩუენ: არავის
რაჲ ვავნეთ, არავინ განვსრწე-
ნით, არავინ მოვანგაჰრეთ.

3. ႁრა დასაშჯელად ვიტყვ,
რამეთუ წინაჲსწარ ვთქუ, ვი-
თარმედ: ႁულთა შინა ჩუენთა
ხართ თანა-მოსიკუდილ და თა-
ნა-ცხოვრებალ.

AB

(Cავი 1)

4. შრავალი კადნიერება მათეს თქუენდა მიმართ, მრავალი სიქადული თქუენთჳს, სავსე ვარ ნუგეშინის-ცემითა, გარდამრევიეს სისხარული ყოველთა ზედა ჭირთა ჩუენთა.

5. ნა რაქამს მოვედით ჩუენ შაკედონიად, არცაღა ერთ რაჲ ლხინება აქუნდა წორცთა ჩუენთა, არამედ ყოვლითა ვიჭირვოდეთ: გარეშე — ბრძოლანი, შინაგან — შიშნი.

6. წრამედ რომელმან-იგი ნუგეშინის-სცის მდაბალთა, ნუგეშინის-მცა ჩუენ ღმერთმან მოსლვასა მას ღიტქსსა;

7. წრა სოლო მოსლვითა მისითა, არამედ ნუგეშინის-ცემითა მით, რომლითა ნუგეშინის-ცემულ იქმნა თქუენ ზედა: შითხრობდა ჩუენ თქუენსა მას სურვილსა, თქუენსა მას წადიერებასა, თქუენსა მას შურსა ჩემთჳს, ვითარმედ მე უფროჲსდა [v] განვიხარე.

AB. 4. მრავალ კადნიერება 4D7, მრავალ სიქადულ 7C4D7, სავსე 7, გარდამრევის 7, ზედა] შინა 4D.

5. არცაღა] არცა 4D, რაჲ ერთ 7, ერთი 7, ლხინებაჲ 7, ყოვლითა] + ვე 4D7, გარეშე 7, და შინაგან 7.

6. რომელ-იგი ნუგეშინის-სცემს 7, ტიტქსსა 47.

7. სოლო] + თუ 7, ჩუენ] — 7, თქუენსა (1)] თქუენ 7, ჩემთჳს] ჩუენთჳს 7, მე] — 7, განვიხარე 4.

CD. 4. მრავალ 714, მიმართ] მომართ 7, მრავალ სიქადულ 7.

5. არამედ] და 7.

CD

(1)

4. შრავალი კადნიერება მათეს თქუენდა მიმართ, მრავალი სიქადული თქუენთჳს, სავსე ვარ ნუგეშინის-ცემითა, გარდამრევიეს სისხარული ყოველთა ზედა ჭირთა ჩუენთა.

5. ნა რამეთუ რაქამს მოვედით ჩუენ შაკედონიად, არცა ერთი რაჲ ლხინებაჲ აქუნდა წორცთა ჩუენთა, არამედ ყოვლითავე ვიჭირვოდეთ: გარეშე — ბრძოლანი, შინაგან — შიშნი.

6. წრამედ რომელმან-იგი ნუგეშინის-სცის მდაბალთა, ნუგეშინის-მცა ჩუენ ღმერთმან მოსლვასა მას ღიტქსსა;

7. წრა სოლო მოსლვითა მისითა, არამედ ნუგეშინის-ცემითა მით, რომლითა ნუგეშინის-ცემულ იქმნა თქუენ ზედა: შითხრობდა ჩუენ თქუენსა მას სურვილსა, თქუენსა მას გოდებასა, თქუენსა მას შურსა ჩუენთჳს, ვიდრეღა მე უფროჲსად განვიხარე.

AB

8. ნალათუ შეგაწუხენ თქუენ წიგნითა მით, არა ვინანი, ნალათუ ვინანდი; ვხედავ, რამეთუ წიგნმან შე-ლათუ -გაწუხნა თქუენ, ქამ ერთ.

9. წწ მისხარის არა ამისთჳს, რამეთუ შესწუხენთ, არამედ რამეთუ შესწუხენთ სინანულად; და რამეთუ ღმრთისათჳს შესწუხენთ, რაჲთა არარაჲთ იზღვინეთ ჩუენგან.

10. ჩამეთუ ღმრთისა მიერი მწუსარებაჲ სინანულსა ცხოვრებისასა შეუნანებელსა შეიქმს, სოლო სოფლისა ამის მწუსარებაჲ სიკუდილსა შეიქმს.

11. ჩამეთუ აჰა ესერა მანვე ღმრთისა მიერ მწუსარებაჲ მან მან თქუენმან რაოდენი შექმნა თქუენ შორის წრაფაჲ, რაოდენი მომადლებაჲ, ანუ რაოდენი ლხინი, ანუ რაოდენი შიში, რაოდენი სურვილი, რაოდენი შური, ანუ რაოდენი შურისგებაჲ! ყოველსა შინა წარუდგინენით თავნი თქუენნი წმიდად საქმესა მას.

CD

8. ჩამეთუ ნალათუ [152] შეგაწუხენ თქუენ წიგნითა მით, არა ვინანი, ნალათუ [166] მცა ვინანდი; ვხედავ, რამეთუ წიგნმან მან მან ნალათუ შეგაწუხნა თქუენ, ქამ ერთ.

9. წწ მისხარის, არა თუ რომელ შესწუხენით, არამედ რამეთუ შესწუხენით სინანულად; და რამეთუ ღმრთისათჳს შესწუხენით, რაჲთა არარაჲთ იზღვინეთ ჩუენგან.

10. ჩამეთუ ღმრთისა მიერი იგი მწუსარებაჲ სინანულსა ცხოვრებისასა შეუნანებელსა შეიქმს, სოლო სოფლისა ამის მწუსარებაჲ სიკუდილსა შეიქმს.

11. ჩამეთუ აჰა ესერა მანვე ღმრთისა მიერმან მწუსარებაჲ მან მან თქუენმან რაოდენი შექმნა თქუენ შორის სწრაფაჲ, რაოდენი სიტყჳს-გებაჲ, რაოდენი შერისხვაჲ, რაოდენი შიში, რაოდენი სურვილი, რაოდენი შური, რაოდენი შურის-გებაჲ, რაოდენი მომადლებაჲ, გინა რაოდენი ლხინი! ყოველსა შინა წარუდგინენით თავნი თქუენნი წმიდად საქმესა მას.

AB. 8. ამით 7, რამეთუ] ვითარ 7, შეგა-თუ-გაწუხნა 4.

9. შესწუხენით (1,3) 47D7, (2) 4D7, ღმრთის 7, არაჲთ 7.

10. მიერ 7, მიერი] + იგი 7, ცხოვრებისასა 4D7.

11. თქუენმან მან 7, რაოდენი (1,2) 4D7, სწრაფაჲ 7, რაოდენი ლხინი 4, რაოდენი შიში 4D, რაოდენი (3) 7D, (4) 7, (5,6,7) 47, ანუ (3)] — 4, სურვილი] სიუჟარული 7, რაოდენი შური ანუ] — 7.

CD. 8. ნალათუ (1) 714, ამით 7, ნალათუ მცა 7, და თუმცა 714.

დალათუ (2)] — 7.

10. იგი] — 7.

11. რაოდენი 714.

AB

12. ბალათუ მივწერე თქუენ-
და, არა მავნებელისა მისთჳს,
არცა მისთჳს, რომელსა-იგი ევ-
ნო, არამედ მისთჳს, რაჲთა გა-
მოჩნდეს მოწრაფებაჲ თქუენი
ჩუენდა მომართ წინაშე ღმრთი-
სა.

13. წმისთჳს ნუგეშინის-ცე-
მულ ვართ ნუგეშინის-ცემასა
მას ჩუენსა ზედა, [97] უმეტეს-
და და უფროჲს განვიხარეთ სი-
ხარულსა მას ზედა ღიეტესსა,
რამეთუ განსუენებულ არს სული
მისი თქუენ ყოველთაგან.

14. სამეთუ რაჲ-იგი მისა
თქუენთჳს ვიქადი, არა მრცხუე-
ნა, არამედ ყოველსავე ჭეშმარი-
ტად გეტყოდეთ თქუენ, ეგრეთცა
სიქადული იგი ჩუენი ტიტეს მი-
მართ ჭეშმარიტ იქმნა.

15. ბა მოწყალებაჲ მისი
უმეტესადლა თქუენდა მიმართ
არს, მოეწესენების თქუენ ყოველ-
თაჲ იგი მორჩილებაჲ, ვითარ-

CD

12. ბალაცათუ მივწერე
თქუენდა, გარნა არა სამე მავნე-
ბელისა მისთჳს, არცა ვნებული-
სა, არამედ ამისთჳს, რაჲთა გა-
მოჩნდეს მოსწრაფებაჲ თქუენი
ჩუენდა მომართ თქუენდა მი-
მართ წინაშე ღმრთისა.

13. წმისთჳს ნუგეშინის-ცე-
მულ ვართ ნუგეშინის-ცემასა
მას თქუენსა ზედა; უმეტესადლა
და უფროჲს განვიხარეთ სიხა-
რულსა მას ზედა ღიეტესსა, რამე-
თუ განსუენებულ არს სული მი-
სი თქუენ ყოველთაგან.

14. სამეთუ რაჲცა-იგი მი-
სა მიმართ ვიქადეთ თქუენთჳს,
არა მრცხუნა, არამედ ვითარცა
ყოველსავე ჭეშმარიტებით გეტ-
ყოდეთ თქუენ, [v] ეგრეთცა სი-
ქადული იგი ჩუენი ღიეტეს მი-
მართ ჭეშმარიტ იქმნა.

15. [bv] ბა მოწყალებაჲ მი-
სი უმეტესადლა თქუენდა მიმართ
არს, მოეწესენების თქუენ ყოველ-
თა იგი მორჩილებაჲ, ვითარ-იგი

AB. 12. მავნებელისა მისთჳს] მავნებელისათჳს ბ, მისთჳს (2)]—v, მოსწრაფე-
ბაჲ v.

13. უმეტესდა v, უმეტესადლა v, ზედა (2)]—v, ტიტესსა v.

14. რამეთუ]—ბ, მისა] მესმა v, ვიქადეთ v, არა] +რაჲ v, არარაჲთ ბ,
ჭეშმარიტსა v, ეგრეთცა ბ, ეგრეთცა v, ტიტესა v, ტიტესა ბ, ტი-
ტეს v.

15. მოწყალებაჲ] მოწლებაჲ v, უმეტესადლა v, უმეტესდა v, არს]—v, მო-
მეწესენების v, მოეწესენების ბ, ყოველთა v, იგი (1)]—ბ, ძწოლით ბ.

CD. 12. ბალათუ v, მომართ v, თქუენდა მიმართ]—v, ჩუენთჳს თქუენდა მი-
მართ v, წინაშე ღმრთისა]—v.

13. და]—v.

14. მისა v, ვიქადეთ v, არაჲ ბ, გეტყოდეთ v, გეტყოდეთ v, იგი]—ბ.

15. უმეტესდა ბ, უმეტესად v, მიმართ] მომართ v.

AB

-იგი შიშით და ძრწოლით შეიწ-
ყნარეთ იგი.

16. შიხარის, რამეთუ ყოვ-
ლითა კადნიერ ვართ თქუენ შო-
რის.

8 (თავი თ. საკითხავი უ)

1. ლაუწყებ თქუენ, ძმანო,
მადლსა მას ღმრთისასა, რო-
მელ-იგი მოცემულ არს ეკლე-
სიათა შაკედონიასათა,

2. სამეთუ მრავალმან მან
გამოცდილებამან ჭირისამან და
უმეტესმან სიხარულმან მათმან
და დიდძალმან სიგლახაკემან
მათმან გარდაჰმატა სიმდიდრესა
მას უხუებისა მათისასა;

3. სამეთუ მსგავსად ძალისა
მათისა, ვეწამები, და უფროჲს
ძალისა ნებისით თჳსით.

4. [v] შრავლითა ვედრებითა
მოცვიდეს ჩუენ მადლსა მას და
ზიარებასა მსახურებისასა წმი-
დათა მიმართ.

5. ბა არა სოლო ვითარ-იგი
ვესევდით, არამედ თავნი თჳსნი
პირველად მისცნეს უფალსა და
მერმე ჩუენ ნებითა ღმრთი-
სათა,

AB. 16. ყოველით v, ვარ ბ.

8,1. რომელი-იგი v, მაკედონიისათა ბ.

2. მან]—v, უმეტესმან v, დიდძალმან] დიდმან ბ.

3. უფროჲს] +და v, ნეფსით v.

4. მსახურებასა v.

CD. 8,1. რომელი-იგი ბ, რომელი v, მათ]—ბ, v.

2. მან]—v.

3. მსგავსად... ძალისა] ძალისაებრ (ძალისაებრ v) ვეწამები და ზეშთა ძა-

ლისა] უმეტესად v, ნებისით v.

4. გუევედრენს]—v, v, ფრიადითა ვედრებით გუევედრენს ჩუენ მადლსა
მას და ზიარებასა წმიდათა მსახურებისასა მიღებად ჩუენგან v.

13. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

შიშით და ძრწოლით შეიწყნა-
რეთ იგი.

16. შიხარის, რამეთუ ყოვ-
ლითავე კადნიერ ვართ თქუენ
შორის.

8 (თ)

1. ღოლო გაუწყებ თქუენ,
ძმანო, მადლსა მას ღმრთისასა,
რომელ-იგი მოცემულ არს ეკ-
ლესიათა მათ შაკედონიასათა,

2. სამეთუ მრავალმან მან
გამოცდილებამან ჭირისამან და
უმეტესმან სიხარულმან მათმან
და დიდძალმან სიგლახაკემან
მათმან გარდაჰმატა სიმდიდრესა
მას უხუებისა მათისასა;

3. სამეთუ მსგავსად ძალისა
მათისა, ვეწამები, და უფროჲს
ძალისა ნეფსით თჳსით.

4. შრავლითა ვედრებითა
გუევედრენს მადლსა მას და ზია-
რებასა მსახურებისასა წმიდათა
მიმართ.

5. ბა არა სოლო ვითარ-იგი
ვესევდით, არამედ თავნი თჳსნი
მისცნეს პირველად უფალსა და
მერმე ჩუენ ნებითა ღმრთი-
სათა,

AB

6. ძაძთა ვევედრებოდით ჩუენ ღიტეს, რაძთა ვითარცა-იგი იწყო წინაჲსწარ, ეგრეცა აღასრულოს თქუენ ზედა ესეცა მადლი.

7. ღრამედ ვითარცა-იგი ყოველსა შინა წარემატებით: სარწმუნოებითა, სიტყუთა და მეცნიერებითა და ყოვლითა მოსწრაფებითა და ჩუენ მიერითა მით თქუენ შორის სიყუარულითა, რაძთა ამითცა მადლითა აღემატნეთ.

8. ღრა თუ ბრძანებით გეტყუ, არამედ სსუათა მოსწრაფებისათჳს თქუენსა მას სიყუარულსა გულისთად გამოვიცდი.

9. ძამეთუ იცით მადლი იგი უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესი, რამეთუ თქუენთჳს დაგლახაკნა მდიდარი იგი, რაძთა თქუენ მისითა მით სიგლახაკითა განჰმდიდრდეთ.

10. ღა ამას გაზრახებ, რამეთუ ესე უმჯობეს არს თქუენდა, რომელთა-ეგე არა ხოლო ყო-

CD

6. ძაძთა ვჰლოცვიდეთ ჩუენ ღიტეს, რაძთა ვითარცა-იგი წინაჲსწარ იწყო, ეგრეთვე აღასრულოს თქუენდა მიმართ ესეცა მადლი.

7. ღრამედ ვითარცა-იგი ყოველსა შინა წარემატებით: სარწმუნოებითა და სიტყუთა და მეცნიერებითა და ყოვლითა მოსწრაფებითა და ჩუენ მიერითა მით თქუენ შორის სიყუარულითა, რაძთა ამითცა მადლითა აღემატნეთ.

8. ღრა თუ ბრძანებით გეტყუ, არამედ სსუათა მოსწრაფებისათჳს თქუენისა მისცა სიყუარულისა გულისთადობასა გამოვიცდი.

9. ძამეთუ იცით მადლი იგი უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესი, რამეთუ თქუენთჳს [153] დაგლახაკნა მდიდარი იგი, რაძთა თქუენ მისითა მით სიგლახაკითა განჰმდიდრდეთ.

10. [ზ 167] ღა ამისათჳს გაზრახებ, რამეთუ ესე უმჯობეს არს თქუენდა, რომელთა-ეგე

CD. 6. ტიტეს ღ, რაძთა (2)] რამეთუ ღ, ეგრეთცა ღ, ეგრეთცა ჴ, აღსრულოს ჴ, თქუენ ზედა] თქუენდა მიმართ ღ.

7. ყოველსა შინა]-ღ, და სიტყუთა მეცნიერებისაჲთა ღ, მოწრაფებითა ღ.

8. ბრძანებითა ღ, მოწრაფებისათჳს ღ, გამოცდათ ჴ, გამოვიცდი ღ.

9. ქრისტესი ღ, განჰმდიდრდეთ ღ, განმსდიდრდეთ ჴ.

10. ესე]-ღ, უმჯობეს ღ, წინაჲსწარ ჴ, ვიწყეთ ჴ.

CD. 6. მიმართ] მომართ ღ.

7. ჩუენ] თქუენ ღ, თქუენ შორის] ჩუენდა მომართ ღ.

9. განჰმდიდრდეთ ჴ, განმსდიდრდეთ ჴ.

10. გაზრახებ] გაზრახებ ღ, რამეთუ რომელთა-ეგე ღ.

AB

ფად, არამედ ნებადცა წინაჲსწარ იწყეთ შრანდითგან.

11. ღოლო აწ ესერა ყოფად-ცა აღასრულეთ, რაძთა ვითარცა-იგი [98] გულს-მოდგინებაჲ ნებისათჳს, ეგრეცა აღსრულებაჲ იგი მისგან, რომელი-იგი გაქუს.

12. ღკუეთუ გულს-მოდგინებაჲ იგი წინაჲს, რაძცა-იგი გაქუს, შეწირულ არს, არა რომელი-იგი არა გაქუს.

13. ღრა რაძთა სსუათა ღხინი და თქუენ ჭირი, არამედ განსწორებით.

14. ღმას ჟამსა თქუენი იგი ნამეტავი მათისა მის ნაკლულევანებისა, რაძთა მათი იგიცა ნამეტავი იყოს თქუენისა მის ნაკლულევანებისა, რაძთა იყოს განსწორებით.

15. ღა ვითარცა წერილ არს: კომელმან ფრიად მოილო, აღარა ემატა, და რომელმან მცირედ, მას და- არაჲ -აკლდა⁽¹⁾.

CD

არა ხოლო თუ ყოფად, არამედ ნებადცა წინაჲსწარ იწყეთ შრანდითგან.

11. ღოლო აწ ესერა ყოფად-ცა აღასრულეთ, რაძთა ვითარცა-იგი გულს-მოდგინებაჲ ნებისათჳს, ეგრეცა აღსრულებაჲ მისგან, რომელი-იგი გაქუს.

12. ძამეთუ უკუეთუ გულს-მოდგინებაჲ იგი წინაჲს, რაძცა იგი ვის გაქუს, შეწირულ არს, არა რომელი-იგი არა გაქუს.

13. ძამეთუ არა რაძთა სსუათა ღხინი, ხოლო თქუენ ჭირი, არამედ განსწორებით.

14. ღმას ჟამსა თქუენი იგი ნამეტავი მათისა მის ნაკლულევანებისა, რაძთა მათიცა იგი ნამეტავი იყოს თქუენისა მის ნაკლულევანებისა, რაძთა იყოს განსწორებულ.

15. ჴითარცა წერილ არს: კომელმან ფრიად მოილო, არაჲ ემატა, და რომელმან მცირედ, არაჲ დააკლდა.

AB. 11. აღასრულებთ ღ, გულ-მოდგინებაჲ]+იგი ღ, ეგრეთცა ღ, რომელი-იგი ღ, გაქუს ღ.

12. გაქუს ჴ, არა]-ღ, რომელი-იგი ღ.

13. გასწორებითა ღ, სწორებით ჴ.

14. ნამეტავი ჴ, ნაკლულევანებითა ღ, მათი]+ცა ღ, იგიცა] იგი ღ, გასწორებულ ღ.

15. და]-ღ, რამეთუ რომელმან ჴ, მოილო ჴ, აღარაჲ ღ, არღარაჲ ჴ, და]-ღ, და-რაჲ-აკლდა ღ, არაჲ დააკლდა ჴ.

CD. 11. ეგრეთცა ღ, -იგი(2)]-ღ.

12. რამეთუ] ხოლო ჴ.

14. ნამეტავი ჴ, რაძთა მათიცა... ნაკლულევანებისა]-ღ.

15. ფრიადი ღ, მცირედი ღ

⁽¹⁾ გამ. 16,18.

AB

(ძავი ყ)

16. ღოლო მადლი ღმერთსა, რომელმან მოსცა იგივე წრათა გულსა ღიტესსა თქუენტს.

17. სამეთუ ვედრება იგი შეიწყნარა და უმოსწრაფესრე იქმნა, ნებსით თვსით განვიდა თქუენდა¹.

18. ბა მივაფლინეთ მის თანა ძმა, რომლისა-იგი ქებასა სარებასა შინა ყოველთა მიერ ეკლესიათა,

19. ტრა სოლო ეგრე, არამედ ჭელის-დადებითა იკურთხა ეკლესიათაგან თანა-გუნდად ჩუენდა მადლითა მით, [v] რომელი იმსახურების ჩუენ მიერ თავადისა უფლისა სადიდებელად და გულს-მოდგინებისა თქუენისათვს.

20. ზერიდებით ამას, ნუ ვინმე გუგმობდეს ჩუენ სიმტკიცისა ამისთვს, რომელი იმსახურების ჩუენ მიერ.

AB. 16. სწრაფად ლ, ტიტესსა ღტ.

17. უმოსწრაფესრე ღტ, უმოსწრაფესრე ლ, უმოსწრაფესრე ლ, ნებსით ღტ, და განვიდა ღტ, თქუენგან ლ.

18. და მის თანა მივაფლინეთ ღტ, -იგი—ტ.

19. სოლო]+თუ ლ, -დადებითა ღტ.

20. გვგმობდეს ლ, მისთვს ღტ.

CD. 16. თქუენტს]—ტ.

17. ნებსით ტ, მომართ ტ.

19. თუ]—ტ, -დასხმითა ლ, თანა-გუნდად] თანა-მავალად ლ.

20. ვერიდებით] მოვიმტკიცებთ ტ, გუგმობდეს... ჩუენ მიერ] შემომწიკულოს (შემომწიკულოს ლ) ჩუენ (-ტ) უხუებად ესე, მსახურებულ ჩუენ მიერ ტ.

¹ განმარტება ასლავს: ბარნაბას იტყვის ტ, ლუკასთვს იტყვს ღტ.

² განმარტება ასლავს: ლუკას იტყვის ტხტ.

CD

(*)

16. ღოლო მადლი ღმერთსა, რომელმან მოსცა იგივე სწრაფად თქუენტს გულსა ღიტესსა.

17. სამეთუ ვედრება იგი შეიწყნარა და უმოსწრაფესრე იყო, ნებსით თვსით განვიდა თქუენდა მიმართ².

18. ბა მის თანა მივაფლინეთ ძმა, რომლისა-იგი ქებასა სარებასა შინა ყოველთა მიერ ეკლესიათა,

19. ბა არა სოლო თუ ესე, არამედ ჭელთ-დასხმითა იკურთხა ეკლესიათაგან თანა-გუნდად ჩუენდა მადლითა მით, რომელი იმსახურების ჩუენ მიერ თავადისა უფლისა სადიდებელად და გულს-მოდგინებისა თქუენისათვს.

20. ზერიდებით ამას, ნუ ვინმე გუგმობდეს ჩუენ სიმტკიცისა ამისათვს, რომელი იმსახურების ჩუენ მიერ.

AB

21. სამეთუ წინაფსწარ განვიზრახავთ კეთილსა, არა სოლო წინაშე უფლისა, არამედ წინაშე კაცთა.

22. ბა მათ თანა მივაფლინეთ ძმა ჩუენი, რომელი გამოვიცადეთ მრავალსა შინა მრავალგზის მოსწრაფედ, სოლო აწ უფროსდა მოსწრაფესრე სასოებითა მით მრავლითა თქუენდა მიმართ.

23. ღინა თუ ღიტესთვს, საქმის ზიარისა ჩემისა და თქუენისა შემწისა, გინა თუ ძმანი ჩუენნი, მოციქულნი ეკლესიათანი, დიდებანი ქრისტესნი.

24. ღამოჩინება იგი სიყუარულისა თქუენისა და ჩუენისა სიქადულისა თქუენტვს მათა მიმართ აჩუენეთ წინაშე პირსა ეკლესიათასა.

9

1. ღოლო მსახურებისა მისთვს წმიდათადასა მეტ რაჲმ მიჩს მიწერად თქუენდა.

2. სამეთუ ვიცი გულს-მოდგინებად ეგე თქუენი ჩუენდა მო-

AB. 21. განვიზრახავთ ღ, სოლო]+თუ ტ, უფლისა] ღმრთისა ლ, კაცთა ტ.

22. მათ] ამათ ღ, ამას ლ, მივაფლინეთ ტ, გამოვიცადეთ] გამოცდილ იყო ლ.

მოწრაფედ ღტ, მოწრაფე ტ, მოსწრაფე ლ, მიმართთა ღტ.

23. ტიტესთვს ღტ, საქმისა ლტ, ქრისტესნი ღტ.

24. და სიქადულისა ჩუენისა თქუენტვს ღ, მეტს რაჲ ტ, მეტს ლ.

9,1. მსახურებისა მისთვს] მსახურებისათვს ღ, მეტს რაჲ ტ, მეტს ლ.

2. ვიცი რამეთუ ლ, ვიქადე ტ, მაკედონიელთა ლ, თანა] მათ ღ, მაგან] მან ღ.

ღ,—ღ, ალგაბაძენა ლ.

CD. 22. მიმართ] მომართ ტ.

23. შემწისა] თანა-შემწისა ტ.

24. მათდა ხტტ.

9,1. მსახურებისა მისთვს] მსახურებისათვს ლ, ნამეტავ ლ.

2. აქაიაა ტტ.

CD

21. [v] სამეთუ წინაფსწარ განვიზრახავთ კეთილსა, არა სოლო წინაშე უფლისა, არამედ წინაშე კაცთა.

22. [ხ] ბა ამათ თანა მივაფლინეთ ძმა ჩუენი, რომელი გამოვიცადეთ მრავალსა შინა მრავალგზის, და არს იგი მოსწრაფე, სოლო აწ ფრად უმოსწრაფესრე სასოებითა მრავლითა თქუენდა მიმართ.

23. ღინა თუ ღიტესთვს, საქმის ზიარისა მის ჩუენისა და თქუენისა შემწისა, გინა თუ ძმანი ჩუენნი, მოციქულნი ეკლესიათანი, დიდებანი ქრისტესნი.

24. ტწ უკუე გამოჩინება იგი სიყუარულისა თქუენისა და ჩუენისა სიქადულისა თქუენტვს მათა მიმართ აჩუენეთ წინაშე პირსა ეკლესიათასა.

9

1. სამეთუ მსახურებისა მისთვს წმიდათადასა ნამეტავ არს ჩემდა მიწერად თქუენდა.

2. სამეთუ ვიცი გულს-მოდგინებად თქუენი, რომელი-იგი

AB

მართ, რომელ ვიქადი მაკედონელთა თანა, რამეთუ ჭქაიაა განმზადებულ არს შრანდითგან, და თქუენმან მაგან შურმან [99] ალაბაძენა მრავალნი.

3. შივავლინენ ძმანი, რაათა არა სიქადული იგი ჩუენი თქუენთს ცუდად იყოს ამიერ კერძო, რაათა, ვითარცა-იგი ვიტყოდეთ, განმზადებულ იყვნეთ.

4. ჩუუკუე, მო-რაა-ვიდენ მაკედონელნი ჩემ თანა და გპოვნენ თქუენ განუმზადებელნი, და მრცხუნოდის ჩუენ, — რაათა არა გეტყოდით თქუენ, — ამის ჯერისათჳს.

5. ოცმჯობესადრე შევჰრაცხე, რაათა ვევედრო ძმათა, რაათა წინააღმდეგ მივიდენ თქუენდა და წინააღმდეგ განგაკრძალნენ თქუენ პირველ აღთქუმულისა მისთჳს კურთხეულისა თქუენისა, რაათა ესე განმზადებულ იყოს ესრეთ, ვითარცა კურთხეული და ნუ ვითარცა ანგაჰრებიო.

6. ღოლო ესე: რომელმან სთესოს რიდობით, რიდობით-ცა მოიმკოს, და რომელი სთეს-

CD

თქუენთს ვიქადე მაკედონელთა თანა, ვითარმედ ჭქაიაა განმზადებულ არს შრანდითგან, და თქუენმან მან შურმან ალაბაძენა მრავალნი.

3. ღოლო მივავლინენ ძმანი, რაათა არა სიქადული იგი ჩუენი თქუენთს ცუდ იყოს ამის ჯერისათჳს, რაათა, ვითარცა-იგი ვიტყოდეთ, განმზადებულ იყვნეთ.

4. ჩუუკუე, მო-რაა-ვიდენ ჩემ თანა მაკედონელნი და გპოვნენ თქუენ განუმზადებელნი, მრცხუნოდის ჩუენ, — რაათა არა გეტყოდით თქუენ, — ამის ჯერისათჳს სიქადულისა.

5. ოცმჯობესად უკუე შევჰრაცხე, რაათა ვევედრო ძმათა, რაათა წინააღმდეგ მივიდენ თქუენდა და წინააღმდეგ განგაკრძალნენ და დაამტ[154]კიცონ პირველ აღთქუმული იგი ევლოგიაა თქუენი, რაათა ესე განმზადებულ იყოს, ვითარცა ევლოგიაა და არა ვითარცა ანგაჰრებაა.

6. ღოლო ესე: რომელმან სთესოს რიდობით, რიდობით-ცა მოიმკოს, და რომელმან სთე-

AB. 3. ჩუენი ჩემი 7, ცუდად ცუდ 7, რაათა რამეთუ 4, ვეტყოდეთ 7, ვიჟნეთ 7, იყვენით 747.

4. მო-რაამე-ვიდენ 7, თქუენ (1) — 477, გეტყოდი 77.

5. უმჯობესადრე 47, მივიდეს 7, წინააღმდეგ — 7, მისთჳს მის 7, ესე ესრე 7, ესრეთ ესრეთ 4, ვითარცა ნუ 7.

CD. 3. ცუდად 1, იყვენით იყვენით 71.

4. ნუუკუე რაათა არა 714, მრცხუნოდის სირცხულეულ ვიქმნეთ 714, გეტყოდის 1, გეტყოდით... სიქადულისა ვიქუათ (ვთქუა 74), ვითარმედ თქუენ გუამსა ზედა ამის სიქადულისასა 714.

AB

ვიდეს კურთხევით, კურთხევით-ცა მოიმკოს.

7. ხაცად-კაცადსა ვითარცა გამოურჩევიეს გულითა, ნუ მწუსარებით, ნუცა უნებლებით; რამეთუ მსიარულად მისაცემელი უყუარს ღმერთსა⁽¹⁾.

8. ღოლო ძალ-უც ღმერთსა გარდამატებად თქუენდა ყოველივე საწმარო, რაათა ყოველსა შინა მარადის ყოველივე უნაკლულად გაქუნდეს [v] და ჰმატებდეთ ყოველსა ზედა საქმესა კეთილსა.

9. ვითარცა წერილ არს: ჴანაბნია და მისცა იგი გლახაკთა, და სიმართლმ მისი ჰგიეს უკუნისამდე⁽²⁾.

10. ღოლო რომელმან-იგი მოსცის თესლი მთესვარსა და პური საზრდელად, მოგეცინ და განამრავლენ თესლი თქუენი და აღაორძინენ ნაყოფი სიმართლისა თქუენისა.

11. ყოველსა შინა გაგამდიდრენინ ყოველითა უხუებითა, რომელ-იგი შეიქმნების ჩუენ მიერ სამადლობელად ღმერთისა.

AB. 7. მწუსარებითა 7, მსიარულებით 77, ღმერთსა უფალსა 777.

8. ხოლო + ყოველივე 7, ხოლო ძალ-უც ღმერთსა ყოველივე საწმარო

გარდამატებად თქუენდა 4777, ჰმატებდით 77, კეთილისასა 4.

9. იგი — 7, სიმართლე 4.

10. მოსცეს 7, საზრდელად + კაცთა 7.

11. რომელი-იგი 77.

CD. 8. ყოველივე საწმარო ყოველი მაღლი 714, ყოველსა (1) + ვე 714, ყოველივე (2) ყოველი 171, უნაკლულად 714, გუაქუნდეს 71, ვჰმატებდეთ 7, ჰმატებდეთ 74.

10. ნაყოფი ნეშტი 7, ხუარბლები 74, თქუენისა სიმართლისა 7.

(1) იგავ. 22,8.

(2) ფსალ. 111,9.

CD

სოს კურთხევით, კურთხევით-ცა მოიმკოს.

7. ხაცად-კაცადსა ვითარცა გამოურჩევიეს გულითა, ნუ მწუსარებით, ნუცა უნებლებით; რამეთუ მსიარულებით მისაცემელი უყუარს უფალსა.

8. ღოლო ძალ-უც ღმერთსა ყოველივე საწმარო გარდამატებად თქუენდა, რაათა ყოველსა შინა მარადის ყოველივე უნაკლულად გაქუნდეს და ჰმატებდეთ ყოველსა ზედა საქმესა კეთილსა.

9. ვითარცა წერილ არს: ჴანაბნია და მისცა იგი გლახაკთა, და სიმართლე მისი ჰგიეს უკუნითი უკუნისამდე.

10. ღოლო რომელმან-იგი მოსცის თესლი მთესვარსა და პური საზრდელად, მოგეცინ და განამრავლენ თესლი თქუენი და აღაორძინენ ნაყოფი სიმართლისა თქუენისა.

11. ყოველსა შინა განგამდიდრენინ ყოველითა უხუებითა, რომელი-იგი შეიქმნების ჩუენ მიერ სამადლობელად ღმერთისა.

AB

12. ძამეთუ მსახურებაჲ ესე ხარკისაჲ ამის არა ზოლო თუ არს აღმავსებელ ნაკლულევანებისა მის წმიდათაჲსა, არამედ აღმატებაჲ მრავალთათჳს სამადლობელად ღმრთისა.

13. ჴამოცდილებითა მით ამის მსახურებისაჲთა აღიდებდით ღმერთსა, დამორჩილებითა მით აღსარებისა თქუენისაჲთა სახარებასა მას ჴრისტესსა და უხუებითა ზიარებისაჲთა მათა მიმართ და ყოველთა.

14. თა მათი იგი ლოცვაჲ თქუენთჳს ჰსურის მათ თქუენდა გარდარეულითა მით მადლითა ღმრთისაჲთა, რომელ არს თქუენ ზედა.

15. შადლი ღმერთსა გამოუთქუმელ[100]თა მათ ზედა ნიჭთა მისთა.

10 (ძავი 7. საკითხავი 5)

1. შე, სავლე, გლოცავ თქუენ სიმშუდითა მით და სახიერებითა ჴრისტესითა, რომელი პირსპირ მდაბალ თქუენ შოვრის და შოვრით ზოლო ვიკადრებ თქუენდა მიმართ.

AB. 12. არს]—ღ, მის]—ბ, აღმატებაჲცა ბ.

13. ჴრისტესსა ღ, ქსა ღ, ჴრისტესსა ღ, ზიარებისაჲ ღ.

14. სურის ღ.

15. ნიჭთა მისთა ზედა ღ. (სათ.) 5]—ღ.

10,1. პავლმ ღ, სიმშუდითა ღ, ჴრისტესითა ღ, პირსპირ ღ, შოვრის] შს ჴღღ, შორით ღღღ, ზოლო]—ღღღ, ვიკადრებთ ღღ.

CD. 13. აღიდებენ ღ, მათდა ზხღ.

14. ლოცვაჲ ვედრებაჲ ღღ, ჰსურის მათ] მოსურნეთაჲ ღღ, გარდარეულთა] აღმატებულთა ღღ, რომელ არს]—ღღ.

10,1. სახიერებითა] სახარებითა ღ, მიმართ] მომართ ღ.

CD

12. ძამეთუ მსახურებაჲ ესე შესაწირავისაჲ ამის არა თუ აღმავსებელ ზოლო არს ნაკლულევანებისა მის წმიდათაჲსა, არამედ აღმატებაჲცა მრავალთათჳს სამადლობელად ღმრთისა.

13. ჴამოცდილებითა მით ამის მსახურებისაჲთა აღიდებდით ღმერთსა, დამორჩილებითა მით აღსარებისა თქუენისაჲთა სახარებასა მას ჴრისტესსა და უხუებითა მით ზიარებისაჲთა მათა მიმართ და ყოველთა.

14. თა მათი იგი ლოცვაჲ თქუენთჳს ჰსურის მათ თქუენდა გარდარეულითა მისთჳს მადლითა ღმრთისა, რომელ არს თქუენ ზედა.

15. ზოლო მადლი ღმერთსა გამოუთქუმელთა მათ ნიჭთა მისთა ზედა.

10 (7)

1. [ხ] შე, თავადი პავლე, გლოცავ თქუენ სიმშუდითა მით და სახიერებითა ჴრისტესითა, რომელი-ესე პირსპირ მდაბალ თქუენ შორის, ზოლო შორით ვიკადრებ თქუენდა მიმართ.

AB

2. ზოლო გლოცავ, ნუ პირსპირ ვიკადრო სასოებით, გინა შე-რამე-ვჰრაცხო კადრებად მათ ზედა, რომელთა ვჰგონიეთ ჩუენ ვითარცა ჴორციელად მავალნი.

3. ჴორციელადლა თუ ვიქცევით, არამედ არა ჴორციელად განწესებულ ვართ,

4. ძამეთუ საჭურველი იგი განწესებისა ჩუენისაჲ არა ჴორციელად არს, არამედ ძლიერ ღმრთისა მიერ დასარღუევად ძნელოვანთა, გულის სიტყუათა დავარღუევთ

5. თა ყოველსა სიმალესა, რომელი აღმალლებულ არს მეცნიერებასა ზედა ღმრთისაჲსა, და წარმოვსტყუენავთ ყოველსავე ცნობასა მორჩილებად ჴრისტესსა,

6. თა განმზადებულად [v] გუაქუს შურის-გებად ყოველისა ურჩებისა, რაქამს აღესრულოს თქუენი ეგე მორჩილებაჲ.

AB. 2. ნუ]+უჰუე ღ, პირსპირ ღღღ, გინა]+თუ ღ, კადრებად] კადნიერებად ჴღღ.

3. ჴორციელადლა] ჴორციელად ღ.

4. განწესებისაჲ+მის ღ, საჭურველი ჩუენისა მის განწესებისაჲ ღ, არს]—ბ, სიტყუათა]+და ჴღ.

5. და (1)]—ბ, მეცნიერებასა]+მას ღღღ, ზედა]—ბ, ჴრისტესა ღ.

6. გუაქუს ღ, შურის-გებაჲ ღ, ურჩებისა]+რომელ არს, ეკრძალებოდენ ღღ.

CD. 2. პირსპირ] პირის ჴ, სასოებით] რწმუნებით ღღ, -ჰრაცხო ჴ, გინა შე-რამე-ვჰრაცხო] ანუ მოვიგონო ღღღ, ვითარცა ღღღ, განწესებულ ვართ] ჴორცთა შინა ღღღ, ჴორციელად]—ღღ, განწესებულ ვართ] ვმოგზაურობთ ღღ, ვმოგზაურობთ ღ.

4. ძნელოვანთა ღ.

5. ამაღლებულსა ღღ.

CD

2. ზოლო გლოცავ, რამათა არა პირსპირ ვიკადრო სასოებით, გინა შე-რამე-ვჰრაცხო კადრებად ვიეთმე ზედა, რომელთა ვჰგონიეთ ჩუენ ვითარცა ჴორციელად მავალნი.

3. ძამეთუ ჴორციელად თუ ვიქცევით, არამედ არა ჴორციელად განწესებულ ვართ,

4. ძამეთუ საჭურველი ჩუენისა მის მეცნიერებისაჲ — არა ჴორციელ არს, არამედ ძლიერ ღმრთისა მიერ დასარღუევად ძნელოვანთა, გულის სიტყუათა დავარღუევთ

5. თა ყოველსა სიმალესა, აღმალლებულსა მეცნიერებასა ზედა ღმრთისაჲსა, და წარმოვსტყუენავთ ყოველსავე ცნობასა მორჩილებად ჴრისტესსა,

6. თა განმზადებულად გუაქუს შურის-გებად ყოველისა ურჩებისა, რაქამს აღესრულოს თქუენი ეგე მორჩილებაჲ.

AB

7. ჰაცად-ჰაცადისა პირსა ჰხედევდით. ჴინ-იგი ესავს თავსა თჳსსა ჴრისტესა ყოფად, ესე განიზრახენ კუალად თავით თჳსით, რამეთუ ვითარცა იგი ჴრისტესი არს, ეგრეთცა ჩუენ.

8. Ⴀყუეთუ უმეტეს რაჲმე ვიქადო ჴელმწიფებისა ამის ჩუენისათჳს, რომელი მომცა ჩუენ უფალმან აღსაშენებლად და არა დასარღუევლად თქუენდა, არა მრცხუნოდის,

9. ჰაჲთა არა გეგონოს, ვითარმედ გაშინებ რასმე თქუენ წიგნებითა ამით.

10. ჰამეთუ წიგნები ესე რეცა მძიმე და ძლიერ, სოლო მისლვაჲ ჴორცითა უძლურ, და სიტყუაჲ შეურაცხ.

11. Ⴔსე განიზრახენ კუალად ეგევითარმან მან, რამეთუ ვითარცა-იგი ვართ სიტყუთა წიგნებისაჲთა შოვრით, ეგრეთცა მახლობელად საქმით.

12. ჰამეთუ ვერ ვიკადროთ განკითხვად და შეტყუებად

AB. 7. ჰაცად-ჰაცადისაჲ Ⴀ, პირსა]—Ⴀ, ჰედევდით ႠႠ, ჴრისტესა ႠႴ, ჴრისტესი Ⴀ, ეგრეთცა Ⴀ.

8. უმეტეს ႠႴ, რაჲმე] რაჲ Ⴔ, აღსაშენებლად ႠႴ.

10. რამეთუ] სოლო Ⴔ, მძიმე Ⴔ, მისვაჲ Ⴀ.

11. შორით ႠႠႴ, ეგრეთცა Ⴔ, საქმითა ႠႴ.

CD. 7. პირითა სამე ჰედვათა ႠႴ, პირთა სამე ჰედვათა Ⴀ, ეგრეთცა ႠႠႴ.

8. რამეთუ] სოლო ႠႴ, და არა დასარღუევლად]—Ⴀ.

10. ვითარმედ]—Ⴀ, ესე]—Ⴔ.

11. და]—Ⴀ, ესევითარმან ႠႴ.

CD

7. ჰაცად-ჰაცადისა პირსა ჰხედევდით.

(*)

Ⴔინ-იგი ესავს თავსა თჳსსა ჴრისტესა ყოფად, ესე განიზრახენ კუალად თავით თჳსით, რამეთუ ვითარცა იგი ჴრისტესი არს, ეგრეთცა ჩუენ ჴრისტესნი.

8. ჰამეთუ უკუეთუ უმეტეს რაჲ ვიქადო ჴელმწიფებისა ამის ჩუენისათჳს, რომელი მომცა ჩუენ უფალმან [155] აღსაშენებლად და არა დასარღუევლად თქუენდა, არა მრცხუნენს,

9. Ⴀოლო რაჲთა არა საგონებელ ვიქმნა, ვითარმედ გაშინებ რასმე თქუენ წიგნითა ამით.

10. [Ⴀ 169] ჰამეთუ იტყჳს, ვითარმედ: წიგნები ესე რეცა მძიმე და ძლიერ, სოლო მოსლვაჲ ჴორცითა უძლურ, და სიტყუაჲ შეურაცხ.

11. Ⴀა ესე განიზრახენ ეგევითარმან მან, რამეთუ ვითარცა-იგი ვართ სიტყუთა წიგნებისაჲთა შორით, ეგრეთცა მახლობელად საქმითა.

12. ჰამეთუ ვერ ვიკადრებთ თავთა თჳსთა განკითხვად გინა

AB

თავთა თჳსთა, ვითარცა-იგი ვინმე თავთა თჳსთა ეწამებიან. Ⴀრამედ იგინი თჳთ თავთა თჳსთა განიზომენ და ეწამებიან და თჳთ თავი თჳსი ვერ გულისხმევენ.

13. [101] Ⴀოლო ჩუენ არა უზომოდ ვიქადით, არამედ საზომითა მით წესისაჲთა, რომელი-იგი განგჳყო ჩუენ ღმერთმან საზომითა მიწოდომად ვიდრე თქუენდამდე.

14. ჰამეთუ არა ვითარცა ვერ მიმწოდომელნი თქუენდა მიმართ განვირთხამთ თავთა თჳსთა, რამეთუ ვიდრე თქუენდამდე მივიწიენით სახარებითა ჴრისტესითა.

15. Ⴀრა უსაზომოდ ვიქადით სხჳსა შურომილსა ზედა, არამედ სასოებაჲ მაქჳს ჩუენ აღორძინებულისა მის სარწმუნოებისა თქუენისათჳს თქუენ შორის განდიდებად წესისაებრ ჩუენისა უმეტესადლა,

AB. 12. იკადრებთ Ⴀ, და (1)] გინა თუ Ⴀ, თუ Ⴀ, გინა Ⴔ, ვითარცა-იგი ვინმე თავთა თჳსთა]—Ⴀ, თჳთ (1)]—Ⴀ, და (3)]—Ⴔ, თავი თჳსი] თავით თჳსით ႠႠႴ, გულისხმა-ყვიან Ⴔ.

13. უსაზომოდ ႠႠႴ, რომელი-იგი Ⴀ, განგჳყო] განგჳლო Ⴀ, საზომითა]+

მით Ⴔ, საზომით Ⴀ, მიწოდულად ႠႴ, მიწოდომად Ⴔ.

14. თქუენდამდე Ⴔ, მოვიწიენით Ⴀ, ჩუენ]—Ⴀ, აღორძინებულისაჲ ႠႠ, უმე-

15. შრომილსა ႠႠႴ, გუაქჳს Ⴔ, ჩუენ]—Ⴀ, უმეტესადლა Ⴔ.

ტესად Ⴀ, უმეტესადლა Ⴔ, უმეტესადლა Ⴀ, რომელ-იგი ႴႠႴ.

CD. 13. საზომითა] კანონითა Ⴔ, მით (1)]—Ⴀ, რომელ-იგი ႴႠႴ.

14. მიმართ] მომართ Ⴀ.

1 Ⴔ-ში «უსაზომოდ» სიტყუაში «მო» ჩამატებულია სხვა სვლით.

CD

შეტყუებად ვიეთმე თანა, რომელნი-იგი თავთა თჳსთა ეწამებიან. Ⴀრამედ იგინი თჳთ თავთა თჳსთა განიზომენ და თანა-შეტყუებენ თავთა თჳსთა თავით თჳსით და ვერ გულისხმა-ყვიან.

13. Ⴀოლო ჩუენ არა უსაზომოდ ვიქადით, არამედ საზომითა მით წესისაჲთა, რომელი-იგი განგჳყო ჩუენ ღმერთმან საზომითა მით მიწოდომად ვიდრე თქუენდამდე.

14. ჰამეთუ არა ვითარცა ვერ მიწოდომელნი თქუენდა მიმართ უმეტეს განვირთხამთ თავთა თჳსთა, რამეთუ ვიდრე თქუენდამდეცა მივსწუეთით სახარებითა ჴრისტესითა.

15. Ⴀრა უსაზომოდ მოქადულნი სხჳსა შრომილსა ზედა, არამედ სასოებაჲ გუაქჳს ჩუენ აღორძინებულისა მის სარწმუნოებისა თქუენისა თქუენ შორის განდიდებად კანონისაებრ ჩუენისა ნამეტნავად,

AB

16. შიერ კერძორე თქუენდა ხარებად, არა სხვსა წესსა ზედა მზასა ვიქადით.

17. ღოლო რომელ-იგი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდენ⁽¹⁾.

18. ჩამეთუ არა რომელ-იგი თავსა თვსსა ეწამების იგი არს გამოცდილ, არამედ რომელსა-იგი უფალი ეწამოს.

II (ჩავი ყ)

1. ჯერ-იყო, თავს- თუმცა-იდევიტ ჩემი მცირედ უგუნუ-რებისაჲ, არამედ თავს-ცა-იდე-ვით ჩემი,

2. ჩამეთუ გაშურებ თქუენ ღმრთისა შურსა, რამეთუ მიგათხოვენ თქუენ ერთსა მამაკაცსა ქალწულად წმიდად წარდგინებად ქრისტესსა.

3. ღოლო მეშინის, [v] ნუ-უკუე ვითარცა-იგი გუელმან აც-თუნა ევა ზაკულებითა თვსითა, ეგრევე განრყუნეს გონებანი თქუენნი სიწრფოებისაგან ქრის-ტესს მიმართ.

AB. 16. ამიერ 4B, თქუენსა 4L, თქუენ სახარებად 7, სხუასა B, მზასა] + ზედა 7.

17. რომელი-იგი 7.

18. რომელი-იგი არა 4, რომელ-იგი] რომელი B, რომელი-იგი 7, ეწამოს 4B, უფალი] ღმერთი B.

11,1. თავს-იდევიტ თუმცა 4, ჩემი]—B.

2. გაშურებ 7, მიგათხოვენ B7, ქრისტესა 7.

3. ევა]—B, ზაკულებითა 4, ზაკუვითა 7, ეგრე B, განრყუნეს 4B7, ქრის-ტეს 4B.

CD. 11,1. მცირე 4.

2. მიგათხოვენ 7B, წინაშე ქრისტესა (ქრისტესსა 7) 47, ქრისტესსა 4.

3. ეგრეცა 47B.

¹ I კორ. 1,31; იერ. 9,24 (სელნაწერებში კორინთელთა წიგნის ნაცვლად I მეფეთა წიგნია მი-ითებული).

CD

16. შიერ კერძო თქუენსა სახარებად არა სხვსა კანონსა ზედა მზასა სიქადულად.

17. ღოლო რომელი-იგი იქადოდის, უფლისა მიერ იქადოდენ.

18. ჩამეთუ არა რომელი-იგი თავსა თვსსა ეწამებოდის [v] იგი არს გამოცდილ, არამედ რომელსა-იგი უფალი ეწამოს.

II

1. ჯერ-იყო, თავს- თუმცა-იდევიტ ჩემი მცირედ უგუნუ-რებისაჲ, არამედ თავს-ცა-იდე-ვით ჩემი,

2. [Bv] ჩამეთუ გაშურებ თქუენ ღმრთისა შურსა, რამეთუ მიგათხოვენ თქუენ ერთსა მამაკაცსა ქალწულად წმიდად წარდგინებად ქრისტესსა.

3. ღოლო მეშინის, ნუუკუე, ვითარცა-იგი გუელმან აცთუნა ევა ზაკულებითა თვსითა, ეგრეთცა განრყუნეს გონებანი თქუენნი სიწრფოებისაგან ქრის-ტესს მიმართ.

AB

4. ოცუეთუ რომელ-იგი მოვიდეს და სხუასა შესუს ქა-დაგებდეს, რომელი ჩუენ არა ვქადაგეთ, გინა თუ სხუად სული მოაქუნდეს, რომელი არა მიი-ღეთ, გინა თუ სახარებაჲ სხუად, რომელი არა შეიწყნარეთ, კე-თილად სამე ჰყავთ.

5. ჩამეთუ ვჰგონებ, ვითარ-მედ არარაჲ დავაკლდი ფრიად მოციქულთა მათ.

6. ოა ღათუ უცებ ვარ სიტყ-ვთა, არამედ არა გონებითაცა, არამედ ყოვლითავე განვცხადე-ნით ყოველსა შინა თქუენდა მი-მართ.

7. ონუ ცოდვაჲ-მე რაჲ ვქმენ, რამეთუ თავი თვსი დავიმდაბ-ლე, რაჲთა თქუენ აღჰმადლ-დეთ, რამეთუ უსასყიდლოდ სიტყუად იგი ღმრთისაჲ გახარე თქუენ?

8. სხუანი ეკლესიანი წარ-მოვტყუენენ და მოვიდე საგზა-ლი თქუენდა სამსახურებელად;

AB. 4. რომელი-იგი B7, იესუს 7, აქუნდეს B, სხუად (2) 7, კეთილად]—B.

5. არაჲ 47.

6. განვცხადნით 7, განვცხადნით B.

7. ცოდვა (ცუდად 7) რაჲ-მე 77, რაჲ]—4, ვქმენ რაჲ B, ვიქმ 7, აჰმადლდეთ 7B7, იგი]—B, გახარე 4.

8. სამსახურებელად 7, და არავე 44B, დაუმძიმე 7.

CD. 4. უკუეთუ მომავალმან თქუენმან სხუად სული მიიღოთ მისგან, რომელი არა ვიქადაგეთ, გინა (ანუ 4) სხუად სული მიიღოთ მისგან, რომელი არა შეგეწყნარა, კეთი-მიგელო, ანუ სახარებაჲ სხუად, რომელი არა შეგეწყნარა, კეთი-ლად თავს-იდევიტ 7B, სხუად სახარებაჲ 4.

5. ვითარმედ]—47B, არარაჲთ დაკლებულ ყოფად ზეშთა სრულთა მათ მო-ციქულთაგან 47B.

6. და]—47B, უცებ] მსოფლელ 47B, განვცხადნებით 4, მომართ 47B.

7. იგი]—47.

8. და (3)]—47B, არავე 47B.

CD

4. ოცუეთუ რომელ-იგი მო-ვიდეს და სხუასა შესუს ქადა-გებდეს, რომელი არა ვქადაგეთ, გინა სხუად სული მოაქუნდეს, რომელი არა მიიღეთ, გინა სახა-რებაჲ სხუად, რომელი არა შეიწყ-ნარეთ, კეთილად სამე ჰყავთ.

5. ჩამეთუ ვჰგონებ, ვითარ-მედ არარაჲ დავაკლდი ფრიად მოციქულთა მათ.

6. ოა ღალათუ უცებ ვარ სიტყვთა, არამედ არა ცნობითა-ცა, არამედ ყოვლითავე განვ-ცხადნით ყოველსა შინა თქუ-ენდა მიმართ.

7. ონუ ცოდვაჲ-მე რაჲ ვქმენ, რამეთუ თავი თვსი დავიმდაბ-ლე, რაჲთა თქუენ აჰმადლ-დეთ, რამეთუ უსასყიდლოდ სა-ხარებაჲ იგი ღმრთისაჲ გახარე თქუენ?

8. სხუანი ეკლესიანი წარ-მოვტყუენენ და მოვიდე საგზა-ლი თქუენდა სამსახურებელად;

AB

და მო-რაჲ-ვედ თქუენდა, და-
მაკლდა, არავე-რაჲ ვის თქუენ-
განსა დაფამძიმე.

9. სამეთუ ნაკლულევანებაჲ
იგი ჩემი აღავსეს მმათა, მო-
რაჲ-ვიდეს შაკედონიათ; [102]
და ყოვლითავე თქუენ შორის
თავი ბჳსი დაუმძიმებელად და-
ვიმარხე და დავიმარხო.

(მაჲი უ)

10. ორს ჳეშმარიტებაჲ
ქრისტესი ჩემ თანა, რამეთუ
სიქადული ესე არა დაეყენოს
ჩემდა მომართ აღგილთა ოქაი-
ასათა.

11. ქაჲსათჳს-მე? სამეთუ
არა-მე მიყუართ თქუენ? ოსე
ღმერთმან იცის.

12. ღოღო ეგრე ვიქმ, და
ყყო, რაჲთა წარვჳკუეთო მიზე-
ზი, რომელთა ჳნებაჲს მიზეზი,
რაჲთა რომლითა-იგი იქადიან,
იპოვნენ ვითარცა ჩუენ.

13. სამეთუ ეგევითარნი იგი
ცრუ-მოციქულნი, მოქმედნი

CD

და მო-რაჲ-ვედ თქუენდა და ნაკ-
ლულევან ვიქმენ, არავე-რაჲ
ვის თქუენგანსა დაუმძიმე.

9. სამეთუ ნაკლულევანებაჲ
ჩემი აღავსეს მმათა, მო-რაჲ-
ვიდეს შაკედონიათ; და ყოვ-
ლითავე დაუმძიმებელად თქუენ-
და თავი ჩემი დავიმარხე და და-
ვიმარხო.

10. [156] ორს ჳეშმარიტე-
ბაჲ ქრისტესი ჩემ თანა, ვითარ-
მედ სიქადული ესე არა დაეყე-
ნოს ჩემდა მომართ აღგილთა
მათ ოქაჲასათა.

11. ქაჲსათჳს- [ზ 170]-მე?
სამეთუ არა მიყუართ თქუენ?
ღმერთმან იცის.

12. ღოღო რომელსა-ესე
ვჳყოფ, და ყყო, რაჲთა წარვჳ-
კუეთო მიზეზი, რომელთა-იგი
ჳნებაჲს მიზეზი, რაჲთა რომლი-
თა-იგი იქადიან, იპოვნენ ვი-
თარცა-იგი ჩუენ.

(* C)

13. სამეთუ ეგევითარნი იგი
ცრუ-მოციქულნი, მუშაკნი ზა-

- AB. 9. აღსავსეს ო, მაკედონიად ო, თავით თჳსით ო, თჳსი ჩემი ო.
10. რამეთუ რაჲთა ო, სიქადული სიყუარული ო, ესე ჩემი ო, არა ქრ-
რაჲ ო, აღგილთა მათ ო, აქაჲასათა ო.
11. არა-ო, მიყუართა ო, მიყუართ ო.
12. წარვჳკუეთო ო, წარვჳკუეთო ო, რომელთა იგი ო, რომელთა ჳნებაჲს
მიზეზი-ო, ვითარცა იგი ო.
13. მზაკუვარნი ზაკულნი ო, გარდაიცვალნიან გარდაიცვალნი ო, ქრისტესა ო,
ქრისტესად ო.
CD. 10. აქაჲასათა ო-ო.
11. არა მჲ ო, თქუენ მჲ ო, ესე ო, იცის ო, უწყის ო.

AB

მზაკუვარნი, გარდაიცვალნიან მოცი-
ქულად ქრისტესად.

14. ო არაჲ საკურველ არს,
რამეთუ თჳთ იგიცა ეშმაკი იც-
ვალისვე ანგელოზად ნათ-
ლისად.

15. ორა უკუე დიდ არს, მსა-
ხურნიცა თუ მისნი გარდაიც-
ვალნენ ვითარცა მსახურნი სი-
მართლისანი, რომელთა აღსას-
რული იყოს საქმეთა მათთაებრ.

(მაჲი შ)

16. ჰუალად ვიტყჳ: ჩუ ვინ-
მე უგუნურად შემრაცხოს მე;
უკუეთუ არა, ვითარცა უგუნუ-
რი [v] ოდენ თავს-მიდევით მე,
რაჲთა მეცა მცირედ რაჲმე ვი-
ქადო.

17. კომელსა-ესე ვიტყჳ,
არა უფლისა მიერ ვიტყჳ, არა-
მედ ვითარცა უგუნურებით ამით
ჯერითა სიქადულისაჲთა.

18. სამეთუ მრავალნი იქა-
დიან ჳორციელად, მეცა ვიქა-
დოდი.

19. სამეთუ კეთილად თავს-
-იდვით უგუნურთა გონიერთა
მაგათ:

AB. 14. არაჲ არა ო, საკურველ ო, იცვალის ო.

16. ოდენ-ო.

17. რომელსე ო, არა უფლისა მიერ ვიტყჳ, არამედ ვითარცა-ო, არამედ
ამით ო.

18. და მეცა ო.

19. თავს-ვიდვით ო, თავს-ვიდვით (2) ო.

CD. 14. ანგელოზ ო.

19. თავს-ვიდვით ო.

1 ო-ს აკლია აქედან ვიდრე: და ვიყავ (II კორ. 11,14-გალ. 1,22).

CD

კულნი, გარდაიცვალნიან მოცი-
ქულად ქრისტესად.

14. ო არა საკურველ არს,
რამეთუ თჳთ იგიცა ეშმაკი იც-
ვალისვე ანგელოზად ნათლისა.

15. ორა უკუე დიდ არს, მსა-
ხურნიცა თუ მისნი გარდაიც-
ვალნენ ვითარცა მსახურნი სი-
მართლისანი, რომელთა აღსას-
რული იყოს საქმეთა მათთაებრ.

16. ჰუალად ვიტყჳ: ჩუ ვინ-
მე უგუნურად შემრაცხოს მე,
უკუეთუ არა, მაჲა ვითარცა
უგუნური თავს-მიდევით მე,
რაჲთა მეცა მცირედ რაჲმე ვი-
ქადო.

17. კომელსა-ესე ვიტყჳ,
არა ვიტყჳ უფლისა მიერ, არა-
მედ ვითარცა უგუნურებით ჳე-
რითა ამით სიქადულისაჲთა.

18. ოინაჲთგან მრავალნი
იქადიან ჳორციელად, მეცა ვი-
ქადოდი.

19. სამეთუ კეთილად თავს-
-იდვით უგუნურთა გონიერთა
მაგათ:

AB

20. ჩამეთუ თავს-იდებთ, უკუეთუ ვინმე დაგიმონებს, უკუეთუ ვინმე შეგჭამს, უკუეთუ ვინმე მიგიღებს, უკუეთუ ვინმე ამაღლდების თქუენ ზედა, უკუეთუ ვინმე პირსა გცემს თქუენ.

21. საკდემელად გეტყვ თქუენ, ვითარმედ ჩუენ რეცა მოუძღურდით; რომლითა-იგი ვინმე იკადრებს სიქადულსა, უგუნურებით ვიტყვ, ვიკადრო მეცა.

22. სებრაელ თუ არიან? შეცა. სრაიტელ თუ არიან? შეცა. ჩათესაფნი თუ სბრაჰამისნი არიან? შეცა.

23. შესახურნი თუ ქრისტესნი არიან? ოჲუგუნურესდრე ვიტყვ: უფროხსლა მე. შრომითა უმეტეს, ტანჯვითა უმეტესა, პყრობილებითა გარდარეულად, სიკუდილთა შინა მრავალ-გზის.

24. სურიათაგან [103] ხუთ-გზის ორმეოცსა ერთი მოკლებული ცემაჲ მოვიდე.

AB. 20. ამაღლდების შ.

21. საკდემელად ლ, ვიკადრო] ვიქადო შ.

22. ებრაელ ლ, ისრაჲლიტელ შ, და ნათესაფნი შ.

23. ქრისტესნი შ, უგუნურესადრე ლ, შრომითა ლ, უმეტეს ლ, სიკუდილსა შ.

24. ორმეოცისა ლ.

CD. 20. რამეთუ] ვითარცა ო, თავს-იდებთ ო.

21. საკდემელად] უპატიოებად ო, რეცა ჩუენ ო.

22. ისრაჲლიტელ თუ არიან? მეცა]—ო.

23. უგუნურადრე ო.

CD

20. ჩამეთუ თავს-იდებთ, უკუეთუ ვინმე დაგიმონებს, უკუეთუ ვინმე შეგჭამს, უკუეთუ ვინმე მიგიღებს, უკუეთუ ვინმე ამაღლდების თქუენ ზედა, უკუეთუ ვინმე პირსა გცემს.

21. [v] საკდემელად თქუენ-და გეტყვ, ვითარმედ ჩუენ რეცა მოუძღურდით; რომლითა-იგი ვინმე იკადრებს სიქადულსა, უგუნურებით ვიტყვ, ვიკადრო მეცა.

22. სებრაელ თუ არიან? შეცა. სრაიტელ თუ არიან? შეცა. ჩათესაფნი თუ სბრაჰამისნი არიან? შეცა;

23. შესახურნი თუ ქრისტესნი არიან? ოჲუგუნურესადრე ვიტყვ: უფროხსლა მე. შრომითა უმეტეს, ტანჯვითა უმეტეს, პყრობილებითა გარდარეულად, სიკუდილთა შინა მრავალ-გზის.

24. სურიათაგან ხუთ-გზის ორმეოცსა ერთი მოკლებული ცემაჲ მოვიდე.

AB

25. სამ-გზის კუერთხითა ვიგუემე, ერთ-გზის ქვითა გან-ვიტუნე, სამ-გზის ნავი დამეცა, ღამე და ღღე უფსკრულთა შინა დავყავ.

26. ლზისა სლვანი მრავალ-გზის, ჭირნი მდინარეთანი, ჭირნი ავაზაკთანი, ჭირნი წარმართთაგან, ჭირნი ქალაქთა შინა, ჭირნი უდაბნოთა ზედა, ჭირნი ზღუასა შინა, ჭირნი მმათ-მტყუართაგან,

27. შრომითა და რუდუნებითა, მღვძარებითა მრავალ-გზის, შიმშილითა და წყურილითა, მარხვითა მრავალ-გზის, ყინელითა და შიშულობითა.

28. ლარეშე მისა, რომელი მოიწევის ჩემ ზედა ღლითი ღღედ, ზრუნვაჲ ყოველთა ეკლესიათაჲ.

29. ღინ უძღურ არნ, და მე არა უძღურ ვიყვი? ღინ დაბრკოლდებინ, და მე არა ვწურვიდი?

AB. 25. ვიგუემე] ვიგუე შ, ვიეც ლ, ნავისა დაქცევისა ლ, დამე ლ.
26. ავაზაკთანი]+ჭირნი ნათესაფთაგან შ, წარმართთანი შ, უდაბნოსა შ, ზღუათა შ, მმათ-მტყუართაგან ლ.

27. შრომითა ლ, შიმშილითა შ, მარხვითა] მარხვითა ლ, და მარხვთა შ, შიმშილობითა შ.

28. გარეშე ლ, მისა ლ.

29. დაბრკოლებინ ლ, დაბრკოლებინ ლ, მე (2)]—შ.

CD. 25. ქვითა განვიტუნე] დამეცა ო.

26. მტყუართაგან ო.

27. შიმშილობითა ო.

28. მისა ო.

29. დაბრკოლებინ ო, ვწურვიდი ო.

¹ «ქვითა» ჩამატებულია ო-ში სხვა სელით.

14. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

25. სამ-გზის კუერთხითა ვიეც, ერთ-გზის ქვითა გან-ვიტუნე, სამ-გზის ნავი დამეცა, ღამე და ღღე უფსკრულთა შინა დავყავ.

26. ლზისა სლვანი მრავალ-გზის, ჭირნი მდინარეთანი, ჭირნი ავაზაკთანი, ჭირნი ნათესაფთაგან, ჭირნი წარმართთაგან, ჭირნი ქალაქთა შინა, ჭირნი უდაბნოთა ზედა, ჭირნი ზღუათა შინა, ჭირნი მმათ-მტყუართაგან,

27. შრომითა და რუდუნებითა, მღვძარებითა მრავალ-გზის, შიმშილითა და წყურილითა, მარხვითა მრავალ-გზის, ყინელითა და შიშულობითა.

28. ლარეშე მისა, რომელი მოიწევის ჩემ ზედა ღლითი ღღედ, ზრუნვაჲ ყოველთა ეკლესიათაჲ.

29. ღინ უძღურ არნ, და მე არა უძღურ ვიყვი? ღინ დაბრკოლდებინ, და მე არა ვწურვიდი?

AB

30. ოკუეთუ ჯერ-არს სი-
ქადული, უძლურებასა ჩემსა ვი-
ქადოდი.

31. იმერთმან და მამამან
უფლისა ჩუენისა შესუ ჭრის-
ტესმან იცის, რომელ-იგი არს
კურთხეულ უკუნისამდე, რამე-
თუ არა ვტყუი.

32. თამასკეს შინა მთავარსა
ტრეტა¹ მეფისასა მოეცვა ქა-
ლაქი [v] დამასკელთა და შეპყ-
რობაჲ ჩემი უნდა;

33. თა სარკუმლით სარგნითა
გარდამოვქედ ზღუდესა და გან-
ვერი ჭელთაგან მისთა.

12

1. ოკუეთუ სიქადული ჯერ-
არს, შე- არა -ჰგავს; სოლო
მოვიდე სილვასა და გამოცხა-
დებასა უფლისასა.

2. ზიცი კაცი ჭრისტეს მი-
ერ უწინარეს ათოთხმეტისა
წლისა, გინა თუ ჯორცითა გინა
თუ თვნიერ ჯორცთა, არა ვიცი,
ღმერთმან იცის, აღიტაცა ესე-
ვითარი კაცი ვიდრე მესამედ
ცადმდე.

AB. 31. რომელი-იგი ბ¹, უკუნითი უკუნისამდე ბ, ვტყუვი ლ¹.

32. არიტა ლ, მოეცვა] მოეცა ლ, უნდა] ეგულებოდა ლ.

33. სარგნით ლ.

12,1. ჯერ-არს სიქადული ბ.

2. ქრისტეს ბ, უწინარეს ლ, ათორმეტის ლ, თუ (2)]-ბ, არა]+ვე ლ,
ცადმდე ლ.

CD. 31. რომელი-იგი ზ¹ბ¹ჰ, ვტყუვი ზ¹ბ¹ჰ.

32. გარდავქედ ზ¹ჰ, გარდამოვქედ ბ.

12,2. ვიცი (1)] უწვი ბ, ცადმდე ბ¹ჰ.

CD

30. ოკუეთუ ჯერ-არს სი-
ქადული, უძლურებისა ჩემისასა
ვიქადოდი.

31. იმერთმან და მამამან
უფლისა ჩუენისა შესუ ჭრის-
ტესმან იცის, რომელ-იგი არს
კურთხეულ უკუნისამდე, რამე-
თუ არა ვტყუი.

32. [ზ 171] თამასკეს შინა
მთავარსა [157] ტრეტა მეფისა-
სა მოეცვა ქალაქი დამასკელ-
თა, შეპყრობაჲ ჩემი უნდა;

33. თა სარკუმლით სარგნი-
თა გარდავქედ ზღუდესა და
განვერი ჭელთაგან მისთა.

12

1. ოკუეთუ სიქადული
ჯერ-არს, შე- არა -ჰგავს ჩემდა,
სოლო მოვიდე სილვასა და გა-
მოცხადებასა უფლისასა.

2. ზიცი კაცი ჭრისტეს მიერ
უწინარეს ათოთხმეტისა წლისა,
გინა თუ ჯორცითა, არა ვიცი,
გინა თუ თვნიერ ჯორცთაჲსა,
არა ვიცი, ღმერთმან იცის, აღი-
ტაცა ესევითარი კაცი ვიდრე მე-
სამედ ცადმდე.

AB

3. თა ვიცი ესევითარი იგი
კაცი, გინა თუ ჯორცითა გინა
თუ თვნიერ ჯორცთა, არა ვიცი,
ღმერთმან იცის,

4. სამეთუ მიიტაცა სამოთ-
ხესა და ესმა უთქუმელი იგი
სიტყუაჲ, რომელი არა ჯერ-არს
კაცთა სიტყუად.

5. ესევითარისათჳს ვიქადი;
სოლო თავისა ჩემისასა არა ვი-
ქადი, გარნა უძლურებათა ჩემთა.

6. ოკუეთუ მინდეს სიქა-
დული, არა ვიყო უგუნურ, რა-
მეთუ ჭეშმარიტსა ვიტყვ; სო-
ლო ვერიდები, ნუ ვის ჩემდა
ეგონოს, რომელსა მხედავს მე,
გინა თუ ესმის რამე ჩემგან.

CD

3. თა ვიცი ესევითარი კაცი,
გინა თუ ჯორცითა გინა თუ გა-
რეშე ჯორცთაჲსა, არა ვიცი,
ღმერთმან იცის,

4. სამეთუ მიიტაცა სამოთ-
ხედ და ესმეს უთქუმელი სიტ-
ყუანი, რომელ არა ჯერ-არს
კაცთა სიტყუად.

5. ესევითარისათჳს ვიქადი;
სოლო თავისა ჩემისათჳს არა
ვიქადი, გარნა უძლურებათა ში-
ნა ჩემთა.

6. სოლო უკუეთუ მინდეს
სიქადულის, არა ვიყო უგუნურ,
რამეთუ ჭეშმარიტი ვთქუა; სო-
ლო ვერიდები, ნუ ვინმე ჩემდა
შეჰრაცხოს, რომლისათჳს-ესე
მხედავს მე, გინა თუ ესმის რა-
მე ჩემგან.

(* C)

7. თა გარდარეულებითა
ამით გამოცხადებათაჲთა რაჲთა
არა აღვიმადლო, მომეცა მე სა-
წერტელი ჯორცთაჲ — ანგელოზ
სატან¹, რაჲთა დამქენჯნიდეს
მე, რაჲთა არა აღვიმადლო.

AB. 3. იგი]-ბ¹, კაცი იგი ლ, თუ (2)]-ბ.

4. რამეთუ]-ბ, იგი]-ბ¹.

6. და უკუეთუ ლ, ვერიდე ლ, ვის]+მე ბ¹, რომელსა]+ესე ბ¹, ესმეს ბ.

7. და გარდარეული ბ¹, რაჲთა არა აღვიმადლო, მომეცა მე საწერტელი
ჯორცთაჲ] მომცა მე უფალმან ბ, ანგელოზ მჯდომნი ტ, დამქენჯნი-
დეს ბ, დამქენჯნიდეს ლ, მე (2)]-ბ.

CD. 4. ესმეს] ესმენს ზ.

6. ჩემდალ ბ.

7. ამით] მით ბ¹ჰ, ანგელოზ]+მჯდომი ბ¹ჰ, სატან+მჯდომ ბ.

¹ აშიაზე «სატან» სიტყვის განმარტებაჲ: მჯდომი ზ¹ჰ.

¹ აშიაზე წითლით განმარტებაჲ: ესე არეტა ჰეროდეს სიმაბრი იყო ტ.

AB

8. წმისთვს სამ-გზის ვევედ-
რე უფალსა, რაათა განმაშოვ-
როს ჩემგან.

9. ნა მრქუა მე: ხმა არს
შენდა მადლი ჩემი, რამეთუ ძა-
ლი ჩემი უძლურებასა შინა
სრულ იქმნების; უმჯობესდა
უკუე და უფროეს ვიქადოდი უძ-
ლურებათა ჩემთა, რაათა დაიმ-
კვდროს ჩემ თანა ძალმან ქრის-
ტესმან.

10. წმისთვს სათნო-მიჩს
უძლურებათა შინა ჩემთა, გი-
ნებათა, ჭირთა, დევნულებათა,
იწროებათა ქრისტესთვს, რა-
მეთუ რაქამს მოუძლურდი, მა-
შინ განვძლიერდი.

11. ჩიქმენ მე უგუნურ, რა-
მეთუ თქუენ მაიძულეთ მე. ჩემ-
და ჯერ-იყო, რაათამცა თქუენ
მეწამენით მე, რამეთუ არარაა
დავაკლდი ფრიად მოციქულთა,
დაღათუ არარაა ვარ.

12. წრამედ სასწაული იგი
მოციქულებისა იქმნა თქუენ
შორის ყოვლითა მოთმინებითა,
სასწაულებითა და ნიშებითა და
ძალითა.

AB. 8. განმაშოროს ლტ.

9. მე] + უფალმან ო, შინა] — ბ, უმჯობესდა ო, ვიქადი ო, დაიმკვდროს ო,
ქრისტესმან ბ.

10. ჩემთა] — ო, დევნულებათა] — ბ, ქრისტესთვს ბ, რამეთუ] — ბ.

11. მაიძულეთ ო, არარაა (1)] არაა ბ, ვარ] + მე ო.

12. იგი] — ბ, მოციქულებისა] + ვე ბ, მოციქულისავე ო.

CD. 8. განმეშოროს ზტ.

9. უძლურებათა ტ.

10. შინა] + ჩემთა ტ, ჭირთა] + და ტ-ი.

11. მაიძულეთ ზ, ჩემდა] — ტ-ი, მე (2)] — ზ, არარაა... მოციქულთა მათ]
არცა ერთითა რაათ დავაკლდი ზეშთა სრულთა მათ მოციქულთაგან
ტ-ი, უნჯებენ.

CD

8. ნა ამისთვს სამ-გზის ვე-
ვედრე უფალსა, რაათა განმა-
შოროს ჩემგან.

9. ნა მრქუა მე: ხმა არს
შენდა მადლი ჩემი, რამეთუ ძა-
ლი ჩემი უძლურებასა შინა
სრულ იქმნების, [ხვ] უმჯო-
ბესდა უკუე და უფროეს ვიქადი
უძლურებათა შინა ჩემთა, რა-
თა დაიმკვდროს ჩემ თანა ძალ-
მან ქრისტესმან.

10. წმისთვს სათნო-მიჩს
უძლურებათა შინა, გინებათა,
ჭირთა, დევნულებათა და იწრო-
ებათა ქრისტესთვს, რამეთუ
რაქამს მოუძლურდე, მაშინ გან-
ვძლიერდები.

11. ჩიქმენ უგუნურ სიქა-
დულისათვს, რამეთუ თქუენ
მაიძულეთ მე. ჩამეთუ ჯერ-იყო
ჩემდა, რაათამცა თქუენ მეწამე-
ნით მე, რამეთუ არარაა და-
ვაკლდი ფრიად მოციქულთა
მათ, დაღათუ არარაა ვარ.

12. წრამედ სასწაული იგი
მოციქულისავე იქმნა თქუენ
შორის ყოვლითა მოთმინებითა,
სასწაულებითა და ნიშებითა და
ძალითა.

AB

13. წწ უკუე რაა-მე არს,
რომლითა-იგი მოუძლურდით.
უფროეს სხუათა მათ ეკლესია-
თა, რამეთუ არარაა დაგამძიმე
თქუენ? [v] შომმადლეთ მე შე-
ცოდებაა ესე.

14. წჰა ესერა მესამედ გან-
მაღებულ ვარ მისლვად თქუენ-
და და არავე დაგამძიმო, რამეთუ
არა მნებაეს თქუენი რაამე, არა-
მედ თქუენ. ჩამეთუ არა შვილ-
ნი მამა-დედათა უუნჯებელ, არა-
მედ მამა-დედანი შვილთა.

15. ღოლო მე ჯეროვნად
განვილიო და განვკფდე სულთა
თქუენთათვს; რაოდენმე უფ-
როეს მიყუართ თქუენ, უმცი-
რეს გიყუარ მე.

16. ღოლო მე არარაათ და-
გამძიმე თქუენ; არამედ ვიყავ მე
მეცნიერ და ზაკუვით მოგიყვა-
ნენ თქუენ.

17. ჩუუკუე რომელ-იგი მი-
ვაფლინე თქუენდა, მის მიერ მო-
რაამე -გაანგაპრე თქუენ?

AB. 13. მე არარაა ლტ, დაგამძიმე ლ.

14. დაგამძიმო ო, უნჯობედ ო.

15. განელიო ო, განვკჳრდე ო, რაედენ ბ+მე ო, უფროეს] უმეტეს ბ,
უმეტეს ო, უმცირეს ო.

16. დაგამძიმე ბ, თქუენ (1)] — ო.

17. რომელი-იგი ბ, მივაფლინენ ო, თქუენდა] თქუენ ო, მო- რაამე -გან-
გაპრენ ო, მო- რაამე -გაანგაპრენ ბ, მო-მე რაა -გაანგაპრე ო.

CD. 14. უნჯებენ ტ.

15. რაედენ ზ.

16. არაა] არარაა ტ-ი, არამედ] რამეთუ ტ-ი.

17. -გაანგაპრე ო, მო- რაამე -გაანგაპრე ტ-ი.

CD

13. ჩამეთუ რაა არს, რომ-
ლითა-იგი იძლიენით უფროეს
სხუათა მათ ეკლესიათა, გარნა
თუ, რამეთუ მე თვთ არარაა და-
გამძიმე თქუენ? შომმადლეთ მე
შეცოდებაა ესე.

(*)

14. წჰა ესერა მესამედ გან-
მაღებულ ვარ მისლვად თქუენ-
და არა არავე დაგამძიმო თქუ-
ენ, რამეთუ არა ვეძიებ თქუენსა,
არამედ თქუენ. ჩამეთუ არა
შვილნი მამა-დედათა უუნჯე-
ბელ, არამედ მამა-დედანი შვილ-
თა.

15. ღოლო მე ჯეროვნად
განვილიო და განვკფდე სულთა
თქუენთათვს; რაოდენ უფროეს
მიყუართ თქუენ, უმცირეს გი-
ყუარ მე.

16. წყაენ უკუე, რამეთუ მე
თვთ არაა დაგამძიმე თქუენ;
არამედ ვიყავ მეცნიერ და ზა-
კუვით მოგიყვანენ თქუენ.

17. [ხ172] ჩუუკუე რომე-
ლი-იგი მივაფლინე თქუენდა, მის
მიერ მო-მე რაა -გაანგაპრე
თქუენ?

AB

18. ზჰლოცევდ ღიტეს და თანა-მივაყვანე ძმაჲ; მო-მე რაჲ -გხუეჭაა ღიტე? ორა მითვე სულითა ვიდოდეთა? ონუ არა მასვე კუალსა შეუდეგით?

(ძავი ე)

19. ხუალად გეგონოს, ვითარმედ თქუენ სიტყუას-გიგებთ. წინაჲ ღმრთისა ქრისტეს მიერ ვიტყუ, რამეთუ ყოველივე, საყუარელნო, თქუენისათჳს აღშენებისა არს.

20. ღოლო მეშინის, ნუჲკუე მოვიდე და არა ვითარ-იგი მე მნებაჲს გპოვნე თქუენ, და მე გეპოვო, ვითარ-იგი [105] თქუენ არა გნებაჲს, ნუჲკუე ჯდომად და შური, გულის წყრომანი, წვალებანი, ძურის ზრახვანი, ცუნდრუკებანი, განლაღებანი, შფოთებანი.

21. ნუჲკუე, მო-რაჲ -ვიდე, კუალად დამამდაბლოს მე ღმერთმან ჩემმან თქუენდა მიმართ, და ვიგლოვდე მრავალთა, წინაჲსწარ შეცოდებულთა მათ,

CD

18. ზჰლოცევდ ღიტეს და თანა-მივაყვანე ძმაჲ; ნუ მო-მე რაჲ -გხუეჭა ღიტე? ონუ არა მითვე სულითა ვიდოდეთა? ონუ არა მათვე კუალთა შეუდეგითა?

19. [158] ხუალად გგონიეს, ვითარმედ თქუენ სიტყუა-გიგებთ. წინაჲ ღმრთისა ქრისტეს მიერ ვიტყუთ, სოლო ყოველივე, საყუარელნო, თქუენისა აღშენებისათჳს არს.

20. ძამეთუ მეშინის, ნუჲკუე მოვიდე და არა ვითარ-იგი მნებაჲს გპოვნე თქუენ, და მე გეპოვო თქუენ, ვითარ-იგი თქუენ არა გნებაჲს, ნუჲკუე იყვნენ თქუენ შორის ჯდომად და შური, გულის წყრომანი, ძურის ზრახვანი, წვალებანი, ცუნდრუკებანი, განლაღებანი, შფოთებანი.

21. ნუ კუალად, მო-რაჲ -ვიდე, დამამდაბლოს მე ღმერთმან ჩემმან თქუენდა მიმართ, და ვიგლოვდე მრავალთა წინაჲსწარ შეცოდებულთა მათ და არა-

AB. 18. ტიტეს ონუ, მო-რაჲ -გხუეჭა ო, ვიდოდეთა] მოვიდაა ო, შეუდეგეთ ლ, შეუდეგაა ო.

19. სიტყუას-გიგებთ თქუენ ო, -გიგებ ლ, ქრისტეს ო, რამეთუ] სოლო ო, თქუენისა აღშენებისათჳს ლ.

20. ვითარ-იგი (1)] იგი ვითარ ო, -იგი (2)]—ო, გნებაჲს] გინებს ო, ნუჲკუე]+იყოფინ თქუენ შორის ლ, წყრომად ო, ძურის ლ.

21. და კუალად ლ, ვიგლოვდე ო, მრავალთა]—ო, არა] არა ლ, მას]—ო, ზედა მათსა ო.

CD. 18. თანა-მივიყვანე ო, მო-რაჲ -მე -გხუეჭა ო.

19. ვიტყუ ო-ლ.

20. მე მნებაჲს ო, თქუენ (1)]—ო-ლ, გეპოვო ო, გულის წყრომანი ლ.

21. მიმართ] მომართ ო, მრავალთა]+მათ ლ, ზედა]—ო.

AB

რომელთა არა შეენანოს არა-წმიდებასა მას მათსა ზედა, სიძვასა და სიბილწესა, რომელ ქმნეს.

13

1. ჴესამედ ესერა მოვალ თქუენდა. სირითა ორისა და სამისა მოწამისაჲთა დაემტკიცოს ყოველი სიტყუაჲ⁽¹⁾.

2. წინაცა ვთქუ და აწცა წინაჲსწარ ვიტყუ, ვითარცა-იგი პირისპირ მეორედ მაშინ, და აწ შორით მივსწერ წინაჲსწარ შეცოდებულთა მათ და სხუათა ყოველთა: უკუეთუ კუალად მოვიდე, არა გერიდო.

3. ონუ გამოცდასა ეძიებთ მისსა, რომელი-იგი ჩემ მიერ იტყუჲს ქრისტეს; რომელი-იგი თქუენდა მიმართ არა უძღურ არს, არამედ ძლიერ თქუენ შორის.

4. ოა ღათუ ჯუარს-ეცუა უძღურებით, არამედ ცხოველ არს ძალითა ღმრთისაჲთა; და რამეთუ ჩუენცა უძღურ ვართ მისა მიმართ, არამედ ვცხოვნდეთ მის თანა ძალისაგან ღმრთისა [v] თქუენითურთ.

13,1. მოწმისაჲთა ლ, დაემტკიცების ო, ყოველი]+ვე ლ.

AB. 2. წინაცა] პირველცა ო, პირისპირ ო, შორით ო, წინაჲსწარ]—ო, სხუთა ლ, გერიდო ლ.

3. გამოცდად ო, მისა ლ, მას ო, რომელ-იგი (1) ლ, ჩემ მიერ] ჩემ-ო, ქრისტეს ლ, ძლიერ]+არს ო.

4. -ეცუა ლ, არამედ (2)]+რაჲთა ლ, ვცხოვნდეთ ო, ღმრთისაჲსა ო.

CD. 3. მიმართ] მომართ ო-ო.

4. მისა ო-ლ, ვცხოვნდეთ ო-ო.

(1) II ჴ. 19,15.

CD

შენანებულთა არა-წმიდებასა მათსა ზედა, სიძვასა და სიბილწესა, რომელ ქმნეს.

13

1. ოა ესერა მესამედ მოვალ თქუენდა. სირითა ორისა და სამისა მოწამისაჲთა დაემტკიცების ყოველი სიტყუაჲ.

2. წინაჲსწარ ვთქუ და აწცა წინაჲსწარ ვიტყუ, ვითარცა-იგი პირისპირ მეორედ მაშინ, და აწ შორით მივსწერ წინაჲსწარ შეცოდებულთა მათ და სხუათა ყოველთა: და რამეთუ უკუეთუ მოვიდე კუალად, არა ღარა ვპრიდო.

3. ოინაჲთგან გამოცდასა ეძიებთ მისსა, რომელი-იგი ჩემ მიერ იტყუჲს ქრისტეს; [bv] რომელი-იგი თქუენდა მიმართ არა უძღურ არს, არამედ ძლიერ თქუენ შორის.

4. ძამეთუ დაღაცათუ ჯუარს-ეცუა უძღურებით, არამედ ცხოველ არს ძალითა ღმრთისაჲთა; და რამეთუ ჩუენცა უძღურ ვართ მისა მიმართ, არამედ ვცხოვნდეთ მის თანა ძალისაგან ღმრთისა თქუენითურთ.

AB

5. ძაენი თჳსნი გამოიცადენით, უკუეთუ ხართ სარწმუნოებასა შინა. ძაენი თჳსნი განიკითხენით. Ⴀნუ არა გიცნობიეს თავით თჳსით, რამეთუ ჰრისტე თქუენ შორის არს? ჴარნა თუ გამოუცდელ რაჲ ხართ.

6. ძამეთუ ჩუენ ვესავეთ, ვითარმედ სცნათ, რამეთუ ჩუენ არა ვართ გამოუცდელ.

7. Ⴀა ვილოცავთ ღმრთისა მიმართ, რაჲთა არაჲ გეყოს თქუენ ბოროტი რაჲმე, არა თუ რაჲთა ჩუენ გამოცდილად გამოვჩნდეთ; არამედ რაჲთა თქუენ კეთილი ჰქმნეთ, სოლო ჩუენ რაჲთა გამოუცდელ ვიყვნეთ.

8. ძამეთუ არა ჯელ-მეწიფების ჩუენ ჭეშმარიტებისათჳს ძჳრის რაჲმე სიტყუად, არამედ ჭეშმარიტებისა კერძო.

9. ჴჳხარის, რაჲამს ჩუენ უძლურ ვართ, და თქუენ ძლიერ იყვნეთ; ამასცა ვჴლოცავ, თქუენსა სიმტკიცესა.

AB. 5. ქრისტე Ⴀ, არის Ⴀ.

6. რამეთუ ჩუენ] სოლო Ⴀ, სცანთ Ⴀჲ.

7. ვილოცავ Ⴀ, არაჲ] არარაჲ Ⴀ, არა გეყოს Ⴀ, რაჲმე] რაჲვე ႠႠ, თუ]—Ⴀ, ჩუენ რაჲთა Ⴀ, რაჲთა (4)] ვითარცა Ⴀ, გამოუცდელნი Ⴀ, ვიყვნეთ Ⴀ.

8. რაჲმე Ⴀ.

9. თქუენ] თქ-თ Ⴀ, ვილოცავთ Ⴀ, ვილოცავ Ⴀ.

CD. 5. არს]—Ⴀ.

7. ვიყვნეთ Ⴀ.

9. ვიყვნეთ Ⴀ, და] სოლო Ⴀ, იყვნით Ⴀ, ვილოცავ Ⴀ.

CD

5. ძაენი თჳსნი გამოიცადენით, უკუეთუ ხართ [v] სარწმუნოებასა შინა. ძაენი თჳსნი განიკითხენით. Ⴀნუ არა უწყნითა თავნი თჳსნი, რამეთუ ჴესუ ჰრისტე თქუენ შორის არს? ჴარნა თუ გამოუცდელ რაჲმე ხართ.

6. Ⴀოლო ვესავ, ვითარმედ სცნათ, რამეთუ ჩუენ არა ვართ გამოუცდელ.

7. Ⴀოლო ვილოცავ ღმრთისა მიმართ, რაჲთა არარაჲ ბოროტი გეყოს თქუენ, რაჲთა არა ჩუენ გამოცდილად გამოვჩნდეთ; არამედ რაჲთა თქუენ კეთილი ჰქმნეთ, სოლო ჩუენ ვითარცა გამოუცდელნი ვიყვნეთ.

8. ძამეთუ არა ჯელ-გუეწიფების ჭეშმარიტებისა ძჳრის სიტყუად, არამედ ჭეშმარიტებისა კერძო.

9. ძამეთუ გჳხარის, რაჲამს ჩუენ უძლურ ვიყვნეთ, და თქუენ ძლიერ იყვნეთ; რამეთუ ამასცა ვილოცავთ, თქუენსა დამტკიცებასა.

AB

10. Ⴀმისთჳს ამას შოვრით მივსწერ, რაჲთა არა, მი-რაჲ-ვიდე, თუალ-უხუავად ვყო ჯელმწიფებითა მით, რომელ მომცა მე უფალმან აღსაშენებელად და არა დასარღუევად.

11. Ⴀმიერთგან, მჴანო, გიხაროდენ, მტკიცე იყვნით, ნუგეშინის-ცემულ, მასვე ზრახევდით, მშჳდობასა ჰყოფდით; და ღმერთი [106] მშჳდობისაჲ და სიყუარულისაჲ იყავნ თქუენ თანა.

12. ჴოიკითხევდით ურთიერთას ამბორის-ყოფითა წმიდითა. ჴიკითხვენ თქუენ წმიდანი ყოველნი.

13. Ⴀადლი უფლისა ჩუენისა იესუ ჰრისტესი, და სიყუარული ღმრთისაჲ, და ჴიარებაჲ წმიდისა სულისაჲ თქუენ ყოველთა თანა. Ⴀმინ.

CD

10. Ⴀა ამისთჳს ამას შოვრით მივსწერ, რაჲთა, მი-რაჲ-ვიდე, არა თუალ-უხუავად ვიწუმოო ჯელმწიფებისა მისებრ, რომელ მომცა მე უფალმან აღსაშენებელად და არა დასარღუევად.

11. Ⴀმიერთგან, მჴანო, გიხაროდენ, განმტკიცებით, ნუგეშინის-ცემულ იქმნებით, ნუგეშინის-სცემდით, მასვე ზრახევდით, მშჳდობასა ჰყოფდით [Ⴀ 173]; და ღმერთი სიყუარულისაჲ და მშჳდობისაჲ იყავნ თქუენ თანა.

12. ჴოიკითხევდით ურთიერთას ამბორის-ყოფითა წმიდითა. ჴიკითხვენ თქუენ წმიდანი ყოველნი.

13. Ⴀადლი უფლისა ჩუენისა იესუ ჰრისტესი, და სიყუარული ღმრთისა და მამისაჲ, და ჴიარებაჲ სულისა წმიდისაჲ თქუენ ყოველთა თანა. Ⴀმინ.

AB. 10. შორით Ⴀ, არა]—Ⴀჲ, რომელი Ⴀ, აღსაშენებელად Ⴀ.

11. მჴანო] + გეტჳ Ⴀ, მტკიცე Ⴀ, სიყუარულისა (სიყუარულისა Ⴀ) და მშჳდობისა Ⴀ.

12. მოიკითხენით Ⴀ, გიკითხვენ Ⴀ, წმიდანი] მჴანი Ⴀ.

13. ქრისტესი Ⴀ, სულისა წმიდისაჲ Ⴀ.

CD. 10. არა მო-რაჲ-ვიდე თუალ-უხუავად ႠႠ, მე] ჩუენ Ⴀ.

11. იქმნებით]—ႠႠ, ნუგეშინის-სცემდით]—Ⴀ, სიყუარულისა Ⴀ.

მშჳდობისა და სიყუარულისა Ⴀ.

12. მოიკითხენით ႠႠ, ურთიერთას ႠႠ.

AB

სავლე მოციქულისა წიგნი კორინთელთა მიმართ მიიწერა ფილიპპით ღმრთის და ზუკაძის მიერ. შუქლი 44.

CD

შეორე წიგნი კორინთელთა მიმართ მიიწერა¹ ფილიპპით ღმრთის და ზუკაძის მიერ. შუქლი ხუთას ოთხმეოც და ათი.

AB

სავლე მოციქულისა წიგნი ღალატელთა მიმართ. საკითხავი 1.

CD

სავლე მოციქულისა წიგნი ღალატელთა მიმართ.

1. სავლე მოციქული არა კაცთაგან, არცა კაცთა მიერ, არამედ ღმრთისა მამისა, რომელმან აღადგინა იგი მკუდრეთით, 2. თა ჩემ თანა ყოველნი ძმანი ეკლესიათა ღალატიადათა:

3. შადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ღმრთისა, რომელმან მისცა თავი თვისი ცოდვითა ჩუენათს, რათა განმარინნეს ჩუენ სოფლისა ამისგან მოწვევულისა ბოროტისა ნებითა ღმრთისა და მამისა ჩუენისადათა.

4. ჩომელმან მისცა თავი თვისი ცოდვითა ჩუენათს, რათა განმარინნეს ჩუენ სოფლისა ამისგან მოწვევულისა ბოროტისა ნებითა ღმრთისა და მამისა ჩუენისადათა.

1. სავლე მოციქული არა კაცთაგან, არცა კაცთა მიერ, არამედ ღმრთისა მამისა, რომელმან აღადგინა იგი მკუდრეთით, 2. თა ჩემ თანა ყოველნი ძმანი ეკლესიათა ღალატიადათა:

3. შადლი თქუენდა და მშვიდობა ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ღმრთისა, რომელმან მისცა თავი თვისი ცოდვითა ჩუენათს, რათა განმარინნეს ჩუენ სოფლისა ამისგან მოწვევულისა ბოროტისა ნებითა ღმრთისა და მამისა ჩუენისადათა.

4. ჩომელმან მისცა თავი თვისი ცოდვითა ჩუენათს, რათა განმარინნეს ჩუენ სოფლისა ამისგან მოწვევულისა ბოროტისა ნებითა ღმრთისა და მამისა ჩუენისადათა.

AB. (დასას.) პავლეს მოციქულისა წიგნი კორინთელთა მიმართ მეორე მიწერა ფილიპპით ღმრთის და ზუკაძის მიერ, შუქლი 44, პავლე მოციქულისა წიგნი მიიწერა კორინთელთა მიმართ მეორე ზუკაძის მიერ 2, დაესრულა კორინთელთა თავი ორივე 7.

CD. (დასას.) ხუთას ოთხმეოც და ათი 44 7-14 + წამებანი 74 და თავნი ათნი (7 14) 1-14.

¹ ასეა ნუსხეში.

AB. (სათ.) პავლეს 7, საკითხავი 1—2, ღალატელთა მიმართ პავლეს მოციქულისა, საკითხავი 1.

1,1. ქრისტეს 2, იგი აღადგინა 2.

3. უფლისა 1+ჩუენისა 27.

4. და 1—2.

CD. 1,3. ქრისტესსა 1-14.

AB

5. სომელისაჲ არს დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე. ომენ.

6. [v] შიკვრს მე, რამეთუ ესრეთ აღრე გარდაიქცევით მისგან, რომელმან-იგი გიჩინნა თქუენ მადლითა ქრისტესითა, სხუად სახარებად,

7. სომელ სხუა არაჲ არს, გარნა არიან ვინმე, რომელნი აღგძრვენ თქუენ და ჰნებაჲს გარდაიქცევაჲ სახარებაჲ იგი ქრისტესი.

8. ორამედ დაღათუ ჩუენ, გინა თუ ანგელოზი ზეცით გახარებდეს თქუენ გარეშე მისსა, რომელი-იგი გახარე თქუენ, შეჩუენებულ იყავნ!

9. ჴითარცა-იგი წინაჲსწარ ვთქუ, აწ კუალად მასვე ვიტყვ: ოკუეთუ ვინმე გახარებდეს თქუენ მისა გარეშე, რომელი-იგი ჩუენ გახარეთ, შეჩუენებულ იყავნ!

10. ოწ კაცთა-მე ვერწმუნნეთა ანუ ღმერთსა? ონუ ვეძიებთ-

CD

5. სომელისაჲ [160] არს დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე-ომენ¹.

6. შიკვრს, რამეთუ ესრეთ აღრე გარდაიქცევით მისგან, რომელმან-იგი გიჩინნა თქუენ მადლითა ქრისტესითა, სხუად სახარებად,

7. სომელ სხუა არაჲ არს, გარნა არიან ვინმე, რომელნი აღგძრვენ თქუენ და ჰნებაჲს გარდაიქცევაჲ სახარებაჲ იგი ქრისტესი.

8. [ხv] ორამედ დაღათუ ჩუენ, გინა თუ ანგელოზი ზეცით გახარებდეს თქუენ გარეშე მისსა, რომელი-იგი გახარეთ თქუენ, შეჩუენებულ იყავნ!

9. ჴითარცა წინაჲსწარ ვთქუ და აწ კუალად ვიტყვ: ოკუეთუ ვინმე გახარებდეს თქუენ² მისა გარეშე, რომელი-იგი მიიღეთ, შეჩუენებულ იყავნ!

10. ოწ კაცთა-მე ვერწმუნო ანუ ღმერთსა? ონუ ვეძიებ რას

AB. 6. მე]-ო, ესრეთ ო, გარდაიქცევით ო, გიჩინნა ო, ქრისტესითა ო, სხუად ო.

7. სხუად ო, გარდაიქცევაჲ ო, იგი]-ო, იესუ ქრისტესი ო, ქრისტესი ო.

8. ზეცით]+მოვიდეს და ო, მისა ო, რომელი-იგი ო, რომელი ო, გახარეთ ო.

9. და აწ ო, და აწცა ო, მისსა ო, გარეშე ო, რომელი-იგი ო, გახარეთ]+თქუენ ო.

10. -მე (1)]-ო, ვერწმუნოა ო, ანუ-მე ვეძიებ ო, ვეძიებ-მე ო, კაცთა ო, მოთნებასა] ნებასა ო, კაცთადა] კაცთა ო, -ვეუოფოდე ო, მონამცა ო.

CD. 5. ამენ ო.

8. დაღაცათუ ო, გახარე ო.

9. მისსა ო.

10. ანუ] ნუ ო, კაცთ (2) ო-ო, -ვეუოფოდე ო.

¹ სრულად სწერია ო-ო. ² «თქუენ» ჩამატებულია ო-ო სხვა ხელით.

AB

-მე რას კაცთ მოთნებასა? ოკუეთუმცა კაცთადა სათნო-ვეუოფოდე, ქრისტეს მონამცა არა ვიყავ.

(ოავი ო)

11. ლაუწყებ თქუენ, ძმანო, სახარებასა მას, რომელ-იგი გეხარა თქუენ ჩემ მიერ, რამეთუ არა არს კაცობრივ,

12. ორცადა მე კაცისაგან მოვიღე იგი გინა თუ ვისწავე, არამედ გამოცხადებითა ოესუ ქრისტესითა.

13. ჩამეთუ გესმინა თქუენ სლვაჲ ჩემი [107] ოდესმე ჰურიებასა შინა, რამეთუ გარდა-რეულად ვსდევნიდ ეკლესიათა ღმრთისათა და ვტყუენევდი.

14. ოა წარვემატებოდე ჰურიებასა შინა უფროჲს მრავალთა ჰასაკის სწორთა ჩემთა ნათესავთა შინა ჩემთა, უმეტეს მოშურნე ვიყავ მამულთა ჩემთათჲს მოძღურებათა.

15. ოლო რაჟამს სათნო-იყო ღმერთმან, რომელმან გამომირჩია მე მუცლითგან დედი-სადათ და მიწოდა მე მადლითა თჲსითა

CD

კაცთა მოთნებასა? ჩამეთუ უკუეთუმცა კაცთადა სათნო-ვეუოფოდე, ქრისტეს მონამცა არა ვიყავ.

(ო)

11. ოლო გაუწყებ თქუენ, ძმანო, სახარებასა მას, რომელი-იგი გეხარა ჩემ მიერ, რამეთუ არა არს კაცობრივ,

12. ოა რამეთუ არცადა მე კაცისა მიერ მოვიღე იგი გინა ვისწავე, არამედ გამოცხადებითა ოესუ ქრისტესითა.

13. ჩამეთუ გესმინა თქუენ ოდესმე სლვაჲ ჩემი ჰურიებასა შინა, რამეთუ გარდა-რეულად ვსდევნიდ ეკლესიათა ღმრთისათა და ვტყუენევდი მათ.

14. ოა წარვემატებოდე ჰურიებასა შინა უფროჲს მრავალთა ჰასაკის სწორთა ჩემთა ნათესავთა შინა ჩემთა, უმეტეს მოშურნე ვიყავ მამულთა ჩემთათჲს მოძღურებათა.

15. ოლო რაჟამს სათნო-იყო ღმერთმან, რომელმან გამომირჩია მე დედის მუცლით ჩემითგან და მიწოდა მე მადლითა მისითა

AB. 11. რომელ ო, რომელი-იგი ო, ჩემ] ჩუენ ო.

12. მე კაცისაგან არა ო.

13. გესმა ო, ჰურიებასა ო, ვტყუენევდი]+მათ ო, ვსტყუენევდი+მათ ო.

14. ჰურიებასა ო, ასაკის ო, შინა (2)] შორის ო, უმეტეს ო, ჩემთათჲს] ჩემთა ო.

15. დედის მუცლითგან ო, დედის მუცლით ჩემითგან ო, და მიწოდა მე მადლითა თჲსითა]-ო, თჲსითა] მისითა ო.

CD. 13. ვსდევნიდი ო.

14. ჰასაკის ო, მოძღურებათა ო.

AB

16. ლამოცხადებად ძმ მისი ჩემ მიერ, რაათა ვახარო იგი წარმართთა შორის, მეყსეულად არა ვაუწყე ჯორცთა და სისხლთა,

17. ტრცა აღვედ ჯერუსალმად მათა, რომელნი-იგი იყვნეს უწინარეს ჩემსა მოციქულნი, არამედ მივედ ტრაბიად და კუალად მოვიქეცე დამასკედ.

18. თა მერმე შემდგომად სამისა წლისა აღვედ ჯერუსალმად ხილვად ზეფაჲსა და ვიყავ მის თანა ათხუთმეტ დღე.

19. სსუჲა მოციქულთაგანი არაჲინ ვიხილე, გარნა ჯაკობ, ძმაჲ უფლისაჲ.

20. ღოლო რომელსა-ესე მივსწერ თქუენდა, აჰა ესერა წინაშე ღმრთისა, რამეთუ არა ვტყუი.

21. შერმე კუალად მოვედ ადგილთა მათ სსურეთისათა და ხილიკიჲასათა.

22. [v] თა ვიყავ შეუსწავებელ წინაშე პირსა ეკლესიათა

CD

16. [v] ლამოცხადებად ძე მისი ჩემ მიერ, რაათა ვახარო იგი წარმართთა შორის, მეყსეულად არა ვაუწყე იგი ჯორცთა და სისხლთა,

17. [ზ 174] ტრცა აღვედ ჯერუსალმად მათა, რომელნი-იგი იყვნეს უწინარეს ჩემსა მოციქულნი, არამედ მივედ ტრაბიად და კუალად მოვიქეცე დამასკედ.

18. თა მერმე შემდგომად სამისა წლისა აღვედ ჯერუსალმად ხილვად სეტრესა და ვიყავ მის თანა ათხუთმეტ დღე.

19. ღოლო სსუჲა მოციქულთაგანი არაჲინ ვიხილე, გარნა ჯაკობ, ძმაჲ უფლისაჲ.

20. თა რომელსა-ესე მივსწერ თქუენდა, აჰა ესერა წინაშე უფლისა, რამეთუ არა ვტყუი.

21. თა მერმე მოვედ ადგილთა მათ სსურეთისა და ხილიკიჲასათა.

22. ღოლო ვიყავ შეუსწავებელ წინაშე პირსა ეკლესიათა

AB. 16. მისი] თჳსი ლ, წარმართა ჴ, ვაუწყე+იგი ჴ, ჯორცთა და სისხლთა ლჴ.

17. და არცა ლ, უწინარეს იყვნეს თ, უწინარეს ჴ.

18. მერმე]+კუალად თ, ვიყავ+მე თ, დღე ლჴ.

19. და სსუჲა თ.

20. მივსწერე ლ, ვტყუე ტ, ვტყუი ლთ, ვტყუჲ ჴ.

21. და კილიკიჲასათა]-თ.

22. ვიყავ]+მე ლჴ, შეუსწავლებელ ლ, შეუსწავლელ თ, ეკლესიათასა თ,

CD. 16. მიერ] შორის ძჴ.

17. -იგი]-, არაბიად ძჴ.

18. პეტრესსა ძჴ; ათხუთმეტ ჴ], ათოთხმეტ ძჴ.

19. არაჲინ ჴ.

20. მივსწერ ჴ, ვტყუჲ ჴ.

21. კილიკიისათა ჴ.

AB

სსურიასტანისათა, რომელნი იყვნეს ქრისტეს მიმართ;

23. ჯარნა სმენით სოლო ეს-მინა, ვითარმედ რომელი-იგი მათ შინ გუდევნოდა ჩუენ, აწ ახარებს სარწმუნოებასა, რომელსა-იგი ოდესმე ტყუენვიდა.

24. თა აღიღებდეს ჩემთჳს ღმერთსა.

CD

მათ სსურიასტანისათა, რომელნი იყვნეს ქრისტეს მიმართ;

23. ჯარნა სმენით სოლო ეს-მინა, ვითარმედ რომელი-იგი გუდევნოდა ჩუენ ოდესმე, აწ ახარებს სარწმუნოებასა მას, რომელსა-იგი ოდესმე ტყუენვიდა.

24. თა აღიღებდეს ჩემთჳს ღმერთსა.

2 (ჳ)

2 (ძავი ჳ. შუჴლი ნ)

1. შერმე კუალად მეთოთხმეტესა წელსა აღვედ ჯერუსალმად ჯარნაბაჲს თანა; ჩემ თანა წარვიყვანე ღიტეცა.

2. ღოლო აღვედ გამოცხადებით და ვაუწყე მათ სახარებაჲ იგი, რომელსა ვქადაგებდ წარმართთა შორის, სოლო თჳსაგან მათ, რომელნი-იგი საგონებელ იყვნეს, ნუჴჴუე ცუდად ვრბიოდე გინა ვრბი.

3. ტრამედ არცაღა ღიტე, რომელი იყო ჩემ თანა, რამეთუ წარმართა იყო, იძჴლა იგი წინადაცუეთად.

1. შერმე მეთოთხმეტესა წელსა კუალად აღვედ ჯერუსალმად ჯარნაბაჲს თანა; ჩემ თანა წარვიყვანე ღიტეცა.

2. ღოლო აღვედ გამოცხადებით და ვაუწყე მათ სახარებაჲ იგი, რომელსა ვქადაგებდ წარმართთა შორის, სოლო თჳსაგან მათ, რომელნი-იგი საგონებელ იყვნეს, ნუჴჴუე ცუდად ვრბიოდე ანუ ვრბი.

3. ტრამედ არცაღა ღიტე, რომელი-იგი იყო ჩემ თანა, რამეთუ წარმართა იყო, იძჴლა იგი წინადაცუეთად.

AB. ქრისტეს ლ, მიმართ] მიერ ლ.

23. ესმინა]+ჩემთჳს თ, რომელი-იგი თჴ, მაშინ]-ლ, გუდევნოდა (გუდევნოდა ჴ) ჩუენ მაშინ თჴ, სარწმუნოებასა]+მას ჴ, რომელსა-იგი] რომელ-იგი ტჴლ, რომელი-იგი თ.

24. და]+და ლ, ღმერთსა ჩემთჳს თ, კუალად აღვედ თჴ, ტიტეცა ლ.

2,1. მეთოთხმეტესა ლ, მეთოთხმეტესა თჴ, კუალად აღვედ თჴ, ტიტეცა ლ, 2. გამოცხადებითა+მით ლ, რომელსა]-ლ, წარმართა ლ, -იგი]-ლ, ცუდად ჴ, ვრბიოდი ლ, გინა] ანუ ჴ.

3. არცაღა] არღარა ლ, ტიტეცა ტჴ, რომელ ლ, ჩემ თანა იყო თ, წარმართთაჲ თ, იგი იძჴლა (იძჴლა ჴ) თჴ.

CD. 24. ჩემთჳს] ჩემ შორის ძჴ.

AB

4. ყემოსრულთა მათგან ძმათ-მტყუართა, რომელნი შემოვიდეს განმსტურობად აზნაურებასა მას ჩუენსა, რომელი მაქუს ქრისტე შესუეს მიერ, რაათა დაგვმონნენ ჩუენ,

5. სომელთაჲ ქამ ერთცა არა თავს-ვიდევით დამორჩილებად, რაათა ჭეშმარიტებაჲ იგი სახარებისაჲ დაადგრეს თქუენ თანა.

6. ღოლო მათ, რომელნი- [108]-იგი ჰგონებდეს, ვითარმედ არიან რაჲმე, რომელნი მყოფელ ოდესმე იყვნეს, არარაჲ უმჯობეს ჩემდა. იმერთმან კაცსა არა თუალ-ახუნის. სამეთუ მე, რომელნი-იგი საგონებელ იყვნეს, არარაჲ კუალად მითხრეს,

7. ზრამედ წინააღმდგომი, უწყოდეს, რამეთუ რწმუნებულ არს ჩემდა სახარებაჲ იგი წინადაუცუეთილებისაჲ, ვითარცა-იგი სეტრეს — წინადაცუეთისაჲ.

AB. 4. მათგან] მათთჳს 4B, ძმათა-მტყუართა 4L, განმსტურობად 4B, განმსტურობად 7, მაქუს 7, ქრისტე 4, მიერ] მიმართ 4, მიერ] + უფლისა ჩუენისა B, დაგვმონნენ 7.

5. რომელთა 4B, ქამი 4, -ვიდევიდევით 4, დამორჩილებაჲ 7, — 4L, სახარებისაჲ] + მის B.

6. მყოფელ] მყოფ 4, არარაჲთ B, უმჯობეს 4L, ჩემდა] ჩუენსა B.

CD. 4. -მტყუართა 2C, განმსტურობად C.

5. იგი] — C, არა დაადგრეს 1.

6. სოლო საგონებელ- რაჲმე -განთაჲ მათი, რომელნი-იგი ვითარ რაჲმე იყვნეს ოდესმე, არარაჲ განმყოფს მე 7B, არაჲ 1.

7. წინადაცუეთილებისაჲ C, ვითარცა-იგი სეტრეს — წინადაცუეთილებისაჲ] — C.

CD

4. ყემოსრულთა მათთჳს ძმათა-მტყუართა, რომელნი შემოვიდეს [2v] განმსტურობად აზნაურებასა მას ჩუენსა, რომელი მაქუს ქრისტე შესუეს მიერ, რაათა ჩუენ დაგვმონნენ,

5. სომელთაჲ ქამ ერთცა არა თავს-ვიდევით დამორჩილებაჲ, რაათა ჭეშმარიტებაჲ იგი სახარებისაჲ დაადგრეს თქუენ თანა.

6. ღოლო მათ, რომელნი-იგი ჰგონებდეს, ვითარმედ არიან რაჲმე, რომელნი-იგი ყოფილ ოდესმე იყვნეს, არარაჲ უმჯობეს ჩემსა. სირსა კაცისასა ღმერთმან არა თუალ-ახუნის. სამეთუ მე, რომელნი-იგი საგონებელ იყვნეს, არარაჲვე მითხრეს,

7. ზრამედ წინააღმდგომი, უწყოდეს, რამეთუ რწმუნებულ არს ჩემდა სახარებაჲ იგი წინადაუცუეთილებისაჲ, ვითარცა-იგი სეტრეს — წინადაცუეთილებისაჲ.

AB

8. სამეთუ რომელი შეეწია სეტრეს მოციქულებად წინადაცუეთილებისა, შემეწია მეცა წარმართთა მიმართ.

9. ზა ვითარცა ცნეს მადლი იგი, რომელი მოცემულ იყო ჩემდა, საკობ და ჰეფა და სოვანე, რომელთა ეგონა სუეტად თავი თჳსი, მარჯუენ მგუცეს მე და ჭარნაბას ზიარებისაჲ, რაათა ჩუენ წარმართთა მიმართ და იგინი წინადაცუეთილებისა მიმართ.

10. ჭარნა რაათა გლახაკნი სოლომცა გუაქსოვნან¹, რომელცა-იგი ვისწრაფეთ ყოფად.

(ძაფი 3)

11. ზა რაქამს მოვიდა სეტრე წნტიოქიად, წინაშე პირსა მისსა აღუდეგ, რამეთუ შეკდემულ იყო.

12. სამეთუ ვიდრე მოსლვადმდე ვიეთამე საკობისით წარმართთა [v] თანა ჭამდა, სო-

CD

8. სამეთუ რომელი შეეწია სეტრეს მოციქულად წინადაცუეთილებისა, შემეწია მეცა წარმართთა მიმართ.

9. ზა ვითარცა ცნეს მადლი იგი, რომელ მოცემულ იყო ჩემდა, საკობ და ჰეფა და სოვანე, რომელნი-იგი ჰგონებდეს სუეტად თავთა თჳსთა, მარჯუენ მგუცეს მე და ჭარნაბას ზიარებისაჲ, რაათა ჩუენ წარმართთა მიმართ, სოლო იგინი წინადაცუეთილებისა მიმართ.

10. ჭარნა რაათა გლახაკნი სოლომცა გუაქსოვნან, რომელცა-იგი ვისწრაფეთ ამისა ყოფად.

(3)

11. ზა რაქამს მოვიდა სეტრე წნტიოქიად, წინაშე პირსა მისსა აღუდეგ, რამეთუ შეკდემულ იყო.

12. ზა რამეთუ [2v 175] პირველ მოსლვადმდე ვიეთამე საკობისგან წარმართთა თანა

AB. 8. მოციქულად B, წარმართა 7, მიმართ] + წინადაცუეთილებისა 7.
9. რომელ 4B, საკობ] + და 4L, რომელთა] + იგი 7, მარჯუენაჲ B, და] — B, წარმართა 7.

10. რაათა გარნა B, გუაქსონან 4B, ვისწრაფეთ 4L, ვისწრაფეთ B.

11. მისა 7.

12. რამეთუ] და 4L, — 2C, ვითამდე 2C, წარმართა 7, განაშორა 4B.

CD. 8. მოციქულებად C.

9. რომელი 1C.

10. გუაქსოვან C, რომელთაცა-იგი C, ამისსა 2C.

11. და] — 1, შეკდემულ იყო] განწირულ იყო 7B.

12. მოსლვადმდე 7, ვიეთამე C.

¹ 4-ს აკლია აქედან ვიდრე: არა შეურაცხ-ვყოფ (2,10—2,21).

15. პაულის ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

ლო რაქამს მოვიდა, იჯმნა და განაშორა თავი თვსი, რამეთუ ეშინოდა წინადაცუეთილთა მათგან.

13. ბა მის თანა ორგულ იქმნეს სსუანიცა ჰურიანი, ვიდრემდე ღარნაბაცა მი-ვე-ერჩდა მათსა მას ორგულეზასა.

14. ტრამედ რაქამს ვიხილე, ვითარმედ არა წარუმართებიეს ჭეშმარიტებისა მიმართ სახარებისა, ვარქუ სეტრეს წინაშე ყოველთა: ოკუეთუ შენ, რომელ-ვეე ჰურიან ხარ, წარმართებრ და არა ჰურიანებრ სცხოვნდები, ვითარ წარმართთა აიძულებ ჰურიანებად?

15. ხუენ ბუნებით ჰურიანი ვართ და არა წარმართთაგანნი ცოდვილნი.

16. ბა ესე უწყით, რამეთუ არა განმართლდების კაცი საქმეთაგან შჯულისათა, გარნა სარწმუნოებითა ჴესუ ქრისტესითა, და ჩუენ ჴესუ ქრისტეს მიმართ გურწმენა, რაათა განმართლდეთ სარწმუნოებითა ჴესუ ქრისტესითა და არა საქმეთაგან შჯულისათა; რამეთუ საქმეთაგან შჯულისათა არა განმართლდეს ყოველი ჴორციელი.

AB. 13. იქმნეს ბ, ვიდრემდის ბ, ვიდრე ჴ, მიერჩდა ჴ.

14. ვარქუ ჴ, წინაშე ყოველთა—ღ, ყოველთასა ბ, რომელ-იგი ჴ, რომელი-ვეე ბ.

16. განმართლდეს ჴ, რჩულისათა ჴ, ქრისტესითა ბ, ქრისტეს ბ, მიმართ მიერ ჴბ, ქრისტესითა ბ, რამეთუ საქმეთაგან შჯულისათა—ბ, განმართლდების ჴ.

CD. 13. იქმნეს ჴბ, ორგულეზასა ბ.

14. ყოველთასა ბ, წარმათებრ ბ, სცხოვნდები ბ, აიძულებ ჴ იიძულებ ბ.

16. და—ღ, სჯულისათა ბ-ღ, განმართლდეს ბ-ღ.

CD

ჯამდა; ხოლო რაქამს მოვიდეს, იჯმნა და განაშორა თავი თვსი, რამეთუ ეშინოდა წინადაცუეთილთა მათგან.

13. ბა მის თანა ორგულ იქმნეს [v] სსუანიცა ჰურიანი, ვიდრე ღარნაბაცა მიერჩდა მათსა მას ორგულეზასა.

14. ტრამედ რაქამს ვიხილე, ვითარმედ არა მართლ წარმართებულ არიან ჭეშმარიტებისა მიმართ სახარებისა, ვარქუ სეტრეს წინაშე ყოველთა: ოკუეთუ შენ ჰურიან ხარ და წარმართებრ და არა ჰურიანებრ სცხოვნდები, ვითარ აიძულებ წარმართთა ჰურიანებად?

15. ხუენ ბუნებით ჰურიანი ვართ და არა წარმართთაგანნი ცოდვილნი;

16. ბა უწყით, რამეთუ არა განმართლდების კაცი საქმეთაგან შჯულისათა, გარნა სარწმუნოებითა ჴესუ ქრისტესითა, და ჩუენ ჴესუ ქრისტეს მიმართ გურწმენა, რაათა განმართლდეთ სარწმუნოებითა ქრისტესითა და არა საქმეთაგან შჯულისათა; რამეთუ საქმეთაგან შჯულისათა არა განმართლდეს ყოველი ჴორციელი.

AB

17. ოკუეთუ მით ვეძიებდეთ განმართლებად ქრისტეს მიმართ, ვიპოვნეთ ჩუენცა ცოდვილ; აწ ქრისტე ცოდვისა-მე [109] მსახურ იქმნა? ჩუ იყოფინ!

18. ოკუეთუ რომელ-იგი დავარდვე და კუალად მასვე ვაშენებდე, შჯულისა გარდამავალად თავი თვსი შევირაცხო.

19. სამეთუ მე შჯულისათვს შჯულითა მოვეკუედ, რაათა ღმრთისა ვცხოვნდე. ქრისტეს თანა ჯუარ-ცუმულ ვარ.

20. ღოლო ცხოველ არლარა მე ვარ, არამედ ცხოველ არს ჩემ თანა ქრისტე. ღოლო აწ ცხოველ ვარ ჴორცითა, სარწმუნოებითა ცხოველ ვარ ძისა ღმრთისა, რომელმან შემეყუარა მე და მისცა თავი თვსი ჩემთვის.

21. ტრა შეურაცხ-ვჰყოფ მაღლსა მას ღმრთისასა. ოკუეთ-

CD

(ბ)

17. ოკუეთუ მით ვეძიებდეთ განმართლებასა ქრისტეს მიმართ, ვიპოვნეთ ჩუენცა ცოდვილ; აწ უკუე ქრისტე ცოდვისა-მე მსახურ იქმნა? ჩუ იყოფინ!

18. სამეთუ უკუეთუ რომელი-იგი დავარდვე და კუალად მასვე ვაშენებდე, გარდამავალად შჯულისა თავი ჩემი შევირაცხო.

19. სამეთუ მე შჯულისათვს შჯულითა მოვეკუედ, რაათა ღმრთისა ვცხოვნდე. ქრისტეს თანა ჯუარ-ცუმულ ვარ.

20. ღოლო ცხოველ არლარა მე ვარ, არამედ ცხოველ არს ჩემ თანა ქრისტე. [ბv] ღოლო რომელ-ესე აწ ცხოველ ვარ ჴორცითა, სარწმუნოებითა ცხოველ ვარ ძისა ღმრთისა, რომელმან შემეყუარა მე და მისცა თავი თვსი ჩემთვის.

21. [162] ტრა შეურაცხ-ვჰყოფ მაღლსა მას ღმრთისასა.

AB. 17. ვეძიებთ ბ, განმართლებასა ბ, ქრისტეს ბ, ვიპოვნეთ ბ, ჩუენ ჴ, ქრისტე ბ, იქმნა ჴბ.

18. რომელი-იგი ჴ, ვაშენებ ჴ, ვაშენებდე ბ, შევირაცხო ბ.

19. მოვეკუედი ბ, ღმრთისად ბ, ვცხოვნდე ჴბ, ჯუარ-ცუმულ (ცუმულ ჴ) ჴბ.

20. არლა ბ, ქრისტე ჴ, ღმრთისადათა ღმრთისა თანა ბ.

21. შჯულისაგან ჴ, ქრისტე ჴ, ცვლად ჴ.

CD. 17. ხოლო უკუეთუ მეძიებელნი ქრისტეს მიერ განმართლებისანი, ვიპოვე-ნით ჩუენცა ცოდვილ; ნუუკუე ქრისტე არსა ცოდვისა მსახურ? ბ-ღ.

18. სჯულისა ბ-ღ, შევირაცხო ბ-ღ.

19. სჯულისათვს სჯულითა ბ-ღ, ვცხოვნდე ბ.

20. ცხოველ ბ.

21. სჯულისაგან ბ-ღ.

AB

თუ შჯულისაგან არს სიმართ-
ლმ, ჟრისტმ ცუდად-მე მოკუ-
დაა?

3 (მაგი შ. შუქლი ძ)

1. ჟ უცნობელნო გალატელ-
ნო, ვინ გეშურობდა თქუენ, რო-
მელთა თუალთა წინაშე პირ-
ველვე მოგიწერე ჟრისტმ ჟუ-
არს-ცუმული?

2. წსე სოლო მნებაეს თქუ-
ენგან უწყებად: საქმეთაგან
შჯულისათა სული იგი მიიღეთ
ანუ სმენითა მით სარწმუნოები-
სათა?

3. წსოდენ უცნობელ ხართ,
იწყეთ სულიერად და აწ ჟორ-
ციელად აღასრულებთ?

4. წსოდენ გევნო ცუდად?
თა თუმცა ცუდად!

5. ჟომელმან-იგი მოგცა
თქუენ სული და იქმს [v] ძალთა
თქუენ შორის, საქმეთაგან შჯუ-
ლისათა ანუ სმენითა სარწმუ-
ნოებისათა?

AB. (სთ.) მუქლი შ—შ.

3,1. ჟ—ღ, გეშურობდა შ, ჟრისტე ლწ, ჟუარ-ცუმული ლწ, ჟრცმული შ.

2. მიიღეთა სული იგი შ, სარწმუნოებისათა ლ.

4. ცუდად ლ, და თუმცა ცუდად—ღ.

5. მიგცა ლწ, ძალსა ლშ.

CD. 3,2. სჯულისათა ლღწ, მოიღეთ ლ.

4. ესოდენ ლ.

5. სჯულისათა ლღწ, მით—ღწ.

¹ 3,3—4 და 3,13 მუხლების ტექსტი დაზიანებულია ლ-ში, რადგან ფურცლის შუა ნაწილი ამო-
გლეჯილია.

CD

ჟამეთუ უკუეთუ შჯულისაგან
არს სიმართლე, ჟრისტე სამე
ცუდად მოკუდა?

3

1. ჟ უცნობელნო გალატელ-
ნო, ვინ გეშურობდა თქუენ
ჟეშმარიტებისა არა-მორჩილე-
ბად, რომელთა თუალთა წინაშე
პირველვე გამოიწერა თქუენ
შორის წესუ ჟრისტე ჟუარ-
ცუმული?

2. წსე სოლო მნებაეს თქუენ-
გან უწყებად: საქმეთაგან შჯუ-
ლისათა სული იგი მიიღეთ ანუ
სმენითა მით სარწმუნოები-
სათა?

3. წსრეთ უცნობელ ხართ,
იწყეთ სულიერად და აწ ჟორცი-
ელად აღასრულებთ?

4. წსოდენი გევნო ცუდად?
თა თუმცა ცუდად!

(წ)

5. ლწ უკუე რომელმან-იგი
მოგცა თქუენ სული და იქმს
ძალთა თქუენ შორის, საქმეთა-
გან-მე შჯულისათა ანუ სმენითა
მით სარწმუნოებისათა?

AB

(მაგი წ)

6. წითარცა ლბრაჰამსა
ჟრწმენა ღმერთი და შეერაცხა
მას სიმართლედ⁽¹⁾.

7. ლღწყით-მეა, რამეთუ
სარწმუნოებისაგანნი იგი არიან
შვილნი ლბრაჰამისნი?

8. ჟამეთუ წინაჲსწარ იცო-
და წიგნმან, ვითარმედ სარწმუ-
ნოებითა განამართლებს წარ-
მართთა ღმერთი, წინაჲსწარ
ასარა ლბრაჰამსა, ვითარმედ:
ჟენდამი იკურთხოვდიან ყო-
ველნი წარმართნი⁽²⁾.

9. ლწ უკუე სარწმუნოებისა-
განნი იგი იკურთხევიან მორწ-
მუნისა მის ლბრაჰამის თანა.

(მაგი წ)

10. ჟამეთუ რაოდენნი-იგი
საქმეთაგან შჯულისათა არიან,
წყევასა ქუეშე არიან. წითარ-
ცა წერილ არს: წყეულ იყავნ ყო-
ველი, რომელი არა დაადგრეს
გრეს ყოველსა მას წერილსა

CD

6. წითარცა ლბრაჰამსა
ჟრწმენა ღმერთი და შეერაცხა
მას სიმართლედ.

7. ლღწყით-მეა, რამეთუ
სარწმუნოებისაგანნი იგი არიან
შვილნი ლბრაჰამისნი?

8. ჟამეთუ წინაჲსწარ იცო-
და წიგნმან, ვითარმედ სარწმუ-
ნოებითა განამართლებს წარ-
მართთა ღმერთი, წინაჲსწარ
ასარა ლბრაჰამს, ვითარმედ:
ჟენდამი იკურთხოვდიან ყო-
ველნი წარმართნი.

9. ლწ უკუე სარწმუნოებისა-
განნი იგი [ლ 176] იკურთხევიან
მორწმუნისა მის ლბრაჰამის
თანა.

(წ)

10. ჟამეთუ რაოდენნი-იგი
საქმეთაგან შჯულისათა არიან,
წყევასა ქუეშე არიან. ჟამეთუ
წერილ არს: წყეულ იყავნ ყო-
ველი, რომელი არა დაადგრეს

AB. 6. აბრაჰამს ლ.

7. სოლო უწყით-მეა შ, სარწმუნოებისაგანნი ლ.

8. სარწმუნოება ლ, წარმართა ლ, წინაჲსწარ ლ.

9. უკუე უე ლ, იკურთხენ ლ, მის]—ღ.

10. რადგენნი-იგი ლღწ, რადგენ-იგი შ, წყევასა ქუეშე ლ, ვითარცა] რა-
მეთუ ლშღ,

CD. 6. აბრაჰამსა ლ.

8. სარწმუნოებით ლ, ჟენდამი] ჟენ მიერ ლ, იკურთხევიან ლ.

10. რადგენნი ლღწ, სჯულისათა ლღწ,

¹ «იგი» და «აბრაჰამისნი» ნუსხური ხელითაა ჩამატებული შ-ში.
(¹) ლაბ. 15,6. (²) ლაბ. 12,13.

AB

წიგნისა ამის შჯულისასა ყოფად მისა⁽¹⁾.

11. შა რამეთუ შჯულითა არაჲინ განმართლდების ღმრთისა წინაშე, ჩას, რამეთუ: შართალი იგი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს⁽²⁾.

12. ღოლო შჯული იგი არა არს სარწმუნოები[110]საგან; არამედ, ყოს თუ ვინმე იგი, ცხოვნდეს მას შინა⁽³⁾.

13. ჰრისტემან გამოგვქსნა ჩუენ წყევისა მისგან შჯულისა და იქმნა ჩუენთჳს წყევასა ქუეშე. შამეთუ წერილ არს: წყეულ იყავნ ყოველი, რომელი დამოკიდებულ იყოს ძელსა⁽⁴⁾.

14. შაჲთა წარმართთა მიმართ კურთხევაჲ იგი Ⴢბრაჰამისი იყოს ჴესუ ჰრისტჳს მიერ, რაჲთა აღთქუმაჲ იგი სულისაჲ მოვიდოთ სარწმუნოებითა.

CD

ყოველსა წერილსა წიგნისა ამის შჯულისასა ყოფად მისა.

11. შა რამეთუ შჯულითა არაჲინ განმართლდების ღმრთისა წინაშე, ცხად არს, [v] რამეთუ: შართალი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს.

12. ღოლო შჯული არა არს სარწმუნოებისაგან, არამედ, ყოს თუ ვინმე იგი კაცმან, ცხოვნდეს მას შინა.

13. ჰრისტემან ჩუენ მოგვყიდნა წყევისა მისგან შჯულისა და იქმნა ჩუენთჳს წყევასა ქუეშე. შამეთუ წერილ არს: წყეულ იყავნ ყოველი, რომელი დამოკიდოს ძელსა.

14. შაჲთა წარმართთა მიმართ კურთხევაჲ იგი Ⴢბრაჰამისი იყოს ჰრისტჳს ჴესუს მიერ, რაჲთა აღთქუმაჲ იგი სულისაჲ მოვიდოთ სარწმუნოებითა.

AB. არა დაადგრეს წერილსა ამას წიგნისა შჯულისასა ლ, წერილსა მას ჴ, ამის] მის შ, მას]—ღ.

11. და]—შ, შჯულითა ჴ, არაჲინ] არა Ⴢ, ჩას]—ღ, იგი]—შ, ცხოვნდეს ლღ, ცხოვნდეს ჴ.

12. იგი (2)]—ღ, ცხოვნდეს ლღ, ცხოვნდეს ჴ.

13. გამოგვქსნა ჴღ, გამოგვიქსნა თქუენ შ, იქმნა]+იგი შ, ჩუენთჳს] თქუენთჳს შ, წყევასა] წყევასა ჴ, დამოკიდებლ ლ, დამოკიდოს ჴ.

14. წარმართ ჴ, ჰრისტეს ლღ.

CD. სჯულისასა ჰღჴ, მისსა ჴღჴ.

11. რამეთუ]—ღ, სჯულითა ჰღჴ, განმართლდეს ჴ, ცხოვნდეს ჴღჴ.

12. სჯული ჰღჴ, არამედ რომელმან ევენეს იგი ჴღჴ, ცხოვნდეს ჴღჴ, მას] მათ ჴღჴ.

13. ჩუენ]—ღჴ, სჯულისა ჰღჴ.

14. ჰრისტეს ჴ.

(1) II შჯ. 27,26. (2) ამაჲ. 2,4. (3) ლევ. 18,5. (4) II შჯ. 21,23.

AB

(თავი ზ)

15. ძმანო, კაცობრივ ვიტყვ: ჰაცისაჲ პირველ გამტკიცებულ წიგნი არაჲინ შეურაცხყვის, გინა სხუაჲ ბრძანებაჲ ბრძანის მას ზედა.

16. ღოლო Ⴢბრაჰამისა მიმართ ითქუნეს აღთქუმანი ესე და ნათესავისა მისისა. Ⴢრა იტყვს: «ნათესავთა», ვითარცა მრავალთასა, არამედ ვითარცა ერთისასა: «და ნათესავისა შენისა», რომელ არს ჰრისტჳს¹.

17. ღოლო ამას ვიტყვ: წიგნი აღთქუმისაჲ, წინაჲსწარ დამტკიცელი ღმრთისაგან, რომელი შემდგომად ოთხას ოცდაათისა წლისა იყო შჯული, არა დაუმტკიცებელ ყოს განქარვეჲად აღთქუმაჲ იგი.

18. ოცუეთუმცა შჯულისაგან იყო მკვდრობაჲ იგი მიერითგან, [v] არღარა აღთქუმი-საგან არს; ზოლო Ⴢბრაჰამისა

CD

(ზ)

15. ძმანო, კაცობრივ ვიტყვ, ვითარმედ: ჰაცისა დამტკიცებული წიგნი არაჲინ შეურაცხყვის, გინა სხუაჲ ბრძანებაჲ ბრძანის მის ზედა.

16. ღოლო Ⴢბრაჰამის მიმართ ითქუნეს აღთქუმანი ესე და ნათესავისა მისისა. Ⴢრა იტყვს: «და ნათესავთა» ვითარცა მრავალთასა, არამედ ვითარცა ერთისასა: «და ნათესავისა შენისა», რომელ არს ჰრისტჳს.

17. ღოლო ამას ვიტყვ წიგნად აღთქუმისა, დამტკიცებულად ღმრთისა მიერ ჰრისტეს მიმართ, რომელ შემდგომად ოთხას ოცდაათისა წლისა იყო შჯული, არა დაუმტკიცებელ ჰყოფს, რაჲთამცა განაქარვეჲად აღთქუმაჲ იგი.

18. [hv] შამეთუ უკუეთუ შჯულისაგან არს მკვდრობაჲ იგი, არღარა აღთქუმისაგან არს;

AB. (სათ.) საკითხავი ყ, თავი ზ ლ.

15. განმტკიცელი ლღ, ბრძანებაჲ]—შ, მას] მათ ჴ.

16. აბრაჰამის ჴ, ეტყვს ჴ, ვითარცა ნათესავთა შ, შენისასა Ⴢ, ჰრისტჳს ჴ.

17. დამტკიცელი ჴ, იყო]—ღ, ყოს] იყოს ლღღ.

18. შჯულისაგან იყო]—შ, იგი]—შ, აბრაჰამის ლღ.

CD. 15. ვითარმედ] რამეთუ ჴღჴ, მის] მღ ჴ.

16. ჰრისტჳს ჴ.

17. სჯული ჰღჴ.

18. რამეთუ] ზოლო ჴღჴ, სჯულისაგან ჰღჴ.

¹ განმარტებაჲა Ⴢ-ში: აბრაჰამ აჲ წლითგანეჲე ჰ [-ამდე]. წელნი ჰღ, ისაჲჲ ჰ წელ, იაკობ ჰ წელ, იოსებ ჰ წელ, ეგვტეს შინა ჰჲჲ, ყოვლად წელნი ჰჲ. ლ-ში ეს განმარტება მე-12 მუხლს მოსდევს: აბრაჰამისა აჲ (სელნაწერშია აჲ) წლითგანეჲე ჰ-დამდე წელნი ჰჲ, ისაჲ ჰ წელ, იაკობ ჰ წელ, იოსებ ჰ წელ, ეგვტეს შინა ჰჲჲ, ერთბამად ყოველნი წელნი ჰჲ.

AB

აღთქუმით მოჰმადლა ღმერთ-
მან.

19. ოჲ უკუე რაჲ შჯული?
ღარდასლვისათჳს-მე მოეცა,
ვიდრემდე მოვიდეს ნათესავი,
რომელი აღთქუმულ არს, ბრძა-
ნებული ანგელოზთაგან ჳელითა
შოვამდგომელისაჲთა?

20. ძამეთუ შუამდგომელი
ერთისაჲ არა არს, სოლო ღმერ-
თი ერთ არს.

21. ოჲ უკუე შჯული
მტერ-მე არსა აღთქუმათათჳს
ღმრთისათა? ნუ იყოფინ!
ღჳკუეთუმცა მოეცა შჯული,
რომელი შემძლებელ იყო ცხოვ-
რებად, ნანდულვე შჯულისა-
განმცა იყო სიმართლჳ.

22. ტრამედ შეაყენა წიგნ-
მან ყოველივე ცოდვასა ქუეშე, რაჲ-
თა აღთქუმაჲ იგი სარწმუნოები-
საგან ჴესუ ქრისტჳსისა მოეცეს
მორწმუნეთა მათ.

CD

სოლო ტბრაჳმს აღთქუმისა
მიერ მოჰმადლა ღმერთმან.

19. ოჲ უკუე რაჲ შჯული?
ღარდასლვისათჳს-მე მოეცა,
ვიდრემდის მოვიდეს ნათესავი
იგი, რომელ აღთქუმულ არს,
ბრძანებული ანგელოზთაგან ჳე-
ლითა შუამდგომელისაჲთა?

20. [163] სოლო შუამდგო-
მელი ერთისაჲ არა არს, სოლო
ღმერთი ერთ არს.

21. ოჲ უკუე შჯული მტერ-
-მე არსა აღთქუმათა მათ
ღმრთისაჲთა? ნუ იყოფინ! ძა-
მეთუ უკუეთუმცა მოცემულ იყო
შჯული, შემძლებელი ცხოვრე-
ბად, ნანდულვე სამე შჯულისა-
განმცა იყო სიმართლე.

22. ტრამედ შეაყენა წიგნ-
მან ყოველივე ცოდვასა ქუეშე,
რაჲთა აღთქუმაჲ იგი სარწმუ-
ნოებისაგან ჴესუ ქრისტჳსისა
მოეცეს მორწმუნეთა.

AB. 19. ნათესავი] + იგი ოჲ, რომელ Პ, შუამდგომელისაჲთა Რ, შუამდგომე-
ლისაჲთა Პ.

20. შოვამდგომელი Პ, შუამდგომელი Პ, ღმრთისაჲ Პ.

21. აღთქუმათა მათჳს Პ ცხ-რბდ Პ, ცხოვრებად Პ, ნანდულვე Პ, სი-
მართლე Რ.

22. წიგნსა + მას Პ, ქუეშე Პ, რაჲთა] - Პ, აღთქუმისა Პ, ქრისტჳსისა Რ, Პ,
მოეცა + ესე Რ, მათ] - Რ.

CD. 19. სჯულისა Პ, რაჲ-მე უკუე არს სჯული? გარდასლვისა მიზეზისათჳს მო-
ეცა (მოეცა Პ) Რ, შუამდგომელისაჲთა Პ.

20. შუამდგომელი Პ.

21. სჯული Პ, -მე] - Პ, ღმრთისათაჲ Პ, ნანდულვე Პ, სჯუ-
ლისაგანმცა Პ.

22. შეაყენა Პ.

AB

23. სოლო მოწევნამდე სარ-
წმუნოებისა შჯულსა ქუეშე მო-
ცვულ ვიყვნით და შეყენებულ
მერმისათჳს სარწმუნოებისა გა-
მოჩინებამდე.

24. ძამეთუ შჯული იგი
მზარდულ გუქმნა ჩუენ ქრის-
ტჳს მიმართ, რაჲთა სარწმუნო-
ებისაგან განვმართლდეთ.

25. სოლო მო- რაჲ - იწია
სარწმუნოებაჲ, არღარა მზარ-
დულთა ქუეშე ვართ.

26. ტრამედ ყოველნი შვილ-
ნი ღმრთისანი ვართ [111] სარ-
წმუნოებითა ჴესუ ქრისტჳსითა,

27. ძამეთუ რაოდენთა ნა-
თელ-ვიდეთ ქრისტჳს მიმართ,
ქრისტჳ შევიმოსეთ.

28. ტრა არს ჳურიება, არცა
წარმართება; არა არს მონება,
არცა აზნაურება; არა არს რჩევა
მამაკაცისა, არცა დედაკაცისა,
რამეთუ თქუენ ყოველნი ერთ
ხართ ქრისტე ჴესუს მიერ.

CD

23. სოლო პირველ მოწევ-
ნამდე სარწმუნოებისა შჯულსა
ქუეშე მოცვულ ვიყვნით და
შეყენებულ მერმისა მისთჳს
სარწმუნოებისა გამოჩინებად-
მდე.

24. ჴინაცა შჯული იგი
მზარდულ გუქმნა ჩუენ ქრის-
ტჳს მიმართ, რაჲთა სარწმუნოე-
ბითა განვმართლდეთ.

25. სოლო მო- რაჲ - იწია
სარწმუნოებაჲ, არღარა მზარ-
დულთა ქუეშე ვართ.

26. ძამეთუ ყოველნი შვილ-
ნი ღმრთისანი ხართ სარწმუნო-
ებითა ქრისტე ჴესოჲსითა.

27. ძამეთუ რაოდენთა ქრის-
ტჳს მიმართ ნათელ-იდეთ,
ქრისტე შევიმოსეთ.

28. [ხ 177] ტრა არს ჳური-
ება, არცა წარმართება; არა არს
მონება, არცა აზნაურება; არა
არს რჩევა მამაკაცისა, არცა დე-
დაკაცისა, რამეთუ თქუენ ყო-
ველნი ერთ ხართ ქრისტე
ჴესუს მიერ.

AB. 23. მოწევნამდე Რ, სარწმუნოებისა Რ, ქუეშე Პ, მოცულ Პ, მერმის
მის Პ, მერმისა მისთჳს Პ, გამოჩინებამდე Რ, ღმრთისა Პ.

24. ქრისტჳს Რ, ქრისტე Პ, სარწმუნოებისაგან] + ღმრთისა Პ.

25. ქუეშე Პ.

26. არამედ] რამეთუ Პ, ქრისტე (ქრისტჳ Პ) Პ, Პ, Პ.

27. რაოდენთა Რ, ქრისტჳს Რ, ქრისტე (2) Პ.

28. არცა (2,3)] და Პ, რჩევა Პ, მამაკაცისა Პ, ქრისტჳ Რ.

CD. 23. სჯულსა Პ.

24. სჯული Პ.

26. იჳ-მისთა Პ, Პ, Პ.

27. რაოდენთა Პ.

28. არცა (3)] გინა Პ.

AB

11. შეშინის მე თქუენტუს, ნუჟუე ცუდად დავშუერ თქუ-ენდა მიმართ.

12. ქმნენით, ვითარცა მე, რამეთუ მე ვიყავ, ვითარცა თქუ-ენ. ძმანო, გევედრები თქუენ, არარაა შემცოდეთ მე.

13. ღოლო ესე იცით, რამეთუ უძღურებითა წორცთაათა გახარე თქუენ პირველად;

14. ოა განსაცდელი იგი წორცთა ჩემთაა არა შეურაცხ-ჰყავთ, არცა მოიძაგეთ, არამედ ვითარცა ანგელოზი ღმრთისაა შემიწყნარეთ მე, ვითარცა ქრისტიე სესუ.

15. სადა უკუე არს ნეტარება იგი თქუენი? ლეწამები თქუენ, ვითარმედ, შე-თუმცა-საძლებელ იყო, თუალნიმცა თქუენი აღმოიჩადენით და [112] მომცენით მე.

16. წითარმცა მტერ რაა-მე გექმენ თქუენ, რამეთუ ჭეშმარიტსა გეტყოდეთ თქუენ?

17. ლეშურობენ თქუენ არა კეთილისათუს, არამედ გარდაქცევად თქუენი ჰნებაუს, რაათა მათ ჰბადვიდეთ.

AB. 11. თქუენტუს]—ბ, ცუდად ო.

12. მე (3)]—ბ.

13. პირველ ო.

14. არაა ბ, ვითარცა ქრისტიე იესუ ო, ქრისტე ბ.

15. სადა] + და ბ, უკუე] ოკე ბ, იგი] ეგე ბ, ვითარმედ]—ბ, შე-თუმცა -შე-საძლებელ ო.

16. ვითარცა ობო, გექმენი ო, გეტყუ ო.

CD. 11. მიმართ] მომართ ო.

16. გექმენ ო.

CD

11. შეშინის მე თქუენტუს, ნუჟუე ცუდად დავშუერ თქუ-ენდა მიმართ.

12. ქმნენით, ვითარცა მე, რამეთუ მე ვიყავ, ვითარცა თქუენ. ძმანო, გევედრები თქუენ, არარაა შემცოდეთ მე.

13. ღოლო ესე იცით, რამეთუ უძღურებითა წორცთაათა გახარე თქუენ პირველად;

14. ოა განსაცდელი იგი წორცთა ჩემთაა არა შეურაცხ-ჰყავთ, არცა მოიძაგეთ, არამედ ვითარცა ანგელოზი ღმრთისაა შემიწყნარეთ მე, ვითარცა ქრისტიე სესუ.

15. ძაა-მე უკუე იყო ნეტარება იგი თქუენი? ძამეთუ გეწამები თქუენ, ვითარმედ, შე-თუმცა -საძლებელ იყო, თუალ-ნიმცა თქუენი აღმოიჩადენით და მომცენით მე.

16. [164] წითარცა მტერ რაა-მე გექმენ თქუენ, რომელი-ესე ჭეშმარიტსა გეტყოდეთ თქუენ?

17. ლეშურობიან თქუენ არა კეთილისათუს, არამედ გარდაქცევად თქუენი ჰნებაუს, რაათა მათ ჰბადვიდეთ.

AB

18. ჰეთილ არს ბადვად კეთილისათუს, და ნუ მისლვასა მას ჩემსა თქუენდა მიმართ.

19. ყვილნო ჩემნო, რომელთათუს კუალად მელმის, ვიდრემდე გამოიხატოს ქრისტე თქუენ შორის.

20. შინდა მისლვად თქუენდა აწ და ცვალებად ჰმა ჩემი, რამეთუ განკვრეხულ ვარ თქუენ-დამი.

(ძავი თ)

21. შითხართ-ლა მე, რომელთა-ეგე შჯულსა ქუეშე გნებაუს ყოფად, შჯული არა აღმოგიკითხავსა?

22. ძამეთუ წერილ არს: ზბრაჰამსა ორ ძე ესხნეს: ერთი მწევლისაგან და ერთი აზნაურისაგან(1).

23. ზრამედ მწევლისაგანი იგი წორციელად შობილი იყო, ზოლო აზნაურისაა მის — აღ-თქუმისაგან.

AB. 18. კეთილისათუს] + მის ო, მას ბ, კეთილისაა მის ო, მას] + ზოლო ო.

19. ვიდრემდის ბ, ქრისტე ო.

20. მისვად ო, მისლვად ო, აწ და]—ბ, განკვრეხულ ო, ვარ] + მე ბო, თქუენ-დამი] თქუენდა მიმართ ო.

21. მე]—ბ, რომელსა-ეგე ბ, ქუეშე]—ბ, აღმოგიკითხავს ო.

22. აბრაჰამს ო, ძმ ო.

23. შობილ ბ, აღთქუმით ო.

CD. 18. მარადის]—ბ, მიმართ] მომართ ო.

19. ვიდრემდის ბ.

21. შითხართ-ლა ო, რომელსა-ეგე ბ, სჯულსა ბ-ბ, სჯული ბ-ბ.

23. იგი (1)]—ბ, შობილ ბ, აზნაურისაგანი ბ-ბ.

(1) დაბ. 16,15; 21,3.

CD

18. ღოლო კეთილ არს ბადვად კეთილისათუს მარადის, და ნუ მისლვასა მას ზოლო ჩემსა თქუენდა მიმართ.

19. ყვილნო ჩემნო, რომელთათუს კუალად მელმის, ვიდრემდე გამოიხატოს ქრისტე თქუენ შორის.

20. ღოლო მინდა მისლვად თქუენდა აწ და ცვალებად ჰმა ჩემი, რამეთუ განკვრეხულ ვარ მე თქუენტუს.

(თ)

21. შითხართ-ლა მე, რომელთა-ეგე შჯულსა ქუეშე გნებაუს ყოფად, შჯული არა აღმოგიკითხავსა?

22. ძამეთუ წერილ არს, [ზ 178] ვითარმედ: ზბრაჰამს ორ ძე ესხნეს: ერთი მწევლისაგან და ერთი აზნაურისაგან.

23. ზრამედ მწევლისაგანი იგი წორციელად შობილი იყო, ზოლო აზნაურისაა იგი — აღ-თქუმისაგან.

AB

24. ჰომელი-იგი არს იგავად, რამეთუ ესე არიან ორნი იგი შჯულნი: ერთი იგი სინა მთით, შობილი მონებად, რომელ არს ჯგარ.

25. ჰამეთუ სინაჲ მთაჲ ღრაბიასა თანა-შეეცყუების ამას [v] ჯერუსალჴმსა, რამეთუ ჰმონებს იგი შვილთა მისთა თანა.

26. ღოლო ზეცისა იგი ჯერუსალჴმი აზნაურ არს, რომელ არს დედაჲ ჩუენი.

27. ჰამეთუ ჴერილ არს: ჴსარებდ, ბერჴი ეგე, რომელი არა შობდ; აღიმადლე და ღაღად-ყავ, რომელსა არა გელმოდა, რამეთუ მრავალ არიან შვილნი ოჴრისანი, ვიდრე რომელსა ესუა ჴმარი⁽¹⁾.

28. ღოლო ჩუენ, ძმანო, ჴსაკისგან აღთქმისა შვილნი ვართ.

29. ღრამედ ვითარცა-იგი ოდესმე ჴორციელად შობილი იგი სდეენიდა სულიერსა მას, ეგრეცა აჴ.

CD

24. ჰომელი-იგი არს იგავად, რამეთუ ესე არიან ორნი შჯულნი: ერთი იგი სინა მთით, შობილი მონებად, რომელ არს ჯგარ.

25. ჰამეთუ ჯგარ სინაჲ მთაჲ არს ღრაბიას, ჴოლო თანა-შეეცყუების ამას ჴერუსალჴმსა, რამეთუ ჰმონებს იგი შვილთა მისთა თანა.

26. ღოლო ზეცისა იგი ჴერუსალჴმი აზნაურ არს, რომელ არს დედაჲ ჩუენ ყოველთაჲ.

27. ჰამეთუ ჴერილ არს: ჴსარებდ, ბერჴი ეგე, რომელი არა შობდ; აღიმადლე და ჴმობდ, რომელსა არა გელმოდა, რამეთუ მრავალ არიან შვილნი ოჴრისანი უფროჲს, ვიდრე რომელსა-იგი ესუა ჴმარი.

28. ღოლო ჩუენ, ძმანო, ჴსაკისგან აღთქმისა შვილნი ვართ.

29. ღრამედ ვითარცა-იგი მაშინ ჴორციელად შობილი იგი სდეენიდა სულიერსა მას, ეგრეთ-ცა აჴ.

AB. 24. რომელი-იგი ო, იგი (1)]—47, რჴულნი 7, მონებად]—ჯ.

25. იერუსალჴმს.

26. აზნაური ჴ, რომელი-იგი 7.

27. აიმადლჴ 4, ღაღადებდ 4, ღაღატ-ყავ 7, ოჴრისანი]+მის 4, ესუას ო.

28. ისაკისგან 787.

29. ვითარცა-იგი]—ო.

CD. 24. რჴულნი ჴ, სჯულნი 1-678, სინაჲთ 6.

25. მისთა] თჴსთა 1.

27. ჴმობდ 678, ესუას 7.

29. ეგრეცა ჴ1-678.

(1) ეს. 54,1.

AB

30. ოა რასა იტყვს ჴიგნი? ჴანაძე მჴევალი ეგე და ძმ მაგისი, რამეთუ არა ღაიმჴდროს შვილმან მჴეველისამან ძისა მის თანა აზნაურისაჲსა⁽²⁾.

31. ჴმისთჴს, ძმანო, არა ვართ შვილნი მჴეველისანი, არამედ აზნაურისანი.

5

1. ჴზნაურებითა მით, რომ-ლითა ჩუენ ჴრისტემან განგუა-აზნაურნა, მტკიცედ დეგით და ნუ კუალად უღელსა მას მონე-ბისასა შესდგებით.

(ძავი 7)

2. ჴჴა ესერა მე, სავლე, გეტყვ თჴუენ: ለ4კუეთუ ჴინა-ღაიცთოთ, ჴრისტემან თჴუენ არაჲ გარგოს.

3. ለ4ჴამებ მე კუალად ყო-ველსა კაცსა ჴინაღაცუეთილსა [113], თანა-მდებ არს იგი ყო-ველსა შჯულსა ყოფად.

4. ჴანჴარვებულ ხართ ჴრის-ტესგან, რომელნი-ეგე შჯული-თა განჴმართლდებით, მადლისა-გან განჴვარდით.

AB. 30. ღა] არამედ 47,—ო, ეტყვს 7, განაძე 4, მის]—4787, აზნაურისა 48.

5,1. ჴრისტემან ჩუენ ო, შეუდგებით 7.

2. ჴავლჴ 4, თჴუენ ჴრისტემან 7.

3. მე]—47, იგი]—ო.

4. ჴრისტესგან 4, განჴვარდებით 7.

CD. 31. აზნაურისნი 7.

5,2. არარაჲ] არაჲ 7.

3. სჯულსა 1-678.

4. სჯულითა 1-678.

(1) ღაბ. 21,10.

CD

30 [v] ჴრამედ რასა იტყვს ჴიგნი? ჴანაძე მჴევალი ეგე და ძე მაგისი, რამეთუ არა ღაიმჴ-კდროს შვილმან მჴეველისამან ძისა თანა აზნაურისაჲსა.

31. ღოლო ჩუენ, ძმანო, არა ვართ შვილნი მჴეველისანი, არამედ აზნაურისანი.

5

1. ჴზნაურებითა მით, რომ-ლითა ჴრისტემან ჩუენ გან-გუაზნაურნა, მტკიცედ დეგით და ნუ კუალად უღელსა მას მონე-ბისასა თავს-იდებთ.

(7)

2. ჴჴა ესერა მე, სავლე, გეტყვ თჴუენ, ვითარმედ: ለ4კუ-ეთუ ჴინაღაიცთოთ, ჴრისტე-მან თჴუენ არარაჲ გარგოს.

3. [6v] ღოლო კუალად უჴა-მებ ყოველსა კაცსა ჴინაღაცუე-თილსა, ვითარმედ თანა-მდებ არს იგი ყოველსა შჯულსა ყო-ფად.

4. ჴანჴარვებულ ხართ ჴრის-ტესგან, რომელნი-ეგე შჯული-თა განჴმართლდებით, მადლისა-მისგან განვრდომილ ხართ.

AB

5. სამეთუ ჩუენ სულითა
სარწმუნოებისაგან სასოებასა
სიმართლისასა მოველით.

6. სამეთუ ქრისტე იესუმს
მიმართ არცა წინადაცუეთილე-
ბაა რაა შემძლებელ არს, არ-
ცა წინადაუცუეთილეობაა, არა-
მედ სარწმუნოებაა, სიყუარუ-
ლისაგან შეწევნული.

7. სრბიოდეთ კეთილად; ვინ
დაგაბრკოლნა თქუენ ჭეშმარი-
ტებისა არა-მორჩილებად?

8. შორჩილებაა ეგე არა მის-
გან არს, რომელმან-იგი გიჩინა
თქუენ.

9. შცირემან ცომმან ყოვე-
ლივე შესუარული ალაფუენის.

10. ღოლო მე გესავ თქუენ
უფლისა მიერ, ვითარმედ სხუა
ზრახვა არაარაა იზრახოთ; სო-
ლო რომელ-იგი აღგძრავს თქუ-
ენ, თანა-აც საშჯელი, ვინცა
იყოს.

AB. 6. ქრისტე მ, მიმართ] მიერ ლ, არცა]—ღ, რაა] არაა ღ, შემძლებელ] სარგე-
ბელ მ, წინადაუცუეთილეობაა ლმ, სარწმუნოებაა] +და ღ.

7. სრბიოდეთ] ვიდოდეთ ლ, რბიოდეთ ღ, დაგაპოლნა მ.

8. ეგე] +თქუენი ლ.

9. ყოველი მ.

10. სხუაა ზრახვაა ლმ, არა ლ, იზრახოთ] ჰზრახოთ მ, რომელ-იგი] რო-
მელი მ, რომელი-იგი ღ.

CD. 6. წინადაცუეთაა ზ, წინადაცუეთილეობაა მ.

8. ამისგან ლმ,—იგი]—ლ.

10. ჰზრახვიდეთ მღ, სასჯელი ლმ.

1 ლ-ში «წინადაცუეთილეობა» უფილა, მაგრამ მეორე ენს ქვედა ნაწილი წაშლილი აქვს.

CD

5. სამეთუ ჩუენ სულითა
სარწმუნოებისაგან სასოებასა
სიმართლისასა მოველით.

6. სამეთუ ქრისტე იესუმს
მიერ არცა წინადაცუეთილეობაა
რას შემძლებელ არს, არცა წინა-
დაუცუეთილეობაა¹, არამედ სარ-
წმუნოებაა, სიყუარულისაგან შე-
წევნული.

7. სრბიოდეთ კეთილად;
ვინ დაგაბრკოლნა თქუენ ჭეშმა-
რიტებისა არა-მორჩილებად?

8. შორჩილებაა ეგე არა მის-
გან არს, რომელმან-იგი გიჩინ-
ნა თქუენ.

9. შცირემან ცომმან ყოვე-
ლივე შესუარული ალაფუენის.

10. შე გესავ თქუენ უფლისა
მიერ, ვითარმედ სხუასა არაარს
ზრახვიდეთ; სოლო რომელი-
იგი აღგძრავს თქუენ, მან
იტვრთოს საშჯელი, ვინცა-იგი
არს.

AB

11. ღოლო მე, ძმანო, წინა-
დაცუეთილეობასა ღათუ ვქადა-
გებდე, რაასალა ვიდევნები?
ღან-მე-ქარდაა საცთური იგი
ჯუარისაა?

12. ჯერ-იყო, გან- თუმცა
-გეშოვრნეს, რომელნი-იგი გაშ-
ფოთებენ თქუენ.

13. ღოლო თქუენ აზნაურე-
ბასა ჩინებულ ხართ,

(ძავი ზ)

ძმანო, გარნა აზნაურებაა ეგე
ნუ სოლო მიზეზად ჯორცთა,
არამედ სიყუარულისა მისთვს
ჰმონებდით ურთიერთას.

14. სამეთუ ყოველივე შჯუ-
ლი ერთითა სიტყვთა აღესრუ-
ლების: ყიყუარო მოყუასი შე-
ნი, ვითარცა თავი თვსი⁽¹⁾.

15. ღკუეთუ ურთიერთას
იკბენდეთ და შეიჭამებოდით,
იხილეთ, ნუუკუე ურთიერთას
განილინეთ.

CD

11. ღოლო მე, ძმანო, წინა-
დაცუეთასა ღათუ ვქადაგებდე,
რაასალა-მე ვიდევნები? ღან-მე-
-ქარდა საცთური იგი ჯუარი-
საა?

12. [165] ჯერ-იყო, გან-
თუმცა -გეშოვრნეს, რომელნი-
იგი გაშფოთებენ თქუენ.

(ზ)

13. სამეთუ თქუენ აზნაუ-
რებასა ჩინებულ ხართ, ძმანო;
გარნა სოლო აზნაურებაა ეგე
ნუ მიზეზად ჯორცთა, არამედ
სიყუარულისა მისთვს ჰმონებ-
დით ურთიერთარს.

14. სამეთუ ყოველი შჯუ-
ლი ერთითა სიტყვთა აღესრუ-
ლების: [ზ 179] ყიყუარო მო-
ყუასი შენი, ვითარცა თავი თვსი.

15. ღოლო უკუეთუ ურთი-
ერთარს იკბინებოდით და შეიჭა-
მებოდით, იხილეთ, ნუუკუე ურ-
თიერთარს განილინეთ.

AB. 11. წინადაცუეთასა მ, ღათუ] და ლ, თუ მ, რაასალა] რაასათვს მ.
12. -გეშოვრნეს ლმ, თქუენ]—მ.

14. ყოველი ლღ, სიტყვთა]—ღ.

15. უკბენდეთ მ, განილინეთ ურთიერთას მ.

CD. 11. გან-სადმე-ქარვებულ არს შესაბრკოლებელი ჯუარისაა მღ.

12. ჯერ-იყო ჰმ, თუმცა განიკუეთნესცა აღმაშფოთებელნი თქუენი ლღ,

გაშფოთებენ] გაცთუნებენ მ.

13. ეგე] თქუენი მ, ურთიერთას ლღ-ღ.

14. სჯული ლმ.

15. ურთიერთას ლღ-ღ, იკბინებოდ-თ ლ, განილინეთ მ.

(¹) ლევ. 19,18 (ლ ნუსხებში 11 შჯულთა-ს წიგნიც არის მოთითებული).

16. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

16. ღოლო ამას ვიტყვ: სულითა ვიდოდეთ და ჯორცთა გულის თქუმასა ნუ აღასრულებთ.

17. ქამეთუ ჯორცთა გული უთქუამს სულისათჳს, ზოლო სულსა — ჯორცთათჳს; და ესენი მწდომ არიან ურთიერთას, რაათა არა რაა-იგი გინდეს, მას ჰყოფდეთ.

18. ოკუეთუ ჯორცთა¹ იქცევით, არა ხართ შჯულსა ქუეშე.

19. ქამეთუ ცხად არიან საქმენი ჯორცთანი, რომელ არიან: სიძვანი, მრუშებანი, არა-წმიდებანი, ბილწებანი,

20. ღერპთ-მსახურებანი, წამლობანი, მტერობანი, ჯდომანი, შურობანი, გულის წყრომანი, წვალებანი, შფოთებანი,

21. ზირწობანი, მთრვალობანი, თუალ[114]-ბოროტებანი, კაცის-კლვანი, სილოდანი და მსგავსნი ამათნი. აომელსა წინაჲსწარ გეტყვ თქუენ, ვითარ-

AB. 16. გეტყვ 407.

17. ზოლო] და 7, და მას 7.

18. ჯორცთა] სულითა 407, იქცევით] იქმოდით 2, იქცეოდით 7; ქუეშე 4-

19. მრუშებანი]—4707, ბილწებანი]—70.

20. შფოთებანი]—0.

21. ლირწებანი 7, მთრვალობანი] მთავრობანი 7, თუალ-ბოროტებანი, კაცის-კლვანი]—4707, -იგი]—7, პირველ 477, პირველი 2, გარქუ]—7, თქუენ 2.

CD. 17. ურთიერთას 176, და (3)]—0.

18. იქცეოდეთ 0, სჯულსა 1076.

19. არა-წმიდებანი]—0.

CD

16. ღოლო ამას გეტყვ: სულითა ვიდოდეთ და ჯორცთა გულის თქუმასა ნუ აღასრულებთ.

17. ქამეთუ ჯორცთა გული უთქუამს სულისათჳს და სულსა-ჯორცთათჳს; და ესენი მწდომ არიან ურთიერთას, რაათა არა რაა-იგი გინდეს, და მას ჰყოფდეთ.

18. ოკუეთუ სულითა იქცეოდით, არა ხართ შჯულსა ქუეშე.

19. ღოლო ცხად არიან საქმენი ჯორცთანი, რომელ² არიან: სიძვანი, მრუშებანი, არა-წმიდებანი, ბილწებანი,

20. ღერპთ-მსახურებანი, მწამლველობანი, მტერობანი, ჯდომანი, შურობანი, გულის წყრომანი, წვალებანი, შფოთებანი,

21. ჰურნი, კაცის-კლვანი, ლირწებანი, მთრვალობანი, სილოდანი და მსგავსი ამათნი. აომელსა წინაჲსწარ გეტყვ თქუენ, ვითარცა პირველ გარქუ, ვი-

AB

ცა-იგი პირველვე გარქუ, რამეთუ ესევეთარისა მოქმედთა სასუფეველი ღმრთისაჲ ვერ დაიმკვდრონ.

22. ღოლო ნაყოფი სულისაჲ არს: სიყუარული, სიხარული, მშჳდობაჲ, სულგრძელებაჲ, სიტკბოებაჲ, სახიერებაჲ, სარწმუნოებაჲ,

23. ყუდროებაჲ, მოთმინებაჲ. ესევეთარისათჳს არა ძეს შჯული.

24. ღოლო ქრისტე შესუსთა მათ ჯორცნი თჳსნი ჯუარს-აცუნეს ვნებითურთ და გულის თქუმით.

25. ოკუეთუ ცხოველ ვართ სულითა, სულითაცა ვეგნეთ.

26. ნუმცა ვართ მზუაობარ, ურთიერთას მამრალბელ, ურთიერთას მოშურნე.

6

1. ძმანო, უკუეთუ ვინმე დაეპყრას კაცი რომელსამე ბრალსა, თქუენ, სულიერთა მათ, დაამტკიცეთ ეგვეთარი-იგი სულითა მით მშჳდობისათა; ეკრძაღე თავსა შენსა, ნუ-უკუე შენცა განიცადო.

AB. 22. მშჳდობაჲ]—7.

23. ესევეთართათჳს 70.

24. იესუ ქრისტესთა 4, ქრისტე 2, და]—0, თქუმითა 7.

26. მზაობარ 7, მამრალბელ 7, 6, 1. -იგი]—0.

CD. 23. სჯული 1076.

26. მზაობარ 7, ურთიერთას (1) 1, (2) 71.

CD

თარმედ ესევეთარისა მოქმედთა სასუფეველი ღმრთისაჲ ვერ დაიმკვდრონ.

22. ღოლო ნაყოფი სულისაჲ არს: სიყუარული, სიხარული, მშჳდობაჲ, სულგრძელებაჲ, სიტკბოებაჲ, სახიერებაჲ, სარწმუნოებაჲ,

23. ჰყუდროებაჲ, მარხვაჲ, მოთმინებაჲ. ესევეთართათჳს არა ძეს შჯული.

24. [v] ღოლო ქრისტესთა მათ ჯორცნი თჳსნი ჯუარს-აცუნეს ვნებითურთ და გულის თქუმით.

25. ოკუეთუ სულითა ცხოველ ვართ, სულითაცა ვეგნეთ.

26. [bv] ნუმცა ვართ მზუაობარ, ურთიერთარს მამრალბელ, ურთიერთარს მოშურნე.

6

1. ძმანო, უკუეთუ ვინმე დაეპყრას კაცი რომელსამე ბრალსა, თქუენ, სულიერთა მათ, დაამტკიცეთ ეგვეთარი-იგი სულითა მით მშჳდობისათა; ეკრძაღე თავსა შენსა, ნუ-უკუე შენცა განიცადო.

¹ ასეა. მოსალოდნელი იყო «სულითა».

² აქედან აკლია 7-ს ვიდრე: გაიმულებენ (5,19—6,12).

AB

2. ოპრთიერთასი სიმძიმე იტვრთეთ და ესრეთ აღასრუ-
ლეთ შჯული ქრისტესი.

3. ოპკუეთუ ვისმე ეგონოს
რაამე თავი თვისი, და იგი არა-
რაა იყოს, [v] აცთუნებს იგი
თავსა თვისსა.

4. წრამედ საქმენი თვისნი
გამოიცადენინ კაცად-კაცადმან,
და მაშინ თავსა შინა სოლო
თვისსა ქებაა იგი აქუნდინ და ნუ
მოყუსისა მიმართ,

5. სამეთუ კაცად-კაცადსა
თვისი ტვრთი უტვრთავს.

6. უზიარებოდენ უმეცარი
იგი სიტყუასა მას მასწავლე-
ლისასა ყოველსა შინა კეთილსა.

7. ჩუ სცთებით, ღმერთი
არავისგან შეურაცხ-იქმნების.
ჩააცა სთესოს კაცმან, იგიცა
მოიმკოს.

8. სამეთუ რომელმან სთე-
სოს ჯორცთა შინა თვსთა,
ჯორცთაცა შინა თვსთა მოიმ-
კოს სრწნილება; სოლო რო-
მელმან სთესოს სულთა, სული-
საგანცა მოიმკოს ცხოვრება
საუკუნე.

AB. 2. ურთიერთას ო, ესრეთ ო, შჯული] + იგი ო, ქრისტესი ო.

3. თავი თვისი რაამე ო, არაა ო, იგი (2)] — ო.

4. გამოიცადენით ო, მაშინ] + და ო, შინა თვისსა სოლო ო, სოლო თვისსა
შინა ო, ქებაა აქუნდინ თავსა სოლო თვისსა ო.

6. სიტყუასა ო.

8. რამეთუ] სოლო ო, შინა] + შინა ო, ჯორცთა ო, შინა (2)] + ცა ო, ჯორც-
თაცა შინა] — ო, თვსთა] — ო, სულსა სულსაგან ო + ცა ო, ცხოვრება
ო, საუკუნოა ო.

CD. 6,2. ურთიერთას ო, სჯული ო.

3. ეგონოს ვისმე ო, არაა] არააა ო.

4. გამოიცადენ ო, სოლო] — ო.

6. უმეცარი] მოსწავლე ო, ყოველთა შინა კეთილთა ო.

8. სულსა] + შინა ო.

CD

2. ოპრთიერთარს სიმძიმე
იტვრთეთ და ესრეთ აღასრუ-
ლეთ შჯული იგი ქრისტესი.

3. სამეთუ უკუეთუ ვისმე
ეგონოს, ვითარმედ არს რაამე,
და იგი არაა იყოს, თავსა თვისსა
აცთუნებს.

4. წრამედ საქმენი თვისნი გა-
მოიცადენინ კაცად-კაცადმან, და
მაშინ თავისა თვისსა სოლო ქე-
ბაა აქუნდეს და არა მოყუსისა
მიმართ,

5. სამეთუ კაცად-კაცადმან
თვისი ტვრთი იტვრთოს.

6. სოლო ეზიარებოდენ უმე-
ცარი იგი სიტყუასა მასწავლე-
ლისასა ყოველსა შინა კეთილსა.

7. ჩუ სცთებით, ღმერთი
არა შეურაცხ-იქმნების. სამეთუ
რააცა-იგი სთესოს კაცმან, იგი-
ცა მოიმკოს.

8. სამეთუ რომელმან სთე-
სოს ჯორცთა შინა თვსთა,
ჯორცთა მიერ თვსთა მოიმკოს
სრწნილება; სოლო რომელმან
სთესოს სულსა თვისსა, სულსა-
გან თვისსა მოიმკოს ცხოვრება
საუკუნოა.

AB

9. სოლო კეთილისა საქმე
ნუმცა გუეწყინების, რამეთუ
ქამსა თვისსა მოვიმკოთ, და ნუმ-
ცა დავჰსნდებით.

10. წუ უკუე, ვიდრე ქამი
გუაქუს-ლა, ვიქმოდით კეთილსა
ყოველთა მიმართ, უფროას სო-
ლო სახლეულთა მათ მიმართ
სარწმუნოებისათა.

(მაგი 75)

11. [115] წუ ისილეთ, რა-
ოდენი წიგნები მივწერე ჯელითა
ჩემითა თქუენდა.

12. სომელთა-იგი ჰნებავეს
პირ-შუენიერებაა ჯორცთა,
იგინი გაიძულევენ თქუენ წინა-
დაცუეთასა, გარნა რაათა ჯუ-
არსა ქრისტესსა არა შეუდგენ.

13. წრცალა იგინი თვთ წი-
ნადაცუეთილნი შჯულსა იმარ-
სვენ, არამედ ჰნებავეს თქუენი
წინადაცუეთაა, რაათა თქუენი-
თა მით ჯორცთა იქადოლიან;

CD

9. სოლო კეთილისა საქმე
ნუმცა გუეწყინების, რამეთუ
თვისსა ქამსა მოვიმკოთ, არა თუ
მოვმედგოდეთ.

10. წუ უკუე, ვიდრე ქამი
გუაქუს-ლა, [ხ 180] ვიქმოდით
კეთილსა [166] ყოველთავე მი-
მართ, სოლო უფროასად სახ-
ლეულთა მათ მიმართ სარწმუ-
ნოებისათა.

(75)

11. წუ ისილეთ, რაოდენი
წიგნები მივწერე თქუენდა ჯელი-
თა ჩემითა.

12. სომელთა-იგი ჰნებავეს
პირ-შუენიერებაა ჯორცთა,
იგინი გაიძულევენ თქუენ წინა-
დაცუეთად, გარნა სოლო რაათა
ჯუარსა ქრისტესსა არა შეუდ-
გენ.

13. სამეთუ არცალა თვთ
იგი წინადაცუეთილნი შჯულსა
იმარსვენ, არამედ ჰნებავეს თქუენ-
ნი წინადაცუეთაა, რაათა თქუენი-
თა მით ჯორცთა იქადო-
ლიან.

AB. 9. კეთილისა] კეთილ არს ო, საქმე ო, ნუმცა] + უკუე ო, გუეწყინების ო, გეწ-
ყინების ო, დავჰსნდებით ო.

10. მაქუს-ლა ო, ყოველთა] + ვე ო, მიმართ (2)] — ო.

11. რადენი ო, თქუენდა ჯელითა ჩემითა ო.

12. პირ-შუენიერებაა ო, თქუენ] — ო, წინადაცუეთად ო, ქრისტესსა ო, ქრის-
ტესსა ო, ქრისტესსა ო, შეუდგეთ ო.

13. თვთ] — ო, თვთ იგი ო.

CD. 10. ვიქმოდეთ ო, ყოველთა ო, სარწმუნოებისათა ო.

11. რადენი ო, რადენი ო, რაოდენი წიგნები] რაბამითა წერილითა ო.

13. წინადაცუეთილნი იგი ო, სჯულსა ო.

¹ აქედან ეფესელთა წიგნამდე (ფ. 247, გლ. 6,10—6,19) ო სხვა ჯელითა ნაწერი, გვიანდელი.

AB

14. ჰოლო ჩემდა ნუ იყოფინ სიქადულ, გარნა ჯუარიტა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესითა, რომლისათჳს სოფელი ჩემდამო ჯუარს-ცუმულ არს და მე — სოფლისა.

15. წმიერიტგან არცა წინადაცუეთილებაა რაა არს, არცა წინადაუცუეთილებაა, არამედ ახალი დაბადებული¹.

16. ზა რომელნი წესსა მას ზედა ეგნენ, მშუდობაა მათ ზედა და წყალობაა სსრაჴლსა ზედა ღმრთისასა.

17. წმიერიტგან შურომასა ნუვინ შემამთხუენ მე; რამეთუ მე ვნებანი იგი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესნი ჳორცთა შინა ჩემთა მიტჳრთვან.

18. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი სულისა თქუენისა თანა, ძმანო. წმენ.

სავლე მოციქულისა წიგნი ლალატელთა მიმართ მიიწერა სრომით. შუქლი სჳ².

AB. 14. ქრისტესითა 40, ჯუარ-ცუმულ 400.

15. ამიერიტგან]—4, და არცა 40.

17. შრომასა 400, შემამთხუენ 4, მე (2)]—7, ვნებანი] ტანჯვანი 47, ქრისტესნი 40, მიტჳრთვ(რთვ)ან 4.

18. ქრისტესი 40, თანა] + იუვენ 0, ამჴნ 40. (დასას.) პავლჳ 4, პავლჳს 4, მიწერა 4, ჳრომეთ 40, მუქლი სჳ]]—0.

CD. 14. უფლისა] 0-4 0.

15. წინადაცუეთილებითა რაას 0, წინადაუცუეთილებაა 07, წინადაუცუეთილებაა 4.

16. რადენნი 1-4, რადოდენნი 0.

17. უფლისა] 0-4 0, მიტჳრთვან 0.

18. უფლისა] 0-4 0, თქუენი 0, ძმანო 0. (დასასრ.) მიწერა 0, ორას ოთხმოცდა ცამეტი] სჳ 4-4, სჳ 0+თავნი 74, წამებანი 74 4.

¹ მითითებაა 4-ში: 74 მოსეს საიდუმლოასაგან. ² 7-ს აკლია მე-18 მუხლი და დასასრული.

CD

14. ჰოლო ჩემდა ნუ იყოფინ სიქადულ, გარნა ჯუარიტა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესითა, რომლისათჳს სოფელი ჩემდამო ჯუარ-ცუმულ არს და მე — სოფლისა.

15. ქამეთუ ქრისტე შესუს მიერ არცა წინადაცუეთილებაა რას შემპლებელ არს, არცა წინადაუცუეთილებაა, არამედ ახალი დაბადებული.

16. ზა რადენნი წესსა ამას ზედა ეგნენ, მშუდობაა მათ ზედა და წყალობაა და სსრაჴლსა ზედა ღმრთისასა.

17. წმიერიტგან შრომასა ნუვინ შემამთხუენ მე; რამეთუ მე საწერტელნი იგი უფლისა შესუსნი ჳორცთა შინა ჩემთა მიტჳრთვან.

18. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი სულისა თქუენისა თანა, ძმანო. წმინ.

ლალატელთა მიმართ მიწერა სრომით. შუქლი ორას ოთხმოცდა ცამეტი.

AB

[v]

სავლე მოციქულისა წიგნი უფესელთა მიმართ. საკითხავი 4.

CD

[167]

სავლე მოციქულისა წიგნი უფესელთა მიმართ.

1

1. სავლე, მოციქული შესუ ქრისტესი ნებითა ღმრთისაათა, წმიდათა მაგათ, რომელნი ხართ უფესოს შინა, ქრისტე შესუს მიმართთა:

2. შადლი თქუენდა და მშუდობაა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუენისა და უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესა.

(ძავი 4)

3. ხურთხეულ არს ღმერთი და მამაა უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი, რომელმან იგი მაკურთხნა ჩუენ ყოვლითა მით კურთხევითა სულიერითა ცათა შინა ქრისტეს მიერ.

AB. (სათ.) პავლჳ 4, პავლჳს 4, პირველი 4, საკითხავი 4]]—4, უფესელთა მიმართ პავლჳს მოციქულისა საკითხავი 7.

1,1. პავლჳ 4, ქრისტესი 40, უფეს 7, ქრისტე 0, მიმართთა] მიერთა 7, ქრისტე შესუს მიმართთა]]—0 4.

2. ჩუენისა (1)]—0 7, (2)—4 4, ქრისტესა 4, ქრისტესსა 0.

3. ქრისტესი 4, მით]]—4, სულიერითა]]—0, ქრისტეს 40, მიერ] მიმართ 7.

CD. 1,2. ქრისტესსა 4.

¹ 7-ს აკლია აქედან ვიდრე: გუაუწუა ჩუენ (უფ. 1,1—1,9).

AB

4. ჴითარცა-იგი გამოგვრჩინა ჩუენ მას შინა სოფლის დაბადების წინათგან, რაათა ვიყვნეთ ჩუენ წმიდა და უბიწო წინაშე მისსა სიყუარულით.

5. წინააღმდეგ გამოგუარჩინა ჩუენ შვილებად ჴესუ ქრისტეს მიერ მისა მიმართ სათნოებისაებრ ნებისა მისისა,

6. საქებულად დიდებისა მადლისა მისისა, რომელ-იგი მოგუამაღლა ჩუენ საყუარელისა მის მიერ,

7. ღმრთისა მიერ გუაქუს ჩუენ გამოგვჩინა სისხლითა მისითა, მოტევება ცოდვათა ჩუენთა სიმდიდრისაებრ მადლისა მისისა,

8. ღმრთელ-იგი გარდაჰმატა ჩუენდა მომართ ყოვლითა სიბრძნითა [116] და გონიერებითა.

9. ჴუაუწყა ჩუენ საიდუმლო იგი ნებისა მისისა სათნოებისაებრ მისისა, რომელ-იგი წინააღმდეგ განაჩინა მას შინა

10. ჴანსაგებულად აღსავსებისა მის ქამთაჲსა, თავად-ყოფად ყოველივე ქრისტეს მი-

CD

4. ჴითარცა-იგი გამოგვრჩინა ჩუენ მის მიერ უწინარეს სოფლის დაბადებისა, რაათა ვიყვნეთ ჩუენ წმიდა და უბიწო წინაშე მისსა სიყუარულით.

5. წინააღმდეგ გვჩინა ჩუენ შვილებად ჴესუ ქრისტეს მიერ მისა მიმართ სათნოებისაებრ ნებისა მისისა,

6. საქებულად დიდებისა მადლისა მისისა, რომლითა მოგუამაღლა ჩუენ საყუარელისა მის მიერ,

7. ღმრთისა მიერ გუაქუს ჩუენ გამოგვჩინა სისხლითა მისითა და მოტევება ცოდვათა ჩუენთა სიმდიდრისაებრ მადლისა მისისა,

8. ღმრთელი-იგი გარდაჰმატა ჩუენდა მომართ ყოვლითა სიბრძნითა და გონიერებითა.

9. ჴუაუწყა ჩუენ საიდუმლო იგი ნებისა მისისა სათნოებისაებრ მისისა, რომელი-იგი წინააღმდეგ განაჩინა მას შინა

10. ჴანსაგებულად აღსავსებისა მის ქამთაჲსა, თავ-ყოფად ყოველივე ქრისტეს მიმართ, რა-

AB. 4. გამოგვრჩინა ႠႡ, ჩუენ] — Ⴂ, მისა 'ხႡ.

5. გამოგუარჩინა ႡႢ, ქრისტეს Ⴁ.

6. რომელ-იგი... მის მიერ]—Ⴁ, მის]—Ⴂ, მიერ] + მისა თვისისა Ⴂ.

7. მაქუს ႡႡ, და მოტევება Ⴁ, ჩუენთაჲ]—Ⴂ.

8. რომელი-იგი ႢႡ.

9. იგი]—ႠႢ, რომელმან-იგი Ⴂ, რომელი-იგი Ⴁ.

10. განსაგებულად განსაუენებულად, აღსავსებისა ႡႢ, ქრისტეს Ⴁ.

CD. 5. მისსა ႡႡ.

6. მოგუამაღლა ჩუენ] სახარულევან მუენა Ⴁ.

8. გონიერებითა] მეცნიერებითა Ⴁ.

9. საიდუმლო Ⴁ, იგი]—Ⴁ.

10. განსაგებულად ႡႡ, აღსავსებისა ႡႡႡ.

AB

მართ, რა-იგი არს ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა;

11. Ⴂისა მიმართ, რომელსა ზედაცა განვეწესენით და წინააღმდეგ ვიჩინენით ნებითა ღმრთისაჲთა, რომელმან-იგი ყოველივე შექმნა ზრახვისაებრ ნებისა მისისა,

12. Ⴂაათა ვიყვნეთ ჩუენ საქებულად დიდებისა მისისა, რომელნი-ესე წინააღმდეგ მოსავ ვიყვენით ქრისტესა.

13. ღმრთელ-იგი თქუენ გესმა სიტყუაჲ იგი ჴემმარიტებისა, სახარებაჲ იგი ცხოვრებისა¹ თქუენისა, რომლითა-იგი გრწმენა და აღიბეჭდენით სულითა მით წმიდითა აღთქმისაჲთა,

14. ღმრთელ-იგი არს წინდი მკვდრობისა ჩუენისაჲ გამოსაჴსრად შეწევნისა ჩუენისათჴს, საქებულად დიდებისა მისისა.

(Ⴁავი Ⴁ)

15. Ⴂმისთჴს მეცა მესმა თქუენი ეგე სარწმუნოებაჲ უფ-

CD

იგი არს ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა;

11. Ⴂისა მიმართ, რომელსა შინაცა განვეწესენით და წინააღმდეგ ვიჩინენით ნებითა ღმრთისაჲთა, რომელმან-იგი ყოველივე შექმნა ზრახვისაებრ ნებისა მისისა,

12. [Ⴂ 181] Ⴂაათა ვიყვნეთ ჩუენ საქებულად დიდებისა მისისა, რომელნი-ესე წინააღმდეგ მოსავ ვიყვენით ქრისტესა.

13. ღმრთისა მიერ და თქუენცა გესმა სიტყუაჲ იგი ჴემმარიტებისა, სახარებაჲ იგი ცხოვრებისა თქუენისა, რომლითა-ცა-იგი გრწმენა და აღიბეჭდენით სულითა მით წმიდითა აღთქმისაჲთა,

14. ღმრთელ-იგი არს წინდი მკვდრობისა ჩუენისაჲ გამოსაჴსრად შეწევნისა ჩუენისა, საქებულად დიდებისა მისისა.

(Ⴁ)

15. Ⴂმისთჴს მეცა მესმა თქუენი ეგე სარწმუნოებაჲ [168]

AB. 11. რომელსა ზედა Ⴁ, ზედაცა] შინაცა ႡႡ, შინა Ⴂ, და წინააღმდეგ ვიჩინენით]—Ⴂ, ყოველი ႢႡ.

12. ჩუენ]—Ⴁ, რომელსა-ესე Ⴁ, ქრისტესა ႡႡ.

13. რომელი-იგი, თქუენ] + Ⴁ ႡႡႡ, იგი (1)] — ႡႢ, ცხოვრებისა ႡႡႡ, მით] — Ⴂ.

14. რომელი-იგი ႡႢ, ჩუენისათჴს] ჩუენისა Ⴁ.

15. ქრისტესა ႡႡ, რომელი Ⴁ.

CD. 11. მისსა ႡႡ, განვეწესენით] განვიწილენით Ⴁ.

12. საქებელ Ⴁ, ვიყვენით] ვიქმნენით Ⴁ, ქრისტესსა Ⴁ.

13. ღმრთითა-იგი Ⴁ.

¹ Ⴁ-ში «ცხოვრებისა» უფილა, მაგრამ ვ ამოუფხევეთ.

AB

ლისა მიერ შესუ ქრისტესა და სიყუარული იგი, რომელ გაქუს [V] ყოველთა მიმართ წმიდათა.

16. ღრა დავსცხრები მადლობითა თქუენთჳს, ჳსენებასა ვჰყოფ ლოცვათა შინა ჩემთა,

17. ჰაათა ღმერთმან უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესმან მამან ღიდებისამან, მოგცეს თქუენ სული სიბრძნისა და გამოცხადებისა მეცნიერებითა მისითა.

18. ბა განანათლნეს თუალნი გულისა თქუენისანი, რაათა იცოდით თქუენ, რაჲ-იგი არს სასოებაჲ ჩინებისა მის მისისაჲ, და რაჲ-იგი არს სიმდიდრე ღიდებისა მის მკჳდრობისა მისისაჲ წმიდათა შინა,

19. ბა რაჲ-იგი არს გარდამატებული სიმდიდრე ძლიერებისა მისისაჲ ჩუენდა მომართ მორწმუნეთა შეწევნისაებრ სიმტკიცისა ძლიერებისა მისისა,

20. ჰომელ ქმნა ქრისტეს თანა, რამეთუ აღადგინა იგი

CD

უფლისა შესუ მხერ და სიყუარული იგი, რომელ გაქუს ყოველთა მიმართ წმიდათა.

16. ღრა დავსცხრები მადლობითა თქუენთჳს, ჳსენებასა თქუენსა ვჰყოფ ლოცვათა შინა ჩემთა,

17. ჰაათა ღმერთმან და მამან უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესმან, ღმერთმან ღიდებისამან, მოგცეს თქუენ სული სიბრძნისა და გამოცხადებისა მეცნიერებითა მისითა.

18. ბა განანათლნეს თუალნი გულისა თქუენისანი, რაათა იცოდით თქუენ, რაჲ-იგი არს სასოებაჲ ჩინებისა მისისაჲ, და რაჲ-იგი არს სიმდიდრე ღიდებისა მის მკჳდრობისა მისისაჲ წმიდათა შორის,

19. ბა რაჲ-იგი არს გარდამატებული სიმდიდრე ძლიერებისა მისისაჲ ჩუენდა მომართ მორწმუნეთა შეწევნისაებრ სიმტკიცისა ძლიერებისა მისისა,

20. ჰომელ ქმნა ქრისტეს თანა, რამეთუ აღადგინა იგი

AB

მკუდრეთით და დასუა იგი მარჯუენით მისა ზეცათა შინა,

21. Ⴀჳზეშთაჲს ყოველთა მთავრობათა და ჳელმწიფებათა და ძალთა და უფლებათა და ყოველსავე სახელსა, რომელ სახელ-დებულ არს არა სოლო ამას სოფელსა, არამედ მერმესაცა მას.

22. ბა ყოველივე დაამორჩილა ქუეშე ფერჯთა მისთა [117] და იგი მოსცა მთავრობად უფროჲს ყოველთა ეკლესიასა.

23. ჰომელ-იგი არს გუამი მისი, აღსავსებაჲ იგი, რომელმან-იგი ყოველი ყოველსა შინა აღავსო.

2 (ნავი 3)

1. ბა თქუენ ოდესმე მკუდარ იყვენით ბრალითა და ცოდვითა თქუენითა,

2. Ⴀდეს-იგი სადამე ხვდოდეთ მას შინა მსგავსად ჟამთა მათ ამის სოფლისათა, მთავრისა მისებრ ჳელმწიფებისა აერისა, სულისა, რომელ-იგი აწ იჰმს ნაშობთა მათ შორის ურჩებისათა,

თა,

AB. 21. უზეშთაჲს ႠႡ, და (2)]—ႠႡ.

22. ქუეშე Ⴀ, მთავრობად]+მას Ⴁ, ეკლესიათა Ⴁ.

23. რომელი-იგი Ⴁ, აღსავსებაჲ იგი]—Ⴁ, -იგი]—Ⴁ, ყოველი]+ვე Ⴁ.

2,2. ჰხვდოდეთ ႡႡ, მათ (1)]+შინა Ⴁ, ჳელმწიფისა Ⴀ, რომელი-იგი Ⴁ.

იჰმნა Ⴁ, შორის] ზედა Ⴁ.

CD. 21. რომელი Ⴁ.

22. მთავრობად] თავად Ⴁ.

23. -იგი]—ႠႡ, აღსავსებაჲ ყოველისავე ყოველსა შინა აღმავსებელი-

საჲ ႠႡ.

2,2. ჰხვდოდეთ Ⴀ, ჳაერისა ႠႡ, ურჩებისაჲთა ႡႡ.

¹ დამოწმება ასლავს Ⴁ-ს ფსალმუნზე მითითებით სათვალავის გარეშე, სოლო Ⴁ-ს — Ⴁ ფსალმუნზე.

AB. 17. ღმერთმან]+და მამამან Ⴁ, ქრისტესმან ႠႡ, მამამან] ღმერთმან ႠႡ.

18. თქუენ]—Ⴁ, ჩინებისა ნებისა Ⴁ, მის (1)]—ႠႡ, (2)—Ⴁ, სიმდიდრე ႡႡ, მისა Ⴁ.

20. ქრისტეს Ⴀ, მისა Ⴁ.

CD. 16. ლოცვასა შინა ჩემსა Ⴁ.

17. და მამამან] — ႠႡ, ღმერთმან (2)] მამამან ႠႡ, სიბრძნისაჲ Ⴀ.

18. გულისა] გონებისა Ⴀ.

19. მისისაჲ Ⴀ.

20. რომელმან ႡႡ, დასუა]+იგი Ⴁ («იგი» ჩამატებულია სხვა ხელით Ⴁ-ში); მისა ႠႡ.

AB

3. ჰომელთა შინა ჩუენცა ყოველნი ვიქცეოდეთ ოდესმე გულის თქუმიტა მით ჯორცთა ჩუენთაჲთა, ვჰყოფდით ნებასა ჯორცთა ჩუენთასა და გონებათასა და ვიყვენით ბუნებით შვილნი რისხვისანი, ვითარცა-იგი სსუანი.

4. ღოლო ღმერთი, რამეთუ დიდ არს წყალობითა, მრავლითა სიყუარულითა მისითა, რომლითა-იგი შემეყუარნა ჩუენ,

5. თა ვიყვენით ჩუენ მკუდარ შეცოდებითა ჩუენითა, განგუაცხოველნა ჩუენ ჭრისტეს თანა, — მადლითა ხარტ თქუენ გამოჰსნილ, —

6. [v] თანა-აღმადგინნა და თანა-დამსხნა ზეცათა შინა ჭრისტე შესუხს მიერ,

7. ჰაჲთა აჩუენოს ჟამთა მათ მომავალთა გარდამატებული იგი სიმდიდრჲ მადლისა მისისაჲ სიტკბოებით ჩუენ ზედა ჭრისტე შესუხს მიერ.

CD

3. [v] ჰომელთა შინა და ჩუენცა ყოველნი ვიქცეოდეთ ოდესმე გულის თქუმათა შინა ჯორცთა ჩუენთასა, ვჰყოფდით ნებასა ჯორცთა და გონებათასა და ვიყვენით ბუნებით შვილნი რისხვისანი, ვითარცა-იგი სსუანი.

4. ღოლო ღმერთმან, რამეთუ მდიდარ არს წყალობითა, მრავლითა სიყუარულითა მისითა, რომლითა-იგი შემეყუარნა ჩუენ,

5. თა რამეთუ ვიყვენით ჩუენ მკუდარ შეცოდებითა, ჭრისტეს თანა განგუაცხოველნა, — მადლითა ხარტ თქუენ გამოჰსნილ, —

6. თა თანა-აღმადგინნა და თანა-დამსხნა ზეცათა შინა ჭრისტე შესუხს მიერ,

7. ჰაჲთა აჩუენოს ჟამთა მათ მომავალთა გარდამატებული იგი სიმდიდრჲ მადლისა მისისაჲ სიტკბოებით ჩუენ ზედა ჭრისტე შესუხს მიერ.

AB. 3. ოდესმე ვიქცეოდეთ ყოველნი თ, მით]—ქ, ნებათა ქ, და გონებათასა]—თ, -იგი]—ქ.

4. წყალობითა] + და ღთ.

5. და] + რამეთუ ქ, ჩუენ (1)]—ქ, ჩუენითა] + და ღ, ქრისტეს ღ, გამოჰსნილ თქუენ ქ.

6. და თანა-აღმადგინნა ღთ.

7. სიტკბოებითა ქ, ქრისტჲ ღ.

CD. 4. რამეთუ] რომელი-იგი თქ, -იგი]—თქ.

5. და]—ქ, განგუაცხოველნა] გუაცხოვნა ჴ, განმაცხოველნა ქრისტეს თანა თქ.

7. სიტკბოებითა თქ.

AB

8. ჰამეთუ მადლითა ხარტ გამოჰსნილ სარწმუნოებისაგან, და ესე არა თქუენგან, არამედ ღმრთისა ნიჭი არს:

9. ჴრა საქმეთაგან, რაჲთა არავინ იქადოდის.

10. ჰამეთუ მისნი შექმნულნი ვართ და დაბადებულნი ჭრისტე შესუხს მიერ საქმეთაჲთა, რომელ-იგი წინაჲსწარ განჰმზადა ღმერთმან, რაჲთა მას შინა ვიდოდით.

11. ჴმისთჲს მოიჰსენეთ, რამეთუ თქუენ, ოდესმე წარმართნი ეგე ჯორცითა, რომელთა გერქუა წინადაცუეთელ მის გამო, რომელსა-იგი ერქუა წინადაცუეთილება ჯორცითა მით ჴელით ქმნულითა,

12. ჰამეთუ იყვენით მას ჟამსა თჳნიერად ჭრისტესა, უცხო იყვენით ცხოვრებისა მისგან ჴსრატლისა და სტუმარ შჯულთა მათგან აღთქუმისათა, სასოებაჲ არა გაქუნდა და უღმრთო იყვენით სოფელსა შინა.

CD

8. ჰამეთუ მადლითა ხარტ გამოჰსნილ სარწმუნოებისა მიერ, და ესე არა თქუენგან, არამედ ღმრთისა ნიჭი არს:

9. ჴრა საქმეთაგან, რაჲთა არავინ იქადოს.

10. ჰამეთუ მისნი [ზ 182] შექმნულნი ვართ და დაბადებულნი ჭრისტე შესუხს მიერ საქმეთაჲთა კეთილთა, რომელთაჲთაჲს წინაჲსწარ განჰმზადა ღმერთმან, რაჲთა მათ შინა ვიდოდით.

11. ჴმისთჲს მოიჰსენეთ, რამეთუ თქუენ, ოდესმე წარმართნი ეგე ჯორცითა, რომელთა გერქუა წინადაცუეთელ მის გამო, რომელსა-იგი ერქუა წინადაცუეთილება ჯორცითა მით ჴელით ქმნულითა,

12. ჰამეთუ იყვენით მას ჟამსა შინა თჳნიერად ჭრისტესა, უცხო-ქმნულნი მოქალაქობისა მისგან ჴსრატლისა და უცხო რჩულთა მათგან აღთქუმათასა, სასოებაჲ არა გაქუნდა, და უღმრთო იყვენით სოფელსა შინა.

AB. 8. რამეთუ]—თქ, თქუენგან] თქუენ+არს თ.

10. ქრისტჲ, რომელი-იგი თქ, განმზადა ღთ.

11. არამედ ამისთჲს თ, რამეთუ]—თ, მოიჰსენეთ ღ, წინადაცუეთელ... ერქუა]—თ, წინადაცუეთილება ქ, ქმნულითა] უქმნელითა თ.

12. ჟამსა] + შინა ღთ, ქრისტესა ღ, ცხოვრებისა მისგან] ცხოვრებისაგან ღ, ცხოვრებისა თქ, მათგან] მათ ქ.

CD. 9. იქადოდი თ.

11. ქმნულითა] უქმნელითა ჴ.

12. ჟამსა] — ჴ, თჳნიერი თ, ქრისტესსა თქ, უცხო-ქმნულნი ჴ, სჯულთა თქ.

AB

13. [118] ჰოლო აწ ეგერა
 ღრისტე ზესუას მიერ თქუენ ეგე,
 რომელნი იყვენით ოდესმე
 შოვრს, იქმენით მასლობელ
 სისხლითა ქრისტესითა.

14. ჩამეთუ იგი თავადი არს
 მშვდობაჲ ჩუენი, რომელმან
 შექმნა ორივე ერთად და შოვა-
 კედელი იგი ზღუდისაჲ მის დაჰ-
 წსნა,

15. შტერობაჲ იგი ჯორცი-
 თა მისითა, შჯული იგი მცნება-
 თაჲ მათ ბრძანებითა უადრშისი-
 თა განაქარვა, რაჲთა ორივე იგი
 დაჰბადოს მას შინა ერთად ახ-
 ლად კაცად ყოფად მშვდობისა

16. ოა დააგნეს ორნივე იგი
 ერთითა მით ჯორციითა ღმერთსა
 ჯუარისაგან, მოკლა მტერობაჲ
 იგი მას შინა,

17. ოა მოვიდა და გახარა
 მშვდობაჲ თქუენ, შორიელთა,
 და მშვდობაჲ — მასლობელთა,

18. ჩამეთუ მის მიერ მაქუს
 ჩუენ მიახლებაჲ იგი ურთიერთას
 ერთითა სულითა მამისა მიმართ.

AB. 13. რომელნი ეგე ლ, შორს 407, ქრისტესითა 40.

14. შუვა-კედელი ზ477, იგი (2) — 40, დაწსნა ლ.

15. ჯორციითა] + მით 4, და შჯული 470, ბრძანებითა] — ზ, უადრშისითა] —
 ზ470, განაქარვა ბრძანებითა 0, ახლად 7.

16. და] — 7.

17. და (2) — 0.

18. ერთითა] + მით 4.

CD. 13. იყვენით ოდესმე შორს 76.

14. შუვა-კედელი 7.

15. სჯული 1076.

17. გუხარა 7.

18. ურთიერთას 176.

CD

13. ჰოლო აწ ღრისტე ზესუას
 მიერ თქუენ, რომელნი-ეგე
 ოდესმე იყვენით [169] შორს,
 იქმენით მასლობელ სისხლითა
 მით ღრისტესითა.

14. ჩამეთუ იგი თავადი არს
 მშვდობაჲ ჩუენი, რომელმან
 შექმნა ორივე ერთად და შუა-
 კედელი ზღუდისაჲ მის დაჰწსნა,

15. შტერობაჲ იგი ჯორციითა
 მისითა, შჯული იგი მცნებათაჲ
 მათ ბრძანებითა განაქარვა, რაჲ-
 თა ორივე იგი დაჰბადოს მას ში-
 ნა ერთად ახლად კაცად ყოფად
 მშვდობისა

16. ოა დააგნეს ორნივე იგი
 ერთითა მით ჯორციითა ღმერთ-
 სა ჯუარისა მიერ, მოკლა მტე-
 რობაჲ იგი მას შინა,

17. ოა მოვიდა და გახარა
 მშვდობაჲ თქუენ, შორიელთა
 და მასლობელთა,

18. ჩამეთუ მის მიერ მაქუს
 ჩუენ მიახლებაჲ იგი ურთიერთ-
 არს ერთითა სულითა მამისა მი-
 მართ.

AB

19. ღმირითგან არღარა
 ხართ უცხო და მწირ, არამედ
 თანა-მოქალაქე ხართ წმიდათა
 და სახლეულ ღმრთისა,

20. ღმრთეულ ხართ სა-
 ფუძეულსა ზედა მოციქულთასა
 და წინააღმართმეცხუელთასა,
 რომლისა თავ საკიდურთა მის-
 თა [v] არს ღრისტე ზესუ,

21. ჰომელსა ყოველი შტე-
 ბული და შენაწევრებული ორძის
 ტაძრად წმიდად უფლისა მიერ,

22. ჰომელსა ზედა თქუენცა
 თანა-აღმშენებულ ხართ სამკვდ-
 რებელად ღმრთისა სულითა.

3 (გავი 3)

1. ღმრთის მე, საველე, კრუ-
 ლი ზესუ ღრისტესი, თქუენ
 წარმართათჳს.

2. ოკუეთუ გასმიეს მოლუა-
 წებაჲ იგი მადლისა მის ღმრთი-
 საჲ, რომელ მოცემულ არს ჩემ-
 და თქუენდა მიმართ,

3. ჩამეთუ გამოცხადებით
 მეუწყა მე საიდუმლოჲ იგი, ვი-

CD

19. ღმირითგან უკუე არღა-
 რა ხართ უცხო და მწირ, [bv]
 არამედ თანა-მოქალაქე¹ წმი-
 დათა და სახლეულ ღმრთისა,

20. ღმრთეულ საფუძეულ-
 სა ზედა მოციქულთასა და წი-
 ნააღმართმეცხუელთასა, რომლი-
 სა თავ საკიდურთა მისთა არს
 ღრისტე ზესუ,

21. ჰომლითა ყოველი შე-
 ნებული, შენაწევრებული, ორ-
 ძის ტაძრად წმიდად უფლისა
 მიერ,

22. ჰომელსა ზედა თქუენცა
 თანა-აღმშენებულ ხართ სამკვდ-
 რებელად ღმრთისა სულითა.

3 (ბ)

1. ღმრთის მე, საველე, კრუ-
 ლი ღრისტე ზესუასი, თქუენ
 წარმართათჳს.

2. ოკუეთუ გასმიეს მო-
 ლუაწებაჲ იგი მადლისა ღმრთი-
 საჲ, რომელ მოცემულ არს ჩემ-
 და თქუენდა მიმართ,

3. ჩამეთუ გამოცხადებით
 მეუწყა მე საიდუმლოჲ იგი, ვი-

AB. 19. ამირითგან] ამის მიერ 0, ღმრთისა 76.

20. აღმშენებულ 47, ქრისტე 40.

21. შენებული 477, და] — 7, წმიდად ტაძრად 4.

22. თანა-აღმშენებულ 47, აღმშენებულ 0.

3,1. პავლ 4, ქრისტესი 40.

2. მის] — 7, რომელი 7.

3. უწინარე 4, უწინარესრე 7.

CD. 20. მოციქულთა 0, მისთასა 0, იესუ ქრისტე 76.

22. თანა-აღმშენებულ] აღმშენებულ 0.

3,2. მოლუაწებაჲ] განგებულებაჲ 4, მიმართ] მომართ 0.

3. საიდუმლოჲ 7, მცირე 0.

¹ აქედან აკლავს 7-ს, ვიდრე: დამტკიცებულნი (ეფ. 2,19—3,18).

AB

თარცა-იგი მცირედ უწინარეს-
რე მიეწერე თქუენდა,

4. ძაოდენ შეუძლოთ ცნო-
ბად გულისხმის-ყოფად იგი ჩემი
საიდუმლოა იგი ქრისტესი,

5. რომელ ნათესავსა სხუა-
სა არა გამოეცხადა ძეთა კაცთა-
სა, ვითარ-ესე აწ გამოეცხადა
წმიდათა მოციქულთა მისთა და
წინააღმართებულთა სულითა
წმიდითა,

6. ძაათა იყვნენ წარმართნი
თანა-მკვდრ და თანა-ჟორც და
თანა-მყოფ აღთქუმისა მის
ქრისტე შესუხს მიერ სახარებო-
თა მით,

7. [119] ძომლისა ვიქმენ მე
მსახურ ნიჭისა მისებრ მადლისა
ღმრთისა, მოცემულისა ჩემდა
შეწევნითა ძალისა მისისაათა.

8. ჟე, უმრწემესსა ყოველ-
თა წმიდათასა, მომეცა მადლი
ესე წარმართთა შორის ხარებად
გამოუკულებელი იგი სიმდიდრე
ქრისტესი

9. ზა განათლებად ყოველ-
თა, რაჲ-იგი არს განგებად საი-
დუმლოასა მის დაფარულისა

CD

თარცა-იგი უწინარეს მიეწერე
თქუენდა მცირედრე,

4. ძომლითა შემძლებელ
ხარტ, აღმოიკითხოთ რაჲ, ცნო-
ბად გულის[ვ]ქმის-ყოფისა მის
ჩემისა საიდუმლოათა მით ქრი-
სტესითა,

5. ძომელი ნათესავსა სხუა-
სა არა გამოეცხადა ძეთა კაც-
თასა, ვითარ-ესე აწ გამოეცხადა
წმიდათა მისთა მოციქულთა და
წინააღმართებულთა სულითა
წმიდითა,

6. ძაათა იყვნენ წარმართნი
თანა-მკვდრ და თანა-ჟორც და
თანა-მყოფ აღთქუმისა მის
ღმრთისა ქრისტეს მიერ სახა-
რებითა მით,

7. ძომლისა ვიქმენ მე მსა-
ხურ ნიჭისა მისებრ მადლისა
ღმრთისა, მოცემულისა ჩემდა
შეწევნისაებრ ძალისა მისისა.

8. ჟე, უმრწემესსა ამას ყო-
ველთა წმიდათასა, მომეცა მად-
ლი ესე წარმართთა შორის ხა-
რებად [ხ 183] გამოუკულებელი
იგი სიმდიდრე ქრისტესი.

9. ზა განათლებად ყოველთა,
რაჲ-იგი არს განგებულებაჲ იგი
საიდუმლოასა მის დაფარული-

- AB. 4. რადენ 4^ლ7^ლ, გულისქმის-ყოფად 7, იგი (2) ესე 8, — 4^ლ, ქრისტესი 4^დ.
5. სხუასა] — 7, კაცთა 8, მისთა მოციქულთა 7.
6. იყვნენ 7, აღთქუმისა 7, მის] + მიერ 8, სახარებისა მის 4^დ.
7. მადლითა ღმრთისაათა 7, ღმრთისაასა 4^დ, მოცემული 8.
8. უმრწემესსა 4, უმრწემესსა 7^დ, უმრწემესსა + ამას 7, მომეცა] + მე 7,
იგი] — 8, ქრისტესი 4.
9. განათლებად 8, საიდუმლოასა 4^დ, ყოველივე] + იგი 4, ყოველი 8^ლ.

- CD. 8. გამოუკულებელი 7.
9. საიდუმლოასა 7^ხ, რომელმან] რამეთუ 4, ი-ჲ 7^ხ, ქრისტე იესუს 4.

AB

საუკუნითგან ღმრთისა თანა,
რომელმან ყოველივე დაჰბადა,

10. ძაათა ეუწყოს აწ მთავ-
რობათა და ჯელმწიფებათა ზე-
ცისათა ეკლესიასაგან მრავალ-
ფერი იგი სიბრძნე ღმრთისა

11. ლუღს-მოდგინებისაებრ
საუკუნეთადას, რომელ-იგი ქმნა
ქრისტე შესუხს მიერ, უფლისა
ჩუენისა,

12. ძომლითა მაქუს ჩუენ
განცხადებულებაჲ და მოსლვაჲ
სასოებით სარწმუნოებითა მი-
სითა.

13. ჴმისთჲ ვითხოვ, რაჲთა
არა გეწყინებოდის ჴირთა შინა
ჩემთა, რომელ არს თქუენთჲს
რომელ-იგი არს დიდება თქუ-
ენდა.

(ძავი 7)

14. ჴმისთჲ მოვიდრეკ
მუქლთა ჩემთა მამისა მიმართ,

CD

საჲ საუკუნითგან ღმრთისა თანა,
რომელმან ყოველივე დაჰბადა
7ესო ქრისტეს მიერ,

10. ძაათა ეუწყოს აწ მთავ-
რობათა მათ და ჯელმწიფებათა
ზეცისათა ეკლესიისაგან მრავალ-
ფერი იგი სიბრძნე ღმრთი-
საჲ

11. ლუღს-მოდგინებისაებრ
საუკუნეთადას, რომელ-იგი ქმნა
ქრისტე შესუხს მიერ, უფლისა
ჩუენისა,

12. ძომლითა მაქუს ჩუენ
განცხადებულებაჲ და მოსლვაჲ
სასოებით სარწმუნოებითა მი-
სითა.

(7)

13. ჴმისთჲ ვითხოვ, რაჲთა
არა გეწყინებოდის ჴირთა შინა
ჩემთა თქუენთჲს, რომელ-იგი
არს დიდებაჲ თქუენდა.

14. ჴმის ჯერისათჲს მოვიდ-
რეკ მუქლთა ჩემთა მამისა მი-
მართ,

- AB. 10. მთავრობათა] + მათ 4^ლ, ეკლესიისაგან 7^ლ.
11. რომელი-იგი 8, იქმნა, იესუ ქრისტეს 7, ქრისტე 8.
12. სარწმუნოებასა მისსა 4.
13. ჩემთა] ჩუენთა, რომელი-იგი 8^ლ, იგი] — 7^ხ.

- CD. 10. ჴეცისა 4.
11. იქმნა 4.
12. რომლისა მიერ 4^ხ, განცხადებულებაჲ] კადნიერებაჲ 4^ხ, სასოებით]
მინდობით 4^ხ.
13. დიდება 4^ხ.

17. ბავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

15. სომლისაგან ყოველნი ნათესავნი [v] ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა სახელ-დებულ არიან,

16. ძაფთა მოგცეს თქუენ სიმდიდრისაებრ დიდებისა მისისა, ძალითა განმტკიცებად სულითა მისითა შინაგანსა კაცსა,

17. ზამკვდრებად ქრისტე სარწმუნოებითა გულთა შინა თქუენთა,

18. სიყუარულითა დამტკიცებულ და დაფუძნებულ, რაფთა შეუძლოთ წარწევნად ყოველთა თანა წმიდათა, რაფ-იგი არს სივრცე და სიგრძე, სიმაღლე და სიღრმე,

19. ცნობად გარდარეული იგი მეცნიერებისა სიყუარული ქრისტესი, რაფთა აღივსნეთ თქუენ ყოვლითა სავსებითა ღმრთისაათა.

20. ღოღო რომელი-იგი შემძლებელ არს უფროჲს ყოვლისა ყოფად უმეტეს, რომელსა-იგი ვითხოვთ გინა თუ ვსცნობთ ძალისა მისებრ შეწევნისა ჩუენ შორის,

AB. 15. ცათა შინა და]—ღ, ქუეყანასა ზედა]—ღ.

17. ქრისტე ღ, სარწმუნოებით ღ, შინა] შიდა ღ.

19. გარდარეული] გარდამატებული ღ, მეცნიერებისა ღ, ქრისტესი ღ.

20. რომელ-იგი ღ უმეტეს ღ, რომელსა-იგი] რასა-იგი ღ, ვცნობთ ღ.

CD. 15. ნათესავნი] მამობანი ღ, სახელ-დებულ არიან] სახელ-იღებთან ღ.

18. წარწევნად] მიწოთმად ღ.

19. მეცნიერებისა ღ.

20. ღოღო... უმეტეს] ღოღო შემძლებელსა ზეშთა ყოვლისა ყოფად უფროჲს და უმეტეს მისსა ღ, უმეტეს]—მისსა ღ, გინა თუ ვსცნობთ] ანუ მოვიგონებთ ღ.

CD

15. სომლისაგან ყოველნი ნათესავნი ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა სახელ-დებულ არიან,

16. ძაფთა მოგცეს თქუენ სიმდიდრისაებრ დიდებისა მისისა, ძალითა განმტკიცებად სულითა მიერ მისისა [170] შინაგანსა კაცსა,

17. ზამკვდრებად ქრისტე სარწმუნოებითა გულთა შინა თქუენთა,

18. სიყუარულითა დამტკიცებულნი და დაფუძნებულნი, რაფთა შეუძლოთ წარწევნად ყოველთა თანა წმიდათა, რაფ-იგი არს სივრცე და სიგრძე, სიმაღლე და სიღრმე,

19. ცნობად გარდარეული იგი მეცნიერებისა სიყუარული ქრისტესი, [ღ] რაფთა აღივსნეთ თქუენ ყოვლითა სავსებითა ღმრთისაათა.

20. ღოღო რომელი-იგი შემძლებელ არს უფროჲს ყოვლისა ყოფად უმეტეს, რომელსა-იგი ვითხოვთ გინა თუ ვსცნობთ ძალისა მისებრ შეწევნისა ჩუენ შორის,

AB

21. შისა დიდებაჲ ეკლესიასა შინა ქრისტე შესუჲს მიერ ყოველთა მიმართ ნათესავთა საუკუნეთა უკუნისამდე. ღმინ.

4 (ღაფი ჟ)

1. ღლოცავ თქუენ, კრული ესე უფლისა მიერ, რაფთა ღირსად სჯდოლით თქუენ ჩინებასა მას თქუენსა, [ღ 115v]² რომელსა-იგი ჩინებულ ხართ,

2. ყოვლითა სიმდაბლითა და სიმშვიდითა, სულგრძელებითა, თავს-იღებლით ურთიერთას სიყუარულით,

3. სწრაფდით დამარხვად ერთობასა მას სულისასა სიმტკიცითა მით მშვიდობისაათა.

4. ერთ ჯორც და ერთ სულ, ვითარცა იჩინენით ერთითა მით სასოებითა ჩინებისა მის თქუენისაათა;

5. ერთ არს უფალ და ერთ სარწმუნოება და ერთ ნათლის-ღება,

6. ერთ არს ღმერთი და მამა ყოველთაჲ, რომელი ყოველ-

AB. 21. საუკუნეთა უკუნისამდე] უკუნითი უკუნისამდე ღ, ამჴნ ღ.

4,1. ჰხვდოლით ღ, -იგი] ეგე ღ,—ღ.

2. ყოვლითა]—ღ, სულგრძელებით ღ, თავს-იღებლით] თავს-ღებითა ღ, სიყუარულითა ღ.

3. იწრაფდით ღ, სულისასა] სასუფეველისასა ღ.

4. ვითარცა]—იგი ღ.

6. და (1)]—ღ.

CD. 21. მისსა ღ.

4,1. ჰხვდოლით ღ, ჩინებისა მის ღ, ერთიერთას ღ.

5. ოფალ ღ, ერთ]—არს ღ.

¹ სრულად სწერია ღ-შა.

² ღ-ს აკლია აქედან ვიღრე: შეწევნ/ასაცა (ეფ. 4,1—ფილიპ. 2,13).

CD

21. შისა დიდებაჲ ეკლესიასა შინა ქრისტე შესუჲს მიერ ყოველთა ნათესავთა მიმართ საუკუნეთა უკუნისამდე. ღმინ¹.

4 (ჟ)

1. ღლოცავ თქუენ მე, კრული ესე უფლისა მიერ, რაფთა ღირსად სჯდოლით ჩინებითა მით, რომლითა იჩინენით,

2. ყოვლითა სიმდაბლითა და სიმშვიდითა და სულგრძელებითა, თავს-იღებლით ურთიერთარს სიყუარულითა,

3. სწრაფდით დამარხვად ერთობასა მას სულისასა საკრეველითა მით მშვიდობისაათა.

4. ერთ ჯორც და ერთ სულ, ვითარცა-იგი იჩინენით ერთითა მით სასოებითა ჩინებისა თქუენისაათა;

5. ერთ არს უფალ, ერთ სარწმუნოება, ერთ ნათლის-ღება,

6. ერთ არს ღმერთი და მამა ყოველთაჲ, რომელი ყოველ-

AB

თა ზედა არს და ყოველთა მიერ და ყოველთა შინა.

7. სამეთუ თითოეულსა კაცად-კაცადსა ჩუენგანსა მოცემულ არს მადლი საზომისაებრ ნიჭისა ქრისტესისა.

8. სომლისათჳს იტყჳს: ჯდა მალაღსა და წარმოტყუენა ტყუე და მისცა ნიჭად კაცთა.

9. ღოლო «აღსლვაჲ იგი» მისი რაჲ-მე არს, არა თუ იგი, რამეთუ შთაჲდა იგი პირველად ქუესკნელთა თანა ქუეყანისათა?

10. სომელ-იგი გარდამოჲდა, იგივე არს, რომელი-იგი აღმალდა ზედა ყოველთა ცათა, რაჲთა აღავსნეს ყოველნი.

11. [ქ 116], ბა მან მოსცნა რომელნიმე მოციქულნი, რომელნიმე წინაჲსწარმეტყუელნი, რომელნიმე მასარებელნი, რომელნიმე მწყემსნი და მოძღუარნი

12. ბასამტკიცებელად წმიდათა, საქმედ მსახურებისა, აღსაშენებელად გუამისა ქრისტესისა,

AB. 7. თითოეულად ზღ, ქრისტესისა ბ.

8. იტყჳ ღღ, აჲდა ჯბ, და (1)]—ზღბ, წარმოტყუენა ჴ, ტყუჲ ზბ, ტყუე ჴ, მისცა] + იგი ზღბ.

9. მისი] მით ღ, — ბღ, იგი (3)]—ღ, თანა] — ბ.

10. რომელ-იგი (1)] იგი ბ, რომელი-იგი ჴ, -იგი (2)]—ზ, რომელი-იგი (2) ღღ, ამალდა ჴ, ზედა] ზე ბ, ყოველთა ცათა] — ბ.

12. ქესისა ღბ, აღსაშენებელად ჴ.

CD. 7. თუთოეულსა ზბ.

8. ტყუეჲ ჴ, იგი ნიჭად] ნიჭები ბღ.

12. დასამტკიცებელად] აღსაშენებელად ჴ.

CD

თა ზედა არს და ყოველთა მიერ და ჩუენ ყოველთა შორის.

7. ღოლო თითოეულსა კაცად-კაცადსა ჩუენსა მოცემულ არს მადლი საზომისაებრ ნიჭისა ქრისტესისა.

8. სომლისათჳს იტყჳს: ჯდა მალაღსა, წარმოტყუენა ტყუე და მისცა იგი ნიჭად კაცთა.

9. [v] ღოლო «აღსლვაჲ იგი» რაჲ-მე არს, არა თუ ესე, რამეთუ შთაჲდა იგი პირველად ქუესკნელთა ქუეყანისათა?

10. სომელი გარდამოჲდა, იგივე არს, რომელი ამალდა ზედა ყოველთა ცათა, რაჲთა აღავსნეს ყოველნი.

11. [ზ 184] ბა მან მოსცნა რომელნიმე მოციქულნი, რომელნიმე წინაჲსწარმეტყუელნი, რომელნიმე მასარებელნი, რომელნიმე მწყემსნი და მოძღუარნი

12. ბასამტკიცებელად წმიდათა, საქმედ მსახურებისა, აღსაშენებელად გუამისა ქრისტესისა,

AB

13. ჴიდრემდე მივეწიფნეთ ჩუენ ყოველნი ერთობასა მას სარწმუნოებისასა და მეცნიერებასა მისა ღმრთისასა, მამაკაცად სრულად, საზომად ჰასაკისად სავსებისა მის ქრისტესისა,

14. საჲთა არა ვიყვნეთ ყრმა ჩჩულ, ღელვა-აღტეხილ და მიმოტაცებულ ყოველსა მას ქარსა მოძღურებისასა, სივერაგითა კაცთაჲთა და ზაკულებითა მანქანებისა მის მიმართ საცთურებისა,

15. ჴრამედ ჴეშმარიტ ვიყვნეთ სიყუარულსა და აღვაორძინებდეთ მისა მიმართ ყოველსა, რომელ არს თავ მისა ქრისტე,

16. სომლისაგან ყოველი გუამი შენაწევრებულ და შემტკიცებულ არს ყოველითა შეახლებითა უსუებისაჲთა შეწევნისაებრ საზომისა თუთოეულისა ასოჲსა; [ღv] სიორძილსა მას გუამისასა ჰყოფდით აღსაშენებელად თავისა თქუენისა სიყუარულით.

CD

13. ჴიდრემდე მივიწინეთ ყოველნი ერთობასა სარწმუნოებისასა და მეცნიერებასა მისა ღმრთისასა, მამაკაცად სრულად, საზომად ჰასაკისა სავსებისა მის ქრისტესისა,

14. საჲთა არღარა ვიყვნეთ ყრმა ჩჩულ ღელვა-აღტეხილ და მიმოტაცებულ ყოველსა მას ქარსა მოძღურებისასა სივერაგითა კაცთაჲთა და ზაკულებითა მანქანებისა მის მიმართ საცთურებისა,

15. ჴრამედ ჴეშმარიტ ვიყვნეთ სიყუარულსა ზედა და აღვაორძინებდეთ მისა მიმართ ყოველსა, რომელ არს თავ მისა ქრისტე,

16. სომლისაგან ყოველი გუამი შენაწევრებულ და შემტკიცებულ არს ყოველითა შეახლებითა უსუებისაჲთა შეწევნისაებრ საზომისა თუთოეულისა ასოჲსა; სიორძილსა მას გუამისასა ჰყოფდით აღსაშენებელად თავისა თქუენისა სიყუარულით.

AB. 13. ჰასაკისა ზ, ასაკისა ჴბ, ქესისა ღბ.

14. ვიყვნეთ] + ჩუენ ბ, ჩჩულ + და ჴ, ზაკულებითა ზღბ, მის] მისისა ბ.

15. სიყუარულსა] + ზედა ჴ, ყოველთა ჴ, რომელსა თავ მისა არს ბ, ქრისტე ზღ.

16. შენაწევრებულ არს და შემტკიცებულ ბ, ჰყოფდით] ისწრაფდით ზ, აღსაშენებელად ზღბ.

CD. 15. მისსა ბღ, ყოველსა მისსა მიმართ ბღ.

16. თითოეულისა ჴ.

¹ აქედან («უსუე/ბისაჲთა») აკლია ჴ-ს ვიდრე: წარუდ/გინოს (ქუ. 4,16—5,27).

AB

(Cაფი ხ)

17. Cმას ვიტყვ და ვწამებ წინაშე უფლისა, რაათა ნულარამცა ხუალთ თქუენ, ვითარცა-იგი წარმართნი ვლენან ამაოებითა გონებისა მათისაათა,

18. ოცხო-ქმნულ არიან ცხოვრებისაგან ღმრთისაასა უმეცრებითა მით, რომელ არს მათ თანა სიბრმითა გულისა მათისაათა,

19. სომელთა წარიწირნეს თავნი თჳსნი და მიეცნეს ბილწებასა, საქმედ არა-წმიდებისა ყოველსა ანგაჰრებასა.

20. ღოღო თქუენ არა ეგრეთ გისწავიეს ჭრისტე.

21. ოცუეთუ გასმიეს იგი და მისა მიმართ გისწავიეს, ვითარცა-იგი არს ჭეშმარიტებაჲ ჴესუჲს თანა,

22. ჴანიშორეთ თქუენგან პირველისა მისებრ სლვისა თქუენისა ძუელი იგი კაცი, განხრწნილი იგი გულის თქუმისა მისებრ მის საცთურისა,

- AB. 17. წინაშე უფლისა უფლისა მიერ ზბჲ, — ჴ, ჰხუალთ ზ, ვითარ-იგი ზღ.
18. დაბნელებითა გულთა მათთაათა (გულისა მათისაათა ჴ) უცხო-ქმნულ ჲ, ცხოვრებისაგან ჲ, ღმრთისა ზბ.
19. თჳსნი მათნი ჴ, მისცეს ჴ, მისცნეს ზჲ, არა-წმიდებასა ჴ.
20. ეგრე ზღჲ, ჴრისტჲ ჲ.
21. ვითარ-იგი ჴ.
22. განიშორეთ ზ, სლვისა + მის ჲ, იგი (2)] — ჴჲ, გულის თქუმისა მისებრ მის გულის თქუმისაებრ ჴ.

- CD. 17. ჰხუალთ C.
19. ყოველსა ჴზჲ.
21. მისსა Cღჲ.

CD

(ხ)

17. Cმას უკუე ვიტყვ და ვწამებ უფლისა მიერ, რაათა ნულარამცა ხუალთ, ვითარცა სხუანი იგი წარმართნი ვლენან ამაოებითა გონებისა მათისაათა,

18. [171] დაბნელებულნი გულთა, უცხო-ქმნულნი ცხოვრებისაგან ღმრთისა უმეცრებითა მით, რომელ არს მათ თანა სიბრმითა გულისა მათისაათა,

19. სომელთა წარიწირნეს თავნი მათნი [ზვ] და მისცნეს ბილწებასა საქმედ არა-წმიდებისა ყოველსა ანგაჰრებისა.

20. ღოღო თქუენ არა ეგრეთ გისწავიეს ჭრისტე.

21. ოცუეთუ გასმიეს იგი და მისა მიმართ გისწავიეს, ვითარცა-იგი არს ჭეშმარიტებაჲ ჴესუჲს თანა,

22. ჴანიშორეთ თქუენგან პირველისა მისებრ სლვისა თქუენისა ძუელი იგი კაცი, განხრწნილი გულის თქუმისა მისებრ საცთურისა,

AB

23. და განახლდებოდეთ სულითა მით გონებისა თქუენისაათა

24. [4 177] და შეიმოსეთ ახალი იგი კაცი, ღმრთისა მიერ დაბადებული სიმართლითა და სიწმიდითა ჭეშმარიტებისაათა.

25. Cმისთჳს განიშორეთ ტყუილი, იტყოდეთ ჭეშმარიტსა კაცად-კაცადი მოყუსისა თანა, რამეთუ ვართ ურთიერთ-ასოვებ.

26. ჴული გიწყრებოდეს, და ნუ სცოდავთ: შზჲ ნუ დაგასწრობნ განრისხებასა თქუენსა.

27. ნუცა სცემთ ადგილს ეშმაკსა.

28. შპარავი იგი ნულარა იპარავნ, არამედ უფროჲსდა შურებოდენ და იქმოდენ კელითა თჳსითა კელითა, რაათა აქუნდეს მიცემად, ვის-იგი უწმდეს.

29. ცოველი სიტყუაჲ უშუერი პირით თქუენით ნუ გამოვალნ, არამედ რაჲ-იგი არს კეთილი აღსაშენებელად საწმრისა

CD

23. და განახლდებოდეთ თქუენ სულითა მით გონებისა თქუენისაათა

24. და შეიმოსეთ ახალი იგი კაცი, ღმრთისა მიერ დაბადებული სიმართლითა და სიწმიდითა ჭეშმარიტებისაათა.

25. Cმისთჳს განიშორეთ ტყუილი, იტყოდეთ ჭეშმარიტსა კაცად-კაცადი მოყუსისა თჳსისა თანა, რამეთუ ვართ ურთიერთ-არს ასოვებ.

26. ჴული გიწყრებოდენ, და ნუ სცოდავთ: შზჲ ნუ დაჰვალნ განრისხებასა თქუენსა.

27. ნუცა სცემთ ადგილ ეშმაკსა.

28. შპარავი იგი ნულარა იპარავნ, არამედ უფროჲსდა შურებოდენ და იქმოდენ კელითა თჳსითა კელითა, რაათა აქუნდეს მიცემად, ვის-იგი უწმდეს.

29. ცოველი სიტყუაჲ უშუერი პირით თქუენით ნუ გამოვალნ, არამედ რაჲ-იგი იყოს კეთილ აღსაშენებელად საწმრისა

AB. 23. მით] — ჲ.

25. განიშორეთ ზღ, ტყუილი ზ, ტყუილი ჴ, და იტყოდეთ ჲ, ასოვებ ჴ.

26. და] — ჴ, გასწრობნ ჴ, განრისხებასა გულის წყრომასა ჴ.

27. ადგილ ზღ, ვისა-იგი ჲ, ვისი-იგი ჴ, უწმდეს უნდეს ჴ.

29. არს იყოს ზღჲ; აღსაშენებელად ზღჲ, საწმრისა ჲ.

CD. 25. ტყუილი ზC, ჭეშმარიტებასა C, ურთიერთ-არს ჴ.

26. გული გიწყრებოდენ განრისხებოდეთ Cღ.

28. ვით-იგი ჴ, ვისი-იგი Cღ.

29. უშუერი] დამჰალი ჴ.

¹ ასეა CD-ს ყველა ნუსხაში.

AB

მის, რაათა მისცეს მადლი მსმენელთა მათ.

30. ბა ნუ შეაწუხებთ სულსა წმიდასა ღმრთისასა, რომლითა აღიბეჭდენით ღლეღ გამოცხნისა.

31. ყოველი სიმწარე და გულის წყრომა, რისხვამ და ღაღადებამ და გმობამ მოისპენ თქუენგან [4v] ყოველითურთ უკეთურებით.

32. სევენით ურთიერთას ტკბილ, მოწყალე, მიმმადლებელ თავთა თვსთა, ვითარცა-იგი ღმერთმან ქრისტეს მიერ მოგუმაღლა ჩუენ.

5

1. სევენით უკუე მობაძვე ღმრთისა, ვითარცა შვილნი საყუარელნი,

2. ბა ვიდოდეთ სიყუარულით, ვითარცა-იგი ქრისტემან შემეყუარნა ჩუენ და მისცა თავი თვსი ჩუენთვს შესაწირავად და მსხუერპლად ღმრთისა, სულად სულნელად.

AB. 30. რომლითა] + ცა ბ.

31. სიმწარე ბ, რისხვამ ბ, გმობა ბ, მოისპეთ ბ, თქუენგან] თქუენ შორის ლ.

5, 2. შეწირვად ლ, ღმრთისა] — ბ, სულად სულნელად] — ბ, სურნელად ლ.

CD. 31. და (1)] — ბ, გულის წყრომამ და რისხვამ ბ.

32. ურთიერთას ბ.

CD

მის, რაათა მისცეს მადლი მსმენელთა მათ.

30. ბა ნუ შეაწუხებთ სულსა წმიდასა ღმრთისასა, რომლითა-ცა-იგი აღიბეჭდენით [v] ღლეღ გამოცხნისა.

31. ყოველი სიმწარე და რისხვამ და გულის წყრომამ და ღაღადებამ და გმობამ მოისპენ თქუენ შორის ყოველითურთ უკეთურებით.

32. [ბ 185] სევენით ურთიერთას ტკბილი, მოწყალე, მიმმადლებელ თავთა თვსთა, ვითარცა-იგი ღმერთმან ქრისტეს მიერ მოგუმაღლა ჩუენ.

5

1. სევენით უკუე მობაძვე ღმრთისა, ვითარცა შვილნი საყუარელნი,

2. ბა ვიდოდეთ სიყუარულით, ვითარცა-იგი ქრისტემან შემეყუარნა ჩუენ და მისცა თავი თვსი ჩუენთვს შესაწირავად და მსხუერპლად ღმრთისა, სულად სურნელად.

AB

(ბავი ბ)

3. ღოლო სიძვამ და არა-წმიდებამ ყოველი გინა ანგაპრებამ, ნუმცა სახელ-ედებინ თქუენ შორის, ვითარცა-იგი შეჰგავს წმიდათა,

4. ბა საძაგელებამ და სიტყუამ სიცოფისამ და ღაღადებამ, რომელ არა ჯერ-არს, არამედ უფროს-და მადლობამ.

5. ღოლო ესემცა უწყით, რამეთუ ყოველსავე მეძავსა და არა-წმიდასა და ანგაპრსა, რომელ არს კერპთ-მსახური, არა აქუს მკვდრობამ [4 118] სასუფეველსა ქრისტესსა და ღმრთისასა.

6. ჩუ ვინმე გაცთუნებდეს თქუენ სიტყუათა ცუდითა, რამეთუ ამისთვს მოიწევის რისხვამ ღმრთისა ნაშობთა მათ ზედა ურჩებისათა.

7. ჩუუკუე იყოფით მსგავს მათა,

8. ჯამეთუ იყვენით ოდესმე ბნელ, სოლო აწ ნათელი ხართ უფლისა მიერ; ვითარცა შვილნი ნათლისანი, ვიდოდეთ,

AB. 3. ნუმცა ლ, ნუმცა ბ, სახელ-ედების ბ.

4. რომელი ლ.

5. ყოველსა ბ, მკვდრობა ლ, ქრისტესსა ლ, ქრისტესსა ლ, ღმრთისა + თანა ლ.

6. ვინმე ვინ ლ, გაცთუნეს ბ, ცუდითა ლ, მოიწეის ბ, ნაშობთა ზე-და მათთა ლ.

7. ჩუუკუე ჩუ ბ.

CD. 5, 3. სახელ-ედებინ ბ, ჰუენის ბ.

4. რომელი] + იგი ბ.

5. ანგაპრსა ბ, მკვდრობამ ბ.

7. მათდა ბ.

CD

(ბ)

3. ღოლო სიძვამ და ყოველი არა-წმიდებამ გინა ანგაპრებამ ნუმცა სახელ-ედებინ თქუენ შორის, ვითარცა ჰუენის წმიდათა,

4. ბა საძაგელებამ და სიტყუამ სიცოფისამ გინა ღაღადებამ, რომელი არა ჯერ-არს, არამედ უფროსად მადლობამ.

5. ბა ესემცა უწყით, რამეთუ ყოველსა მეძავსა და არა-წმიდასა და ანგაპრსა, რომელ არს კერპთ-მსახური, არა აქუს მკვდრობა სასუფეველსა ქრისტესსა და ღმრთისასა.

6. ჩუ ვინ გაცთუნებს თქუენ ცუდითა სიტყუათა, რამეთუ ამისთვს მოიწევის რისხვამ ღმრთისა ნაშობთა მათ ზედა ურჩებისათა.

7. ჩუუკუე იქმნებით მსგავს მათა,

8. ჯამეთუ იყვენით ოდესმე ბნელ, სოლო აწ ნათელი ხართ უფლისა მიერ; ვითარცა შვილნი ნათლისანი, ვიდოდეთ,

AB

9. სამეთუ ნაყოფი იგი ნათ-
ლისაჲ ყოვლითა კეთილითა, სი-
მართლითა და ჭეშმარიტებითა.

10. ჴამოიცადეთ, რაჲ-იგი
არს სათნო უფლისა,

11. ოა ნუ ეზიარებით საქმე-
თა მათ უნაყოფოთა ბნელისათა,
არამედ უფროდსა ამხილებდით.

12. სამეთუ რომელ ფარუ-
ლად იქმნების მათ შორის, საძა-
გელ არს სიტყუადცა.

13. ღოლო ყოველივე მხი-
ლებული ნათლისა მისგან გამო-
ცხადნების, რამეთუ ყოველივე
განცხადებული ნათელ არს,

14. სომლისათჳს იტყჳს: ჴა-
ნილჳძე რომელსა-ეგე გძინავს,
აღდეგ მკუდრეთით, და განგა-
ნათლოს შენ ჴრისტემან.

15. ჴკრძალებოდეთ უკუე
კეთილად, ვითარ-ძი სჯდოდით
(4v), ნუ ვითარცა უგუნურნი,
არამედ ვითარცა ბრძენნი;

16. ჴამოიფრდიდით ქამთა,
რამეთუ დღენი ბოროტნი არიან.

AB. 9. კეთილითა] + და ჴႭ.

10. სათნოჲ ჴ.

11. ბნელისათა უნაყოფოთა ო.

12. რომელი Ⴀ, დაფარულად Ⴀ, სიტყუადცა Ⴀ.

13. გამოცხადებული Ⴀ.

14. განილჳძე Ⴀ.

15. მსჯდოდით Ⴀ, ვითარცა] ვითარ Ⴀ, ვითარცა (2)] — Ⴀ.

16. გამოიფრდიდით Ⴀ.

CD. 10. უფლისა] ღმრთისა Ⴀ, სათნოჲ უფლისაჲ Ⴀ.

11. უფროდსად Ⴀ.

15. განკრძალულ Ⴀ, მსჯალთ Ⴀ, ბრძენი Ⴀ.

CD

9. სამეთუ ნაყოფი სულისაჲ
ყოვლითა კეთილითა და სი-
მართლითა და ჭეშმარიტებითა.

10. ჴამოიცადეთ, რაჲ-იგი
არს სათნო უფლისა,

11. ოა ნუ თანა-ეზიარებით
საქმეთა მათ უნაყოფოთა ბნე-
ლისათა, არამედ უფროდსა ამ-
ხილებდითცა.

12. სამეთუ რაჲ-იგი ფარუ-
ლად იქმნების მათ მიერ, საძაგელ
არს სიტყუადცა.

13. [172] ღოლო ყოველივე
მხილებული ნათლისაგან გამო-
ცხადნების, [Ⴀv] რამეთუ ყოვე-
ლივე განცხადებული ნათელ
არს,

14. სომლისათჳს იტყჳს:
ჴანილჳძე რომელსა-ეგე გძინავს,
და აღდეგ მკუდრეთით, და გან-
განათლოს შენ ჴრისტემან.

15. ჴკრძალებოდეთ უკუე
ვითარ-ძი განკრძალულად სუ-
ალთ, ნუ ვითარცა უგუნურნი,
არამედ ვითარცა ბრძენნი;

16. ჴამოიფრდიდით ქამთა,
რამეთუ დღენი ბოროტნი არიან.

AB

17. Ⴀმისთჳს ნუ იყოფით
უგუნურ, არამედ გულისწმა-
ჰყოფდით, რაჲ-იგი არს ნებაჲ
ღმრთისაჲ.

18. Ⴀა ნუ დაითრევით
ღვნითა, რომლითა არს სიბილ-
წე, არამედ აღივსენით სულითა.

19. Ⴀტყოდეთ თავთა თქუენ-
თა ფსალმუნითა და გალობითა
და ქებითა სულიერითა, უგა-
ლობდით და აქებდით გულისთა
თქუენითა ღმერთსა.

20. Ⴀმადლობდით მარადის
ყოველთათჳს სახელითა უფლი-
სა ჩუენისა Ⴀესუ ჴრისტესითა
ღმერთსა და მამასა.

21. Ⴀაემორჩილენით ურ-
თიერთას შიშითა ჴრისტესითა.

(Ⴀავი Ⴀ)

22. Ⴀოლნი ქმართა თჳს-
თა დაემორჩილენით, ვითარცა
უფალსა.

23. სამეთუ ქმარი არს თავ
ცოლისა, ვითარცა ჴრისტე თავ

CD

17. Ⴀმისთჳს ნუ იყოფით
უგუნურ, არამედ გულისწმა-
ჰყოფდით, რაჲ-იგი არს ნებაჲ
უფლისაჲ.

18. Ⴀა ნუ დაითრევით
ღვნითა, რომლითა არს სიბილ-
წე, არამედ აღივსენით სულითა.

19. Ⴀტყოდეთ თავთა თჳსთა
ფსალმუნითა და გალობითა და
შესწმითა სულიერითა, უგალობ-
დით და აქებდით გულისთა თქუ-
ენითა უფალსა.

20. Ⴀმადლობდით ყოვლად-
ვე ყოველთათჳს სახელითა უფ-
ლისა ჩუენისა Ⴀესუ ჴრისტესითა
ღმერთსა და მამასა.

21. Ⴀაემორჩილენით ურთი-
ერთარს შიშითა ჴრისტესითა.

(Ⴀ)

22. Ⴀოლნი თჳსთა ქმარ-
თა დაემორჩილენით, ვითარცა
უფალსა.

23. სამეთუ ქმარი არს თავ
ცოლისა, ვითარცა ჴრისტე თავ

AB. 17. იყოფინ Ⴀ, გულისწმა-უაფთ Ⴀ, გულისწმა-ჰყოფდით Ⴀ, ღმრთისაჲ]
უფლისაჲ Ⴀ.

18. სიბილწე Ⴀ.

19. ეტყოდეთ Ⴀ, თქუენითა] თჳსითა Ⴀ, სულიერითა და ქებითა Ⴀ, ღმერთ-
სა] უფალსა Ⴀ.

20. მარადის] მას Ⴀ, ჴრისტესითა Ⴀ.

21. ჴრისტესითა Ⴀ.

22. თჳსთა] — Ⴀ, დაემორჩილენედ Ⴀ, — Ⴀ.

23. ჴრისტე Ⴀ, ეკლესიასა Ⴀ, ეკლესიისა Ⴀ, ეკლესიასა Ⴀ, მის] — Ⴀ.

CD. 17. უგუნორ Ⴀ, არამედ] + ფრიად Ⴀ.

18. აღივსენი Ⴀ.

21. ურთიერთას Ⴀ.

22. თჳსნი] თქუენნი Ⴀ, ვითარცა უფალსა] — Ⴀ.

23. მაცხოარი Ⴀ.

AB

არს ეკლესიათა, და იგი თავადი
არს მაცხოვარი გუამისაჲ მის.

24. წრამედ ვითარცა ეკლე-
სიაჲ დამორჩილებულ არს ქრის-
ტესა, ეგრეცა ცოლნი [4 119]—
თვსთა ქმართა ყოვლითა.

25. ქმართა გიყუარდელ
ცოლნი თვსნი, ვითარცა ქრის-
ტემან შეიყუარა ეკლესიაჲ და
თავი თვსი მისცა მისთვის,

26. ქაათა იგი წმიდა-ყოს
და განწმიდოს ბანითა მით
წყლისაჲთა და სიტყვთა,

27. ქაათა წარუდგინოს თა-
ვადმან თავსა თვსსა დიდებული
ეკლესიაჲ, არა აქუნდეს მწინეუ-
ლევანება, არცა ნაოჭ ბრძკლის,
არცა სსუაჲ რაჲ ესევეთარი, არა-
მედ რაჲთა იყოს წმიდა და უბიწო.

28. ეგრეცა ქმართაჲ ჯერ-
არს ცოლთა თვსთა სიყუარული,
ვითარცა ჯორცთა თვსთაჲ, რა-
მეთუ რომელსა უყუარდეს ცო-
ლი თვსი, თავი თვსი უყუარს.

CD

არს ეკლესიისა, და იგი თავადი
არს მაცხოვარი გუამისაჲ.

24. წრამედ ვითარცა ეკლე-
სიაჲ დამორჩილებულ არს ქრის-
ტესა, ეგრეცა ცოლნი — თვსთა
ქმართა ყოვლითა.

25. ქმართა გიყუარდელ
ცოლნი თვსნი, ვითარცა ქრის-
ტემან შეიყუარა ეკლესიაჲ და
თავი თვსი მისცა მისთვის,

26. ქაათა იგი წმიდა-ყოს,
განწმიდა იგი საბანელითა მით
წყლისაჲთა და სიტყვთა,

27. ქაათა წარუდგინოს თა-
ვადმან თავსა თვსსა დიდებუ-
ლად ეკლესიაჲ, [ზ 186] რაჲთა
არა აქუნდეს მწინეულევანება,
არცა ნაოჭ ბრძკლისა, [v] არცა
სსუაჲ რაჲ ესევეთარი, არამედ
რაჲთა იყოს წმიდა და უბიწო.

28. უსრეთ ჯერ-არს ქმარ-
თაჲ ცოლთა თვსთა სიყუარული,
ვითარცა ჯორცთა თვსთაჲ, რა-
მეთუ რომელსა უყუარდეს ცო-
ლი თვსი, თავი თვსი უყუარს.

AB. 24. ვითარცა]—L, ქრისტესა L, ქმართა თვსთა D, ყოვლითა] + ვე D.

25. შეიყუარნა ეკლესიანი D.

26. სიტყუაჲ D.

27. რაჲთა არა D, თავსა თვსსა თავადმან ზ, მწინეულევანება ზ, მწინეუ-
ლევანებაჲ L, ბრძკრისა L, ბრძკრის D, ბრძკლისა L, რაჲთა (2)]—L.

28. ესრევე ზL, ესრეთცა D, სიყუარული ცოლთა თვსთაჲ ზL, ცოლი]
თავი L, უყუარს] უყუარდეს L.

CD. 24. ყოვლითა] + ვე Cb.

25. გიყუარდენ L.

26. განწმიდა იგი]—Cb.

27. მწინეულევანება C, რაჲთა (3)]—Lb.

AB

29. ქამეთუ არავინ თვსი
ჯორცი მოიძულს, არამედ
ჰზრდინ და ჰფუფუნებნ მას, ვი-
თარცა ქრისტე ეკლესიასა,

30. ქამეთუ ასონი ვართ
გუამისა მისისანი, ჯორცთა მის-
თაგანნი და ძუალთა მისთაგანნი.

31. წმისთვს დაუტეოს კაც-
მან მამაჲ თვსი და დედაჲ თვსი
და შეეყოს ცოლსა თვსსა და
იყვნენ ორნივე იგი ერთ
ჯორც(!).

32. საიდუმლოჲ [4v] ესე დიდ
არს; სოლო მე ვიტყვ ქრის-
ტესთვის და ეკლესიათა.

33. ღოლო თქუენცა, კაცად-
კაცადმან, ცოლი თვსი ეგრეთ
შეიყუარეთ, ვითარცა თავი
თვსი; სოლო ცოლსა მას რაჲთა
ეშინოდის ქმრისა.

6

1. ყვილნი მორჩილ იყვენით
მამა-დედათა თქუენთა უფლისა
მიერ, რამეთუ ესე არს სამარ-
თალი.

AB. 29. თვსნი ჯორცნი მოიძულნის L, თვსი ჯორცი] თავი თვსი L, ჰზრდინ L,
ქრისტე ზL, ეკლესიანი D.

30. მისისანი] + და ზ.

32. გეტყვ ზL, ქრისტესთვის 4D, ეკლესია 4.

33. სოლო] და ზL, თქუენ L, ეგრევე L, ეგრეთ D, ეგრე L, რომელსა ეში-
ნის L.

6,1. მორჩილნი L, იყვნედ 4.

CD. 29. ჰზრდინ C-7b.

32. საიდუმლოჲ L, ეკლესიისათვს C-7b.

33. ცოლი თვსი C-7, ესრეთ C.

6,1. სამართალი C-7b.

(!) დაბ. 2,34.

CD

29. ქამეთუ არავინ სადა თა-
ვი თვსი მოიძულს, არამედ
ჰზრდინ და ჰფუფუნებნ მას, ვი-
თარცა ქრისტე ეკლესიასა,

30. ქამეთუ ასონი ვართ გუ-
ამისა მისისანი, ჯორცთა მისთა-
განნი და ძუალთა მისთაგანნი.

31. წმისთვს დაუტეოს კაც-
მან მამაჲ თვსი და დედაჲ თვსი
და შეეყოს ცოლსა თვსსა და
იყვნენ ორნივე იგი ერთ ჯორც.

32. საიდუმლოჲ ესე დიდი
არს; სოლო მე ვიტყვ ქრის-
ტესთვის და ეკლესიისა.

33. ღარნა თქუენცა კაცად-
კაცადმან თვსი ცოლი ეგრეთ
შეიყუარეთ, ვითარცა თავი
თვსი; სოლო ცოლსა მას რაჲთა
ეშინოდის ქმრისა.

6

1. ყვილნი მორჩილ იყვენით
მამა-დედათა თქუენთა უფ-
ლისა მიერ, რამეთუ ესე არს სა-
მართალი.

AB

2. სატივ-ეც მამას შენსა და დედასა შენსა, რომელ არს მცნებაჲ პირველი აღთქმასა შინა,

3. საათა კეთილი გეყოს შენ, და დღეგრძელ იყო ქუეყანასა ზედა⁽¹⁾.

4. თა მამანი ეგე ნუ განარისხებთ შვილთა თქუენთა, არამედ განზარდენით იგინი სწავლითა და მოძღურებითა უფლისაჲთა.

5. შონანი მორჩილ იყვენით ჯორციელთა უფალთა¹ თქუენთა შიშით და ძწოლით, განმარტებულებითა გულისა თქუენისაჲთა, ვითარცა ქრისტესა,

6. თა ნუ თუალთა წინაშე სოლო თუალთ-ღებით, ვითარცა-იგი კაცთ-მოთენნი, არამედ ვითარცა მონანი ქრისტესნი, ჰყოფდით ნებასა ღმრთისასა გულისაჲთა;

7. ლონიერად ჰმონებდით ვითარცა უფალსა, და ნუ ვითარცა კაცსა;

AB. 2. მას შინა ო.

3. დღეგრძელი ლ იყო] + შენ ო.

5. იყენედ ლ, მორჩილ იყვენით] დაემორჩილენით ო, ძრწოლით ზე, განმარტებულთა ზე, გულითა თქუენითა ლ, ვითარცა ქრისტესა] — ზ, ქრისტესა ო.

6. და] — ლ, ქრისტესნი ლ.

7. და] — ლ.

CD. 4. განარისხებ ლ.

6. თუალ-ღებით ლ, მონებად] — ლ.

7. კაცსა ლ.

CD

2. სატივ-ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა, რომელ-ესე არს მცნებაჲ პირველი აღთქმასა შინა,

3. საათა კეთილი გეყოს შენ, და იყო დღეგრძელ ქუეყანასა ზედა.

4. თა მამანი ნუ განარისხებთ შვილთა თქუენთა, არამედ განზარდენით იგინი სწავლითა და მოძღურებითა უფლისაჲთა.

5. შონანი ერჩილთა ჯორციელთა უფალთა თქუენთა შიშით და ძრწოლით, სიწრფოებითა გულისა თქუენისაჲთა, ვითარცა ქრისტესა,

6. ნუ თუალთა წინაშე თუალთ-ღებით მონებად, ვითარცა კაცთ-მოთენნი, არამედ ვითარცა მონანი ქრისტესნი, [ზ] ჰყოფდით ნებასა ღმრთისასა გულისაჲთა;

7. ლონიერად ჰმონებდით ვითარცა უფალსა, და არა კაცთა;

AB

8. ოცნოდეთ, რამეთუ რაჲცა ვინ ქმნეს კაცად-კაცად- [4 102] მან კეთილი გინა ბოროტი, იგიცა მოიღოს უფლისა მიერ, გინა თუ მონამან გინა თუ აზნაურმან.

9. თა უფალნი ეგე ეგრევე ჰყოფდით მათა მიმართ, შეუნდობდით რისხვასა, უწყოდეთ, რამეთუ მათი და თქუენი უფალი ცათა შინა არს, და თუალთ-ღება არა არს მის თანა.

(თავი 7)

10. ღმირითგან განძლიერდით უფლისა მიმართ და სიმტკიცითა ძლიერებისა მისისაჲთა;

11. ყეიმოსეთ ფრიად-სა- ჰურველი იგი ღმრთისაჲ, რაჲთა შეუძლოთ თქუენ წინა-დადგომად მანქანებათა მათ ეშმაკისათა,

12. სამეთუ არა არს ბრძოლაჲ ჩუენი სისხლთა მიმართ და ჯორცთა, არამედ მთავრობათა მიმართ და ჯელმწიფებათა, სოფლის მპყრობელთა მათ მიმართ ამის ბნელისათა, სულთა მიმართ

AB. 8. გინა] + თუ ლ, გინა ბოროტი] — ზ. ო.

9. თუალთ-ღებაჲ ო.

10. და] — ზ. ო, ძლიერებისა მისისაჲთა] ძლიერებისაჲთა ო.

11. ფრიად] ყოვლად ზ. ო, მათ] — ო.

12. მათ] — ო, სულთა] + მათ ლ.

CD. 8. ქმნას ო.

9. ეგე] — ო. ო, მათა ზ. ო. ო, შეუნდობდით რისხვასა] მიუტეობდით შიშისა ზ. ო, თუალ-ღება ზ. ო.

11. იგი] — ლ, მათ] — ლ.

12. მის] — ო, საწყუთოხსათა ო.

CD

8. ოცნოდეთ, რამეთუ რაჲცა ვინ ქმნეს კაცად-კაცად-მან კეთილი, იგიცა მოიღოს [173] უფლისა მიერ, გინა თუ მონამან გინა თუ აზნაურმან.

9. თა უფალნი ეგე ეგრევე ჰყოფდით მათა მიმართ, შეუნდობდით რისხვასა, უწყოდეთ, რამეთუ თქუენი და მათი უფალი ცათა შინა არს, და თუალთ-ღება არა არს მის თანა.

(7)

10. ღმირითგან, მმანო ჩემნო, განძლიერდით უფლისა მიერ და სიმტკიცითა ძლიერებისა მისისაჲთა;

11. ყეიმოსეთ ყოვლად-სა- ჰურველი იგი ღმრთისაჲ, რაჲთა შეუძლოთ თქუენ წინა-დადგომად მანქანებათა მათ ეშმაკისათა,

12. სამეთუ არა არს ბრძოლაჲ ჩუენი სისხლთა მიმართ და ჯორცთა, არამედ მთავრობათა მიმართ და ჯელმწიფებათა, სოფლის მპყრობელთა მიმართ ბნელისა მის ამის საწყუთოხსათა;

¹ ო-ს აშიაზე «უფალთა» სიტყვის შემდეგ ჩამატება აქვს: მმანო, დაემორჩილენით ურთიერთს (28v).

(1) გამ. 20, 12 (შდრ. II შჯ. 5, 16).

AB

უკეთურებისათა, რომელნი არიან ცასა ქუეშე.

13. წმისთჳს აღიღეთ ფრიად-საჭურველი იგი ღმრთისაჲ, [4v] რაჲთა შეუძლოთ წინადადგომად დღესა მას ბოროტსა, და ყოველსავე იქმოდეთ, რაჲთა მტკიცედ სდგეთ.

14. შტკიცედ უკუე დეგით, შეირტყენით წელნი თქუენნი ჭეშმარიტებითა, შეიმოსეთ ჯაჭვ იგი სიმართლისაჲ.

15. ბა შეისხენით ფერჯთა თქუენთა განმზადებულებაჲ იგი სახარებისა მის მშჳდობისაჲ.

16. ყოველსა შინა აღიღეთ ფარი იგი სარწმუნოებისაჲ, რომლითა შეუძლოთ ყოველთა მათ ისართა უკეთურებისათა განჯურვებულთა დაშრეტად;

17. ბა ჩაფხუტი იგი ცხოვრებისაჲ დაიდგთ და მახვლი იგი სულისაჲ, რომელ არს სიტყუაჲ ღმრთისაჲ;

18. ყოვლითა ლოცვითა და ვედრებითა ილოცევდით ყოველსა ჟამსა სულითა და მისა მიმართ იღვძებდით ყოვლითა კრძალულებითა და ვედრებითა ყოველთა წმიდათათჳს

AB. 13. ფრიად] ყოველად ზღუ, მას]—ზ.

16. ფარი] ჯაჭვ ზღუ, მათ]—ჲ.

17. ჩაფხუტი 48, ჩაფხუტი 7, იგი (1)]—ზ, ცხოვრებისაჲ] სასოებისაჲ 4, ცხოვრებისაჲ 87, სულისა ზ.

18. და (1)]—ბ, მისა მიმართ სულითა ბ.

CD. 15. იგი]—ზ-ბ-გ-დ.

CD

სულთა მიმართ უკეთურებისათა, რომელნი არიან ცასა ქუეშე.

13. წმისთჳს აღიღეთ ყოველად-საჭურველი იგი ღმრთისაჲ, რაჲთა შეუძლოთ წინადადგომად დღესა მას ბოროტსა, და ყოველსავე იქმოდეთ, რაჲთა სდგეთ.

14. შტკიცედ უკუე დეგით, მოირტყენით წელნი თქუენნი ჭეშმარიტებითა და შეიმოსეთ ჯაჭვ იგი სიმართლისაჲ.

15. ბა შეისხენით ფერჯთა თქუენთა განმზადებულებაჲ იგი სახარებისა მის მშჳდობისაჲ.

16. ყოველსა შინა აღიღეთ ფარი იგი სარწმუნოებისაჲ, რომლითა შეუძლოთ ყოველთა მათ ისართა ბოროტისათა განჯურვებულთა [ზ 187] დაშრეტად;

17. ბა ჩაფხუტი იგი ცხოვრებისაჲ დაიდგთ და მახვლი იგი სულისაჲ, რომელ არს სიტყუაჲ ღმრთისაჲ;

18. [v] ყოვლითა ლოცვითა და ვედრებითა ილოცევდით ყოველსა ჟამსა სულითა და მებრვე ამისთჳს იღვძებდით ყოვლითა კრძალულებითა და ვედრებითა ყოველთა წმიდათათჳს

AB

19. ბა ჩემთჳსცა, რაჲთა მომეცეს მე სიტყუაჲ აღებასა პირისა ჩემისასა განცხადებულად უწყებად თქუენდა საიდუმლოჲ იგი სახარებისაჲ,

20. [4 121] სომლისათჳს ვციქუ ჯაჭვთურთ, რაჲთა მას შინა განვცხადნე, ვითარ-იგი ღირს ჩემდა სიტყუად.

21. სოლო თქუენცა რაჲთა უწყოდით ჩემთჳს, რასა ვიქმ, ყოველივე გაუწყოს ღვთიკოს, საყუარელმან ძმამან და სარწმუნომან მსახურმან უფლისა მიერ,

22. სომელი-იგი მივაგლინე თქუენდა ამისთჳს, რაჲთა უწყოდით ჩუენთჳს და ნუგეშინის-სცეს გულთა თქუენთა.

23. შჳდობაჲ ძმათა და სიყუარული სარწმუნოებითურთ ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესა.

24. შადლი ყოველთა თანა მოყუარეთა უფლისა ჩუენისა

CD

19. ბა ჩემთჳსცა, რაჲთა მომეცეს მე სიტყუაჲ აღებასა პირისა ჩემისასა განცხადებულად უწყებად საიდუმლოჲ იგი სახარებისაჲ,

20. სომლისათჳს-ესე ვციქუ ჯაჭვთურთ, რაჲთა მას შინა განვცხადნე, ვითარ-იგი ღირს ჩემდა სიტყუად.

21. სოლო თქუენცა რაჲთა უწყოდით ჩემთჳს, რასა-იგი ვიქმ, ყოველივე გაუწყოს თქუენ ღვთიკოს, საყუარელმან ძმამან და სარწმუნომან მსახურმან უფლისა მიერ,

22. სომელი-იგი მივაგლინე თქუენდა ამისთჳს მებრ, რაჲთა უწყოდით ჩუენთჳს და ნუგეშინის-სცეს გულთა თქუენთა.

23. შჳდობაჲ ძმათა და სიყუარული სარწმუნოებითურთ ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესა.

24. შადლი ყოველთა თანა მოყუარეთა უფლისა ჩუენისა

AB. 19. მომეცეს ჴუ, იგი]—ზ.

21. სოლო]—ზღ, თქუენდა ზ.

22. რომელ-იგი ზღ, თქუენდა]—ბ, ჩუენთჳს] ჩემთჳს ბ, -სცეს]—48, -ეცეს 7.

23. ქრისტესა 4.

24. უფლისასა 48, ჩუენისა]—4, ქრისტესთა 4. (დასას.) პავლეს მოციქულისაჲ ჴ, ჰრომეთ ჴ, ტჳქიკეს ჴ, მიერ] + მორწმუნისა ჴ, სტიქონი] მუქლი ჴზღ, მუქლი ჴუჲ]—ბ.

CD. 19. მომეცეს ჴ-ბ-გ, საიდუმლოჲ ჴ.

20. ვციქუ] ვიოხ ბ-გ, ჯაჭვთა შინა ბ-გ, სიტყუად ჩემდა ბ.

21. უწყოდით ჴ.

23. ქრისტესსა ბ-გ.

24. უსრწმუნელებით] + ურთ ბ. (დასას.) სტიქონი] მუქლი ბ-გ, ჴუჲ] + თაენი ათ (7გ), წამებანი ექუს (7გ) ბ-გ.

18. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

შესუ ქრისტესთა¹ უხრწნელე-
ბით. ომენ.

სავლე მოციქულისა წიგნი შფე-
სელთა მიმართ მიიწერა სრომშთ
ეკქიკს მიერ სტიქონი ღუ.

CD

შესუ ქრისტესთა უხრწნელე-
ბით. ომინ².

შფესელთა მიმართ მიწერა სრო-
მით ეკქიკს მიერ. სტიქონი ღუ.

AB

[4v]

სავლე მოციქულისა
წიგნი ფილიპელთა
მიმართ.
საკითხავი 1

1

1. სავლე და ეიმოთე, მონა-
ნი შესუ ქრისტესნი, ყოველთა
წმიდათა ქრისტე შესუეს მიერ,
რომელნი ხართ ფილიპეს შინა,
ეპისკოპოსთა და დიაკონთა:

2. შადლი თქუენდა და მშუ-
დობაჲ ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა შესუ ქრის-
ტესა.

(დავი 1)

3. უპმადლობ ღმერთსა ჩემ-
სა ყოველსა ზედა წსენებასა
თქუენსა;

CD

[174v]

სავლე მოციქულისა
წიგნი ფილიპელთა
მიმართ.

1

1. სავლე და ეიმოთე, მონა-
ნი შესუ ქრისტესნი, ყოველ-
თა წმიდათა ქრისტე შესუეს
მიერ, რომელნი ხართ ფილიპეს
შინა, ეპისკოპოსთა თანა და დია-
კონთა:

2. [ხv] შადლი თქუენდა და
მშუდობაჲ ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა შესუ ქრის-
ტესა.

(2)

3. უპმადლობ ღმერთსა ყო-
ველსა ზედა წსენებასა თქუენსა;

AB. (სათ.) პავლშს 4, პავლშ 4, ფილიპელთა მიმართ პავლშს მოციქულისა
საკითხავი 7.

1,1. პავლშ 4, ტიმოთშ 7, ქრისტესნი 4, ყოველთა] + მიმართ 2, ქრის-
ტშ 2, ფილიპშს 7, ეპისკოპოსთა 7.

2. და უფლისა ჩუენისა 2, ქრისტესა 47.

CD. 1,2. უფლისა] + ჩუენისა 44, ქრისტესსა 47.

¹ 2-ს აკლია 24-ე მუხლის ტექსტი ვიდრე: უხრწნელებით.

² სრულადაა დაწერილი 71-ში.

AB

4. შარადის ყოველთა შინა ლოცვათა ჩემთა თქუენ ყოველთათვის სისარულით ლოც-
[4 122]ვასა ვჰყოფ

5. ზიარებისა მაგის თქუენისათვის სახარებასა მას პირველით დღითგან მოაქამდე

6. სასოებით ამისთვისე, რამეთუ რომელმან იწყოს თქუენ შორის საქმე კეთილი, აღასრულენ ვიდრე დღემდე შესუ ქრისტესა.

7. ჴითარცა არს სამართალ ესე ჩემდა ზრახვად თქუენ ყოველთათვის, რამეთუ მაქსოთ მე თქუენ გულსა ჩემსა კრულებათა შინა ჩემთა და სიტყვს-გებათა და დამტკიცებასა მას სახარებისასა, რაათა ჩემ თანა ზიარ მადლისა მის თქუენ ყოველნი იყვნეთ.

8. შოწამე არს ჩემდა ღმერთი, ვითარ-იგი მსურის მე თქუენდა მოწყალებითა ქრისტე შესუხითა;

AB. 4. შარადის] მას 2, ლოცვათა შინა 2.

5. პირველ 17, მოაქამომდე 2.

6. სასოებითა მისთვისე 2, დღემდე] + უფლისა ჩუენისა 7, ქრისტესა 2, 17.

7. ესე სამართალ 2, მაქსოთ 2, თქუენ (2)] — 4, მტკიცებასა 4, მას] — 4, ზიარ ჩემ თანა 7, იყვნით 4.

8. მე] — 7, ქრისტე 2.

CD. 5. პირველ 4.

6. საქმედ კეთილისა 4, ქრისტესა 4.

7. ჩემ თანა] ჩემდა 4, იყვნეთ] იყვნით 7, იქმნეთ 4.

CD

4. შარადის ყოველთა შინა ლოცვათა ჩემთა თქუენ ყოველთათვის სისარულით ლოცვასა ვჰყოფ

5. ზიარებისა მაგის თქუენისათვის სახარებასა მას პირველით დღითგან მოაქამდე

6. 2. ა ამის მეგრევე სასოებითათვის, ვითარმედ რომელმან იწყოს თქუენ შორის საქმე კეთილისა, აღასრულენ ვიდრე დღემდე უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესა.

7. ჴითარცა არს სამართალ ჩემდა ზრახვად ესე თქუენ ყოველთათვის, რამეთუ მაქსოთ მე თქუენ გულსა ჩემსა კრულებათა შინა ჩემთა და სიტყვს-გებათა და დამტკიცებასა მას სახარებისასა, რაათა ზიარ ჩემ თანა მადლისა მის თქუენ ყოველნი იყვნეთ.

8. სამეთუ მოწამე ჩემდა არს ღმერთი, ვითარ-იგი მსურის თქუენ ყოველთათვის მოწყალებითა ქრისტე შესუხითა;

AB

9. 2. ა ამას ვილოცავ, რაათა სიყუარული იგი თქუენი უფროს და უმეტეს გარდაეროს მეცნიერებითა და ყოვლითა ფრთხილებითა,

10. 1. აათა გამოიცადოთ თქუენ უმჯობესი იგი და იყვნეთ თქუენ ჭეშმარიტ და დაუბრკოლებელ ვიდრე დღემდე ქრისტე შესუხსა,

11. 2. ლსავსენი ნაყოფითა სიმართლისაათა ქრისტე შესუხს მიერ სადიდებლად და სა[4v]ქებლად ღმრთისა¹.

(მაგი 3)

12. 2. აწყება თქუენი მნება, მანო, რამეთუ ჩემთვის უფროსდა წარსამატებლად სახარებისა მის მოივლინა,

13. ჴითარმედ კრულებანი ესე ჩემნი განცხადებულ იქმნეს ქრისტეს მიერ ყოველსა მას ტაძარსა და სხუათა მიმართ ყოველთა,

AB. 9. და (1)] — 2, ამას 2, უმეტეს 2, იგი] ეგე 2, უფროს და] უფროსად 2, გარდაეროს] გარდაემატოს 2.

10. უმჯობეს 2, და] რაათა 7, და (2)] — 2, დაუბრკოლებელ 2, ვიდრე] — 2, შესუხს, ქრისტე 2. აღსავსენი ნაყოფითა სიმართლისაათა ქრისტე შესუხს მიერ] — 2, 4.

12. მისთვის მოივლინე 7.

13. იქმნეს 2, ქრისტეს 2, სხუთა 7, მიმართ] მიერ 2.

CD. 9. უფროს 4, სიფრთხილითა 4.

10. რაათა (2)] — 4, ქრისტეს 4, შესუხსა 4.

13. ვიდრედა] — 7, ესე] — 7, იქმნეს 4.

¹ მე-11 მუხლის პირველი ნაწილი (აღსავსენი... შესუხს მიერ) AB ვერსიების ნუსხათაგან მხოლოდ 7-ს აქვს და ისიც მე-13 მუხლის შემდეგ. ჩვენ იგი თავის ადგილას ავითანეთ.

CD

9. 2. ა ამას ვილოცავ, რაათა სიყუარული ეგე თქუენი უფროს და უმეტეს გარდაეროს მეცნიერებითა და ყოვლითა ფრთხილებითა,

10. 1. აათა გამოიცადოთ თქუენ უმჯობესი იგი, [175] რაათა იყვნეთ თქუენ ჭეშმარიტ და დაუბრკოლებელ დღემდე ქრისტე შესუხსა,

11. 2. ლსავსენი ნაყოფითა სიმართლისაათა შესუ ქრისტეს მიერ სადიდებლად და საქებლად ღმრთისა.

(3)

12. 2. აწყება თქუენი მნება, მანო, რამეთუ ჩემთვის უფროსდა წარსამატებლად სახარებისა მისთვის მოივლინა,

13. ჴიდრედა კრულებანი [2 188] ესე ჩემნი განცხადებულ იქმნეს ქრისტეს მიერ ყოველსა მას ტაძარსა და სხუათა მიმართ ყოველთა,

AB

14. ოა უმრავლესთა ძმათა უფლისა მიერ, მოსავთა მათ კრულებათა ჩემთათვის, უმეტეს- და ვიკადრებ უშიშად სიტყუასა მას ღმრთისასა სიტყუად.

15. რომელნიმე შურით და ჯდომით, რომელნიმე სათნოები- სათვს ქრისტესა ქადაგებენ;

16*. რომელნიმე — სიყუარულით: უწყიან, რამეთუ სიტყვს-გებად სახარებისა მისთვის ვდგა მე.

17*. რომელნიმე ჯდომითა ქრისტესა მიმოდასდებენ არა- წმიდებით, ჰგონებენ ჭირთა მო- წვენად კრულებათა ამათ ჩემთა.

18. ოჲ უკუე რაა? ოაღათუ ყოვლითა სახითა, გინა [4 123] თუ მიზეზით გინა ჭეშმარიტად, ქრისტე იქადაგების, და ამისთვის მისხარის და მისხაროდისცა.

19. ოაწყვი, რამეთუ ესე მექმ- ნეს მე საცხოვრებელად თქუენი-

CD

14. ოა უმრავლესთა ძმათა უფლისა მიერ, მოსავთა მათ ჩემ- თა კრულებათასა, უმეტესდა ვი- კადრებ უშიშად სიტყუასა მას ღმრთისასა სიტყუად.

15. რომელნიმე შურით და ჯდომით, რომელნიმე და სათნო- ებისათვისცა ქრისტესა ქადაგე- ბენ.

16*. რომელნი-იგი ჯდომით ქრისტესა მიუთხრობენ არა- წმიდებით, ჰგონებენ ჭირთა მო- წვენად კრულებათა ამათ ჩემთა;

17*. ოლო რომელნიმე — სიყუარულით: უწყიან, რამეთუ სიტყვს-გებად სახარებისა მის ვდგა მე.

18. ოჲ უკუე რაა? ყოვლი- თავე სახითა, გინა თუ მიზეზით გინა თუ ჭეშმარიტებით, ქრის- ტე იქადაგების, და ამისთვის მი- ხარის და მისხაროდისცა.

19. ჩამეთუ უწყვი, ვითარ- მედ ესე მექმნას მე საცხოვრებე-

AB. 14. უმრავლესთა ლ, უმრავლესთა ზბ, ჩემთათვის ჩემთა ო, უმეტესდა ზლბ, მას]—ზლ.

15. ქრისტესა ლბ.

16. სახარებისა მისთვის სახარებისათვის ზლ.

17. რომელნი ლ, ჯდომით ზლბ, ქრისტესა ლ, მიმოსდებენ ზლ.

18. სახითა]—ლ, თუ]—ბ, მიზეზითა ლ, გინა (2)]+თუ ლ, ქრისტე ბ, და (1)] ბ, მე მისხარის ლ.

19. მექმნა ლ, საცხოვრებელად ზლ, სულისა]—ბ, იესუ ქრისტესითა ბ.

CD. 14. მოსავთა... სიტყუად მინდობილ ყოფად საკრველთა მათ ჩემთა უმეტე- სითა უშიშოებითა კადნიერებით სიტყუად სიტყუასა მას ც-ღ.

15. და (2)]—ც-ღ.

17. მის მისთვის ც-ღ.

18. გინა ყოვლითავე ც, სახითა]—ღ, თუ (2)]—ც-ღ.

19. მექმნა ლ, სულითა ლ.

* მე-16 და მე-17 მუსხლები გადასმულია ერთიმეორის ადგილზე CD-ს ყველა ნუსხაში.

AB

თა ვედრებითა და შეწევნითა სულისა ქრისტე შესუხსითა,

20. შოსალოდებელითა მით და სასოებითა ჩემითა, რამეთუ არარაჲთ მრცხუნეს, არამედ ყოვლითა კადნიერებითა, ვი- თარცა მარადის და აწცა იდი- დოს ქრისტე ჯორცთა შინა ჩემ- თა, გინა თუ ცხორებით გინა თუ სიკუდილით.

21. ჩამეთუ ჩემდა ცხორე- ბად ქრისტე არს, და სიკუდი- ლი — შესაძინელ.

22. ოაჲუეთუ ცხორებაჲ იგი ჯორცთა ესე არს ნაყოფი საქმი- სა მის ჩემისაჲ, და რომელი გა- მოვირჩიო, არა ვიცი.

23. ყეპყრობილ ვარ მე ორ- თა ამათგან: გული მეტყვს გან- სლვად და ქრისტეს თანა ყოფად უფროსდა უმჯობეს,

24. ოლო დადგრომაჲ ჯორცთა შინა უნებელადრე თქუ- ენთვს.

CD

ლად თქუენითა ვედრებითა და შეწევნითა სულისა ქრისტე შესუხსითა,

20. შოსალოდებელითა მით და სასოებითა ჩემითა, რამეთუ არარაჲთ მრცხუნეს მე, არამედ ყოვლითა კადნიერებითა, ვი- თარცა მარადის და აწცა იდიდოს ქრისტე ჯორცთა ზედა ჩემთა, გინა თუ ცხორებით გინა თუ სი- კუდილით.

21. ჩამეთუ ჩემდა ცხორება ქრისტე არს, და სიკუ[ვ]დილი — შესაძინელ.

22. ოლო ცხორებაჲ ესე ჯორცთა ამით ესე არს ჩემდა ნაყოფი საქმისა, და რომელი გა- მოვირჩიო, არა უწყვი.

23. ოლო შეპყრობილ ვარ ორთა ამათგან: გული მეტყვს განსლვად და ქრისტეს თანა ყო- ფად უფროს და უმჯობეს ფრიად,

24. [ზვ] ოლო დადგრომაჲ ჯორცთა შინა უნებელადრე თქუ- ენთვს.

AB. 20. მოსალოდებელითა ლ, შინა]—ლზბ, ჩემთა]+ზედა ლზბ, თუ (1)]—ლბ, ცხორებით ლზ, თუ (2)]—ბ.

21. ცხოვრებად ლ, ცხოვრება ზ.

22. ცხოვრებაჲ ზ, მის]—ღ.

23. მე]—ღ, მეტყვს]+მე ლ, ქრისტეს ლზღ, უმჯობეს ლზღ.

CD. 20. არარაჲ ც-ღ.

21. ცხორებად ლ, ცხორება ჩემდა ც-ღ.

22. საქმის ც.

23. უმჯობეს უმეტეს ლ.

24. უნებელადრე უსაჭიროეს ლ.

AB

25. ოა ესე სასოებით უწყი, ვითარმედ დავადგრე და გგებდე [4v] თქუენ ყოველთა წარმართებისათჳს და სიხარულისა მის სარწმუნოებისა,

26. ძაძთა სიქადული ეგე თქუენი აღმატოს ქრისტე შესუჳს მიერ ჩემდა მომართ ჩემითა მით მისლვითა კუალად თქუენდა მომართ.

(ძავი უ)

27. ჴარნა ღირსად ზოლო სახარებისა მის ქრისტესისა ვიდოდეთ, რაძთა დაღათუ მოვიდე და გიხილნე თქუენ, გინა თუ შორს ვიყო და მესმეს თქუენთჳს, რამეთუ სდგათ თქუენ ერთითა სულითა და ერთითა გონებითა, თანა-მოღუაწე იყვენით სარწმუნოებითა მით სახარებისაძთა,

28. ოა ნუ ჰფრთხებით ნურა-რაძთ მჴდომთა მათგან, რომელ-იგი არს მათა სახე წარწყმედი-საჲ, ზოლო თქუენდა — ცხორე-ბა; და ესე ღმრთისა მიერ.

CD

25. ოა ესე სასოებით უწყი, რამეთუ დავადგრე და გგებდე თქუენ ყოველთა წარმართებისა თქუენისათჳს და სიხარულისა მის სარწმუნოებისა,

26. ძაძთა სიქადული ეგე თქუენი აღმატოს ქრისტე შესუჳს მიერ ჩემდა მომართ ჩემითა მით მისლვითა კუალად თქუენდა მიმართ.

(უ)

27. ჴარნა ღირსად ზოლო სახარებისა მის ქრისტესისა ვიდოდეთ, რაძთა გინა თუ მოვიდე და გიხილნე თქუენ, გინა თუ შორს ვიყო და მესმას თქუენთჳს, ვითარმედ სდგათ თქუენ ერთითა სულითა და ერთითა გონებითა და თანა-იღუწით სარწმუნოებასა მას სახარებისაჲ,

28. ოა არა ჰფრთხებით არა-რაძთ მჴდომთა მათგან, რომელი-იგი არს მათდა სახე წარწყმედისაჲ, ზოლო თქუენდა — ცხორებისა; და ესე ღმრთისა მიერ.

AB. 25. წარმატებისა ჴზ, წარმატებისათჳს ჴ, თქუენისათჳს — 4ღ, თქუენისა ო, სარწმუნოების ჴ.

26. სიქადული] სიხარული ჴ, ეგე] იგი ჴზ, თქუენი] — ო, მომართ] მიმართ ჴოღ, (სათ.) თავი უ] + მუჴლი ჴღ.

27. ქრისტესის ჴღღ, რამეთუ] ვითარმედ ჴ.

28. ნურაძთ ჴ, რომელი-იგი ჴ, სახე ოღ, თქუენდა] ჩუენდა ჴ, ცხორებისაჲ ჴ, ცხორებისაჲ ჴოღ.

CD. 26. ქრისტეს ჴზ, მიმართ] მომართ ო.

27. ვიდოდით Ⴀ.

28. რომელ-იგი ოღზ, ცხორებასა ჴ.

AB

29. ძამეთუ თქუენ მოგე-მადლა ქრისტესთჳს არა ზოლო მისა მიმართ სარწმუნოებაჲ, არამედ მისთჳს ვნებაჲცა.

30. ჴგივე ღუაწლი გაქუნდინ, რომელ იხილეთ ჩემ თანა და აწ გესმის [4 124] ჩემ მიერ.

2

1. ძავდენი რაჲ ნუგეშინის-ცემაჲ არს ქრისტეს მიერ, და რავდენი რაჲ ნუგეშინის-ცემაჲ სიყუარულისაჲ, რავდენი რაჲ ზიარებაჲ სულისაჲ, რავდენი რაჲ მოწყალებაჲ და წყალობაჲ,

2. ჴდასრულეთ სიხარული ჩემი, რაძთა მასვე ჰზრახვიდეთ და იგივე სიყუარული გაქუნდეს; ერთ-სულ და ერთ-ზრახვა იყვენით,

3. ნურარაძთ ჴდომით, ნუცა უცნებით, არამედ სიმდაბლით ურთიერთას ერთი-ერთისა უმეტესად შეგერაცხენ თავისა თჳსისა.

4. ნუ თავისა თჳსისაჲ ზოლო კაცად-კაცადი თქუენი ეძი-

AB. 29. რამეთუ] — ჴ, მიგემადლა ჴოღ, მისთჳს ვნებაჲ ჴ, ამისთჳს ჴ.

30. იგივე] იგი და ო, რომელი ჴო, გესმა ჴო.

2,1. რაოდენი ჴღ, ქრისტეს ჴღღ, და (1)] — ო, რაჲ (2)] — ო.

2. ზრახვიდეთ ჴღ, სიყუარული] სიხარული ჴ, იყვენთ ჴ.

3. ნურაძთ ჴ, ურთიერთისა ო, ერთი-ერთისაჲ ჴ, ერთი-ერთისათჳს ჴ, უმეტეს ჴ, უმეტეს ჴ, უმეტესად ო.

4. თქუენ ჴ, მოყუისისაჲ ჴ.

CD. 29. მისა ოღზ.

2,1. რავდენი ჴღღ.

2. ზრახვიდეთ ჴღ.

3. გინა] და ოღზ, ურთიერთას Ⴀღზ, შეჴრაცხდი Ⴀ, თითოეული Ⴀღზ,

თჳსისაჲ ოღზ.

4. მოყუისისაჲ Ⴀ, თითოეული Ⴀღზ.

CD

29. ძამეთუ თქუენ მიგემადლა ქრისტესთჳს არა ზოლო მისა მიმართ სარწმუნოებაჲ, არამედ მისთჳს ვნებაჲცა.

30. ჴგივე ღუაწლი გაქუნდინ, რომელი იხილეთ ჩემ თანა და აწ გესმის ჩემ მიერ.

2

1. ძაოდენი რაჲ ნუგეშინის-ცემაჲ არს ქრისტეს მიერ, და რაოდენი ნუგეშინის-ცემაჲ სიყუარულისაჲ, რაოდენი რაჲ ზიარებაჲ სულისაჲ, რაოდენი რაჲ მოწყალებაჲ და წყალობაჲ,

2. ჴდავსეთ სიხარული ჩემი, რაძთა მასვე ჰზრახვიდეთ და იგივე სიყუარული გაქუნდეს; ერთ-სულ და ერთ-ზრახვა იყვენით,

3. ნურარაძთ ჴდომით გინა ზუაობით, არამედ სიმდაბლით ურთიერთარს [ზ 189] უმეტეს შეჴრაცხდით თჳთოეული თავისა თჳსისა.

4. ნუ თავისა თჳსისაჲ ზოლო კაცად-კაცადი თქუენი ეძი-

AB

ებნ, არამედ მოყუსისაცა თითოეული თქუენი.

5. ესე ზრახვად იზრახებოდენ თქუენ შორის, რომელცა-იგი ქრისტე შესუეს მიერ.

6. რომელი-იგი სატი ღმრთისა იყო, არა ნატაცებად შეირაცხა თავი თვისი სწორებად ღმრთისა,

7. წრამედ თავი თვისი დაიმცირა და სატი მონებისა შთაიცუა და მსგავს კაცთა იქმნა და სატითა იქმნა ვითარცა კაცი;

8. დაიმდაბლა თავი თვისი და იქმნა იგი მო[ღვ]რჩილ ვიდრე სიკუდილმდე და სიკუდილითა ჯუარისაათა.

9. წმისთვსცა იგი ღმერთმან უმეტესად აღამაღლა და მიანიჭა მას სახელი, რომელი ზემო არს უფროეს ყოველთა სახელთა,

10. ძაათა სახელისა მიმართ შესუ ქრისტესისა ყოველი მუქლი მოდრკეს ზეცისათანი და ქუეყანისათანი და ქუესკნელთანი,

CD

ებნ, არამედ მოყუსისასაცა თვთოეული თქუენი.

5. ესე ზრახვად იზრახებოდენ თქუენ შორის, რომელცა-იგი ქრისტე შესუეს მიერ.

6. რომელი-იგი სატი ღმრთისა იყო, არა ნატაცებად შეირაცხა ყოფად იგი სწორებად ღმრთისა,

7. წრამედ თავი თვისი დაიმდაბლა და სატი მონისა მიიღო და მსგავს კაცთა იქმნა და სატითა იპოვა ვითარცა კაცი;

8. დაიმდაბლა თავი თვისი და იქმნა იგი მორჩილ ვიდრე სიკუდილმდე და სიკუდილითა მით ჯუარისაათა.

9. წმისთვსცა იგი ღმერთმან უმეტესად აღამაღლა და მიანიჭა მას სახელი უზეშთაესი უფროეს ყოველთა სახელთაათა,

10. ძაათა სახელისა მიმართ შესუ ქრისტესისა ყოველი მუქლი მოდრკეს ზეცისათანი და ქუეყანისათანი და ქუესკნელთანი,

CD

11. და ყოველმან ენამან აღუვაროს, რამეთუ უფალი შესუ ქრისტე სადიდებელად ღმრთისა მამისა.

12. ძოლო აწ, საყუარელნო ჩემნო, ვითარცა-ეგე ოდესვე მორჩილ ხართ, ნუ სოლო მისლვასა მას ჩემსა, არამედ აწ უფროესლა შორს ყოფასა მას ჩემსა შიშით და ძწოლით ცხორებისა თქუენისათჳს იქმოდეთ.

13. ძამეთუ ღმერთი არს, რომელი შეიქმნ თქუენ თანა ნებასაცა და შეწევ[120]ნასაცა სათნოებისათჳს.

14. ყოველსავე იქმოდეთ თჳნიერ დრტჳნვისა და გულის სიტყუათა,

15. ძაათა იყენეთ უბიწო და უმანკო, შვილ ღმრთის, შეუგინებელი შორის ნათესავსა დრკუსა და გულარძნისა, რაათა შჩნდეთ, ვითარცა მთიებნი სოფელსა შინა.

AB

11. და ყოველმან ენამან აღუვაროს, რამეთუ უფალი შესუ ქრისტე სადიდებელად ღმრთისა მამისა.

12. წინაცა, საყუარელნო ჩემნო, ვითარცა-ეგე ყოველადვე მორჩილ ხართ, ნუ სოლო მისლვასა მას ჩემსა, არამედ აწ უფროესლა შორს ყოფასა ამას ჩემსა შიშით და ძწოლით თჳსსა ცხორებასა იქმოდეთ.

13. ძამეთუ ღმერთი არს, რომელი შეიქმნ თქუენ თანა ნებასაცა და შეწევნასა სათნოებისათჳს.

14. [v] ყოველსავე იქმოდეთ თჳნიერ დრტჳნვისა და გულის სიტყუათა,

15. ძაათა იყენეთ უბრალო და უმანკო, შვილ ღმრთისა, შეუგინებელ შორის ნათესავსა დრკუსა და გულარძნისა, [bv] რომელთა მიერ შჩნდეთ, ვითარცა მთიებნი სოფელსა შინა.

AB. 5. ქრისტე Ⴆ.

6. რომელ-იგი ႦႨ, შეერაცხა Ⴆ, თავისა თჳსისა (თჳსისა Ⴆ) ႦႨႦ.

7. შთაიცუა Ⴆ, იქმნა (2) იპოვა ႦႨ, იპოა Ⴆ.

8. იგი—Ⴆ, სიკუდილმდე Ⴆ, -და—Ⴆ.

9. იგი—Ⴆ, უმეტესად ႦႨ, ზემო—Ⴆ, უფროა Ⴆ, უფროეს არს Ⴆ.

10. ქრისტესისა ႦႨ.

CD. 5. რომელიცა-იგი Ⴆ.

6. რომელ-იგი Ⴆ, არაა Ⴆ.

7. იპოა Ⴆ, ვითარცა—Ⴆ.

8. სიკუდილმდე ႦႨ.

10. ქუესკნელისა თანა Ⴆ.

AB. 11. აღუვაროს ႦႨ, ქრისტე ႦႨ, მამისა—ამჴნ ႦႨ, აႦ ႦႨ.

12. საყუარელნო Ⴆ, -ეგე იგი Ⴆ, ოდესვე Ⴆ, მას (1) Ⴆ, ძწოლით Ⴆ, ცხოვრებისა Ⴆ.

13. თქუენ ჩუენ ႦႨ, სათნოებისა Ⴆ.

14. ყოველსა Ⴆ, თჳნიერად Ⴆ, გულის სიტყუსა Ⴆ.

15. ჰშჩნდეთ Ⴆ.

CD. 11. აღუვაროს Ⴆ.

12. მორჩილ ხართ ყოველადვე Ⴆ.

15. სჩნდეთ Ⴆ-Ⴆ.

AB

16. სიტყუაჲ ცხოვრებისაჲ გაქუნდინ სიქადულად ჩემდა დღესა მას ქრისტესსა, რამეთუ არა ცუდად ვრბოდე, არცა ცუდად დავშუერ.

17. ბაღათუ შევიწირვი მსხუერპლსა ამას და მსახურებასა სარწმუნოებისა თქუენისათჳს, მიხარის და მიხაროდის თქუენ ყოველთა თანა.

18. ჴგრევე თქუენცა გიხაროდენ და ჩემ თანა გიხაროდენ.

(ჩავი მ)

19. ღოლო ვესავ ქრისტე ჴესუჲს მიერ ღიმოთესსაცა აღრე მივლინებასა თქუენდა, რაჲთა მეცა გულ-მხიარულად ვცნა თქუენთჳს.

20. ჯამეთუ არავინ მაქჳს სხუა ერთგულ, რომელმანმცა თქუენთჳს გულითად იზრუნა.

21. ჯამეთუ ყოველნი თავისა თჳსისა ეძიებენ და არა ქრისტე ჴესუჲსსა.

AB. 16. ცხოვრებისაჲ 407, დღესა 7, ქრისტესსა 4, ქრისტესა 7, რამეთუ რაჲთა 70, ცუდად 7, ვრბოდე 4.

17. ამას] მას 47, თქუენისასა 707.

18. ეგრეცა 4, იხარებდით 4.

19. ტიმოთესსაცა 4, ტიმოთესსაცა 7, ტიმოთესცა 7, მეცა] მე 7.

20. სხუა ერთგულ 7, იზრუნა] იზრახა 4.

21. ყოველნი] + ვე 0, თავისა თჳსისასა] თავისასა 0, ქრისტე იესუჲსა 4, იესუ ქრისტესა 7.

CD. 16. ვრბი(ოდეს) 7, დავშუერ(ე) 7 (7-ში ფრჩხილებში ჩასმული ო დ ე ს და ე ს სვა სელითაა მიმატებული).

17. ბაღათუ 0.

18. და (2)]-7.

19. გულ-მხიარულად ვცნა] სულ-შუებულ ვიქმნე ცნობითა 074.

20. არავინ 7.

CD

16. სიტყუაჲ ცხოვრებისაჲ გაქუნდინ სიქადულად ჩემდა დღესა მას ქრისტესსა, რამეთუ არა ცუდად ვრბოდე, არცა ცუდად დავშუერ.

17. ჴრამედ ბაღათუ შევიწირვი მსხუერპლსა მას ზედა და მსახურებასა სარწმუნოებისა თქუენისასა, მიხარის და მიხაროდისცა თქუენ ყოველთა თანა.

18. ჴგრეთვე და თქუენცა გიხაროდენ და ჩემ თანა გიხაროდენ.

(მ)

19. ღოლო ვესავ ქრისტე ჴესუჲს მიერ ღიმოთესსაცა აღრე მივლინებასა თქუენდა, რაჲთა მეცა გულ-მხიარულად ვცნა თქუენთჳს.

20. ჯამეთუ არავინ მაქჳს სხუა ერთგული, რომელმანმცა თქუენთჳს გულითად იზრუნა.

21. ჯამეთუ ყოველნი თავისა თჳსისა ეძიებენ და არა ქრისტე ჴესუჲსსა.

AB

22. ღოლო გამოცდილებაჲ იგი მისი [v] უწყით, რამეთუ ვითარცა მამასა შვილმან, ეგრე ჰმონა ჩემ თანა სახარებასა მას.

23. ჴმისსა ვესავ მივლინებასა, რაჲმს განვიგო თავისა ჩემისაჲ მისგან.

24. ღოლო ვესავ უფალსა, ვითარმედ მეცა აღრე მოვიდე.

25. 04მჯობესადრე შევჰრაცხე ჴპაფროდიტესი, მმისა ჩუენისაჲ, თანა-შემწისა და თანა-მოსაგრისა ჩემისაჲ, თქუენისა მოციქულისაჲ და მსახურისა მის საწმართა ჩემთაჲსა, მივლინებად თქუენდა,

26. ჴამეთუ სურვიელ იყო თქუენ ყოველთათჳს და წადიერ, და რამეთუ გესმინა, ვითარმედ დასნეულდა.

27. ნანდვლვე დასნეულდა ვიდრე სიკუდილმდე; არამედ ღმერთმან შეიწყალა იგი, არა სოლო იგი, არამედ მეცა, რაჲთა არა მწუხარებაჲ მწუხარებასა ზედა დამერთოს.

AB. 22. გამოცდილებაჲ] გამოცხადებაჲ 7, უწყით] იცით 7, ვითარცა მამასა 0. შვილსა, ეგრეთვე 4, შვილსა 7, შვილმან მამასა 0.

23. ამისსა] ამისთჳს 7.

24. აღრე 4.

25. უმჯობესადრე 47, ეპაფროდიტესი 4, ჩუენისაჲ] ჩემისაჲ 77, და თანა-შემწისაჲ 70, -7, ჩემისაჲ] + და 0, მოციქულებისაჲ 4, მსახურისაჲ 470, მის]-40, ჩემისაჲსა 40.

26. ვითარმედ] რამეთუ 0.

27. და ნანდვლვე 4, ნანდვლვე 7, სიკუდილმდე 470, იგი (1)]-0, ზედა]-7.

CD. 22. ეგრეთ 074.

23. განვიგო] განვიხილო 074, მისგან] მუისი 74.

25. თანა-მოსაგრისა] თანა-მწედრისა 074.

27. ნამდვლვე 707, სიკუდილმდე 074. თუ]-70.

AB

28. შწრაფლ მივაფლინე ეგე, რაათა იხილოთ და კუალად გიხაროდის, და მე უზრუნველ ვიყო.

29. ყეიწყნარეთ ეგე უფლისა მიერ ყოვლითა სიხარულითა, და ეგევეთარნი იგი პატივოსნად იპყრენით,

30. სამეთუ საქმისათჳს ქრისტესისა სიკუდილმდე მიიწია წინა-დაპყრობად სულითა, რაათა აღასრულოს თქუენი იგი დაკლებული ჩემდა მომართ მსახურებისაჲ.

[121] 3 (ძავი ო. საკითხავი ყ)

1. ღმირითგან, ძმანო, გიხაროდენ უფლისა მიერ! ზგივე მიწერად თქუენდა ჩემდა არა სიცოწილ არს, და თქუენდა კრძალულება არს.

2. ეკრძალებოდეთ ძალთა მათგან, ეკრძალებოდეთ ბოროტთა მათგან მუშაკთა, ხედევდით განკუეთილებასა მას,

AB. 28. მსწრაფლ ზ, ეგე] იგი ბ, იხილოთ]+იგი ბ, ეგე ო, უზრუნველ] უჭუვარ 4ო, ვიყო] მყოთ ბ.

29. სიხარულით ბ, ვითარნი-ეგე ო, იგი] ეგე 4ო, პატივოსნად 4ობ.

30. ქრისტესისა 4ბ, სიკუდილ ბ, სიკუდილმდე ო, აღესრულოს ო, იგი] ეგე ბ, მსახურებაჲ ბო.

3,1. თქუენდა (1)]—ტ, ჩემდა] ჩემ მიერ 4, თქუენდა (1)]+უფლისა მიერ ბ, სიცოწილ ო, და] არამედ ბ.

2. მას]—4.

CD. 28. უჭუვარ ზ, უჭუვარ]+რე ტ-ზ.

30. იგი] ეგე ტ-ზ.

3,2. ჰხედევდით ზ.

CD

28. შოსწრაფედ უკუე მივაფლინე ეგე, რაათა იხილოთ ეგე და კუალად გიხაროდის, და მე უჭუვარ ვიყო.

29. ყეიწყნარეთ ეგე უფლისა მიერ ყოვლითა სიხარულითა, და ეგევეთარნი ეგე პატივოსნად იპყრენით,

30. სამეთუ საქმისათჳს ქრისტესისა სიკუდილმდე მიიწია წინა-დაპყრობად სულითა, რაათა აღავსოს თქუენი იგი დაკლებული ჩემდა მომართ მსახურებისაჲ.

3 (ყ)

1. ღმირითგან, ძმანო, გიხაროდენ უფლისა მიერ! ზგივე მიწერად თქუენდა ჩემდა არა სიცოწილ არს, და თქუენდა კრძალულება არს.

2. ეკრძალებოდეთ ძალთა მათგან, ეკრძალებოდეთ ბოროტთა მათგან მუშაკთა, ხედევდით განკუეთილებასა მას,

AB

3. სამეთუ ჩუენ ვართ წინადაცუეთილებანი, რომელნი-ესე სულითა ღმრთისაჲთა ვჰმსახურებთ და ვიქადით ქრისტე შესუას მიერ და არა ჯორცთა ვესავთ,

4. ბა მე მაქუს ღათუ ჯორცთაგან სასოებაჲ, უკუეთუ ვინმე ჰგონებდეს სხუად რაჲმე სასოებად ჯორცითა, მე — უფროას-ლა:

5. წინადაცუეთილებითა რვა დღისამან, ნათესავით ისრაჴლი-საჲთ, ტომისაგან 4ენიამენისი, ჰებრაელი ჰებრაელთაგან², შჯუ-ლითა ფარისეველი,

6. შურით ვსდევნიდ ეკლე-სიათა, სიმართლითა შჯულისაჲთა ვიყავ მე უბიწო.

7. ღრამედ რომელი-იგი იყო ჩემდა შესაძინელ, ესე შემირაცხიეს ქრისტესთჳს ზღვევად.

CD

3. სამეთუ ჩუენ ვართ წინადაცუეთილებაჲ იგი, რომელნი-სულითა ღმრთისა ვჰმსახურებთ და ვიქადით ქრისტე შესუას მიერ და არა ჯორცთა ვესავთ,

4. ბა ღათუ მაქუს მე ჯორცთაგან სასოებაჲ, უკუეთუ ვინმე ჰგონებდეს სხუად¹ სასოებად ჯორცითა, მე — უფროას-ლა:

5. წინადაცუეთილებაჲ რვა დღისამან, ნათესავით ისრაჴლი-საჲთ, ტომისაგან 4ენიამენისი, ებრაელი ებრაელთაგან, შჯუ-ლითა ფარისეველი,

6. შურით ვსდევნიდ ეკლე-სიათა და სიმართლითა შჯულისაჲთა ვიყავ მე უბრალო.

7. [ხვ] ღრამედ რომელი-იგი იყო ჩემდა შესაძინელ, ესე შემირაცხიეს ქრისტესთჳს ზღვევად.

AB. 3. წინადაცუეთილებაჲ ო, ღმრთისაჲთა]—ო, ვმსახურებთ ო, ქრისტე 4.

4. და]—ბ, ჯორცთაგან სასოებაჲ] ჯორცთა განსუენებაჲ ბ [ბ-ში აშაზე ნუსხური ხელით «განსუენებაჲ» სიტყვაზე მითითებით განმარტებაჲ: სა-სოებაჲ უნდა (33r)], სხუად ო, რაჲმე] რაჲ ბ.

5. წინადაცუეთითა ბ, დღისამან] დღისამან ტ, ისრაჴლისაჲ ტბ, ბენიამენი-სა 4ბ, ებრაელი ებრაელთაგან (ებრაელთაგან ბ) 4ბ, რჩულით ბ, ფარი-სეველ 4ო.

6. შურითა 4, ვსდევნიდ ბ, და სიმართლითა ო.

7. ქრისტესთჳს 4ბ.

CD. 3. ქრისტეს ტ.

4. ვინმე]+სხუად ზ, ჰგონებს ზ.

5 ბენიამენისა ტ, სჯულისა ტ-ბ, ფარისეველი ტ-ბ.

6. შურითა ტ, სჯულისაჲთა ტ-ბ.

¹ ო-ს აკლია აქედან მე-4 თავამდე (ფილიპ. 3,5—3,21).

² ბ-ში «ჰებრაელთაგან» სიტყვაში ჰ ამოუხევილია.

AB

8. ორამედ შე-ცა-მი[v]რა-ცხიეს ყოველივე ზღვევად გარდარეულისა მისთვის მეცნიერებისა ქრისტე შესუეს უფლისა ჩემისაათა, რომლისათვის ყოვლისაგან ვიზღვიე და შემირაცხიეს იგი ნაგევად, რაათა ქრისტე შევიძინო.

9. ოა ვიპოვო მას შინა, რაათა არა მაქუნდეს ჩემი სიმაართლმ შჯულისაგან, არამედ სარწმუნოებითა შესუ ქრისტესითა, ღმრთისა მიერი იგი სიმაართლმ სარწმუნოებითა მით,

10. ცნობად იგი და ძალი იგი აღდგომისა მისისა და ზიარება იგი ვნებათა მათ მისთა, თანახატ ვექმნე სიკუდილსა მისსა,

11. ძაათა მი- ვითარ-რა-ვსწუდე აღდგომასა ცა მას მკუდრეთით.

12. ორა თუ აწვე მომიღებეს ანუ აწვე სრულ ქმნულ ვარ; ვსდევ ეგრე, რაათა ვეწიო, რომ-

AB. 8. შემირაცხიეს 47, გარდარეულისა] გარდამეტებულისა 47, ქრისტე 2, ჩემისაათა] ჩემის 4, ჩუენისაათა 2, ვიზღვე 7, ქრისტე 42.

9. ვიპოვო 7, ვიპოვო 7, შჯულისაგანი 47, იესუ]—47, ქრისტესით 4.

10. ცნობადი 27, იგი (2)]—2, მათ]—2, ვიქმნე 2, სიკუდილსა]+მას 4.

11. -ვითარ რაათ 2, -ვსწუდე] ვეწიფო 2, მას]+მისსა 4, აღდგომასა მასცა 7.

12. შევიკრძალმ 4, შევიკრძალვე 2, ქრისტე 42.

CD. 8. ნაგევად] ბრედ 4.

9. ვიპოვო 4, სჯულისაგან 1-4.

10. მისსა 4.

11. -ვსწუდე 4.

12. ეგრე 2-4, წევნილ 7.

CD

8. ორამედ და შე-ცა-ვჭრა-ცხო ყოველივე ზღვევად გარდა[v]მატებულისა მისთვის მეცნიერებისა ქრისტე შესუეს უფლისა ჩუენისაათა, რომლისათვის ყოვლისაგან ვიზღვიე და შემირაცხიეს იგი ნაგევად, რაათა ქრისტე შევიძინო.

9. ოა ვიპოვო მას შინა, რაათა არა მაქუნდეს ჩემი სიმაართლე შჯულისაგან, არამედ სარწმუნოებითა ქრისტესითა, ღმრთისა მიერი იგი სიმაართლე სარწმუნოებით,

10. ცნობად მისა და ძალსა მას აღდგომისა მისისა და ზიარებასა მას ვნებათა მისთა, თანახატ ქმნად სიკუდილსა მას მისსა,

11. ძაათა მი- ვითარ-რა-ვსწუდე აღდგომასა მასცა მკუდართასა.

12. ორა თუ ვითარმედ აწვე მომიღებეს, ანუ თუ აწვე სრულ ქმნულ ვარ; ხოლო ვსდევ ეგრ-

AB

ლითაცა შევიკრძალე ქრისტე შესუეს მიერ.

13. ძმანო, მე არღარა შემირაცხიეს¹ თავი ჩემი წარწევნულად; ხოლო ერთი ესე: შემდგომსა მას დავივიწყებ და წინასა მას მივსწუდები,

14. ღრძალულებით ვსდევ გვრგვნსა მას ზეცისა ჩინებისა ღმრთისასა ქრისტე შესუეს მიერ.

15. ძაოდენნი-ესე სრულნი [122] ვართ, ამას ვზრახვიდეთ; და სხუას თუ რასმე ვზრახვიდეთ, იგიცა ღმერთმან გამოვე-გიცხადენ თქუნ.

16. ღარნა, რომელსა-ესე მივსწუდეთ, მასვე ვზრახვიდეთ და მასვე წესსა ზედა ვეგნეთ.

17. ძანა-მობაძავ² ჩემდა იყვენით, ძმანო, და ჰხედევდით,

AB. 13. მე]—2, არღარა 27, წინა 7, მას (2)]—7.
14. გვრგვნსა] გრ-გნსა 28, განსა 47, გ-ნსა 2, ზეცისასა 2, ღმრთისა 7, ქრისტე 42.

15. რაედენნი-ესე 427, ვზრახვიდეთ 4, გამოგცხადენ 4, გამოგიცხადენ ღმერთმან 7, გამოგიცხადოს 2, თქუნ]—2.

16. ესე რომელსა 2, მივსწუდეთ] მივეწიფენით 42, მივსწუდეთ 7, მასვე (1)] მას 4.

17. ხედევდით 427, ესრეთ 4, სახმ 4, სახედ 2.

CD. 13. არღარა] არა 4, უკანასა 4, მივსწუდები 4.

14. ჩინებისასა 4.

15. რაედენნი 28, სხუა 4, რასმე ვზრახვიდეთ] რაიმე იზრახებოდის 4, და (2)]—4, გამოგიცხადოს 4.

16. მივსწუდეთ 4.

17. ჰხედევდით 4, სახედ 7.

¹ 4-ში «შემირაცხიეს» სიტყვის «შემირ» ნუსხური ხელითაა ჩამატებული.
² 7-ს აკლია აქედან ვიდრე: ამენ (ფილიპ. 3,17 — 4,23).

AB

რომელნი-იგი ესრეთ ვლენან, ვითარცა-ესე ვართ ჩუენ სახე თქუენდა.

18. ჩამეთუ მრავალნი ვინმე ვლენან, რომელთათჳს მრავალ-გზის გეტყოდე თქუენ, ხოლო აწ ტირილით გითხრობ თქუენ მტერთა მათთჳს ჯუარისა ქრისტჳსისათა,

19. ჰომელთაჲ აღსასრული წარწყმედაჲ არს, რომელთაჲ ღმერთ მუცელი არს და დიდებაჲ — სირცხჳლსა შინა მათსა, რომელნი ქუეყანისასა ზრახვენ.

20. ღოლო ჩუენი საყოფელი ცათა შინა არს, ვინაჲცა-იგი მაცხოვარსა მოველით, უფალსა ჴესუ ქრისტესა,

21. ჰომელმან გარდაცვალებეს ჴორცნი ესე სიმდაბლისა ჩუენისანი, რაჲთა იყვნენ იგინი თანა-ხატ ჴორცთა მათ დიდებისა მისისათა შეწევნისაებრ ძლიერებისა მისისა და დამორჩილებად მისა ყოველი.

AB. 18. რამეთუ... რომელთათჳს]—ბ, გეტყოდე 4, ჯუარისათა ბ, ქრისტესთა 4, ქრისტესისათაჲ ბ.

19. რომელთა ბ, რომელთა (2) 4ბ7, მუცელი]+მათი ბ, ზრახვენ] ზრუნვენ 4.

20. ვინაჲცა-იგი] რომლისაგანცა-იგი 47, ქრისტჳსა 7.

21. და]—ზბ.

CD. 19. რომელთაჲ 7.

20. მოქალქებაჲ 7ზ, მოქლქობა 1, მოქლქბა 7, მოქალაქობა 4.

21. სიმდაბლისა] დამდაბლებისა 4, მისსა 7.

CD

რომელნი-იგი ესრეთ ვლენან, ვითარცა-ესე ვართ ჩუენ სახე თქუენდა.

18. [178] ჩამეთუ მრავალნი ვინმე ვლენან, რომელთათჳს მრავალ-გზის გეტყოდე თქუენ, ხოლო აწ ტირილით გითხრობ თქუენ მტერთა მათთჳს ქრისტეს ჯუარისათა,

19. ჰომელთა აღსასრული წარწყმედაჲ არს, რომელთა ღმერთ მუცელი არს და დიდებაჲ — სირცხჳლსა შინა მათსა, რომელნი ქუეყანისასა ზრახვენ.

20. ღოლო ჩუენი მოქალაქობაჲ ცათა შინა არს, ვინაჲცა მაცხოვარსა მოველით, უფალსა ჴესუ ქრისტესა,

21. ჰომელმან გარდაცვალებეს ჴორცნი ესე სიმდაბლისა ჩუენისანი, რაჲთა იყვნენ იგინი თანა-ხატ ჴორცთა მათ დიდებისა მისისათა შეწევნისაებრ ძლიერებისა მისისა, დამორჩილებად მისა ყოველი.

AB

4 (თავი 7)

1. [v] ჴმიერითგან, მმანო ჩემნო საყუარელნო და სასურველნო, სისარულნო და გვრგვზნო ჩემნო, ესრეთ მტკიცედ დეგით, საყუარელნო.

2. ჴედიას გლოცავ და სვნტექს გლოცავ, მასვე ჴრახვასა ჴზრახვედით უფლისა მიერ;

3. ჴე, გლოცავ შენცა, ერთგულსა თანა-მეუღლესა, შეიწყნარენ ეგენი, რომელნი-ეგე სახარებასა მას თანა-მოღუაწე მექმნეს მე ღლემენტოსითურთ, თანა-შემწენი იგი ჩემნი და სხუანი, რომელთაჲ სახელები არს ჴიგნსა მას ცხოვრებისასა.

4. ჴიხაროდენ მარადის უფლისა მიერ, მერმე გეტყვ: გიხაროდენ.

5. სიმდაბლჳ ეგე თქუენი ცხად იყავნ ყოველთა კაცთა. 44ფალი ახლოს არს.

6. ჩუერას ჴზრუნავთ, არამედ ყოვლითა ღოცვითა და ვედრებითა მადლობით თხოვანი ეგე თქუენნი საცნაურ იყვნედ ღმრთისა მიმართ,

AB. 4,1. და (1)]—ბ, და სასარულნო ბ, ესრეთ 47, საყუარელნო (2)] უფლისა მიერ 7ბ7 (ეს «უფლისა მიერ» 4-ში გადანათჳს ადგილზე დაწერილი).

2. ეოდის 4ბ, ევლოდის 7, სვნტიქს 4, სვნტიქოს 7, ჴრახვედით 4ზბ7.

3. შენცა]—ბ, ეგენი] იგინი 4, თანა-მოღუაწე ბ, მექმნეს 4ბ7, იგი]—ბ7, სხუანი]+ცა 7, რომელთა ბ, ცხოვრებისასა] ცხოველთასა 4ბ, ცხოვრებისასა 7.

5. ცხადად ბ.

6. ჴრუნავთ 47, და მადლობით ბ.

CD. 4,2. ევოდის 1, სვნტქქოს 1, სვნტქქოს 7, ჴრახვედით 74.

3. ჴმ 7-74, მექმნეს 7.

5. სიმდაბლე] სიმჴვდე 7-74, ცხად იყავნ] ეუწეენ 7-74.

6. ჴრუნავთ 7-74, თხოვანი 7-7.

CD

4 (7)

1. ჴინაჲცა, მმანო ჩემნო საყუარელნო და სასურველნო, სისარულნო და გვრგვზნო ჩემნო, ესრეთ მტკიცედ დეგით უფლისა მიერ, საყუარელნო.

2. ჴევოდის გლოცავ და სვნტქქოს გლოცავ, რაჲთა მასვე ჴზრახვიდეთ უფლისა მიერ;

3. ჴე, გლოცავ შენცა, ერთგულსა თანა-მეუღლესა, შეიწყნარენ ეგენი, რომელნი-ეგე სახარებასა მას თანა-მოღუაწე მექმნეს მე ღლემენტოსითურთ, და სხუათა მათ თანა-შემწეთა ჩემთა, რომელთა სახელები წერილ არს ჴიგნსა მას ცხოვრებისასა.

4. ჴიხაროდენ მარადის უფლისა მიერ, კუალად გეტყვ: გიხაროდენ.

5. სიმდაბლე ეგე თქუენი ცხად იყავნ ყოველთა კაცთა. 44ფალი ახლოს არს.

6. [bv] ჩუერას ჴზრუნავთ, არამედ ყოვლითა ღოცვითა და ვედრებითა მადლობით თხოვანი ეგე თქუენნი საცნაურ იყვნედ ღმრთისა მიმართ,

AB

7. ოა მშვდობამან ღმრთისა-
მან, რომელი ჰმატს ყოველთა
გონებათა, განამტკიცენინ გულ-
ნი¹ თქუენნი და გონებანი თქუ-
ენნი ჭრისტე შესუას მიერ.

8. ომიერთგან, ძმანო, რა-
იგი არს ჭეშმარიტ, რა-იგი არს
კეთილ, რა-იგი [123] არს მარ-
თალ, რა-იგი არს სიწმიდე,
რა-იგი არს საყუარელ, რა-იგი
არს საქებელ, სათნო და ქებულ,
მას ზრახევდით.

9. ოომელცა-იგი ისწავეთ და
მიიღეთ და გესმა და იხილეთ ჩემ
თანა, მასცა იქმოდეთ; და
ღმერთი მშვდობისა იყავნ თქუ-
ენ თანა.

(ძავი ზ)

10. ლანვიხარე უფლისა მიერ
დიდად, რამეთუ აწვე ეგერა აღ-
მოცნებულ ხართ ჩემ კერ-
ძო ზრახვად, რომელსაცა-იგი
ჰზრახევდით, ხოლო უხუებდით-
ცა.

AB. 7. და გონებანი თქუენნი]—ბ, მას] ამას ბ.

9. ამასცა ბ, თქუენ] + ყოველთა ႁ.

10. განვიხარე] + ფრიად ბ, დიდად]—ბ, ეგერა აწვე ბ, აღმოცნებულ ბ, ზრახევდით ბ, უხობდითცა ბ.

CD. 7. თქუენნი]—ტ.

8. რავდენი ბ-ღ, რავდენ (2) ზ, რავდენი (2) + არს ლ, ჰზრახევდით ႁ.

9. მშვდობისა ტ.

10. აწვე... დაჰედუნდით] აწლა სადმე აჰუუაენით ჩემთჳს ზრახვად მისსა, რომელსაცა-იგი ჰზრახევდით, ხოლო უქამო იქმენით ღ, დაჰეონ-
დით ლ.

¹ ლ-ს აკლია აქედან ვიდრე: ჩემთანა/ნი (4,7—4-21).

CD

7. ოა მშვდობამან ღმრთისა-
მან, რომელი ჰმატს ყოველთა
[v] გონებათა, შეზღუდენინ
გულნი თქუენნი და გონებანი
თქუენნი ჭრისტე შესუას მიერ.

8. ომიერთგან, ძმანო, რა-
ოდენი არს ჭეშმარიტ, რაოდენი
პატიოსან, რაოდენი მართალ,
რაოდენი წმიდა, რაოდენი სა-
ყუარელ, რაოდენი საქებელ,
რაოდენი სათნო და რაოდენი
ქებულ, მას ზრახევდით.

9. ოომელცა-იგი ისწავეთ
და მიიღეთ და გესმა და იხილეთ
ჩემ თანა, მას იქმოდეთ; და
ღმერთი მშვდობისა იყავნ თქუ-
ენ თანა.

(ბ)

10. ႁოლო განვიხარე უფლი-
სა მიერ დიდად, რამეთუ აწვე
ეგერა აღმოცნებულ ხართ ჩემ
კერძო ზრახვად, რომელსაცა-
იგი ჰზრახევდით, ხოლო დაჰე-
დუნდით.

AB

11. ႁრა თუ ნაკლულევანე-
ბისათჳს რაჲსმე გეტყჳ თქუენ,
რამეთუ მე მისწავიეს: ႁომელსა
შინა, კმა-ვარი მე.

12. ႁიცი დამდაბლებაცა და
ვიცი აღმალლებაცა; ყოველთა
მიმართ და ყოველსა შინა შეზ-
ნულ ვარ: განძლებად და სიმ-
შილდ, აღმატებად და დაკლე-
ბად.

13. ႁოველსავე შემძლებელ
ვარ მის მიერ, რომელმან-იგი
განმძლიერა მე.

14. ႁოლო ესეცა¹ კეთილად
ჰყავთ, რამეთუ მეზიარენით
ჭირთა ამათ ჩემთა.

15. ႁოლო ესე თქუენცა უწ-
ყით, ფილიპელნო, რამეთუ და-
საბამსა მას სახარებისასა, [v]
რაქამს გამოვედ შაკედონიადთ,
არცა ერთი ეკლესიად მეზიარა
მე მოცემისათჳს და მოღებისა,
გარნა თქუენ მარტოდ.

16. ႁამეთუ ႁესალონიკელ-
ცა ერთ-გზის და ႁრ-გზის
საჲმარად ჩემდა მომიძლუანეთ.

AB. 11. რაჲსმე ბ, მე (2)]—ႁ.

12. ამაღლებაცა ვიცი ბ, შეზნულ ბ, შიმშილ ბ, შიმშილად ႁ.

14. კეთილად] + ვე ბ.

15. გამოვედით ბ.

16. თესალონიკელთაცა ბ, საჲმარად ႁ, მომიძლუანეს ბ.

CD. 11. რომელთაცა ტ-ღ.

12. განძლებად, აღმატებად, დაკლებად ტ.

15. მაკედონით ტ, მეზიარ-ღ ტ, მარტოდ ტ.

16. საჲმარ-ღ ტ.

¹ აქ ბ-ს ჩამატების ნიშანი აქვს აშიაზე ნუსხურით დაწერილი შემდეგი სიტყვებისათვის: გა-
მძლიერებელისა ჩემისა ქ-ეს მიერ, გარნა კეთი... (35v).

AB

17. ორა თუ საცემელსა ვეძიებ, არამედ ვეძიებ ნაყოფსა მას, რომელი აღმატების სახელად თქუენდა.

18. შაქუს მე ყოველი და გარდამრევრეის; აღსავსე ვარ მოღებითა უპაფროდიტესგან თქუენ მიერ სულითა სულნელებითა, მსხუერპლითა მით შეწირულითა სათნოთა ღმრთისათა.

19. ღოლო ღმერთმან ჩემმან აღავსენ ყოველი საჭმარი თქუენი სიმდიდრისაებრ მისისა დიდებით ქრისტე შესუას მიერ.

20. ღოლო ღმერთსა და მასა ჩუენსა დიდებაჲ უკუენითი უკუენისამდე. ამინ.

21. შოიკითხევდით ყოველთა წმიდათა ქრისტე შესუას მიერ. ღიკითხვენ თქუენ ჩემთანანი ძმანი.

22. ღიკითხვენ თქუენ ყოველნი წმიდანი, უფროასდა სახლისა მისგან კეისრისანი.

AB. 17. მოსაცემელსა ო, რომელ ო.

18. და გარდამრევრეის ყოველი ო, ეპაფროდიტესგან ო, სურნელებისათა ო, მსხუერპლითა მსახურებითა ო.

19. ქრისტე ო.

21. იესუ ქრისტეს ო.

22. თქუენ]—ო, მისგან]—ო, კეისრისა ო.

CD. 17. სახელად ო.

18. სულნელებისათა ო, სულნელებისათა ო, სათნოთა ო.

21. იესუ ქრისტეს ო.

CD

17. ორა თუ რამეთუ საცემელსა ვეძიებ, არამედ ვეძიებ [179] ნაყოფსა მას, რომელი აღმატების სახელად თქუენდა.

18. შაქუს მე ყოველი და გარდამრევრეის; და აღსავსე ვარ მოღებითა უპაფროდიტესგან თქუენ მიერ სულითა სურნელებისათა, მსხუერპლითა მით შეწირულითა სათნოთა ღმრთისათა.

19. ღოლო ღმერთმან ჩემმან აღავსენ ყოველი საჭმარი თქუენი სიმდიდრისაებრ მისისა დიდებითა ქრისტე შესუას მიერ.

20. ღოლო ღმერთსა და მასა ჩუენსა დიდებაჲ უკუენითი უკუენისამდე. ამინ.

21. შოიკითხევდით ყოველთა წმიდათა ქრისტე შესუას მიერ. ღიკითხვენ თქუენ ჩემთანანი ძმანი.

22. ღიკითხვენ თქუენ ყოველნი წმიდანი, უფროასდა სახლისა მის კეისრისანი.

AB

23. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი სულისა თქუენისა თანა. ამინ.

სავლე მოციქულისა წიგნი ფილიპელთა მიმართ მიწერა ურომით უპაფროდიტეს მიერ. შუქლი ს.

CD

23. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი სულისა თქუენისა თანა. ამინ.

შასრულდა¹. ფილიპელთა მიმართ მიწერა ურომით უპაფროდიტეს მიერ. შუქლი ს.

AB. 23. ქრისტესი ო, თანა] + იუანე, ძმანი ო.
(დასას.) პავლეს ო, პავლეს ო, მიწერა ო, რომეთ ო, ურომით ო, ეპაფროდიტეს ო, პაფროდიტეს ო, მუქლი ს.]—ო, პავლე... ს.]—ო.
CD. (დასას.) დასრულდა]—ო, მიწერა ო, მიწერა ო.

¹ «დასრულდა» ო-ში სხვა სელითა ჩამატებული.

AB

(ჩავი ყ)

9. ჴმისთჳსცა ჩუენ, ვინაჲ დლითგან გუესმა, არა დავს-
ცხრებით თქუენტჳს ლოცვითა
და თხოვითა, რაჲთა აღივსნეთ
მეცნიერებითა ნებისა მისისაჲ-
თა, ყოვლითა სიბრძნითა და
გულისხმის-ყოფითა სულიერო-
თა,

10. ქაჲთა ხჳდოდით თქუენ
ღირსად ღმრთისა ყოველსავე
სათნოებასა ყოვლითა საქმითა
კეთილითა ნაყოფიერ და აღორ-
ძინებულ მეცნიერებითა ღმრთი-
საჲთა,

11. ყოვლითა ძალითა გან-
ძლიერებულ სიმტკიცითა დიდე-
ბისა მისისაჲთა, ყოვლითა მოთ-
მინებითა და სულგრძელებითა,
სიხარულით,

12. ჴჳმადლობდით მამასა,
რომელმან ღირს გუყვნა ჩუენ
ნაწილსა მას მკჳდრობისა წმი-
დათაჲსა ნათელსა შინა,

13. ჴომელმან-იგი მიჳსნა
ჩუენ ჴელმწიფებისა მისგან ბნე-

CD

(ყ)

9. ჴმისთჳს ჩუენცა, ვინაჲთ
დლითგან გუესმა, არა დავსცხრე-
ბით თქუენტჳს ლოცვითა და
თხოვითა, რაჲთა აღივსნეთ მეც-
ნიერებითა ნებისა მისისაჲთა,
ყოვლითა სიბრძნითა და გუ-
ლისხმის-ყოფითა სულიერითა,

10. ქაჲთა ხჳდოდით თქუენ
ღირსად ღმრთისა ყოველსავე
სათნოებასა ყოვლითა საქმითა
კეთილითა ნაყოფიერნი და
აღორძინებულნი მეცნიერებასა
ღმრთისაჲსა,

11. ყოვლითა ძალითა გან-
ძლიერებულნი სიმტკიცისაჲბრ
დიდებისა მისისა, [ზ 193] ყოვ-
ლისა მიმართ მოთმინებისა და
სულგრძელებისა, სიხარულით,

12. ჴმადლობდით მამასა,
რომელმან ღირს გუყვნა ჩუენ
ნაწილსა მას მკჳდრობისა წმი-
დათაჲსა ნათელსა შინა,

13. ჴომელმან მიჳსნა ჩუენ
ჴელმწიფებისა მისგან ბნელისა

AB. 9. ვინაჲთ ჳႬ, დავსცხრები ჳ, გულისხმის-ყოფითა Ⴑ, სულიერითა]—Ⴌ.

10. ჴხჳდოდით Ⴌზ, უღველსა Ⴌ, მეცნიერებითა ღმრთისაჲთა]—ᳵ.

11. სიმტკიცითა]+ძლიერებითა Ⴌ.

12. ჴმადლობდით ჴ, გუყვნა ᳵႬ, მეყვნა Ⴑ, ჩუენ] თქუენ ᳵႬ, მას]—Ⴑ,
მკჳდრობისაჲსა წმიდათჳსა Ⴌ, ნათელსა]+მას Ⴌ.

13. მიჳსნა Ⴌ, ჴელმწიფებისა მისგან] ჴელმწიფებისაგან Ⴑ.

CD. 9. თხოითა Ⴑ.

10. ჴხჳდოდით Ⴌ.

12. ჴმადლობდით]+ღმერთსა და ႱႬ-Ⴑ (ღმერთსა და» Ⴑ-ში ჩამატებულია
სხვა სელით), მეყვნა Ⴑ, წმიდათჳსა Ⴌ.

13. მიჳსნა Ⴌ.

AB

ლისა და მიმაწინა ჩუენ სასუფე-
ველსა ძისა მისისა საყუარელი-
სასა,

14. ჴომლისაგან მაქჳს გა-
მოჳსნაჲ და მოტევებაჲ ცოდვა-
თა ჩუენთაჲ, [125]

(ჩავი ჳ)

15. ჴომელ-იგი არს ხატი
ღმრთისა უხილავისაჲ, ჴირმშოჲ
ყოველთა დაბადებულთაჲ.

16. ჴამეთუ მის მიერ დაე-
ბადა ყოველი ცათა შინა და ქუეყა-
ნასა ჴედა, სილულნი და არა-სი-
ლულნი, ანუ თუ საყდარნი, ანუ
უფლებანი, გინა მთავრობანი და
ჴელმწიფებანი,—ყოველივე მის
მიერ და მისა მიმართ დაებადა.

17. Ⴌა იგი თავადი არს ყო-
ველთა წინა, და ყოველივე მის
მიერ დამტკიცნა.

18. Ⴑგი არს თავი ეკლე-
სიაჲსაჲ, რომელი არს დასაბამი,
ჴირმშოჲ მკუდრეთით, რაჲთა
იყოს იგი თავადი ყოველსა შინა
მთავარ;

19. ჴამეთუ მას შინა სათნო-
იყო ყოველივე სავსებაჲ დამ-
კჳდრებად

AB. 14. მაქჳს]+ჩუენ ᳵႬ.

15. რომელი-იგი ᳵႬ ღმრთისაჲ Ⴌ.

16. ანუ (2)]+თუ ᳵႬ, გინა]+თუ ᳵႬ, ყოველი Ⴑ.

18. და იგი ᳵႬ, თავ ᳵႬ, თავადი Ⴑ, თავად Ⴌ, ეკლესიაჲსა ᳵ, ეკლესია-
თა Ⴌ, ეკლესიისა Ⴑ, რომელი] რომელ-იგი ᳵ.

19. სავსებაჲ] თავსებაჲ Ⴌ, დამკჳდრებაჲ Ⴌ.

CD. 14. გამოჳსნა Ⴌ, ჩუენთა Ⴌ.

17. ყოველთაჲ Ⴑ.

18. და]—Ⴌ, გვამისა Ⴌ, ეკლესიისა Ⴑ, მთავარ] ჴირველ Ⴑ.

CD

და მიმცვალნა ჩუენ სასუფეველ-
სა ძისა მისისა საყუარელისაჲსა,

(ჳ)

14. ჴომლისაგან მაქჳს ჩუენ
გამოჳსნაჲ და მოტევებაჲ ცოდ-
ვათა ჩუენთაჲ,

15. ჴომელი-იგი არს ხატი
ღმრთისა უხილავისაჲ, ჴირმშოჲ
ყოველთა დაბადებულთაჲ.

16. ჴამეთუ მის მიერ დაე-
ბადა ყოველივე ცათა შინა და
ქუეყანასა ჴედა, სილულნი და
არა-სილულნი, ანუ თუ საყდარ-
ნი, ანუ თუ უფლებანი, გინა თუ
მთავრობანი, გინა თუ ჴელმწი-
ფებანი,—ყოველივე მის მიერ
და მისსა მიმართ დაებადა.

17. Ⴌა იგი თავადი არს ყო-
ველთა წინა, და ყოველივე მის
მიერ დამტკიცნა.

18. Ⴌა იგი არს თავი [181]
გუამისა მის ეკლესიისაჲ, რომე-
ლი არს დასაბამი, ჴირმშოჲ მკუ-
დრეთით, რაჲთა იყოს იგი თავ-
ადი ყოველსა შინა მთავარ;

19. ჴამეთუ მას შინა სათ-
ნო-იყო ყოველივე სავსებაჲ
დამკჳდრებად

AB

20. ბა მის მიერ დაგებად ყოველი მისა მიმართ, მშუდობა-ყო სისხლითა მით ჯუარისა მისისაჲთა მისთჳს, გინა ქუეყანასა ზედა, გინა თუ ცათა შინა.

(მაგი 5)

21. ბა თქუენ ოდესმე იყვე-ნით უცხო-ქმნულ და მტერ გონებითა თქუენითა [v] საქმეთაგან ბოროტთა,

22. ღოლო აწ დაგიგნა თქუენ გუამითა მით ჯორცთა მისთაჲთა და სიკუდილისაგან, რაჲთა წარგიდგინეს თქუენ წმიდანი და უბიწონი და უბრალონი წინაშე მისსა,

23. ოკუეთუ ჰგიეთ თქუენ სარწმუნოებასა ზედა დაფუძნებულნი და დამტკიცებულნი, და ნუმცა შეიძრვით თქუენ სასოებისა მისგან სახარებისა, რომელ-იგი გესმა, სახარებაჲ ყოველთა მიმართ დაბადებულთა ცასა ქუეშე, რომლისა ვიქმენ მე, სავლე, მსახურ.

(მაგი 7)

24. Ⴤწ მიხარის მე ვნებათა მათ ზედა თქუენთჳს და აღვას-

AB. 20. მშუდობაჲ-ყო 7, თუ]—4.

22. თქუენ (1)]—7, და (1)]—7.7.

23. ჰგიეთ] ეგნეთ 4.7, რომელი-იგი 7, სახარებისაჲ 7, ყოვლისა მიმართ დაბადებულისა 4.7, ქუეშე 7, რომლისა] + მიერ 7, პავლეს 4.

24. მე]—7.7, ქრისტესთა 4.7, ჯორცთა შინა ჩემთა 7.

CD. 20. მისსა 7.7, ყოვლისა მიმართ 7.

21. მათ]—7.

22. უბრალოჲდ 7, უბიწოჲდ 7, მისა 7.

23. გესმაჲ 7, ყოველსა შორის დაბადებულსა 7.

24. ეკლესია 7.

CD

20. ბა მის მიერ დაგებად ყოველი მისა მიმართ, მშუდობა-ყო სისხლითა მით ჯუარისა მისისაჲთა მის მიერ, გინა თუ ქუეყანასა ზედა, გინა თუ ცათა შინა.

(5)

21. ბა თქუენ ოდესმე იყვე-ნით უცხო-ქმნულ და მტერ გონებითა თქუენითა საქმეთა მათ შინა ბოროტთა,

22. ღოლო აწ დაგიგნა გუამითა მით ჯორცთა მისთაჲთა სიკუდილისა მიერ და წარგად-გინა თქუენ წმიდად [7v] და უბიწოდ და უბრალოდ წინაშე მისსა,

23. ოკუეთუ ეგნეთ სარწმუნოებასა ზედა დაფუძნებულნი და დამტკიცებულნი და შეურყეველნი სასოებისა მისგან სახარებისა, რომლისაჲ გესმა, ქადაგებულისაჲ ყოვლისა შორის დაბადებულისა ცასა ქუეშე, რომლისა ვიქმენ მე, სავლე, მსახურ.

(7)

24. Ⴤწ მიხარის ვნებათა მათ შინა თქუენთჳს და აღვასრუ-

AB

რულებ დაკლებულთა მათ ჳირთა ქრისტესთა ჳორცთა ჩემითა გუამისა მისისათჳს, რომელ არს ეკლესიაჲ,

25. ჰომლისა ვიქმენ მე მსახურ მოღუაწებითა მით ღმრთისაჲთა, რომელ მოცემულ არს ჩემდა თქუენთჳს აღსრულებად სიტყჳსა ღმრთისაჲსა

26. საიდუმლოჲ იგი, დაფარული საუკუნიტგან და [126] ნათესავიტგან, ზოლო აწ გამოეცხადა წმიდათა მისთა,

27. ჰომელთაჲ-იგი ინება ღმერთმან უწყებად, რაჲ-იგი არს სიმდიდრე დიდებისა მის საიდუმლოჲსაჲ წარმართთა შორის, რომელ არს ქრისტე თქუენ თანა, სასოებაჲ იგი დიდებისაჲ,

28. ჰომელსა-ესე ჩუენ ვქადაგებთ, ვასწავებთ ყოველსა კაცსა და ვჰმოდღურით ყოველსა ყოველითა სიბრძნითა, რაჲთა წარუდგინოთ ყოველი კაცი სრული ქრისტე შესუჲს მიერ.

CD

ლებ დაკლებულთა მათ ჳირთა ქრისტესთა ჳორცთა ჩემითა გუამისათჳს მისისა, რომელ არს ეკლესიაჲ,

25. ჰომლისა ვიქმენ მე მსახურ მოღუაწებითა ღმრთისაჲთა, რომელი მომეცა მე თქუენდა მიმართ აღსრულებად სიტყჳსა ღმრთისა

26. საიდუმლოჲ იგი, დაფარული საუკუნიტგან და ნათესავიტგან, ზოლო აწ გამოეცხადა წმიდათა მისთა,

27. ჰომელთაჲ-იგი ინება ღმერთმან უწყებად, რაჲ-იგი არს სიმდიდრე დიდებისა საიდუმლოჲსაჲ მის წარმართთა შორის, [v] რომელ არს ქრისტე თქუენ შორის, სასოებაჲ იგი დიდებისაჲ,

28. ჰომელსა-ესე ჩუენ ვქადაგებთ, ვასწავებთ ყოველსა კაცსა და ვჰმოდღურით ყოველსა კაცსა ყოველითა სიბრძნითა, რაჲთა წარუდგინოთ ყოველი კაცი სრული ქრისტე შესუჲს მიერ.

AB. 25. ვიქმენ 4, მით]—7, ღმრთისა 7.

26. გამოეცხადა] გამოუჩნდა 4.7, გამოუცხადა 7, ქრისტე 7.7, —4.

27. სიმდიდრე 4, მის] მისი 7, მისისაჲ 7, წარმართა 7, ქრისტე 7.7, —4.

28. ჩუენ]—7, ვქადაგებთ ჩუენ 7, ყოველთა კაცთა და უმოდღურით 4, ყოველსა (2)]+კაცსა 7.7, ყოველთა (2) 7, —7.7.

CD. 25. რომლისა] + მიერ 7, + თჳს 7, მოღუაწებითა] განგებულებითა 7.7, მომცა 7, რომელი მომეცა მე] მოცემულითა ჩემდა 7.

26. საიდუმლოჲ 7.7, ნათესავთაგან 7.7, უწყებად ღმერთმან 7, საიდუმლოჲსაჲ 7, საიდუმლოჲსა 7, საიდუმლოჲსა 7, დიდებისა (2) 7, დიდებისაჲ (1) 4.

27. ჰომელთა-იგი 7, ინებაჲ 7, უწყებად ღმერთმან 7, საიდუმლოჲსაჲ 7, საიდუმლოჲსა 7, საიდუმლოჲსა 7, დიდებისა (2) 7, დიდებისაჲ (1) 4.

28. ვმოდღურით 7, ყოველითა 7.

AB

29. ჰომლისათჳს ვშურები და ვილუწი შეწევნისაებრ მისისა, რომელსა შეწევნასა ჰყოფს ჩემ თანა ძალითა მისითა.

2

1. ჰამეთუ მნებაჲს თქუენი, რაათა უწყოდით, რაოდენი ღუაწლი მაქუს მე თქუენთჳს და ლავდიკელთა მათთჳს და რომელთა არა უხილავს პირი ჩემი ჯორციელად,

2. ჰაათა ნუგეშინის-ცემულ იყვნენ გულნი მათნი, თანა-შეტყუებულ იყვნენთ სიყუარულით ყოვლისა მიმართ სიმდიდრისა გულ-სავსებისა, გულისხმის-ყოფისა მეცნიერებად საიდუმლოსა მას ღმრთისასა და მამისასა,

3. ჰომელსა შინა არიან ყოველნი საუნჯენი სიბრძნისა და მეცნიერებისანი დაფარულნი.

(ძავი რ)

4. ღოლო ამას ვიტყვ, რაათა ნუ ვინმე შეურაცხ-გყვნეს თქუენ სიტყვთა მეტნობისათა;

AB. 29. რომლისა ო, შეწევნას ყოფს ო, შეწევნა ყოფს ო, ჩემ რუენ ო.

2,1. მინებს ო, რადენი ო, ლავდიკელთა ვდიკელთა ო, და (2) + რამეთუ ო, უხილავს უნახავს ო.

2. იყვნენ იქმნენ ო, ყოვლისა მიმართ — ო, სიმდიდრისა + მის ო, გულისხმის-ყოფად ო, გულისხმის-ყოფისა ო, გულისხმის-ყოფასა ო, მეცნიერად ო.

3. ყოველნი — ო, სიბრძნისა ო.

4. რაათა — ო, თქუენ — ო, სიტყუა მეტნობისათა ო.

CD. 29. შეწევნულითა ო.

2,1. რადენთა ო.

2. -ყოფისა ო, საიდუმლოსა ო, საიდუმლოსა ო.

3. დაფარულნი მეცნიერებისანი ო.

4. ვიტყვ — ო, მეტნობისათა ო.

CD

29. ჰომლისათჳს ვშურები და ვილუწი შეწევნისაებრ მისისა, შეწევნულისა ჩემ შორის ძალითა.

2 (რ)

1. ჰამეთუ მნებაჲს უწყებად თქუენდა, რაბამი ღუაწლი მაქუს თქუენთჳს და ლავდიკელთა მათ და რაოდენთა არა უხილავს [ხ 194] პირი ჩემი ჯორციელად,

2. ჰაათა ნუგეშინის-ცემულ იქმნენ გულნი მათნი, თანა-შეტყუებულნი სიყუარულით ყოვლისა მიმართ სიმდიდრისა გულ-სავსებისა, გულისხმის-ყოფისა მეცნიერებად საიდუმლოსა მას ღმრთისასა და მამისასა და ქრისტესსა,

3. ჰომელსა შინა არიან ყოველნი საუნჯენი სიბრძნისანი და მეცნიერებისანი დაფარულნი.

4. ღოლო ამას ვიტყვ, რაათა ნუ ვინმე შეურაცხ-გყვნეს თქუენ სიტყვთა მეტნობისათა;

AB. 5. ო ღათუ ჯორცითა შორის ვარ, არამედ სულითა თქუენ თანა ვარ; მისარის, რამეთუ ვხედავ თქუენსა მას წესიერებასა და მტკიცესა მაგას ქრისტეს მიმართ სარწმუნოებასა თქუენსა.

6. ჴითარცა-ეგე გისწავიეს ქრისტე ჴესუჲს მიერ, მას შინა-ცა ვიდოდეთ,

7. ოაფუძნებულნი და აღშენებულნი და მას ჴედა დამტკიცებულნი სარწმუნოებითა, ვითარცა-იგი ისწავეთ, აღმატებოდეთ მაღლობით.

8. ჴკრძალენით, ნუ ვინმე იყოს წარმტყუენველ თქუენდა სიბრძნის მოყუარებითა მით და ცუდითა საცთურითა, მოძღურებითა კაცთაჲთა, წესითა მით ამის სოფლისაჲთა და არა ქრისტეს მიერითა,

9. ჰამეთუ მას შინა დამკვდრებულ არს ყოველი სავსებაჲ ღმრთეებისაჲ ჯორციელად.

AB. 5. რამეთუ და ო, მას მაგას ო, მაგას წესიერებასა ო, ქრისტეს ო, — ო, მიმართ — ო, თქუენსა (2) — ო.

6. იესუ + უფალი ო, მიერ მიმართ ო, — ო.

7. აღშენებულნი ო, და (2) — ო, ჴედა + და ო, დამტკიცდნენ ო, სარწმუნოებასა ო, ვითარცა-ეგე ო, ვითარცა ვისწავეთ ო, მაღლობითა ო.

8. ღოლო ეკრძალენით ო, ცუდითა ო, მით — ო, ქრისტეს ო.

9. დამკვდრებულ ო, ყოველი + ვე ო, ღმრთეებისაჲ ო.

CD. 5. ჯორციითა ო.

6. უფალი იესუ ო.

8. იყოს + თქუენ შორის ო, კაცთა ო, წესთა ნივთთა ო.

9. ღმრთეებისა ო.

AB

CD

5. ჰამეთუ დაღათუ ჯორცი-თა შორის ვარ, არამედ სულითა თქუენ თანა ვარ; მისარის და ვხედავ თქუენსა მაგას წესიერებასა და სიმტკიცესა მაგას ქრისტეს მიმართ სარწმუნოებისა თქუენისასა.

6. ჴითარცა-ეგე გისწავიეს ქრისტე ჴესუ უფალი, მას შინა ვიდოდეთ,

7. ოაფუძნებულნი და აღშენებულნი მას ჴედა და დამტკიცებულნი სარწმუნოებითა, ვითარცა-იგი ისწავეთ, აღმატებოდეთ მას შინა მაღლობითა.

8. [182] ჴკრძალენით, ნუ ვინმე იყოს წარმტყუენველ თქუენდა სიბრძნის მოყუარებითა და ცუდითა საცთურითა, მოძღურებისა მისებრ კაცთაჲსა, წესთა მათებრ ამის სოფლისათა და არა ქრისტეს მიერ,

9. ჰამეთუ მას შინა დამკვდრებულ არს ყოველივე სავსებაჲ ღმრთეებისაჲ ჯორციელად.

AB

18. ჩუენ თქუენ მძლე გექმნებინ, უნდეს ღათუ სიმდაბლითა და წესითა ანგელოზთაათა, რომელი-იგი არა იხილა, თავი სთნდეს და ცუდად განლაღებულ იყოს გონებითა მით ჯორცთა მისთაათა

19. ზა არა შეეკრძალოს მას თავი, რომლისაგან ყოველი გუამი, სხეულთაგან და ნაწევართა შექმნულ არს და შეკრძალულ, და ორძის სიორძილსა მას ღმრთისასა,

20. ოკუეთუ მოჰყუედით ჭრისტეს თანა წესთა მათგან ამის სოფლისათა, რაჲსალა ვითარცა ცხოველნი სოფელსა შინა ჰბრძანებთ:

21. «ჩუ მიეახლები, ნუცა გემოსა იხილავ, ნუცა შეეხები»,

22. ჰომელ-იგი არს ყოველივე განსარყუნელად ჭუმევი-თა მით [128] მცნებისა მისებრ და მოძღურებისა კაცთაჲსა?

AB. 18. მძლე გექმნებინ] გამოგწულილან 4, რომელმან-იგი 5, ცუდად 7.

19. შეეკრძალოს 5, ნაწევართა] + გან 5, სიორძილესა 7, მას] — 7.

20. მოვეუდეთ 7, ჭრისტეს 7, ჰბრძანებთ] ჰბრძნობ 7, ჰბრძნობთ 7.

21. მიახლები 7, ნუცალა გემოს 4.

22. რომელი-იგი 4, 7, ჭუმევითა] საწმარითა 4, ჭმევითა 7, 7, მოძღურებითა კაცთაჲსა 5.

CD. 18. მძლე გექმნებინ... იხილა] გვრგვინ-ქდილ გეოფნ, მნებებელი სიმდაბლით და მსახურებთა ანგელოზთაათა შემავალობად მას, რომელი-იგი არა უხილავს 7, მისთათა 7.

19. შეიკრძალოს 7, შეეკრძალოს 7.

20. ნივთთა მათგან] ნივთთაგან 7, ჰბრძანებთ] ბრძანებულ იქმნებით 7.

22. რომელი-იგი 7.

¹ «ყოველივე» სხვა სვლითაა ჩამატებული 7-ში.

CD

18. ჩუენ თქუენ მძლე გექმნებინ, უნდეს თუ სიმდაბლითა და წესითა ანგელოზთაათა, რომელი-იგი არა იხილა, განიკითხვიდეს ამაოდ განლაღებული გონებითა მით ჯორცთა მისთაათა

19. ზა არა შეეკრძალოს თავი, რომლისაგან ყოველი გუამი, სხეულთაგან და ნაწევართა შექმნული და [ხ 195] შეერთებული, ორძის სიორძილსა მას ღმრთისასა.

20. ოკუეთუ მოჰყუედით ჭრისტეს თანა ნივთთა მათგან ამის სოფლისათა, რაჲსალა ვითარცა ცხოველნი სოფელსა შინა ჰბრძანებთ:

21. «ჩუ მიეახლები, ნუცა გემოსა იხილავ, ნუცა შეეხები»,

22. ჰომელ-იგი არს ყოველივე განსარყუნელად ჭუმევი-თა მით მცნებისა მისებრ და მოძღურებისა კაცთაჲსა?

AB

23. ჰომელ-იგი არს, რეცა სიტყუაჲ რაჲმე აქუს სიბრძნისაჲ ნებსით მოთმინებითა მით წესითა და სიმდაბლითა და ურიდებითა ჯორცთაჲსა, არა თუ პატივით რაჲთმე განსაძლებელად ჯორცთა.

3

1. ოკუეთუ ჭრისტეს თანა აღსდევით, ზეცისასა ეძიებდით, სადაცა-იგი ჭრისტე არს მარჯუენით ღმრთისა მჯდომარე.

2. ზეცისასა ზრახვედით და ნუ ქუეყანისასა.

3. ჰამეთუ მოჰყუედით, და ცხოვრებაჲ თქუენი დაფარულ არს ჭრისტეთურთ ღმრთისა თანა.

4. ჰაქამს ჭრისტე გამოცხადნეს, ცხოვრებაჲ იგი ჩუენი, მაშინ თქუენცა მის თანა გამოსცხადნეთ დიდებითა.

(დავი თ)

5. ჰოაკუდინენით ასონი ეგე თქუენნი ქუეყანისანი: სიძვაჲ, არა-წმიდებაჲ, ფნებანი, გულის თქუმანი ბოროტნი, ანგაჰრებაჲ, რომელ არს კერპთ-მსახურებაჲ,

AB. 23. რომელი-იგი 4, 7, ნეფსით 4, 7, და (1)] — 7, პატივი რაჲმე 7.

3, 1. ჭრისტეს 4, 7, აღსდევით 7, სადა-იგი 7, ჭრისტე 7, 7, მჯდომარე 7.

2. ცხოვრებაჲ 4, 7, ჭრისტეთურთ 7.

4. ჭრისტე 7, — 7, ცხოვრებაჲ 4, 7, თქუენცა] ჩუენცა 7, გამოცხადნეთ 7.

მის თანა 7, გამოცხადნეთ 7.

CD. 23. სიბრძნისა 7, არაჲ 7, ჯორცთაჲსა 7.

3, 3. რაჲმეთუ] — 7.

4. გამოსცხადნეთ მის თანა 7.

CD

23. ჰომელ-იგი არს, რეცა სიტყუაჲ რაჲმე აქუს სიბრძნისაჲ ნეფსითითა მით წესითა და სიმდაბლითა და ურიდებითა ჯორცთაჲსა, არა თუ პატივითა რაჲთმე განსაძლებელად ჯორცთა.

3

1. ოკუეთუ ჭრისტეს თანა აღსდევით, ზეცისასა ეძიებდით, სადაცა-იგი ჭრისტე არს მარჯუენით ღმრთისა მჯდომარე.

2. ზეცისასა ზრახვედით და ნუ ქუეყანისასა.

3. ჰამეთუ მოჰყუედით, და ცხოვრებაჲ თქუენი დაფარულ არს ჭრისტეთურთ ღმრთისა თანა.

(თ D)

4. ჰაქამს ჭრისტე გამოცხადნეს, ცხოვრებაჲ იგი ჩუენი, მაშინ თქუენცა მის თანა გამოსცხადნეთ დიდებითა.

(თ C)

5. ჰოაკუდინენით უკუე ასონი თქუენნი ქუეყანისა ზედა: [183] სიძვაჲ, არა-წმიდებაჲ, ფნებაჲ, გულის თქუმაჲ ბოროტი და ანგაჰრებაჲ, რომელ არს კერპთ-მსახურებაჲ,

AB

6. [v] ჰომლისათჳს მოიწევის¹ რისხვად ღმრთისაჲ ნაშობთა მათ ზედა ურჩებისათა,

7. რომელთა შინა თქუენცა სადამე იქცეოდეთ, ოდეს-იგი სცხონდებოდეთ მას შინა.

8. Ⴀწ ესერა განიშორეთ თქუენცა ყოველი: რისხვად, გულის წყრომად, უკეთურებაჲ გმობად, საბაგელისა სიტყუად პირისაგან თქუენისა.

9. ჩუ სტყუით ურთიერთას, განიპარცუეთ ძუელი იგი კაცი საქმითურთ მისით

10. Ⴀა შეიმოსეთ ახალი იგი, განასლებული მეცნიერებაჲ მსგავსად ხატისა მის დამბადებლისა მისისა,

11. სადა-იგი არა არს წარმართ და ჰურიი, წინადაცუეთილება და წინადაუცუეთილება, ბარბაროს, სკვთელ, მონება და აზნაურება, არამედ ყოვლად ყოველსა შინა ქრისტე არს.

AB. 6. მოიწევის Ⴀ, მოიწევის Ⴀ.

7. რომელთა] + იგი ႠႠ, სცხონდებოდეთ ႠႠ, მას] მათ ႠႠ.

8. განიშორეთ ႠႠ, თქუენგან Ⴀ, გულის წყრომად Ⴀ, საბაგელი Ⴀ, საბაგელისაგან Ⴀ, სიტყუსა Ⴀ.

9. სტყუით ႠႠ, უტყუით Ⴀ, ერთი-ერთსა Ⴀ, განიპარცუეთ] განიშორეთ Ⴀ, მისით] — ႠႠ.

10. იგი] — Ⴀ, განმასლებელი Ⴀ.

11. წინადაუცუეთილება ႠႠ, ბარბაროზ Ⴀ, სკვთელ] კეთილ Ⴀ, ყოვლად] + და Ⴀ, ქრისტე ႠႠ, არს] — Ⴀ.

CD. 7. სცხონდებოდეთ ႠႠ.

8. სიტყუად უშუერი Ⴀ.

9. უტყუით Ⴀ.

10. განასლებული] + სიბრძნით Ⴀ.

11. წინადაუცუეთილება Ⴀ.

CD

6. ჰომელთათჳს მოიწევის¹ რისხვად ღმრთისაჲ ნაშობთა მათ ზედა ურჩებისათა,

7. ჰომელთა-იგი შინა თქუენცა სადამე იქცეოდეთ, ოდეს-იგი სცხონდებოდეთ მათ შინა.

8. ღოლო აწ განიშორეთ თქუენცა ყოველივე: რისხვად, გულის წყრომად, უკეთურებაჲ გმობად, უშუერი სიტყუად პირისაგან თქუენისა.

9. [bv] ჩუ უტყუით ერთი-ერთსა, განიპარცუეთ ძუელი იგი კაცი საქმით მისითურთ

10. Ⴀა შეიმოსეთ ახალი იგი, განასლებული მეცნიერებაჲ მსგავსად ხატისა მის დამბადებლისა მისისა,

11. სადა-იგი არა არს წარმართ და ჰურიი, წინადაცუეთილება და წინადაუცუეთილება, ბარბაროზ, სკვთელ, მონება, აზნაურება, არამედ ყოვლად ყოველსა შინა ქრისტე.

AB

12. ყე-უკუე-იმოსეთ, ვითარცა რჩეულთა ღმრთისათა, წმიდათა, საყუარელთა, მოწყალებაჲ, შეწყნარებაჲ, სიტკბოებაჲ, სიმდაბლჳ, სულგრძელებაჲ,

13. Ⴀავს-იღებდით ურთიერთას და მიჰმადლებდით თავთა თჳსთა, უკუეთუ ვისმე აქუნდეს ვის[129] თჳსმე ბრალი. ჩითარცა-იგი უფალმან მიგმადლა თქუენ, ეგრეთცა თქუენ მიჰმადლეთ მათ.

14. Ⴀა ამას ყოველსა ზედა სიყუარული, რომელ-იგი არს სიმტკიცჳ სრულებისაჲ,

15. Ⴀა მშუდობაჲ იგი ქრისტესი განმტკიცენინ გულთა შინა თქუენთა, რომლისა მიმართცა ჩინებულ ხართ ერთითა ჟორციითა, და მადლის მიმცემელ იყვენით.

16. Ⴀა სიტყუად იგი ქრისტესი დამკვდრებულ იყავნ თქუენ თანა მდიდრად ყოვლითავე სიბრძნითა; ასწავებდით და ჰმოდლურიდით თავთა თქუენთა

CD

12. ყეიმოსეთ უკუე, ვითარცა რჩეულთა ღმრთისათა, წმიდათა და საყუარელთა, მოწყალებაჲ, შეწყნარებაჲ, სიტკბოებაჲ, სიმდაბლე, სიმშუდე, სულგრძელებაჲ,

13. Ⴀავს-იღებდით ურთიერთარს და მიჰმადლებდით თავთა თჳსთა, უკუეთუ ვისმე აქუნდეს ვისთჳსმე ბრალი. ჩითარცა-იგი ქრისტემან მიგმადლა თქუენ, ეგრეთცა თქუენ მიჰმადლეთ მათ.

14. Ⴀა ამას ყოველსა ზედა სიყუარული, რომელ-იგი არს სიმტკიცე სრულებისაჲ,

15. Ⴀა მშუდობაჲ იგი ღმრთისაჲ განმტკიცენინ გულთა შინა თქუენთა, რომლისა მიმართცა-იგი ჩინებულ ხართ ერთითა ჟორციითა, და მადლის მიმცემელ იყვენით.

16. Ⴀა სიტყუად იგი [v] ქრისტესი დამკვდრებულ იყავნ თქუენ თანა მდიდრად ყოვლითა სიბრძნითა; ასწავებდით და ჰმოდლურიდით თავთა თქუენთა

AB. 12. წმიდათა] + და Ⴀ, და შეწყნარებაჲ Ⴀ, და სიმდაბლჳ Ⴀ, სიმდაბლჳ + სიმშუდჳ Ⴀ.

13. მიჰმადლებდით] + ურთიერთას Ⴀ, უფალმან] + ღმერთმან Ⴀ, ეგრეთცა Ⴀ, მიჰმადლებდით Ⴀ.

14. მას Ⴀ, რომელი-იგი Ⴀ, სიმტკიცე Ⴀ.

15. მშუდობისაჲ Ⴀ, ქრისტესი Ⴀ, განმტკიცენინ Ⴀ, განმტკიცენით Ⴀ, შინა] შიდა Ⴀ, მიმართცა] + იგი Ⴀ, მიმართ Ⴀ.

16. ქრისტესი Ⴀ, მდიდრად] — Ⴀ, ყოველთავე Ⴀ, ყოვლითა Ⴀ, და ქებითა Ⴀ, მადლითა] მადლობით Ⴀ, შინა] შიდა Ⴀ, ღმერთსა გულთა შინა Ⴀ, თქუენთა Ⴀ, ღმერთი Ⴀ.

CD. 13. ურთიერთას Ⴀ, ვისმე] — Ⴀ, ეგრეთცა Ⴀ.

16. ქრისტეს Ⴀ, მადლითურთ] მადლობითურთ Ⴀ.

1 Ⴀ-ს აკლია აქედან ვიდრე: და უფალნი ეგე (კოლ. 3,6—4,1).

AB

ფსალმუნითა, ქებითა და გალობითა, სულიერითა მადლითა უგალობდით გულთა შინა თქუნთა ღმერთსა;

17. ოა ყოველსავე, რასაცა იქმოდით სიტყვით გინა თუ საქმით, ყოველსავე სახელითა უფლისა შესუხითა, ჰმადლობდით ღმერთსა და მამასა მის მიერ.

(ძავი 7. საკითხავი ყ)

18. ცოლნი დაემორჩილენით ქმართა თვსთა, ვითარცა-იგი სათნო არს უფლისა.

19. ქმართა გიყუარდეთ ცოლნი თვსნი და ნუ განჰმწარდებით მათა მიმართ.

20. შვილნი დაემო[ვ]რჩილენით მამა-დედათა თქუნთა ყოვლითავე, რამეთუ ესე არს სათნო უფლისა.

21. შამანი ნუ განარისებთ შვილთა თქუნთა, რაათა არა იურვოდინ.

22. შონანი დაემორჩილენით ყოვლითავე ჯორციელთა უფალ-

CD

ფსალმუნითა და გალობითა და შესხმითა სულიერითა, მადლითურთ უგალობდით გულთა შინა თქუნთა უფალსა;

17. ოა ყოველსავე, რასაცა იქმოდით [ხ 196] სიტყვით გინა თუ საქმით, ყოველსავე სახელითა უფლისა შესუხითა, ჰმადლობდით ღმერთსა და მამასა მის მიერ.

(7)

18. ცოლნი დაემორჩილენით თვსთა ქმართა, ვითარცა-იგი სათნო არს უფლისა.

19. ქმართა გიყუარდეთ ცოლნი თვსნი და ნუ განჰმწარდებით მათა მიმართ.

20. შვილნი დაემორჩილენით მამა-დედათა თქუნთა ყოვლითავე, რამეთუ ესე არს სათნო უფლისა მიერ.

21. შამანი ნუ განარისებთ შვილთა თქუნთა, რაათა არა იურვოდინ.

22. შონანი ერჩდით ყოვლითავე ჯორციელთა უფალთა

AB. 17. თუ]] — 48, უფლისა იესუხითა] იესუ ქრისტესითა 2.

(სათ.) საკითხავი ყ — 49.

19. გიყუარდენ 2.

20. თქუნთა] თვსთა 4, სათნო 7, სათნო] + წინაშე 2.

21. შვილთ 4.

22. თუალ-ღებით 7, განმარტებულთა 77, უფლისა] + და ნუ ვითარცა კაცთა 2.

CD. 17. იესუხითა] იესუ ქრისტესითა 6.

19. განჰმწარდებით] განჰმარდებით 7, მათდა 767.

21. იურვოდინ 67.

22. მარტობითა 76.

AB

თა, ნუ სოლო თუალთა წინაშე თუალთ-ღებით, ვითარცა კაცთ მოთნენი, არამედ განმარტებულებითა გულისაჲთა გეშინოდენ უფლისა.

23. ოა რასა-იგი იქმოდით, გულითად იქმოდეთ ვითარცა უფლისაჲსა, და ნუ ვითარცა კაცთაჲსა.

24. 44 წყოდეთ, რამეთუ უფლისა მიერ მოიღოთ მოსაგებელი იგი მკვდრობისა მის თქუნისაჲ, უფალსა ქრისტესა ჰმონებთ.

25. 100 ლო რომელ-იგი მავნებელ იყოს, მოეგოს მას, რაჲცა-იგი ავნო, და არა არს თუალთ-ღება.

4

1. ოა უფალნი ეგე სამართალსა და სწორსა მონათა მათ მიაგებდით; უწყოდეთ, რამეთუ თქუნცა უფალი გივის ცათა შინა.

2. ზოცვასა განეკრძალენით, იღვპებდით მას შინა მადლობით;

AB. 23. გულითა 7, ვითარცა... კაცთაჲსა] — 2, მის] — 2, ქრისტესა 7.
25. რომელი-იგი 487, მავნებელი 27, მას] — 7, ავნოს 2, და] რამეთუ 4.
4,1. მიაგებდით მონათა მათ 7, თქუნ 4, უფალი] + ვე 47.

CD. 23. იქმოდეთ 6, გულითად 676.

24. უწყოდთ 7.

25. რომელი-იგი 76, თუალ-სუმაჲ 676.

4,1. უწყოდთ 7, უწყოდით 7, უფალი 676.

2. და იღვპებდით 167.

CD

თქუნთა, ნუ სოლო თუალთა წინაშე თუალ-ღებით, ვითარცა კაცთ მოთნენი, არამედ მარტობითა გულისაჲთა გეშინოდენ ღმერთისა.

23. ოა ყოველსავე, რასაცა იქმოდით, გულითად იქმოდეთ ვითარცა უფლისაჲსა, და ნუ ვითარცა კაცთაჲსა.

24. 44 წყოდეთ, რამეთუ უფლისა მიერ მოიღოთ მოსაგებელი მკვდრობისა მის თქუნისაჲ, რამეთუ უფალსა ქრისტესა ჰმონებთ.

25. 100 ლო რომელ-იგი მავნებელ იყოს, მოეგოს, რაჲცა-იგი ავნო, და არა არს თუალთ-სუმა.

4

1. 44 ღალნი ეგე სამართალსა და სწორსა მისცემდით მონათა მათა; უწყოდეთ, რამეთუ თქუნცა უფალივე გივის ცათა შინა.

2. ზოცვასა განეკრძალენით, იღვპებდით მას შინა მადლობით;

AB

3. ლოცვით მას თანა ჩუენთსცა, რაათა ღმერთმან განმიღოს ჩუენ კარი სიტყვსაჲ [130] სიტყუად საიდუმლოთა მათ ჭრისტესთა, რომლისათსცა პყრობილ ვარ,

4. ძაათა განვაცხადო იგი, ვითარ-იგი ჯერ-არს ჩემდა სიტყუად.

(ძავი ყ, მე-7-გან)

5. სიბრძნით იქცეოდეთ გარეშეთა მათ მიმართ და ქამთა გამოიფრდიდით.

6. სიტყუად თქუენი მარადის მადლითა ვითარცა მარილითა შეზავებულ იყავნ, იცითმცა, ვითარ-იგი თითოეულსა ღირს სიტყვს-მიგებაჲ.

7. ჩემთს ყოველი გაუწყოს ღვთის, საყუარელმან ძმამან და სარწმუნომან მსახურმან და თანა-მონამან ჩუენმან უფლისა მიერ,

CD

3. ლოცვით მის თანა და ჩუენთსცა, რაათა ღმერთმან განმიღოს ჩუენ კარი სიტყვსაჲ სიტყუად საიდუმლოთა მათ ჭრისტესთა, [184] რომლისათსცა პყრობილ ვარ,

4. ძაათა განვაცხადო იგი, ვითარ-იგი ჯერ-არს ჩემდა სიტყუად.

5. [ხვ] სიბრძნით იქცეოდეთ გარეშეთა მათ მიმართ, ქამთა გამოიფრდიდით.

6. სიტყუად თქუენი მარადის მადლითა ვითარცა მარილითა შეზავებულ იყავნ, რაათა უწყოდით, ვითარ-იგი შეჰგავს თქუენდა თვითოეულისა სიტყვს-მიგებაჲ.

7. ჩემთს ყოველივე გაუწყოს თქუენ ღვთის, საყუარელმან ძმამან და სარწმუნომან მსახურმან და თანა-მონამან ჩუენმან უფლისა მიერ,

AB. 3. მას მათ ლ, თანა შინა ბ, განმიღოს ჩუენ ღმერთმან ლ, ჩუენ]—ღ, ქრისტესთა ლ, ვარ] + მე ლ.

(სათ.) ყ] რ ლ, მე-7-გან] — ლ.

5. მათ] + გან ლ, და] — ლ.

6. თქუენი]—ბ, ღირს თითოეულსა ლ, ღირს] შეჰგავს ლ, სიტყუს-მიგებაჲ ლ, სიტყუად-მიგებაჲ ბ.

7. ყოველი] + ვე ლბ, გაუწყოს] + თქუენ ბ, თანა-მონამან ჩუენმან] ჩუენ თანა მონამან ლბლბ, უფლისა მიერ] უფლისამან ბ.

CD. 3. მის თანა] მას შინა ბ,—ლ, და] თანად ბლ, საიდუმლოთა ზბ.

5. იქცეოდ] — ზ.

6. მარადის] ყოვლადვე ბლ, მადლთა ლ, ვითარცა]—ლ, მარილითა] + მარადის ბ, რაათა უწყოდით... სიტყვს-მიგებაჲ] მეცნიერებად ვითარ ჯერ-არს თქუენდა მიგებაჲ თითოეულისა ლ, თითოეულისა ზბ.

7. თანა-მონამან ჩუენმან] ჩუენ თანა მონამან ზბბბლ, უფლისა მიერ] უფლისამან ბ.

CD

AB

8. ჰომელი-იგი მივაფლინე თქუენდა ამისთს, რაათა გულისხმა-ყოს თქუენი და ნუგეშინის-სცეს გულთა თქუენთა

9. ონესიმეტურთ, სარწმუნოხსა და საყუარელისა ძმისა, რომელი-იგი არს თქუენგანი; ყოველივე გაუწყოს აქაჲ.

10. ლიკითხავს თქუენ ჭრისტარქოს, თანა-ტყუე ჩემი, და შარკოს, მამის ძმის წული ძარნაბასი, — რომლისათს მიიღეთ მცნებაჲ; უკუეთუ მოვიდეს თქუენდა, შეიწყნარეთ იგი, —

11. ბა ზესუ, რომელსა ერქუა ზოსტოს, რომელი-იგი იყვნეს წინადაცუეთილებისაგანნი; ესენი ზოლო შემწე არიან ჩემდა სასუფეველისათს ღმრთისაჲს, რომელი-იგი მე ნუგეშინის-მცემელ.

12. ლიკითხავს თქუენ ზაფრა თქუენგანი, მონაჲ ჭრისტესუჲსი, მარადის ილუწის თქუენ

8. ჰომელი მივაფლინე თქუენდა მებრვე ამისთს, რაათა ცნას თქუენთს და ნუგეშინის-სცეს გულთა თქუენთა

9. ონესიმეს თანა, სარწმუნოხსა და საყუარელისა ძმისა, რომელი-იგი არს თქუენგანი; ყოველივე აქაჲ გაუწყოს თქუენ.

10. ლიკითხავს თქუენ ჭრისტარქოს, თანა-ტყუე ჩუენი, და შარკოზ, მამის ძმის წული ძარნაბასი, — რომლისათს მიიღეთ მცნებაჲ; უკუეთუ მოვიდეს თქუენდა, შეიწყნარეთ იგი, —

11. ბა ზესუ, რომელსა-იგი ერქუა ზოსტოს, რომელი-იგი იყვნეს წინადაცუეთილებისაგანნი; ესენი ზოლო შემწე არიან ჩემდა სასუფეველისათს ღმრთისა, რომელი-იგი მე ნუგეშინის-მცემელ.

12. ლიკითხავს თქუენ ზაფრა თქუენგანი, მონაჲ ჭრისტესი, მარადის ილუწის თქუენ

AB. 8. რომელი-იგი ბ, გულისხმა-ყოს ლ, თქუენთს ლ.

9. ონესიმეტურთ ლ, ონესიმეტურთ ბ, რომელი-იგი ბ, გაუწყონ ლ.

10. არისტარქოს ზლ, ჩემი ჩუენი ლ, მარკოზ ლბ, რომელთათს ლბბ, თქუენდა] იგი ბ.

11. იესუ ლ, ისუ ლ, რომელსა] + იგი ლ, ზოსტოს ლ, ღმრთისა ლ, მექმნეს ლბ, რომელი-იგი მე ნუგეშინის-მცემელ] — ლ.

12. თქუენ] + თქუენ ბ, ეზაფრა] — ბ, თქუენგანი] თქუენი ლ, ქრისტე ლბ, თქუენთს] — ლ.

CD. 8. გულთა] სულთა ბ.

9. ონესიმეს ზ, ონესიმეს ბლ, რომელი-იგი ბ, გაუწყონ ბ.

10. ჩუენი] ჩემი ბლ, მარკოს ლლ, მამის] — ლ, შეიწყნარეთ ბ.

11. -იგი] — ბლ, მექმნეს ზ.

12. მისთა] თსთა ბ.

AB

ენტუს ლოცვათა შინა მისთა, რაათა მტკიცედ სდგეთ სრულნი და გულ-მხიარულნი ნებითა ღმრთისაათა.

13. უეწამები მას, რამეთუ აქუს მას ფრიადი სიყუარული თქუენტუს და ლავდიკელთა მათ-თუს და ჰიერაპოლელთა.

14. ღიკითხავს თქუენ ზუკა, მკურნალი საყუარელი, და შემა.

15. ხითხვაჲ არქუთ ლავდიკელთა მათ ძმათა და ჩუმფასა და სახლისა მისთა კრებულთა.

16. შა რაქამს აღმოიკითხოთ თქუენ წიგნი ესე, ეგრე ყავთ, რაათა ლავდიკელთაცა ეკლესიასა აღმოიკითხოს და ზავდიკელთაჲთ კუალად თქუენვე აღმოიკითხეთ.

17. შა არქუთ Ⴢრქიპოსს: ჴკრძალე მსახურებასა მაგას, რომელი მიიღე უფლისა მიერ, რაათა იგი აღასრულო.

CD

თუს ლოცვათა შინა მისთა, რაათა მტკიცედ სდგეთ სრულნი და აღვსებულნი ყოვლითა ნებითა ღმრთისაათა.

13. ქამეთუ ვეწამები მას, ვითარმედ აქუს შური ფრიადი თქუენტუს და ლავდი[ზ 197]-კელთა მათთუს და იერაპოლელთა.

14. ღიკითხავს თქუენ ზუკა, მკურნალი საყუარელი, და შიმა.

15. ხითხვაჲ არქუთ ლავდიკელთა მათ ძმათა და ჩუმფას და სახლად-სახლად სახლისა მათისა კრებულთა.

16. [v] შა რაქამს აღმოიკითხოთ თქუენ წიგნი ესე, ეგრეთ ყავთ, რაათა ლავდიკელთაცა ეკლესიასა აღმოიკითხოს, და ზავდიკიაჲთ კუალად რაათა თქუენვე აღმოიკითხოთ.

17. შა არქუთ Ⴢრქიპოსს: ჴკრძალე მსახურებასა მას, რომელი მიიღე უფლისა მიერ, რაათა იგი აღასრულო.

AB. 13. მას]—ღ, ფრიად ღ,—ღზ, ლავდიკელთა მათთუს] ლავდიკელთათუს ღზ, იერაპოლელთა ღ, ჰიარეპოლელთათუს ღ, იერაპოლელთათუს ზ, იერაპოლელთა ღ.

14. თქუენ]—ზ, საყუარელი]—ღზღ, დჴმან ღ, დჴმა ზ, ნემა ღ.

15. ნუმფას ღ, ნემფას ზღ, ნუმფას ზღ, მისისა ზ.

16. ეგრეთ ღ, აღმოიკითხონ ღ, ლავდიკიაჲთ ღღ, თქუენვე] თქუენდავე ღ.

17. არქიპოსეს Ⴢზ, არქიპასს ზ, მაგას] მას ღღღ, რომელ ღ.

CD. 15. ნუმფას ღღღ, სახლად და სახლად ღ,—ღღ, და სახლეულსა მისსა ეკლესიასა ღღ.

16. თქუენ]—ღღ, ლავდიკიაჲთ ღ, რაათა კუალად ღ.

AB

18. [131] ხითხვაჲ ჴელითა ჩემითა საელესითა. ჴოიწსენით კრულეზანი ჩემნი. ჴადლი თქუენ თანა. Ⴢმენ.

კოლასელთაჲ მიიწერა ჴრომჴთ ღჴქიჴს მიერ და ონესიმჴს მიერ. ჴუწლი სჴ.

CD

18. ხითხვაჲ ჴელითა ჩემითა საელესითა. ჴოიწსენით კრულეზანი ჩემნი. ჴადლი თქუენ თანა. Ⴢმინ.

ჴიწერა¹ ჴრომით წიგნი ესე კოლასელთა მიმართ ღჴქიჴოს და ონესიმჴს მიერ. ჴუწლი სჴ.

AB. 18. ჴავლესითა ღღ. (დასას.)—ღ, ჴავლჴს მოციქულისა წიგნი კოლასელთა მიმართ მიიწერა ჴრომეთ ღ, კოლასელთა მიწერა ზ, რომეთ ღ, მეთ ღ, კოლასელთა + მიმართ ღ, კოლასელთა მიწერა ზ, მუწლი სჴ]—ზზ.

CD. 18. ჴოიწსენით ღ, ამენ ღ. (დასას.) წიგნი ესე]—ღღღ, ჴჴქიჴოჴს ღღღ, ონესიმჴს ღღღ, სჴ] სჴ ღღ + და (—ღ) თავნი ათ (ღ ღღ) ღღღ.

¹ ასეა.

AB

უაღრესად მადლობა
 წიგნი ჩეხალაონი-
 კელთა მიმართ.
 საკითხავი რ

1

1. **საფლე და სილოანე და**
მიმოთე ეკლესიათა თესალონი-
კელთასა ღმრთისა მიერ მამისა
და უფლისა ჴესუ ქრისტესა:
მადლი თქუენდა და მშჳდობაჲ.

(ԳՅՅՈ շ)

2. Դժվարություններ
 Երբեք չպետք է հեղինակը
 խախտի լեզվի կանոնները
 և լեզվի կառուցվածքը
 իր անհատական արժեքներով
 և անհատական արժեքներով
 խախտի լեզվի կանոնները
 և լեզվի կառուցվածքը
 իր անհատական արժեքներով
 և անհատական արժեքներով

AB. (სათ.) პავლ^ს ჟ, პავლ^ს ლ^ს, მოციქულისა ლ, მიმართ + პირველი ჟ^ს,
საკითხავი — ლ, ჟ — ჟ^ს.

1,1. სილოვანე $\varphi\partial\Gamma$, ეკლესიასა Γ , თესალონიკესათა φ , უფლისა] + ჩუენისა ∂ ,
ქრისტჳსსა ∂ , ქრისტჳსა Γ .

2. ვპაძლობ ყუბენ ყოველთათუს] თქუენტუს ყ, ვჰყოფ რუბ+თქუ
ენტუს ბ, რუენტა] რემთა ყბ.

CD. (სათ.) ე] პირველი ზმნა,—ბ.

1,1. სილოვანე ხიჩიხ, უფლისა (1)]—ღე, ჩუენისა—ღე, ქრისტესსა ღე.
2. ეჰმადლობ ღე, მარადის] და მამასა ღე.

CD

[185v]
 უაღრესო მოცულობისა
 წიგნი ძეგლისა
 კელთა მიმართ

1

1. საველე და სილოანე და
მიმოთე ეკლესიასა თესალონი-
კელთასა ღმრთისა მიერ მამისა
და უფლისა ესეუ ჭრისტესა:
მადლი თქუენდა და მშუდობა
ღმრთისა მიერ მამისა ჩუენისა
და უფლისა ესეუ ჭრისტესა.

$$(\tau)$$

2. უჭმადლობთ ღმერთსა მარადის თქუენ ყოველთათჳს, ქსენებასა თქუენსა ვჰყოფთ ლოცვათა შინა ჩუენთა.

AB

3. შოუკლებელად მოვიჩსენებთ თქუენტა მაგათ საქმეთა სარწმუნოებისათა და შურომასა [131] სიყუარულისასა და მოთმინებასა მას სასოებისასა უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესსა წინაშე ღმრთისა და მამისა ჩუენისა.

4. აქვს კიდევ, მანო სა-
ყუარელნი ღმრთისანი, რჩეუ-
ლებად ეგი თქუენი.

5. სამეთუ სახარებაჲ ესე ჩუენი არა ცუდად იყო თქუენდა მიმართ არა ხოლო სიტყვათ, არამედ ძალითაცა და სულითა წმიდითა და გულ-ქველებითა მრავლითა, ვითარცა-ეგე იცით, რაბამ ვიქმნენით ჩუენ თქუენდა მიმართ თქუენთსვე.

6. ბა თქვენ მოხატავ ჩუენ-
და იქმნენით და უფლისა, რამე-
თუ შეიწყნარეთ სიტყუაჲ იგი
ჰირსა შინა მრავალსა სისხარუ-
ლითა სულისა წმიდისაჲთა,

7. ჩითარმედ იქმენითცა
თქუენ სახე ყოველთა მათ მორ-
წმუნეთა, რომელნი არიან შა-
ჰადონიას შინა და ტჳიას.

CD

3. შოუკლებელად მოვიჩსენებთ თქვენთა მათ საქმეთა სარწმუნოებისათა და შრომასა სიყუარულისასა [ხვ] და მოთმინებასა მას სასოებისასა უფლისა ჩუენისა ესეუ ქრისტესა წინაშე ღმრთისა და მამისა ჩუენისა.

4. დიწყოდეთ, მანო საყუ-
არელნო ღმრთისანო, [186]
ჩჩეულეზაჲ ეგე თქუენი.

5. ქამეთუ სახარებაჲ ესე
ჩუენი არა იყო თქუენდა მიმართ
სიტყვთ ზოლო, არამედ ძალი-
თაცა და სულითა წმიდითა და
გულ-სავესებითა მრავლითა, ვი-
თარცა-იგი იცით, რაბამ ვიქმნე-
ნით ჩუენ თქუენდა მიმართ თქუ-
ენტჳსჳჲ.

6. ბა თქვენ მოხადავ ჩუენ-
და იქმენით და უფლისა, და შე-
იწყნარეთ სიტყუად იგი ჳირსა
შინა მრავალსა სიხარულითა
სულისა წმიდისადათა, იქმენითა

7. **ჩიდრედა** იქმნენითცა თქუენ სახე ყოველთა მათ მორწმუნეთა, რომელნი არიან ჭაკედონიას შინა და ტქაძას.

AB. 3. მოვიყენებ $\bar{O}$, მაგათ] მათ $\bar{A}$ ზე, უზომავსა $\bar{A}$ ზე, ქრისტესა $\bar{A}$, ქრის-
ტესა $\bar{A}$.

4. ძმანო + წიგნო ო, ღმრთისანო] — 4.

4. ქმანო] + ჩემო 7, ღმრთისანო] - 4.
5. ქმანო] - 4, ძალითა 4, და (2)] - 8, ვითარცა-იგი 77.

6. სიჭკუადი იგი შეიწყნარეთ ო.

7. Նախքան ԳՂ, յիշատակ Դ.

CD. 3. მთავარბრძოლისა და სასოებისა და

4. მმანოლ + მინოლ მ. ღმრთისანო უფლისანო მ76.

4. ძმანო] + ჩემნო ტ, ღმრთისაჲ] უნა
5. მამაჲს მამაჲს ტ, იცით] + ცა ტ^ა ტ^ა ტ^ა.

6. წიგნთა] წიგნთა წ. იქმნენით] იქმნენით წ.

7. იქმნენიოთ თქუენცა ციხ, სახჭ ზ, აქაიას ზ-ცუხ.

AB

8. სამეთუ თქუნ მიერ მი-
მოეფინა სიტყუა იგი უფლისა
არა სოლო შაკედონიას შინა და
ტქაიას, არამედ ყოველთა ად-
გილთა სარწმუნოებაჲ ეგე თქუ-
ენი ღმრთისა მიმართ განეფინა,
ვითარმედ არღარა რაჲ გვჳმს
ჩუენ სიტყუად რაჲმე.

9. შაგათ თუთ გითხრან
თქუნ ჩუენთჳს, რომელი შეს-
ლვაჲ გუაქუნდა თქუნდა [132]
მიმართ, ვითარ-იგი მოიქეცით
კერპთაგან მონებად ღმრთისა
ცხოველისა და ჭეშმარიტისა,

10. შოლოდებად ძისა მისისა
ზეცით, რომელი აღადგინა მკუ-
დრეთით, შესუ, მჳსნელი ჩუენი,
რისხვისა მისგან მომავალისა.

2

1. ტქუნ თუთ უწყით, ძმა-
ნო, შემოსლვაჲ იგი ჩუენი თქუ-
ენდა მიმართ, რამეთუ არა ცუ-
დად რაჲ იყო;

2. ტრამედ წინაჲსწარ ვივ-
ნეთ და ვიგინენით, ვითარცა-იგი
უწყით, ფილიპეს შინა, განვე-

AB. 8. უფლისაჲ ღმრთისაჲ 4B, ყოველსა ადგილსა 4, ეგე]-7, მიმართი 8,
არღარაჲ 7, რაჲ]-7, ჩუენ]-4.

9. თუთ 7, ჩუენთჳს] ჩემთჳს 7, და ვითარ-იგი 47.

10. და მოლოდებად 47, ძესა 7, მისსა 47, რომელ 8, რისხვისა მისგან]
რისხვისაგან 7.

2,1. თუთ] თუთ 7, იგი] ეგე 7, ცუდად 7.

2. წინაჲსწარ]+ვე 8, ვიგინენით] ვიგინენით 4, -იგი]-7, განვეცხადენით]+
სახელითა 8, ჩუენისაჲთა 8, მიერ]-8.

CD. 8. აქაჲს 7.

9. მიმართ] მომართ 7, მოიქეცით]+ თქუნ 7-7.

2,1. მიმართ] მომართ 7.

2. მიმართ] მომართ 7, სახარებასა 7.

CD

8. სამეთუ თქუნ მიერ გა-
ნეფინა სიტყუა იგი უფლისა
არა სოლო შაკედონიას შინა და
ტქაიას, არამედ ყოველთა ად-
გილთა სარწმუნოებაჲ თქუენი
ღმრთისა მიმართ განჳდა, ვიდ-
რემდის არღარა გვჳმს ჩუენ სიტ-
ყუად რაჲმე.

9. შაგათ თუთ გითხრან ჩუ-
ენთჳს, ვითარი შესლვაჲ გუა-
ქუნდა თქუნდა მიმართ, და ვი-
თარ მოიქეცით კერპთაგან
ღმრთისა მიმართ მონებად
ღმრთისა ცხოველისა და ჭეშმა-
რიტისა

10. შა მოლოდებად ძისა მი-
სისა ზეცით, რომელი-იგი აღად-
გინა მკუდრეთით, შესუ, მჳსნელი
ჩუენი, რისხვისა მისგან მომავა-
ლისა.

2

1. სამეთუ თქუნ თუთ უწყ-
ით, ძმანო, შემოსლვაჲ იგი ჩუ-
ენი თქუნდა მიმართ, რამეთუ
არა ცუდად რაჲ იყო;

2. ტრამედ წინაჲსწარ ვივ-
ნეთ და ვიგინენით, ვითარცა-იგი
უწყით, [7 198] ფილიპეს შინა,
უწყით, [7 198] ფილიპეს შინა,

AB

ცხადენით ღმრთისა ჩუენისა მი-
ერ სიტყუად თქუნდა მიმართ
სახარებასა მას ღმრთისასა მრა-
ვლითა ღუაწლითა.

3. სამეთუ ნუგეშინის-ცემაჲ
ესე ჩუენი არა საცთურისაგან,
არცა არა-წმიდებისაგან, არცა
ზაკუვით,

4. ტრამედ ვითარცა-იგი გა-
მოცდილ ვართ ღმრთისაგან
რწმუნებად ჩუენდა სახარებაჲ
იგი, ეგრეთცა ვიტყვთ, არა ვი-
თარცა კაცთა სათნო-ვეყოფი-
თ, არამედ ღმერთსა, რომელი გა-
მომცდელი არს გულთა ჩუენ-
თაჲ.

5. სამეთუ არასადა სიტყვ-
თა ქენებისაჲთა ვიყვენით, ვი-
თარცა-ეგე თქუნ უწყით, არ-
ცა მიზეზითა ანგაჰრებისაჲთა,
ღმერთი მოწამე არს.

6. ტრცა [v] ვეძიებდით კაც-
თაგან დიდებასა, არცა თქუნ-
გან, არცა სსუათაგან; და ესე
ჰელ-და-გუეწიფების, თუმცა
რაჲმე დაგამძიმეთ, ვითარცა
ქრისტეს მოციქულთა.

7. ტრამედ ვიქმნენით ჩუენ
მდაბალ თქუნ შორის, ვითარ-

CD

განვეცხადენით ღმრთისა ჩუე-
ნისა მიერ სიტყუად თქუნდა მი-
მართ სახარებასა მას ღმრთისასა
მრავლითა ღუაწლითა.

3. [v] სამეთუ ნუგეშინის-
ცემაჲ ესე ჩუენი არა საცთური-
საგან, არცა არა-წმიდებისა,
არცა ზაკუვით,

4. ტრამედ ვითარცა-იგი გა-
მოცდილ ვართ ღმრთისა მიერ
რწმუნებად ჩუენდა სახარებაჲ
იგი, ეგრეთცა ვიტყვთ, არა ვი-
თარცა კაცთა სათნო-ვეყოფი-
თ, არამედ ღმერთსა, რომელი-
იგი არს გამომცდელი გულთა
ჩუენთაჲ.

5. სამეთუ არცა სადა სიტ-
ყვთა ლიქნისაჲთა ვიყვენით, ვი-
თარცა-იგი თქუნ უწყით, არ-
ცა მიზეზითა ანგაჰრებისაჲთა,
ღმერთი მოწამე არს.

6. ტრცა ვეძიებთ კაცთაგან
დიდებასა, არცა თქუნგან და
არცა სსუათაგან; და ესეჲ ჰელ-
გუეწიფების, და- თუმცა რაჲმე
-გამძიმეთ, ვითარცა ქრისტეს
მოციქულთა,

7. ტრამედ ვიქმნენით ჩუენ
მშჳდ და მყუდრო თქუნ შორის,

AB. 4. ეგრეთცა 47, -ვეყოფით 47.

5. ქენობისაჲთა 7B, ვეყვენით 7, -ეგე] იგი 7.

6. ვეძიებთ 4, თქუნგან]+და 7, არცა სსუათაგან]-7, ჰელ-გუეწიფების 7,

და-თუმცა რაჲმე-გამძიმეთ 4B7, ქრისტეს 7B4.

7. ვიქმნენით 7, -იგი]-7, რაჲ]-4, თჳსთა შვილთა 47B7.

CD. 3. და არცა 7.

4. ჩუენდა] თქუნდა 7, ეგრეთცა 7, რომელ-იგი 7-7.

6. -გამძიმეთ 7B7-7.

7. ჰმუჳ-ონებნ 7.

AB

ცა-იგი მზრდელი რაა ზრდინ შვილთა თვსთა.

8. ჴგრეთ მსუროდა თქუენ-და, ჯერ-გჳჩს მიცემად თქუნდა არა სოლო სახარებაა იგი ღმრთისაჲ, არამედ სულნიცა თვსნი, რამეთუ საყუარელ ჩუენ-და იქმნენით.

9. შოიქსენენით, ძმანო, შუ-რომანი იგი ჩუენნი და რუდუ-ნებანი, ღამე და დღე ვიქმთ, რაჲთა არავის დაუმიმომოთ თქუ-ენგანსა, და ესრეთ ვქადაგებ-დით სახარებასა მას ღმრთისასა თქუენდა მიმართ.

10. ჩქუენ მოწამე ხართ და ღმერთი, ვითარ-იგი ღირსად და უბიწოდ თქუენ მორწმუნეთა მიმართ ვიქცეოდეთ,

11. ჴითარცა-ეგე იცით, რა-მეთუ კაცად-კაცადსა თქუენსა, ვითარცა მამაჲ შვილსა, ეგრეთ ნუგეშინის-გცემდით თქუენ

12. ღა გიწამებდით, რაჲთა იქცეოდით თქუენ ღირსად ღმრთისა, რომელმან-იგი გი-ჩინნა თქუენ თვსსა მას სასუფე-ველსა და დიდებასა.

AB. 8. ეგრეთ ჴგ, ჯერ-გჳჩნდა ღ, თქუენდა მიცემად ღ, სოლო] + თუ ღ, იგი სახარებაა ღ.

9. შრომანი ჳღ, იგი]—ჳ, ღამე ჳღ, დღე ჳღ, დაუმიმომოთ ჳ, ეს-რეთ ჳ, სახარებასა] სარებასა ჳ.

10. და (2)]—ჳ.

11. ვითარ-ეგე ჳ, ვითარცა-იგი ღ, ეგრეთ ჴ, ეგრე ღ.

12. და] + გლოცევდით და ჳღ.

CD. 9. ვიქმოდ-თ ჴ, მიმართ] მომართ ჴ.

10. მართლად] სამართლად ჴღ, მიმართ] მომართ ჴ.

11. შვილსა თვსსა ჴ, ეგრეთ ჴ.

12. ჰხვდოდით ჴ, თქუენ (2)]—ჴ.

CD

ვითარცა მზრდელი რაა ჰფუფუ-ნებნ თვსთა შვილთა.

8. ჴგრეთ მოსურნე ვიყვე-ნით თქუენდა და ჯერ-გჳჩნდა მიცემად თქუენდა არა სოლო სახარებაა იგი ღმრთისაჲ, არა-მედ თვსთა სულთა, რამეთუ საყუარელ ჩუენდა იქმნენით.

9. შოიქსენენით, ძმანო, შუ-რომანი ჩუენნი და რუდუნებანი, რამეთუ ღამე და დღე ვიქმოდეთ, რაჲთა არავის დაუმიმომოთ თქუ-ენგანსა, და ესრეთ ვქადაგებ-დით თქუენდა მიმართ სახარებაა იგი ღმრთისაჲ.

10. ჩქუენ მოწამე ხართ და ღმერთი, ვითარ-იგი ღირსად და მართლად და უბიწოდ თქუენ მორწმუნეთა მიმართ ვიყვენით,

11. [bv] ჴითარცა-ეგე იცით, ვითარ კაცად-კაცადსა თქუენსა, ვითარცა მამაჲ თვსსა შვილსა, ეგრეთ გლოცევდით თქუენ და ნუგეშინის-გცემდით

12. ღა გიწამებდით, რაჲთა [187] ხვდოდით თქუენ ღირსად ღმრთისა, რომელმან-იგი გი-ჩინნა თქუენ თვსსა მას სასუფე-ველსა და დიდებასა.

AB

13. [133] ღა ამისთვისცა ვჰმადლობ ღმერთსა მოუკლებე-ლად, რამეთუ მიიღეთ თქუენ სიტყუაჲ იგი სმენისა ღმრთისაჲ ჩუენ მიერ და შეიწყნარეთ არა თუ ვითარცა სიტყუაჲ კაცისაჲ, არამედ ვითარცა არს ჴეშმარი-ტად სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, რომელცა-იგი შეწევნასა აჩუენებს თქუენ შორის მორწმუნეთა მა-გათ.

14. ჴამეთუ თქუენ მობაძაჲ იქმნენით, ძმანო, ეკლესიათა ღმრთისათა, რომელნი არიან სურიასტანს ჴრისტე ჴესუსს მიმართ, რამეთუ ეგრევე გვენო თქუენცა თვსთაგან ტომთა, ვი-თარცა-იგი მათ ჴურიათაგან,

15. ჴომელთა-იგი უფალი მოკლეს ჴესუ და წინაჲსწარმეტ-ყუელნი და ჩუენ გამოგუდვენეს და ღმერთსა არა სათნო-ეყვნეს და ყოველთა კაცთა წინააღმ-დგომ არიან,

16. ჴაბრკოლებელ ჩუენ წარმართთა მიმართ სიტყუად, რაჲთა ცხოვნდენ, რაჲთა აღეს-რულნენ ცოდვანი მათნი მარა-დის; რამეთუ მოიწია მათ ზედა რისხვაჲ სრულად.

AB. 13. ვჰმადლობ ჳღ, მოუკლებელა ჳ, სმენისაჲ ღ, ჩუენ] ჩე ღ, თუ]—ჴ, ვი-თარცა (1)]—ჳღ, შეწევნას ჳ.

14. თქუენ]—ჴ, ძმანო]—ღ, ეკლესიათა] + მათ ჳღ, ჴრისტე ჳღ, მი-მართ] მიერ ჴ, თქუენცა] თქუენ ჳ, -იგი]—ღ.

15. იესუ მოკლეს ჴ, გამოგუდვენეს ჴ.

16. მაჴკოლებელ ჴ, წარმართა ჴ, რაჲთა] + არა ჴღ, ცხოვნდენ ჳღ, ზედა] თანა ღ.

CD. 13. -იგი]—ჴ.

14. ეგრევე ჴ.

15. იესუ]—ჴ.

16. ცხოვნდენ ჴღ.

21. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

13. ჴმისთვის ჩუენცა ვჰმად-ლობ ღმერთსა მოუკლებელად, რამეთუ მიიღეთ თქუენ სიტ-ყუაჲ იგი სმენისა ღმრთისაჲ ჩუენ მიერ და შეიწყნარეთ არა თუ სიტყუაჲ კაცთაჲ, არამედ ვითარცა არს ჴეშმარიტად სიტ-ყუაჲ ღმრთისაჲ, რომელიცა-იგი შეწევნასა აჩუენებს თქუენ შო-რის მორწმუნეთა მაგათ.

14. ჴამეთუ თქუენ მობაძაჲ იქმნენით, ძმანო, ეკლესიათა მათ ღმრთისათა, რომელნი არიან სურიასტანს ჴრისტე ჴესუსს მიერ, რამეთუ ეგრეთვე გვენო თქუენცა თვსთაგან ტომთა, ვი-თარცა-იგი მათ ჴურიათაგან,

15. ჴომელთა-იგი უფალი მოკლეს ჴესუ და თვსნი წინაჲს-წარმეტყუელნი და ჩუენ გამო-გუდვენეს და ღმერთსა არა სათნო-ეყვნეს და ყოველთა კაც-თა წინააღმდგომ არიან

16. ღა ჩუენ მაბრკოლებენ წარმართთა მიმართ სიტყუად, რაჲთა ცხოვნდენ, რაჲთა აღეს-რულნენ ცოდვანი მათნი მარა-დის; რამეთუ მოიწია მათ ზედა რისხვაჲ სრულად.

AB

(ტავი ყ)

17. ღოლო ჩუენ, ძმანო, ობოლ ღათუ ვიქმენით თქუენ-გან წუთერთ ქამ პირითა და არა გულითა, უმეტესად ვისწრაფეთ პირისა [v] თქუენისა ხილვად მრავლითა წადიერებითა.

18. ქამეთუ ვინებეთ მისლ-ვაჲ თქუენდა მე, სავლე, ერთ-გზის და ორ-გზის, და დამაბრ-კოლნა ჩუენ მჭდომმან.

19. ჴინ-მე არს სასოებაჲ ჩუენი ანუ სიხარული ანუ გზგვნი სიქადულისა ჩუენისაჲ? Ⴀნუ არა თქუენ წინაშე უფლისა ქრისტე შესუხსა მას მოსლვა-სა?

20. ქამეთუ თქუენ ხართ დიდებანი ჩუენნი და სიხარულნი.

3

1. Ⴀმისთჳ ვერღარა დავთ-მეთ, ჯერ-გვჩნდა დაშთომად Ⴀთენას შინა მარტოთა

2. Ⴀა მივაფლინეთ ღიმოთე, ძმაჲ ჩუენი და მსახური ღმრთი-საჲ სახარებასა მას ქრისტესსა, რაჲთა დაგამტკიცნეს თქუენ და

AB. 17. ობოლ] უბრალო ლ, ღათუ] და ჴლ, სოლო უმეტეს ჴ, უმეტესად ლ, ვიწრაფეთ ლ, ვიწრაფოთ Ⴀ, პირსა Ⴀ.

18. მოსლვად Ⴀ, პელჴ ლ, და]—ღ, დამაბრკოლნა ლ, მჭდომმან] უშმაკმან ლ.

19. სიქადულისაჲ ლ, სიქადულისა] სიხარულისაჲ ჴ, ჩუენისაჲ]—ღ, იესუ ქრისტესა (ქრისტესსა Ⴀ)+მისსა ლ, მას] მისსა ლ.

3,1. დავთმე ჴ, ჯერ-გუჩნდა ჴ, შთომად Ⴀ, ათენას შინა დაშთომად. ლ, მარტოთა]—ღ, დაშთომად] დაჯდომად ლ.

2. და (2)]—ღ, ქრისტესსა ლ, ქრისტესა ჴ, მაგის]—ღ.

CD. 18. სატანაჲ ჴ.

19. -მე]—ღ, ქრისტესსა ლ.

CD

(ყ)

17. ღოლო ჩუენ, ძმანო, ობოლ ღათუ ვიქმენით თქუენ-გან წუთერთ ქამ პირითა და არა გულითა, უმეტესად ვისწრაფეთ პირისა თქუენისა ხილვად მრავ-ლითა წადიერებითა.

18. ჴინაჲცა ვინებეთ მისლ-ვაჲ თქუენდა მე, სავლე, ერთ-გზის და ორ-გზის, და დამაბრ-კოლნა ჩუენ სატანა.

19. ქამეთუ რაჲ-მე არს სა-სოებაჲ ჩუენი ანუ სიხარული ანუ გზგვნი სიქადულისაჲ? [ღ 199] Ⴀნუ არა-მე თქუენა წინაშე უფ-ლისა შესუ ქრისტესა მისსა მას მოსლვასა?

20. ქამეთუ თქუენ ხართ დიდებანი ჩუენნი და სიხარულნი.

3

1. ჴინაჲცა ვერღარა დავთ-მეთ, ჯერ-ვიჩინეთ [v] Ⴀთინას შინა დაშთომად მარტოთა

2. Ⴀა მივაფლინეთ ღიმოთე, ძმაჲ ჩუენი და მსახური ღმრთი-საჲ და თანა-შემწე ჩუენი სახარებასა მას ქრისტესსა, რაჲთა

AB

ნუგეშინის-გცეს სარწმუნოებისა მაგის თქუენისათჳს,

3. ქაჲთა არარას იურვო-ლით ჳირთა ამათ შინა, რამე-თუ თქუენ უწყით, ვითარმედ ვდგათ-ვე ამისთჳს.

4. Ⴀა ვიდრე-იგი თქუენ თა-ნაღა ვიყვენით, წინაჲსწარ გი-თხრობდით თქუენ, ვითარმედ ჳირსა შესლვად ვართ, ვითარცა-ესე იყო და უწყით.

5. Ⴀმისთჳს ვერღარა დავთ-მე და მივაფლინე ღიმოთე, რაჲ-თა ვცნა თქუენი ეგე [134] სარ-წმუნოებაჲ, ნუჴუე განგცადნა თქუენ განმცდელმან მან, და ცუ-დად იყო შურომაჲ იგი ჩუენი.

6. ღოლო აწლა მოვიდა ღი-მოთე ჩუენდა თქუენით და მასა-რა ჩუენ სარწმუნოებაჲ და სი-ყუარული თქუენი და, რამეთუ გაქჳს წსენებაჲ ჩუენი კეთილი მარადის, გული გეტყჳს ხილვად ჩუენდა, ვითარცა-ესე ჩუენ თქუ-ენდა.

7. Ⴀმისთჳს ნუგეშინის-ცე-მულ ვიქმენით, ძმანო, თქუენ

AB. 3. არარას] არა ლ, არას ჴ, ვიურვოლით ჴლ, მათ ლ, უწყით თქუენ ჴ, ვითარმედ] რამეთუ ჴ, ვდგა-ვე ჴ.

4. ჳირთა ჴ.

5. ამისთჳს]+მე ლ, თქუენი] თქუენ ჴ, მან]—ღ, ცვლად ჴ, იყოს ჴ, შრო-მაჲ ლ.

6. ჩუენდა]—ღ, ჩუენ]—ღ.

7. ამათ] მათგან ლ, მაგათ ჴ.

CD. 3,3. არა ჴ.

4. გითხრობდი ჴ.

5. განგცადნეს ჴლ (ღ-შიც «განცადნა» უოფილა, მაგრამ ბოლო ა-ს ჴემოთ «ეს» დაუწერიათ). გამომცდელმან ჴ.

7. ჳირთა და ურვათა ჴლ.

CD

დაგამტკიცნეს თქუენ და ნუგე-შინის-გცეს თქუენ სარწმუნოე-ბისა მაგის თქუენისათჳს,

3. ქაჲთა არას იურვოლით ჳირთა ამათ შინა, რამეთუ თქუ-ენ თჳთ უწყით, ვითარმედ ვდგათ-ვე ამისთჳს.

4. Ⴀა ვიდრე-იგი თქუენ თა-ნა ვიყვენით, წინაჲსწარ გითხ-რობდით თქუენ, ვითარმედ ჳირ-თა შესლვად ვართ, ვითარცა-ესე იქმნაჲცა და იხილეთ.

5. Ⴀმისთჳს მეცა ვერღარა დავთმე და მივაფლინე ღიმოთე, რაჲთა ვცნა თქუენი ეგე სარწ-მუნოებაჲ, ნუჴუე განგცადნა თქუენ განმცდელმან, და ცუდად იყოს შრომაჲ იგი ჩუენი.

6. ღოლო აწლა მოვიდა ღი-მოთე თქუენით და მასარა ჩუენ სარწმუნოებაჲ და სიყუარული თქუენი, და რამეთუ გაქჳს წსე-ნებაჲ ჩუენი კეთილი მარადის და გსურის ხილვად ჩუენდა, ვითარ-ცა-ესე ჩუენ თქუენდა.

7. Ⴀმისთჳს ნუგეშინის-ცე-მულ ვიქმენით, ძმანო, თქუენ

AB

ზედა ყოველთა ამათ ურვათა და ჭირთა ჩუენთა თქუენითა მაგით სარწმუნოებითა,

8. ჩამეთუ აწ ვცხოვნიდით, უკუეთუ თქუენ მტკიცედ სდგეთ უფლისა მიერ.

9. ქაოდენსა-მე მადლსა შემძლებელ ვართ მიცემად ღმერთსა თქუენთს ყოველსა მას სიხარულსა ზედა, რომელ გვხარის თქუენთს წინაშე ღმრთისა ჩუენისა.

10. იამე და დღე უმეტესად-და ვევედრებით სილვად პირისა თქუენისა და განმტკიცებად დაკლებული იგი სარწმუნოებისა თქუენისა.

(ჩავი უ)

11. **ჟოლო** თავადმან ღმერთ-მან და [v] მამამან ჩუენმან და უფალმან ჩუენმან **ესე** წარჰმართენინ გზანი ჩუენნი თქუენ-და მიმართ.

12. **ჟოლო** თქუენ უფალმან გარდაგრიენ და გარდაგმატენ

CD

ზედა ყოველთა მათგან ურვათა და ჭირთა ჩუენთა თქუენითა მაგით სარწმუნოებითა,

8. ჩამეთუ აწ ვცხოვნიდით, უკუეთუ თქუენ მტკიცედ სდგეთ უფლისა მიერ.

9. ჩამეთუ რომელსა-მე მადლობასა შემძლებელ ვართ მიცემად ღმრთისა თქუენთს ყოველსა მისთვის სიხარულისა, რომლითა გვხარის თქუენთს წინაშე ღმრთისა ჩუენისა.

10. იამე და დღე უფროს და უმეტეს ვევედრებით სილვად პირისა თქუენისა და განმტკიცებად დაკლებული იგი სარწმუნოებისა თქუენისა.

(უ)

11. [ხv] **ჟოლო** თავადმან ღმერთმან და მამამან ჩუენმან და უფალმან ჩუენმან **ესე** წარჰმართენ გზა ჩუენი [188] თქუენდა მიმართ.

12. **ჟოლო** თქუენ უფალმან გარდაგრიენ და გარდაგმატენ სი-

- AB. 8. ვცხოვნიდით **ჟ**, ცხოვნიდით **ჟ**, უკუეთუ **ჟ** **ჟ**.
9. რავდენსამე **ჟ**, ღმრთისა **ჟ**, და ყოველსავე **ჟ**, ზედა]—**ჟ**, გეხარა **ჟ**, რომელ გვხარის]—**ჟ**, ჩუენისა]—**ჟ**.
10. ღამე **ჟ**, დღე **ჟ**, უმეტესად **ჟ**, ვევედრები **ჟ**, პირსა თქუენსა **ჟ**, სარწმუნოებად ეგე თქუენი **ჟ**, თქუენისა **ჟ**.
12. **ჟოლო**] და **ჟ**, ურთიერთა **ჟ**, ვითარ-ესე **ჟ**, ვითარცა-ესე ჩუენ თქუენდა მიმართ]—**ჟ**.

CD. 8. ჩამეთუ] რაათა **ჟ**, ვცხოვნიდით **ჟ**, ვცხოვნიდით **ჟ**.

10. უფროს **ჟ**.

11. და (2)]—**ჟ**, გზა] სლვა **ჟ**, მიმართ] მომართ **ჟ**.

12. ურთიერთს **ჟ**, მიმართ] მომართ **ჟ**.

AB

სიყუარულითა ურთიერთს და ყოველთა მიმართ, ვითარცა-ესე ჩუენ თქუენდა მიმართ,

13. რაათა განმტკიცენ გუ-ლნი თქუენნი უბიწოდ და სიწმიდით წინაშე ღმრთისა და მამისა ჩუენისა მოსლვასა მას უფლისა ჩუენისა **ესე** ქრისტესსა ყოველთა თანა წმიდათა მისთა.

4 (ჩავი უ)

1. **ჟოლო** აწ, მმანო, გეტყვ თქუენ და გლოცავ უფლისა მიერ **ესე** ქრისტესსა, რაათა ვითარცა-იგი ისწავეთ ჩუენგან, ვითარცა-იგი ისწავეთ სლვა და სათნო-ყოფა ღმერთსა, რაათა ჰმატებდეთ უფროს;

2. ჩამეთუ იცით, რაოდენი მცნებანი გამცენით თქუენ უფლისა მიერ **ესე** **ჟ**.

3. ჩამეთუ ესე არს ნებად ღმრთისა, სიწმიდე ეგე თქუენი, განშორებად ეგე თქუენი სიძვისაგან¹,

AB. 13. და (1)]—**ჟ**, სიწმიდით]—**ჟ**, უფლისა ჩუენისა]—**ჟ**, მას]—**ჟ**, მოსლვა-სა მას ქრისტესსა **ჟ**, ქრისტესსა **ჟ**, ვითარ] + **ჟ**, სლვად **ჟ**,

4,1. გლოცავთ **ჟ**, ქრისტესსა **ჟ**, ქრისტესსა **ჟ**, ვითარ] + **ჟ**, სლვად **ჟ**,

სათნო-ყოფად ღმრთისა **ჟ**.

2. ჩამეთუ იცით]—**ჟ**, რავდენი **ჟ**, გამცენით **ჟ**, იესუ + ქრისტესსა **ჟ**, ქრისტესსა **ჟ**.

3. ნებად ღმრთისა] სათნოებად **ჟ**, სიწმიდე **ჟ**, განშორებად **ჟ**.

CD. 4,1. ქრისტესსა **ჟ**, ისწავეთ] მიიღეთ **ჟ**, თქუენდა] თქუენგან **ჟ**, უფ-როს] + **ჟ**.

2. მიგცენით **ჟ**, ქრისტესსა **ჟ**.

3. ღმრთისა] უფლისა **ჟ**.

¹ **ჟ**-ს აქლია აქედან ვიდრე: **ჟოლო** გლოცავ (I თეს. 4,1—5,12).

CD

ყუარულითა ურთიერთს და ყოველთა მიმართ, ვითარცა-ესე ჩუენ თქუენდა მიმართ,

13. რანმტკიცებად გულთა თქუენთა სიწმიდით და უბიწოდ წინაშე ღმრთისა და მამისა ჩუენისა მოსლვასა მას უფლისა ჩუენისა **ესე** ქრისტესსა ყოველთა თანა წმიდათა მისთა.

4 (უ)

1. რამეერთგან, მმანო ჩემ-ნო, გიკითხავთ და გლოცავთ უფლისა მიერ **ესე** ქრისტესსა, რაათა ვითარცა-იგი ისწავეთ ჩუენგან, ვითარცა-იგი ისწავეთ სლვა და სათნო-ყოფა ღმრთისა, რაათა უფროს ჰმატებდეთ;

2. ჩამეთუ იცით, ვითარნი მცნებანი მიგცენით თქუენ უფლისა მიერ **ესე** ქრისტესსა.

3. ჩამეთუ ესე არს ნებად ღმრთისა, სიწმიდე ეგე თქუენი, განშორებად თქუენდა სიძვისაგან,

AB

4. ოცნებად კაცად-კაცადისა თქუენისაჲ თავისა თვისისა ჭურჭელი მოგებად სიწმიდით და პატივით,

5. ჩუ ვნებითა [135] გულის თქუმისაჲთა, ვითარცა-იგი წარმართნი, რომელთა არა იციან ღმერთი,

6. სადა არა გარდაჲდეთ და მონგაჰრებდეთ საქმესა მმისა თვისისა, რამეთუ შურის-მეძიებელ არს უფალი ამის ყოვლისათჳს, ვითარცა-იგი წინაჲსწარ გარქუთ თქუენ და გიწამებდით.

7. სამეთუ არა გვჩინნა ჩუენ უფალმან არა-წმიდებად, არამედ სიწმიდედ.

8. წმიდრითგან რომელმან შეურაცხ-ყოს, არა კაცი შეურაცხ-ყოს, არამედ ღმერთი, რომელმანცა მოგცა სული წმიდაჲ მისი თქუენ ზედა.

9. ღოღო მმათ მოყუარები-სათჳს არა გვჯმს ჩუენ მიწერად თქუენდა, რამეთუ თქუენ ყოველნი ღმრთით სწავლულნი ხართ სიყუარულისათჳს ურთიერთას

CD

4. ცნობად კაცად-კაცადისა თქუენისა თავისა თვისისა ჭურჭელი მოგებად სიწმიდით და პატივით,

5. ჩუ ვნებითა გულის თქუმისაჲთა, ვითარცა-იგი წარმართნი, რომელთა არა იციან ღმერთი,

6. წრა გარდასლვად და მონგაჰრებად საქმესა მმისა თვისისა, რამეთუ შურის-მეძიებელ არს ღმერთი ამათ ყოველთათჳს, ვითარცა-იგი წინაჲსწარ გარქუთ თქუენ და გიწამებდით.

7. სამეთუ არა გვჩინნა ჩუენ ღმერთმან არა-წმიდებად, არამედ სიწმიდედ.

8. წწ უკუე რომელმან შეურაცხ-ყოს, არა კაცსა შეურაცხ-ჰყოფს, არამედ ღმერთსა, რომელმანცა მოგცა სული წმიდაჲ მისი თქუენ ზედა.

9. ღოღო მმათ მოყუარები-სათჳს არა გვჯმს მიწერად თქუენდა, რამეთუ თქუენ თჳთ ღმრთივ [ხ 200] სწავლულნი ხართ სიყუარულისათჳს ურთიერთარს

AB. 4. უწყებაჲ 407, თვისისა]—ბ, ჭურჭერი 4, და]—ბ, პატივითა 7.

5. ვნებითა] ნებითა ბ, წარმართთა 4.

6. გარდაჲჰდეთ 4, გარდაუჲდეთ 7, თვისისა 7, გარქუ 7.

7. გიჩინნა ბ, ჩუენ] თქუენ ბ.

8. რომელმან ბ.

9. არა] არარაჲ 7, ჩუენ]—ბ, თქუენ] + თჳთ 47, ყოველნი]—47, ღმრთივ 7, სწავლულ ბ.

CD. 4. ჭურჭელი] საჭურველი 67.

5. გულის თქუმათაჲთა 7.

6. გარქუ 767.

9. ურთიერთას 17.

AB

10. ბა რამეთუ ჰყოფთცა მას ყოველთა მიმართ მმათა, რომელნი არიან ყოველსა ჰაკედონიასა. ჴლოცავ თქუენ, მმანო, ჰმატებდითლა უფროჲს

11. ბა პატივის-ცემის მოყუარე იყვენით, ყუდრო იყვენით და იქმოდეთ თვისსა და შურებოდეთ ჴელითა თქუენითა, ვითარცა-იგი გამცენით თქუენ, იგი გამცენით თქუენ,

12. სადათა იქმოდით თქუენ შუენიერად გარეშეთა მათ მიმართ, და ნურაჲ ვისი გიჲმნ.

[v] (ტავი 7)

13. წრა მნებაჲს უმეცრებაჲ თქუენი, მმანო, შესუენებულთა მათთჳს, რაჲთა არა სწუხდეთ, ვითარცა-იგი სსუანი, რომელთა არა აქუს სასოებაჲ.

14. ოკუეთუ გურწამს, ვითარმედ ჴესუ მოკუდა და აღდგა, ეგრეცა ღმერთმან შესუენებულნი იგი ჴესუჲს მიერ მოიყვანნეს მის თანა.

AB. 10. და]—ბ, რამეთუ] რომელ ბ, მას ბ, ჰმატებდითლა] + თუ მმანო ბ.

11. იყვენით 4.

12. იქმოდით] იქცოდით 47 (7-ში «იქმოდით» სიტყვის დასაწყისი ი ამოუფხეიათ და ნუსხური ხელით ით ჩაუმატებიათ), ნურარაჲ 47.

13. თქუენ 4.

14. გრწამს 47, ეგრეთცა 7, მიერ] მიერნი 4.

CD. 12. ჰხვდოდით 6.

13. შესუენებულთა] დაძინებულთა 7.

14. ეგრეთცა 7, შესუენებულნი] დაძინებულნი 7, მოიყვანნეს 7.

1 ბ-ს აკლია აქედან ვიდრე: მოძღუარად (I თეს. 4,11—ებრ. 5,5).

CD

10. ბა რამეთუ [v] ჰყოფთცა მას ყოველთა მიმართ მმათა, რომელნი არიან ყოველსა ჰაკედონიასა. ჴლოცავ თქუენ, მმანო, გარდამატებად უფროჲსლა

11. ბა პატივის-ცემის მოყუარე იყვენით და მყუდრო და იქმოდეთ თვისსა და შურებოდეთ ჴელითა თქუენითა, ვითარცა-იგი გამცენით თქუენ,

12. სადათა სვდოდით შუენიერად გარეშეთა მათ მიმართ, და ნურარაჲ ვისი გიჲმნ.

(7)

13. ღოღო არა გუნებაჲს უმეცრებაჲ თქუენი, მმანო, შესუენებულთა მათთჳს, რაჲთა არა სწუხდეთ, ვითარცა-იგი სსუანი, რომელთა არ აქუს სასოებაჲ.

14. სამეთუ უკუეთუ გურწამს, ვითარმედ ჴესუ მოკუდა და აღდგა, ეგრეცა ღმერთმან შესუენებულნი იგი ჴესუჲს მიერ მოიყვანნეს მის თანა.

AB

15. ომას გეტყვ თქუენ სიტყ-
ვთა უფლისაჲთა, რამეთუ ჩუენ,
ცხოველნი ესე, რომელნი დაშ-
თომილ ვიყვნეთ მოსლვასა მას
უფლისასა, ვერ მივეწიფნეთ შე-
სუენებულთა მათ,

16. ჩამეთუ თავადი უფალი
ბრძანებითა და ჳმითა ანგე-
ლოზთ მთავრისაჲთა და საყუ-
რითა ღმრთისაჲთა გარდამოწ-
დეს ზეცით, და მკუდარნი იგი
ქრისტეს მიერნი აღდგენ პირ-
ველად;

17. ოა მაშინლა ჩუენ, ცხო-
ველნი, რომელნი-ესე დაშთო-
მილ ვიყვნეთ, მათ თანავე აღვი-
ტაცნეთ ღრუბლითა შემთხუე-
ვად უფლისა ჰაერთა ზედა და
ესრეთ მარადის უფლისა თანა
ვიყოფოდით.

18. ომიერითგან ნუგეშინის-
[136]-სცემდით ურთიერთას
სიტყვთა ამით.

5 (ტავი რ)

1. ღოლო ჟამთა მათთჳს და
წელთა, მჳანო, არაჲ გჳჳმს მი-
წერად თქუენდა,

AB. 15. ზოლო ამას Ⴆ, უფლისაჲთა] ღმრთისაჲთა Ⴆ, რომელ ႦႦ, ვიყვნეთ Ⴆ,
მივეწიფნეთ Ⴆ.
16. ანგელოზთ მთავრისაჲთ Ⴆ, ანგელოზ მთავრისაჲთა Ⴆ, საყურითა Ⴆ,
ქრისტეს Ⴆ.
17. და (1)]—Ⴆ, ცხოველნი ესე რომელნი Ⴆ, აღვეტაცნეთ Ⴆ, აერთა Ⴆ, ეს-
რეთ ႦႦ, ვიყოფოდით Ⴆ.

5.1. არარაჲ Ⴆ, არაჲ გიჳმს, მჳანო Ⴆ.

CD. 15. გეტყვ ႦႦ, თქუენ] + მჳანო Ⴆ, რომელნი Ⴆ, ვიყვნეთ Ⴆ, მივეწიფნეთ]
მივეწიფნეთ Ⴆ, უსწოროთ ႦႦ, შესუენებულთა] დაძინებულთა Ⴆ.
16. ანგელოზთა Ⴆ, ზეცითა Ⴆ.
17. და (1)]—ႦႦ, რომელ Ⴆ, ვიყოფოდით ႦႦ, ვიყოფებოდით Ⴆ.
18. ნუგეშის-სცემდით Ⴆ, ურთიერთას ႦႦ, მიერ] მიმართ Ⴆ.

CD

15. ღოლო ამას გეტყვ თქუენ
სიტყვთა უფლისაჲთა, ვითარ-
მედ ჩუენ, ცხოველნი ესე, რო-
მელ დაშთომილ ვიყვნეთ მოსლ-
ვასა მას უფლისასა, ვერ მივეწი-
ფნეთ შესუენებულთა მათ,

16. ჩამეთუ თავადი უფალი
ბრძანებითა და ჳმითა ანგე-
ლოზთ მთავრისაჲთა და საყუ-
რითა ღმრთისაჲთა გარდამოწდეს
ზეცით, და მკუდარნი იგი ქრის-
ტეს მიერნი აღდგენ პირველად;

17. ოა მაშინლა ჩუენ, ცხო-
ველნი ესე, რომელნი დაშთო-
მილ ვიყვნეთ, მათ თანავე აღვი-
ტაცნეთ ღრუბლითა შემთხუე-
ვად უფლისა ჰაერთა ზედა და
ესრეთ მარადის უფლისა თანა
ვიყოფოდით.

18. Ⴆინაჲცა ნუგეშინის-სცე-
მდით ურთიერთარს სიტყუათა
ამათ მიერ.

5 (რ)

1. ღოლო ჟამთა მათთჳს და
წელთა, მჳანო, არა გჳჳმს მიწე-
რად თქუენდა,

AB

2. ჩამეთუ თქუენ თჳთ გუ-
ლითად იცით, ვითარმედ დღე
იგი უფლისაჲ, ვითარცა მჳარავი
დამესა, ეგრე მოიწიოს.

3. ჩაჟამს თქუან: «მშჳდო-
ბაჲ და კრძალულებაჲ», მაშინ
მეყსეულად მოიწიოს მათ ზედა
მომსრველი, ვითარცა საღმო-
ბაჲ შობადისაჲ, და ვერ განერ-
ნენ.

4. ღოლო თქუენ, მჳანო, არა
ხართ ბნელსა შინა, რაჲთამცა
დღე იგი ვითარცა მჳარავი გე-
წიოთ თქუენ.

5. ჩამეთუ თქუენ ყოველნი
ნაშობნი ნათლისანი ხართ და
ნაშობნი დღისანი, არა ვართ და-
მისანი, არცა ბნელისანი.

6. Ⴆწ ნუმცა გუძინავს, ვი-
თარცა-იგი სხუათა, არამედ გან-
ვიფრთხოთ და მღჳძარე ვიყუ-
ნეთ.

7. ჩამეთუ რომელთა-იგი
სძინავს, ღამე სძინავს, და რო-
მელნი-იგი დაითრვნიან, ღამე
[v] დაითრვნიან.

8. ღოლო ჩუენ, რამეთუ
დღისანი ვართ, განვიფრთხოთ,

CD

2. ჩამეთუ თქუენ თჳთ გა-
მოწ[189]ულილვით იცით, რა-
მეთუ დღე იგი უფლისაჲ, ვითარ-
ცა მჳარავი დამისაჲ, ეგრეთ მო-
იწივის.

3. ჩამეთუ რაჟამს თქუან:
«მშჳდობაჲ და კრძალულებაჲ»,
მაშინ მეყსეულად [bv] მოიწიოს
მათ ზედა მომსრველი, ვითარცა
საღმობაჲ შობადისაჲ, და ვერ
განერნენ.

4. ღოლო თქუენ, მჳანო, არა
ხართ ბნელსა შინა, რაჲთა დღე
იგი ვითარცა მჳარავი გეწიოს
თქუენ.

5. ჩამეთუ თქუენ ყოველნი
შვილნი ნათლისანი ხართ და
შვილნი დღისანი, და არა ვართ
ღამისანი, არცა ბნელისაგანი.

5. Ⴆწ უკუე ნუმცა გუძინავს,
ვითარცა-იგი სხუათა, არამედ
მღჳძარე ვიყვნეთ და განვიფრ-
თხოთ.

7. ჩამეთუ რომელთა-იგი
სძინავს, ღამე სძინავს, და რო-
მელნი-იგი დაითრვნიან, ღამე
დაითრვნიან.

8. ღოლო ჩუენ, რამეთუ
დღისანი ვართ ნაშობნი, გან-

AB. 2. ვითარმედ] და, დამისაჲ ႦႦ, ეგრე] + ეგრე Ⴆ, ეგრეთ Ⴆ.

3. და]—Ⴆ, საღმობაჲ] + იგი Ⴆ.

6. აწ] + უკუე Ⴆ, გუძინავს Ⴆ, -იგი]—Ⴆ.

7. დამე ႦႦ, -იგი (2)]—Ⴆ.

8. ჯაჳუ Ⴆ, ჩაფხუთი Ⴆ, ჩაფხუტი Ⴆ, ცხოვრებისაჲ Ⴆ.

CD. 5.2. იცით] უწიოთ Ⴆ.
3. კრძალულებაჲ] უშიშროებაჲ ႦႦ, მაშინ მოიწიოს მათ ზედა მეყსეული
მოსრვაჲ ႦႦ, შობადისაჲ] მუცელ-ქმნულისაჲ Ⴆ, მუცელ-ქმნულისაჲ Ⴆ.
5. დამისანი Ⴆ, ბნელისანი Ⴆ.
8. ნაშობნი დღისანი ვართ ႦႦ, სარწმუნოებისა] + და სიმართლისა Ⴆ, სა-
სოებისა ႦႦ.

AB

შევიმოსოთ ჯაჭვ იგი სარწმუნოებისა და სიყუარულისა და ჩაფხუტი იგი სასოებისა და ცხოვრებისა.

9. ჩამეთუ არა შემქმნა ჩუენ ღმერთმან რისხვისათჳს, არამედ შესაწევნელად ცხოვრებისა უფლისა ჩუენისა მიერ ჴესუ ქრისტესა,

10. ჩომელი მოკუდა ჩუენ-თჳს, რაათა გინა თუ გუედჳძოს გინა თუ გუედჳძოს, ერთბამად მის თანა ვცხოვნდეთ.

11. ჴმისთჳს ნუგეშინის-სცემდით ურთიერთას და ალაშქნებდით ურთიერთსა, ვითარცა-ეგე ჰყოფთ.

12. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, იცნითმცა, რომელნი-იგი შურებიან თქუენ შორის და წინამძღუარნი იგი თქუენნი უფლისა მიერ და მასწავლელნი იგი თქუენნი,

13. Ⴀმეტყსად შეჰრაცხენით იგინი სიყუარულით საქმისა მათისათჳს; და მშჳდობასა ჰყოფდით მათ თანა.

CD

ვიფრთხოთ, შევიმოსოთ ჯაჭვ იგი სარწმუნოებისა და სიყუარულისა და ჩაფხუტი იგი სასოებისა და ცხოვრებისა.

9. ჩამეთუ არა შემქმნა ჩუენ ღმერთმან რისხვისათჳს, არამედ შესაწევნელად ცხოვრებისა უფლისა ჩუენისა მიერ ჴესუ ქრისტესა,

10. ჩომელი მოკუდა ჩუენ-თჳს, რაათა გინა თუ გუედჳძოს გინა თუ გუედჳძოს, ერთბამად მის თანა ვცხოვნდეთ.

11. ჴმისთჳს ნუგეშინის-სცემდით ურთიერთარს და ალაშქნებდით ურთიერთსა, ვითარცა-ეგე ჰყოფთცა.

12. ჴლო გლოცავ თქუენ, ძმანო, იცნითმცა მშრომელნი იგი თქუენ შორის და წინამძღუარნი იგი თქუენნი უფლისა მიერ და მასწავლელნი იგი თქუენნი.

13. [v] Ⴀა უმეტესად შეჰრაცხენით იგინი სიყუარულით უფროჲს საქმისათჳს მათისა; და მშჳდობასა ჰყოფდით მათ თანა.

AB. 9. შეგუქმნა Ⴀ, შემქმნა Ⴀ, ცხოვრებისა Ⴀ, ცხოვრებისად Ⴀ.

10. გინა თუ გუედჳძოს გინა თუ გუედჳძოს Ⴀ, ვცხოვნდეთ ႠႠ.

11. ალაშქნებდით ႠႠ, ერთი-ერთსა Ⴀ.

12. იცნითმცა Ⴀ.

13. და უმეტესად (უმეტესად ႠႠ) ႠႠႠ, სიყუარულითა Ⴀ, და]—ႠႠ, მშჳდობასა ႠႠႠ.

CD. 9. ღმერთმან]—Ⴀ, ქრისტესა ႠႠ.

10. ვცხოვნდეთ ႠႠႠ.

11. ურთიერთარს] ურთიერთას ႠႠ, ურთიერთსა] ერთი-ერთსა ႠႠ.

12. გლოცავთ Ⴀ.

AB

14. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, სწავლიდით უწესოთა მათ, ნუგეშინის-სცემდით სულმოკლეთა, თავს-იღებდით უძლურთა [137] მათ, სულგრძელ იყვენით ყოველთა მიმართ.

15. ჴკრძაღენით, ნუუკუე ბოროტისა წილ ვისმე ბოროტი მიაგოთ; არამედ მარადის კეთილსა შეუდეგით ურთიერთას და ყოველთა მიმართ.

16. შარადის გიხაროდენ.

17. შოუკლებელად ილოცევდით.

18. კოველსა შინა ჰმადლობდით, რამეთუ ესე არს ნებაჲ ღმრთისაჲ ქრისტე ჴესუჲს მიერ თქუენდა მიმართ.

(ძავი ზ)

19. სულსა ნუ შეაწუხებთ.

20. წინაჲსწარმეტყუელებათა ნუ შეურაცხ-ჰყოფთ.

21. კოველივე გამოიცადეთ და უკეთესი იგი შეიკრძაღეთ.

22. კოველისაგან საქმისა ბოროტისა განეშორენით.

AB. 15. ბოროტი] + ვინმე ႠႠ.

18. შინა] ჴამსა ႠႠ, მადლობით ႠႠ, ქრისტე Ⴀ.

20. წინაჲსწარმეტყუელებათა Ⴀ, უკეთესი ႠႠ, იგი]—ႠႠ.

22. განეშორენით Ⴀ.

CD. 14. სწავლიდით] ასწავებდით ႠႠ.

15. ურთიერთას ႠႠ.

17. მოუკლებლად Ⴀ.

18. მიმართ] მომართ Ⴀ.

CD

14. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, სწავლიდით უწესოთა მათ, ნუგეშინის-სცემდით სულმოკლეთა, თავს-იღებდით უძლურთა მათ, სულგრძელ იყვენით ყოველთა მიმართ.

15. ჴკრძაღენით, ნუუკუე ბოროტისა წილ ბოროტი ვისმე მიაგოთ; არამედ მარადის კეთილსა შეუდეგით ურთიერთარს და ყოველთა მიმართ.

16. შარადის გიხაროდენ.

17. შოუკლებელად ილოცევდით.

18. კოველსა შინა ჰმადლობდით, რამეთუ ესე არს ნებაჲ ღმრთისაჲ ქრისტე ჴესუჲს მიერ თქუენდა მიმართ.

19. სულსა ნუ დაავსებთ.

20. წინაჲსწარმეტყუელებათა ნუ შეურაცხ-ჰყოფთ.

21. კოველივე გამოიცადეთ და უკეთესი იგი შეიკრძაღეთ.

22. კოველისაგან საქმისა ბოროტისა განეშორენით.

AB

CD

(b)

23. **ქოლო** თავადმან ღმერთმან მშუდობისამან წმიდა გყვენინ თქუენ ყოვლითა სრულეებითა და ყოვლითა სიცოცხლითა, სული თქუენი, გული და გუამი უბიწოდ მოსლვასა მას უფლისა ჩუენისა **ესე** ჭრისტჲსა დაგმარხენინ.

24. სარწმუნო არს, რომელ-
მან-იგი გიჩინნა თქვენ, და ყო-
ცა.

25. ძმანო, ილოცევდით ჩუ-
ენტუსკა.

26. [v] ხითხვამ არქუთ ძმა-
თა ყოველთა ამბორის-ყოფითა
წმიდითა.

27. ლაფუცებ თქუენ უფალსა,
უკითხეთ წიგნი ესე ძმათა ყო-
ველთა.

28. შადლი უფლისა ჩუენისა
 ზესუ ჭრისტჳსი თქუენ თანა.
 Ⴤმენ.

მესალონიკელთა პირველი მიწერა ზენაძთ. შუკლი ძყ.

23. **ქოლო** თავადმან ღმერთმან მშუკლობისამან წმიდა გყვენინ თქუენ ყოვლითა სრულებითა და ყოვლითა სიცოცხლითა, სული თქუენი, სამშვნელი და გუამი უბიწოდ მოსლვასა მას უფლისა ჩუენისა **ესე** ჭრის-ტეისსა დაჰმარხენინ.

24. სარწმუნო არს, რომელ-
მან-იგი გიჟინა თქუენ, ვითარ-
მედ და ყოსცა.

25. ტმანო, ილოცევდით
ჩუენთჳსკა.

26. შოკიეთხენით ძმანი ყო-
ველნი ამბოჯის-ყოფითა წმი-
ლითა.

27. ლაფუცებ თქუენ უფალ-
სა, წარუკითხეთ წიგნი ესე ყო-
ველთა ძმათა წმიდათა.

28. შადლი უფლისა ჩუენისა
 ზესუ ჭრისტესი თქუენ თანა-
 ჾმინ.

ესე მიწერა ' ტონით,
ჭუჭლი ძყუ.

AB. 23. ქრისტესა ღ, ქრისტესა ლ, ქრისტესა ნ.

26. ამბოჯრის-ყოფითა ჟ, ყოველთა] + და ჴ.

27. ეხეი ეხეი ყუ.

28. ქრისტესი 47, ამაღნა 7.

(დასას.)—7, თავი თესლონიკელთაჲ 4, მიიწერა] მიწერილი 7, *იჲ*] *იჲ* 74.

CD. 25. ჩუენთვის დ.

28. သမဂ္ဂဇာတိ.

(დასას.) ათინით **ტყე**, **სხუ** **ჩი**] ან **ოთხმოცდაცამეტი** **ზ**, **სყ** + **თავნი** **ზ**
ტყე.

¹ ასეა.

AB

CD

[190v]

შავლე მოციქულისა
წიგნი ძესა ღონი-
კელთა მიმართ
მეორე

სავლე მოციქულისა
წიგნი ტესალონი-
კელთა მიმართ
მეორე

1. სავლე და სილოვანე და
ძიმოთე ეკლესიათა თესალონი-
კელთასა ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა ესუ ჰრის-
ტესა:

2. შადლი თქუენლა და მუზ-
დობაჲ ღმრთისა მიერ მამისა და
უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრის-
ტესა.

1. [191] შავლე და სილო-
ანე და ღიმოთე ეკლესიასა თე-
სალონიკელთასა ღმრთისა მიერ
მამისა ჩუენისა და უფლისა ჴესუ
ქრისტესა:

2. შადლი თქუენდა და
გუჯლობა ღმრთისა მიერ მამისა
ჩუენისა და უფლისა ესეჲ ქრის-
ტიესა.

(მაგი 2)
3. [138] შადლობაჲ გვლირს
ღმრთისა მარადის თქუენოჲს,

3. ⁽⁷⁾ შადლობაა გვლიბს
ღმბრთისაა მარადის თქუენთს,

AB. (სათ.) პავლ^მ 4, პავლ^მ 11, მეორ^მ თესლონიკელთა მიმართ 1, მეორ^მ 2
 1,1. პავლ^მ 41, სილოანე 1, სილოვან^მ 1, ტიმოთ^მ 1, ეკლესიასა 1, ქრის-
 ტესა 14.

2. ქრისტესა Ⴤყ.
3. მარადის ღმრთისა ყ, უმეტესად ყ.

CD. (სათ.) მეორე] გ 76, —1.
1,1. და (1)] —1, სილოვანე 7676, ქრისტესსა 676.
2. ქრისტესსა 676.
3. არს] —676, ურთიერთას 176.

AB

ძმანო, ვითარცა-იგი ღირს არს, რამეთუ უმეტესად აღორძნების სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი და აღმატების სიყუარული ეგე კაცად-კაცადისა თქუენისაჲ ურთიერთას,

4. უითარმედ ჩუენცა თქუენ შორის ვიქადით ეკლესიათა შინა ღმრთისათა მოთმინებისა მაგის თქუენისათჳს და სარწმუნოებისა ყოველთა მათ დევნათა შინა თქუენთა და ჭირთა, რომელთა თავს-იღებთ

5. სახედ სიმართლისა საშჯელისა ღმრთისაჲსა, რაჲთა ღირს იქმნეთ თქუენ სასუფეველსა ღმრთისაჲსა, რომლისათჳსცა გევნების.

6. ოკუეთუ სამართალ არს ღმრთისა მიერ მაჭირებელთა თქუენთა ჭირი,

7. ნა თქუენ, ჭირვეულთა, ღმრთი ჩუენ თანა დღესა მას უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა გამოჩინებასა ზეცით ანგელოზთა თანა ძლიერებისა მისისათა,

8. ჩეცხლითა აღისაჲთა მიგებად შურისა, რომელთა-იგი არა იციან ღმერთი და რომელნი

CD

ძმანო, ვითარცა-იგი ღირს არს, რამეთუ უმეტესად აღორძნების სარწმუნოებაჲ ეგე თქუენი და განმრავლების სიყუარული კაცად-კაცადისა თქუენისაჲ ურთიერთარს,

4. უიდრელა ჩუენ თვთ თქუენთჳს [ზვ] ვიქადეთ ეკლესიათა შინა ღმრთისათა მოთმინებისა მის თქუენისათჳს და სარწმუნოებისა ყოველთა მათ შინა დევნულებათა თქუენთა და ჭირთა, რომელთა თავს-იღებთ

5. სახედ სიმართლისა საშჯელისა ღმრთისა, რაჲთა ღირს იქმნეთ თქუენ სასუფეველსა ღმრთისა, რომლისათჳსცა გევნების.

6. ოკუეთუ სამართალ არს ღმრთისა მიერ მიგებად მაჭირებელთა თქუენთა ჭირი,

7. ნა თქუენ, ჭირვეულთა, ღმრთი ჩუენ თანა გამოჩინებასა მას უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა ზეცით ანგელოზთა თანა ძლიერებისა მისისათა,

8. ჩეცხლითა აღისაჲთა მიგებად შურის-გებისა, რომელთა-იგი არა იციან ღმერთი და

AB. 4. ვიქადეთ 47, ყოველთა მათ—7ზ, რომელთა] რომელ 47.

5. სარწმუნისა 7, ღმრთისა 4, იქმნეთ 7, სასუფეველ 7.

6. ჭირი მაჭირებელთა თქუენთაჲ 4.

7. ქრისტესსა 4, ქრისტესსა 7, ანგელოზთა 4.

8. აღისათა 7, რომელნი]+იგი 7, მას]—4, ქრისტესსა 4, ქრისტესსა 7.

CD. 4. თვთ]—7ზ, -ვიდებთ 1.

5. სასჯელისა 1, სახედ... სასუფეველსა] გამოსაცხადებელად მართლმსაჯულებისა ღმრთისა, ღირს-ყოფად თქუენდა სასუფეველსა 7ზ.

6. უკუეთუ] ვითარ-იგი 7ზ.

8. ქრისტესსა 7.

AB

არა დაემორჩილნეს სახარებასა მას უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა,

9. [v] კომელთა საშჯელი მოეწადოს, ტანჯვაჲ იგი საუკუნე, პირისაგან უფლისა და დიდებისაგან ძლიერებისა მისისა,

10. ქაქამს მოვიდეს დიდებად წმიდათა მისთა თანა და საკვრველებად შორის ყოველთა მორწმუნეთა, რამეთუ სარწმუნო იქმნა წამებაჲ ჩუენი თქუენდა მიმართ მას დღესა შინა,

11. კომელსა ვილოცავთ თქუენთჳს, რაჲთა ღირს გყვნეს თქუენ ღმერთმან ჩინებისა მის და აღგავსნეს თქუენ ყოვლითა სათნოებითა სახიერებისაჲთა და საქმითა სარწმუნოებისაჲთა და ძალითა,

12. ქაჲთა¹ იდიდოს სახელი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსი თქუენ შორის, და თქუენ მის მიერ, მადლითა მით ღმრთისა ჩუენისაჲთა და უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსითა.

AB. 9. სარწელი 7, მიჰქადოს 4, მოიწადოს 7, საუკუნოჲ 7, ძლიერებისა]+გან-ძლიერებისა 7.

10. საკვრველებად 7, დღესა 7.

11. ვილოცავ 7, მის]—7.

12. სახელი]+წმიდაჲ 7, ჩუენისა]—47.

CD. 9. სასჯელი 1-7ზ.

10. საკვრველებად 7, მიმართ] მომართ 7.

11. აღავსოს ყოველი სათნოებაჲ სახიერებისაჲ და საქმე სარწმუნოებისაჲ ძალითა 7ზ სახიერებისაჲთა] და 7.

12. უფლისა]+ჩუენისა 7.

¹ 7-ს აკლია აქედან ვიდრე: გამცნობ თქუენ (II თეს. 1,12-3,6).

² 1-ს აკლია აქედან ვიდრე: გულთა თქუენთა (II თეს. 1,11-2,17).

AB

2 (თავი ყ)

1. ომას გეტყვ თქუენ, ძმანო, მოსლვისა მისთჳს უფლისა ჩუენისა ოესუ ჰრისტჳსისა და ჩუენისა შეკრებისათჳს მისა მიმართ,

2. ძაძთა არა აღრე აღიძრნეთ თქუენ გონებითა [139] თქუენითა და ნუცა აღშფოთნებით ნუცა სულითა, ნუცა სიტყუთა, ნუცა წიგნითა, ვითარცა ჩუენ მიერ, ვითარცა მოწვეწულ იყო დღე იგი უფლისაჲ.

3. ჩუენ გაცთუნებნ თქუენ რომლითავე სახითა, ვიდრემდე მოიწიოს განდგომილებაჲ პირველად, და გამოჩნდეს კაცი იგი უშჯულოებისაჲ, შვილი იგი წარსაწყმედელისაჲ,

4. შჳდომი იგი და განლადეზული ყოველთა ზედა, რომელნი სახელ-დებულ არიან ღმრთად გინა სამსახურებელად, ვითარმედ და-ცა-ჯდეს იგი ტაძარსა მას ღმრთისასა და გამოიჩინებდეს თავსა თჳსსა, ვითარცა ღმერთი.

5. ორა გაწსოვსა, ვიდრე-იგი ვიყავ თქუენ თანა, ამას გეტყოდე თქუენ?

AB. 2,1. ქრისტჳსისა ჳ, ქრისტჳსა ზღ.

3. განდგომილებაჲ + იგი ჳღ, ურჩულოებისაჲ ჳ.

4. სახელ-დებულ] საგონებელ ჳ.

5. გაწსოსა ჳ, ვიყავ] + და ჳღ.

CD. 2,1. გეტუვ ოღ, ქრისტჳსისა ოღ, მისსა ოღ.

3. გიცთუნებნ ჳ, უსჯულოებისაჲ ოღ.

4. ღმრთად] ღ-თად ჳზღ.

5. ვიდრე-იგი ვიყავდა ოღ.

CD

2 (ყ)

1. Ⴢოლო გეტყვთ თქუენ, ძმანო, მოსლვისა მისთჳს უფლისა ჩუენისა ოესუ ჰრისტჳსა და ჩუენისა შეკრებისათჳს [202] მისა მიმართ,

2. ძაძთა არა აღრე აღიძრნეთ თქუენ გონებითა, არცა შეშფოთნეთ არცა სულითა, არცა სიტყუთა, არცა წიგნითა, ვითარცა ჩუენ მიერ, ვითარცა მოწვეწულ იყო დღე იგი უფლისაჲ.

3. ჩუმცა ვინ გაცთუნებნ თქუენ ნუ რომლითა სახითა, რამეთუ უკუეთუ არა მოვიდეს განდგომილებაჲ იგი პირველად, და გამოჩნდეს კაცი იგი უშჯულოებისაჲ, შვილი იგი წარსაწყმედელისაჲ,

4. შჳდომი იგი და განლადეზული ყოველთა ზედა, რომელნი სახელ-დებულ არიან ღმრთად გინა სამსახურებელად, ვითარმედ და-ცა-ჯდეს იგი ტაძარსა მას ღმრთისასა და გამოაჩინებდეს თავსა თჳსსა, ვითარცა ღმერთი.

5. ორა გაწსოვსა, რამეთუ ვიდრე-იგიდა ვიყავ თქუენ თანა, ამასვე გეტყოდე თქუენ?

AB

6. ოა აწ, რომელ-იგი დაგისწავიეს, იცით გამოჩინებადი იგი თჳსსა მას ქამსა.

7. ძამეთუ საიდუმლოჲ იგი აწვე იქმნების უშჯულოებისაჲ, გარნა, რომელსა-ესე უპყრიეს აწ, ვიდრემდე შორს განვიდეს,

8. ოა მაშინ გამოჩნდეს უშჯულოებაჲ იგი, რომელ-იგი აღწოცოს უფალმან სულითა პირისა მისისაჲთა [v] და განაქარვოს გამოჩინებითა მით მოსლვისა მისისაჲთა,

9. კომლისაჲ-იგი მოსლვაჲ არს შეწვეწვითა ეშმაკისაჲთა, ყოვლითა ძალითა და ნიშებითა ტყუილისაჲთა

10. ოა ყოვლითავე საცთურიტა სიცრუისაჲთა წარწყმედულთა მათ შორის, რამეთუ სიყუარული იგი ჳეშმარიტებისაჲ არა შეიწყნარეს, რაჲთამცა ცხოვნდეს იგინი,

AB. 6. რომელი-იგი ჳღ, და იცით ჳ, გამოჩინებად ოზ, მას]—ჳ.

7. ურჩულოებისაჲ ჳ, ესე რომელსა ჳ.

8. უშჯულოჲ ჳ, ურჩულოჲ ჳ, რომელი-იგი ჳღ, უფალმან აწოცოს ჳღ.

9. რომლისა-იგი ჳ, ყოვლითა] + ვე ჳღ, ტყუილისაჲთა ჳღ.

10. სიცრუისაჲთა ჳღ, ცხოვნდეს ჳღ.

CD. 6. ქამსა თჳსსა ჳღ.

7. საიდუმლოჲ ჳზ, ურჩულოებისაჲ ჳ, უსჯულოებისაჲ ოღ, შორის ჳ.

8. მაშინ] + და ჳ, ურჩულოჲ ჳ, უსჯულოჲ ოღ, აწოცოს ჳ.

9. და ყოვლითავე ოღ, ტყუილისაჲთა ჳღ.

10. სიცრუისაჲთა ჳღ, და (2)]—ღ, ცხოვნდეს ჳღ.

1 ჳ-ში ჩამატებულია ზემოდან ჳ. 2 ჳ-ში ჩამატებულია ზემოდან ვ.

22. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

11. ოა ამისთვის მოუვლინოს მათ ღმერთმან შემწედ საცთურებისა, რაათა ჰრწმენეს მათ ტყუილი იგი,

12. ქაათა ისაჯნენ ყოველნი, რომელთა არა ჰრწმენა ჭეშმარიტებისა მის, არამედ სათნო-იყვნეს სიცრუესა შინა.

(ძავი უ)

13. ღოლო ჩუენ თანა-გუაც მადლობაჲ მარადის თქუენთვის, ძმანო საყუარელნო, უფლისა მიერ, რამეთუ გამოგირჩინა თქუენ ღმერთმან პირველ ნაყოფად ცხოვრებისა განწმედითა სულისაჲთა და სარწმუნოებითა [140] ჭეშმარიტებისაჲთა,

14. ჰომელსაცა გიჩინნა თქუენ სახარებისა მით ჩუენითა შესაწევნელად დიდებისა უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესა.

15. Ⴀმიერთგან, ძმანო, მტკიცედ დეგით და შეიკრძაღეთ მოძღურებაჲ ესე, რომელცა-ეგე გისწავიეს გინა სიტყვთა, გინა წიგნითა ამით ჩუენითა.

16. ღოლო თავადმან უფალმან ჩუენმან ჴესუ ქრისტემან და ღმერთმან და მამამან ჩუენმან, რომელმან შემეყუარნა ჩუენ და

CD

11. Ⴀმისთვის მოუვლინოს მათ ღმერთმან შემწე საცთურებისა, რაათა ჰრწმენეს მათ ტყუვილისა,

12. ქაათა ისაჯნენ ყოველნი, რომელთა არა ჰრწმენა ჭეშმარიტებისა მის, არამედ სათნო-ეყვნეს სიცრუესა შინა.

(უ)

13. ღოლო ჩუენ თანა-გუაც მადლობაჲ ღმრთისაჲ მარადის თქუენთვის, ძმანო საყუარელნო, უფლისა მიერ, რამეთუ გამოგირჩინა თქუენ ღმერთმან პირველად ნაყოფად ცხოვრებისად განწმედითა სულისაჲთა და სარწმუნოებითა ჭეშმარიტებისაჲთა,

14. ჰომელსაცა გიჩინნა თქუენ სახარებისა მიერ ჩუენისა შესაწევნელად დიდებისა უფლისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესა.

15. Ⴀმიერთგან, ძმანო, მტკიცედ დეგით და შეიკრძაღეთ მოძღურებაჲ ესე, რომელიცა გისწავიეს გინა სიტყვთა, გინა წიგნითა ჩუენითა.

16. ღოლო თავადმან უფალმან ჩუენმან ჴესუ ქრისტემან და ღმერთმან და მამამან ჩუენმან, რომელმან შემეყუარნა ჩუენ და

AB. 11. მათ]—7, რწმენეს 4, ტყუილი 47.

12. რწმენა 4, სათნო-იყვნეს 7, სათნო-ეყვნეს 7, სიცრუესა 47.

16. თავადმან] + ღმერთმან და 4, საუკუნე 4.

CD. 11. ამისთვისცა 6, ტყუვილისა 7.

12. სიცრუესა 7674.

13. პირველად ნაყოფად ცხოვრებისად] დასაბამითგან ცხოვრებად 74.

14. რომელსაცა] + იგი 7 («იგი» ჩამატებულია 7-ში), ქრისტესა 6.

AB

მოგუცა ნუგეშინის-ცემაჲ საუკუნოჲ და სასოებაჲ კეთილი მადლითა მით

17. ნუგეშინის-ცემაჲ გულთა თქუენტა და განმტკიცებაჲ ყოვლითა საქმითა კეთილითა და სიტყვთა.

3 (ძავი 3)

1. Ⴀმიერთგან, ძმანო, ილოცევდით ჩუენთვის, რაათა სიტყუაჲ იგი ღმრთისაჲ ვიდოდის და იდიდებოდის, ვითარცა-იგი თქუენდა მიმართ,

2. Ⴀა რაათა განვერნეთ უჯეროთაგან და უკეთურთა კაცთა, რამეთუ არა ყოველთაჲ არს სარწმუნოებაჲ.

(ძავი 4, მე-3-გან)

3. [v] ღოლო სარწმუნო არს უფალი, რომელმან მტკიცე გვყვნეს თქუენ და დაგიცვნეს თქუენ ბოროტისაგან.

4. ჴესავ უფალსა თქუენთვის, რამეთუ რომელ-იგი გამცენით, ჰყოფთ და ჰყოთცა.

5. ღოლო უფალმან წარუმართენ გულთა თქუენტა სიყუარულსა ღმრთისასა და მოთმინებასა ქრისტესსა.

AB. 17. და ნუგეშინის-ცემაჲ 4, საქმითა] + და 7.

3,1. იგი]—7.

2. უჯეროთაგან] უმჯულოთაგან 4, უწესოთაგან 7.

3. უფალი] ღმერთი 4.

4. ვესავთ 7, რომელი-იგი 47.

5. ქრისტესა 47.

CD. 3,1. იდიდებოდის 7, მიმართ] მომართ 6.

CD

მოგუცა ნუგეშინის-ცემაჲ საუკუნოჲ და სასოებაჲ კეთილი [v] მადლითა მით,

17. ნუგეშინის-ეცინ გულთა თქუენტა და განგამტკიცენინ თქუენ ყოვლითა სიტყვთა და საქმითა კეთილითა.

3 (3)

1. Ⴀმიერთგან, ძმანო, ილოცევდით ჩუენთვის, რაათა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ რბიოდის და იდიდებოდის, ვითარცა-იგი თქუენდა მიმართ,

2. Ⴀა რაათა განვერნეთ უწესოთა და უკეთურთა კაცთაგან, რამეთუ არა ყოველთაჲ არს სარწმუნოებაჲ.

3. ღოლო სარწმუნო არს უფალი, რომელმან მტკიცე გვყვნეს თქუენ და დაგიცვნეს ბოროტისაგან.

4. ღოლო ვესავთ უფალსა თქუენთვის, რამეთუ რომელსა-ესე გამცნებთ თქუენ, და ჰყოფთცა და ჰყოთცა.

5. ღოლო უფალმან წარუმართენ გულთა თქუენტა სიყუარულსა ღმრთისასა და მოთმინებასა ქრისტესსა.

(დავი 7)

6. ლამცნებ თქვენ, ძმანო, სახელითა უფლისა ჯესუ ქრისტისითა, განეშორებით თქვენ ყოვლისავე მისგან ძმისა, რომელი უწესოდ ვიდოდის, და არა მოძღურობისა მისებრ, რომელი იგი ისწავა ჩუენგან.

7. ძქუენ იცით, ვითარ-იგი ღირს¹ ბაძვად ჩუენდა; რამეთუ არარაა უჯეროა ვყავთ თქვენ შორის;

8. ღრცალა პური ვისგანმე ცუდად ვჭამეთ, არამედ შრომით და რუდუნებით ღამე და დღე ვიქმეთ, რაათა არავის თქუენგანსა დავამძიმოთ,

9. ღრათუ არა მაქუს ჭელმწიფებაა, არამედ რაათა თავნი თჳსნი სახედ მიგცნეთ თქუენ, რაათა მბაძვიდეთ ჩუენ.

10. [141] ღა რაქამს-იგი ვიყავ თქუენ თანა, ამასვე გამცნებდით თქუენ: ოქუეთუ ვისმე არა უნდეს საქმის, ნუცალა ჭამნ.

(7)

6. [203] ლამცნებ თქუენ, ძმანო, სახელითა უფლისა ჩუენისა ჯესუ ქრისტისითა განშორებად თქუენდა ყოვლისავე მისგან ძმისა, რომელი უწესოდ ვიდოდის, და არა მოძღურობისა მისებრ, რომელი ისწავა ჩუენგან.

7. ძამეთუ თქუენ უწყით, ვითარ-იგი ღირს ბაძვად ჩუენდა; რამეთუ არარაა უჯეროა ვყავთ თქვენ შორის;

8. ღა არცალა ცუდად პური ვისგანმე ვჭამეთ, არამედ შრომითა და რუდუნებითა ღამე და დღე ვიქმოდეთ, რაათა არავის თქუენგანსა დაუმძიმოთ,

9. ღრათუ რამეთუ არა გუაქუს ჭელმწიფებაა, არამედ რაათა თავნი თჳსნი სახედ მიგცნეთ თქუენ, რაათა მბაძვიდეთ ჩუენ.

10. ღა რამეთუ რაქამს-იგი ვიყავ თქუენ თანა, ამასვე განმცნებდით თქუენ, ვითარმედ: ოქუეთუ ვისმე არა უნებს საქმის, ნუცალა ჭამნ.

AB

11. ძამეთუ მესმის ვიეთ-თჳსმე, რომელნი იქცევიათ თქუენ შორის უწესოდ, არარას იქმან, არამედ მიმოიწულილვენ.

12. ჴსევეთართა მათ ვამცნებთ და ვჰლოცავთ უფლისა მიერ ჴესუ ქრისტესა, რაათა ყუდროებით იქმოდიათ და თჳსსა პურსა ჭამდენ.

13. ღოლო თქუენ, ძმანო, ნუ გეწყინებინ კეთილის ყოფაა.

14. ოქუეთუ ვინმე არა გუერჩდეს სიტყუასა ჩუენსა წიგნითა ამით, იგი შეისწავეთ და ნუ თანა-აღერევით მას, რაათა შეიკდიმოს.

15. ღა ნუ ვითარცა მტერი შევირაცხიენ იგი, არამედ ასწავებდით ვითარცა ძმასა.

(დავი 7)

16. ღოლო თავადმან ღმერთმან მჴუდობისამან მოგეცინ თქუენ მჴუდობაა მარადის ყოვლითავე სახითა; უფალი თქუენ ყოველთა თანა!

CD

11. ძამეთუ მესმის ვიეთ-თჳსმე, რომელნი იქცევიათ თქუენ შორის უწესოდ, [193] არარას იქმან, არამედ მიმოიწულილვენ.

12. ჴსევეთართა უკუე მათ ვამცნებთ და ვჰლოცავთ უფლისა ჩუენისა მიერ ჴესუ ქრისტესა, რაათა მყუდროებით შურობოდინ და თჳსსა პურსა ჭამდენ.

13. ღოლო თქუენ, ძმანო, ნუ გეწყინების კეთილის ყოფაა.

14. ღა უკუეთუ ვინმე არა ერჩის სიტყუასა ჩუენსა წიგნითა ამით, იგი შეისწავეთ და ნუ თანა-აღერევით მას, რაათა შეიკდიმოს.

15. ღა ნუ ვითარცა მტერსა შეჰრაცხთ მას, არამედ ასწავებდით ვითარცა ძმასა.

(7)

16. ღოლო თავადმან ღმერთმან მჴუდობისამან მოგეცინ თქუენ მჴუდობაა მარადის ყოვლითავე სახითა; უფალი თქუენ ყოველთა თანა!

AB. 6. განეშორებით 47, რომელი-იგი 47.

7. ბაძვად 77, უჯეროა] უჴულოა 4.

8. და არცალა 7, ცუდად ვისგანმე 4, ვისგანმე პური 7, ცუდად პური ვისგანმე 7, შრომითა 4, შრომით 77, რუდუნებითა 4, ღამე 47, დღე 7, დაუმძიმოთ 7.

10. ვიყავ] ვიუენით 7, გამცნებდით 7, საქმე 4, ნუცა 47.

CD. 6. გამცნებთ 71-76.

7. რამეთუ] ღოლო 4, ვყავ 4.

8. ვიქმოდ-თ 7.

9. მიგცნე 7.

10. ნუცა 71-76, ნუ 76.

AB. 11. მესმა 7.

12. ულოცავთ 77, ქრისტესა 747, მყუდროებით 7, იქმოდიათ] იქცეოდ-
დიათ 47.

13. გეწყინების 7.

14. გუერჩის 477, თანა-]—4.

16. თანა]+ამენ 4.

CD. 11. მიმოიწულილვენ] მიმოდაიქმან 76.

12. ესევეთართა მათ უკუე 7, ქრისტესა 676.

14. შეიკდიმონ 76.

15. ასწავებდით]+მას 7.

16. მოგცენინ 7, თანა]+ამინ 7.

¹ 76-ს აკლია აქედან II ტესალონიკელთა ბოლომდის.

AB

17. ღითხვაჲ ჯელითა ჩემითა, რომელ არს სასწაული ყოველსა წიგნსა; ესრეთ მივწერე:

18. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი თქუენ ყოველთა თანა. Ⴤმენ¹.

ტესალონიკელთაჲ ყ მიწერა ტენადთ. შუკლი ძო.

CD

17. ღითხვაჲ ჩემითა ჯელითა შავლესითა, რომელ არს სასწაული ყოველსა წიგნსა; ესრეთ მივწერე:

18. შადლი უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესი თქუენ ყოველთა თანა. Ⴤმინ².

[ხვ] მეორე წიგნი ტესალონიკელთაჲ მიწერა³ Ⴤთინით. შუკლი ძო.

AB

[v]

შ ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ო ბ რ ა ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ .

საკითხავი რ.

1

1. შრავლით კერძო და მრავლით სახით მაშინვე ღმერთი ეტყოდა მამათა ჩუენთა წინააღმართმეტყუელთა მიერ, უკუანაასკნელთა ამათ დღეთა მეტყოდა ჩუენ ძისა მიერ თვისისა,
2. ჰომელი-იგი დაადგინა მკვდრად ყოველთა, რომლისაგანცა შექმნეს საუკუნენი,
3. ჰომელი-იგი იყო მბრწყინვალება დიდებისა და ხატი ძლიერებისა მისისაჲ,

(ტავი რ)

უტვრთვან ყოველნი სიტყვთა მით ძლიერებისა მისისაჲთა, განწმედაჲ¹ ცოდვათა ჩუენთაჲ ყო;

AB. 17. ჩემითა] + პავლესითა ლ, ჩემითა ჯელითა პავლესითა ო, ესრეთ ლ.

18. ქრისტესი ლ.

(დასას.)—ო, თესალონიკელთა+მიმართ ლ, ყ მე-ყ ლ, მეორე ლ, მიწერა ლ, მუკლი] სტიქონი ლ.

CD. 17. ჯელითა ჩემითა ბ.

(დასას.) ძო] ძო ობ-ბო + და (—ბ) თავნი ექუს (ო ბ) ბო.

¹ «ამენ» სრულადაა ლ-ში.

² «ამინ» სრულადაა ობ-ბო.

³ ასეა.

CD

[195v]

შ ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ო ბ რ ა ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ .

რ.

1 (რ)

1. შრავლით კერძო და მრავლით სახით მაშინვე ღმერთი ეტყოდა მამათა წინააღმართმეტყუელთა მიერ, სოლო უკუანაასკნელთა ამათ დღეთა მეტყოდა ჩუენ ძისა მიერ თვისისა,
2. ჰომელი-იგი დაადგინა მკვდრად ყოველთა, რომლისაგანცა შექმნა საუკუნენი,
3. ჰომელი-იგი არს ბრწყინვალება დიდებისა და ხატი ძლიერებისა მისისაჲ,

უტვრთვან ყოველნივე სიტყვთა მით ძლიერებისა მისისაჲთა, თავისა მიერ თვისისა განწმედაჲ

AB. (სათ.) პავლე მოციქულისა წიგნი—ლ, საკითხავი რ] პირველი საკითხავი ლ, ებრაელთა მიმართ პავლეს მოციქულისა წიგნი ო.

1,1. ჩუენთა]—ო, ამათ] მათ ობ, დღეთა ლ.

2. რომელ-იგი ობ, შექმნა ლ, შექმნეს ო.

3. რომელ-იგი ლ, ბრწყინვალება ლ.

CD. 1,1. მრავლით სახით მაშინვე] მრავალ სახედ ბუელ სადმე ბო.

¹ აშიაზუა სინგურით: განაგებს, ჰმონებს, ილუწის ბ.

AB

და დაჯდა იგი მარჯუენით სიმ-
დიდრესა მაღალთა შინა;

4. უსოდენ უმჯობეს იყო
იგი ანგელოზთა, რაოდენცა უმ-
ჯობესი მათსა დაიმკვდრა სა-
ხელი.

5. ოდეს-სადა ვის ჰრქუა ან-
გელოზთაგანსა: ძე ჩემი ხარი
შენ, და მე დღეს მიშობიე შენ?⁽¹⁾
თა მერე იტყვს: შე ვიყო მისა
მამა, და იგი იყოს ჩემდა ძე⁽²⁾.

6. თა ოდეს კუალად შემოჰ-
ყავს პირმშოი იგი სოფლად,
იტყვს: თა თაყუანის-სცემდენ
მას ყოველნი ანგელოზნი
ღმრთისანი⁽³⁾.

7. ღოლო ანგელოზთათჳს
იტყვს: ჰომელმან შექმნა ან-
გელოზნი მისნი სულად და
მსახურნი მისნი ალად ცეცხ-
ლისა⁽⁴⁾.

8. ღოლო ძისათჳს იტყვს:
საყდარი შენი, ღმერთო, უკუ-

CD

ცოდვათა ჩუენთაჲ ყო; და დაჯ-
და იგი მარჯუენით სიმდიდრესა
მისსა მაღალთა შინა;

4. უსოდენ უმჯობეს იყო ან-
გელოზთა, რაოდენცა უმჯობე-
სი მათსა დაიმკვდრა სახელი.

(ჟ)

5. ჰამეთუ ოდეს-სადა ვის
ჰრქუა ანგელოზთაგანსა: ძე ჩე-
მი ხარი შენ, და მე დღეს მიშო-
ბიე შენ? თა მერე იტყვს: [196]
შე ვიყო მისა მამა, და იგი იყოს
ჩემდა ძე.

6. თა ოდეს კუალად შემოჰ-
ყავს პირმშოი იგი სოფლად,
იტყვს: თა თაყუანის-სცემდენ
მას ყოველნი ანგელოზნი
ღმრთისანი.

7. ღოლო ანგელოზთათჳს
იტყვს: ჰომელმან შექმნა ანგე-
ლოზნი მისნი სულად და მსა-
ხურნი მისნი ალად ცეცხლისა.

8. ღოლო ძისათჳს იტყვს:
საყდარი შენი, ღმერთო, უკუნი-

AB. უტურთვან ო, მით]—ტზ, მისისაჲთაჲ ო, სიმდიდრესა] + მისსა ო¹.

4. უმჯობეს ო¹, იგი]—ო, რავდენიცა ო¹, რავდენი ო, უმჯობესი ო¹.

5. სადა]—ო დღეს ო, მიშობიეს ო, ძე ო.

6. თაყუანის-სცემდენ ო¹.

7. შექმნა ო¹, ცეცხლისად ო.

CD. 3. უტურთვან] მოაქუს ოხ, ყოველნი ხი-ტ, ყოველი ოხ, მით] — ოხ, მისი-
საჲთა] თჳსისაჲთა ოხ, იგი]—ზ, სიმდიდრისა მისისა ო.

4. იყო] იქმნა ო-ტ, რავდენცა ზ, რაოდენ ო-ტ.

5. ვიყავ ო, მისსა ო-ტ.

6. შემოჰყვს ო, და (2)]—ო-ტ.

(¹) ფსალ. 2,7. (²) II მეფ. 7,14. (³) ფსალ. 96,7 (ჰელნაწერში მითითებულია II შჯულოთა).
(⁴) ფსალ. 103,4.

AB

ნითი უკუნისამდე; კუერთხი გან-
გებისაჲ არს კუერთხი სუფევისა
შენისაჲ.

9. ყეიყუარე სიმართლჳ და
მოიძულე უმჯულოებაჲ. ტმის-
თჳს გცხოს შენ ღმერთმან,
ღმერთმან შენმან საცხებელი
სისარულისაჲ უმეტეს მოყუას-
თა შენთა⁽¹⁾.

10. თა: შენ დასაბამითგან
უფალო, ქუეყანაჲ დააფუძნე, და
ქმნულნი ჯელთა შენთანი ცანი
არაიან;

11. ჴგინი წარქდენ, ზოლო
შენ ეგო უკუნისამდე; და ყო-
ველნი ვითარცა სამოსელნი¹ და-
ბუელდენ,

12. თა ვითარცა შესამოსელ-
ნი სცვალნე იგინი, და იცვალნენ.
ღოლო შენ თავადი იგი [v] ვე
ხარ, და წელიწადთა შენთა არა
მოაკლდეს⁽²⁾.

13. ოდეს-სადა ანგელოზთა-
განსა ჰრქუა სადამე: თაჯედ
მარჯუენით ჩემსა, ვიდრემდე
დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე
ფერტთა შენთა?⁽³⁾

AB. 8. განგებისა ო, არს] + და ო¹, სუფევისა ო.
9. შეიყუარე ო, მოიძულე ო, ურჩულოებაჲ ო, უმეტეს ო¹.

10. დასაბამსა ო¹, დააფუძნე] დაამყარე ო.

12. და (1)] + შენ ო, ცვალნე ო, არაჲ ო¹.

13. სადა] + მე ო, ჰრქუა ანგელოზთაგანსა ო, სადამე]—ო, ქუეშე ო¹.

CD. 8. განგებისა ო.

9 უსჯულოებაჲ ო-ტ, გცხო ზ-ტ.

11. წარქდებთან ო-ტ, ჴგიე ო-ტ, უკუნისამდე]—ო-ტ.

12. მოაკლდენ ოხ.]—ო, ჰრქუა ანგელოზთაგანსა ო, სადამე]—ო.

13. ანგელოზთაგანსა]—ო, ჰრქუა ანგელოზთაგანსა ო, სადამე]—ო.
თი უკუნისამდე; კუერთხი განგე-
ბისაჲ და კუერთხი სუფევისა
შენისაჲ.

9. ყეიყუარე სიმართლჳ და
მოიძულე უმჯულოებაჲ. ტმის-
თჳს გცხოს შენ ღმერთმან,
ღმერთმან შენმან საცხებელი
სისარულისაჲ უმეტეს მოყუასთა
შენთა.

10. [ზ 204] თა: შენ დასა-
ბამსა, უფალო, ქუეყანაჲ დაა-
ფუძნე, და ქმნულნი ჯელთა შენ-
თანი ცანი არაიან;

11. ჴგინი წარქდენ, ზოლო
შენ ეგო უკუნისამდე; და ყო-
ველნი ვითარცა სამოსელნი¹ და-
ბუელდენ,

12. თა ვითარცა შესამო-
სელნი სცვალნე იგინი, და იც-
ვალნენ. ღოლო შენ თავადი იგი-
ვე ხარ, და წელიწადთა შენთა
არაჲ მოაკლდეს.

13. ოდეს-სადა ვის ანგე-
ლოზთაგანსა ჰრქუა სადამე: თა-
ჯედ მარჯუენით ჩემსა, ვიდრემ-
დის დავსხნე მტერნი შენნი ქუ-
ეშე ფერტთა შენთა?

¹ ტ-ს თავებად დამოუფელს (თ. ქორდანას) ფანქრით აშიაზე მიუწერია: მეორე სამოციქულო-
ში: «ვითარცა ტერეულნი და იცვალნენ».

ტერეულნი სცვალნე ისინი და იცვალნენ.
(¹) ფსალ. 44,7—8. (²) ფსალ. 101, 26, 28. (³) ფსალ. 109,1.

AB

14. ონუ არა ყოველნივე არიან მოხარკე სულებ, მსახურად მოვლინებულ მათთჳს, რომელთა-იგი დამკვდრებად არს ცხორებაჲ?

2

1. ომისთჳს ჯერ-არს უმეტესად კრძალვაჲ ჩუენი, რომელთა-ესე გუასმიეს, რაათა არა მოუძღურდეთ.

2. ოკუეთუ ანგელოზთა მიერ რომელ-იგი ითქუა სიტყუაჲ, იქმნა მტკიცე, და ყოველმან შჯულისა გარდამავალმან და ურჩმან მოიღო საშჯელისა კუალად-გებაჲ,

3. ოითარ-მე ჩუენ განვერნეთ, უკუეთუ ესოდენი უდებ-ვყოთ ცხორებაჲ, რომელმან-იგი დასაბამი მოიღო სიტყუად უფლისა მიერ, მსმენელთა მათგან ჩუენდა მომართ განმტკიცნა,

4. ოანა-მოწამებითა ღმრთისათა, სასწაულებითა და ნიშებითა და ფერად-ფერადითა ძალითა და სულისა წმიდისა [143] განყოფითა ნებისაებრ მისისა?

AB. 14. მოხარკეჲ ო, მოვლინებულთა ო, მოვლინებულად ო, ცხორებაჲ ონუ.

2,1. უმეტესად ონუ.

2. რომელი-იგი ო, მტკიცე ო, რჩულისა ო, მოიღოს ონუ, საშჯელის ო, სარჩელის ო

3. ვითარ-მე] + უკუე ო, ესოდენ ო, ცხორებაჲ ო, მოიღო ო, განმტკიცნა ო.

CD. 14. მოხარკე] სამსახურო ო, სულებ... ცხორებაჲ] სულ, მსახურებად წარსავლინებულ მნებებელთა მიმართ ცხორებისა მკვდრ უოფისათა ონუ, დამკვდრებად ო.

2,2. სჯულისა ონუ, ყოველმან გარდასლვამან და უსმობამან მოიღო სამართალი სასუიდლის-გებისაჲ ო, მოიღოს ონუ, სასჯელი ონუ.

CD

14. ონუ არა ყოველნივე არიანა მოხარკე სულებ, მსახურად მოვლინებულ მათთჳს, რომელთა-იგი დამკვდრებად არს ცხორებაჲ?

2

1. ომისთჳს ჯერ-არს უმეტესად კრძალვაჲ ჩუენი, რომელთა-ესე გუასმიეს, რაათა არა მოუძღურდეთ.

2. ოამეთუ უკუეთუ რომელი-იგი ანგელოზთა მიერ ითქუა სიტყუაჲ, იქმნა მტკიცე და ყოველმან შჯულისა გარდამავალმან და ურჩმან მოიღო საშჯელი კუალად-გებისაჲ,

3. ოითარ-მე ჩუენ განვერნეთ, უკუეთუ ესოდენი-ესე უდებ-ვყოთ ცხორებაჲ, რომელმან-იგი დასაბამი [v] მოიღო სიტყუად უფლისა მიერ, მსმენელთა მათგან ჩუენდა მომართ დამტკიცნა,

4. ოანა-მოწამებითა ღმრთისათა, სასწაულებითა და ნიშებითა და ფერად-ფერადითა ძალითა და სულისა წმიდისა განყოფითა ნებისაებრ მისისა?

AB

5. ოამეთუ არა ანგელოზთა დაამორჩილა მერმე იგი სოფელი, რომლისათჳს-ესე ვიტყუთ;

6. ოკუამებისა სადამე ვისმე და იტყუს: ოაჲ არს კაცი, ოამეთუ მოიწესენე იგი? ანუ მტკიცისაჲ, ოამეთუ მოჰხედე მას?

7. ოაკლე იგი მცირედ რაჲმე ანგელოზთა შენთა; დიდებითა და პატივითა გვრგვინოსან ჰყავ იგი, დაადგინე იგი ქმნულსა ქელთა შენთასა,

8. ოოველივე დაამორჩილე ქუეშე ფერჯთა მისთა⁽¹⁾. ოამორჩილებასა მას ყოვლისასა არაჲ დაუშთა მისა დაუმორჩილებელი. ოა აწ არლა ვხედავთ ყოველსავე დამორჩილებულად.

(ოავი ო)

9. ოოლო მცირედ რაჲმე ანგელოზთა დაკლებულად ვხედავთ ოესუს ვნებითა მით სიკუდილისაჲთა და დიდებითა და პა-

AB. 5. დამორჩილა ო, მერმე ო, ვიტყუ ონუ.

6. ვისმე სადამე ო, მოხედე ო, მოხედენ ო.

7. დააკლე ო, რაჲმე]—ო, შენთა]—ო, დაადგინე იგი ქმნულსა ქელთა შენთასა]—ონუ.

8. დაამორჩილე ო, ქუეშე ო, მას]—ო, არაჲ ო, არლა] არლარა ო.

9. იესუმს ო.

CD. 6. სადამე ო, იგი] მისი ონუ, მოხედა ო, მოხედენ ო, მოხედავ ონუ.

7. შენთა]—ო.

8. მისსა ონუ, არლა] არლარა ონუ.

9. ანგელოზთა ო.

(¹) ფსალ. 8,5—7.

CD

5. ოამეთუ არა ანგელოზთა დაამორჩილა მერმე იგი სოფელი, რომლისათჳს-ესე ვიტყუთ;

6. ოოლო უწამებისა სადამე ვისმე და იტყუს: ოაჲ არს კაცი, ოამეთუ მოიწესენე იგი? ანუ მტკიცისაჲ, ოამეთუ მოხედე მას?

7. ოაკლე იგი მცირედ რაჲმე ანგელოზთა შენთა; დიდებითა და პატივითა გვრგვინოსან ჰყავ იგი,

8. [ხv] ოოველივე დაამორჩილე ქუეშე ფერჯთა მისთა. ოამეთუ დამორჩილებასა მას ყოვლისასა არაჲ დაუშთა მისა დაუმორჩილებელად. ოოლო აწ არლა ვხედავთ ყოველსავე დამორჩილებულად.

(ვ)

9. ოოლო მცირედ რაჲმე ანგელოზთა დაკლებულად ვხედავთ ოესუს ვნებითა მით სიკუდილისაჲთა და დიდებითა და პა-

AB

ტივითა გვრგვინოსანსა, რაათა მადლითა ღმრთისაჲთა ყოვლისათჳს იხილოს გემოჲ სიკუდილისაჲ.

10. ქამეთუ [v] შე-ვე მისა-ჰგევანდა, რომლისათჳს არს ყოველი და რომლისაგან არს ყოველი, რომელმან მრავალნი შვილნი დიდებად მოიყვანნა, და წინამძღუარი იგი ცხოვრებისა მათისაჲ ვნებითა სრულ ყოფად.

11. ქამეთუ განწმედელი იგი და განწმედილნი იგი ერთისაგან არიან ყოველნი, რომლისაგან არა ჰრცხუენის ძმად წოდებაჲ მათი და იტყჳს:

12. შიუთხრა სახელი შენი ძმათა ჩემთა და შორის კრებულსა გიგალობდე შენ⁽¹⁾.

13. ნა მერმე იტყჳს: შე ვი-ყო მოსავ მისა⁽²⁾; და კუალად იტყჳს: ნჲ ესერა მე და ყრმანი, რომელნი მომცნა მე ღმერთმან⁽³⁾.

AB. 10. მოიყვანნა] + და 47, მოიყვანნეს] + და 7, ცხოვრებისა 47.

11. და (1)] + და 4, ერთისაგანნი 7, გამო] თჳსცა 7, წოდებად 47, მათი] მათა 4.

12. გიგალობდე 24.

13. იტყჳს] — 7.

CD. 10. მისსა 47, რომელმან მრავალნი... ყოფად] მრავალთა შვილთა დიდებად მოიყვანებელისა ცხოვრებისა მათისა დასაბამისაჲ ვნებითა სრულ ყოფად 74.

11. განწმედელი იგი და განწმედელნი იგი 1, და (1)] — 7, იგი (2)] — 4, ჰრცხუენა 7, ჰრცხუენეს 1, ძმად] ამ-დ (?) 4.

12. კრებულსა] ეკლესიისა 47.

13. მისა 7, კუალად] — 4.

¹ «კუალად» ზემოდან არის ჩამატებული ხ-ში.
(¹) ფსალ. 21, 23. (²) ეს. 8, 17. (³) ეს. 8, 18.

CD

ტივითა გვრგვინოსანსა, რაათა მადლითა ღმრთისაჲთა ყოვლისავეთჳს იხილოს გემოჲ სიკუდილისაჲ.

10. ქამეთუ შე-ვე მისა-ჰგევანდა, რომლისათჳს არს ყოველი და რომლისაგან არს ყოველი, რომელმან მრავალნი შვილნი დიდებად მოიყვანნა, და წინამძღუარი იგი ცხოვრებისა ჩუენისაჲ ვნებითა სრულ ყოფად.

11. ქამეთუ განწმედელი იგი და განწმედილნი იგი ერთისაგან არიან ყოველნი, რომლისათჳსცა არა ჰრცხუენის ძმად წოდებაჲ მათი და იტყჳს:

12. [197] შიუთხრა სახელი შენი ძმათა ჩემთა და შორის კრებულსა გიგალობდე შენ.

13. ნა მერმე იტყჳს: შე ვი-ყო მოსავ მისსა; და კუალად: ნჲ ესერა მე და ყრმანი, რომელნი მომცნა მე ღმერთმან.

AB

14. ქამეთუ ყრმათაცა ეზი-არა ჯორცითა და სისხლითა, და თავადმან მსგავსად მოიღო მათივე, რაათა სიკუდილითა მით განაქარვოს, რომელსა-იგი ჯელ-მწიფებაჲ აქუნდა სიკუდილისაჲ, ესე იგი არს ეშმაკი,

15. ნა განათავისუფლნეს ესენი, რომელნი შიშითა სიკუდილისაჲთა მარადის ცხოვრებად თანა-მდე იყვნეს კირთებასა.

16. [144] ქამეთუ არასადა ანგელოზთაჲთ იწყო, არამედ ნათესავისაგან ზბრაჰამისა იწყო.

17. ლმისთჳს ჯერ-იყო მისა ყოვლითაჲ ძმათა მსგავსებაჲ, რაათა მოწყალე იქმნეს და სარწმუნო მღდელთმოდუარ ღმრთისა მიმართ, რაათა ულხინებდეს ცოდვათა ერისათა.

18. წინაფთგან ივნო თავად-მან და გამოიცადა, ძალ-უც, რომელნი-იგი განიცადებოდნან, მათაცა შეწევნაჲ.

CD

14. ქამეთუ ყრმათაცა ეზი-არა ჯორცითა და სისხლითა, და თავადმან მსგავსად მოიღო მათივე, რაათა სიკუდილითა მით განაქარვოს, რომლისა-იგი ჯელ-მწიფებაჲ აქუნდა სიკუდილისაჲ, ესე იგი არს ეშმაკი,

15. ნა განათავისუფლნეს ესენი, რაოდენნი შიშითა სიკუდილისაჲთა სამარადისოდ ცხოვრებად თანა-მდე იყვნეს კირთებისა.

16. ქამეთუ არასადაჲთ ანგელოზთაჲთ იწყო, არამედ ნათესავისაგან ზბრაჰამისა იწყო.

17. [205] ლმისთჳს ჯერ-იყო მისა ყოვლითაჲ ძმათა მსგავსებაჲ, რაათა მოწყალე იქმნეს და სარწმუნო მღდელთმოდუარ ღმრთისა მიმართ, რაათა ულხინებდეს ცოდვათა ერისათა.

18. ქამეთუ რომლითა-იგი ივნო თავადმან და გამოიცადა, ძალ-უც, რომელნი-იგი განიცადებოდნან, მათაცა შეწევნაჲ.

AB. 14. სისხლითა და ჯორცითა 4, მოიღო 7.

15. განათავისუფლნეს 7, რომელნი] + იგი 47, ცხოვრებად 47.

17. ამისთჳს] ამისცა 7, ექმნეს 7, მიმართ] მიერ 7.

18. გამოიცადებოდნან 7, მათაცა 7, შეწევნაჲ 47.

CD. 15. რაოდენნი 7, 17.

16. არასადა 47, ანგელოზთა ეწევის, არამედ ნათესავსა აბრაჰამისსა ეწევის 7, აბრაჰამისსა 4, იწყო 7.

17. მისსა 47, ექმნას 17.

18. განიცადებოდნან 7, განიცადებოდნან 4.

AB

3 (ჩავი მ)

1. წმისთვს, ძმანო წმიდანო, ჩინებისა მის ზეცისა ზიარნო, განიცადეთ მოციქული იგი და მღდელთმომძღუარი აღსარებისა თქუენისაჲ, ჴესუ,

2. ჰომელი სარწმუნო არს შემოქმედისა თვისისა, ვითარცა ჰოსე ყოველსავე სახლსა მისსა.

3. ჰამეთუ უმრავლესსა დიდებასა ესე ღირს იყო უფროსსა, ვითარცა-იგი უფროსი პატივი აქუნ სახლისაჲ მის მაშენებელსა მას მისსა.

4. ჰამეთუ ყოველი სახლი აღეშენის [v] ვისგანვე; ხოლო ყოველივე ღმრთისაგან აღშენებულ არს.

5. ზა ჰოსეცა სარწმუნო იყო ყოველსავე ზედა სახლსა მისსა, ვითარცა მსახური მოწამედ თქუმულთა მათ.

6. ღოლო ჰრისტე, — ვითარცა ძმ სახლსა ზედა მისსა;

CD

3 (მ)

1. ჴინაჲცა, ძმანო წმიდანო, ჩინებისა მის ზეცათაჲსა ზიარნო, განიცადეთ მოციქული იგი და მღდელთმომძღუარი აღსარებისა ჩუენისაჲ, ჴესუ ჰრისტე,

2. ჰომელი სარწმუნო არს შემოქმედისა თვისისა, ვითარცა-იგი ჰოსეცა ყოველსა მას სახლსა მისსა.

3. ჰამეთუ უმრავლესსა დიდებასა ესე ღირს იყო უფროსსა, ვითარცა-იგი უფროსი პატივი აქუნ სახლისაჲ მის მაშენებელსა [v] მას მისსა.

4. ჰამეთუ ყოველი სახლი აღიშენის ვისგანვე; ხოლო რომელმან ყოველივე აღაშენა, ღმერთი არს.

5. ზა ჰოსეცა სარწმუნო იყო ყოველსავე სახლსა მისსა, ვითარცა მსახური მოწამედ თქუმულთა მათ.

6. ღოლო ჰრისტე, — ვითარცა ძე სახლსა ზედა მისსა; რომ-

AB. 3,1. იესუ] ჰრისტე ზ.

2. მოსე ღ, ყოველსა ႁ.

3. უმრავლესსა ღ, მოსესა ღ, მოსესა ႁ, მოსესსა ႁ, აქუს ღ, სახლისა ႁზღ, მაშენებელსა ღ, მაშინებელსა ႁ, მისა ႁ.

4. ყოველი]+ვე ღ, აღიშენის ღ, ვისგანვე ႁ, აღშენებულ ღ, აღშენებულ არს ღმრთისაგან ႁ.

5. ზედა]—ღ.

6. ჰრისტე ზ, ზედა] შინა ღ, მისა ႁ, აღსასრულამდე ზ.

CD. 3,1. განიცადეთ]+ღა ႁ, აღსარებისა ႁჲ, ჩუენისა ႁ, ჰრისტესი ႁ.

2. მას]—ႁ.

3. სახლისა ႁ.

5. ყოველსავე] ყოველსა მას ႁ.

6. აღსასრულამდე ႁ.

AB

რამეთუ ვითარცა სახლნი ვართ ჩუენ, უკუეთუ კადნიერებაჲ იგი და სიქადული სასოებისაჲ აღსასრულამდე მტკიცედ შევიკრძალოთ.

7. წმისთვს, ვითარცა იტყვს სული წმიდაჲ, დღეს თუ წმისა მისისაჲ ისმინოთ,

8. ჩუ განიფიცებთ გულთა თქუენთა, ვითარცა-იგი გამოცდასა მას ღლისა მისებრ გამოცდასა უდაბნოსა ზედა,

9. სადა-იგი განმცადეს მე მამათა თქუენთა; განმცადეს მე და იხილნეს საქმენი ჩემნი ორმოც წელ.

10. წმისთვს მოვიწყინე ნათესავი იგი და ვთქუ: ჰარადის სცთებიან იგინი გულითა მათითა და მათ არა იცნენ გზანი ჩემნი.

11. ჴითარცა ვფუცე რისხვითა ჩემითა, ვერ შევიდენ იგინი განსასუენებელსა ჩემსა⁽¹⁾.

(ჩავი ჳ, მე-მ-გან)

12. [145] ჴკრძალენით, ძმანო, ნუუკუე იყოს ვის თანა-მე თქუენ შორის გული უკეთური ურწმუნოებისაჲ განდგომად ღმრთისაგან ცხოველისა.

AB. 7. ღღსა ႁ, მისისაჲ] ჩემისაჲ ႁ.

9. მე]—ႁ.

10. ვთქუ]+ვითარმედ ႁ, მათითა]—ზ, არა იცნენ მათ ღ, და იცნენ ႁ, იცნენ ႁ, (სათ.) მე-მ-გან]—ღ.

12. თქუენ შორის]—ႁ.

CD. 10. მარადის] მარადღე ႁ.

11. ვერ] უკუეთუ ႁ-ႁ.

12. სადმე ႁ, ვისმე] ვისე ႁ.

(1) ფსალ. 94,8—11.

CD

ღისა სახლ ვართ ჩუენ, უკუეთუ კადნიერებაჲ იგი და სიქადული სასოებისაჲ მის ვიდრე აღსასრულამდე მტკიცედ შევიკრძალოთ.

7. წმისთვს, ვითარცა იტყვს სული წმიდაჲ, დღეს თუ წმისა მისისაჲ ისმინოთ,

8. ჩუ განიფიცებთ გულთა თქუენთა, ვითარცა-იგი განმცადესა მას ღლისა მისებრ გამოცდასა უდაბნოსა ზედა,

9. სადა-იგი განმცადეს მე მამათა თქუენთა; განმცადეს მე და იხილნეს საქმენი ჩემნი ორმოც წელ.

10. წმისთვს მოვიწყინე ნათესავი იგი და ვთქუ: ჰარადის სცთებიან იგინი გულითა მათითა და მათ არა იცნენ გზანი ჩემნი.

11. [ზv] ჴითარცა ვფუცე რისხვითა ჩემითა, ვერ შევიდენ იგინი განსასუენებელსა ჩემსა.

(*)

12. ჴკრძალენით, ძმანო, ნუუკუე სადამე იყოს ვისმე თქუენთაგანსა თანა გული უკეთური ურწმუნოებისაჲ განდგომად ღმრთისაგან ცხოველისა.

AB

13. ზრამელ ნუგეშინის-სცე-
მდით დღითი დღედ თავთა
თვსთა, ვიდრე-ესე დღესლა
პრქუან, რაათა არა გან- ვინმე
-ფიცხნეს თქუენგანი საცთური-
თა მით ცოდვისაათა.

14. ქამეთუ თანა-ზიარ
ქრისტესა ვიქმნენით, უკუეთუ
დასაბამი იგი ძლიერებისაჲ აღ-
სასრულამდე მტკიცედ შევიკრ-
ძალოთ.

15. ღოღო რომელ-იგი
თქვს: ზღეს თუ წმისა მისისაჲ
ისმინოთ, ნუ განიფიცებთ
გულთა თქუენთა, ვითარცა-იგი
განმწარებასა მას.

16. ქამეთუ ესმა ვიეთმე და
განამწარეს, არამედ არა ყოველ-
თა, რომელნი გამოვიდეს ჴგვპ-
ტით ჟოსეს მიერ.

17. ჴიეთნი იგი მოიწყინნა
ორმეოც წელ? ზნუ არა რომელ-
თა-იგი შესცოდეს, რომელთაჲ-
იგი ძუალები დაცვა უდაბნოსა
ზედა?

AB. 13. არამედ და ჴ, დღედ ჴ, თავთა თვსთა ჴ, დღესა ჴ, დღელა ჴ, ცოდვი-
სათა ჴ.

14. აღსასრულამდე ჴღ, შევიკრძალოთ ჴ.

15. რომელი-იგი ჴ, დღეს ჴ, მისისაჲ ჩემისაჲ ჴ, გულთა თქუენთა]—ღ,
მას] მათსა ჴ.

16. მოსეს ზ.

17. რომელთა-იგი (2) ჴ.

CD. 13. დღედ დღე ძ-ღ.

14. თანა-ზიარ] მოუუას ჴ, ვიქმნენთ ძ, უკუეთუ] + ოდენ ძ-ღ, იგი ძლიერ-
ებისაჲ] გუამისაჲ ჴ, აღსასრულამდე ჴ, ვიდრე აღსასრულამდე ძ-ღ, შევიკრძალოთ] ვიპყრათ ჴ.

16. მოსეს] მოსს ჴ, მოსეს მიერ ეგვპტით ძ-ღ.

17. მოეწყინა ძ-ღ, არა] + მათი ძ, რომელთა-იგი (2) ძ.

CD

13. ზრამელ ნუგეშინის-
სცემდით თავთა თვსთა დღითი
დღედ, ვიდრე-ესე დღესლა
პრქუან, რაათა არა გან- ვინმე
-ფიცხნეს თქუენგანი საცთური-
თა მით ცოდვისაათა.

14. ქამეთუ თანა-ზიარ
ქრისტესა ვიქმნენით, უკუეთუ
დასაბამი იგი ძლიერებისაჲ აღ-
სასრულამდე მტკიცედ შევიკრ-
ძალოთ.

15. ქაქამს იტყოდის: [198]
ზღეს თუ წმისა მისისაჲ ისმი-
ნოთ, ნუ განიფიცებთ გულთა
თქუენთა, ვითარცა-იგი განმწარ-
ებასა მას.

16. ქამეთუ ესმა ვიეთმე და
განამწარეს, არამედ არა ყო-
ველთა, რომელნი გამოვიდეს
ღგვპტით ჟოსეს მიერ.

17. ღოღო ვიეთი მოიწყინა
ორმეოც წელ? ზნუ არა რომ-
ელთა-იგი შესცოდეს, რომ-
ელთაჲ-იგი ძუალები დაცვა
უდაბნოსა ზედა?

AB

18. ჴიეთ ეფუცა არა-შესლ-
ვად განსასუენებელსა მისსა?
ზრა-მე ურჩთა მათა?

19. ზა ვხედავთ, რამეთუ ვერ
შეუძლეს შესლვად ურწმუნოე-
ნობითა.

4 (ძავი ჴ)

1. ჴუეშინოდენ უკუე, ნუსა-
და, დატევებასა მას აღთქუმი-
სასა შესლვად განსასუენებელსა მის-
სა, ჰგონებდეს ვინმე თქუენ-
განი დაკლებულად თავსა თვსსა.

2. ქამეთუ ვართ ჩუენ ხარე-
ბულ, ვითარცა ივინი; არამედ
არაჲ არგო მათ სიტყუამან მან
სმენისამან, რამეთუ არა თანა-
შეეზავა სარწმუნოებაჲ იგი მსმე-
ნელთა მათ.

3. ღოღო ჩუენ შევიდეთ გან-
სასუენებელსა მას, მორწმუნენი
ესე, ვითარცა-იგი თქუა: ჴი-
თარცა ვფუცე რისხვითა ჩემი-
თა, ვერ შევიდენ ივინი განსა-
სუენებელსა ჩემსა; და რამეთუ
საქმენი იგი დასაბამითგან სოფ-
ლისაჲთ ქმნულ იყვნეს.

AB. 18. არა-მეა ჴ, მათა] მათ ჴ.

4,1. თქუენგანი დაკლებულს (დაკლებულად ჴ) ჴღ.

2. მან]—ღ, რამეთუ]—ღღ, თანა-შეზავა ჴ, იგი]—ღ.

3. -იგი]—ღ, განსასუენებელსა ჴ, საქმე ჴ, დასაბამითგან] + ვე ჴღ.

CD. 18. არა-მე] არამედ ჴღ-ღ, დატევებასა... თვსსა] დაშთომილისა

4,1. გუეშინოდენ] შევიშინოთ ჴ, დატევებასა... თვსსა] დაშთომილისა
ამხსგან აღთქუმისა განსასუენებელსა შინა მისსა საგონებელ ვისმე

უწინდეს თქუენგანსა დაკლებულ ყოფაჲ ძ-ღ, თქუენგანნი ძ.

2. -იგი]—ღ, არა] არაჲ ჴ.

3. ვერ] უკუეთუ ძ-ღ, დაღაცათუ ძ, ქმნილ ძ.

23. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

18. ზნუ ვიეთ ეფუცა არა-
შესლვად განსასუენებელსა მის-
სა? ზრა-მე ურჩთა მათ?

19. ზა ვხედავთ, რამეთუ ვერ
შეუძლეს შესლვად ურწმუნოე-
ბითა.

4 (ღ)

1. ჴუეშინოდენ უკუე, ნუ-
სადა, დატევებასა მას აღთქუმი-
სასა შესლვად განსასუენებელსა მის-
სა, ჰგონებდეს ვინმე თქუენ-
განი დაკლებულად თავსა თვსსა.

2. ზა რამეთუ ვართ ჩუენ ხა-
რებულ, ვითარცა-იგი ივინი;
არამედ არაჲ არგო მათ სიტ-
ყუამან მან სმენისამან, ვინაჲთ-
გან არა თანა-შეეზავა [ღ 106]ვა
სარწმუნოებაჲ იგი მსმენელთა
მათ.

3. ღოღო ჩუენ შევიდეთ გან-
სასუენებელსა მას, მორწმუნენი
ესე, ვითარცა-იგი თქუა: ჴი-
თარცა ვფუცე რისხვითა ჩემი-
თა, ვერ შევიდენ ივინი განსა-
სუენებელსა ჩემსა; და დაღათუ
საქმენი იგი დასაბამითგან სოფ-
ლისაჲთ ქმნულ იყვნეს.

AB

4. ოქტუბრის სადამე მეშ-
დისა მისთვის ესრეთ: ოა განი-
სუნა ღმერთმან დღესა მას მე-
შვდესა ყოველთაგან საქმეთა
მისთა⁽¹⁾.

5. ოა ამისა შემდგომად კუა-
ლად იტყვს: ჴერ შევიდენ იგინი
განსასუნებელსა ჩემსა.

6. სამეთუ და- ვითემე -აკლ-
დების შესლვად მას შინა, [146]
და რომელნი-იგი წინააღმართ ხა-
რებულ იყვნეს, ვერ შევიდეს
ურწმუნოებითა.

7. შერმე კუალად მასვე გა-
მოაჩინებს დღესა დღეს ოა-
ვითის მიერ, და იტყვს, შემდგო-
მად ესოდენისა ქამისა, ვითარ-
ცა-იგი წინააღმართ თქუმულ არს:
ძღეს თუ წმისა მისისაჲ ისმი-
ნოთ, ნუ განიფიცებთ გულთა
თქუნთა.

8. ოქტუბრისა ოსუ, ძემან
ჩავესმან, შეიყვანნა იგინი გან-
სასუნებელსა მას, არამცა სხვსა
დღისათჳს ამისა შემდგომად იტ-
ყოდა.

9. ოა-მე-აკლდებისა შაბა-
თობაჲ იგი ერსა ღმრთისასა?

AB. 4. ამისთვის 47, ესრეთ 4.

6. და რამეთუ 7, შესლვად 47.

7. მასვე რასმე 77, მისისაჲ ჩემისაჲ 7, ისმინოთ]—4.

8. ი-3 7, ის 7, ნავესმან 477, იტყვს 4.

CD. 4. სადამე 676, მეშვდისა მისთვის] მეშვდისათჳს 6.

5. ამისსა 676, ვერ] უკეთეს 676.

6. იქმნეს 1676, ურწმუნოებითა]+მათითა 6.

7. რასამე 6.

8. ისუს 7, ნავესა 7, ამისსა 1676.

9. და- სადამე -უშთების შაბათობაჲ ერსა ღმრთისასა 676, მას]—76.

(1) ლაბ. 2,2.

CD

4. სამეთუ უთქუამს სადამე
მეშვდისა მისთვის ესრეთ: ოა
განისუნა ღმერთმან დღესა მას
მეშვდესა ყოველთაგან საქმეთა
მისთა.

5. ოა ამისა შემდგომად კუა-
ლად იტყვს: ჴერ შევიდენ იგინი
განსასუნებელსა ჩემსა.

6. წინააღმართ უკუ და- ვი-
ეთმე -აკლდებს შესლვად მას შინა,
და რომელნი-იგი წინააღმართ
ხარებულ იქმნეს, ვერ შევიდეს
ურწმუნოებითა.

7. კუალად რასმე განაჩინებს
დღესა ოავითის მიერ და იტყვს,
შემდგომად ესოდენისა ქამისა,
ვითარცა-იგი თქუმულ არს:
ძღეს თუ წმისა მისისაჲ ისმინოთ,
ნუ განიფიცებთ გულთა თქუ-
ნთა.

8. სამეთუ უკუეთუმცა ოსოს,
ძესა ჩავესსა, განესუნა მათდა,
არამცა სხვსა დღისათჳს ამისა
შემდგომად იტყოდა.

9. ოა- სამე -აკლდების შაბა-
თობაჲ იგი ერსა მას ღმრთისასა.

AB

10. სამეთუ რომელი-იგი შე-
ვიდა განსასუნებელსა მისსა,
მანცა განისუნა საქმეთა მისთა-
გან, ვითარცა-იგი თვსთაგან
ღმერთმან.

(ძავი 7)

11. წინააღმართ უკუ შესლ-
ვად განსასუნებელსა მას, რაჲ-
თა არა მასვე ვინმე სახესა შე-
ვარდეს ურწმუნოები[v]სასა.

12. სამეთუ ცხოველ არს
სიტყუაჲ ღმრთისაჲ და მწე და
უმკუთელეს უფროჲს ყოვლისა
მასჯლისა ორპირისა: და მისწუ-
დების იგი ვიდრე განსაყოფე-
ლადმდე საშუმინველისა და სუ-
ლისა, ნაწევართა და ტვნთა, და
განმკითხველ ზრახვათა დაფა-
რულთა და გონებათა გულისა-
თა.

13. ოა არარაჲ არს დაბადე-
ბული დაფარულ წინაშე მისსა,
ყოველივე შიშულ და ქედ-დად-
რეკილ არს წინაშე თუალთა მის-
თა, რომლისათჳს არს სიტყუაჲ
ესე ჩუენი.

14. შივის ჩუენ მღდელთ-
მოდღუარი დიდი, რომელმან
განვლნა ცანი, ოსუს, ძე ღმრთი-

CD

10. სამეთუ რომელი-იგი
შევიდა განსასუნებელსა მისსა,
მანცა განისუნა საქმეთაგან მის-
თა, ვითარცა-იგი თვსთაგან
ღმერთმან.

11. წინააღმართ უკუ შესლ-
ვად განსასუნებელსა მას, რაჲთა
არა მასვე სახესა ურწმუნოები-
სასა ვინმე შთავარდეს.

(7)

12. სამეთუ ცხოველ არს
სიტყუაჲ ღმრთისაჲ და ძლიერ და
უმკუთელეს უფროჲს ყოვლისა
მასჯლისა ორპირისა: [7v] და
მისწუდების იგი ვიდრე განსაყოფე-
ლადმდე საშუმინველისა და
სულისა, ნაწევართა და ტვნთა,
და განმკითხველ გონებათა და
ზრახვათა გულისათა.

13. ოა არარაჲ არს დაბადე-
ბული დაფარულ წინაშე მისსა,
არამედ ყოველივე შიშულ და
ქედ-დადრეკილ არს წინაშე თუ-
ალთა მისთა, რომლისათჳს არს
სიტყუაჲ ესე ჩუენი.

14. შივის ჩუენ მღდელთ-
მოდღუარი დიდი, რომელმან
განვლნა ცანი, ოსუს, ძე ღმრთი-

AB. 10. რომელი-იგი 7.

11. ვისწრაფოთ 76.

12. მწე 7, შემწე 47, შემწველ 7, უმკუთელეს 47, იგი ვიდრე] იგივე 747,

სამშვნველისა 7, ტვნთა 767, ფარულთა 77.

13. დაფარული 4, მისა 76.

14. აღსარებაჲ 7, იგი]+მართლ 7.

CD. 12. მისწუდების 676.

14. აღსარებაჲ 676.

AB

საჲ, შევიკრძალოთ აღსარებაჲ იგი.

15. ჩამეთუ არა ეგევიტარი გვვის მღდელთმოდლუარი, რაჲთამცა ვერ შემძლებელ იყო შეწყალებად უძლურებათა ჩუენთა, გამოცდილი ყოვლითავე მსგავსებითა, თჳნიერ ცოდვისა.

16. შოუჯდეთ მას განცხადებულად საყდართა მადლისათა, რაჲთა მოვილოთ წყალობაჲ და ვპოვოთ მადლი ჟამსა შეწევნისასა.

5

1. ჩამეთუ ყოველივე მღდელთმოდ[147]ლუარი, კაცთაგან მოყვანებული, კაცთათჳს დაიდგინის ღმრთისა მიმართ, რაჲთა შესწირვიდეს შესაწირავსა და მსხუერპლსა ცოდვათათჳს შენდობით

2. ნა სწორად წყალობად შემძლებელ არს უმეცართა მათ და შეცთომილთა, რამეთუ მას ზედა-აც უძლურებაჲ;

3. ნა ამისთჳს თანა-აც ვითარცა ერისათჳს, ეგრეცა თავისა თჳსისათჳს შეწირვად მსხუერპლი ცოდვათათჳს.

AB. 15. ესევიტარი ლ, გვვის] + ჩუენ ლ, რაჲთამცა] რომელიმცა ლ, შეწყალებად ლ, შეწუნარებად ლ.

16. მას] — 47, საყდართა] + მათ ლ, ვპოვოთ ზ7.

5,1. დაიდგინის] + იგი 47, დადგის + იგი ლ, შესწირვიდეს] + იგი 47.

2. არს ლ, მათ] — 4, მას] + ცა 477.

3. ერერისათჳს ლ, ეგრეთცა ლ.

CD. 15. რამეთუ... შეწყალებად] არა გვვის ჩუენ მღდელთმოდლუარი, ვერ შემძლებელი თანა-ლმობად 474, არამედ გამოცდილი 474.

5,1. შესწირვიდეს] + იგი 4, შენდობით] შესანდობელად 4.

CD

საჲ, შევიკრძალოთ აღსარებაჲ იგი მართლ.

15. ჩამეთუ არა ეგევიტარი გვვის მღდელთმოდლუარი, რომელიმცა ვერ შემძლებელ იყო შეწყალებად უძლურებათა ჩუენთა, [199] გამოცდილი ყოვლითავე მსგავსებითა, თჳნიერ ცოდვისა.

16. შოუჯდეთ უკუე განცხადებულად საყდართა მათ მადლისათა, რაჲთა მოვილოთ წყალობაჲ და ვპოვოთ მადლი ჟამსა შეწევნისასა.

5

1. ჩამეთუ ყოველივე მღდელთმოდლუარი, კაცთაგან მოყვანებული, კაცთათჳს დადგის იგი ღმრთისა მიმართ, რაჲთა შესწირვიდეს შესაწირავთა და მსხუერპლთა ცოდვათათჳს შენდობით

2. ნა სწორად წყალობად შემძლებელ არს უმეცართა მათ და შეცთომილთა, ვინაჲთგან მასცა ზედა-აც უძლურებაჲ;

3. ნა ამისთჳს თანა-აც ვითარცა ერისათჳს, ეგრეცა თავისა თჳსისათჳს შეწირვად მსხუერპლი ცოდვათათჳს.

CD

AB

4. ნა არავინ თავით თჳსით მოიღის პატივი, არამედ რომელიცა წოდებულ არს ღმრთისა მიერ, ვითარცა-იგი 237ონ.

5. ეგრეცა ქრისტე არა თავი თჳსი აღიდა ყოფად იგი მღდელთმოდლურად, არამედ რომელ-იგი ეტყოდა მას: ძე ჩემი ხარი შენ, მე დღეს მიშობიე შენ⁽¹⁾.

6. ჴითარცა-იგი სხუასა ადგილსა იტყვს: ყენ ხარ მღდელ უკუნისამდე წესსა მას ზედა შელქისედეკისსა⁽²⁾.

7. ჴითარცა-იგი დღეთა მათ ჴორცთა მისთასა ვედრებასა და ლოცვასა შემძლებელისა მიმართ ჳსნად მისა სიკუდილისა-გან ჳმითა [v] მადლითა და ცრემლითა შეწირა, და შეისმინა მისი მოშიშებისა მისგან.

8. ნა რამეთუ ძჳლა იყო, ისწავა, ვინაჲთგან ივნო, მან მორჩილებით;

AB. 4. რომელი ლ, არს] არს ლ.

5. ეგრეთცა ლ, ქრისტე 247, რამეთუ არა ლ, თავით თჳსით ლ, რომელი-იგი ლ, მას] მათ 4, და მე 277, დღეს ლ, მიშობიეს ლ.

6. მელქიზედეკისსა 277, მელქისედეკისსა 4.

7. შემძლებელისა] + მის 477, მისა 2, და ცრემლითა] — 4, მისგან] მისი-საგან 47.

8. იყო] + იგი ლ, ვინაჲთგან] + იგი 477.

CD. 4. წოდებულ] წოდებით ლ.

5. ძე 1.

6. მას] — 2, მელქიზედეკისსა 4.

7. მისსა 44.

(1) ფსალ. 2,7. (2) ფსალ. 109,4.

4. ნა არავინ თავით თჳსით მოიღის პატივი, არამედ რომელი წოდებულ არს ღმრთისა მიერ, ვითარცა-იგი 237ონ.

5. ეგრეთცა ქრისტე არა თავი თჳსი აღიდა ყოფად იგი მღდელთმოდლურად, [207] არამედ რომელი-იგი ეტყოდა მას: ძე ჩემი ხარი შენ, და მე დღეს მიშობიე შენ.

6. ჴითარცა-იგი სხუასა ადგილსა იტყვს: ყენ ხარ მღდელ უკუნისამდე წესსა მას ზედა შელქისედეკისსა.

7. ჴითარცა-იგი დღეთა მათ ჴორცთა მისთასა ვედრებასა და ლოცვასა შემძლებელისა მიმართ ჳსნად მისა სიკუდილისა-გან ჳმითა მადლითა და ცრემლითა შესწირვიდა, და შეისმინა მისი მოშიშებისა მისგან.

8. ნა რამეთუ ძჳლა იყო, ისწავა, ვინაჲთგან იგი ივნო, [v] მორჩილებაჲ.

AB

9. ბა სრულ იქმნა იგი და ეყო ყოველთა მათ მორჩილთა მისთა მიზეზ ცხოვრებისა საუკუნოვანსა;

10. ბა სახელ-ედვა ღმრთისა მიერ მღდელთმოდლუარ წესსა მას ზედა შელქისედევისა.

(მაგი ბ)

11. ჰომლისათჳს მრავალ არს ჩუენდა სიტყუად და ძნიად სათარგმანებელ თქუმად, რამეთუ უძლურ იქმნენით სასმენელითა.

12. ბა რამეთუ ღირდა თქუენდა, რაჲთამცა იყვენით მოძლუარ ქამისა მისგან; მერმე კუალად გიჴმს-ვე-ლა მოძლურებაჲ თქუენ წესი რაჲმე დასაბამისა მის სიტყუათა ღმრთისათაჲ; და იქმნენით თქუენ, ვითარცა გიჴმდა, სძმ და არა მტკიცე იგი საზრდელი.

13. ჰამეთუ ყოველი, რომელი მიიღებნ სძესა, უმეცარ არნ სიტყუასა მას სიმართლისასა, რამეთუ ჩჩულ არნ.

AB. 9. ეყო] იყო ლ, მათ]—ბ, ცხოვრებისა 4ბ.

10. და]—ბ, მოძლურად ლბ, მელქიზედევისასა ზლ, მელქისედევისასა 4, მელქიზედევისასა ბ.

11. სიტყუა ლ.

12. და]—ლ, ამისგან 4ლ, თქუენი (1) ლ, დასაბამისაჲ 4ლბ, სიტყუთა ლ, თქუენ (2)]—ბ, სძმ]—ლ, მტკიცე 4ლ.

13. მიიღებნ ლ, სძმსა 4, არნ (1)] არს ლბ, (2) 4ლბ, ჩჩულ ლ.

CD. 10. მას]—ზ, მელქიზედევისასა 4.

11. იქმნენით 4.

12. და რამეთუ... ქამისა ამისგან] რამეთუ თანა-მდებ იყვენით მოძლუარ ყოფად ქამისა მისთჳს (ქამისათჳს ლ) 4ლ, მოძლურობაჲ 4.

13. არს (1)] არნ 4ლ.

CD

9. ბა სრულ იქმნა და ექმნა ყოველთა მორჩილთა მისთა მიზეზ ცხოვრებისა საუკუნოვანსა;

10. ბა სახელ-ედვა ღმრთისა მიერ მღდელთმოდლუარ წესსა მას ზედა შელქისედევისა.

(ზ)

11. ჰომლისათჳს მრავალ არს ჩუენდა სიტყუად და ძნიად სათარგმანებელ თქუმად, ვინაჲთგან უძლურ იქმნენით სასმენელითა.

12. ბა რამეთუ თანა-გედვა, რაჲთამცა იყვენით მოძლუარ ქამისა ამისგან; კუალად გიჴმს-ვე-ლა მოძლურებაჲ თქუენ ასოთა რაჲმე დასაბამისა სიტყუათა ღმრთისათა; და იქმნენით მოქენე სძისა და არა მტკიცისა საზრდელისა.

13. ჰამეთუ ყოველი, რომელი მიიღებნ სძესა, უმეცარ არს სიტყუასა მას სიმართლისასა, რამეთუ ჩჩულ არს.

AB

14. ჰოლო სრულთაჲ არს მტკიცე იგი საზ[148]რდელი, რომელთა სახითა მით გონებანი წურთილნი ჰქონედ ცნობად ქეთილისა და ბოროტისა.

6 (მაგი ყ, მე-ზ-გან)

1. ჴმისთჳს და-ლა-უტევოთ დასაბამისაჲ მის ჴრისტესთა სიტყუად და უსრულესსა მას მოვიდეთ; ნუ კუალად საძირკუელსა დავსდებდეთ სინანულისასა მკუდართაგან საქმეთა და სარწმუნოებასა ღმრთისა მიმართ,

2. ნათლის-ღებისა სწავლასა და დასსმასა ჴელთასა და აღდგომისა მკუდართასა და საშჯელსა მას საუკუნესა.

3. ბა ესე ვყოთ, უკუეთუ გვზრძანოს ღმერთმან.

4. ჰამეთუ ვერ ჴელ-ეწიფების ერთვე ნათელ-ღებულთა მათ, რომელთა გემოჲ უწილავს

AB. 14. ხოლო] რამეთუ ზ, მტკიცე ლ, რომელსა ბ, (სათ.) მე-ზ-გან]—4ლ, 6,1. და-ლა-უტევოთ 4ლბ, დასაბამისა ბლ, ჴრისტესთაჲ 4, ჴრისტეს სიტყუათაჲ ლ, უსრულესსა 4ლ, მას]—4, საძირკუელსა 4ბ, დაუდებდეთ ლ.

2. ნათლის-ღებისა] ნათლის-ღებასა+და ჴზლბ, და (1)]—ლ, (2)—4ლბ, (3)—ბ, სარწმელსა ლ.

3. ვყო ლ,

4. ჴელ-გუეწიფების ლ, მათ (1)]—ლბ, ნიჭთაჲ 4, მათ (2)]+გან ბ, ზეცი-სათა ბ, ზეცისათაჲ ლ, და]—ბ.

CD. 14. გონებანი] საცნობელნი 4.

6,1. საძირკუელსა ზ.

2. სასჯელისა 4ლ.

4. განათლებულთაჲ 4.

1 «გონებანი» სიტყვის განმარტებაჲ აშიაზე ტექსტის ხელითვე: საცნობელნი ზ.

CD

14. ჰოლო სრულთაჲ არს მტკიცე იგი საზრდელი, რომელთა წესითა მით გონებანი წურთილნი ჰქონედ განრჩევად ქეთილისა და ბოროტისა.

6 (*)

1. ჴმისთჳს დაუტევოთ დასაბამისა მის ჴრისტეს სიტყუათაჲ და სისრულისა მიმართ მოვიდეთ; ნუ კუალად საძირკუელსა დავსდებდეთ სინანულისასა მკუდართაგან საქმეთა და სარწმუნოებისა ღმრთისა მიმართ,

2. [ზ] ნათლის-ღებისა სწავლისა, დასსმისა ჴელთასა და აღდგომისა მკუდართასა და საშჯელისა მის საუკუნოვანსა.

3. ბა ესე ვყოთ, უკუეთუ გვზრძანოს ღმერთმან.

4. ჰამეთუ შეუძლებელ არს ერთ-გზის განათლებულთა მათ, რომელთა გემოჲ ეხილვოს ნიჭ-

AB

ნიჭთა¹ მათ ზეცისათა და ზიარ-ყოფილ არიან სულისა წმიდისა

5. ნა კეთილი გემოა უწილავს, სიტყუა ღმრთისა, და ძალი იგი მერმეთა მათ საუკუნეთა

6. ნა მერმე შესცოდეს, კუალად განახლება მათი [v] სინანულად, თანა-ჯუარს-ცუმად ძესა ღმრთისასა თავი მათი და განქიქებად.

7. სამეთუ ქუეყანამან, რომელმან სვს მას ზედა მოსრული იგი მრავალ-გზის წვმა და გამოილის მწუანვილი, სარგებელი მათთვის, რომელთაცა ექმნები ეგე, მიიღის კურთხევა ღმრთისაგან.

8. ღოლო რომელმან გამოილის ეკალი და კურომსთავი ურგები და წყევისა მასლობელი, რომელი უკუანაჲსკნელ დასაწუველად არნ.

AB. 5. მერმეთაჲ 4, მერმისათა 5.

6. განახლებაჲ + იგი 4, ჯუარ-ცუმად 7, თავი მათი ძესა ღმრთისასა (ღმრთისა 5) 457.

7. იგი — 7, მრავალ-გზის — 5, რომელთაცა — რომელთადცა 457 + იგი 45, იქმნები 4, იქმნების 57, ეგე — იგი 5, — 457, და მიიღის 45.

8. რომელმან მან 457, წყევის 4.

CD. 6. და (1) — 15, დაცემულთაჲ 6.

7. წვმა მოსრული 6, მწუანვილი 7.

8. მოიღოს 5, მოიღებდეს ეკალსა და კურომს-თავსა ურგებსა და მასლობელსა წყევისასა, ამისი აღსასრული დაწუვაჲ არს. 675.

¹ აკლია 7-ს აქედან ვიდრე: და აქა (ებრ. 6,4—7,8).

CD

თა მათ ზეცისათა და ზიარ-ქმნულ იყვნენ სულისა წმიდისა

5. [200] ნა კეთილი გემოა ეხილვოს სიტყუსა ღმრთისა და ძალი იგი მერმისა მის საუკუნოვსა

6. ნა დაცემულთა კუალად განახლებაჲ სინანულად, თანა-ჯუარ-ცუმად თავთა მათთა ძესა ღმრთისასა და განქიქებად.

7. სამეთუ ქუეყანამან რომელმან სვს მრავალ-გზის მის ზედა მოსრული წვმა და გამოილის მწუანვილი, სარგებელი მათთვის, რომელთაცა იქმნების, მიიღებს კურთხევასა ღმრთისა მიერ.

8. ღოლო უკუეთუ მოიღის ეკალი და კურომსთავი ურგები და წყევისა მასლობელი, რომლისა უკუანაჲსკნელი დასაწუველად არნ.

AB

(ძავი უ, მე-ზ-გან)

9. ღოლო ჩუენ გურწამს თქუენტვს, საყუარელნო, უმჯობესი და მასლობელი ცხოვრებისა, ესრეთ დათუ ვიტყვთ.

10. სამეთუ არა არს სიცრუჲ ღმრთისა თანა, ვითარმცა დაივიწყნა საქმენი თქუენნი და სიყუარული, რომელი აჩუენეთ სახელისა მისისათვს, რამეთუ ჰმსახურებდით წმიდათა და ჰმსახურებთცა.

11. ჴუნებაჲს კაცად-კაცადისა თქუენისა, რაათა მასვე აჩუენებდეთ მოწრაფებასა¹ აღსრულებად სასოებისა, ვიდრე აღსასრულადმდე,

12. ქაათა არა [149] მოჰმედგრდეთ, არამედ მობაძავ იყვნით მათა, რომელთა სარწმუნოებითა და სულგრძელებითა დაიმკვდრნეს აღთქუმანი.

CD

(*C)

9. ღოლო ჩუენ გურწამს თქუენტვს, საყუარელნო, უმჯობესი და მასლობელი ცხოვრებისა, ესრეთ დათუ ვიტყვთ.

10. სამეთუ არა არს სიცრუჲ ღმრთისა თანა, ვითარმცა დაივიწყნა საქმენი თქუენნი და შრომაჲ სიყუარულისა თქუენისა, რომელი აჩუენეთ სახელისა მისისათვს, რამეთუ ჰმსახურებდით წმიდათა მათ და ჰმსახურებთცა.

11. ჴუსურის კაცად-კაცადისა თქუენისა, რაათა მასვე აჩუენებდეთ მოწრაფებასა ვე აჩუენებდეთ მოწრაფებასა¹ აღსრულებად სასოებისა, ვიდრე აღსასრულადმდე,

12. ქაათა არა მოჰმედგრდეთ, არამედ მობაძავ იყვნეთ, არამედ მობაძავ იყვნეთ [208] მათდა, რომელთა-იგი სარწმუნოებითა და სულგრძელებითა დაიმკვდრნეს აღთქუმანი.

AB. (სათ.) თავი 7 4, მე-ზ-გან მისგანვე 5, — 4.

9. უმჯობესი 47, ცხოვრებისა 457, ესრეთ 47.

10. სიცრუვე 47, სიცრუვე 5, რამეთუ (2) — რომელ 5, მსახურებით 47,

11. მოწრაფებასა 57, წრაფასა 45, აღსასრულადმდე 5, აღსასრულად 5.

12. იყვნეთ 7, რომელთა + იგი 457, და — 5.

CD. 10. სიცრუვე 575.

11. თქუენისა 75, აღსასრულადმდე 6.

¹ 7-შიც «მოწრაფებასა» ყოფილა, მაგრამ პირველი ს ამოუფხუიათ.

AB

(ჩაფი 1)

13. ჩამეთუ ლმერთმან, არავინ იყო უფროდსი, რომლისამცა ფუცა, ფუცა თავისა თვისისა;

14. ბა თქუა, ვითარმედ: ხურთხევით გაკურთხო შენ და განმრავლებით განგამრავლო შენ⁽¹⁾.

15. ბა ესრეთ სულგრძელ იქმნა და მიემთხვა აღთქუმასა მას.

16. ჩამეთუ კაცთა უფროდსისა მიმართ ფუციან და ყოვლისა ცილობისა მათისა დასამტკიცებელად ფიცი არს.

17. ჩომლისათჳს უნდა ღმერთსა უმეტესად ჩუენებად მკვდრთა მის აღთქუმისათა შეუძრავობაჲ ზრახვისა თვისისაჲ, შუვა-მდგომელ ყო ფიცი,

18. ჩაათა ორითა მით საქმითა შეუძრავითა, რომლითა ვერ შემძლებელ არს ცრუებად ღმერთი, ძლიერი ნუგეშინის-

AB. 13. აბრაჰამს 7, რომლისამცა 4, ფუცა (2)]—4, თვისისა 4, თავსა თვისსა 8.

15. ესრეთ 747.

16. მათისა] + დასასრულსა 7.

17. უმეტესად 7, უმეტესად უნდა ღმერთსა 47, რომელსა უმეტესად უნდა ღმერთსა 8, მის] მათ 8, შეუძრავი 487, თვისისა] მისისა 4, მისისაჲ 87, შოვა-მდგომელ 88, შუვა-მდგომელ 4.

18. შემძლებელ] შესაძლებელ 7, ცრუებად 487, მაქუს 48, გუაქუს 7, -ესე]—7, სასუბასა 4.

CD. 13. არავინ 7, რომლისამცა 7-14.

16. დასამტკიცებელად დასასრულსა 7-14.

17. მისისა 1, შუვა-მდგომელ 8.

18. ორთა 1-7-14, ცრუებად 8, -ესე]—7-14, შეკრძალვად... სასოებასა] პერობად წინა-მდებარესა სასოებასა 7-14.

(1) დაბ. 22,17.

CD

(1)

13. ჩამეთუ ლმერთმან, ვინათგან არავინ იყო უფროდსი, რომელსამცა ფუცა, ფუცა თავისა თვისისა;

14. ბა თქუა, ვითარმედ: ხურთხევით გაკურთხო შენ და განმრავლებით განგამრავლო შენ.

15. ბა ესრეთ სულგრძელ იქმნა და მიემთხვა აღთქუმასა.

16. [v] ჩამეთუ კაცთა უფროდსისა მიმართ ფუციან და ყოვლისა ცილობისა მათისა დასასრულსა დასამტკიცებელად ფიცი არს.

17. ჩომლითა უმეტესად უნდა ღმერთსა ჩუენებად მკვდრთა მათ მის აღთქუმისათა შეუძრავობაჲ ზრახვისა მისისაჲ, შუვა-მდგომელ ყო ფიცი,

18. ჩაათა ორთავე მათ საქმეთა მიერ შეუძრავთა, რომელთა შინა შეუძლებელ იყო ცრუებად ღმერთი, ძლიერი ნუ-

AB

ცემაჲ მაქუნდეს ჩუენ, რომელნი-ესე შევევედრენით შეკრძალვად წინა-განმზადებულსა [v] მას სასოებასა,

19. ჩომელი ვითარცა ხარისხი გვპყრიეს სულისაჲ კრძალული და მტკიცე და შემავალი შინაგანსა მას კრეტსაბმელსა,

20. სადა-იგი წინამორბედი¹ შევიდა ჩუენთჳს ჴესუ, წესსა მას ზედა ჴელქისედეკისსა მღდელთმოდლუარ იქმნა იგი უკუნისამდე.

CD

გეშინის-ცემაჲ გუაქუნდეს ჩუენ, რომელნი-ესე შევევედრენით შეკრძალვად წინა-განმზადებულსა მას სასოებასა,

19. ჩომელი ვითარცა ხარისხი გვპყრიეს სულისაჲ კრძალული და მტკიცე და შემავალი შინაგანსა მას კრეტსაბმელსა,

20. სადა-იგი წინამორბედი ჩუენთჳს შევიდა ჴესუ, წესსა მას ზედა ჴელქისედეკისსა მღდელთმოდლუარ იქმნა იგი უკუნისამდე.

7(თ)

7(ჩაფი თ)

1. ჩამეთუ ესე ჴელქისედეკი, მეუფე სალემისაჲ, მღდელი ღმრთისა მალლისაჲ, რომელი შეემთხვა ლმერთსა, მო-რად-ქცეულ იყო იგი მოწყუედისა მისგან მეფეთაჲსა, და აკურთხა იგი,

1. ჩამეთუ ესე ჴელქისედეკი, მეფე სალემისაჲ, მღდელი ღმრთისა მალლისაჲ, რომელი შეემთხვა ლმერთსა, მო-რად-ქცეულ იყო იგი მოწყუედისა მისგან მეფეთაჲსა, და აკურთხა იგი,

AB. 19. სულისა კრძალვად 8, და (1)]—8, მტკიცე 47, კრეტსაბმელსა 8.

20. წინამორბედად+ჩუენდა 8, მელქიზედეკისსა 887, მელქისედეკისსა 4, მღდელ 8, უკუნისამდე 4.

7,1. მელქიზედეკი 887, მეუფე]+იყო 8, აბრაჰამს 87.

CD. 19. ხარისხი... კრძალული] წიად-სავალი სულისაჲ გუაქუს განმავრებულო 7-14.

20. ჩუენთჳს] ჩუენდა 7, მელქიზედეკისსა 7.

7,1. მელქიზედეკი 7, სალემისაჲ 7-14, აბრაჰამს 8, იგი (1)]—7-14.

¹ 8-ში არის «წინამორბედი», მაგრამ შემდეგ ნუსხურად ჩაუმატებიათ: «-ად ჩუენდა».

AB

2. ჰომელსა-იგი ათეული ყოვლისა მისგან ნაწილად სცა ჯბრაჰამ, პირველად ითარგმანების «მეუფე სიმართლისა», მერმე — «მეუფე საღმისა», რომელ არს მეუფე მშვედობისა,

3. ოცამამო, უდედო, ნათესავ-მოუწესნებელი; არცა დასაბამი დღეთა, არცა აღსასრული ცხოვრებისა აქუს, მიმსგავსებულ არს ქესა ღმრთისასა და ჰგიეს [150] იგი მღდელად სამარადისოდ.

(ჩავი ყ, მე-თ-გან)

4. უხილეთ-ღა, რაბამ იყო ესე, რომელსა-იგი ათეული მისცა ჯბრაჰამ რჩეულთა მათგანი მამათმთავარმან მან.

5. ღა რომელნი-იგი ზევის ძეთაგანნი მღდლობასა მიიღებენ, მცნება აქუს ათეულისა მიღებად ერისაგან მსგავსად შჯულისა, ესე იგი არს ძმათაგან თვსთა და გამოსრულთა მათგანდა წელთა ჯბრაჰამისთა.

AB. 2. ათეული] + მისცა ო.

3. უმამო ო, უდედო ო, -მოუწესნებელ ო, ცხოვრებისა ო, აქუს ო, არს] + იგი ო.

4. მამად ო, მან] — ო.

5. რომელი-იგი ო, შჯულისა] + მის ო, რჩულისა ო, და] — ო, გამოსრულთა ო, წელთა] + მათგან ო, წელთა] + გან ო.

CD. 2. ითარგმანების ო, მეუფე (1)] მეუფე ო, მეუფე სიმართლისა] მეუფე მშვედობისა ო, საღმისა ო, მეუფე (2)] მეუფე ო, მეუფე ო.

3. უმამო ო.

4. რაბამ ო.

5. მსგავსად] მსგავს ო, სჯულისა ო, და (2)] — ო.

CD

2. ჰომელსა-იგი ათეული მისცა ყოვლისა მისგან ნაწილად ჯბრაჰამ, [ხ] პირველად უკუ ითარგმანების «მეუფე სიმართლისა», და მერმე — «მეუფე საღმისა», რომელ არს მეუფე მშვედობისა,

3. ოცამამო, უდედო, ნათესავ-მოუწესნებელი; არცა დასაბამი დღეთა, [201] არცა აღსასრული ცხოვრებისა აქუს, ხოლო მიმსგავსებულ არს იგი ქესა ღმრთისასა და ჰგიეს იგი მღდელად სამარადისოდ.

(*)

4. უხილეთ-ღა, რაბამ იყო ესე, რომელსა-იგი ათეულიცა მისცა ჯბრაჰამ რჩეულთა მათგან მამათმთავარმან.

5. ღა რომელნი-იგი ზევის ძეთაგანნი მღდლობასა მიიღებენ, მცნება აქუს ათეულისა მიღებად ერისაგან მსგავსად რჩულისა, ესე იგი არს ძმათაგან თვსთა, და გამოსრულთა მათგანდა წელთაგან ჯბრაჰამისთა.

AB

6. ჰოლო ნათესავ-მოუწესნებელსა მას მათგან ათეული მისცა ჯბრაჰამ, და რომელსა-იგი აღთქუმა მოელო, აკურთხა.

7. ძვნიერ ყოვლისა ცილობისა და უმცირესი იგი უმჯობესისაგან იკურთხა¹.

8. ღა აქა რომელნი მოწყდებიან კაცნი, ათეულსა მიიღებენ; ხოლო მუნ წამებულ არს, ვითარმედ ცხოველ არს,

9. ღა რაათა მოკლედ ვთქუათ, ჯბრაჰამისთვს და ზევისთვს, რომელი ათეულსა მიიღებს, ათეულადვე შეწირულ არს;

10. [v] ქამეთუ წელთადა შინა მამისათა იყო, რაქამს შეემთხვა მას შელქისედვე.

(ჩავი ო. საკითხავი ყ)

11. ოცკუეთუმცა განსრულებად ლევიტელთაგან მღდლობისა იყო, — რამეთუ ერი იგი მას ზედა შჯულ-დებულ არს, — რაა საჭმარ იყო წესსა

AB. 6. მას] — ო, აბრაჰამ] — ო.

7. ყოვლისა] — ო, და] — ო, უმცირესი ო, უმჯობესისაგან ო, იკურთხევის ო.

8. მოსწყდებიან ო.

9. ათეულადვე ო.

10. მამისა ო, იყო] + იგი ო, და ო, მელქიზედვე ო. (სათ.) საკითხავი ყ საკითხავი ო.

11. მელქიზედვეისა ო, მელქიზედვეისა ო, და] — ო, აპრონისა ო.

CD. 6. მან] — ო.

7. უმცირესი] უმჯობესი ო.

9. და რომელი ო.

11. სჯულ-დებულ ო, მელქისედვეისა ო, მელქიზედვეისა ო.

¹ «იგი უმჯობესისაგან იკურთხევის» ნუსხურად არის ჩამატებული ო-ში.

CD

6. ჰოლო ნათესავ-მოუწესნებელმან მან მათგან ათეული მიიღო ჯბრაჰამისგან, და აკურთხა, რომელსა-იგი აღთქუმანი აქუნდეს.

7. ჰოლო თვნიერ ყოვლისა ცილობისა უმცირესი იგი უმჯობესისაგან იკურთხევის.

8. ღა აქა რომელნი-იგი მოსწყდებიან კაცნი, ათეულსა მიიღებენ; ხოლო მუნ წამებულ არს, ვითარმედ ცხოველ არს,

9. ღა რაათა მოკლედ ვთქუათ, ჯბრაჰამისთვს და ზევისთვს, რომელი ათეულსა მიიღებს, ათეულადვე შეწირულ არს;

10. ქამეთუ წელთადა შინა მამისათა იყო, ოდეს-იგი შეემთხვა მას შელქისედვე.

(7)

11. ქამეთუ უკუეთუმცა განსრულებად ლევიტელთაგან მღდლობისა იყო, — რამეთუ ერი იგი მას ზედა შჯულ-დებულ არს, — რადღა საჭმარ იყო მერ-

AB

მას ზედა ჭელქისედეკისა სსუა
აღდგინებად მღდელი და არა
წესსა მას ზედა ჭკრონისა თქუ-
მად?

12. ჩამეთუ ცვალებასა თანა
მღდლობისასა ჩას, ვითარმედ
შჯულისადაცა ცვალებად იყოს,

13. ჰომელსა ზედა თქუმულ
არს ესე: სსუსა ნათესავისამან
დაიპყრა, რომლისაგანი არასა-
და საკურთხეველსა წარდგომილ
იყო.

14. წინადაწარ ჩას, ჩამეთუ
სუდას ნათესავისაგან აღმოგუ-
ცენდა უფალი ჩუენი, რომლისა
ნათესავისა მღდლობისათჳს
არაა აწესნა შოსემან.

15. ბა უმეტესად[151]და
ცხად არს, უკუეთუ მსგავსად
ჭელქისედეკისა აღდგეს სსუა
მღდელთმოდღუარი,

16. ჰომელი არა შჯულისა
მისებრ მცნებისა ჯორციელისა
იყოს, არამედ ძალისა მისებრ
ცხოვრებისა წარუვალისა.

CD

მე წესსა მას ზედა ჭელქისედე-
კისა სსუა აღდ[209]გინებად
მღდელი და არა წესსა მას ზედა
ჭკრონისა თქუმად?

12. ჩამეთუ ცვალებასა თა-
ნა მღდლობისასა ჩანს იძულებ-
ით, [v] ჩამეთუ შჯულისადაცა
ცვალებად იქმნების,

13. ჰომელსა ზედა თქუმულ
არს ესე: სსუსა ნათესავისამან
დაიპყრა, რომლისაგანი არასა-
და საკურთხეველსა წარდგომილ
იყო.

14. წინადაწარ ჩანს, ჩამეთუ
სუდას ნათესავისაგან აღმოგუ-
ბრწყინდა უფალი ჩუენი, რომ-
ლისა ნათესავისა მღდლობი-
სათჳს არაა აწესნა შოსე.

15. ბა უმეტესადლა ცხად
არს, უკუეთუ მსგავსად ჭელ-
ქისედეკისა აღდგეს სსუა
მღდელთმოდღუარი,

16. ჰომელი არა შჯულისა
მისებრ მცნებისა ჯორციელისა
იყოს, არამედ ძალისა მისებრ
ცხოვრებისა წარუვალისა.

- AB. 12. ვითარმედ ჩამეთუ ლ,—ბ, შჯულისადაცა ლბ, ცვალებადცა შჯულისადაცა ლ.
13. ნათესავმან ლ, დაიპყრას ბ, რომლისაგან ბ, იყოს ლბ.
14. აღმოგუცენდა ლ, რომლისადაცა ლ, ნათესავისა მღდლობისადაცა ბ, არაა.
15. უმეტესადლა ლლ, მეღქიზედეკისა ზლ, მეღქიზედეკისა ლლ.
16. იყო ლლ, ცხოვრებისა ლლ, ცხოველისა ბ.
CD. 12. ცვალებასა] + მას ბ, სჯულისადაცა ბბ.
13. რომელსადაცა ბ, რომლისაგან ზბბბ.
14. აღმოგუწყინდა ბ, არა ბბ.
15. მსგავსდ ზ, მეღქიზედეკისა ბ.
16. სჯულისა ბბ, იყო ზბბ.

CD

AB

17. ჩამეთუ ეწამების: ყენ¹
ხარ მღდელ უკუნისამდე წესსა
მას ზედა ჭელქისედეკისა⁽¹⁾.

18. ჩამეთუ შეურაცხ იქმნე-
ბის პირველი იგი მცნებაა უძ-
ლურებისა მისისათჳს და ურგე-
ბებისა,

19. ჩამეთუ არარაა სრული
საქმე ქმნა შჯულმან; ხოლო
შემოსლვად უმჯობესისა სასო-
ებისა, რომლისაგან მივეახლე-
ბით ღმერთსა.

20. ბა რაოდენ არა თჳნიერ
ფიცისა, — ჩამეთუ რომელნიმე
თჳნიერ ფიცისა იყვნეს;

21. ხოლო ესე — ფიცით მის
მიერ, რომელმან-იგი ჰრქუა მას:
ფუცა უფალმან და არა შეინა-
ნოს; შენ ხარ მღდელ უკუნისამ-
დე წესსა მას ზედა ჭელქისედე-
კისა⁽²⁾, —

22. რსოდენისა და უმჯობე-
სისა აღთქუმისა იქმნა თავს-
მდე ზესუ.

17. ჩამეთუ ეწამების, ვი-
თარმედ: ყენ ხარ მღდელ უკუ-
ნისამდე წესსა მას ზედა ჭელქი-
სედეკისა.

18. ჩამეთუ შეურაცხებაა
იქმნების პირველისა მის მცნე-
ბისა უძლურებისა მისისათჳს
და ურგებობისა,

19. ჩამეთუ არარაა სრულ-
ყო შჯულმან; ხოლო შემოსლ-
ვად უმჯობესისა სასოებისა,
რომლისა მიერ მივეახლებით
ღმერთსა.

20. ბა რაოდენ-იგი არა
თჳნიერ ფიცისა, — ჩამეთუ რომ-
ელნიმე თჳნიერ ფიცისა არიან
მღდელ ყოფილ;

21. ხოლო ესე — ფიცით მის
მიერ, რომელმან-იგი ჰრქუა მას:
ფუცა უფალმან და არა შეინა-
ნოს; შენ ხარ მღდელ უკუნისამ-
დე წესსა მას ზედა ჭელქისედე-
კისა, —

22. რსოდენ უმჯობესისა აღ-
თქუმისა იქმნა თავს-მდე ზესუ.

- AB. 17. ჩამეთუ შენ ბ, მეღქიზედეკისა ლ, მეღქიზედეკისა ზბლ.
18. მისთჳს ბ, ურგებებისა] + მისისათჳს ლ.
19. არარაა] არა ლ, არაა ბ, უმჯობესისადაცა ლ, უმჯობესისა ბლ, მივეახ-
ლებით ლბ.
20. რაოდენ ბლ.
21. მეღქიზედეკისა ზლბლ.
22. უმჯობესისა ლლ.
CD. 17. მეღქიზედეკისა ბ.
19. სჯულმან ბბ.
20. რაოდენ-იგი ბბ.
21. ფიცით] ვიცით ბ, მეღქიზედეკისა ზ, მეღქიზედეკისა ბ.

¹ ბ-ში «ჩამეთუ» ჩამატებულია ნუსხურად.
(¹) ფსალ. 109,4. (²) ფსალ. 109,4.

AB

23. ბა რომელნიმე მრავალნი არიან მდღელად დადგინებულ სიკუდილისაგან დაყენებითა [v] დადგრომად.

24. ღოლო ამას წარუვალთ აქუს მდღელობა იგი უკუნისამდე.

25. სომლისაგანცა ცხოვრებად სრულად შემძლებელ არს მათა, რომელნი-იგი მოუვლენ მის მიერ ღმერთსა, მარადის ცხოველ არს მეოხად მათთვის.

26. ყ-ვე ესევეთარი -ჰგვანდა ჩუენდა მდღელთმოდლუარი: წმიდაჲ, უმანკოჲ, შეუგინებელი, განშორებული ცოდვითაგან და უმაღლესი ცათაჲ,

27. სომელსა არა უქმს დღითი დღედ, ვითარცა მდღელთმოდლუართა მათ, პირველად თვსთა ცოდვითათვს მსხუერპლისა შეწირვად და მერმე ერთსათვს, სოლო თავადმან ერთგზის ყო ესე, თავი თვსი შეწირა.

28. სამეთუ შჯულმან კაცნი დაადგინა მდღელად, რომელთა

AB. 23. არიან] იქმნეს ლ, დადგინებულად ლ, დადგომად ლ.

24. სოლო... უკუნისამდე] იგი უკუნისამდე... მდღელობაჲ ႠႡႠႠ, აქვს Ⴀ.

25. ცხოვრებად ႠႠ, სრულად] სულიერად ლ, მის მიერ მოუვლენ Ⴀ.

26. და უმანკოჲ Ⴀ, განშორებული ႠႠ, ცოდვისაგან ႠႠ, ცოდვითაგან ლ, და (2)]—ბ, უმაღლესი ႠႠ.

27. შეწირვად Ⴀ, და]—ბ.

CD. 23. იგი უკუე უმრავლესნი მდღელ-ქმნულ არიან სიკუდილისა მიერ და დაყენებულნი დადგრომად ႠႠ.

24. სოლო ამას საუკუნოდ გებისა მისისათვს მიუღებელად აქუს მდღელობაჲ იგი ႠႠ.

26. ცოდვითაგან ႠႠ, უმაღლესი Ⴀ.

28. სჯულმან ႠႠ, აღადგინა Ⴀ.

CD

23. ბა რომელნიმე მრავალნი არიან მდღელად დადგინებულნი სიკუდილისაგან დაყენებითა დადგრომად.

24. ღოლო ამას დადგრომისათვს მისისა უკუნისამდე წარუვალად აქუს მდღელობაჲ იგი,

25. [202] წინაჲცა ყოველთურთ ცხოვრებად [ႡႠ] შემძლებელ არს მათდა, რომელნი-იგი მის მიერ მოუვლებიან ღმერთსა, და სამარადისოდ ცხოველ არს მეოხად მათთვის.

26. სამეთუ შე-ვე ესევეთარი -ჰგვანდა ჩუენდა მდღელთმოდლუარი: წმიდაჲ, უმანკოჲ, შეუგინებელი, განშორებული ცოდვითაგან და უმაღლესი ცათაჲ,

27. სომელსა არ უქმს დღითი დღედ, ვითარცა მდღელთმოდლუართა მათ, პირველად თვსთა ცოდვითათვს მსხუერპლისა შეწირვად და მერმე ერთსათვს, რამეთუ თავადმან ერთგზის ყო ესე და თავი თვსი შეწირა.

28. სამეთუ შჯულმან კაცნი დაადგინა მდღელთმოდლურად,

AB

აქუნდა უძლურებაჲ, სოლო სიტყუამან მან ფიცისამან, რომელ-იგი შჯულისა შემდგომად იყო, — ძმ, უკუნისამდე განსრულებული.

8

1. ღოლო თავად თქუმულთა მათ ზედა ესე არს: Ⴀგვეითარი გვვის ჩუენ მდღელთმოდლუარი, რომელი დაჯდა საყდართა დიდებისათა [152] მარჯუენით ცათა შინა,

2. წმიდათა მსახური და კარვისა მის ჭეშმარიტისაჲ, რომელი აღაშენა უფალმან და არა კაცმან¹.

3. ყოველივე მდღელთმოდლუარი შეწირვად მსხუერპლისა და შესაწირავისა დადგინებულ არს, ვინაჲცა დადგინებულ არს, რაჲთა აქუნდეს უღირს მასცა, რაჲ-იგი შეწიროს თავისა თვსისა.

AB. 28. რომელი-იგი ბ, რჩულისა ბ, შემდგომად]—ღ.
8,1. მათ] მათ ႠႠ,—Ⴀ, ეგვეითარი] ესევეთარი Ⴀ, მარჯუენით საყდართა დიდებისათა ႠႠႠ.

2. ჭეშმარიტისა Ⴀ, ჭეშმარიტისაჲსა ბ, ჭეშმარიტებისაჲ Ⴀ, აღაშენა Ⴀ.

3. ყოველი ბ.

CD. 28. -იგი]—ႠႠ, სჯულისა ႠႠ.

8,1. მათ] მათ ႠႠ.

3. უღირს... აქუნდეს] საჭირო იყო ამისსაჲცა ქონებად რაჲმე ႠႠ, -იგი]—ႠႠ.

¹ სრულადაა დაწერილი Ⴀ-ში. ² «ზეცათა» Ⴀ-ში ჩამატებულია ზემოდან. ³ Ⴀ-ში ქვედა აშიაზე (43v) ამ მუხლის ტექსტს განმარტებად ასლავს: რიცხუთასა ბალაამ მისანმან წინასწარმეტყუელა.

24. პაელეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

რომელთა აქუნდა უძლურებაჲ, სოლო სიტყუამან ფიცისამან, რომელი-იგი შემდგომად შჯულისა იყო, — ძმ, უკუნისამდე განსრულებული.

8

1. ღოლო თავად თქუმულთა მათ ზედა ესე არს: Ⴀსევეითარი გვვის ჩუენ მდღელთმოდლუარი, რომელი დაჯდა მარჯუენით საყდართა დიდებისათა ზეცათა² შინა,

2. წმიდათა მსახური და კარვისა მის ჭეშმარიტისაჲ, რომელი აღაშენა უფალმან და არა კაცმან.

3. სამეთუ ყოველივე მდღელთმოდლუარი შეწირვად მსხუერპლისა და შესაწირავისა დადგინებულ არს, ვინაჲცა დადგინებულ არს, რაჲთა აქუნდეს უღირს მასცა, რაჲ-იგი შეწიროს თავისა თვსისათვს.

AB

4. ოცუთუთმცა იყო ქუეყანასა ზედა, არამცა იყო მდღელი ყოფითა მით შემწირველთადათა, მსგავსად შჯულისა რომელ შეიწირვოდეს მსხუერპლნი,

5. ჰომელნი-იგი სახედ და აჩრდილად ჰმსახურებდეს ზეცისაჲსა მის, ვითარცა-იგი ბრძანებაჲ მოიღო ჴოსე საქმესა მას კარვისასა და ჰრქუა: უხილე და ქმენ ყოველივე მსგავსად სახისა მის, რომელი გეჩუენა მთასა ზედა⁽¹⁾.

6. ღოღო აწ უკეთესსა მიიწია ესე მსახურებასა, ვითარცა-იგი არს უმჯობესისა აღთქუმისა შუა-მდგომელ, რომელ-იგი უმჯობესსა მას აღთქუმასა ზედა შჯულ-დებულ არს.

[v] (ჩავი 74)

7. ოცუთუთმცა პირველი იგი იყო უბიწო, არამცა მეორე-

CD

4. ქამეთუ უკუეთუმცა იყო ქუეყანასა ზედა, არამცა იყო მდღელი, ყოფითა მათ მდღელთა შემწირველთა, მსგავსად შჯულისა, მსხუერპლთა,

5. ჰომელნი-იგი სახედ და აჩრდილად ჰმსახურებენ [v] ზეცისაჲსა მის, ვითარცა-იგი ბრძანებაჲ მოიღო ჴოსე საქმესა მას კარვისასა, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: უხილე და ქმენ ყოველივე მსგავსად სახისა [ხ 210]სა მის, რომელი გიჩუენე შენ მთასა ზედა.

6. ღოღო აწ უმჯობესსა მიიწია მსახურებასა, ვითარცა-იგი არს უმჯობესისა აღთქუმისა შუა-მდგომელ, რომელი-იგი უმჯობესსა მას აღთქუმასა ზედა შჯულ-დებულ არს.

(74)

7. ქამეთუ უკუეთუმცა პირველი იგი იყო უბიწო, არაღარამ-

AB. 4. არამცა ლ, ყოფითაჲ მათ შემწირველთაჲ 4L7.

5. და (1)]—7, მსახურებდეს 4D, ზეცისაჲსა ლ, მის (1)] მას 4, მოსე] მოიღო D, ყოველი D, სახისა] ხატისა 7, რომელ D, გიჩუენე 4D7+შენ 47, მთასა]+ მას D.

6. უკეთესსა 47, უმეტესსა ლ, უკეთეს D, ესე]—4L7, უმჯობესისა 47, შოვა-მდგომელ CD, უმჯობესსა 47.

7. მეორისა ლ, მის]—D, იყო]—ლ.

CD. 4. მდღელ ლ, შემწირველთაჲ უხ-ტ-ღ, ყოფითა ...მსხუერპლთა] ყოფისაგან მდღელთა სჯულიერთა მსხუერპლთა შემწირველთაჲსა. ტ-ღ, სჯულ-ლისა ლ.

5. და (1)]—ლ, ჰმსახურებენ] ჰმსახრბენ უ.

6. შუა-მდგომელ ზ, სჯულ-დებულ ლ ტ-ღ.

¹ «წენ» ხ-ში ჩამატებულია ზემოდან.

(1) გამ. 25,40.

AB

საჲ მის საძიებელ იყო ადგილი,

8. ქამეთუ აბრალებს მათ და ეტყვს: უჲა ესერა დღენი მოვლენან, იტყვს უფალი, და აღვასრულო სახლსა მას ზედა უსრა-ჭლისასა და სახლსა მას ზედა უდადსა აღთქუმაჲ ახალი

9. ურა აღთქუმისა მისებრ, რომელ-იგი აღუთქუ მამათა მათთა დღესა მას, რომელსა უპყარ ჴელი მათი გამოყვანებაჲ მათა ქუეყანიტ ჴგვპტიტ, რამეთუ იგინი არა დაადგრეს შჯულსა ჩემსა, და მე შეურაცხ-ვეყენ იგინი, იტყვს უფალი.

10. ქამეთუ ესე არს აღთქუმაჲ, რომელი აღუთქუა სახლსა უსრაჭლისასა შემდგომად დღეთა ამათ, იტყვს უფალი: შივსცნე შჯულნი ჩემნი გონებათა მათთა, და გულთა მათთა გამოვ-წერნე იგინი; და ვიყო მე მათა ღმერთ, და იგინი იყვნენ ჩემდა ღმერთ.

AB. 8. მათ] მას 7L, მას (1)]—4L7, (2)—4D7.

9. აღუთქუა 4D, აღუთქუა 7, მათა ლ, დღესა ლ, უპყარ 4, იგინი (1)] იგი 7, დაადგრეს 4, რჩულსა 47, მე]—ლ, შეურაცხ-ვეყენე ზ47, უფალმან]+ყოველი (ყოველისა 7) მპყრობელმან 4L7.

10. აღუთქუ 7, ამათ] მრავალთა D, მისცნე ლ, გონებათა] გულთა 4, გულთა]+შიდა 7, მე]—ლ, ღმერთად 7.

CD. 8. მათ]—ლ.

9. სჯულსა ლ-ტ-ღ.

10. სჯულნი ლ-ტ-ღ, მათა] მათდა ტ-ღ, და (3)]—ლ.

¹ «და ეტყვს» ზ-ში სხვა ხელითაა ჩამატებული.

² «მათთა» ჩამატებულია ზემოდან ხ-ში.

AB

11. ბა არღარა ასწავებდეს კაცად-კაცადი მოქალაქესა თვსსა და კაცად-კაცადი ძმასა [153] თვსსა და პრქუას: «*იცანთ ღმერთი*», არამედ ყოველთა მიცოდნიან მე მცირითგან ვიდრე დიდამდე მათა.

12. სამეთუ ულხინო სიცრუეთა მათთა და უშჯულოებანი მათნი და ცოდვანი მათნი არღარა მოვიწესნენ მეგრე⁽¹⁾,

13. ჩაქამს-იგი თქუას «ახალი», დაძუელა პირველი იგი; ხოლო დაძუელებადი იგი და დაბერებადი მახლობელ არს განწყუნისა.

9

1. სამეთუ აქუნდა პირველსა მას შჯულსა სამართალი მსახურებათა წმიდა იგი სოფლითა;

2. ხარავი აღმართებულ იყო პირველი, რომელსა შინა სასანთლენი იგი და ტაბლად და დაგე-

AB. 11. არღა ჟ, არა ლ, ასწავებდენ ლ, ასწავებდებდეს ბ, კაცად-კაცადი (2) კაცადი ჟ, პრქუან ლ, იცან ჟღერთი უფალი ლ, მე]—ბ.

12. სიცრუეთა ჟღერ, და უშჯულოებანი]—ბ, მათნი]—ბ, (2)—ბ.

13. თქვს ჟღერ, დაძუელდა ჟ, იგი (3)]—ბ, და]—ლ, მახლობელ უმახლობელს] ჟ.

9,2. აღმართებულ ჟ, აღმართებული ბ, იყო]—ბ, პირველად ჟ, სასანთლე ლ, სასანთლენი ლ, რომელსა] + იგი ჟღერ.

CD. 11. და კაცად-კაცადი ძმასა თვსსა]—ბ, ძმასასა ლ, პრქუას ლ, თვსსა]—ლ, მათდამდე ლ, დიდამდე მათდა ბღ.

12. უსჯულოებანი ბღ.

9,1. სჯულსა ბღ, — ლ, მსოფლიო ბ.

2. და (2)]—ბ.

(1) იგრ. 31, 31—34.

CD

11. ბა არა ასწავებდეს კაცად-კაცადი მოქალაქესა თვსსა და კაცად-კაცადი ძმასა თვსსა და პრქუას: «*იცან უფალი*», რამეთუ ყოველთა მიცოდნიან მე მცირითგან მათით ვიდრე დიდამდე მათამდე.

12. სამეთუ ულხინო სიცრუეთა მათთა და უშჯულოებანი [203] მათნი და ცოდვანი მათნი არღარა მოვიწესნენ მეგრე,

13. ჩაქამს-იგი თქუას «ახალი», დაძუელა პირველი იგი; ხოლო დაძუელებადი იგი და დაბერებადი მახლობელ არს განწყუნისა.

9

1. [ბ] სამეთუ აქუნდა პირველსა მასცა სჯულსა სამართალი მსახურებათა წმიდა იგი სოფლითა;

2. სამეთუ კარავი შეიმზადა პირველი, რომელსა შინა იყო სასანთლე იგი და ტაბლად და

AB

ბა იგი პურისა, რომელსა ერქუა «*წმიდა*».

3. შერმე შემდგომად კრესაბმელი იგი კარვისა, რომელსა ერქუა «*წმიდა წმიდათა*».

4. აღმართსა აქუნდა სასაკუშველს და კიდობანი იგი შჯულისა, შემოსილი გარეთ და შინათ ოქროთა, რომელსა შინა იყო ტაკუკი ოქროსა, საესტ მანანათა, და კუერთხი იგი ლხინისი, რომელ განედლდა, [v] და ფიცარნი იგი შჯულისანი,

5. ზედა კერძო მისა ქერობინი დიდებისა, რომელი აგრილობდა სალხინებელსა მას; რომელთათვის არა არს აწ თითოეულად სიტყუად.

6. ბა ესე ესრეთ აღმართებულ იყო, გარეშესა მას კარავსა მარადის შევლენედ მდელნი და მსახურებასა მას აღასრულებედ.

7. ღოლო შინაგანსა მას ერთგზის წელიწადსა მდელთმოდგზის წელიწადსა მდელთ მოძღუარი იგი ხოლო შევიდის და არა თვნიერ სისხლისა, რომელ-

CD

დაგება იგი პურთა, რომელსა ერქუა «*წმიდა*».

3. ღოლო შემდგომად მეორე იგი კრესაბმელი კარვისა, რომელსა ერქუა «*წმიდა წმიდათა*».

4. აღმართსა აქუნდა სასაკუშველს და კიდობანი იგი შჯულისა, შემოსილი გარეთ და შინათ ოქროთა, რომელსა შინა იყო ტაკუკი იგი ოქროსა, საესტ მანანათა, და კუერთხი იგი ლხინისი, რომელი განედლდა, და ფიცარნი იგი შჯულისანი,

5. ღოლო ზედა კერძო მისა ქერობინი დიდებისა, რომელი აგრილობდა სალხინებელსა მას; რომელთათვის არა არს აწ თითოეულად სიტყუად.

6. ბა ესე რაჲ ესრეთ აღმართებულ იყო, პირველსა მას კარავსა მარადის შევლენედ მდელნი და მსახურებასა მას აღასრულებედ.

7. ღოლო შინაგანსა მას ერთგზის წელიწადსა მდელთმოდგზის წელიწადსა მდელთ მოძღუარი იგი ხოლო შევიდის და არა თვნიერ სისხლისა, რომელი-

AB. 3. კრესაბმელი ჟღ, ერქუა] პრქუან ჟღ. 4. ოქროსა (1)] ოქრო ჟღ, ოქროსა (1,2) ლ, აქუნდა] + და ბ, რჩული-

სა ჟღ, გარეთ ჟღ, ტაკუკი] + იგი ჟღ, საესტ]—ბ, რომელი ჟღ, განედლდა] განედლდა ლ, რჩულისანი ჟღ.

5. მისსა ჟღ, სიტყუა ლ.

6. ესრეთ ჟღ, გარეშესა ლ, შევლენედ მდელნი მარადის ლ, მას (2)]—ლ.

7. შინაგანსა ლ, შევიდეს მდელთ მოძღუარი იგი ხოლო ლ, არა] + ხოლო ლ, რომელი-იგი ბღ, შევიდის ლ.

CD. 3. მეორისა კრესაბმელისა კარავი ბღ.

4. სჯულსა ბღ, — ლ, მსოფლიო ბ.

5. მისსა ბღ. თითოეულად ბღ.

AB

-იგი შეწირის თავისა თვისისა-
თვს და ერისა უმეცრებისათვს.

8. ესე უწყებითა სულისა
წმიდისაჲთა, რამეთუ არღა გა-
მოჩინებულ იყო წმიდათა იგი
გზაჲ, რამეთუ პირველისაჲდა მის
აქუნდა წესი.

9. ძომელ-იგი იგავი იყო
ქამისა მის მოწვევანადისაჲ, რო-
მელსა შინა შესაწირავნი და
მსხუერპლნი შეიწირვოდეს, ვერ
შემძლებელ იყვნეს გულითად
სრულ-ყოფად შემწირველსა მას,

10. ღარნა საჭმელთა ზედა
ხოლო და სასუმელთა და თითო-
[154]-პირითა ბანითა და სამარ-
თალითა ჯორცთაჲთა ვიდრე ქა-
მადმდე განგებისა მის მოწვე-
ნისა.

(ძავი 7უ)

11. ძოლო ჭრისტჲ მოვიდა,
მღდელთმოდუარი იგი ყოფად-
თა მათ კეთილთაჲ, უფროესითა
მით და უსრულესითა კარვითა,
წელით უქმნელითა, ესე იგი არს,
არა ამის დაბადებულისაჲთა,

AB. 8. წმიდისათა ლ, წმიდისაჲთა] + იყო ბ, წმიდათაჲ 47, პირველისა მისლა ლ.

9. რომელი-იგი ლ, იგავ ლ, ქამისაჲ 47, ამის ბ, რომელსა შინა] რო-
მელ 47, შემწირველთა მათ ლ.

10. ხოლო ზედა 47, მათ ზედა ბ, და (2)] — ბ, თითო-პირისა ლ, სამართლი-
თა ლ, ქამადმდე ზ, ქამადმდე ლ, მოწვევანისა] მოწვევანადისა 47.

11. ქრისტე 47, ყოფადთაჲ ტ, ყოფილთაჲ 47, მით] — ლ, უსრულესი-
თა 47.

CD. 10. განგებისა მის მოწვევანადისა] განმართვისა ზედა-მღებარეთაჲსა ც-74.

11. იგი] — ზ, ყოფადთა] ყოფილთა ზ.

CD

-იგი შეწირის თავისა თვისისა-
თვს და ერისა უმეცრებისათვს.

8. ბა ესე უწყებითა სულისა
წმიდისაჲთა, [v] რამეთუ არღა
გამოჩინებულ იყო წმიდათა იგი
გზაჲ, არამედ პირველისა მისლა
კარვისაჲ აქუნდა წესი.

9. ძომელი-იგი იგავი იყო
ქამისა მის მოწვევანადისაჲ, რო-
მელსა შინა მსხუერპლნი და შე-
საწირავნი შეიწირვოდეს, რო-
მელნი ვერ შემძლებელ იყვნეს
გულითად სრულ-ყოფად შემ-
წირველთა მათ,

10. [ზ 211] გარნა საჭმელთა
ხოლო ზედა და სასუმელთა და
პირად-პირადთა ბანათა და სა-
მართალითა ჯორცთაჲთა ვიდრე
ქამადმდე განგებისა მის მოწვე-
ნადისა.

(7უ)

11. ძოლო ჭრისტე მოვიდა,
მღდელთმოდუარი იგი ყოფად-
თა მათ კეთილთაჲ, უფროესითა
მით და უსრულესითა კარვითა,
წელით უქმნელითა, ესე იგი არს,
არა ამის დაბადებულისაჲთა,

AB

12. ჭრცა სისხლითა ვაცთა
და ზუარაკთაჲთა, არამედ თვისი-
თა სისხლითა შევიდა ერთ-გზის
სიწმიდესა მას და საუკუნჲ გა-
მოქსნაჲ პოვა.

13. ძკუეთუ სისხლი იგი
ვაცთაჲ და კუროთაჲ და ნაცარი
იგი დიაკუულთაჲ, რომელი ეპკუ-
რებოდა შეგინებულთა მათ და
განსწმედდა მსგავსად ჯორცთა
მათ განსწმედისა,

14. ძაოლენ უფროეს სისხლ-
მან ჭრისტჲსმან [v], რომელ-
მან-იგი სულითა მით წმიდითა
საუკუნოდ შეწირა თავი თვისი
უბიწოდ ღმრთისა, განსწმედნეს
გონებანიცა თქუენნი მკუდარ-
თაგან საქმეთა მსახურებად
ღმრთისა ცხოველისა!

15. ბა ამისთვს ახლისა აღ-
თქუმისა შუა-მდგომელ არს,
რადთა სიკუდილი რად მოიწიოს
გამოსაქსრად პირველისა მის
შჯულისა გარდასრულთა, აღ-
თქუმაჲ იგი მოიღონ ჩინებულთა

CD

12. ჭრცა სისხლითა ვაცთა
და ზუარაკთაჲთა, არამედ თვისი-
თა სისხლითა შევიდა ერთ-გზის
სიწმიდესა მას და საუკუნოდ გა-
მოქსნაჲ პოვა.

13. ძამეთუ უკუეთუ სისხლი
იგი ვაცთა და ზუარაკთაჲ და ნა-
ცარი იგი დიაკუულთაჲ, რომელი
ეპკურებოდა შეგინებულთა მათ
და განსწმედდა მსგავსად ჯორც-
თა მათ განსწმედისა,

14. რაოლენ უფროეს სისხლ-
მან ჭრისტჲსმან, რომელმან-იგი
სულითა საუკუნოდ თავი თვისი
შეწირა უბიწოდ ღმრთისა, გან-
სწმედნეს გონებანი თქუენნი მკუ-
დართაგან საქმეთა მსახურებად
ღმრთისა ცხოველისა!

15. ბა ამისთვს ახლისა აღ-
თქუმისა შუა-მდგომელ არს,
რადთა სიკუდილი რად მოიწიოს
გამოსაქსრად პირველისა მის
შჯულისა გარდა[204]სრულთა,
აღთქუმაჲ იგი მოიღონ ჩინე-

- AB. 12. ვაცთაჲთა ბ, ერთ-გზის] + და ლ, საუკუნოდ 47.
13. ვაცთა 47, კუროთაჲ] ზუარაკთაჲ 47, დიაკუულთაჲ ლ, რომელ 47,
და (3)] — ბ, განსწმედს 47, განსწმედისათა ბ.
14. რავდენ 47, სისხლი (+იგი ლ) ქრისტესი (ქრისტესი ლ), რომელ-იგი
47, მით] — ლ, გონებანი ლ.
15. აღთქუმისა ახლისა 47, შოვა (შუა ლ)-მდგომელ ტ, რადთა] ვითარ-
ცა 4, რამეთუ ლ, რად] და ლ, გამოქსრად ლ, რჩულისა ლ, გარდასრულ-
თაჲ 4, გარდასრულთაჲ ლ, საუკუნოდ 47.

CD. 12. პოა ზ.

13. დიაკუულთაჲ ზ.

14. რავდენ ზ-74, რომელმან + იგი] რომელნი-იგი ბ.

15. შუა-მდგომელ ზ, სიკუდილითა ბ, საკუდილი რად იქმნეს გამოსაქსნელ
ც-74, რჩულისა ზ, სჯულისა ბ, აღთქუმისა გარდასრულთა ც-74, იგი] —
ც-74, მიიღონ ც-74, მათ] — ც-74, მის (2)] — ზ.

AB

მათ საუკუნისა მის მკვდრობისათა.

16. სადა-იგი წიგნის წერაჲ არს, სიკუდილი უნებლიად ზედა-აც წიგნის მწერალსა მას,

17. სამეთუ წიგნი დაწერილი შემდგომად მკუდართა მტკიცე არს; უკუეთუ არა, ვერსადა მტკიცე არს, ვიდრე ცოცხალდა არს წიგნის მწერალი იგი.

18. სომლისაგან არცა პირველი იგი თვნიერ სისხლისა განახლდებოდა.

19. სამეთუ ითქუნეს ყოველნი იგი მცნებანი მსგავსად შჯულისა შოსმს მიერ ყოვლისა მიმართ ერისა, ვითარმედ მოიღის სისხლი იგი ზუარაკ[155]-თაჲ და ვაცთაჲ წყალსა თანა მატყლითა მეწამულითა და უსუპითა, მას წიგნსა და ყოველსა ერსა აპკურის

20. ბა თქვს: ესე სისხლი აღთქუმისაჲ, რომელი გამცნო თქუენ ღმერთმან⁽¹⁾.

AB. 16. უნებლიათ ლ, უნებლიად ლ.

17. მკუდართა შემდგომად ლ, შემდგომად ლ + და ლ, მტკიცე ლ.

18. განახლდებოდა გამართლდებოდა ლ, განწმინდებოდა ლ.

19. შჯულისა + მის ბ, რჩულისა ლ, მოსეს ზღღ, მოიღეს ლ, ზუარაკთა ლ.

20. აღთქუმისაჲ ლ, რომელი ლ.

CD. 16. უნებლიად ლ, უნებლად ლ.

19. სჯულისა ლ, მასვე მას ზღღ.

CD

ბულთა მათ საუკუნოვსა მის მკვდრობისათა.

16. სამეთუ სადა-იგი წიგნის წერაჲ არს, სიკუდილი უნებლიად ზედა-აც წიგნის მწერალსა მას,

17. სამეთუ ანდერძი დაწერილი მკუდართა შემდგომად მტკიცე არს; უკუეთუ არა, ვერსადა მტკიცე არს, ვიდრე ცოცხალდა არს ანდერძის მწერალი იგი.

18. ღინაჲცა არცა პირველი იგი [ზვ] თვნიერ სისხლისა განახლდებოდა.

19. სამეთუ ითქუნეს ყოველნი იგი მცნებანი მსგავსად შჯულისა შოსეს მიერ ყოვლისა მიმართ ერისა, მოიღის სისხლი იგი ზუარაკთა და ვაცთაჲ წყალსა თანა მატყლითა მეწამულითა და უსუპითა, თვთ მასვე წიგნსა და ყოველსა ერსა აპკურის

20. ბა თქვს: ესე სისხლი აღთქუმისაჲ, რომელი გამცნო თქუენ ღმერთმან.

CD

AB

21. ბუთ მას კარავსა და ყოველსა მას ჭურჭელსა სამსახურებელსა ეგრევე მსგავსად სისხლი ასხურის.

22. ბა ყოველივე იგი სისხლითა განწმინდებოდა მსგავსად შჯულისა მის, და თვნიერ სისხლისა დათხევისა არა იყო მოტევებაჲ.

23. ლ უკუეთუ სახენი იგი ზეცისათანი ამით განწმინდებოდა, არამედ იგი ზეცისანი უმჯობესითა მსხუერპლითა არიან ამათსა.

24. სამეთუ არა ჭელით ქმნულთა სიწმიდითა შევიდა ჭრისტე სახედ ჭეშმარიტთა მათ, არამედ თვთ მათ ცათა, აწვე ჩუენებად პირსა ღმრთისასა ჩუენთს,

25. ლ თუ რაჲთა მრავალ-გზის შეწიროს თავი თვსი, ვითარცა-იგი მღვდელთმოდლუარი შევიდის წელიწადსა ერთ-გზის სიწმიდესა მას სისხლითა სხვსაჲთა;

26. [ვ] ლ უკუეთუ ჯერ-ვიდრე-მე -იყო მისა ვნებაჲ მრავალ-

21. ბუთ მას კარავსა და ყოველსა მას ჭურჭელსა სამსახურებელსა ეგრევე მსგავსად სისხლი ასხურის.

22. ბა კნინლა ყოველივე იგი სისხლითა განწმინდებოდა მსგავსად შჯულისა მის, და თვნიერ სისხლის დათხევისა არა იყო მოტევებაჲ.

23. საჭირო არს უკუე, ვინაჲთგან სახენი იგი ზეცისათანი ამით განწმინდებოდა, რაჲთა ზეცისანი იგი ამათსა უმჯობესითა მსხუერპლითა განწმინდენ.

24. სამეთუ არა ჭელით ქმნულთა სიწმიდითა შევიდა ჭრისტე სახედ ჭეშმარიტთა მათ, არამედ თვთ მათ ცათა, აწვე ჩუენებად პირსა ღმრთისასა [ვ] ჩუენთს,

25. ლ რაჲთა მრავალ-გზის შეწიროს თავი თვსი, ვითარცა-იგი მღვდელთმოდლუარი იგი შევიდის წელიწადსა ერთ-გზის სიწმიდესა მას სისხლითა სხვსაჲთა;

26. ლ უკუეთუ ჯერ-ვიდრე-მე -იყო მისა მრავალ-გზის ვნე-

AB. 21. ჭურჭელსა ლ, სამსახურებელსა ლ, ეგრეცა ლ, ეგრე ლ, მსგავსად ლ სახედ ლ, ასხურის აპკურის ლ, ასხურის ლ.

22. განწმინდებოდა ლ, რჩულისა ლ, სისხლის ლ.

23. უკუე ლ, ზეცათანი ლ, განწმინდებოდა ლ, მათსა ლ.

24. ჭრისტე ლ, სახედ ჭეშმარიტთა მათ-ღ, ჩუენებად აწვე ლ.

25. მოძლუარი + იგი ლ.

26. უკუე + თუ ლ, ჯერ-ვინაჲმე-იყო ბ, ვნებად ბ, სოფლისა ბ.

CD. 21. ეგრევე ლ, ეგრევე მსგავსად-ღ-ღ.

22. ლ ყოველივე ლ, განწმინდებოდა ლ, განწმინდებოდა ლ, სჯულისა ლ-ღ.

26. მისა ლ, შეურაცხის-ყოფად ლ.

(1) გამ. 24,8.

AB

გზის სოფლის დაბადებითგან; ხოლო აწ ერთ-გზის აღსასრულ ქამთასა შეურაცხის-ყოფად ცოდვათა მსხუერპლითა თვისითა გამოჩნდა.

27. ბა ვითარცა-იგი წინა-უც კაცთა ერთ-გზის სიკუდილი და მისა შემდგომად საშჯელი,

28. ჴგრეცა ჴრისტე ერთ-გზის შეიწირა მრავალთათვის აღსაწოცელად ცოდვათა, ხოლო მეორედ თვნიერ ცოდვისა გამოეცხადოს, რომელნი-იგი მოელიან მას მაცხოვრად სარწმუნოებით.

10

1. ქამეთუ აჩრდილი აქუნდა შჯულსა მერმეთა მათ კეთილთაჲ, არა თვთ იგი ხატი საქმეთაჲ მათ წლითი წლად მსხუერპლსა შესწირვენ სამარადისოდ, ვერსადა შემძლებელ იყო იგი შემწირველთა მათ განსრულებად.

AB. 27. მისსა ლ, სარჩელი ჴ.

28. ეგრეთცა ჴ, ქრისტე ჴლ, ერთ-გზის]—ბ, შეიწირა]+თავი თვისი ბ, აღსაწოცელად] აწოცად ლ, აღწოცად ჴ, თვნიერად ლ.

10,1. აჩდილი ლ, რჩულსა ჴ, მერმეთაჲ ბ, არა]+თუ ბ, მათ (1)]—ბ, შესწირვედ ლლ, იგი (2)]—ბ.

CD. 27. მისსა ჴლ-ბ, სასჯელი ბ-ლ.

28. ეგრეთცა ჴ, ქრისტე ჴ, აღწოცად ბ-ლ.

10,1. სჯულსა ბ-ლ, მერმეთა] ყოფადთა ბ-ლ, არა]+თუ ბ-ლ, მათვე მსხუერპლთა ბ-ლ, შესწირვიდეს ბ, იგინი]—ლ, იგინი... განსრულებად] სრულ-ყოფად მათდა, რომელთათვის შეიწირვოდეს ბ-ლ.

CD

ბად სოფლის დაბადებითგან; ხოლო აწ ერთ-გზის აღსასრულსა ქამთასა შეურაცხის-ყოფად ცოდვათა მსხუერპლითა თვისითა გამოჩნდა.

27. [ლ 212] ბა ვითარცა-იგი წინა-უც კაცთა ერთ-გზის სიკუდილი და მისა შემდგომად საშჯელი,

28. ჴგრეცა ჴრისტე ერთ-გზის შეიწირა მრავალთათვის აწოცად ცოდვათა, ხოლო მეორედ თვნიერ ცოდვათა გამოეცხადოს, რომელნი-იგი მოელიან მას მაცხოვრად.

10

1. ქამეთუ აჩრდილი აქუნდა შჯულსა მერმეთა მათ კეთილთაჲ, არა თვთ იგი ხატი საქმეთაჲ მათ წლითი წლად მსხუერპლთა მათ, რომელთა შესწირვედ სამარადისოდ, ვერსადა შემძლებელ იყვნეს იგინი შემწირველთა მათ განსრულებად.

AB

2. ბაქუეთუ არა, და-ვიდრემეცა -სცხრეს შეწირვისაგან ამისთვის, რამეთუ არცა-მცა ერთი რაჲ იქვ აქუნდა ცოდვათაჲ შემწირველთა მათ, ერთვე-მცა განწმედილ იყვნეს,

3. [156] ტრამედ მას შინა კუალად მოწსენებაჲ ცოდვათაჲ წლითი წლად,

4. ქამეთუ ვერ შემძლებელ არს სისხლი ვაცთაჲ და კუროთაჲ აწოცად ცოდვათა.

(მაგი 7)

5. ტმისთვს შემო-რაჲ-ვალს სოფლად, იტყვს: ყესაწირავი და მსხუერპლი არა გთნდა, ხოლო ჴორცნი დამამტკიცენ მე.

6. საკუერთხი ცოდვათათვის არა ითხოვე.

7. შაშინ ვთქუ: ჴსერა მოვალ, თავსა წიგნთასა წერილ არს ჩემთვს ყოფად, ღმერთო, ნებისა შენისა⁽¹⁾.

AB. 2. უკუეთუმცა არასადა დასცხრეს (დასცხრა ბ) ლლ, ამისთვის] ამის ბ, რაჲ]—ლ, შემწირველთაჲ ბ, განწმედილ] შემწირველ ლ.

4. სისხლი]+იგი ბ, აღწოცად ლლ, ცოდვათაჲ ლ.

5. შემო-რაჲ-ჴავს ლ.

6. საკუერთხი ლ, ვითხოვე ლლ, ითხოვე ჴ.

7. მოვალს ჴ, წიგნთასა ჴ, ღმერთო] უფალო ბ, ნებისა შენისა, ღმერთო ლ, შენისაჲ ჴ.

CD. 2. არა]—ლ-ბ, და ესე თუმცა არა, არამცა (არამც ბ) დასცხრესა შესაწირავნი იგი, არცა ერთისადა იქვსა ჴონებითა ცოდვათათვის ერთ-გზის განწმედილთა მათ ბ-ლ.

4. კუროთაჲ] ჴუარაკთაჲ ბ-ლ, აღწოცად ბ-ლ.

5. დამამტკიცენ ლ.

6. საკუერთხები ბ, ცოდვისათვის ჴ, ინებე] ითხოვე ჴ.

⁽¹⁾ ფსალ. 39,7—9.

CD

2. ბაქუეთუმცა [არა], არა-სადა დასცხრეს შეწირვისაგან, ვინაჲთგან არცა ერთი-მცა რაჲ იქვ აქუნდა ცოდვათაჲ შემწირველთა მათ ერთ-გზის განწმედილთა,

3. ტრამედ მათ შინა კუალად მოწსენებაჲ ცოდვათაჲ წლითი წლად,

4. ქამეთუ ვერ შემძლებელ არს სისხლი ვაცთაჲ და კუროთაჲ აწოცად ცოდვათა.

(7)

5. [205] ტმისთვს შემო-რაჲ-ვალს სოფლად, იტყვს: ყესაწირავი და მსხუერპლი არა გთნდა, ხოლო ჴორცნი დამამტკიცენ მე.

6. საკუერთხი ცოდვათათვის არა ინებე.

7. შაშინ ვთქუ: ჴსერა მოვალ, თავსა წიგნთასა წერილ არს ჩემთვს ყოფად, ღმერთო ჩემო, ნებისა შენისა.

AB

8. ზემო კერძო იტყვს, ვითარმედ: შსხუერპლი შესაწირავი და საკუერთხი ცოდვათათვს არა ინებე, არცა სათნო-იყავ, რომელ-იგი შჯულისა მისებრ შეიწირვოდეს,

9. შაშინ თქუა: უსერა მოვალ ყოფად ნებისა შენისა, აღიღებს პირველსა მას, რაათა მეორე იგი დაამტკიცოს.

10. ჰომლისა ნებითა ჩუენ განწმედილ ვართ შეწირვითა მით ჯორცთათა უესუ ქრისტესითა ერთ-გზის.

11. ბა ყოველივე იგი [v] მდღელი დგან დღითი დღედ მსახურებასა მას და მასვე მსხუერპლსა შესწირავნ მრავალ-გზის, რომელნი არასადა შემძლებელ არიან აღჟოცად ცოდვათა.

12. ღოლო თავადმან ერთ-გზის შეწირა მსხუერპლი სამარადისოდ და დაჯდა იგი მარჯუენით ღმრთისა

13. ბა მიერითგან მოელის, ვიდრემდის დაისხნენ მტერნი მისნი ქუეშე ფერჯთა მისთა.

AB. 8. და არცა ლ, რომელი-იგი ბუ, რჩულსა უ, შეიწირვიან ღლბუ.

9. მოვალს ლუ, აღიღებს უ, პირველსა] + ვე ლ, დაემტკიცოს ბ.

10. შესაწირავითა ლ, ჯორცთა ღუ, ქრისტესითა ღბ.

11. ყოველი უ, იგი]—ლ, მდღელი დგან] მდღელიდგან ღლბუ, ღლმდ ღ, მსხუერპლსა ლ, აჟოცად ღლბუ.

13. ამიერითგან ლბუ, ვიდრემდე ღლუ, დაისხნეს ღლბუ, მისნი]—ღლუ, ქუეშე ღლ.

CD. 8. და (2)]—ღლუ, სჯულისა ღღლუ.

9. მოვალ]—ღ, ესერა მოვალ]—ღ, აღიღებს უ, აღიღებს ღღლუ.

11. აღჟოცად ღ.

13. დაისხნეს ღღ.

CD

8. ზემო კერძო იტყვს, ვითარმედ: შსხუერპლი და შესაწირავი და საკუერთხი, და ცოდვათათვს არა ინებე, არცა სათნო-იყავ, რომელნი-იგი მსგავსად შჯულისა შეიწირვიან,

9. შაშინ თქუა: უსერა მოვალ ყოფად ნებისა შენისა, აღიღებს პირველსა მას, რაათა მეორე იგი დაამტკიცოს.

10. ჰომლისა ნებითა ჩუენ განწმედილ ვართ [ხვ] შესაწირავითა მით ჯორცთა უესუ ქრისტესითა ერთ-გზის.

11. ბა ყოველი იგი მდღელი დგან დღითი დღედ მსახურებასა მას და მათვე მსხუერპლთა შესწირავნ მრავალ-გზის, რომელნი-იგი არასადა შემძლებელ არიან აჟოცად ცოდვათა.

12. ღოლო თავადმან ერთ-გზის შეწირა მსხუერპლი ცოდვათათვს სამარადისოდ და დაჯდა იგი მარჯუენით ღმრთისა

13. ბა მიერითგან მოელის, ვიდრემდის დაისხნენ მტერნი მისნი ქუეშე ფერჯთა მისთა.

CD

AB

14. ჰამეთუ ერთი მსხუერპლი სრულ იქმნა სამარადისოდ განწმედილთა მათთვს,

15. ღოლო მეწამების ჩუენ სულიცა წმიდაა, რამეთუ შემდგომად სიტყვსა ამის,

16. უითარმედ: უსე არს აღთქუმა ჩემი, რომელი აღუთქუა მათ შემდგომად ღლეთა ამათ, იტყვს უფალი: შივსცნე შჯულნი ჩემნი გონებათა მათთა, და გულთა მათთა გამოვწერნე იგინი

17. ბა უშჯულოებანი და ცოდვანი მათნი არღარა მოვიქსენენ(!).

18. სადა უკუე მოტევებაა არს ამათი, არღარა ჯამს მსხუერპლი ცოდვათათვს.

[157] (ღავი ყ, მე-უზ-გან)

19. ლუაქუს უკუე, მმანო, კადნიერებაა შესლვად სიწმიდეთა მათ სისხლითა უესუესითა,

AB. 14. ერთ ბ, სრული ლ, ქმნა ბ.

15. სული ლბუ, წმიდაა ღ, მის ღ.

16. რომელ ღლბუ, აღუთქუ ღბუ, ამათ] მათ ღლბუ, რჩულნი ღ, გულთა მათთა და გონებათა მათთა ღლ, და გულთა მათთა]—ბ.

17. უშჯულოებანი] + მათნი ბ, ურჩულოებანი ღ, მათნი] მათ ბ, არღა ლ.

18. არს] + არს ღ, არღა ლ, ცოდვათა მათთათვს ლ.

(სათ.) მე-უზ-გან]—ღლ.

19. სიწმიდესა ბ, მათ]—ბ.

CD. 15. წმიდაა ღ.

16. მათა] მათდა ღღლუ, სჯულნი ღღლუ, ზედა]—ღღლუ.

17. ურჩულოებანი ზ, უსჯულოებანი ღღლუ.

19. შესლვად... სისხლითა] შესავალისა მიმართ წმიდათაჲსა სისხლითა ღღლუ.

(!) იერ. 31,33—34.

(*)

19. ლუაქუს უკუე, მმანო, კადნიერებაა შესლვად სიწმიდეთა მათ სისხლითა უესუესითა,

AB

20. ჰომელ-იგი განგვასლა ჩუენ გზაჲ ახალი და ცხოველი კრეტსაბმელითა მით, ესე იგი არს ჯორცთა მისითა,

21. ნა მღდელთმოძღუარი დიდი სახლსა შინა ღმრთისასა,

22. შოუქდეთ მას ჭეშმარი-
ტითა გულითა და განსრულებუ-
ლითა სარწმუნოებითა, სხურე-
ბულნი გულითა იჭვსაგან ბო-
როტისა

23. ნა განბანილნი გუამითა წყლითა წმიდითა, შევიკრძა-
ლოთ აღსაარებაჲ იგი სასოებისა
საჲ მართლ,

(ნავე 78)

რამეთუ სარწმუნო არს, რო-
მელმან-იგი აღგვთქუა.

24. ნა განვიცდიდეთ ურ-
თიერთას აღბაძვებად სიყუარუ-
ლისა და კეთილთა საქმეთა.

25. ჩუ დაუტევებთ შესაკრე-
ბელსა თვსსა, ვითარცა-იგი ჩუე-
ულებაჲ არს ვიეთიმე, არამედ

CD

20. ჰომელ-იგი განგვასლა ჩუენ გზაჲ ახალი და ცხოველი კრეტსაბმელითა მით, ესე იგი არს ჯორცთა მისითა,

21. ნა მღდელთმოძღუარი დიდი სახლსა შინა ღმრთისასა,

22. შოუქდეთ მას ჭეშმარი-
ტითა გულითა, გულ-სავესებითა
სარწმუნოებისაჲთა, სხურებულ-
ნი გულითა იჭვსაგან ბოროტისა

23. ნა განბანილნი გუამითა წყლითა წმიდითა, შევიკრძა-
ლოთ აღსაარებაჲ იგი სასოებისაჲ
მოუდრეკელად, [ხ 213] რამეთუ
სარწმუნო არს, რომელმან-იგი
აღმითქუა.

(78)

24. ნა განვიცდიდეთ ურთი-
ერთარს აღბაძვებად სიყუარულ-
სა და კეთილთა საქმეთა.

25. ჩუ დაუტევებთ შესაკრე-
ბელსა თვსსა, ვითარცა-იგი ჩუ-
ეულებაჲ არს ვიეთიმე, არამედ

AB. 20. განგვასლა ო, ჩუენ]—ტ, კრეტსაბმელითა ო.

21. მოძღუარი] მოღუარი ო, შინა]—ო.

22. და]—ო, და (2)]—ტ.

23. მართლ ო, სარწმუნო ო.

24. განვიცდიდეთ ო, სიყუარისაჲ ო, სიყუარულსა ო, კეთილისა საქმისა ო.

25. თვსსა] თქუნსა ო, და]—ო, ხედავთ ო, დღესა (დღესა ო) მას ო.

CD. 20. ცხოველი ო.

22. გულითა] გონებითა ო.

23. აღსაარებაჲ ო, მიუდრეკელად ო, აღმითქუა] + ჩუენ ო.

24. განვიცადეთ ო, ურთიერთას ო, სიყუარულისა ო.

25. ნუ... დღესა]—ო, დაუტეობთ ო, რავედენ-ესე ო, ვხედავთ ო, ჰხე-
დავთ ო.

CD

AB

ნუგეშინის-სცემდით და [v] ესო-
დენ უფროჲს, ვითარცა-იგი ჰხე-
დავთ მოასლებულსა მას დღესა.

26. ჩამეთუ ნებსით შეცო-
დებათა მათ ჩუენთათჲს, შემდ-
გომად მოღებისა მის ცნობისა
ჭეშმარიტისა, არღარა ცოდვა-
თათჲს მოაკლდების მსხუერპლი,

27. ტრამედ საშინელი რაჲმე
მოლოდებაჲ საშჯელისაჲ და ცე-
ცხლისა შური შეშჯამდეს მტერ-
თა მათ.

28. ნა რომელმან შეურაცხ-
ყოს შჯული შოსჲსი, თვნიერ
წყალობისა, ორითა ანუ სამითა
მოწამითა, მოკუდების,

29. ჩაოდენ უძვრცისა
ტანჯვისა ღირს არს, რომელმან
ძმ ღმრთისაჲ შეურაცხ-ყოს და
სისხლი იგი აღთქუმისაჲ არა-
ღირსად შეპრაცხოს, რომლითა-
იგი განწმედილ იყო, და სული
იგი მადლისაჲ აგინა?

30. ჩამეთუ ვიცით, რომელ-
მან-იგი თქუა: ჩემი არს შურის-
გებაჲ, და მე მივაგო, იტყვს
უფალი. ნა მერმე იტყვს, რამე-

ნუგეშინის-სცემდით და ესოდენ
უფროჲს, რაოდენ-ესე ხედავთ
მოასლებულსა მას დღესა.

26. ჩამეთუ ნებსით შეცო-
დებათა ჩუენთათჲს, შემდგომად
მოღებისა მის ცნობისა ჭეშმარი-
ტებისა, არღარა ცოდვათათჲს
მოაკლდების მსხუერპლი,

27. ტრამედ საშინელი რაჲმე
მოლოდებაჲ საშჯელისაჲ და ცე-
ცხლისა შური შეშჯამდეს მტერ-
თა მათ.

28. [206] ოკუეთუ ვინმე
შეურაცხ-ყოს შჯული შოსჲსი,
თვნიერ წყალობისა, ორითა ანუ
სამითა მოწამითა, მოკუდების,

29. ჩაოდენ ჰგონებთ უძვ-
რცისა ტანჯვისა ღირს-ყოფად,
რომელმან ძე ღმრთისაჲ დათრ-
გუნოს და სისხლი იგი აღთქუ-
მისაჲ არა-ღირსად შეპრაცხოს,
რომლითა განწმინდა, და სული
იგი მადლისაჲ აგინა?

30. ჩამეთუ ვიცით, რო-
მელმან-იგი თქუა: ჩემი არს შუ-
რის-გებაჲ, და მე მივაგო, იტყვს
უფალი. ნა კუალად იტყვს, რა-

AB. 26. ნებსით ო, შეცოდებულთა ო, მათ]—ო.

27. სარჩელისაჲ ო, ცეცხლისაჲ ო, შესჯამდეს ო, შეშჯამს ო.

28. რჩული ო, მოსესი ო, ანუ] გინა ო, სამი მოწმით ო, მოწმითა ო, მოკუ-
დის ო, მოკუდეს ო.

29. რავედენ ო, უძვრცისა ო, უფროჲსი ო, უპურესისა ო, ტანჯვისა] სა-
ტანჯველი ო, არს]—ო.

30. რომელმან-იგი] რომელი ო, და]—ო, მივაგო] + მათ ო.

CD. 26. ნებსით ო, ჭეშმარიტისა ო, მოაკლდების] დაგვითების ო.

27. სასჯელისაჲ ო, შჯული ო, სჯული ო, სჯული ო.

28. შეურაცხ-ყოს ო, სჯული ო, სჯული ო.

29. რავედენ ო, ძმ ო, შეპრაცხოს ო.

AB

თუ: ლანიკითხოს უფალმან ერი თვისი⁽¹⁾.

31. საშინელ არს შევრდომაჲ ჯელთა ღმრთისა ცხოველისათა.

[158] (ჩავი 77)

32. შოიქსენებდით პირველ-თა მათ დღეთა, რომელთა-იგი შინა ნათელ-იღეთ და მრავალი ღუაწლი დაითმინეთ ვნებათაჲ,

33. ესე არს, ყუედრებათა და ჭირთა შინა სოფლის სახილველ იქმნენით და ესე არს, რამეთუ ეზიარენით თქუენ მათ, რომელნი-იგი ამათ შინა იქცეოდეს;

34. ზა რამეთუ პყრობილთა-ცა მათ სწყალობდით, და იავა-რის-ყოფაჲ იგი ნაყოფთა თქუენთაჲ სიხარულად შეჰრაცხეთ; იცით, რამეთუ გაქუს თავისა თქუენისა უმჯობესი ნაყოფი და საუკუნჲ დამარხული ცათა შინა.

35. ნუ განიშორებთ გან-ცხადებულებასა მაგას თქუენსა, რომელსა აქუს დიდი სასყიდლისა მოგებაჲ.

CD

მეთუ: ლანიკითხოს უფალმან ერი თვისი.

31. საშინელ არს შევრდომაჲ ჯელთა ღმრთისა ცხოველისათა.

(77)

32. შოიქსენებდით პირ-ველთა მათ დღეთა, რომელთა-იგი შინა ნათელ-იღეთ და მრავალი ღუაწლი დაითმინეთ ვნებათაჲ,

33. ესე არს, ყუედრებათა და ჭირთა შინა სოფლის სახილველ იქმნენით და ესე, რამეთუ ეზიარენით მათ, რომელნი-იგი მათ შინა იქცეოდეს;

34. ჩამეთუ კრულებათა მათ ჩემთათჳს გელმოდა, და იავა-რის-ყოფაჲ იგი მონაგებთა თქუენთაჲ სიხარულით შეიწყნარეთ; [ხv] უწყით, რამეთუ გაქუს თავისა თქუენისა საუნჯე უმჯობესი, ცათა შინა დადგრომილი.

35. ნუ განიშორებთ განცხადებულებასა მაგას თქუენსა, რომელსა აქუს დიდი სასყიდლის მოგებაჲ.

AB. 31. ღმრთისათა ო, ცხოველისათა]—ბ.

32. რომელთა შინა იგი ღლ, -იგი]—ბ, ღუაწლი]—ლ.

33. ესე (1)] + იგი ღლ, რამეთუ]—ბ, ამათ] ამას ღლ.

34. პყრობილთა მათცა ღ, სწყალობდით პყრობილთაცა ბ, მათ]—ბ, უმჯობესი ღ, ნაყოფი უმჯობესი (უმჯობესი ღ) ღლ, დამარხული ცათა შინა]—ღლ, საუკუნჲ დამარხული] განმზადებული საუკუნჲ ბ, დამარხული] განმზადებული ღ.

35. და ნუ ღ, განიშორებთ ღლბ, სასყიდლის ღლ, სასყიდელი მოგებად ბ.

CD. 33. ესე არს] რომელთა ო-ღ, იქმნენით... ეზიარენით მათ] ქმნითა და რომელიმე ესრეთ მყოფთა მათ თანა ზიარებითა ო-ღ.

34. და რამეთუ ო-ღ.

(1) II შკ. 32,35—36.

AB

36. ჩამეთუ მოთმინებაჲ გიჲს თქუენ, რაათა ნებაჲ ღმრთისაჲ ჰყოთ და მოიღოთ თქუენ აღნათქუემი იგი.

37. შცირედლა, წუთერთ, მომავალი იგი მოვიდეს და არა ყოვნოს.

38. ღოლო მართალი იგი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს; და უკუეთუ იჯმნეთ მისგან, არა სთნავს [v] სულსა ჩემსა⁽¹⁾.

39. ღოლო ჩუენ არა ვართ ჯმნულებისანი მის წარსაწყმედელად, არამედ სარწმუნოებისანი შესაწევნელად სულისა.

II (ჩავი 77. საკითხავი 3)

1. ზრს სარწმუნოებაჲ მოსავთა მათ ძალ, საქმეთა მამხილებელ არა-ხილულთა.

2. ჩამეთუ ამას შინა იწამნეს მოხუცებულნი.

3. სარწმუნოებითა გვცნობიეს დამყარებად საუკუნენი სიტყვთა ღმრთისაჲთა, არა-სა-ჩინოვსაგან ხილულად შექმნულისა.

AB. 37. წუთერთ] + და ბ.

38. ცხოვნდეს ღლ, ცხოვნდეს ღ.

39. ჯმნულებისანი ბ.

(სათ.) 3]—ღ.

11,1. მოსავთაჲ ღ.

2. რამეთუ] რაათა ბ, ამას] მას ბ.

3. სარწმუნოებით ღ, შექმნულისა ბ, შექმნულს ღ.

CD. 37. და (1)]—ბ-ღ.

38. ღოლო] რამეთუ ღ, ცხოვნდეს ზბ, იჯმნათ ო.

39. სულისა] ღმრთისა ღ.

11,1. მოსავთა] მოსალოდებელთა ღ, ძალ] გუამ ღ.

(1) ამაჲ. 2,3—4.

25. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

CD

36. ჩამეთუ მოთმინებაჲ გიჲს თქუენ, რაათა ნებაჲ ღმრთისაჲ ჰყოთ და მოიღოთ აღნათქუემი იგი.

37. ჩამეთუ მცირედ, წუთ-ერთლა, და მომავალი იგი მოვიდეს და არა ყოვნოს.

38. ღოლო მართალი სარწმუნოებითა ცხოვნდეს; და უკუეთუ იჯმნეთ მისგან, არა სთნავს [v] სულსა ჩემსა მას შინა.

39. ღოლო ჩუენ არა ვართ ჯმნულებისანი მის წარსაწყმედელად, არამედ სარწმუნოებისანი შესაწევნელად სულისა.

II (77)

1. ღოლო არს სარწმუნოებაჲ მოსავთა მათ ძალ, საქმეთა მამხილებელ არა-ხილულთა,

2. ჩამეთუ ამას შინა იწამნეს მოხუცებულნი.

3. სარწმუნოებით გვცნობიეს დამყარებად საუკუნეთა სიტყვთა ღმრთისაჲთა, არა-სა-ჩინოვსაგან ხილულად შექმნულად.

AB

4. ამის ყოფასა სარწმუნო-
ებითა უმრავლესი მსხუერპლე-
ბი შეწირა ღმრთისა ზებელმან
ჰაენისა, რომლისაგან იწამა, ვი-
თარმედ მართალ არს წამებითა
ღმრთისადათა მსხუერპლთა მათ
მისთათვს; და ამისთვს მო-
ლა-
თუ -კუდა, მერმე იტყვსვე.

5. სარწმუნოებით უნუქი
გარდაიცვალა, რაათა არა იხი-
ლოს სიკუდილი; და არა იპოვა,
რამეთუ გარდაცვალა იგი ღმერ-
თმან; და პირველად ცვალებისა
მისისა [159] წამებულ არს, ვი-
თარმედ სათნო-იყო იგი ღმერ-
თსა.

6. ღოლო თვნიერ სარწმუ-
ნოებისა ვერ შესაძლებელ არს
სათნო-ყოფა; რამეთუ სარწ-
მუნოება უდიდის რომელი მო-
უვალს ღმერთსა, რამეთუ არს,
და მეძიებელთა მისთა სასყიდ-
ლის მიმცემელ ეყვის.

7. სარწმუნოებით ბრძანება
მოიღო ჩოე არღასადა სილულ-
თა მათთვს, შეეშინა და ქმნა კი-
დობანი საცხოვრებელად სახ-

CD

4. სარწმუნოებით უმრავ-
ლესი მსხუერპლები შეწირა
ღმრთისა ზებელ ჰაინისა, რომ-
ლისაგან იწამა, ვითარმედ მარ-
თალ არს წამებითა ღმრთისა-
თა მსხუერპლთა მათ მისთა ზე-
და; და ამისთვს მო-
ლა-
თუ -კუდა, მერმე იტყვსვე-
ლა.

5. სარწმუნოებით უნუქი გარ-
დაიცვალა, რაათა არა იხილოს
სიკუდილი; და არა იპოვა, რამე-
თუ გარდაცვალა იგი ღმერთმან.
ჩამეთუ პირველ გარდაცვალე-
ბისა მისისა წამებულ არს, ვი-
თარმედ სათნო-იყო იგი ღმერ-
თმან.

6. ღოლო თვნიერ სარწმუ-
ნოებისა ვერ შესაძლებელ არს
სათნო-ყოფა; [ხ 214] რამეთუ
სარწმუნოება უდიდის რომელი
მოუჭდების ღმერთსა, რამეთუ
არს, და მეძიებელთა მისთა სას-
ყიდლის მიმცემელ ექმნების.

7. სარწმუნოებით ბრძანე-
ბა მოიღო ჩოე არღასადა სი-
ლულთა მათთვს, შეეშინა და
ქმნა კიდობანი საცხოვრებელად

AB. 4. ამის] მის ლ, ამის ყოფასა]—უ, უმრავლესი 4, მსხუერპლი 2, აბელ-
მა 4, კაინისა 7, მათ]—ლ, და ამისთვს]—ბ.

5. ენუქ 2, გარდაცვალა] გარდაიცვალა ლ, სათნო-იყო 2, ღმერთსა] ღმრთი-
სა 2, ღმერთმან ლ.

6. სათნო-ყოფად ლ, და]—ბ, მეძიებელთა 4, მომცემელ 4, 2.

7. ნოვე 4, 2, არღასადა] არღარა ლ, სილულ ლ, მათთვს] მათგან 2, კიდო-
ბანი] + იგი ლ, საცხოვრებელად 4, 2, თვისისა] მისისა ლ, სიმართლისა-
თა] სიმრავლისადათა 7.

CD. 4. კაინისა ლ, კაინისა ლ, კაინისა ლ, კაინისა ლ, ზედა მისთა ლ, ზედა]—ზ,
მერმე]—ბ.

5. იპოა ლ, იგი (1)]—ბ.

6. ექმნების სასყიდლის მიმცემელ ბ.

7. ნოვე ზ, არღასადა] არღარა ბ.

AB

ლისა თვისისა, რომლითა დასაჯა
სოფელი, და სარწმუნოებითა
მით სიმართლისადათა იქმნა იგი
მკვდრ(1).

8. სარწმუნოებით ზბრაჰამ-
სა უწოდა რაჲ, იგი ერჩდა გა-
მოსლვად ადგილსა მას, რომელი
დაპყრობად იყო მისა სამკვდრე-
ბელად; და გამო-რაჲ-ვიდოდა
მიერ, და არა უწყოდა, ვიდრე
ვიდოდა.

9. სარწმუნოებით მწირობ-
და ქუეყანასა აღთქმისასა ვი-
თარცა უცხოსა, კარავსა შინა
მკვდრობდა ლსაკის და ლაკობის
თანა, თანა-მკვდრთა მათ მისთა
თანა მისვე აღთქმისათა;

10. ჩამეთუ მოელოდა, რო-
მელსა-იგი [v] საფუძველ უსხენ
ქალაქსა, რომლისა-იგი სუროთ-
მოდლუარ და შემოქმედ ღმერთი
არს.

11. სარწმუნოებით იგიცა
სარრა, ბერწ ლათუ იყო, ძალი
მოიღო შესაწყნარებელად თეს-

CD

სახლისა თვისისა, რომლითა და-
საჯა სოფელი, და სარწმუნო-
ებითა მით სიმართლისადათა იქმ-
ნა იგი მკვდრ.

8. [207] სარწმუნოებით
იწოდა რაჲ ზბრაჰამ, ერჩდა გა-
მოსლვად ადგილსა მას, რომელი
დაპყრობად იყო მისა სამკვდრე-
ბელად; და გამოვიდა და არა
უწყოდა, ვიდრე მოვიდოდა.

9. სარწმუნოებით მწირობ-
და ქუეყანასა მას აღთქმისასა,
ვითარცა უცხოსა, კარავსა შინა
მკვდრობდა ლსაკ და ლაკობის თა-
ნა, მკვდრთა მათ თანა მისვე აღ-
თქმისათა;

10. ჩამეთუ მოელოდა მას,
რომელსა-იგი საფუძველ უსხენ
ქალაქსა, რომლისა-იგი სუროთ-
მოდლუარ და შემოქმედ ღმერთი
არს.

11. სარწმუნოებით იგიცა
სარრა, ბერწ ლათუ იყო, ძალი
მოიღო შესაწყნარებელად თეს-

AB. 8. სარწმუნოებითა ლ, აბრაჰამ 4, აბრაჰამი ლ, უწოდა] უწოდა ზ, რაჲ]
რამეთუ ლ, გამო-რაჲ-ვიდოდა] გამოვიდა 4, 2, მიერ] + ქუეყანისა მის-
გან 2, არაჲ 7, ვიდოდა] მოვიდოდა 4, 2.

9. ქუეყანასა] + მას 2, ქუეყანა ლ, ისაკისა ლ, ისაკის 2, თანა (1)] —
ბ, (2)—ზ.

10. რამეთუ]—ბ, რომელსა-იგი 4, სუროთ ლ.

11. იგიცა]—ბ, სარა 4, 2, მოიღო ლ, ქამთა] + მან ლ, ქამთა] დღეთა მან 2,

CD. 8. მისსა ლ.

9. აღთქმისსა ლ, კარავსა ლ, აღთქმისთა ლ.

10. -იგი(2)]—ზ.

11. მოიღო ბ.

¹ ლ-ს აკლია 11,9—10.

(1) დაბ. 6,8.

AB

ლისა და გარდასრულებას ქამთა შვა, რამეთუ სარწმუნოდ შეპრაცხა, რომელმან-იგი აღუთქუა მას⁽¹⁾.

12. ღმრთისაგან ერთისაგან იშენეს და ესენი მკუდრისა¹ მისგან, ვითარცა ვარსკულაჲნი სიმრავლითა და ვითარცა მქშაჲ² ზღვსაჲ ურიცხვ.

13. სარწმუნოებით მოწყდეს ესე ყოველნი, და არღა მოელო მათ აღნათქუეში იგი, არამედ შოვრით იხილეს იგი და მოიკითხეს და აღიარეს, რამეთუ სტუმარ და წარმავალ არიან იგინი ქუეყანა ზედა.

14. ქამეთუ რომელნი ამას იტყუან, გამოაჩინებენ, რამეთუ სოფელსა ეძიებენ.

15. ზა თუმცა მას მოიწესებდეს, ვინაჲ-იგი გამოვიდეს, აქუნდამცა ქამი მუნვე მიქცევისაჲ.

AB. ქამთა გარდასრულებას ო, რამეთუ—ჲ, სარწმუნოდ სარწმუნოებით ო, შეერაცხა ზ, რომელი-იგი ო.

12. მკუდრისა ზ, მკუდრისა ო, მკუდრისა ო, ვითარცა—ო, ქშაჲ ზღვ, ურიცხვ ო.

13. ესე ყოველნი მოწყდეს ო, შორით ოღო, იგი (2)—ო, იგინი იგი ო.

14. რომელნი+იგი ო, იტყუედ ოღო, გამოაჩინებედ+თავთა თვსთა ო, ეძიებედ ო.

CD. 13. და (1)—ო, არღა არა ოღო, იგინი—ო.

14. -იგი—ზო, იტყუედ ოღო, იტყუან ო.

¹ ო-ში ყოფილა «მკუდრისა», მაგრამ შემდეგ ჩაუმატებიათ ო. ² მ ჩამატებულია ო-ში.
(1) დაბ. 17,19.

CD

ლისა და ქამთა გარდასრულებას შვა, რამეთუ სარწმუნოდ შეპრაცხა, რომელმან-იგი აღუთქუა მას.

12. ღმრთისაგან ერთისაგან იშენეს და ესე მკუდრისა მისგან, ვითარცა ვარსკულაჲნი ცისანი სიმრავლითა და ვითარცა ქშაჲ ზღვსაჲ ურიცხვ.

13. სარწმუნოებით მოწყდეს ესე ყოველნი, და არღა მოელო მათ აღნათქუეში იგი, არამედ შორით იხილეს იგი და მოიკითხეს და აღიარეს, რამეთუ სტუმარ და წარმავალ არიან იგინი ქუეყანასა ზედა.

14. ქამეთუ რომელნი-იგი ესევეთარსა იტყუედ, [ზვ] გამოაჩინებენ, ვითარმედ მამულსა ეძიებენ.

15. ზა თუმცა მას მოიწესებდეს, ვინაჲ-იგი გამოვიდეს, აქუნდამცა ქამი მუნ მიქცევისაჲ.

AB

16. ღოღო აწ უმჯობესსა მას გული ეტყუეს, ესე იგი არს ზეცისასა; ამისთვისცა არარაჲ სირცხულ-[160]-უნდა მათი ღმერთსა სახელის-ღებად მათა ღმრთად, რამეთუ განუმზადა მათ ქალაქი.

17. სარწმუნოებით შეწირა ღმრთისაგან მას და მხოლოდშობილსა მას შესწირვიდა, რომელმან აღუთქუა იგი მოილო,

18. ღმრთისა მიმართ ითქუა, ვითარმედ: ღმრთისგან გეწოდოს შენ ნათესავად⁽¹⁾.

19. ღმრთე შეპრაცხა, ვითარმედ მკუდრეთითცა აღდგინებად შემძლებელ არს ღმერთი, რომლისაგანცა იგავით მოიყვანა იგი.

20. სარწმუნოებით მერმეთა მათთვის ღმრთისგან² აკურთხა ღმრთი.

AB. 16. უმჯობესსა ოღო, ზეცისაჲ ოღო, არარაჲ არაჲ ოღო, რა ოღო, სირცხულ ოღო, ამისთვისცა ოღო, განუმზადა მათ+სა-მათი—ო, მათა მათდა ოღო, ღმრთად ღმერთ ოღო, განუმზადა მათ+სა-ყოფლად ოღო.

17. სარწმუნოებითა ოღო, სარწმუნოებით ოღო, ნათესავა ოღო.

18. რომელთა ოღო, სარწმუნოებით ოღო, აღდგინებად ოღო, არს იყო ოღო, შემძლებელ არს ძალ-უც ოღო, ღმერთი—ოღო, რომლისათვისცა ოღო, იგავად ოღო.

19. სარწმუნოებით ოღო, სარწმუნოებით ოღო, აკურთხა ოღო.

20. სარწმუნოებით ოღო, სარწმუნოებით ოღო, აკურთხა ოღო.

CD. 16. ზეცისა ოღო, ამისთვის ოღო, მათი მათ ოღო.

17. მიილო ოღო.

19. შეპრაცხა ოღო.

¹ ო-ში 15—16 მუხლების ტექსტი ქვედა აწიანა ჩამატებული სხვა სვლით.
² «მა» ჩამატებულია იმავე სვლით ო-ში.
(1) დაბ. 21,12.

CD

16. [ვ] ღოღო აწ უმჯობესსა მას გული ეტყუეს, ესე იგი არს ზეცისასა; ამისთვისცა არა სირცხულ-უნდა მათი ღმერთსა სახელის-ღებად მათდა ღმრთად, რამეთუ განუმზადა მათ ქალაქი.

17. სარწმუნოებით შეწირა ღმრთისაგან მას და მხოლოდშობილსა მას შესწირვიდა, რომელმან აღუთქუა იგი მოილო,

18. ღმრთისა მიმართ ითქუა, ვითარმედ: ღმრთისგან გეწოდოს შენ ნათესავად.

19. ღმრთე შეპრაცხა, ვითარმედ მკუდრეთითცა აღდგინებად შემძლებელ არს ღმერთი, რომლისათვისცა იგავით მოიყვანა იგი.

20. სარწმუნოებით მერმეთა მათთვის ღმრთისგან აკურთხა ღმრთი და ღმრთი.

AB

21. სარწმუნოებით ჯაკობ-
მან, მო-რაჲ-კუდებოდა, თითო-
ეულად ძენი ჴოსეფისნი აკურთხ-
ნა და თაყუანის-სცა წუერსა
ზედა კუერთხისა მისისასა.

22. სარწმუნოებით ჴოსეფ,
აღ-რაჲ-ესრულებოდა, გამოსლ-
ვისათჳს ძეთა ჴსრაჴლისათა მო-
იწესენა და ძუალთა თჳსთათჳს
ამცნო.

23. სარწმუნოებით შოსე,
იშვა რაჲ, დამალეს სამ თთუე
მამა-დედათა მისთა, რამეთუ
იხილეს მკვრცხე ყრმაჲ იგი, და
არა შეიშინეს [v] ბრძანებისა
მისგან მეფისა.

24. სარწმუნოებით შოსე,
გან-რაჲ-მწჳსნა, უარ-ყო სახე-
ლის-დებად შვილად ასულისა
ფარაოჲსისა¹,

25. Ⴀჲფროჲსდა გამოირჩი-
ა თანა-ძჳრისხილვაჲ ერსა

CD

21. სარწმუნოებით ჴაკობ-
მან, მო-რაჲ-კუდებოდა, თუთო-
ეულად ძენი ჴოსეფისნი აკურთხ-
ნა და თაყუანის-სცა წუერსა ზე-
და კუერთხისა მისისასა.

22. სარწმუნოებით ჴოსეფ,
აღ-რაჲ-ესრულებოდა, გამოსლ-
ვისათჳს ძეთა ჴსრაჴლისათა
მოიწესენა და ძუალთა თჳსთათჳს
ამცნო.

23. სარწმუნოებით შოსე,
იშვა რაჲ, დამალეს სამ თუე მა-
მა-დედათა მისთა, რამეთუ იხი-
ლეს მკვრცხელ ყრმაჲ იგი, და არა
შეიშინეს ბრძანებისა მისგან მე-
ფისა.

24. სარწმუნოებით შოსე,
გან-რაჲ-მწჳსნა, უარ-ყო სახე-
ლის-დებად შვილად ასულისა
ფარაოჲსა,

25. Ⴀჲფროჲსდა გამოირჩია
თანა-ძჳრისხილვაჲ ერსა თანა

AB. 21. სარწმუნოებითა ჴ, იოსებისნი ბ, აკურთხა ჴ, თაყუანის-სცა Ⴀბ, მი-
სისასა] თჳსისასა ჴ.

22. იოსებ ჴბბ, მოეწესნა ჴ.

23. რაჲ იშვა ჴ, დამალეს ჴ, დამალეს] + იგი Ⴀ, სამ თთუე] — ჴ, თჳე ჴ, ყრმაჲ
იგი მკვრცხე ჴ, მკვრცხელ ჴ, არაჲ ჴ, შეშინდეს ჴ, მისგან] მისთჳს Ⴀ,
ბრძანებისაგან მეფისა ჴბ.

24. განმწჳსნა Ⴀ, უვარ-ყო Ⴀბ, სახელის-დებაჲ Ⴀ, ფარაოჲსა Ⴀ.

25. უფროჲსადღა ბ, -ძჳრის ჴ, ერსა] + თანა ჴ, ვიდრელა] + რა ბბბ
(sc. ვიდრელარა = ვიდრელა არა), არა Ⴀ, აქუნდეს] + მას Ⴀბ.

CD. 21. თითოეულად ბჴ.

22. მოეწესნა ჴ.

23. არაჲ ჴბ, ბრძანებისა მისგან] ბრძანებისაგან ბჴ.

24. უვარ-ყო ბბბ, ფარაოჲსა ბჴ.

25. -ხილვად ბ, ღმრთისა ჴ, მას] — ბ, საწუთოჲ ბბჴ.

¹ აშიაზე სინგურით განმარტება: მერმოთის (თერმოთე Ⴀ) ერქუა ასულსა ფარაოჲსსა ბბბ, რომელსა სახელი ერქუა რმემოთის ჴ.

CD

AB

ღმრთისასა, ვიდრელა რაჲთა
აქუნდეს საწუთროჲ იგი საშუე-
ბელი ცოდვისაჲ;

26. Ⴀჲფროჲსად სიმდიდრედ
შეჴრაცხა ჴგჳტისა საფასეთა
ყუედრებაჲ იგი ჴრისტჴსი, რა-
მეთუ ჴხედვიდა იგი სასყიდლის
კუალად-გებასა მას.

27. სარწმუნოებით დაუტე-
ვა ჴგჳტჴ და არა შეიშინა გუ-
ლის წყრომისა მისგან მეფისა,
რამეთუ უხილავი იგი ვითარცა ხი-
ლული შეჴრაცხა.

28. სარწმუნოებით ყო ჴა-
ტიკი იგი და ჴკურებაჲ იგი სისხ-
ლისაჲ, რაჲთა არა მომსრველი
იგი ჴირმშოთაჲ შეეხოს მათ.

29. სარწმუნოებით წიაღ-
ჴდეს ჴლუასა მას ჴეწამულსა,
ვითარცა ჴმელსა ჴუეყანასა,
რომელსა-იგი აზმნეს მეგჳტე-
ლთა და დაითქნეს.

30. სარწმუნოებით ჴლუდე-
ნი ჴერიჴოჲსანი დაეცნეს გარე-
მოდგომითა შჳდ ღღე.

31. [161] სარწმუნოებითა
ჴაჴაბ, მეძავი იგი, არა წარწყმ-
და

ღმრთისასა, ვიდრელა რაჲთა
აქუნდეს მას საწუთროჲ იგი სა-
შუებელი ცოდვისაჲ;

26. [ბ 215] Ⴀჲფროჲსად
[208] სიმდიდრედ შეჴრაცხა
ღგჳტისა საფასეთა ყუედრებაჲ
იგი ჴრისტჴსი, რამეთუ ჴხედვი-
და იგი სასყიდლის კუალად-გე-
ბასა.

27. სარწმუნოებით დაუტევა
ღგჳტე და არა შეიშინა გულის
წყრომისა მისგან მეფისა, რამე-
თუ უხილავი იგი ვითარცა ხი-
ლული შეჴრაცხა.

28. სარწმუნოებით ყო ჴა-
ტიკი იგი და ჴკურებაჲ იგი სისხ-
ლისაჲ, რაჲთა არა მომსრველი
იგი ჴირმშოთაჲ შეეხოს მათ.

29. სარწმუნოებით წიაღ-
ჴდეს ჴლუასა მას ჴეწამულსა,
ვითარცა ჴმელსა ჴუეყანასა,
რომლისა-იგი აზმნეს მეგჳტელ-
თა და დაითქნეს.

30. სარწმუნოებით ჴლუდე-
ნი ჴერიჴოჲსანი დაეცნეს გარე-
მოდგომითა შჳდ ღღე.

31. სარწმუნოებითა ჴააბ,
მეძავი იგი, არა წარწყმდა ურჩ-

AB. 26. ჴრისტჴსი Ⴀ, ჴრისტჴსთჳს ჴ, ხედვიდა Ⴀბ, სასყიდლისა ჴ, სასყიდელ-
სა ბ, მას] — ბბ.

27. გულის წყრომისა მისგან] გულის წყრომისაგან ბბ, შეჴრაცხა Ⴀ.

28. იგი (1)] — ჴ, (2)] — Ⴀბ, მათ] მას Ⴀბ.

29. მას] — ბბ, მეგჳტელთა Ⴀ, მეგჳტელთა] + მათ ჴ, დაითქნეს ბბ.

30. ჴლუდენი] + იგი ჴ, იერიჴესანი ჴ, ღღე ჴ.

31. სარწმუნოებით ბ, რააბ Ⴀ, რაბ ჴ, მსტუვარნი Ⴀ, მსტოვარნი ჴ.

CD. 26. ხედვიდა ჴ.

28. იგი (1)] — ბ.

31. რამეთუ] რაჲთა ჴ, მსტოვარნი ბბ.

¹ ბ-შიც «დაითქნეს» უფიქლა, მაგრამ ჴირველი ნ ამოუშლიათ.

AB

35. შოიყვანნეს დედათა აღ-
დგომილნი მკუდარნი მათნი
[სომანიტელმან და სარეფთელ-
მან]; ხოლო სხუანი იგი ძვრ-
ძვრად ტანჯვითა აღესრულნეს
და არღა მოეღო მათ გამოქსნაჲ,
რათა უმჯობესსა აღდგომასა
ღირს იქმნენ [შაკაბელნი შვდ-
ნი ძმანი და დედაჲ მათი და
სხუანი წინაჲსწარმეტყუელნი];

36. **ქომელნიმე ტანჯვითა და გუემითა განიცადნეს** [წლისე, წერემია და სობ]; **მერმე კუა- ლად ბორკილებითა და საპყრო- ბილებითა** [წერემია და შიქეა];

37. ჰვითა განიცუნნეს [ერეშია და ჩაბუთე]; განიხერ-
სა [ისაია]; განიცადნეს [ობ
და ხორობაბელ]; სიკუდილი-
თა მახვლისაჲთა მოწყდეს [ში-
ქეა, ომოს, ხაქარია მდღელი];
იქცეოდეს ხალენებითა და თხის

CD

35. 7. შოიყვანნეს დედათა
ადღომილნი მკუდარნი მათნი
[7. სომანიტელმან და სარეფ-
თელმან]; 7ე. ხოლო სხუანი
წარკუეთითა თავთაჲთა აღეს-
რულნეს [7ე. წმიდათა ვიეთმე
იტყჳს თავ-წარკუეთილთა];

[ხვ] რუ. ბა არა მოიღეს მათ
გამოქსნაჲ, რადთა უმჯობესსა
აღდგომასა ღირს იქმნენ [რუ.
ჩსე იგი არს, რამეთუ ეგრეთ
ჯერ-იჩინა უფალმან აღსრულე-
ბაჲ მათი და არა იქსნნა მასხლი-
საჲან].

36. 7უ. ძოლო სსუანი ტანჯ-
ვითა და გუემითა განიცადნეს
[7უ. შაკაბელნი და დედა მათი];
7შ. მერმე კუალად ბორკილები-
თა და საპყრობილითა [7შ.
7ერემია და შიქია];

37. ურ. ჭვითა განიტყვნეს
[ურ. ჯერემია და ნაბუთე]; ურ.
განიხერხნეს [ურ. უსაია]; უხ.
განიცადნეს [უხ. ლობ და ზორო-
ბაბელ]; უტ. სიკუდილითა მახვ-
ლისაჲთა მოსწყდეს [უტ. შიქეა,
ჯმოს და ზაქარია მღელღი];

AB. 35. აღდგინებულნი ყ, სამანიტელმან+მან ყჲჲ, სუმანიტელმან ჴ, იგი¹—
ყჲჲ, უმჯობესსა აღდგომას ყჲ, იქმნენ ყჲჲ.

36. სატანჯველითა ლ, და]—ბ, გამოიცადნეს ბ, ელისჭ ლ] ესაია ბ, ელია რ, საპყრობილითა ღ, საპყრობილოებითა ლ, მიქია ლ.

37. განიხილეთ φ , განიხილეთ ψ , ესაი φ და ψ და φ , ესაი ψ , ამოს φ და ψ , ელის φ , თხისა φ , ძვრ-ხილულ φ .

CD. 35. სარეფოტელმან ელიაძესგან და სომანიტელმან ელიაძესგან Γ , წმიდათა...
თავ-წარკუეითლთა] იოვანე ნათლის-მცემელი და იაკობ ზეზედესი Γ ,
არა] არლა Γ ხ, იქმნნენ Γ , ეგრეთ] ესრეთ Γ .

36. გუმბათა და ტანჯვითა ზ.

37. ნაბოთე რ, ნაბოთე და სტეფანე პირველ მოწამე რ, ესადა რ, ისაია რ,
და (3)] — ბ.

CD

AB

ტყავებითა ნაკლულევანნი, ჭიბ-
ვეულნი, ძვრ-სილულნი [ოვანე
ნათლის-მცემელი, **ელია** და
ელისე],

38. კომელთა ღირსვე არა
იყო სოფელი ესე, უდაბნოსა ზე-
და შეცთომილნი, მათათა, ქუაბ-
თა და ჯურელთა ქუეყანისათა
[წინაჲსწარმეტყუელნი, რომელ-
თა ზრდიდა ცხდია უდაბნოსა
ზედა].

39. ბა ესე ყოველნი იწამნეს
სარწმუნოებითა და არღა მო-
იღეს მათ აღნათქუეში იგი. მთ.

40. სამეთუ ღმერთმან ჩუ-
ენთჳს უმჯობესი წინადაწარ
განიგულა, რაათა არა თჳნიერ
ჩუენსა სრულ იქმნენ.

12 (Губин 76)

1. ტყუპე ჩუენცა, ესოდენი
მაქუს გარე-მოდგომილი ჩუენსა
სიმრავლჳ მოწამეთაჲ, სიმძი-
მჳ ყოველი განვიშოვროთ და
მწრაფლ მომავალი იგი ცოდ-
ვაჲ, მოთმინებით ვრბიოდით
წინა-[162]განმზადებულსა მას
ჩუენსა ღუაწლსა.

AB. 38. რომელთა] + თჳს ბ, უდაბნოთა ყ, მათა] + და ყღჳ, რომელთა] +
ყღჳ ჰყრდიდა ყ, ზედა (2)] — ზ, უდაბნოსა ზედა (2)] — ბჳ.

39. სარწმუნოებით ო, მოიღო ბ, მათ — 100.

39. სარწმუნოებით 7, მოიღო 8, მათი
40. უმჯობესი 47, იქმნენ 7.

40. უმჯობესი კვ., იქმნენ რ. სიმრავლ[?] + წმიდათა ზღაპარი. ზღაპარი,
12,1. გარკვეულ-მოლოდინოვი კ, ს-ში] სიმძიმე რ, განვიშორეთ. ზღაპარი,
სელითაა ჩამატებული
მას] — ტზ.

CD. 38. შინა]-^{მას]}-^{ტხ.} წინააღმართუელთა რ.
12,1. გარე-მოღვთილი] ზედა-მდებარე რხ, სიმრავლე] ღრუბელი რხ, ჩუენ-
სა] ჩუენდა რ.

12,1. გარე-მოსტყვევების
საქმეებზე. **გ.**

AB

2. ბა ვხედვით სარწმუნოებისა ჩუენისა წინამძღუარსა და სრულებისა მოქმედსა შესუს, რომელმან წინა-განმზადებულისა მის წილ სიხარულისა დაითმინა ჯუარი და სირცხული შეურაცხ-ყო და მარჯუენით საყდართა ღმრთისათა დაჯდა.

3. ლან-ღა-იზრახეთ, რომელმან-იგი ესევეთარი დაითმინა ცოდვითათჳს მისა მიმართი იგი სიტყუს-გებაჲ, რაჲთა არა დაჰშურეთ სულითა თქუენითა და მოჰმედგრდეთ.

4. ზრდა სისხლითგან წინა-დადგრომილ ხართ თქუენ ცოდვისა მიმართ ახოვნად

5. ბა მოჰმედგრდით ნუგეშინის-ცემისაგან, რომელი ვითარცა შვილთა გეტყუს თქუენ: შვილო ჩემო, ნუ სულ-მოკლე იქმნები სწავლასა უფლისასა, ნუცა დაჰჰსნდები მის მიერ მხილებასა.

AB. 2. სარწმუნოებისა] + მის ლ, იესუს ლ, რომელმან] + იგი ლ, წინა-განმზადებულსა ლ, სირცხული ლ, დაჯდა იგი მარჯუენით საყდართა ღმრთისათა ლ.

3. განიზრახეთ ლ, გან-უკუე-იზრახეთ ლ, რომელმან-იგი] — ბ, დაშურეთ ლ, მოჰმედგრდეთ ლ.

4. არღა] არა ლ, არღარა ლ, სისხლთაგან ლ, წინა-დადგრომილ ლ, წინა-აღდგომილ ლ.

5. მოჰმედგრდით ლ, მოჰმედგრდეთ ლ, თქუენ] — ბ, ჩემუ ლ, — ლ, ნუცა] + ლა ლ, დაჰსნდები ლ.

CD. 3. მისსა ლ, მოჰმედგრდეთ ლ.

4. წინა-დადგრომილ ლ.

CD

2. ბა ვხედვით სარწმუნოებისა ჩუენისა წინამძღუარსა და სრულებისა მოქმედსა შესუს, რომელმან-იგი წინა-განმზადებულისა მის წილ სიხარულისა დაითმინა ჯუარი და სირცხული შეურაცხ-ყო და მარჯუენით საყდართა ღმრთისათა დაჯდა.

3. [ზ 216] ლან-უკუე-იზრახეთ, რომელმან-იგი ესევეთარი დაითმინა ცოდვითაგან მისა მიმართი იგი სიტყუს-გებაჲ, რაჲთა არა დაშურეთ სულითა თქუენითა და მოჰმედგრდეთ.

4. ქამეთუ არღა სისხლთამდე წინა-დადგრომილ ხართ თქუენ ცოდვისა მიმართ ახოვნად

5. ბა მოჰმედგრდით ნუგეშინის-ცემისაგან, რომელი ვითარცა შვილთა გეტყუს თქუენ: შვილო ჩემო, ნუ სულ-მოკლე იქმნები სწავლასა უფლისასა, ნუცა-და დაჰჰსნდები მის მიერ მხილებასა.

AB

6. ქამეთუ რომელი უყუარს უფალსა, სწავლის; და ტანჯის ყოველი შვილი, რომელი შეიწყნარის⁽¹⁾

7. სწავლასა დაუთმეთ, რამეთუ ვითარცა შვილთა შეგიწყნარებს თქუენ ღმერთი. წინ-მე არს შვილი, რომელი [162v] არა სწავლის მამამან?

8. აკუეთუ შორს ხართ სწავლასა, რომლისა ზიარქმულ არიან ყოველნი, მწირნი ვიდრემე ხართ და არა შვილნი.

9. ბა აწ უკუეთუმცა გუესხნეს ჯორციელნი მამანი მასწავლელად, გუეკდიმებოდა სა-მეცა; არა-მე უფროჲს დავემორჩილნეთა მამასა მას სულთასა და ვცხოვდეთ?

10. ქამეთუ იგინი მცირეთა ღმერთა მათისაებრ ნებისა სწავლიდეს, ხოლო ესე უმჯობესისათჳს, რაჲთა მოიღონ სიწმიდისაგან მისისა.

CD

6. ქამეთუ რომელი უყუარს უფალსა, სწავლის; და ტანჯის ყოველი შვილი, რომელი შეიწყნარის.

7. [v] აკუეთუ სწავლასა დაუთმეთ, ვითარცა შვილთა შეგიწყნარებს თქუენ ღმერთი. ქამეთუ ვინ-მე არს შვილი, რომელი არა სწავლის მამამან?

8. ღოლო უკუეთუ შორს ხართ სწავლასა, რომლისა ზიარქმულ არიან ყოველნი, მწირნი ვიდრემე ხართ და არა შვილნი.

9. აწ უკუეთუმცა გუესხნეს ჯორციელნი მამა-ღმერთი მასწავლელად, გუეკდიმებოდა სამეცა; არა-მე უფროჲს დავემორჩილნეთა მამასა მას სულთასა და ვცხოვდეთ?

10. ქამეთუ რომელნიმე იგი მცირედთა ღმერთა მათისაებრ ნებისა სწავლიდეს, ხოლო ესე უმჯობესისათჳს, რაჲთა მოიღონ სიწმიდისაგან მისისა.

AB. 6. უყუარს ლ.

7. შეგიწყნარებს] გეტყუს ლ.

8. შორს ლ, რომლისა] რომელნი ბ, ხართ] ვართ ბ.

9. აწ] — ბ, მასწავლელად] — ბ, გუეკდიმებოდა სამეცა ბ, დავემორჩილნეთ ლ, ვცხოვდეთ ლ, სცხოვდეთ ბ.

10. რამეთუ იგინი] რომელნიმე ლ, რომელნი ლ, მცირედთა ლ, ღმერთა ლ, უმჯობესისათჳს ლ, უმჯობესისათჳს ლ, მოიღონ ლ, მოიღოს ბ.

CD. 9. უფროჲსად ბ, ვცხოვდით ლ, ვცხოვდეთ ლ.

(¹) ივანე 3, 11-12.

AB

11. ყოველივე სწავლა მეყსეულად არა არს სიხარულ, არამედ მწუხარება; ხოლო უკუანახსენელ ნაყოფი მშვიდობისა მის მიერ წურთილთა მოაგის — სიმართლეს.

(ძავი 71)

12. ღმისთვს დაშთომილნი ჭელნი და დაქსნილნი მუჭლნი აღემატენით⁽¹⁾.

13. ღა ალაგნი მართლ ყვენით ფერჯთა თქუენთანი, რაათა არა მკელობელი იგი დაეცეს, არამედ უფროდსა განიკურნეს.

14. მშვიდობასა შეუ[163]დგით ყოველთა თანა და სიწმიდესა, რამეთუ ამისა თვნიერ ვერვინ იხილოს უფალი.

15. უკრძალენით, ნუ ვინმე დაკლებულ იყოს მადლისა მისგან ღმრთისაჲსა, ნუ ვისმე თანა ძირი სიმწარისაჲ აღმოცენებულ იყოს შემაურვებელი, და მის მიერ შეიგინნენ მრავალნი.

AB. 11. ყოველი უ, არა არს მეყსეულად წურთილთა] + მათ 48.

13. განიკურნოს უ.

14. სიწმიდესა 4, ამისა უ.

15. მადლისა მისგან] მადლისაგან 47, ნუ ვის-თანა-მე 47, 71.

CD. 11. ხოლო ყოველი სწავლულებაჲ ჟამ ერთ არა საგონებელ იყვის სიხარულისად, არამედ მწუხარებისად 74.

15. იყოს] იყო უ, ძირი... შემაურვებელი] იყოს ძირი მწარე, ზე-აღმომცენარე და (-74) შემაუფოთებელი 674.

¹ 1-ს აკლია: ებრ. 12,16—13,6.

(1) ეს. 35,3.

CD

11. ყოველივე სწავლა მეყსეულად არა არს სიხარულ, არამედ მწუხარება; ხოლო უკუანახსენელ ნაყოფი მშვიდობისა მის მიერ წურთილთა მათ მოაგის — სიმართლე.

(71 D)

12. ღმისთვს დაშთომილნი ჭელნი და დაქსნილნი მუჭლნი აღემატენით.

13. ღა ალაგნი მართლ ყვენით ფერჯთა თქუენთანი, რაათა არა მკელობელი იგი დაეცეს, არამედ უფროდსა განიკურნოს.

14. [ხv] მშვიდობასა შეუდეგით ყოველთა თანა და სიწმიდესა, რომლისა თვნიერ ვერვინ იხილოს უფალი.

15. უკრძალენით, ნუ ვინმე დაკლებულ იყოს მადლისაგან ღმრთისა; ნუ ვისმე თანა ძირი სიმწარისაჲ აღმოცენებულ იყოს შემაურვებელი, და მის მიერ შეიგინნენ მრავალნი¹.

AB

16. ნუვინ მეძავ და ბილწ, ვითარცა უსავ, რომელმან-იგი საჭმლისა წილ ერთისა განყიდა პირმოვებაჲ თვსი.

17. 64 წყით, რამეთუ ამისა შემდგომად უნდა დამკვდრებაჲ კურთხევაჲ და შეურაცხ-იქმნა, რამეთუ სინანულისა ადგილი არა პოვა, და ცრემლით ღათუ ითხოვდა მას.

(ძავი 70)

18. ღამეთუ არა მოსრულ ხართ თქუენ მთასა მას ჭელით შესახებელსა და აღგზებულსა ცეცხლითა და წყუდიადითა და ბნელითა და ნისლითა,

19. სადა-იგი საყვრისა ოხრაჲ და ჯმაჲ სიტყუათაჲ, რომელთა-იგი ვიეთმე ესმა და იჯმნეს, რაათა არღარა [v] შეეძინოს მათ მერმე სიტყუად.

20. ღამეთუ ვერ ითმენდეს ბრძანებულსა მას; მჭეცი ღათუ შეეხებოდა მთასა მას, ქვითა განიდევნებოდა.

AB. 16. ბილწნ უ, წილ ერთისა] ერთისათვს უ.

17. რამეთუ] ვითარ უ, ამისა] მისა უ, კურთხევაჲ] + იგი უ, -იქმნა] + იგი უ,

არა] ვერ უ, ღათუ] და 47.

18. არა] არღარა უ.

19. საყვრისა უ, რომელ-იგი 48, რომელი-იგი უ, არღარა] არა 47, სიტყუად 47.

20. ბრძანებასა უ, გაიდევნებოდა უ.

CD. 17. ამისა 674, იპოა უ.

¹ უ-ში «იპოა» სიტყვაში ი ჩამატებულია განსხვავებული ფერის მელნით.

CD

(71 C)

16. [210] ნუვინ მეძავ და ბილწ არს, ვითარცა-იგი უსავ, რომელმან ერთისა წილ საჭმლისა განყიდა პირმოვებაჲ თვსი.

17. 64 წყით, რამეთუ ამისა შემდგომად უნდა დამკვდრებაჲ კურთხევაჲ და შეურაცხ-იქმნა, რამეთუ სინანულისა ადგილი არა პოვა¹, და ცრემლით ღათუ ითხოვდა მას.

(70)

18. ღამეთუ არა მოსრულ ხართ თქუენ მთასა მას ჭელით შესახებელსა და აღგზებულსა ცეცხლითა და წყუდიადითა და ბნელითა და ნისლითა

19. ღა საყვრისა ოხრასა და ჯმასა სიტყუათასა, რომელთაჲ რომელთა-იგი ესმა, იჯმნეს, რაათა არღარა შეეძინოს მათ სიტყუად.

20. ღამეთუ ვერ ითმენდეს ბრძანებულსა მას; მჭეცი ღათუ შეეხებოდა მთასა მას, ქვითა განიდევნებოდა.

AB

21. ბა ესრეთ საშინელ იყო საუცრებად იგი, შოსე თქუა: ყეშინებულ ვარ და შეძრწუნებულ.

22. ზრამედ მოსრულ ხართ თქუენ მთასა სიონსა და ქალაქსა ღმრთისა ცხოველისასა, ჴერუსალმსა ზეცისასა, და ბევრეულსა ანგელოზთა კრებულსა

23. ბა ეკლესიასა პირმშოთასა, აღწერილსა ცათა შინა, და ღმრთისა მსაჯულისა ყოველთაჲსა და სულელებისა მართალთა მათ აღსრულებულთაჲსა.

24. ბა შჯულისა მის ახლისა შუვა-მდგომელისა ჴესუჲსა და სისხლითა პკურებასა, უმჯობესსა თქუმულისა მის ჴბელის მიერ.

25. ჴკრძალენით, ნუუკუე იჯმნეთ მეტყუელისა მისგან. Ⴀკუეთუ იგინი ვერ განერნეს, რომელთა-იგი ქუეყანასა ზედა იჯმნეს ბრძანებისა მისგან, რაოდენ უფროჲს ჩუენ, უკუეთუ ზეცის[164]სასა მას გარე-მოვექცეთ,

AB. 21. ესრეთ 4, და (2)]—ბ.

22. ცხოველი 4.

23. სულეებისა] + მის 4, მათ]—4.

24. რჩულისა 1, შოვა (შუა 1)-მდგომელისა 1, სისხლისა 1, უმჯობესსა 4, თქუმულისა 1, თქუმულთა მათ ბ.

25. ხოლო ეკრძალენით 1, ბრძანებისა მისგან] ბრძანებისაგან 4, ბრძანებულისა 1, რაოდენი 4, გარე-მივექცეთ 1, გარე-მოვექცეთ ბ.

CD. 21. საოცრებად 414.

24. სჯულისა 414, საღმრთოჲსა] ახლისა 414, შუვა-მდგომელისა 1, ჴესუჲსა 1, უმჯობესად მეტყუელსა უფროჲს ახლისა 14.

25. ნუუკუე] + ვინმე 414, რაოდენ 14.

CD

21. ბა ესრეთ საშინელ იყო საუცრებად იგი, შოსე თქუა: ყეშინებულ ვარ და შეძრწუნებულ.

22. ზრამედ მოსრულ ხართ თქუენ მთასა სიონსა და ქალაქსა ღმრთისა ცხოველისასა, ჴერუსალმსა ზეცისასა, და ბევრეულსა ანგელოზთა კრებულსა

23. ბა ეკლესიასა პირმშოთასა, აღწერილსა ცათა შინა, და ღმრთისა მსაჯულისა ყოველთაჲსა და სულელებისა მართალთა მათ აღსრულებულთაჲსა.

24. ბა შჯულისა მის საღმრთოჲსა შუა-მდგომელისა ჴესუჲსა და სისხლითა პკურებასა, უმჯობესსა თქუმულისა მის ჴბელის მიერ.

25. ჴკრძალენით, ნუუკუე იჯმნათ [ხ 217] მეტყუელისა მისგან. [v] ქამეთუ უკუეთუ იგინი ვერ განერნეს, რომელთა ქუეყანასა ზედა იჯმნეს ბრძანებისაგან, რაოდენ უფროჲს ჩუენ, უკუეთუ ზეცისასა მას გარე-მოვექცეთ,

AB

26. ჴომლისა წმამან ქუეყანაჲ შეძრა მაშინ და აწ უთქუამს და იტყჳს: ჴრთ-გზისლა შევძრა მე არა ხოლო ქუეყანაჲ, არამედ ცანიცა(1).

27. ჴოლო «ერთ-გზის» ესე გამოაჩინებს შეძრულთასა მას ცვალებასა, ვითარცა ქმნულთასა, რაათა ეგოს შეუძრავი იგი.

28. ჴმისთჳს სასუფეველი შეუძრავი დავიპყრათ; მაქჳს ჩუენ მაღლი, რომლითა ვჳმსახურებთ სათნოდ ღმერთსა, მოშიშებით და ღირსებით,

29. ბა რამეთუ ღმერთი ჩუენი ცეცხლ განმლეველ არს(2).

13 (თავი 13)

1. ძმათ მოყუარებაჲ ეგენ.

2. სტუმრის მოყუარებასა ნუ დაივიწყებთ, რამეთუ ამისგან ვიეთმე რეცა თუ არა უწყოდეს და ანგელოზნი ისტუმრნეს.

AB. 26. რომელი 1, და შევძრა ბ.
27. ესე] ესრე ბ, შეძრულსა 1, შეუძრავი] შეუძრველი 4, 1.
28. ამისთჳს] + ცა 1, დავიპყრათ 1, ვჳმსახურებთ 1, მოშიშებითა და ღირსებითა 1.
29. და]—1.
13.2. სტუმართ მოყუარებასა 1, თუ]—4, 1.

CD. 26. მაშინ] მშ-ნ 1.
27. ქმნილთასა 14.
13.2. სტუმრის მოყუარებასა] უცხოთ მოყუარებასა 414.

(1) ანგ. 2,6. (2) II შჯ. 4,24.

26. პავლეს ეპისტოლეჲთა ქართული ვერსიები

CD

26. ჴომლისა წმამან ქუეყანაჲ შეძრა მაშინ და აწ აღუთქუამს და იტყჳს: ჴერმე ერთ-გზისლა შევძრა მე არა ხოლო ქუეყანაჲ, არამედ ცანიცა.

27. ჴოლო ესე «მერმე ერთ-გზისლა» აუწყებს შეძრულთა მათ ცვალებასა, ვითარცა ქმნულთასა, რაათა ეგოს შეუძრველი იგი.

28. ჴმისთჳს სასუფეველი შეუძრველი დავიპყრათ; მაქჳს ჩუენ მაღლი, რომლითა ვჳმსახურებთ სათნოდ ღმერთსა, მოშიშებითა და ღირსებითა,

29. ქამეთუ ღმერთი ჩუენი ცეცხლ განმლეველ არს.

13 (4)

1. ძმათ მოყუარებაჲ ეგენ.

2. სტუმრის მოყუარებასა ნუ დაივიწყებთ, რამეთუ ამისგან ვიეთმე რეცა არა უწყოდეს და ანგელოზნი ისტუმრნეს.

AB

3. შოიწსენენით კრულნი იგი, ვითარცა თქუენ მათ თანავე კრულ ხართ, და ძვრ-ხილულნი იგი, რამეთუ თქუენცა ჯორცნივე გასხენ.

(ძავი ყ, მე-4-გან)

4. სატივოსან არს ქორწინი ყოვლითავე და სა[v]წოლი შეუგინებელ; სოლო მეძავნი იგი და მემრუშენი საჯნეს ღმერთმან.

5. ჴეცხლის უყუარულ იყვენით სახითა, კმა-იყავნ, რომელი-იგი გაქუნდეს; რამეთუ თავადმან თქუა: ორა დაგიტეო შენ და არცა დაგაგდო შენ⁽¹⁾.

6. ოწ უკუე საკადრებელ არს ესე თქუმად: ოჲფალი არს მწე ჩემდა, არა შემეშინოს; რაჲ მიყოს მე კაცმან?⁽²⁾

7. შოიწსენენით წინამძღუარნი იგი თქუენნი, რომელნი გეტყოდეს თქუენ სიტყუათა მათ ღმრთისათა, ჰხედევდით გამოსლვასა მას ცხოვრებისა მათ.

CD

3. შოიწსენენით კრულეზანი იგი, ვითარცა მათ თანავე კრულთა, და ძვრ-ხილულნი იგი, რამეთუ თქუენცა ჯორცნივე გასხენ.

4. სატივოსან არს ქორწილი ყოვლითავე და საწოლი შეუგინებელ; სოლო მეძავნი და მემრუშენი საჯნეს ღმერთმან.

5. ჴეცხლის უყუარულ იყვენით სახითა, კმა-გეყავნ, რომელი-იგი გაქუნდეს; რამეთუ თავადმან თქუა: ორა დაგიტეო, არცა დაგაგდო შენ.

6. ოინაჲცა საკადრებელ არს ჩუენდა თქუმად: ოჲფალი არს მწე ჩემდა, არა შემეშინოს; რაჲ მიყოს მე კაცმან?

7. [211] შოიწსენენით წინამძღუარნი იგი თქუენნი, რომელნი გეტყოდეს თქუენ სიტყუათა მათ ღმრთისათა, და ჰხედევდით გამოსლვასა მას ცხო-

AB. 3. კრულეზანი ო, კრულ სრულ ო, ძვრის (ძვრ ო)-ხილულნი ო, იგი (2)]-ჲ, თქუენცა] თქუენ ო, ჯორცნივე]+და ო.
(სათ.) მე-4-გან)-ზჲ.

4. პატიოსან ო, ქორწინი ქორწილი ოჲ. ო, იგი]-ო, მრუშენი ო.

5. სახითა] სახე ო, და კმა-იყავნ ო, კმა-გეყავნ ო, რომელი-იგი ო, და]-ჲ.

6. ესე საკადრებელ არსა ო, მწე ო, მწედ ო.

7. მოიწსენეთ ო, იგი]-ო, თქუენნი იგი ო, თქუენ ო, ხედევდით ო, და ჰხედევდით ო, მას]-ო, ცხოვრებისა ო, სარწმუნოებასა]+მათსა ო.

CD. 3. მოიწსენეთ ო, კრულეზანი კრულნი ო.

6. არაჲ ო.

7. იგი]-ო.

(1) II შჯ. 31,6; (2) ფსალ. 117,6.

CD

თისასა და ჰბაძევდით სარწმუნოებასა.

(ძავი ჲ)

8. ოესუ ორისტე გუშინ და დღეს და იგი თავადი არს უკუნისამდე.

9. შოძღურებასა მრავალ-სახესა და უცხოთა ნუ შეიწყნარებთ, რამეთუ კეთილად მადლითა განმტკიცებულ ხართ გულისათა და არა საჭმლითა, რომელითა ვერაჲ ირგეს, რომელნი ვიდოდეს მას შინა.

10. [165] შაქუს ჩუენ საკურთხეველი, რომლისაგან ჭამად ვერ ჯელ-ეწიფების, რომელნი-იგი კარავსა მას ჰმსახურებდეს.

11. შომელთა-იგი შეიწირვის საცხოვართა სისხლი ცოდვათათჳს სიწმიდესა მას შინა მღელთმოდურისა მიერ, ამათნი იგი ჯორცნი დაიწუვოდეს გარეშე ბანაკსა მას.

12. ომისთჳსცა ოესუ, რაჲთა წმიდა-ყოს თჳსითა სისხლითა ერი, გარეშე ბჭეთა ივნო.

13. ოწ უკუე განვიდეთ მისა გარეშე ბანაკსა მას და ყუედრებაჲ იგი მისი მოვიდოთ.

AB. 8. ორისტე ო, დღეს ო.

9. განმტკიცილი ო, ვერაჲ ო, ვერაჲ ო.

10. ჰმსახურებენ ო, მსახურებენ ო.

11. რომელთა-იგი ო, შეიწირვის ო, საცხოვართა ო, მღელთ მოძღუართა ო, დაიწუვოდეს ო, გარეშე ო.

12. გარეშე ო.

13. გარეშე ო, მას]-ო.

CD. 9. ვერაჲ] ვერაჲ ო.

11. მის მიერ ო, დაიწუვოდეს ო.

13. მისა ო, გარეშე]+მისა ო.

რებისა მათისასა და ჰბაძევდით სარწმუნოებასა მათსა.

(ჲ)

8. [ხv] ოესუ ორისტე გუშინ და დღეს და იგი თავადი არს უკუნისამდე.

9. შოძღურებასა მრავალ-სახესა და უცხოთა ნუ შეიწყნარებთ, რამეთუ კეთილად მადლითა განმტკიცებულ ხართ გულისათა და არა საჭმლითა, რომელითა ვერაჲ ირგეს, რომელნი ვიდოდეს მას შინა.

10. შაქუს ჩუენ საკურთხეველი რომლისაგან ჭამად ვერ ჯელ-ეწიფების, რომელნი-იგი კარავსა მას ჰმსახურებენ.

11. შომელთა-იგი შეიწირვის საცხოვართა სისხლი ცოდვათათჳს სიწმიდესა მას შინა მღელთმოდურისა მიერ, ამათნი იგი ჯორცნი დაიწუვოდეს გარეშე ბანაკსა მას.

12. ომისთჳსცა ოესუ, რაჲთა წმიდა-ყოს თჳსითა სისხლითა ერი, გარეშე ბჭეთა ივნო.

13. ოწ უკუე განვიდეთ მისა გარეშე ბანაკსა მას და ყუედრებაჲ იგი მისი მოვიდოთ.

AB

14. სამეთუ არა მაქუს ჩუენ აქა საყოფლად ქალაქი, არამედ მერმესა მას ვეძიებთ.

15. ჴმისთუს შევსწირავთ მსხუერპლსა ქებისასა მარადის ღმრთისა, ესე იგი არს ნაყოფსა ბაგეთასა და აღსარებასა სახელისა მისისასა.

16. ღოლო კეთილისა საქმესა და ჴიარებასა ნუ დაივიწყებთ, რამეთუ ესევეთარნი მსხუერპლნი სათნო არიან ღმრთისა.

17. ჴაემორჩილენით წინამძღუართა თქუენთა და ერჩლით მათ, რამეთუ იგინი იღუძებენ სულთა თქუენთათუს, ვითარცა-იგი [v] სიტყუაჲ მისცენ; რაჲთა სიხარულით ამას ჴყოფდენ და არა სულთ-ითქუმიდენ, რამეთუ არა ადვილ არს ესე თქუენდა.

18. ჴლოცევდით ჩუენთუსცა, გურწამს, რამეთუ კეთილი გონებაჲ გუაქუს ყოველთათუს და კეთილად გუნებაჲს სლვად.

AB. 14. ვეძიებთ] მოველით ჟ.

15. და]—ჟღ.

16. კეთილსა ჴ.

17. რამეთუ იგინი] რომელნი-იგი ჴ, სულისა თქუენისათუს ჴ, ვითარ-იგი ჴ, სულ-ითქუმიდენ ჴ.

18. ჩუენთუს ჴ, რამეთუ გურწამს, ვითარმედ ჴ, გაქუს ჴღ+თქუენ ჴ, ყოველთათუს]—ღ, გუნებაჲს ჴღ.

CD. 14. საყოფლად ჟ.

15. ამისთუს] ამის მიერ ჟ, შევსწირეთ ჴ.

16. კეთილსა ჴ.

17. ვითარცა-იგი] თუ ვითარ ჴჴ, სიხარულითა მას ჴ.

CD

14. სამეთუ არა მაქუს ჩუენ აქა საყოფლად ქალაქი, არამედ მერმესა მას ვეძიებთ.

15. ჴმისთუს შევსწირავთ მსხუერპლსა ქებისასა მარადის ღმრთისა, ესე იგი არს ნაყოფსა ბაგეთა და აღსარებასა სახელისა მისისასა.

16. ღოლო კეთილისა საქმესა და ჴიარებასა ნუ დაივიწყებთ, რამეთუ ესევეთარნი მსხუერპლნი სათნო არიან ღმრთისა.

17. ჴაემორჩილენით წინამძღუართა თქუენთა [v] და ერჩლით მათ, რამეთუ იგინი იღუძებენ სულთა თქუენთათუს, ვითარცა-იგი სიტყუაჲ მისცენ; რაჲთა სიხარულით ამას ჴყოფდენ და არა სულთ-ითქუმიდენ, რამეთუ არა ადვილ არს ესე თქუენდა.

18. ჴლოცევდით ჩუენთუსცა, რამეთუ გურწამს, ვითარმედ კეთილი გონებაჲ გუაქუს [ზ 218] ყოველსა ჴინა და კეთილად გუნებაჲს სლვად.

AB

19. Ⴀჴმეტჴსადლა გლოცავ ამას ყოფად, რაჲთა ადრე მოვიდე თქუენდა.

(ჴავი ჴჴ)

20. ღოლო ღმერთმან მჴზ-ღობისამან, რომელმან აღმოიყვანა მჴუდრეთით მჴყემსი იგი ცხოვართაჲ დიდი სისხლითა მით აღთქუმისაჲთა საჴკუნოჲთა — უფალი ჩუენი ჴესუ,

21. ჴა გამტკიცენინ თქუენ ყოვლითა კეთილითა ყოფად ნებისა მისისა, რომელმან ყვის სათნოებაჲ მისი ჩუენ ჴორის წინაჴე მისსა ჴრისტე ჴესუჲს მიერ, რომლისა არს დიდებაჲ ჴკუნითი ჴკუნისამდე. ჴმენ.

22. ჴლოცავ თქუენ, ძმანო, თავს-იდევით სიტყუაჲ ესე ვედრებისაჲ, დაღათუ მცირედ მივწერე თქუენდა.

23. ჴცით ღიმოთე, ძმაჲ ჩუენი, რომელი მივაფლინე, რომლისა თანა, ადრე თუ [166] მოვიდეს, გიხილნე თქუენ.

AB. 19. უმეტესადლა ჴ, უმეტესად ჴ.

20. საჴკუნითა ჴ, საჴკუნეთა ჴღ.

21. და განმტკიცენინ ჴზღჴ, მისი] ნებისა მისისაჲ ჴ, მისა ჴ, იესუ ჴრისტეს (ჴრისტჴს ჴ) ჴღ, რომლისაჲ ჴღჴ, არს]—ღ, ამენ] ა-ღ ჴზღღ.

22. დაღათუ] დაღათუ ჴ.

23. რომლისა] რომელთა ჴზ, გიხილნეს ჴზღღ.

CD. 21. და განმტკიცენინ ჴზ, სათნოებისაჲ] ნებაჲ ჴ, მისა ჴ, რომლისა ჴ.

23. იცით, ძმაჲ ჩუენი (-ღ) ტიმოთე, განტევებული, რომლისა თანა, ჴკუნითი მალად მოვიდეს... ჴღჴ, გიხილნეს ჴ.

CD

19. Ⴀჴმეტჴსადლა გლოცავ ამას ყოფად, რაჲთა ადრე მოვიდე თქუენდა.

(ჴჴ)

20. ღოლო ღმერთმან მჴზ-ღობისამან, რომელმან აღმოიყვანა მჴუდრეთით მჴყემსი იგი ცხოვრებაჲ დიდი სისხლითა მით აღთქუმისა საჴკუნოჲსაჲთა — უფალი ჩუენი ჴესუ ჴრისტე,

21. ჴა გამტკიცენინ თქუენ ყოვლითა საქმითა კეთილითა ყოფად ნებისა მისისა, რომელმან ყვის სათნოებაჲ მისი ჩუენ ჴორის წინაჴე მისსა ჴრისტე ჴესუჲს მიერ, რომლისაჲ არს დიდებაჲ ჴკუნითი ჴკუნისამდე. ჴმენ.

22. ღოლო გლოცავ თქუენ, ძმანო, თავს-იდევით სიტყუაჲ ესე ვედრებისაჲ, დაღათუ მცირედ მივწერე თქუენდა.

23. ჴცით ღიმოთე, ძმაჲ ჩუენი, რომელი მივაფლინე, რომლისა თანა, ადრე თუ მოვიდეს, გიხილნე თქუენ.

AB

24. ჩითხვაჲ არქუთ ყოველ-
თა წინამძღუართა თქუენტა და
ყოველთა წმიდათა. ლიკითხვენ
თქუენ, რომელნი-იგი არიან
შტალიაჲთ.

25. შადლი უფლისა ჩუენისა
ესუ ქრისტესი თქუენ ყოველ-
თა თანა. Ⴢმენ.

უბრაელთა მიმართ მიიწერა შტა-
ლიაჲთ ღიმოთეს მიერ. შუქლი უ.

CD

24. ჩითხვაჲ არქუთ ყოველ-
თა წინამძღუართა თქუენტა და
ყოველთა წმიდათა. ლიკითხვენ
თქუენ, რომელნი-იგი არიან
შტალიაჲთ.

25. შადლი უფლისა ჩუენისა
ესუ ქრისტესი თქუენ ყოველ-
თა თანა. Ⴢმინ.

უბრაელთა მიმართ მიიწერა¹ წიგნი
ესე შტალიაჲთ ღიმოთეს მიერ.

AB. 24. იტალიას შ.

25. ქრისტესი ღ, ამჴნ ლ, ა-ნ Ⴢზრუ.

(დასას.)—ღ, ტიმოთეს ზ, პავლეს (პავლეს ლ) მოციქულისაჲ (მოცი-
ქულისა ლ) წიგნი ებრაელთა მიმართ მიიწერა (მიწერა ლ) იტალიაჲთ
ტიმოთეს (ტიმოთეს ლ) მიერ, მუქლი უ ღლზ.

CD. (დასას.). მიერ + მუქლი უ, თავი ჰყ, წამებანი ზ ც-ღხ.

¹ ასეა.

AB

შადლე მოციქულისა
წიგნი ღიმოთესა
მიმართ
პირველი
საკითხავი

1

1. შადლე, მოციქული ესუ
ქრისტესი, ბრძანებითა ღმრთი-
სა მაცხოვრისა ჩუენისაჲთა
და ესუ ქრისტეს — სასოებისა
ჩუენისაჲთა,

2. ღიმოთეს, ერთგულსა
შვილსა სარწმუნოებით, მაღლი,
და წყალობაჲ და მშჳდობაჲ
ღმრთისა მიერ მამისა და ქრის-
ტე ესუჲს უფლისა ჩუენისა.

AB. (სათ.) პავლეს ღ, პავლეს Ⴢ, პავლეს Ⴢღ, ტიმოთესა ზღ, ტიმოთესა ლ, პირ-
ველი] Ⴢ ზ, Ⴢ]—ღ, საკითხავი Ⴢ]—ღ.

1,1. პავლეს ღღ, ქრისტესი ღ, ღმრთისა] + და ღ, ჩუენისაჲთა (1)] ჩუენისა Ⴢ,
(2) ჩუენისა Ⴢ, და]—ღ, ქრისტეს ღ.

2. ტიმოთეს Ⴢღ, შვილსა] + ჩემსა Ⴢ, და (1,2)]—ღ, (3)—ღღ, იესუჲს] +
მიერ ლ.

CD. (სათ.) პირველი] Ⴢ ზღ.

1,1. და (1)]—ზღღ.

2. იესუ ქრისტეს ცღ.

¹ ლ-ს აკლია აქედან ვიდრე: შემრა/ცხა (I ტიმ. 1,1—1,12).

CD

[213] შადლე¹
მოციქულისა წიგნი
ღიმოთეს მიმართ
პირველი

1

1. შადლე, მოციქული ესუ
ქრისტესი, ბრძანებითა ღმრთი-
სა და მაცხოვრისა ჩუენისაჲთა,
და უფლისა ესუ ქრისტეს —
სასოებისა ჩუენისაჲთა,

2. ღიმოთეს, ერთგულსა
შვილსა სარწმუნოებით, მაღლი,
წყალობაჲ, მშჳდობაჲ ღმრთისა
მიერ მამისა ჩუენისა და ქრისტე
ესუჲს მიერ, უფლისა ჩუენისა.

AB

(Cაფი ე)

3. ზითარცა-იგი გლოცვედ შენ დადგრომად ჴფესოს შინა, მი-რამ-ვიდოდე [v] შაკედონიად, რამათა ამცნო ვიეთმე, ნუ სხუასა რასმე მოძღურებდენ,

4. ნუცა ერჩიედ ჰურიებრ-თა ზღაპართა და ტომის-რაცხათა მათ დაუსრულებელთა, რომელთა ძიებაჲ შეამთხვიან უფროსს, ვიდრე მოღუაწებაჲ ღმრთისაჲ, რომელ არს სარწმუნოებით.

5. ღოლო დასასრული მცნებისაჲ არს სიყუარული გულისა-გან წმიდისა და გონებისა კეთილისა და სარწმუნოებისა შეუორგულებელისა,

6. ჰომელსა-იგი ვინმე ვერ მიემთხვნეს და გარდაიქცეს ამოაჲსა სიტყუად.

7. Ⴀყნდა მათ, რამათამცა იყვნეს შჯულის მოძღუარ, და არა უცნობიეს, არცა რასა იტყუან და არცა ვიეთთვს დაამტკიცებენ.

AB. 3. გლოცავ Ⴀ, ჰმოდღურიდენ Ⴀ.

4. ჰურიებრსა Ⴀ, ტომის ႠႠ, ღმრთისაჲ]—Ⴀ.

5. გონებისა] + გან ႠႠ, კეთილილსა Ⴀ, შეურგულებელისა Ⴀ.

6. ვინმე] ვიეთნიმე Ⴀ, ამოაჲს Ⴀ.

7. რჩულის Ⴀ, არა] არცა Ⴀ, არცა (1)]—Ⴀ, ვიეთთვს] ვისთვს Ⴀ.

CD. 3. მო-რამ-ვიდოდე Ⴀ, შაკედონიას Ⴀ.

4. რაცხათა Ⴀ, შეამთხვიან ႠႠ, მოღუაწებაჲ] განგებულებაჲ Ⴀ, რომელ არს]—Ⴀ.

5. გონებისა] + გან ႠႠ, შეურგულებელისა Ⴀ.

7. სჯულის ႠႠ, დაამტკიცებენ] დამტკიცებად Ⴀ.

CD

(ე)

3. ზითარცა-იგი გლოცვედ შენ დადგრომად ჴფესოს შინა, მი-რამ-ვიდოდე შაკედონიად, რამათა ამცნო ვიეთმე, [Ⴀv] რამათა არა სხუასა რასმე მოძღურებდენ,

4. Ⴀრცა ერჩიედ ზღაპართა და ტომის-რაცხათა დაუსრულებელთა, რომელთა-იგი ძიებაჲ შეამთხვიან უფროსს, ვიდრე მოღუაწებაჲ ღმრთისაჲ, რომელ არს სარწმუნოებით.

5. ღოლო დასასრული მცნებისაჲ არს სიყუარული გულისა-გან წმიდისა და გონებისა კეთილისა და სარწმუნოებისა შეუორგულებელისა,

6. ჰომელსა-იგი ვინმე ვერ მიემთხვნეს და გარდაიქცეს ამოაჲსა [v] სიტყუად.

7. Ⴀყნდა მათ, რამათამცა იყვნეს შჯულის მოძღუარ, და არა იცოდეს, არცა რასა-იგი იტყუან, არცა ვიეთთვს დაამტკიცებენ.

AB

8. ღოლო ესე უწყით, რამეთუ კეთილ არს შჯული, უკუეთუ ვინმე წესიერად იპყრას იგი;

9. Ⴀყწყი ესე, რამეთუ მართალსა შჯულ არა უც, არამედ უშჯულოთა და ურჩთა, უმსახურებელთა და ცოდვილთა, უღირსთა და ბილწთა, მამის მაგინებელთა და დედის მაგინებელთა, [167] კაცის-მკლველთა,

10. შეძავთა, მამათმავალთა, კაცის მსყიდელთა, მტყუართა, ცრუფიცთა და სხუა, თუ რამე სიცოცხლისა ამის მოძღურებასა უქდების,

11. სახარებასა მას დიდებისა ნეტარისა ღმრთისაჲ, რომელი რწმუნებულ არს ჩემდა.

(Cაფი ყ)

12. Ⴀა მადლიერ ვარ მისა, რომელმან-იგი განმადლიერა მე, ჭრისტე ჴესუ უფალმან ჩუენმან, რამეთუ სარწმუნოდ შემრაცხა მე და დამადგინა მე მსახურებასა ამას,

AB. 8. რამეთუ]—Ⴀ, რჩული Ⴀ. 9. მართალთა Ⴀ, შჯული Ⴀ, რჩულ Ⴀ, ურჩულოთა Ⴀ, და (3)]—Ⴀ, მამისა Ⴀ.

10. და მეძავთა Ⴀ, მტყუართა ႠႠ, სხუა თუ რამ Ⴀ, სიცოცხლისაჲ Ⴀ, დედისა Ⴀ.

11. დიდებისა Ⴀ, დიდებასა Ⴀ, ნეტარისა]—Ⴀ.

12. -იგი]—Ⴀ, ჭრისტე Ⴀ, ჩუენგან] ჩემგან Ⴀ, ღმერთმან Ⴀ, ამას] მას Ⴀ.

CD. 8. სჯული ႠႠ.

9. უწყით ႠႠ, სჯულ ႠႠ, ურჩულოთა Ⴀ, უსჯულოთა ႠႠ, ურჩთა] + და ႠႠ.

10. მტყუართა ႠႠ.

12. მისსა ႠႠ, ჭრისტე Ⴀ.

CD

8. ღოლო ესე უწყით, ვითარმედ კეთილ არს შჯული, უკუეთუ ვინმე წესიერად იპყრას იგი;

9. Ⴀყწყი ესე, რამეთუ მართალსა შჯულ არა უც, არამედ უშჯულოთა და ურჩთა, უმსახურებელთა და ცოდვილთა, უღირსთა და ბილწთა, მამის მაგინებელთა და დედის მაგინებელთა, კაცის-მკლველთა,

10. შეძავთა, მამათმავალთა, კაცის მსყიდელთა, მტყუართა, ცრუფიცთა და სხუა, რომელი რამე სიცოცხლისა ამის მოძღურებასა უქდების,

11. სახარებისა მისებრ დიდებისა ნეტარისა ღმრთისა, რომელი მერწმუნა მე.

(ყ)

12. Ⴀა მადლიერ ვარ მისა, რომელმან-იგი განმადლიერა მე, ჭრისტე ჴესუ უფლისა ჩუენისა, რამეთუ სარწმუნოდ შემრაცხა მე და დამადგინა მე მსახურებასა ამას,

AB

13. ჰომელი ვიყავ მე პირველად მგმობარ და მდევნელ და მაგინებელ, არამედ შევიწყალე, რამეთუ უმეცრებით ვყავ ურწმუნობასა შინა.

14. ტრამედ უფროსს გარდაემატა მადლი იგი უფლისა ჩუენისა² სარწმუნოებითურთ და სიყუარულით ჰრისტე შესუს მიერ.

15. სარწმუნო არს სიტყუად და ყოვლისა შეწყნარებისა ღირს, რამეთუ ჰრისტე შესუ მოვიდა სოფლად ცოდვილთა ცხოვრებად, რომელთაჲ პირველი მე ვარ.

16. ტრამედ ამისთჳს შევიწყალე, რაათა ჩემდა მომართ [v] აჩუენოს პირველად შესუ ჰრისტემან ყოველი სულგრძელებაჲ თჳსი სახედ მერმე მორწმუნეთა მათთჳს მისა მიმართ ცხოვრებად საუკუნოდ.

17. ღოლო მეუფესა მას საუკუნეთასა უხრწნელსა, უხილავსა, მხოლოსა ღმერთსა პატივი და დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე. Ⴤმინ.

AB. 13. მე პირველად]—ტზლ, მე]—ბ, ვყავ] ვიყავ ლ, ურწმუნობასა] უმეცრებასა ლ.

14. იგი]—ლ, სარწმუნოებითურთ ლ, ჰრისტე ლ, სიყუარული უფლისა ჩუენისა იესუ ჰრისტეს მიერ ბ.

15. სიტყუად]+იგი ლ, ესე ბ, ცხოვრებად ლბ.

16. პირველად იესუ ჰრისტემან]—ლ, თჳსი] მისი ლ, ცხოვრებად ბ.

17. მას]—ლ.

CD. 16. სახედ მათდა, რომელთა ეგულებოდის რწმუნებად მისსა მიმართ ცხოვრებად საუკუნოდ ტზ.

CD

13. ჰომელი პირველად ვიყავ მგმობარ და მდევნელ და მაგინებელ, არამედ შევიწყალე, რამეთუ უმეცრებით ვიყავ 'ურწმუნობასა შინა.

14. [ზ 219] ღოლო უფროსს გარდაემატა მადლი იგი უფლისა ჩუენისაჲ სარწმუნოებითურთ და სიყუარულით ჰრისტე შესუს მიერ.

15. სარწმუნო არს სიტყუად და ყოვლისა შეწყნარებისა ღირს, რამეთუ ჰრისტე შესუ მოვიდა სოფლად ცოდვილთათჳს ცხოვრებად, რომელთაჲ პირველი მე ვარ.

16. ტრამედ ამისთჳს შევიწყალე, რაათა ჩემდა მომართ [214] აჩუენოს პირველად შესუ ჰრისტემან ყოველი სულგრძელებაჲ მისი სახედ მერმეთა მათ მორწმუნეთა მისა მიმართ ცხოვრებად საუკუნოდ.

17. ღოლო მეუფესა მას საუკუნეთასა უხრწნელსა, უხილავსა, მხოლოსა ბრძენსა ღმერთსა პატივი და დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე. Ⴤმინ.

AB

(ჩავი უ)

18. ტმას მცნებასა შეგვედრებ შენ, შეილო ემოთე, მსგავსად მოძღურებათა მათ შენდა მიმართ წინაჲსწარმეტყუელებათა, რაათაჲ ჰსაგრობდე მას შინა კეთილსა მას საგრობასა,

19. ბა გაქუნდეს სარწმუნოებაჲ და კეთილი გონებაჲ, რომელ-იგი ვიეთმე განიშორეს და სარწმუნოებასა შეეცოდნეს¹;

20. ჰომელნი-იგი არიან ყმენეოს და ლექსანდროს, რომელნი მივსცენ ეშმაკსა, რაათა ისწავლნენ არა-გმობად.

2 (ჩავი ბ)

1. ლოცავ უკუე ყოვლისა წინა, რაათა ჰყოფდე ვედრებასა, ლოცვასა და თაყუანის-ცემასა და მადლობასა ყოველთა კაცთათჳს

2. ბა [168] მეფეთათჳს და ყოველთა მთავართა, რაათა

AB. 18. შეილო]+ჩემო ბ, მგავსად ლ, მოძღურებათა] მოძღურადთა ლ, რაათა ბ, შენდა] შენთა ლ, მიმართ]—ლ, წინაჲსწარმეტყუელებითა ლ, საგრობდე ლ] ჰსაგრობდე ბ, მას]—ბ.

19. და კეთილი გონებაჲ]—ბ, და (2)]—ლ, რომელი-იგი ლ, განიშორეს ლბ.

20. რომელ-იგი ლ, ჰმენეოზ ლ, ემენეოს ლ, ჰმენეოს ბ, ომენეოს ლ, ალექ-

სანდრე ბ, რომელნი]+იგი ბ.

2,1. ყოვლის ბ, ვედრებასა]+და ლ, თუ-ნის-ცემასა Ⴤ, თაყუანის-ცემასა ლ, ვცხოვდე-

2. და (1)]—ლ, მეფეთა ლ, მთავართა]+თჳს ლ, უფროვებით ლ, ვცხოვდე-ბოლით ლბ.

CD. 18. შეილო]+ჩემო ტ, მოძღურებულთა მათ შენდა] პირველ გარდასრულთა შენ ზედა ტზ, საგრობდე ლ.

20. ალექსანდრე რ.

2,2. მეუდრუდროებით ლ, ვცხოვნდებოლით ლ.

CD

(ვ)

18. ტმას მცნებასა შეგვედრებ შენ, შეილო ემოთე, მსგავსად მოძღურებულთა მათ შენდა წინაჲსწარმეტყუელებათა, რაათაჲ ჰსაგრობდე მას შინა კეთილსა მას საგრობასა,

19. ბა გაქუნდეს სარწმუნოებაჲ და კეთილი გონებაჲ, რომელი-იგი ვიეთმე განიშორეს და სარწმუნოებისაგან განცვეს;

20. ჰომელ არიან ყმენეოს და ლექსანდროს, რომელნი მივსცენ ეშმაკსა, რაათა განისწავლნენ არა-გმობად.

2 (ბ)

1. ლოცავ უკუე ყოვლისა წინა, რაათა ჰყოფდე ვედრებასა, ლოცვასა, თაყუანის-ცემასა და მადლობასა ყოველთა კაცთათჳს,

2. ჰეფეთათჳს და ყოველთა მთავართა, რაათა მშჳდობით და

1 ასეა.

2 «უფლისა ჩუენისაჲ» ლ-ში ნუსხურადაა ჩამატებული.

1 ასეა.

AB

მშუდობით და ყუდროებით
ვცხოვნიდებოდი ყოვლითა
ღმრთის მსახურებითა და სიწმი-
დითა,

3. ძამეთუ ესე არს კეთილ
და სათნო წინაშე მაცხოვრისა
ჩუენისა ღმრთისა,

4. ძომელსა ყოველთა კაც-
თაჲ ჰნებაჲს ცხოვრებაჲ და მეც-
ნიერებასა ჭეშმარიტებისა მოს-
ლვაჲ.

5. ძამეთუ ერთ არს ღმერთი
და ერთ შუვა-მდგომელ ღმრთი-
სა და კაცთა, კაცი შესუ ქრისტე,

6. ძომელმან მისცა თავი
თჳსი საწსრად ყოველთათჳს სა-
წამებელად ჟამთა მათ თჳსთა,

7. ძომლისათჳს დადგინე-
ბულ ვარ მე ქადაგად და მოცი-
ქულად, — ჭეშმარიტსა ვიტყუ
და არა ვტყუი, — მოძღუარი
წარმართთაჲ სარწმუნოებითა
და ჭეშმარიტებითა.

8. ჰნებაჲს ლოცვაჲ მამა-
თაჲ ყოველსა ადგილსა, ალჳყ-
რობაჲ წმიდად ჳელთაჲ თჳნიერ
რისხვისა და გულის სიტყჳსა;

AB. 4. ცხოვრებაჲ 427, მეცნიერებასა] + მას 428, მოსლვად 2.

5. ღმერთი 7 ერთ] + არს 7, შოვა (შუა 7)-მდგომელ 728, კაც 7, ქრის-
ტე 727.

6. ყოველთა 7, მათ თჳსთა] მათთჳს 728, მათ] — 7.

7. ქადაგებად 2, ვტყუი 428, ვტყუა 7, წარმართაჲ 7.

8. აჳყრობად 77, აჳყრობაჲ 2, ჳელთა 727, გულის სიტყჳსა] გულის წერო-
მისა 7.

CD. 3. კეთილი 107, სათნოჲ 07.

5. შუვა-მდგომელ 2.

7. ვტყუი 210.

8. აჳყრობად 710.

CD

მყუდროებით ვცხოვნიდებოდი
ყოვლითა ღმრთის მსახურებითა
და სიწმიდითა,

3. ძამეთუ ესე არს კეთილ
და სათნო წინაშე მაცხოვრისა
ჩუენისა ღმრთისა,

4. ძომელსა ყოველთა კაც-
თაჲ ჰნებაჲს ცხოვრებაჲ და მეც-
ნიერებასა ჭეშმარიტებისაჲ მო-
სლვაჲ.

5. ძამეთუ ერთ არს ღმერთი
და ერთ არს შუა-მდგომელ
ღმრთისა და კაცთა, კაცი შესუ
ქრისტე,

6. ძომელმან მისცა თავი
[bv] თჳსი საწსრად ყოველთა
საწამებელად [v] ჟამთა თჳსთა,

7. ძომლისათჳს დადგინე-
ნებულ ვარ მე ქადაგად და მო-
ციქულად, — ჭეშმარიტსა ვიტყუ
ქრისტეს მიერ და არა ვტყუი, —
მოძღუარი წარმართთაჲ სარწ-
მუნოებითა და ჭეშმარიტებითა.

8. ჰნებაჲს უჳყუე ლოცვაჲ
მამათაჲ ყოველსა ადგილსა ალ-
ჳყრობად წმიდად ჳელთა თჳნი-
ერ რისხვისა და გულის ზრახ-
ვისა;

AB

9. [v] ჴგრევე დედათაჲ წე-
სიერებისა სამკაულითა მორ-
ცხუედ და ღირსებით შემკობად
თავთა თჳსთა, ნუ განთხზვითა,
ოქროჲთა ანუ მარგალიტითა
ანუ სამოსლითა პატიოსნითა,
10. ჴრამედ რომელი-იგი
შეჰგავს დედათა, რომელთა ალე-
თქუას ღმრთის მსახურებაჲ საქ-
მითა კეთილითა.

(თავი 7)

11. ჴედაკაცი მღუმრიად ის-
წავებდინ ყოვლითა დამორჩი-
ლებითა.

12. ჴოდღურებად დედათა
არა უბრძანებ, არცა მთავრობად
ქმართა, არამედ რაჲთა იყვნენ
იგინი ყუდროებით.

13. ძამეთუ ჴდამ პირველად
დაეზადა, მერმე — 7ვა.

14. ჴა ჴდამ არა სცთა, ხო-
ლო დედაკაცი იგი [169] სცთა
და შჯულსა გარდაჰჳდა.

AB. 9. ეგრეთვე წესიერად დედათაჲ 4, ჴგრეთვე დედათა 7, ღირსებით 7, შემკუ-
ლად 4, თჳსთაჲ 7, განთხზვით 4, განთხზვით 7, ოქროჲსაჲთა 728,
ოქროჲთა და ვეცხლისაჲთა 7, პატიოსნითა 427.

10. რომელი-იგი 4, რომელთა] — 7, ალეთქუა 4.

11. ისწავლიდინ 2.

12. ქმრისა 427, რაჲთა] — 7, იგინი] იგი 7, ყუდროებით 4, მყუდრო-

ებით 7.

13. და მერმე 427.

14. რჯულსა 7, გარდაჰჳდა 7.

CD. 9. წესიერებისაჲ 7.

10. შუენის 7.

13. პირველ 107, დაეზადა 1.

14. სჯულსა 107.

CD

9. ჴგრეთვე დედათაჲ წესიე-
რებისა სამკაულითა მორცხუედ
და ღირსებით შემკობად თავთა
თჳსთა, არა განთხზვითა, ანუ
ოქროჲთა ანუ მარგალიტითა
ანუ სამოსლითა დიდფასისაჲთა,
10. ჴრამედ რომელი-იგი
ჳშუენის დედათა, რომელთა
ალეთქუას ღმრთის მსახურებაჲ
საქმეთა მიერ კეთილთა.

(7)

11. ჴედაკაცი მღუმრიად ის-
წავებდინ ყოვლითა დამორჩი-
ლებითა.

12. ჴოდღურებად დედათა
არა უბრძანებ, არცა მთავრობად
ქმრისა, არამედ რაჲთა იყოს იგი
მყუდროებით.

13. ძამეთუ ჴდამ პირველად
დაიზადა და მერმე — 7ვა.

14. ჴა ჴდამ არცა სცთა,
ხოლო დედაკაცი იგი სცთა და
შჯულსა გარდაჰჳდა.

AB

15. ორამელ ცხოვნდების შვილთ სხმისაგან, უკუეთუ ეგნენ სარწმუნოებით და სიყუარულით და სიწმიდით ღირსებასა თანა.

3 (გავი რ)

1. სარწმუნო არს სიტყუად: უკუეთუ ვისმე ეპისკოსობის უნდეს, კეთილისა საქმისა გული ეტყუს.

2. ჯერ-არს ეპისკოპოსისა, რაათა უბრალო იყოს, ერთის ცოლის ქმარ, ფრთხილ, წმიდა, შემკულ, სტუმართ მოყუარე, სწავლულ,

3. ნუ მოღვწე, ნუ მოლაღვე, არამედ სახიერ, უღალველ, ნუ ვეცხლის მოყუარე,

4. ძუსისა სახლისა კეთილად განმგებელ, შვილნიმცა უსხენ დამორჩილებულ ყოვლითა ღირსებითა.

5. ოკუეთუ ვინმე თვისისა სახლისა განგებად არა იცის, ვითარ-მე ეკლესიათა ღმრთისათა მოღუაწებად აგოს?

AB. 15. ცხოვნდების 487, ცხოვნდების 7, შვილთა 47, ეგნეთ 8, თანა] ზედა 7.
3,1. ეპისკოპოსების 4, ეპისკოპოსობის 8, ეპისკოპოსობის 7, საქმისა] თვის 7, კეთილსა საქმისა 7.

2. ეპისკოპოსისა 7, მოყუარე 47.

3. მოღვწე 7, მოღვწე 7, მოყუარე 47.

4. კეთილად] — 8, შვილნიმცა] + მორჩილნი 4.

5. თვისისა] თავისისა 7.

CD. 15. ცხოვნდების 717, შვილთა 71.

3,1. ეპისკოპოსობის 7.

2. ეპისკოპოსისა 7, ეპისკოპოსისა 4.

3. არა (1)] არ 7, ანგაპარ 7, საძაგლის 7.

CD

15. ორამელ ცხოვნდების შვილთ სხმისაგან, უკუეთუ ეგნენ სარწმუნოებით და სიყუარულით და სიწმიდით ღირსებასა ზედა.

3

1. სარწმუნო არს სიტყუად: უკუეთუ ვისმე ეპისკოსობის უნდეს, კეთილისა საქმისა გული ეტყუს.

2. ჯერ-არს ეპისკოპოსისა, რაათა უბრალო იყოს, ერთის ცოლის ქმარ, ფრთხილ, წმიდა, შემკულ, სტუმართ მოყუარე, [215; 220] სწავლულ,

3. ორა მეღვწე, არა ანგაპარ, არა საძაგლის შემძინელ, არამედ მეყდრო, უღალველ, ვეცხლის მოყუარულ,

4. ძუსისა სახლისა კეთილად განმგებელ, შვილნიმცა უსხენ დამორჩილებულნი ყოვლითა ღირსებითა.

5. ღოლო უკუეთუ ვინმე თვისისა სახლისა განგებად არა იცის, ვითარ-მე ეკლესიათა ღმრთისათა მოღუაწებად აგოს?

AB

6. ნუ ახალწერგ, რაათა არა [169v] არა განლაღნეს და საშ-ჯელსა შევარდეს ეშმაკისასა.

7. ორამელ¹ ჯერ-არს, რაათა წამებადცა აქუნდეს გარემოთაგან, რაათა არა ყუედრებასა შევარდეს და საფრწესა ეშმაკისასა.

(გავი ყ, მე-7-გან)

8. ღიაკონნი ეგრეთვე წმიდა, ნუ ორისმეტყუელ, ნუ ღვწოსა ფრიაღსა მორჩილ, ნუ საძაგლის შემძინელ,

9. ოქუსმცა საიდუმლოდ იგი სარწმუნოებისა წმიდითა გონებითა.

10. ოა ესენი გამო-ლა-იცად-ნენ პირველად, და მაშინდა ღიაკონებდელ, უბრალომცა არიან.

11. ოლონი მათნი ეგრეთვე ღირსმცა არიან, ნუ მასმენელ, არამედ ფრთხილ, მორწმუნე ყოველსა შინა.

AB. 6. სარწმუნო 7.

7. წამებად 7, საბრწესა 7, (სათ.) მე-7-გან] — 47.

8. ღიაკონნი 48, ღვწოსა 78, ფრიაღისა 8, საძაგლისა 87, შემძინე 8.

10. გამო-ლა-იცადნელ 7, ღიაკონებდელ 7, ღიაკონობდელ 7, უბრალო არიედმცა 7.

11. ეგრეთვე 7, არიედ 7, არამედ] — 7.

CD. 6. სასჯელსა 717.

7. მისსა 717, საბრწესა 71.

8. ღიაკონნი 7, საძაგლის 7.

9. საიდუმლოდ 7.

10. ღიაკონობდელ 717.

¹ 4-ში გადასულია ღიაკონების გამო 7-12 მუხლების ტექსტი.

CD

6. ნუ ახალწერგ, რაათა არა განლაღნეს და საშ-ჯელსა შევარდეს ეშმაკისასა.

7. ორამელ ჯერ-არს მისა, რაათა წამებადცა კეთილი აქუნდეს გარემოთაგან, რაათა არა ყუედრებასა შევარდეს და საფრწესა ეშმაკისასა.

(* C)

8. ღიაკონნი ეგრეთვე წმიდა, ნუ ორისმეტყუელ, ნუ ღვწოსა ფრიაღსა მორჩილ, ნუ საძაგლის შემძინელ,

9. ოქუსმცა საიდუმლოდ იგი სარწმუნოებისა წმიდითა გონებითა.

10. ოა ესენი გამო-ლა-იცად-ნენ პირველად, და მაშინდა ღიაკონებდელ, უბრალომცა არიან.

11. ოლონი მათნი ეგრეთვე ღირსმცა არიან, ნუ მასმენელ, ფრთხილ, მორწმუნე ყოველსა შინა.

AB

12. ბიაკონნიმცა არიან ერ-
თის ცოლის ქმარ, შვილთამცა
კეთილად მოღუაწ არიან და
თვსისა სახლისა.

13. ჰომელნი კეთილად დია-
კონებდენ, პატივი კეთილი თავი-
სა თვსისა [170] მოიგონ და
მრავალი განცხადებულებად სარ-
წმუნოებითა ქრისტე შესუ-
სითა.

(თავი ბ)

14. ზმას მივსწერ შენდა და
ვესავე ადრე მოსლვასა ჩემსა;

15. ოკუეთუ ვყოვნო, რაა-
თა უწყოდი, ვითარ-იგი ჯერ-
არს სახლსა შინა ღმრთისასა
სლვად, რომელ არს ეკლესია²
ღმრთისა ცხოველისა, სუეტი
და სიმტკიცე ჭეშმარიტებისა.

16. ზღსაარებულად, დიდ არს
ღმრთის მსახურებისა იგი საი-
დუმლოა, რომელი გამოჩნდა
ქორცილთა, განმართლდა სული-
თა, ერუენა ანგელოზთა, იქადაგა
წარმართთა შორის, ჰრწმენა

CD

12. ბიაკონნიმცა არიან ერ-
თის ცოლის ქმარ, შვილთა კე-
თილად ზედამდგომელ და თვსი-
სა სახლისა¹.

13. ჰამეთუ რომელნი კეთი-
ლად დიაკონობდენ, პატივი თავ-
თა თვსთა კეთილი მოუგონ და
მრავალი განცხადებულებად სა-
რწმუნოებითა ქრისტე შესუ-
სითა.

(ბ)

14. ზმას მივსწერ შენდა და
ვესავე ადრე მოსლვასა ჩემსა;

15. [bv] ღოლო უკუეთუ
ვყოვნო, რაათა უწყოდი, [v] ვი-
თარ-იგი ჯერ-არს სახლსა შინა
ღმრთისასა სლვად, რომელ არს
ეკლესია ღმრთისა ცხოველი-
სა, სუეტი და სიმტკიცე ჭეშმა-
რიტებისა.

16. ზა, აღსარებულად, დიდ
არს ღმრთის მსახურებისა საი-
დუმლოა; ღმერთი გამოჩნდა
ქორცილთა და განმართლდა სუ-
ლითა, ერუენა ანგელოზთა, იქა-

AB. 12. დიაკონნიმცა C, ერთისა ცოლისა L, შვილნიმცა D, კეთილად]—F, მოღუ-
აწე D, და]—D.

13. დიაკონობდენ L² D, პატივი]—L, თავისა თვსისა კეთილად D, მოიგონ
მოიღონ D, პატივი]+ თავისა თვსისა და L, სარწმუნოებითა L, იესუ
ქრისტესითა (ქრისტესითა L) L² D.

14. და]—D.

15. სიმტკიცე L.

16. და აღსარებულად (აღსარებულად L) D, და განმართლდა L, წარმარ-
თა L, და]—D, ამალდა L.

CD. 13. დიაკონებდენ L.

16. აღსარებულად C², იგი საიდუმლოა C² L, საიდუმლოა L.

¹ ამ სიტყვას L-ში პირობითი ნიშანი უზის; ასეთივე ნიშანია აშიაზე და განმარტებულია:
წინა-განცხადებისა. ² აქ წყდება ტექსტი 4-სი.

AB

სოფელსა და აღმალდა დიდე-
ბითა.

4 (თავი ყ, მე-ბ-გან)

1. ღოლო სული წმიდა ცხა-
დად იტყვს, რამეთუ უკუანასკ-
ნელთა ქამთა გან- ვინმე -დგენ
სარწმუნოებისაგან და ერჩდენ
იგინი მაცთურთა მათ სულთა და
მოძღურებასა ეშმაკთასა

2. [v] ორგულებითა და სი-
ტყუთა ტყუილისაათა, შეცთო-
მილნი თვსითა გონებითა,

3. წყენებდენ ქორწინსა¹,
განაყენებდენ საჭმელთა, რო-
მელნი ღმერთმან დაჰბადნა მი-
საზრდელად მაღლობით მორწ-
მუნეთათვს და რომელთა იციან
ჭეშმარიტება.

4. ჰამეთუ ყოველი დაბადე-
ბული ღმრთისა კეთილ არს, და
არარაა განსაგდებელ, რომელნი
მაღლობით მიიღებენ,

CD

დაგა წარმართთა შორის,
ჰრწმენა სოფელსა და ამალდა
დიდებითა.

4

1. ღოლო სული წმიდა ცხა-
დად იტყვს, რამეთუ უკუანასკ-
ნელთა ქამთა გან- ვინმე -დგენ
სარწმუნოებისაგან და ერჩდენ
იგინი სულთა მათ მაცთურთა
და მოძღურებასა ეშმაკთასა

2. ორგულებითა და სიტყვ-
თა ტყუილისაათა, შემწუარნი
თვსითა გონებითა,

3. წყენებდენ ქორწილსა და
განაშორებდენ საჭმელთა, რო-
მელნი ღმერთმან დაჰბადნა მი-
საღებელად მაღლობით მორწ-
მუნეთათვს და რომელთა იციან
ჭეშმარიტება.

4. ჰამეთუ ყოველი დაბადე-
ბული ღმრთისა კეთილ არს, და
არარაა არს განსაგდებელ, მაღ-
ლობით მიიღებული,

AB. (სათ.) მე-ბ-გან]—L.

4,1. ერჩდეს L, და (2)]—L.

2. და სიტყუთა]—D, ტყუილისაათა L, განაყენებდენ L,

3. ქორწილსა L² L, ქორწილთა+და D, განაყენებდენ L, მრწმუნეთათვს მაღლობით D, იციან
რომელ D, რომელი L, დაჰბადა L, იციან D.

4. ყოველი]+ვე D.

CD. წარმართა L.

4,2. ტყუილისაათა ხ-ტ-ღ.

¹ C-ში «ქორწილსა» დაუწერია გადამწერს, მაგრამ თვითონვე ლ გადაუსწორებია ნ-დ.

27. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

5. სამეთუ განწმდების სიტყ-
ვთა ღმრთისაჲთა და ლოცვითა¹.

6. ღმრთისაჲთა და ლოცვითა
კეთილად იყო მსახურ ქრისტე
ესუჲსა და იზარდებოდი სიტყ-
ვთა სარწმუნოებისაჲთა და კე-
თილითა მოძღურებითა, რომელ-
საცა შეუდგ.

7. ღმრთი შეგინებულთა მათ
და ბერებრთა ზღაპართა განე-
შოვრე².

(ჩავი 1)

ღმრთი თავი შენი ღმრთის
მსახურებასა.

8. სამეთუ ჯორციელი წურ-
თილესაჲ წუთერთ ჟამ სარგებელ
არს; ხოლო ღმრთის მსახურე-
ბაჲ [171] ყოვლითა სარგებელ
არს, აღთქმაჲ აქუს აწინდელი-
სა ცხოვრებისაჲ და მერმისაჲ.

9. სარწმუნო არს სიტყუაჲ
და ყოვლისა შეწყნარებისა
ღირს.

AB. 5. განწმდების ლ.

6. ქრისტესა ზ, იესუჲსა]—ზ, სარწმუნოებისათა ლ, და კეთილითა მოძღუ-
რებითა]—ლ, რომელსა ზ, შეუდგთ ლ, შეუდგე ზ.

7. მათ]—ლ, განეშორე ზ, ლ, განეშორენით ზ.

8. წუთილესაჲ ლ, ცხოვრებისაჲ ზ, და მერმისაჲ]—ლ.

9. და]—ლ, შეწყნარებისა] მოსწრაფებისა ზ.

CD. 6. რასწავებდ ლ, ქრისტე ლ, იესუჲსა ლ, შეუდგე ლ.

8. ხოლო] რამეთუ ლ, აწინდელისაჲ ლ.

CD

5. სამეთუ განწმდების
სიტყვთა ღმრთისაჲთა და ლოც-
ვითა.

6. ღმრთისაჲთა და ლოცვითა
იყო კეთილად მსახურ ქრისტე
ესუჲსა და იზარდებოდი სიტყ-
ვთა სარწმუნოებისაჲთა და კეთი-
ლითა მოძღურებითა, რომელ-
საცა შეუდგ.

7. ღმრთი შეგინებულთა მათ
და დედაბერებრთა ზღაპართა-
გან იჯმენ.

(1)

ღმრთი იწუართე თავი შენი
ღმრთის მსახურებასა,

8. [216] სამეთუ ჯორციელი
წურთილესაჲ წუთერთ [ზ 221]
ჟამ სარგებელ არს; ხოლო
ღმრთის მსახურებაჲ ყოვლითა-
ვე სარგებელ არს, რამეთუ აღ-
თქმაჲ აქუს ცხოვრებისაჲ აწინ-
დელისა და მერმისაჲ.

9. სარწმუნო არს სიტყუაჲ
და ყოვლისა შეწყნარებისა
ღირს.

AB

10. სამეთუ ამისთჳს ვშუ-
რებით და ვიყუედრებით, ხო-
ლო ვესავთ ღმერთსა ცხოველ-
სა, რომელ არს მაცხოვარი ყო-
ველთა კაცთაჲ, უფროჲსაჲ
მორწმუნეთაჲ.

(ჩავი 1)

11. ღმრთებდ ამას და ასწა-
ვებდ.

12. ნუმცა ვინ სიჭაბუკესა
შენსა შეურაცხ-ჰყოფს; არამედ
სახე ექმენ მორწმუნეთა მათ
სიტყვთა, სლვითა, სიყუარუ-
ლითა, სარწმუნოებითა, სიწმი-
დითა.

13. ღმრთებდ მოვიდე, ეკრ-
ძალე საკითხავსა, ნუგეშინის-
ცემასა, მოძღურებასა;

14. ნუ უდებ-ჰყოფ, რომელ-
იგი არს შენ თანა მადლი, რომე-
ლი მოგეცა შენ წინაჲსწარმეტ-
ყუელებითა და დასხმითა მით
ჰელთა ხუცობისაჲთა.

AB. 10. ხოლო] რამეთუ ლ.

11. ხოლო ამცნებდ ლ.

12. და ნუმცა ზ, სიჭაბუკესა ლ, -ჰყოფს ლ, სახე ლ, სლვითა]—ლ, სიწმიდით ზ.

13. ხოლო ეკრძალე ზ.

14. რომელი-იგი ზ, რომელ-ეგე ლ, წინაჲსწარმეტყუელობითა ლ, და]—ლ, მით]—ლ, ხუცობისათა ლ, ხუცესთათა ზ.

CD. 10. მაცხოვარი ლ.

12. მათ]—ლ.

13. ვიდრემდის ლ.

14. რომელი-ეგე ლ, წინაჲსწარმეტყუელობითა ლ, ხუცობისათა ლ.

CD

10. სამეთუ ამისთჳს ვშუ-
რებით და ვიყუედრებით, რამე-
თუ ვესავთ ღმერთსა ცხოველ-
სა, რომელ არს მაცხოვარი ყო-
ველთა კაცთაჲ, უფროჲსაჲ
მორწმუნეთაჲ.

(1)

11. ღმრთებდ ამას და ასწა-
ვებდ.

12. ნუმცა ვინ სიჭაბუკესა
შენსა შეურაცხ-ჰყოფს; არამედ
სახე ექმენ მორწმუნეთა მათ
სიტყვთა, სლვითა, სიყუარუ-
ლითა, სარწმუნოებითა, სიწმი-
დითა.

13. ღმრთებდ მოვიდე, ეკრ-
ძალე საკითხავსა, ნუგეშინის-
ცემასა, მოძღურებასა;

14. ნუ უდებ-ჰყოფ, რომელ-
იგი არს შენ თანა მადლი, რომე-
ლი მოგეცა შენ წინაჲსწარმეტ-
ყუელებითა, დასხმითა ჰელთა
ხუცობისათა.

¹ «და ლოცვითა» ზ-ში ჩამატებულია ნუსხური ხელით.

² ზ-ში ვამოწმებელია და «განეშორე» იკითხება.

AB

15. ზმას იწურთიდ და ამას შინა იყავ, რაათა წარმატებულეზაჲ ეგე შენი ცხად იყოს ყოველსა შინა.

16. [v] ჴკრძალე თავსა შენსა და მოძღურებითა მით დაადგერ მათ ზედა; ამას რაჲ ჰყოფდე, თავიცა შენი იცხოვნო და მორჩილნიცა შენნი.

5 (ჩავი 7)

1. შოხუცებულსა ნუ ჰრისხავ, არამედ ჰლოცევდ ვითარცა მამასა, ჭაბუკთა — ვითარცა ძმათა,

2. შოხუცებულთა დედათა — ვითარცა დედასა, ჭაბუკთა დედათა — ვითარცა დათა, ყოვლითა სიწმიდითა.

3. ჴურივთა პატივ-ეც, ჴეშმარიტად ჴურივთა.

AB. 15. ამას] მას ლ, შენი]—ლ.

16. დაადგეთ ლ, მათ] მას ბ, და ამას ბ, იცხოვნო თავი შენიცა ლ, თავი შენიცა ბ.

5,1. მოხუცებულთა ლბ, ულოცევდ ლ.

2. დედასა] დედათა ლ, ჭაბუკთა ლ, სიწმიდითა]—ბ.

3. ჴურივთა (2)]—ბ.

CD. 15. ამას (1)] ამათ ჴხ, (2) ბჴ, მას ბ, იწრთივდ ბ.

5,1. ლოცევდ ჴ.

CD

15. ზმას იწურთიდ და ამას შინა იყავ, რაათა წარმატებულეზაჲ ეგე შენი ცხად იყოს ყოველსა შინა.

(7 D)

16. ჴკრძალე თავსა შენსა და მოძღურებითა მით დაადგერ მათ ზედა, რამეთუ ამას რაჲ ჰყოფდე, თავიცა შენი აცხოვნო და მორჩილნიცა შენნი.

5 (7 C)

1. შოხუცებულსა ნუ ჰრისხავ, არამედ ჰლოცევდ ვითარცა მამასა, ჭაბუკთა — ვითარცა ძმათა,

2. შოხუცებულთა დედათა — ვითარცა დედათა, ჭაბუკთა — ვითარცა დათა, ყოვლითა სიწმიდითა.

(7E)

3. ჴურივთა პატივ-ეც, ჴეშმარიტად ჴურივთა.

AB

4. Ⴀკუეთუ ვისმე ჴურივსა¹ შვილ გინა შვილის შვილ ესხნენ, ისწავებდელ პირველად თვსსა სახლსა ღმრთის მსახურებასა და პატივ-სცემდელ მამადედათა, რამეთუ ესე არს სათნო წინაშე ღმრთისა.

5. Ⴀოლო ნანდვლვე ჴურივი იგი არს და მარტო-ქმნული, რომელი ესავს უფალსა და დადგრომილ არს ვედრებასა და ლოცვასა ღამე და დღე.

6. Ⴀოლო რომელი-იგი იშუებდეს, ცხოველი მკუდარ არს.

7. [172] ბა ამას ამცნებდ, რაათა უბრალო იყვნენ.

8. Ⴀკუეთუ ვინმე თვსთა და უფროსდა სახლეულთა არა მოღუაწე იყოს, სარწმუნოებაჲ უარყოფიეს და არს იგი ურწმუნოთა უძვრეს.

(ჩავი 7E)

9. ჴურივადმცა იგი შერაცხილ არს ნუ უნაკლულეზანცს სამეოცისა წლისა, რომელი ყოფილ არს ერთის ქმრის ცოლ,

AB. 4. შვილ] შვილნი ბ, შვილის შვილნი ბ, ისწავებდინ ბ.

5. ნანდვლვე ლ, არს]—ბ, ღამე ბ, დღე ბ.

6. -იგი]—ბ, ცხოველი] ცოცხლივე ლ.

7. იყვნედ ლ.

8. იღუწიდეს] მოღუაწე იყოს ბ, უვარ-უყოფიეს ბ, ურწმუნოზს უძვრეს ლ.

9. უნაკლულეზანეს ჴ, უნაკლულესი ბ, უნაკლულესი ლ.

CD. 4. ისწავებდ ჴბჴ, პირველ ბ, -სცემდ ბ.

6. მომკუდარ ბჴ.

8. უვარ-უყოფიეს ჴბ.

9. სამეუცისა ბ, არს] იყოს ბ.

¹ ლ-ს აკლია აქედან ვიდრე: ჰმონებდელ (I ტიმ. 5,4-6,2).

CD

4. Ⴀკუეთუ ვისმე ჴურივსა შვილ გინა შვილის შვილ [v] ესხნენ, ისწავებდელ პირველად თვსსა სახლსა ღმრთის მსახურებასა და პატივ-სცემდელ მამადედათა, რამეთუ ესე არს კეთილ და სათნო წინაშე ღმრთისა.

5. [ბ v] Ⴀოლო ჴეშმარიტი ჴურივი და მარტო-ქმნული ესავს უფალსა და დადგრომილ არს ვედრებასა და ლოცვასა ღამე და დღე.

6. Ⴀოლო რომელი-იგი იშუებდეს, ცოცხლივე მკუდარ არს.

7. ბა ამას ამცნებდ, რაათა უბრალო იყვნენ.

8. Ⴀოლო უკუეთუ ვინმე თვსთა და უფროსდა სახლეულთა არა მოღუაწე იყოს, სარწმუნოებაჲ უარყოფიეს და არს იგი ურწმუნოზსა უძვრეს.

9. ჴურივადმცა შერაცხილ არს ნუ უნაკლულესი სამეოცისა წლისა, რომელი ყოფილ არს ერთის ქმრის ცოლ,

AB

10. საქმეთა შინა კეთილთა წამებულ: უკუეთუ შვილნი განზარდნა, უკუეთუ სტუმარნი ისტუმრნა, უკუეთუ წმიდათა ფერწნი დაჰბანნა, უკუეთუ ჭირვეულთა შეეწია, უკუეთუ ყოველსა საქმესა კეთილსა შეუდგა.

11. ღოღო ქურივთა ჭაბუკთა განეშორე, რამეთუ რაქამს დაიმღერნიან ჭრისტესნი იგი, ქორწინების უნებნ.

12. ტქუს მათ საშველი, რამეთუ პირველი იგი სარწმუნობაა შეურაცხ-ყვეს

13. ბა [v] მას თანა უქმებასა ისწავებდ: მიმოსლვასა სახლად-სახლად, არა სოლო უქმებასა, არამედ სიჩქურესა და გამოწულილვასა და იტყვედ უჯეროსა.

14. შნებაეს უკუე ჭაბუკთა ქორწინებაა, შვილთა სხმაა, სახლისა პერობაა, და ნუცადა ერთსა რას მიზეზ-სცემედ მჭდომსა გინებისა ადგილ.

15. ჩამეთუ აწვე ვინმე გარდაიქცეს შედგომად ეშმაკისა.

AB. 11. განეშორე ბ.

12. მათ მას ბ, სარჩელი ბ.

13. ისწავებდ ბ, სახლითი სახლად ბ, სოლო + თუ ბ, სიჩქურესა სიქურივესა ბ, სიჩქურესა ბ, იტყუედ ბ.

14. ჭაბუკთა ზ, ჭაბუკისა ბ, შვილთ ბ, სახლის ბ, და] — ლ, ერთ ბ, მიზეზ-სა ბ, სცემთ ბ, ადგილსა ბ.

15. რამეთუ რაათა ბ.

CD. 12. სასჯელი ბ-ბ.

13. მას ამას ბ-ბ, იტყუედ ბ-ბ.

14. შვილთ ბ-ბ.

CD

10. ბა საქმეთა შინა კეთილთა წამებულ: უკუეთუ შვილნი განზარდნა, უკუეთუ სტუმარნი ისტუმრნა, უკუეთუ წმიდათა ფერწნი დაჰბანნა, უკუეთუ ჭირვეულთა შეეწია, უკუეთუ ყოველსა საქმესა კეთილსა შეუდგა.

11. ღოღო ქურივთა ჭაბუკთა განეშორე, რამეთუ რაქამს დაიმღერნიან ჭრისტესნი იგი, ქორწინების უნებნ.

12. ტქუს მათ საშველი, რამეთუ პირველი იგი სარწმუნობაა შეურაცხ-ყვეს

13. ბა მას თანა უქმობასა ისწავებენ და მიმოსლვასა სახლითი სახლად, არა სოლო უქმობასა, არამედ სიჩქურესა და გამოწულილვასა და იტყვედ უჯეროსა.

14. შნებაეს უკუე ჭაბუკთა ქორწინებაა, შვილთა სხმაა, სახლისა [217] პერობაა და არცა ერთისა მიზეზისა ცემად მჭდომისა ადგილად გინებისა.

15. ჩამეთუ აწვე ვინმე გარდაიქცეს შედგომად ეშმაკისა.

AB

16. ოკუეთუ ვინმე მორწმუნე ქურივთა ესუას, კმა-ეყავნ იგი მათ და ნუ დაუმძიმებდ ეკლესიასა, რაათა სსუათა ქურივთა კმა-ეყოს.

(ჩავი უყ)

17. ღომელნი კეთილად ძლოდიან სუცესნი, ორისა ნაწილისა პატივისა ღირს იყვენდ, უფროს სოლო ღომელნი შურებოდიან სიტყვთა და მოძღურებთა.

18. ჩამეთუ იტყვს წიგნი: პარსა მეკალოესა¹ არა დაუკრა პირი⁽¹⁾; და: იირს არს მუშაკი სასყიდლისა თვისისა⁽²⁾.

19. [173] ღუცისათვს შესმენასა ნუ თავს-იდებ, გარნა ორითა და სამითა მოწამითა.

20. ღომელნი-იგი ცოდვიდენ, წინაშე ყოველთა ამხილე, რაათა სსუათა მათ ეშინოდის.

CD

16. [ზ 222] ოკუეთუ ვინმე მორწმუნე ესუას ქურივთა, იგი კმა-ეყავნ მათ და ნუ დაუმძიმებდ იგი ეკლესიასა, რაათა სსუათა ქურივთა კმა-ეყოს.

(უყ)

17. ღომელნი კეთილად ძლოდიან სუცესნი, ორის ნაწილის პატივის ღირს იყვენდ, უფროს სოლო ღომელნი შურებოდიან სიტყვთა და მოძღურებთა.

18. ჩამეთუ იტყვს წიგნი: პარსა მეკალოესა¹ არა დაუკრა პირი; და: იირს არს მუშაკი სასყიდლისა თვისისა.

19. ღუცისათვს² შესმენასა ნუ თავს-იდებ, გარნა ორითა და სამითა მოწამითა.

20. ბა ღომელნი-იგი ცოდვიდენ, წინაშე ყოველთა ამხილე, რაათა სსუათა მათ ეშინოდის.

AB. 16. მორწმუნე ბ, ესუას ქურივთა ბ, იგი კმა-ეყავნ ბ, და] — ბ, დაუმძიმებდ-ბიედ ბ, დაუმძიმებდ] + იგი ბ, სსუათა ბ.

17. ორის ნაწილის პატივის ბ, იყვენ ბ, და] — ბ, მოძღურებისათა ბ.

18. სასყიდელსა თვისსა ბ.

19. მოწამითა ბ.

20. -იგი] — ბ, ყოველთასა ბ.

CD. 19. ღუცისათვს] მოხუცებულისათვს ბ, გარნა] თვნიერ ბ-ბ, ორისა და სამისა მოწამისა ბ-ბ.

¹ «მეკალოესა» ჩამატებულია ბ-ში ნუსხური ხელით. ² ბ-ში აშიაზე განმარტებაა იმავე ხელით: ბერძულად მოხუცებულისა და ღუცისა სახელი, სოლო თარგმანნი მოხუცებულისა პირსა ზედა-თარგმნიან.

(¹) II მჯ. 25,4. (²) მათ. 10,10.

AB

21. ზწამებ მე წინაშე ღმრთისა და ჯესუ ქრისტესა და რჩეულთა ანგელოზთა, რაათა ესე დაიმარხო თვნიერ ორგულებისა,

(ძავი 7უ)

ნურას ჰყოფ თუალ-ღებით.

22. ყელთა ადრე-ადრე ნუვის დაასხამ, ნუცა ეზიარები სხვსა ცოდვითა; თავი თვისი წმიდად დაიმარხო.

23. ნუ ხოლო წყალსა ჰსუამ, არამედ ღვთოცა მცირედ იმსახურე სტომაქისათვის და ზედა-ზედა უძღურებისა შენისათვის.

(ძავი 7ბ)

24. ჰომელთამე კაცთა ცოდვანი წინაწარ¹ ცხად არიან და წინა უძღვან საშჯელად, რომელთამე უკუანა შეუდგან.

25. ჴგრევე საქმენი კეთილნი წინაწარ¹ ცხად არიან; და [v] სხუა თუ რამე არიან, დაფარვად ვერ ჴელ-ეწიფების.

AB. 21. მე]—7, და უფლისა იესუ ქრისტესსა 8, ქრისტესა 7, ანგელოზთასა 7, ნურარას 7, თუალთ(თვალთ 7)-ღებით 87.

22. თვისი შენი 87.

23. ნუ წყალსა ხოლო სუამ 7, სუამ 8, იმსახურე] იჴმე 7, ზედა-ზედა 87, უძღურებისათვის შენისა 8.

24. წინააღწარ 88, სარჩელად 87+და 7.

25. წინააღწარ 887, სხვა 7, რამე]—8.

CD. 21. ქრისტესსა 77, ანგელოზთასა 7, თუალ-ღებით 7, თუალთ-ღებით] მიღრეკით 7.

23. ჰსუამ 7.

24. სასჯელად 777, უკანა 7.

25. ეგრეთვე 777.

¹ 7-ში «წინააღწარ» უფილა, მაგრამ «ას» ამოუფხვიათ

CD

21. ზწამებ წინაშე ღმრთისა და უფლისა ჯესუ ქრისტესა და რჩეულთა ანგელოზთასა, რაათა ესე დაიმარხო თვნიერ ორგულებისა,

ნურარას ჰყოფ თუალთ-ღებით.

22. ყელთა ადრე-ადრე ნუვის დაასხამ, ნუცა ეზიარები სხვსა ცოდვითა; თავი შენი წმიდად დაიმარხო.

23. ნუ წყალსა ხოლო სუამ, არამედ ღვთოცა მცირედ იჴმე სტომაქისათვის და ზედა-ზედა უძღურებისა შენისათვის.

(7ბ)

24. ჰომელთამე კაცთა ცოდვანი წინააღწარ ცხად არიან და წინა უძღვან საშჯელად, ხოლო რომელთამე უკუანა შეუდგან.

25. ჴგრევე საქმენი კეთილნი წინააღწარ ცხად არიან; და სხუებრ თუ ვისმე აჴუნდეს, დაფარვად ვერ ჴელ-ეწიფების.

AB

6 (ძავი 7უ)

1. ჰაოდენნი-იგი არიან უღელსა ჴუეშე მონებისასა, თვისი იგი უფალნი ყოვლისა პატივისა ღირსად შეჴრაცხნედ, რაათა არა სახელი ღმრთისა და მოძღურება და ესე იგმოს.

2. ჰომელთა მორწმუნენი ესხნენ უფალნი, ნუ შეურაცხ-ჰყოფედ, რამეთუ მჴანი არიან; არამედ უფროსად ჰმონებდედ, რამეთუ მორწმუნენი არიან და საყუარელნი, ჴველის საქმისა შემწენი. 7მას ასწავებდ და ნუ-გეშინის-სცემდ.

(ძავი 7უ)

3. 74კუეთუ ვინმე სხუასა მოძღურებდეს და არა მოვიდეს სიცოცხლისათა ამათ სიტყუათა უფლისა ჴუენისა ჯესუ ქრისტესთა და ღმრთის მსახურებისა ამის მოძღურებასა,

4. 7გი განლაღებულ არს და არარა იცის. 7რამედ დასწეულ-ებულ არს [174] იგი გამომი-ბისათვის და სიტყვსა ღალვისა,

AB. 6,1. რავდენნი 87, შეჴრაცხედ 8.

2. მორწმუნენი] ურწმუნონი 7, შეურაცხ-ჰყოფედ 7, არიედ 7, ჰმონებედ 77, საყუარელნი]+და 777, საქმისა 7, შემწე 77.

3. სხვასა 7, მოვიდოდის 8, ამათ] მათ 777, სიტყუათა] მოძღურებათა 7, მსახურებასა 8, ამის] მის 7, ამის მოძღურებასა]—8.

4. არს] იყოს 8, იჴვნი 77.

CD. 6,1. რავდენნი 87.

2. ჰმონებედ 77777, საქმისა 7, -სცემდი 7, ნუგეშინის-სცემდ] ჰლო-

ცევდ 77.

3. ამის]—77.

CD

6 (7უ)

1. [v] ჰაოდენნი-იგი არიან უღელსა ჴუეშე მონებისასა, თვისი იგი უფალნი ყოვლისავე პატივისა ღირსად შეჴრაცხნედ, რაათა არა სახელი ღმრთისა და მოძღურება და ესე იგმოს.

2. [8v] ჰომელთა მორწმუნენი ესხნენ უფალნი, ნუ შეურაცხ-ჰყოფედ, რამეთუ მჴანი არიან; არამედ უფროსად ჰმონებდედ, რამეთუ მორწმუნენი არიან და საყუარელნი და ჴველის საქმისა შემწენი. 7მას ასწავებდ და ნუგეშინის-სცემდ.

(7უ)

3. 74კუეთუ ვინმე სხუასა მოძღურებდეს და არა მოვიდეს სიცოცხლისა მათ მოძღურებათა უფლისა ჴუენისა ჯესუ ქრისტესთა და ღმრთის მსახურებისა ამის მოძღურებასა ზედა,

4. ჴანლაღებულ არს, არარა იცის. 7რამედ სწეულ არს ძიები-სათვის და სიტყუათა ღალვისათა, რომლისაგან იჴმნებიან 7უ-

AB

რომლისაგან იქმნებიან შური, ჯდომად, გმობანი, იჭუნი ბოროტნი,

5. ლულის წყრომანი, განსრ-წნილთა კაცთა გონებად და ნაკ-ლულევანთა ჭეშმარიტებისა-გან, რომელნი ჰგონებდეს, ვი-თარმედ სარეწავ არს ღმრთის მსახურებად.

6. ღოლო ნანდვლვე არს სა-რეწავ დიდ ღმრთის მსახურებად უნაკლულოებით.

7. სამეთუ არარაა შემოვი-ღეთ სოფლად; ჩას, რამეთუ არ-ცა განღებად რაა ჭელ-გუეწიფე-ბის.

8. ღოლო მაქუსმცა საზრ-დელ და სამოსელ, და ესე კმა-იყავნ ჩუენდა.

9. ღოლო რომელთა ჰნებაეს სიმდიდრე, შეცვვენ განსაც-დელსა და საფრჯესა და გულის თქუმათა მრავალსა უცნაურსა და მავნებელსა, რომელთა დაათქ-ნიან² კაცნი მოსასრველად და წარსაწყმედელად.

AB. 5. ნაკლულევანთა ლႭ, ჰგონებენ ლႭ, ვითარმედ არამედ ო.

6. ნანდულვე ო.

7. რამეთუ—ლ, რაა რას ო.

8. გუაქუსმცა ო, და (2)]—ლႭ.

9. შთაცვენ ზ, შეცვვიან ლ, საბრჯესა ლ, უცნურსა Ⴀ, დაანთქიან ზღ, დაანთქნიან ო.

CD. 5. გულის წყრომანი მიმოკუეებანი Ⴀზ, ჰგონებედ Ⴀზ.

6. ნანდვლვე ႠႠ.

8. და საფარველ და საფარველ Ⴀ.

9. საბრჯესა ზႠ, საფრჯესა და განსაცდელსა Ⴀ.

¹ ზ-ში «საფრჯესა» სიტყვას ფ-ს ზემოთ ბ აწერია სხვა ხელით, ე. ი. «საბრჯესა» უნდაო.

² Ⴀ-ში «დაანთქნიან» უფილა, მაგრამ პირველი ნ ამოუშეკიათ.

CD

რნი, ჯდომანი, გმობანი, იჭუნი ბოროტნი,

5. ლულის წყრომანი, განსრ-წნილთა კაცთა გონებად და ნაკ-ლულევანთა ჭეშმარიტებისა-გან, რომელნი ჰგონებენ, ვითარ-მედ სარეწავ არს ღმრთის მსა-ხურებად. ლანეშორე ესევითარ-თა მათგან.

6. ღოლო ნანდვლვე არს სა-რეწავ დიდ ღმრთის მსახურებად უნაკლულოებით.

7. სამეთუ არარაა შემოვი-ღეთ სოფლად; ჩანს, რამეთუ არცა განღებად რას ჭელ-გუეწი-ფების.

8. ღოლო მაქუნდეს თუ საზრდელ და საფარველ ჯორც-თა, ამათ კმა-ვიყოფდეთ ჩუენ.

9. ღოლო რომელთა ჰნებაეს სიმდიდრე, შეცვვიან განსაც-დელსა და საფრჯესა¹ და გულის თქუმათა მრავალთა [218] უც-ნაურთა და მავნებელთა, რომელთა დაანთქნიან კაცნი მო-სასრველად და წარსაწყმედე-ლად.

AB

10. სამეთუ ძირი არს ყო-ლისა უკეთურებისა ვეცხლის მოყუარებად, რომლისა-იგი ვი-ეთმე გული უთქუმიდა [v] და შესცთეს სარწმუნოებასა და თავნი თვსნი შესთხინეს საღმო-ბასა მრავალ-სახესა.

(თავი 7b)

11. ღოლო შენ, კაცო ღმრთისაო, ამას ევლტოდე და შეუდეგ სიმართლესა, ღმრთის მსახურებასა, სარწმუნოებასა, სიყუარულსა, მოთმინებასა, მშვ-ლობასა;

12. ჭოილუაწე ღუაწლი კე-თილი სარწმუნოებისა, შებმა-უყავ ცხოვრებასა მას საუკუნე-სა, რომელსა იჩინე, და აღიარე კეთილი აღსაარებად წინაშე მრავალთა მოწამეთა.

13. ლამცნებ შენ წინაშე ღმრთისა, რომელმან ცხოველ ყვნის ყოველნი, და შესუ ქრის-ტმსა, რომელი იწამა პონტო-ელისა სილატმს ზე კეთილი აღ-საარებად

14. ბამარხვად შენდა მცნე-ბაა იგი უბიწოდ და უბრალოდ ვიდრე გამოჩინებამდე უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტმსა,

AB. 10. რომელსა-იგი Ⴀ, შეცთეს Ⴀ, შეეცოდნეს Ⴀ, მრავალ-სახესა] მრავალსა Ⴀ. 11. სარწმუნოებასა]—Ⴀ, ღუაწლი] + იგი Ⴀ, ცხოვრებასა Ⴀ, მოწამეთა]

13. ყვნის Ⴀ, ქრისტესა Ⴀ, პონტიელისა Ⴀ, სილატესა Ⴀ, ზმ Ⴀ. 14. უბიწოდ]—Ⴀ, და უბრალოდ]—Ⴀ, გამოჩინებამდე Ⴀ, ქრისტმსა Ⴀ.

CD. 10. ბოროტთა ზႠ, შესთხინეს ზ, შესთხინეს Ⴀ.

12. აღსაარებად ႠႠ.

13. ცხოველ Ⴀ, იესუსსა ႠႠ, პონტიელისა Ⴀ, აღსაარებად ႠႠ.

14. ქრისტესსა ႠႠ.

CD

10. სამეთუ ძირი არს ყო-ველთა ბოროტთა ვეცხლის მოყუარებად, რომლისა [v 223]-იგი ვიეთმე გული უთქუმიდა და შესცთეს სარწმუნოებისაგან და თავნი თვსნი შესთხინეს საღმო-ბათა მრავალთა.

(7b)

11. ღოლო შენ, ჭ კაცო ღმრთისაო, ამას ევლტოდე და შეუდეგ სიმართლესა, ღმრთის მსახურებასა, სარწმუნოებასა, სიყუარულსა, მოთმინებასა, სიმ-შვდესა;

12. ჭოილუაწე ღუაწლი იგი კეთილი სარწმუნოებისა, შე-იტკბე საუკუნო იგი ცხოვრებად, რომელსა იჩინე, და აღიარე კეთილი იგი აღსაარებად წინაშე მრავალთა მოწამეთა.

13. ლამცნებ შენ წინაშე ღმრთისა, რომელმან ცხოველ ყვნის ყოველნი, და ქრისტე შესუსა, რომელმან-იგი წამა პონტოელისა სილატეს ზე კე-თილი იგი აღსაარებად

14. ბამარხვად შენდა მცნე-ბაა იგი უბიწოდ და უბრალოდ ვიდრე გამოჩინებამდე უფლისა ჩუენისა შესუ ქრისტესა,

AB

15. ჰომელ-იგი ჟამსა მას
თვსსა აჩუენოს ნეტარმან მან და
მხოლომან ძლიერმან მეუფემან
მეუფეთამან და უფალმან უფ-
ლებათამან,

16. ჰხოლოსა რომელსა აქუს
[175] უკუდავება და ნათელსა
მყოფ არს მიუწდომელსა, რომე-
ლი არავინ იხილა კაცთაგანმან,
არცა ხილვად ჭელ-ეწიფების,
რომლისაა არს პატივი და ძალი
საუკუნოა. **ამენ.**

(ძავი 71)

17. შდიდართა მათ ამას სო-
ფელსა ამცნებდ, რაათა არა მალ-
ლოდიან, ნუცა ესვედ სიმდიდ-
რესა უჩინოსა, არამედ ღმერთსა
ცხოველსა, რომელმან მომცის
ჩუენ ყოველივე მდიდრად სა-
შუებელად

18. ბა კეთილისა საქმედ,
განმდიდრებად კეთილთა შინა
საქმეთა, უხუად მიმცემელ იყვ-
ნედ, ეზიარებოდედ

AB. 15. რომელი-იგი] რომელი ბ, აჩუენოს] აღასრულოს ზ, მას]-ღ, (1)]-ბ,
მეუფეთამან]-ღ.

16. მიუწდომელსა ზ, და არცა ლ, პატივი]+დიდებისა ლ, საუკუნეთა ბ.

17. ვამცნებ ლ, ამცენ ბ, მალლოდიან ლ, სიმდიდრესა]+მას ბ, მომცა ლ,
მომცის ჩუენ]-ბ, საშუებლად ლ.

18. საქმეთა შინა კეთილთა ლ, იევენით ლ, ეზიარებოდეთ ბ.

CD. 15. რომელი-იგი ბ, მეუფემან] მფ-მან ბ, მეუფეთამან] მფ-მან ბ.

17. სოფელსა]+შინა ბ, მალლოდიან ზ.

18. კეთილთა შინა საქმეთა ბ.

CD

15. ჰომელ-იგი ჟამთა თვს-
თა აჩუენოს ნეტარმან მან და
მხოლომან ძლიერმან მეუფემან
მეუფეთამან და უფალმან უფ-
ლებათამან,

16. ჰომელსა მხოლოსა აქუს
უკუდავება და ნათელსა მყოფ
არს მიუწდომელსა, რომელი
არავინ იხილა კაცთაგანმან, არ-
ცა ხილვად ჭელ-ეწიფების, რომ-
ლისაა არს პატივი და ძალი საუ-
კუნოა. **ამენ.**

(71)

17. შდიდართა მათ ამას სო-
ფელსა ამცენ, რაათა არა მალ-
ლოდიან, არცა ესვიდენ სიმ-
დიდრესა მას უჩინოსა, არამედ
ღმერთსა ცხოველსა, რომელმან
მომცის ჩუენ ყოველივე მდიდ-
რად საშუებლად,

18. ხეთილი[v]სა საქმედ,
განმდიდრებად საქმეთა შინა კე-
თილთა, უხუად მიმცემელ იყვ-
ნედ, ეზიარებოდედ

AB

19. ბა იუნჯებდელ თავისა
მათისა საფუძველსა კეთილსა
მერმისა მისთვს ჟამისა, რაათა
შეეკრძალნენ ჭეშმარიტსა მას
ცხოვრებასა.

20. ბ ემოთე, ვედრი იგი
დაიმარსე და განეშორე ბილწ-
თა მათ ცუდთა ახალ-ჟმათა და
სიტყვს-გებათა მათ ტყუილით
სახელსა მეცნიერებისასა,

21. ჰომელსა-იგი ვიეთნიმე
[v] აღუთქუმიდეს და სარწმუ-
ნობასა შესცთეს. შადლი თქუ-
ენ თანა. **ამენ.**

სავლე მოციქულისა წიგნი ე-
მოთესა მიმართ მიიწერა ზავდი-
კიამთ, რომელ არს ფრიგვასა დედა-
ქალაქი ხატიანთ კერძო. შუქლი სო.

CD

19. [bv] ბა იუნჯებდინ თა-
ვისა მათისა საფუძველსა კე-
თილსა მერმისა მისთვს ჟამისა,
რაათა შეეკრძალნენ საუკუნესა
მას ცხოვრებასა.

20. ბ ემოთე, ვედრი იგი
დაიმარსე და განეშორე ბილწ-
თა მათგან ცუდთა ჟმათა და
სიტყვს-გებათა მათგან ტყუვი-
ლით სახელის მეცნიერებისასა,

21. ჰომელსა-იგი ვიეთნიმე
აღუთქუმიდეს და სარწმუ-
ნობისაგან ცუდნი განვარდეს.
შადლი შენ თანა. **ამენ.**

ემოთეს მიმართ პირველი მიწერა²
ზავდიკიამთ ფრიგვისა. შუქლი სი.

AB. 19. იუნჯებდელ ლ, იუნჯებდ ლ, მათისა] თვისა ლ, ცხოვრებასა ლ.
20. დაიმარსე ლ, განეშორე ლ, მათ (1)]+გან ლ, ცუდად ჟმათა ლ, ცუდთა
ჟმათა ლ, ახალ]-ბ, სიტყვს-გებასა მას ბ, ტყუილით ლ, ტყუილით ბ,
სახელის ლ.

21. შეცთეს ლ] შეეცოდნეს ლ, ამცენ ლ, ა-ნ ლ.
(დასას.)-ღ, პავლეს ლ, პავლეს ბ, ემოთეს ლ, ემოთეს ლ, მიმართ]+
პირველ ბ, მიწერა ლ, ლაოდიკიამთ ლ, არს]-ბ, ფრიგვასაა ბ,
ფრიგვასა ქალაქსა ლ, ფრიგვასაა ბ, დედაქალაქით ბ, მუქლი
სო]-ბ.

CD. 20. ტყუილით ლ.

21. განვარდეს ლ, ამენ ბ.
(დასას.) პირველი] ლ, ლავდიკიამთ ლ, ფრიგვისა ლ, ემოთეს მიმართ მი-
წერა ებისტოლე (ეპისტოლე ლ) პირველი ლავდიკიამთ (ლაოდიკიამთ
ლ), რომელ არს დედაქალაქი ფრიგვისა, მუქლი სი, თანა ბ, ბ-ღ.

¹ «ამინ» სრულად არის ზხ-ში.

¹ «ამინ» სრულად ზხ-ში.
² ასეა.

AB

ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ე მ ო თ ე ს ა
მ ი მ ა რ თ
შ ე ო რ ე.
ს ა კ ი თ ხ ა ვ ი ე .

1

1. სავლე, მოციქული ქრის-
ტე შესუესი ნებითა ღმრთისა-
თა, აღთქუმისა მისებრ ქრისტე
შესუესისა,
2. ემოთეს, საყუარელსა
შვილსა, მადლი და წყალობაჲ
და მშჳდობაჲ ღმრთისა მიერ მა-
მისა და უფლისა ჩუენისა შესუ
ქრისტესა.

(ჩავეი ე)

3. [176] უჰმადლობ ღმერთ-
სა, რომელსა ვჰმსახურებ მე და-
საბამითგან წმიდითა გონებითა,
ვითარ-იგი მოუკლებელად მაქუს
შენთჳს წსენებაჲ ლოცვათა შინა
ჩემთა ღამე და დღე,

AB. (სათ.) პავლეს ლ. 1, ტიმოთეს 2, 1, მეორე] ყ ზ, საკითხავი ე] — 1.

1, 1. ქრისტე (1) 2, 1, ქრისტე (2) 2.

2. საყუარელისა შვილისა 2, და (1)] — 2, (2) — 2.

3. ვმსახურებ 2, მე] — 1, მაქუს მოუკლებელად 1, ჩემთა] ჩუენთა 1, ღა-
მე 2, 1, დღე 2, 1.

CD. 1, 1. იესუ ქრისტესი 1, ქრისტე იესუს] ქრისტეს 1, 1.

3. გონებითა] გუნებითა 1, გ-ნებითა 1.

CD

[219v]
ს ა ვ ლ ე მ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ე მ ო თ ე ს
მ ი მ ა რ თ
შ ე ო რ ე

1

1. სავლე, მოციქული ქრის-
ტე შესუესი ნებითა ღმრთისა-
თა, აღთქუმისა მისებრ ცხორე-
ბისა ქრისტე შესუეს მიერ,
2. ემოთეს, საყუარელსა
შვილსა, მადლი, წყალობაჲ
და მშჳდობაჲ ღმრთისა მიერ მა-
მისა და ქრისტე შესუეს მიერ უფ-
ლისა ჩუენისა.

(ე)

3. უჰმადლობ ღმერთსა, რომელსა
ვჰმსახურებ დასაბამით-
გან წმიდითა გონებითა, ვითარ-
იგი მოუკლებელად მაქუს შენ-
თჳს წსენებაჲ ლოცვათა შინა
ჩემთა ღამე და დღე,

AB

4. ზა მსურის სილვაჲ შენი, —
მომეწესენებიან ცრემლნი ეგე
შენნი, — რაჲთა სისხარულითა
აღვიესო.

5. ჰოვიწსენე, რომელ-ეგე
არს შენ თანა შეუორგულებელი
სარწმუნოებაჲ, რომელმან და-
იმკვდრა პირველად დედის დე-
ლისა შენისა ზუდჳს თანა და
დედისა შენისა წენიკის თანა; და
მრწამს, რამეთუ შენ თანაცა
დაიმკვდროს.

6. ჰომლისათჳს მოგაწსენებ
შენ განცხოველებად მჭურვა-
ლედ მადლსა მას ღმრთისასა,
რომელ არს შენ თანა დასსმითა
მით ჳელთა ჩემთაჲთა.

7. ჰამეთუ არა მომცა ჩუენ
ღმერთმან სული მოშიშებისაჲ,
არამედ ძლიერებისაჲ და სიყუა-
რულისაჲ და სიწმიდისაჲ.

8. ჩუ უჰუე გრცხუენინ წა-
მებაჲ იგი უფლისა ჩუენისაჲ,
ნუცა მე, კრული ესე მისი, არა-
მედ თანა-იჭირვოდე სახარებასა
მას ძალითა ღმრთისაჲთა,

CD

4. ზა მსურის სილვაჲ შე-
ნი, — მომეწსენებიან ცრემლნი
[220] ეგე შენნი, — რაჲთა სი-
სარულითა აღვიესო.

5. ჰოვიწსენებ, რომელ-ეგე
არს შენ თანა შეუორგულებელი
სარწმუნოებაჲ, რომელმან და-
იმკვდრა პირველად დედის დე-
ლისა შენისა ზუდჳს თანა და
დედისა შენისა წენიკის თანა; და
მრწამს, რამეთუ შენ თანაცა.

6. [ზ 224] ჰომლისათჳს
მოგაწსენებ შენ განცხოველებად
მჭურვალედ მადლსა მას ღმრთი-
სასა, რომელ არს შენ თანა დას-
სმითა ჳელთა ჩემთაჲთა.

7. ჰამეთუ არა მომცა ჩუენ
ღმერთმან სული მოშიშებისაჲ,
არამედ ძლიერებისაჲ და სიყუა-
რულისა და სიწმიდისაჲ.

8. ჩუ უჰუე გრცხუენინ წამე-
ბაჲ იგი უფლისა ჩუენისაჲ, ნუ-
ცა მე, კრული ესე მისი, არამედ
თანა-იჭირვოდე სახარებასა მას
ძალითა ღმრთისაჲთა,

AB. 4. მომეწსენებიან 2, ეგე] იგი 2, აღვიესო 1.

5. რომელ-იგი 1, რომელი-იგი 2, შეუორგულებელი 1, რომელმან] რომელ 2,
დაემკვდრა 2, ლოიდჳს 2, ლუდეს 1, ლჳდიას 2, იელიეს 1, დაიმკვ-
დროს] — 2.

6. განცხოველებად] განცხადებულად 2, განცხოველებად 1, მით] — 1.

7. ღმერთმან] უფალმან 2.

8. გრცხუენის 2.

CD. 4. მომეწსენებიან 1.

7. სიყუარულისაჲ 1.

AB

9. პომელმან-იგი მიქსნა ჩუენ და მიჩინა ჩუენ ჩინებითა მით წმიდითა არა საქმეთათჳს ჩუენთა, არამედ თჳსითა ნებითა და მადლითა, რომელი მომეცა ჩუენ [v] ქრისტე ჴესუჲს მიერ უწინარჳს ქამთა მათ საუკუნეთა,

10. პომელი გამოცხადნა აწ გამოჩინებითა მით მაცხოვრისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესითა, რომელმან-იგი განაქარვა სიკუდილი და განანათლა ცხოვრებაჲ და უხრწნელებაჲ სახარებითა მით,

11. პომლისათჳს დადგინებულ ვარ მე ქადაგად და მოციქულად და მოძღურად წარმართთა.

12. პომლისათჳსცა ესე მევენების, არამედ არა მრცხუნის. ქამეთუ ვიცი, რომელი-იგი მრწმენა და მრწამს, რამეთუ ძალ-უც ვედრისა მის ჩემისა დამარხვად მერმესა მას დღესა.

13. სახედ გაქუნდინ ცოცხლებით სიტყუანი იგი, რომელ ჩემგან გესმნეს სარწმუნოებითა და სიყუარულითა ქრისტე ჴესუჲსითა.

AB. 9. მიქსნა ბუ, და მიჩინა ჩუენ]—ტ, საქმეთა ჩემთათჳს ბ, საქმეთა ჩუენთათჳს უ, ჩუენთა]—ზუ, ჩუენ (2)] მე ლ,—ტზ, მომცა უ, ქრისტე ბ, უწინარჳს] უპირატეს უ.

10. რომელ უ, ქრისტესითა უ, ცხოვრებაჲ ბუ, სახარებითაჲ ლ.

11. წარმართა ტუ.

12. რომლისათჳს ლ, რამეთუ]—ბ, ჩემისაჲ უ, მერმისა მის დღისა ბ, დღესა ლ.

13. გესმის ლ, გესმეს ბ, ქრისტე ლ.

CD. 9. თჳსითა] თსითა ბ.

10. რომელი ბუ.

CD

9. პომელმან-იგი მიქსნა ჩუენ და მიჩინა ჩუენ ჩინებითა მით წმიდითა არა საქმეთა ჩუენთათჳს, არამედ თჳსითა ნებითა და მადლითა, რომელი მომცა ჩუენ ქრისტე ჴესუჲს მიერ უპირატეს ქამთა მათ საუკუნეთა,

10. პომელ გამოცხადნა აწ გამოჩინებითა მით მაცხოვრისა ჩუენისა ჴესუ ქრისტესითა, რომელმან-იგი განაქარვა სიკუდილი და განანათლა ცხოვრებაჲ და უხრწნელებაჲ სახარებითა მით,

11. პომლისათჳს დადგინებულ ვარ მე ქადაგად და მოციქულად და მოძღურად წარმართთა.

12. პომლისათჳსცა ესე მევენების, არამედ არა მრცხუნის. ქამეთუ ვიცი, რომელი-იგი მრწმენა და მრწამს, რამეთუ ძალ-უც ვედრისა მის ჩემისა დამარხვად მერმესა მას დღესა.

13. სახედ გაქუნდინ ცოცხლებისა სიტყუაჲ იგი, [v] რომელი გესმა ჩემგან სარწმუნოებითა და სიყუარულითა ქრისტე ჴესუჲსითა.

AB

14. ხეთილი ვედრი დაიმარხე სულითა წმიდითა, რომელმან-იგი დაიმკვდრა ჩუენ თანა.

(ძავი ყ)

15. ოცუყი სამე ესე, რამეთუ დამიტევეს მე ყოველთა, რომელნი არიან ტსიას შინა, რომელ არიან ფიგელოს და ერმოგენე.

16. შოეცინ წყალობაჲ უფალმან ონესიფორეს სახლსა, რამეთუ მრავალ-გზის მე განმისუენა, და კრულებაჲ ესე ჩემი არა სირცხულ-უჩნდა;

17. ტრამედ მოვიდა სრომედ, მწრაფლ [177] მეძიებდა მე და მპოვა.

18. შოეცინ მას უფალმან პოვნად წყალობაჲ უფლისა მიერ მას დღესა შინა; და რაოდენ-იგი ჴფესოს შინა მმსახურა მე, უმჯობეს შენ უწყი.

AB. 14. დაიმარხე ლ, -იგი]—უ, დაიმკვდრა უ.
15. რომელ] რომელნი ლბუ, ფიგელოზ ბ, ფიგელოს უ, ერმოგენე ზლბუ.
16. უფალმან წყალობაჲ ლბუ, ონესიფორეს ტზ, ონესიფორეს ბუ, სირცხულ უ.

17. პრომედ] რომდ უ, მწრაფლ ზ, და მწრაფლ ბ.
18. მას]—ბუ, უფლისა] ღმრთისა ბ, დღესა ლ, რაოდენ-იგი ლ, რაოდენ-იგი ბ, უმჯობესი ბ, უმჯობეს ზუ.
ბუ, ეფესოს ბ, მსახურა ლბუ, მე]—უ, უმჯობესი ბ, რომელ მევეს ზ.

CD. 15. დამიტევეს... რომელნი არიან] მიმექცეს მე ყოველნი, რომელ მევეს ზ.
ფიგელოს უ, ფიგელოს ბუ.
16. მიეცინ ბ-ბუ, ონესიფორეს ზბუ.
17. მპოა უ.
18. რაოდენ-იგი ზუ.

28. პავლეს ეპისტოლეჲ ქართული ვერსიები

CD

14. ხეთილი იგი ვედრი დაიმარხე სულითა წმიდითა, რომელმან დაიმკვდრა ჩუენ თანა.

(ყ)

15. ოცუყი სამე ესე, რამეთუ დამიტევეს მე ყოველთა, რომელნი არიან ტსიას შინა, რომელ არიან ფიგელოს და ერმოგენი.

16. შოეცინ უფალმან წყალობაჲ ონესიფორეს სახლსა, რამეთუ მრავალ-გზის მე განმისუენა, და ჯაჭვ [ზუ] ესე ჩემი არა სირცხულ-უჩნდა;

17. ტრამედ მოვიდა სრომედ და მოსწრაფედ მეძიებდა მე და მპოვა.

18. შოეცინ მას უფალმან პოვნად წყალობაჲ უფლისა მიერ მას დღესა შინა; და რაოდენ-იგი ჴფესოს შინა მმსახურა მე, უმჯობეს შენ უწყი.

AB

2

1. ღოლო შენ, შვილო ჩემო, განძლიერდი მადლითა შესუ ქრისტესითა,

2. ღა რაა-იგი გესმა ჩემგან მრავლითა მოწამებითა, ესე შეპყვდრე მორწმუნეთა კაცთა, რომელნი შემძლებელ იყვნენ სსუათაცა სწავლად.

3. შირი დაითმინე, ვითარცა კეთილმან მოლუაწემან ქრისტე შესუმან.

(ძავი უ)

4. ღრავინ მოლუაწე შეყოფილ არს სოფლისა საქმესა, რაათა ერისთავსა მას სათნო-ეყოს.

5. Ⴀკუეთუ ვინმე მოლუაწე იყოს, არა გვრგვნოსან იქმნეს, უკუეთუ არა შჯულიერად ილუწიდეს.

6. შშურომელისა მის ქუეყანის მოქმედისა ჯერ-არს პირველად ნაყოფისა მოღება.

AB. 2,2. ჩემგან]—ბ, სსუათა ბ.

3. დაითმინე] მოითმინე ბ, ქრისტე ლ.

4. მოლუაწე ლ, არს ლბ, სოფელსა ბ.

5. მოლუაწე ღბბ, იქმნების ლ, რჩულიერად ლ, ილუაწოს ლ.

6. მშურომლისა ღ, მშრომელისა ლ, მშრომელისა ბ, ქუეყანის მოქმედისა ლ, ქუეყანისა მოქმედისა ლ, მოღება] გამოღება ლ.

CD. 2,2. მრავალითა ბ.

3. იესუმან ზბ, იესუს მიერ ბ.

5. სჯულიერად ბბ.

6. მშრომელისა ზბ, ნაყოფთა ბ-ბ, მოღება] გამოღება ბ.

¹ «იესუმან» სრულად არის ზ-ში.

CD

2

1. ღოლო შენ, შვილო ჩემო, განძლიერდი მადლითა შესუ ქრისტესითა,

2. ღა რაა-იგი გესმა ჩემგან მრავალთა მოწამებითა, ესე შეპყვდრე მორწმუნეთა კაცთა, რომელნი შემძლებელ იყვნენ სსუათაცა სწავლად.

3. შენ უკუე ჭირი დაითმინე, ვითარცა კეთილმან მოლუაწემან ქრისტე შესუმან¹.

(უ)

4. ღრავინ მოლუაწე შეეყოფის სოფლისა საქმეთა, რაათა ერისთავსა მას სათნო-ეყოს.

5. ღა უკუეთუ ვინმე ილუწიდეს, არა გვრგვნოსან იქმნების, არა თუ შჯულიერად ილუწიოს.

6. შშრომელისა მის ქუეყანის მოქმედისა ჯერ-არს პირველად ნაყოფისა მოღება.

AB

7. სცნობდ, რომელსა-ესე გეტყვ შენ. ჰამეთუ მოგცეს შენ უფალმან გულისხმის-ყოფა ყოველსა შინა.

(ძავი ბ)

8. შოიქსენე შესუ ქრისტე, აღდგომილი მკუდრეთით, ნათესავისაგან ღავითისა, მსგავსად სახარებისა [v] მის ჩემისა,

9. ჰომელსა შინა ძვრსა ვიხილავ ვიდრე კრულებადმდე, ვითარცა ძვრის მოქმედი; არამედ სიტყუა იგი ღმრთისაა არა შეკრულ არს.

10. ღმისთვს ყოველსა და-ვითმენ რჩეულთა მათთვს, რაათა მათცა ცხოვრება¹ პოვონ ქრისტე შესუმს მიერ დიდებასა თანა საუკუნესა.

11. სარწმუნო არს სიტყუა, უკუეთუ მის თანა მოვწყდეთ², მის თანაცა ვცხოვნდეთ.

AB. 7. ჰცნობდ] ცნობად ლ, სცნობდ ბ, რომელსა-ეგე ლ, შენ]—ლ, გულისხმის-ყოფა ლ.

8. ქრისტე ზბ.

9. ძვრს ლ, ვიხილევდ ლ, ძვრის ლ.

10. ცხოვრება ბ, პოვონ ლ, ქრისტე ლ.

11. სარწმუნო ლ, მოვწყდეთ ზ, ვცხოვნდეთ ლ.

CD. 7. რომელსა-ეგე ლ, შენ]—ლ.

8. ღავითისა ბ-ლ.

9. კრულებადმდე ბ.

10. პოვონ ზბ.

11. ვცხოვნდეთ ზ.

¹ ზ-ში «ცხოვრება» უოფილა, მაგრამ ვ ამოუფხეკიათ. ² ზ-ში «მოვწყდეთ» უოფილა, მაგრამ ს ამოუფხეკიათ.

CD

7. სცნობდ, რომელსა-ესე გეტყვ. ჰამეთუ მოგცეს შენ უფალმან გულისხმის-ყოფა ყოველსა შინა.

(ბ)

8. შოიქსენე შესუ ქრისტე, აღდგომილი მკუდრეთით, ნათესავისაგან ღავითისა, მსგავსად სახარებისა მის ჩემისა,

9. ჰომელსა შინა ძვრს ვიხილავ ვიდრე კრულებადმდე, ვითარცა ძვრის მოქმედი; არამედ სიტყუა იგი ღმრთისაა არა შეკრულ არს.

10. ღმისთვს ყოველსა და-ვითმენ რჩეულთა მათთვს, რაათა მათცა ცხოვრება პოვონ ქრისტე შესუმს მიერ დიდებასა თანა საუკუნესა.

11. სარწმუნო არს სიტყუა, რამეთუ უკუეთუ მის თანა მოვწყდეთ, მის [ზ 225] თანაცა ვცხოვნდეთ.

AB

12. ოკუეთუ დავითმინოთ, მის თანა ვსუფევდეთ; უკუეთუ უარ-ვყოთ, მანცა უარ-მყვნეს ჩუენ.

13. ოკუეთუ არა მრწმენეს, იგი სარწმუნოჲ ჰგიეს; უარის-ყოფად თავისა თვისისა ვერ ჯელ-ეწიფების.

(ძავი 7)

14. ღმრთისა და უწამებდ ნუ სიტყუ-თა ღალღვისაჲთა არარად საწმარად, განსადრეკელად მსმენელ-თა მათ.

15. წყრადუ¹ თავისა შენისა რჩეულად წარდგინებად წინაშე ღმრთისა, მუშაკად ურცხუნე-ლად, წარმართებად სიტყუასა მას ჭეშმარიტებისასა.

16. ღოლო ბილწთა მათ ცუდთა ჯმათა განეშორე², რა-მეთუ უმეტეს წარმართნიან უღმრთოებასა,

- AB. 12. უვარ-ვყოთ ლბ, უვარ-მყვნეს ლ, უვარ-გუყვნეს ბ.
13. გურწმენეს ბ, სარწმუნოდ ლ, უვარის-ყოფად ლ, უვარის-ყოფად ბ, თვისისა] მისისა ბ.
14. უწამებ ლ, არარად] არად ლ, საწმარად ლ.
15. ისწრაფე ზ, შენისაჲ ლ, ურცხუნელად ლ, წარმართებად ლ, მას]—ლ.
16. და ცუდთა ლ, ცუდთა ლ, განეშორე ლბ, უმეტეს ლ, უღმრთოებასა]—ლ.

- CD. 12. უვარ-ვყოთ ზბ, უვარ-მყვნეს ზბ.
13. გგიეს ლ, უვარ-ყოფად ლ.
14. მოიწესენებ ლ, საწმარად ლ, საწმარად ლ, განსადრეკელ ლ.
15. ურცხუნელად ლ, წარმართებად მართლ-მკუთხულად ლ.
16. უსჯულოებითა ლ.

CD

12. ოკუეთუ დავითმინოთ, მის თანა ვსუფევდეთ; უკუეთუ უარ-ვყოთ, მანცა უარ-მყვნეს ჩუენ.

13. ოკუეთუ არა გურწმენეს, იგი სარწმუნოდ ჰგიეს; უარ-ყოფად თავისა თვისისა ვერ ძალ-უც.

14. ღმრთისა და უწამებდ ნუ სიტყუ-თა ღალღვისაჲთა არად საწმარად, განსადრეკელად მსმენელთა მათ.

(7)

15. წყრადუ თავისა შენისა რჩეულად წარდგინებად წინაშე ღმრთისა, მუშაკად ურცხუნე-ლად, წარმართებად სიტყუასა მას ჭეშმარიტებისასა.

16. ღოლო ბილწთა მათ და ცუდთა ჯმათა განეშორე, რამე-თუ უმეტეს წარმართნიან უსჯულოებითა,

AB

17. ბა სიტყუამან მათმან, ვითარცა [178] სრსულმან, სა-ძოვარი პოვის. ჰომელნი-იგი არიან ღმრთისა და ღმრთისა,

18. ჰომელნი-იგი ჭეშმარი-ტებასა შეეცოდნეს, იტყუან, ვი-თარმედ: ღმრთიჲ აწვე იყო, და გარდააქცევნ რომელთამე სარწმუნოებისაგან.

19. ღოლო მტკიცე იგი სა-ფუძველი ღმრთისაჲ ჰგიეს და აქუს ბეჭედი ესე: «იცი-ნისი». ბა: «განეშორენ სიტ-რუისაგან ყოველი, რომელი სა-ხელ-სდებდეს სახელსა უფლისა-სა»⁽¹⁾.

20. სახლსა შინა დიდსა არა არს ჭურჭელი ოქროსაჲ სოლო და ვეცხლისაჲ, არამედ ძელი-საჲ და კეცისაჲ, რომელიმე პატიოსნად და რომელიმე უპა-ტივოდ.

21. ოკუეთუ ვინმე განიწ-მიდოს თავი თვისი ამის ყოვლი-საგან, იქმნეს იგი ჭურ პატივო-

CD

17. ბა სიტყუამან მათმან, ვითარცა სრსულმან, საძოვარი პოვის. ჰომელნი-იგი არიან ღმრთისა და ღმრთისა,

18. ჰომელნი-იგი ჭეშმარი-ტებასა განუდგეს, იტყუან, ვი-თარმედ: ღმრთიჲ აწვე იყო, და გარდააქცევნ რომელთამე სარწმუნოებასა.

19. ღოლო მტკიცე იგი სა-ფუძველი ღმრთისაჲ ჰგიეს [v] და აქუს ბეჭედი ესე: «იცი-ნისი». ბა: «განეშორენ სიტ-რუისაგან ყოველი, რომელი სა-ხელ-სდებდეს სახელსა უფლისა-სა»⁽²⁾.

20. სახლსა შინა დიდსა არა არს ჭურჭელი ოქროსაჲ სოლო და ვეცხლისაჲ, არამედ ძელი-საჲ და კეცისაჲ, რომელიმე პატიოსნად და რომელიმე უპატივოდ.

21. ოკუეთუ ვინმე განიწ-მიდოს თავი თვისი ამათგან, იყოს იგი ჭურ პატიოსანი, წმიდა და

- AB. 17. მათმან]—ლ, სრსულმან ლ, სრსულმან ლ, პოვა ლ, ჰომელ-იგი ლ, ემე-ნაოს ბ, ომენეოს ლ, ფილტოს ბ, ფილტოს ლ.
18. ადგომად ლ, იყო ბ, რომელთამე]—ლ.
19. მტკიცე ლ, აქუს ლ, იცის ლ, განეშორენ ლ, განეშორენ ლ, სიტრუისა-გან ლ, სიტრუისაგან ლ, სახელ-სდებდეს ლ.
20. ჭურჭელი ლ, ოქროსა ლ, პატიოსნად ლ, უპატიოდ ლ.
21. იქმნეს] იყოს ლ, ჭურ ჭურჭელ ბ, პატიოსანი ლ, და]—ბ, ყოვლისა] + ვე-თვის ბ.

- CD. 17. სურსილმან ბ, საძოვარი ზ, პოოს ზ, ომენეოს ბ.
19. განეშორენ ბ, სიტრუისაგან ზ, რომელიმე ზ, უპატივოდ ლ.
20. ძელისაჲ] რვალისაჲ ბ, რომელიმე ზ, უპატივოდ ლ.

(¹) რიცხ. 16,5. (²) რიცხ. 16,26

¹ ლ-ში «ისწრაფე» ყოფილა, მაგრამ ს ამოუფხეკიათ. ² ზ-ში «განეშორე» ყოფილა, მაგრამ ამოუფხეკიათ.

AB

სან, წმიდა და საჭმარ უფლისა, ყოვლისა საქმისა კეთილისა განმზადებულ.

22. ღოლო სიჭაბუკისა გულის თქუმათა ევლტოდე და შეუდეგ სიმართლესა, სარწმუნოებასა, სიყუარულსა, მშვდობასა მათ თანა, რომელნი ჰხადიან სახელსა უფლისასა გულითა წმიდითა.

23. ღოლო სიცოფისათა მათ და უსწავლელთა გამოძიებათა განეშორე¹, უწყი, რამეთუ შენიან ლალვანი.

24. ღოლო მონისა უფლისა არა ჯერ-არს ლალვაჲ, არამედ რაჲთა სახიერ იყოს ყოველთა მიმართ, მასწავლელ, უწყინო,

25. შშვდობით მასწავლელ წინააღმდგომ^[v]თა მათ, მო-ხოლო თუ-სცეს მათ ღმერთმან სინანული მეცნიერებად ჭეშმარიტებისა.

26. ბა განიფრთხონ საფრჯისაგან ეშმაკისა, რომელნი-იგი მონადირებულ არიან მის მიერ ნებისაებრ მისისა.

- AB. 22. სიჭაბუკისა ო, გულის თქუმასა ბ, შეუდეგი ბ, მათ თანა]—ბ, ხადიან ბ¹.
 23. განეშორე ობ¹, შეიან ბ, ლალვაჲ ბ.
 24. არამედ]—ო, მასწავლელთა ბ, უწყინოდ ო.
 25. მო-თუ ხოლო-სცეს ბ, ღმერთმან მათ ო, ღმერთმან] უფალმან ო, ჭეშმარიტებასა ო.
 26. და]—ბ, საფრჯისაგან] საბრჯისა მისგან ო, ნებისაებრ] ჩინებისაებრ ო.

- CD. 22. სიჭაბუკისათა ბ, ჰხადიან ბ¹.
 24. უფლისაჲ ბ¹.
 26. და]—ო, საბრჯისა ბ¹.

¹ ბ-ში «განეშორე» ყოფილა, მაგრამ ვ ამოუფხვრიათ.

CD

საჭმარ უფლისა, ყოვლისავეთს საქმისა კეთილისა განმზადებულ.

22. ღოლო სიჭაბუკისა მათ გულის თქუმათა ევლტოდე [bv] და შეუდეგ სიმართლესა, სარწმუნოებასა, სიყუარულსა, მშვდობასა მათ თანა, რომელნი ჰხადიან უფალსა გულითა წმიდითა.

23. ღოლო სიცოფისათა მათ და უსწავლელთა ძიებათაგან იქმენ, უწყი, რამეთუ შენიან ლალვანი.

24. ღოლო მონისა უფლისა არა ჯერ-არს ლალვაჲ, არამედ რაჲთა იყოს მყუდრო და სახიერ ყოველთა მიმართ, მასწავლელ, უმანკო,

25. შშვდობით მასწავლელ წინააღმდგომთა მათ, მო-ხოლო თუ-სცეს მათ უფალმან სინანული მეცნიერებად ჭეშმარიტებისა,

26. ბა განიფრთხონ საფრჯისა მისგან ეშმაკისა მონადირებულთა მათ მის მიერ ნებისაებრ მისისა.

AB

3 (ბავი ო)

1. ღოლო ესე უწყოდე, რამეთუ უკუანაჲსკნელთა ღღეთა მოიწინენ ჟამნი ბოროტნი.

2. ბა იყვნენ კაცნი თავის მოყუარე, ვეცხლის მოყუარე, თავის მოთნე, ამპარტავან, მგმობარ, მამის-ღედის ურჩ, უმადლო, უღირს, უყუარულ,

3. ბაწირავ, მასმენელ, უთმინო, უზავ, კეთილის მოძულე,

4. ყინა-განმცემელ, წარმდებ, განლაღებულ, გულის თქუმის მოყუარე უფროჲს, ვიდრე ღმრთის მოყუარებასა.

5. მოსოს სატი ღმრთის მსახურებისაჲ და ძალსა მისსა უარ-ჰყოფდენ. ბა მათ¹ განეშორე.

6. ჰამეთუ ამათგანნი არიან, რომელნი შევლენან სახლებსა და გამოსტყუენვენ ღელათა, შეკრებულთა ცოდვითა, მოიპოვებენ გულის თქუმასა მრავალსა,

- AB. 3,2. და თავის-მოთნე ბ, თავ-მოთნე ო, მამა-ღედის ო, მამა-ღედის ბ, უწყინავ, უყუარულ ო.
 4. გულის თქუმისა ო, ღმრთის მოყუარებასა] ღმრთის მსახურების ო.
 5. უფარ-ჰყოფდენ ობ, და (2)]—ო, მათ] ამათ ბ¹, მას ბ, განეშორე ბ¹.
 6. ამათგანნი ბ, მათგანნი ო, მოიპოვებენ ო, მოიპოვებდ ო.

- CD. 1,1. მოიწინენ ბ.
 2. მამა-ღელათა ბ.
 5. უფარ-ჰყოფდენ ბ¹-ბ, განეშორე] უფარ-ჰყოფდენ ბ.
 6. შევლენ ბ¹-ბ, გამოსტყუენვენ ბ, შეკრებულთა] აღტკრთულთა ბ¹-ბ, მოიპოვებენ ბ¹-ბ, თითო-სახეთა ბ¹-ბ.

¹ აქედან ბ-ში სხვა ხელითაა ნაწერი (25v—26v).

CD

3

1. ღოლო ესე უწყოდე, რამეთუ უკუანაჲსკნელთა ღღეთა მოიწინენ ჟამნი ბოროტნი.

2. ბა [222] იყვნენ კაცნი თავის მოყუარე, ვეცხლის მოყუარე, ლალ, თავ მოთნე, ამპარტავან, მგმობარ, მამა-ღედის ურჩ, უმადლო, უღირს, უყუარულ,

3. ბაწირავ, მასმენელ, უთმინო, დაუმჯირველ, უზავ, დაუმშვდებელ, კეთილის მოძულე,

4. ყინა-განმცემელ, წარმდებ, აღზუავებულ, გულის თქუმის მოყუარე უფროჲს, ვიდრე ღმრთის მოყუარე.

5. ბქუნდეს სატი ღმრთის მსახურებისაჲ და ძალსა მისსა უარ-ჰყოფდენ. ბა ამათგანცა განეშორე.

6. ჰამეთუ ამათგანნი არიან, რომელნი შევლენან სახლებსა და გამოსტყუენვენ ღელათა, შეკრებულთა ცოდვითა, [ბ 226] მოიპოვებენ გულის თქუმათა თვით-სახეთა

AB

7. შარადის ისწავებელ და არასადა მეცნიერებასა ჭეშმარიტებისასა შემძლებელ არიან მოსლვად.

8. ჴითარცა-იგი ჴანე და ჴამბრე აღუდგებოდეს [179] შოსეს, ეგრეცა ესენი უქდებოდიან ჭეშმარიტებასა, კაცნი განრყუნნილნი გონებითა, გამოუცდელნი სარწმუნოებითა.

9. ჴრამედ არა წარემატნენ უფროსს, რამეთუ გონებაჲ მათი ცხად იყოს ყოველთა, ვითარცა-იგი მათი იყო.

(თავი ხ)

10. ღოლო შენ შემოდგომილ ხარ ჩემსა მოძღურებასა, წესიერებასა, გულს-მოდგინებასა, სარწმუნოებასა, სულგრძელებასა, სიყუარულსა, მოთმინებასა,

11. ბევნულებათა, ვნებათა¹, რაოდენი შემემთხვა მე ჴნტიოქიას შინა, ჴკონიას და ჴზსტრას²; რაოდენნი დევნანი და-ვითმინენ, და ყოველთაგან მიქსნა მე უფალმან.

AB. 8. იანჭ ჴ, იაბრე ჴბჴ, აღგებოდეს ჴზბჴ, მოსჭს ჴ, ეგრეთცა ჴ, უქდებოდიან ბჴ.

9. არამედ]—ღ, წარემატებოდიან ბ, წარემატნეს. ჴ, ყოველთა]+გან ჴ.

11. რაოდენი ბჴ, და (1)]—ღბჴ, ჴუსტრას ბ.

CD. 7. და]—ზბ-ღ.

8. იანბრე ჴბ, ეგრეცა ბ-ღ.

10. გულს-მოდგინებასა] წინა-დადებასა. ჴ.

11. რაოდენი ჴ.

¹ ჴზ-ში აშიაზე განმარტება: რომელ თეულასთჴს იფნო; ჴობითგან მკელობელისათჴს.

CD

7. ბა ყოვლადვე ისწავებენ და არასადა მეცნიერებასა ჭეშმარიტებისასა შემძლებელ არიან მოსლვად.

8. ჴითარცა-იგი ჴანე და ჴამბრე უქდებოდეს შოსეს, ეგრეთცა ესენი უქდებოდიან ჭეშმარიტებასა, კაცნი განსრწილნი გონებითა, გამოუცდელნი სარწმუნოებითა.

9. ჴარნა არა წარემატნენ უფროსს, რამეთუ უგუნურებაჲ მათი ცხად იყოს ყოველთადა, ვითარცა-იგი მათი იყო.

(ხ)

10. ღოლო შენ შემოდგომილ ხარ ჩემსა მოძღურებასა, გულს-მოდგინებასა, სარწმუნოებასა, სულგრძელებასა, სიყუარულსა, მოთმინებასა,

11. ბევნულებათა, ვნებათა, რაოდენი [v] შემემთხვა მე ჴნტიოქიას შინა, ჴკონიას, ჴზსტრას; რაოდენნი დევნანი და-ვითმინენ, და ყოველთაგან მიქსნა მე უფალმან.

² ჴზ-ში აშიაზე განმარტება:

AB

12. ბა ყოველთავე რომელთა უნდეს ცხორებაჲ ღმრთის მსახურებით ჴრისტე ჴესუჴს მიერ, იღვენენ.

13. ღოლო უკეთურნი კაცნი და გრძნეულნი წარემატებოდიან უძკრჭსსა, აცთუნებდენ და სცთებოდიან.

14. ღოლო შენ დაადგერ მას ჴედა, რომელიცა გისწავიეს და გრწმენა, უწყი, ვისგან გისწავიეს;

15. ბა რამეთუ სიყრმიტგან საღმრთონი წიგნნი იცნი, რომელნი შემძლებელ არიან შენ და განბრძნობად ცხორებისათჴს ჴრისტე ჴესუჴს მიერ.

16. ყოველი წიგნი ღმრთის სულ და [v] სარგებელ სამოდურებალად, სამხილელად, განსაგებელად, სასწავლელად სიმართლისა,

17. ჴაჴთა აწვე იყოს ღმრთისაჲ იგი კაცი, ყოვლისა

AB. 12. ცხორებაჲ ჴბ, ჴრისტჴს ჴ, იესუჴს]—ღ, იღვენენ ჴ.

13. ცთებოდიან ჴ.

14. დაადგერ] დაადგერ ჴ, ამას ბ.

15. სიყრმიტგან]—ღ, რომელ ბ, შენდა]+ცა ჴ, განბრძნობად ჴ, მიერ] მიერ ჴბჴ.

16. სიმართლესა ბ.

17. ღმრთისა ბ, განმტკიცებულ] განმზადებულ ბ.

CD. 12. იესუჴს ჴბ-ღ.

14. და გრწმენა, უწყი, ვისგან გისწავიეს]—ღ.

15. და]—ღ, რომელნი] რ-ნ ჴ, იესუჴსითა ჴბ-ღ.

16. განსამართებელად ჴ.

17. აწვე]+უნაკლულო ბ-ღ, განმტკიცებულებითა ბ-ღ.

¹ ჴ-ში «იესოჴს» სრულად არის დაწერილი, შემოკლებლად. ² ჴ-ში «იესოჴსთა» სრულად არას.

CD

12. ბა ყოველთავე რომელთა ჴნებაჴს ღმრთის მსახურებით ცხორებაჲ ჴრისტე ჴესოჴს¹ მიერ, იღვენენ.

13. ღოლო უკეთურნი კაცნი და გრძნეულნი წარემატებოდიან უძკრესისა მიმართ, აცთუნებდენ და სცთებოდიან.

14. ღოლო შენ დაადგერ მას ჴედა, რომელიცა გისწავიეს და გრწმენა, უწყი, ვისგან გისწავიეს;

15. ბა რამეთუ სიყრმიტგან საღმრთონი წიგნნი იცნი, რომელნი შემძლებელ არიან განბრძნობად შენდა ცხორებისათჴს სარწმუნოებითა ჴრისტე ჴესოჴსთა².

16. ყოველი წიგნი ღმრთივე სულიერი და სარგებელი სამოდურებალად არს და სამხილელად და განსამართლებლად [ზv] და სასწავლელად სიმართლისა,

17. ჴაჴთა აწვე იყოს ღმრთისა იგი კაცი, ყოვლისა მიმართ

AB

მიმართ საქმისა კეთილისა განმტკიცებულ.

4 (ჩავი 1)

1. უწამებ მე წინაშე ღმრთისა და უფლისა შესუ ქრისტესა, რომელმან განსაჯნეს ცხოველნი და მკუდარნი გამოჩინებისა-ებრ მისისა და სუფევისა მისისა.

2. ჩადაგე სიტყუაჲ, ზედა-ადეგ ქამითი-უქამოდ, ამხილე, შეპრისხენ და ნუგეშინის-ეც ყოვლითა სულგრძელებითა და მოძღურებითა.

3. ჩამეთუ იყოს ქამი, ოდეს სიცოცხლისა ამის მოძღურება-სა არა თავს-იღებდენ, არამედ გულის თქუმისაებრ თვისისა თავისა თვისისა შეიკრებდენ მოძღურებასა ქაფილითა ყურთაჲთა;

4. თა ჭეშმარიტებისაგან სასმენელნი მათნი გარე-მიიქცინენ და ზღაპრებსა მიექცენ.

5. ღოღო შენ ფრთხილ იყავ ყოველსა შინა, ძვრს იხილევდ, საქმე ქმენ მახარებელისაჲ, მსახურებაჲ შენი კეთილად აღასრულე.

AB. 4,1. ქრისტესა უწ, ცხოველნი] + ველნი ბ.

2. ჩადაგე] ქაგე უ, უქამოდ უ, ამხილებდ ბ.

3. ამის] მის უ, მას ბ, მოძღურებასა ც, თვისისა] — უწ, თავისა თვისისა] — ბ, თვისისა] თვისისა უ.

4. გარე-მიიქცინენ უ, ზღაპრობასა უ, ზღაპრებასა ბ.

5. ფრთხილ ბ, ძვრსა უბ, ძურსა უ, იხილევდ უ, საქმე უ, მსახურებაჲ] სრბაჲ იგი ბ.

CD. 4,1. ქრისტესა ბ-ღ. ცხოველნი უ.

2. ქამითი-უქამოდ] ქამიერად და უქამოდ ბ-ღ, შეპრისხე ბ] განკანონე უ, და (1)] — ბ.

3. ამას] ამის ბ, მოძღ-რბასა ბ, მოძღურებასა ბ-ღ, მოძღურთაჲ ბ.

4. -მიიქცინენ ბ-ღ, ზღაპრებაჲ] — ბ.

CD

საქმისა კეთილისა განმტკიცებულ.

4 (1)

1. უწამებ მე წინაშე ღმრთისა და უფლისა შესუ ქრისტესა, რომელმან განსაჯნეს ცხოველნი და მკუდარნი გამოჩინებისა-ებრ მისისა და სუფევისა მისისა.

2. ჩადაგე სიტყუაჲ, ზედა-ადეგ ქამითი-უქამოდ, ამხილე, შეპრისხენ და ნუგეშინის-ეც ყოვლითა სულგრძელებითა და მოძღურებითა.

3. ჩამეთუ იყოს ქამი, ოდეს სიცოცხლისა ამას [223] მოძღურობასა არა თავს-იღებდენ, არამედ გულის თქუმისაებრ თავისა თვისისა შეიკრებდენ მოძღუართა ქაფილითა ყურთაჲთა;

4. თა ჭეშმარიტებისაგან სასმენელნი თვისნი გარე-მიიქცინენ და ზღაპრებსა მიექცენ.

5. ღოღო შენ ფრთხილ იყავ ყოველსა შინა, ძვრსა იხილევდ, საქმე ქმენ მახარებელისაჲ, მსახურებაჲ შენი კეთილად აღასრულე.

AB

(ჩავი 1)

6. ჩამეთუ მე აწ ესერა შე-ვიწირვი, და ქამი იგი მიქცევისა ჩემისაჲ მოიწია.

7. იუაწლი [180] კეთილი მომილუაწებიეს, სრბაჲ აღმისრულებიეს, სარწმუნოებაჲ და-მიმარხავს.

8. წმიერიტგან მიმელის მე სიმართლისა იგი გვრგვნი, რომელი მომცეს მე უფალმან მას დღესა შინა, მართალმან მან მსაჯულმან; არა სოლო თუ მე, არამედ ყოველთა, რომელთა შეიყუარეს გამოჩინებაჲ მისი.

9. უწრაფე¹ მოსლვად ჩემდა აღრე,

10. ჩამეთუ ბემა დამიტევა მე და შეიყუარა სოფელი ესე და წარვიდა ღესალონიკედ, ღრის-პე — ღალატიად, ღიტე — ღალმატიად, ღუკა არს მარტოჲ ჩემ თანა.

11. შარკოს აღადგინე და მოიყვანე შენ თანა, რამეთუ საჯმარ არს ჩემდა მსახურებასა.

CD

(1)

6. ჩამეთუ მე აწ ესერა შე-ვიწირვი, და ქამი იგი მიქცევისა ჩემისაჲ მოიწია.

7. იუაწლი კეთილი მომილუაწებიეს, სრბაჲ აღმისრულებიეს, სარწმუნოებაჲ დამიმარხავს.

8. წმიერიტგან მიმელის მე სიმართლისა იგი გვრგვნი, რომელი მომცეს მე უფალმან მას დღესა შინა, მართალმან მან მსაჯულმან; არა სოლო თუ მე, არამედ ყოველთა, რომელთა შეიყუარეს გამოჩინებაჲ მისი.

9. უწრაფე ჩემდა მოსლვად აღრე,

10. ჩამეთუ ბემა დამიტევა მე და შეიყუარა სოფელი ესე და წარვიდა ღესალონიკედ, (ბ 227) ღრისკე — ღალატიად, ღიტე — ღალმატიად, ღუკა არს მარტოჲ ჩემ თანა.

11. შარკოზ აღადგინე და მოიყვანე შენ თანა, რამეთუ საჯმარ არს იგი ჩემდა მსახურებასა.

AB. 6. აწ] — უ, იგი] — უ, მიქცევისა] + მის უ.

8. მომელის უბ, რომელ უ, მან] — ბ.

9. ისწრაფე უბ, აღრე] — ბ.

10. ღმმა ბ, ნემა უ. მე] — ბ, კრბე ბ, კრბისკე ბ, ჩემ თანა მარტოჲ ბ.

11. მარკოზ უბ, არს] + იგი ბ.

CD. 9. მოსლვად ჩემდა ბ-ღ.

10. მარტოჲ ბ.

11. მარკოს უ, აღადგინე] აღიყვანე ბ-ღ.

¹ ბ-ში «ისწრაფე» უოფილა, მაგრამ ს ამოუფხეკიათ.

AB

CD

12. ღჳქიჳე წარვავლინე ჴფე-
სოს.

13. ჴილონ¹, რომელ დაუ-
ტევე ღროადას ხარპოსის თანა,
მო-რა-ხ-ვლოდი, მოილე, და
წიგნებიცა² იგი, უფროჲსლა წიგ-
ნის ტყავებისა.

14. ჴლექსანდრე მგედელმან
მრავალნი ძვრნი შემაჩუენნა.
ჴიაგოს მას უფალმან საქმეთა
მისთაებრ.

15. ჴომელსა შენცა ეკრძა-
ლე, რამეთუ ფრიად წინა-ალუდ-
გა სიტყუათა ჩუენთა.

16. სირველსა მას სიტყუს-
-გებასა ჩემსა არავინ თანა-და-
მიდგა მე, არამედ ყოველთა და-
მიტევეს. ჩუ შეერაცხებინ მათ.

17. ღოლო უფალი თანა-და-
მიდგა და განმადლიერა მე, რა-
თა ჩემ მიერ ქადაგებაჲ იგი [v]
აღესრულოს და ესმეს ყოველთა
წარმართთა, და განვერი მე ჰი-
რისაგან ლომისა³.

AB. 12. წარავლინე ჴ, ეფესოდ ჴ, ეფესოდ ჴ.

13. ფილონი ჴ, ფილონე ჴ, -ჰხვლოდი ჴ, წიგნები ჴ, იგი] + და ჴ.

14. მრავალი ჴ, ძვრნი] ბოროტი ჴ, შემაჩუენა + მე ჴ, მას] - ჴ.

15. წინა-ალმიდგა ჴ + მე იგი ჴ, ჩუენთა] ჩემთა ჴ.

16. პირველსა... ჩემსა] - ჴ, ჩემსა] - ჴ, მე] - ჴ, დამიტევს ჴ.

17. ჴოლო] რამეთუ ჴ, თანა-დამიდგა] + მე ჴ, წარმართა ჴ.

CD. 12. ტჳქიჳე Ⴆჴ, წარვავლინე Ⴆ.

13. ფილონი Ⴆ, კარპოს Ⴆ, -ხვლოდე Ⴆ, ტყავებისაჲ Ⴆ, წიგნის ტყავები]
ეტრატისეი Ⴆ.

16. მე (2)] - Ⴆ.

¹ აშიაზე განმარტება ახლავს «ფელონს» (თუმცა იგი ეკუთვნის «წიგნებიცა»-ს): ჴურიებრიესა (ჴურიებრიესა Ⴆ, ჴურიებრიესა Ⴆ) გრავნილსა ჴეჴლისასა (სეჴლისასა Ⴆ) იტყუს Ⴆ. ² Ⴆ-ში განმარტება ახლავს: ჴურიებრი წაგრავნილი წიგნი ჴეჴლისაჲ. ³ აშიაზე განმარტება ახლავს: რომელთა (რომელსა Ⴆ) შინა (-Ⴆ) ეწერა ჴეჴლი (სეჴლი Ⴆ) Ⴆ. ⁴ Ⴆ-ში განმარტება ახლავს: ნერონისთჳს იტყუს.

AB

CD

18. Ⴆიჴსნეს მე უფალმან
ყოველისაგან საქმისა ბოროტისა
და მაცხოვნოს მე სასუფეველსა
მისსა ჴეცათასა, რომლისაჲ არს
დიდებაჲ უჴუნითი უჴუნისამდე.
Ⴆმინ.

19. ხითხვაჲ არჴუ სრისკას
და Ⴆკჴლას და Ⴆნესიფორ¹ს
სახლსა.

20. Ⴆრასტოს დადგა ხორინ-
თეს; ღროფიმე დაუტევე Ⴆელე-
ტოსს შინა უძლური.

21. Ⴆწრაფე ჴამთრისა წინა
მოსლვად. Ⴆიკითხვენ შენ Ⴆვბუ-
ლოს და Ⴆუდეს და Ⴆინოს და
ხლავდია და ყოველნი მმანი.

22. Ⴆჴფალი Ⴆესუ Ⴆრისტე
სულისა შენისა თანა. Ⴆადლი
ჩუენ თანა. Ⴆმინ.

18. Ⴆა მიჴსნა მე უფალმან
ყოველისაგან საქმისა ბოროტისა
და მაცხოვნოს მე სასუფეველსა
მისსა ჴეცათასა, რომლისაჲ არს
დიდებაჲ უჴუნითი უჴუნისამდე.
Ⴆმინ.

19. ხითხვაჲ არჴუ სრისკი-
ლას და Ⴆკჴლას და Ⴆნესიფო-
რეს სახლსა.

20. Ⴆრასტოს დადგა ხორინ-
თეს შინა; ჴოლო ღროფიმე და-
უტევე Ⴆელიტონს შინა უძ-
ლური.

21. Ⴆსწრაფე ჴამთრისა წი-
ნა მოსლვად. Ⴆიკითხვენ შენ
Ⴆვბულოს და Ⴆუდის და Ⴆინოს
და ხლავდია და მმანი ყოველნი.

22. Ⴆჴფალი Ⴆესუ Ⴆრისტე
სულისა შენისა თანა. Ⴆადლი
ჩუენ თანა. Ⴆმინ.

AB. 18. მიჴსნა Ⴆ, და მიჴსნეს (მიჴსნა Ⴆ) Ⴆ, ჴეცათასა Ⴆ, არს] - Ⴆ, უჴუნი-
თი] - Ⴆ.

19. არჴუთ Ⴆ, Ⴆნესიფორეს Ⴆ, Ⴆნესიფორეს Ⴆ.

20. დაუტევე] - Ⴆ, მეღმტოს Ⴆ, მეღმტოს Ⴆ.

21. ისწრაფე Ⴆ, ჴამთრის Ⴆ, მოსლვად Ⴆ, გიკითხავს Ⴆ, ევბულოზ Ⴆ,
ევბოლოს Ⴆ, ჴუდეს Ⴆ, Ⴆინოს] ნილოს Ⴆ.

22. Ⴆრისტე Ⴆ, Ⴆესუ Ⴆრისტე] - Ⴆ, ჩუენ] Ⴆჴუენ Ⴆ, ამჴნ Ⴆ.

CD. 18. არს] - Ⴆ.

19. Ⴆნესიფორეს Ⴆ, Ⴆნესიფორეს Ⴆ.

21. ევბოლოს Ⴆ, ჴოდის Ⴆ.

22. თანა (1)] + ამინ Ⴆ.

AB

ტიმოთეს მიმართ, რომელი ეფესელთა ეკლესიისა ეპისკოპოსად პირველად დადგინებულ იყო, მოიწერა ზრომით, ოდეს-იგი მეორედ წარდგინებად იყო სავლეს ჰრომთა მეფისა ნერონისა. შუქლი ძაჲ.

CD

[2v] ძაჲმს ჴფესოჲსა ეპისკოპოსად დადგინებულ იყო ემოთე, მაჲნ მიუწერა მეორე ესე ეპისტოლე ჴრომით, მეორედ რაჲ განკითხულ იყო ნერონის მიერ. შუქლი ას სა-მეოც და თორმეტი.

AB. (დასას.) ტიმოთესა ჴ, პავლეს მოციქულისა წიგნი მეორე ტიმოთესა მიმართ, ეფესელთა ეკლესიისა ეპისკოპოსად პირველად დადგინებულ იყო, მოიწერა ჴრომით, ოდეს-იგი მეორედ წარდგინებად იყო პავლეს ჴრომთა მეფისა ნერონის მიერ, შუქლი ძაჲ; პავლეს მოციქულისა წიგნი მოიწერა ტიმოთესა მიმართ ჴრომით.

CD. (დასას.) ეფესოს ჴ, ეფესკოპოსად ჴ, ეპისტოლე ჴ, სამოც ჴ, ას სამეოც და თორმეტი ძაჲ, ტიმოთეს მიმართ მეორე ეპისტოლე (ეპისტოლე ჴ) მიწერა ჴრომით, მეორედ რაჲ განკითხულ იყო ნერონის მიერ, შუქლი ძაჲ (ძა ჴ), თავნი ძაჲ.

AB

[181]
სავლეს მოციქულისა
წიგნი ეპისტოლესა
მიმართ
საკითხავი

CD

[224v]
სავლეს მოციქულისა
წიგნი ეპისტოლესა
მიმართ

1. სავლეს, მონაჲ ღმრთისაჲ და მოციქული ჴესუ ქრისტესი, სარწმუნოებისაჲ რჩეულთა ღმრთისათა და მეცნიერებითა ჴეშმარიტებისაჲთა, რომელ არს ღმრთის მსახურებისაჲ,
2. სასოებითა ცხოვრებისა საუკუნოჲსაჲთა, რომელი-იგი აღგუთქუა უტყუველმან ღმერთმან უწინარეს ჴამთა მათ საუკუნეთა,
3. რომელი-იგი გამოჩნდა ჴამთა თჳსთა სიტყუაჲ იგი მისი

1. სავლეს, მონაჲ ღმრთისაჲ და მოციქული ქრისტე ჴესუჲსი, სარწმუნოებისაჲ რჩეულთა ღმრთისათა და მეცნიერებითა ჴეშმარიტებისაჲთა, რომელ არს ღმრთის მსახურებისაჲ,
2. სასოებითა ცხოვრებისა საუკუნოჲსაჲთა, რომელი-იგი აღუთქუა უტყუველმან ღმერთმან უწინარეს ჴამთა საუკუნეთა,

3. ღოღო გამოაცხადა ჴამთა თჳსთა სიტყუაჲ იგი მისი ჴადა-

AB. (სათ.) პავლეს ჴ, ტიტეს ჴ, საკითხავი —.

1. პავლეს ჴ, ქრისტე იესუჲსი.
2. სასოებისა, ცხოვრებისა, საუკუნოჲსაჲთა ჴ, საუკუნოჲსაჲთა, რომელი-იგი აღუთქუა, უტყუველმან ჴ, უწინარეს ჴ, ჴამთა მათ უოველთა, მათ —, საოკუნეთა.
3. რომელი-იგი, მარწმუნა ჴ, მაცხოვრისა ჴ.

CD. 1,2. ცხოვრებისა.

3. იგი —.

AB

ქადაგებითა, რომელი მერწმუნა მე ბრძანებითა ღმრთისა, მაცხოვარისა ჩუენისაათა,

4. Eიტეს, ერთგულსა შვილსა ზოგადისაებრ სარწმუნოებისა, მადლი და მშვიდობაა ღმრთისა მიერ მამისა და ჴესუ ქრისტეს მიერ, მაცხოვრისა ჩუენისა.

(Cაფი რ)

5. Cმისთვს დაგიტევე შენ ხრიტეს შინა, რაათა ნაკლული იგი განაგო და დაადგინე ქალაქად-ქალაქად სუცესნი, ვითარცა-იგი მე გიბრძანე შენ:

6. Cომელი იყოს უბრალო, ერთის ცოლის ქმარ, შვილნიმცა უსხენ მორწმუნენი და ნუმცა შესმენილ არიან ბილწებისათვს გინა ურჩებისა.

7. Cამეთუ ჯერ-არს ეპისკოპოსისა უბრალო-ყოფა და უბიწო, ვითარცა ღმრთისა მნც, ნუ თავჳედ, ნუცა გულ-მწყრალ, [v] ნუ მოღვნე, ნუ მოღალე, ნუ საძაგელის შემძინელ,

AB. 4. ტიტეს CΛΘ, და (1)]—Γ, ქრისტეს ზ.

5. კრიტეს ლ.

6. და]—Γ.

7. ეპისკოპოსისა Θ, ეპისკოპოსისა Γ, უბრალო-ყოფა] უბიწოდ [უბიწო ΘΓ]—ყოფა ლΘΓ, და უბიწო]—ლΘΓ, ნუ (3)]+ცა Γ, მოღალე ლ, საძაგელის ლ, შემძინე Θ.

CD. 4. ერთგულსა] საკუთარსა ჴჲ, ზოგადისა მისებრ ჴჲ, მიერ]—Γ.

5. ნაკლული Γ-Γჲ.

7. ეპისკოპოსისა ჴჲ, მნისაჲ] მონისაჲ Γ.

CD

გებითა, რომელი მარწმუნა მე ბრძანებითა ღმრთისა, მაცხოვრისა ჩუენისაათა,

4. Eიტეს, ერთგულსა შვილსა ზოგადისაებრ სარწმუნოებისა, მადლი, წყალობა და მშვიდობაა ღმრთისა მიერ მამისა და უფლისა ჴესუ ქრისტეს მიერ, მაცხოვრისა ჩუენისა.

(რ)

5. [225] Cმისთვს დაგიტევე შენ ხრიტეს შინა, რაათა ნაკლული იგი განაგო და დაადგინე ქალაქად-ქალაქად სუცესნი, ვითარცა-იგი მე გიბრძანე შენ:

6. Cომელი იყოს უბრალო, ერთის ცოლის ქმარ, შვილნიმცა უსხენ მორწმუნენი, ნუმცა შესმენილ არიან ბილწებისათვს გინა ურჩებისა.

7. Cამეთუ ჯერ-[ზ 288]არს ეპისკოპოსისა უბიწო ყოფა, ვითარცა ღმრთისა მნისაჲ, ნუ თავჳედ, ნუ გულ-მწყრალ, ნუ მოღვნე, ნუ მოღალე, ნუ საძაგელის შემძინელ,

AB

8. Cრამედ სტუმრის მოყუარე, კეთილის მოყუარე, წმიდა, მართალ, ღირს, მოთმინე, თავს-მდებელ მსგავსად მოძღურებისა მის

9. სარწმუნოებისა სიტყვსა, რაათა შემძლებელ იყოს ნუგეშინის-ცემადცა მოძღურებასა მას შინა სიცოცხლისასა და სიტყვს-მგებელთა მათ მამხილებელ.

(Cაფი ყ)

10. Cამეთუ არიან მრავალნი დაუმორჩილებელცა და ამოღსა მეტყუელ, გონება-მაცთურ, უფროს სოლო წინადაცუეთილებისაგანნი იგი,

11. Cომელთაჲ ჯერ-არს პირსა დაცემაჲ, რომელნი ყოველსა სახლებსა გარე-მოაქცევენ, ასწავებენ, რომელი არა ჯერ-არს, საძაგელისა შეძინებისათვს.

CD

8. Cრამედ სტუმრის მოყუარე, კეთილის მოყუარე, წმიდა, მართალ, ღირს, მოთმინე, თავს-მდებელ მსგავსად მოძღურებისა მის

9. სარწმუნოებისა სიტყვსა, რაათა შემძლებელ იყოს ნუგეშინის-ცემადცა მოძღურებასა მას შინა სიცოცხლისასა და სიტყვს-მგებელთა მათ მამხილებელ.

(ყ)

10. Cამეთუ არიან მრავალნი დაუმორჩილებელცა და ამოღსა მეტყუელ და გონება-მაცთურ, უფროს სოლო წინადაცუეთილებისაგანნი იგი,

11. Cომელთაჲ ჯერ-არს პირსა დაყოფაჲ, რომელნი ყოველსა სახლებსა გარდააქცევენ, ასწავებენ, რომელი-იგი არა ჯერ-არს, საძაგელისა შეძინებისათვს.

AB. 8. მოყუარე ლ, წმიდა, კეთილ, მართალ Θ, მსგავს Θ.
9. სიტყვთა C, სიტყუასა Γ, -ცემადცა C, მოძღურებასა]+მას ლΓ, -მამხილებელთა Θ, მათ]—ლΘ.

10. ამოღს ჴΘΓ, გონებათა-მაცთურ ლ.

11. გარე-მოაქცევენ Γ, რომელი] რომელ-იგი ლ, რომელი-იგი ΘΓ, არა]—ლ.

CD. 8. სტუმრის] უცხოთ Γჲჲ, მოთმინე] მმარხველ Γჲჲ.

9. -ცემად Γ.

10. წინადაცუეთილებისა იგი განნი ჴჲჲ-Γჲ.

11. საძაგელის Γ.

29. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

12. ოქუა ვინმე მათგანმან, თვსმანვე მათმან წინააღმართ-მეტყუელმან: ღრეტელნი მარადის მტყუარნი, მჭეცნი ბოროტნი, მუცელნი უქმნი.

13. წამებაა ესე არს ჭეშმარიტ. წმისთვს ამხილვე მათ თუალ-უხუაჲად, რაათა ცოცხალ იყვნენ სარწმუნოებითა,

14. ნუ ერჩიედ ჰურიებრთა ზღაპართა და მცნებასა კაცთასა, რომელნი გარე-მოქცეულ იყვნენ ჭეშმარიტებისაგან.

15. ყოველივე [182] წმიდა არს წმიდათათვს; სოლო შეგინებულთათვს და ურწმუნოთათვს არარაა წმიდა არს, არამედ შეგინებულ არს მათი გულიცა და გონებაცა.

16. იმერთსა აღიარებენ ვითარმედ იციან, და საქმით უარ-ჰყოფენ, საძაგელნი არიან და ურჩნი და ყოვლისა მიმართ საქმისა² კეთილისა გამოუცდელ.

AB. 12. ვინმე] + ერთმან ო, მათმან] — ო, კრიტელნი ო, მტყუარნი ო, მუცელ ო.

14. გარე-მოქცეულ ო.

15. ყოველი ო, ურწმუნოთა ო, არარაა] არა ო, შეგინებული ო, მათი] — ო.

16. უფარ-ჰყოფენ ო, მიმართ] — ო.

CD. 12. მტყუარნი ო, მტყუარნი ო, თუალ-უხუაჲად ო.

14. ჰურიებრთა ო, გარე-მოქცეული ო.

15. მათი] + იგი ო.

16. უფარ-ჰყოფენ ო.

¹ აშიაზე განმარტება: ეპიფანესის კრეტელისა მისნისა ზმნაა ო, მენილო კრიტელთა (სრიტელ ო) მისნისა (მისნი ო) მისნობაა ო-ხ-ი-ო-ნ.

² აქ წყდება ო სელნაწერი.

CD

12. ოქუა ვინმე მათგანმან, თვსმანვე მათმან წინააღმართ-მეტყუელმან: ღრეტელნი მარადის მტყუარნი, მჭეცნი ბოროტნი, მუცელნი უქმნი¹.

13. წამებაა ესე არს ჭეშმარიტ. წმისთვს ამხილვე მათ თუალ-უხუაჲად, რაათა ცოცხალ იყვნენ სარწმუნოებითა

14. ოა ნუ ერჩიედ ჰურიებრთა ზღაპართა [v] და მცნებასა კაცთასა, რომელნი გარე-მოქცეულ იყვნენ ჭეშმარიტებისაგან.

15. ქამეთუ ყოველივე წმიდა არს წმიდათათვს; სოლო შეგინებულთათვს და ურწმუნოთა არარაა არს წმიდა, არამედ შეგინებულ არს მათი გულიცა და გონებაცა.

16. [ხv] იმერთსა აღიარებენ ვითარმედ იციან, სოლო საქმით უარ-ჰყოფენ, საძაგელნი არიან და ურჩნი და ყოვლისა მიმართ საქმისა კეთილისა გამოუცდელ.

AB

2

1. ღოლო შენ იტყოდე, რომელი შეჰგავს სიცოცხლისა მის მოძღურებასა:

(ძავი უ)

2. ღუცესნი ფრთხილ იყვნენ, ღირს, წმიდა, ცოცხალ სარწმუნოებითა, სიყუარულითა, მოთმინებითა;

3. ჴოხუცებულნი დედანი ეგრევე დაწყნარებითა შეუნიერ, ნუ მასმენელ, ნუ ღვნოსა ფრიალსა მორჩილ, არამედ კეთილის მოძღუარ,

4. ქათა განაბრძნობდენ ჴაბუკთა ქმართ მოყუარებად, შვილთ მოყუარებად,

5. წმიდა, უბიწო, სახლის მპყრობელ, სახიერ, დამორჩილებულ თვსთა ქმართა, რაათა არა სიტყუა იგი ღმრთისა იგმობოდის.

6. შაბუკთა მამათა ეგრევე ჴლოცევდ, რაათა წმიდა იყვნენ.

AB. 2,1. რომელი] + იგი ო.

2. ჴუცესნი ო, იყვნენ ო.

3. დაწყნარებულებითა ო, არამედ] — ო.

4. ჴაბუკთა + მათ ო, მოყუარებად (1)] მოყუარე ყოფად ო, (2) მოყუარე ო.

6. ჴაბუკთა ო, მამათა] მათ ო.

CD. 2,1. ჴშუენის ო, მას] მის ო.

2. ჴუცესნი] მოხუცებულნი ო.

5. იგმობოდის ო.

6. ეგრევე ო.

¹ აქ წყდება ტექსტი ო-ში.

CD

2

1. ღოლო შენ იტყოდე, რომელი შეუენის სიცოცხლისა მის მოძღურებასა:

(უ)

2. ჴუცესნი ფრთხილ იყვნენ, ღირს, წმიდა, ცოცხალ სარწმუნოებითა, სიყუარულითა, მოთმინებითა;

3. ჴოხუცებულნი დედანი ეგრევე დაწყნარებულებითა შეუენიერ, ნუ მასმენელ, ნუ ღვნოსა ფრიალსა მორჩილ, კეთილის მოძღუარ,

4. ქათა განაბრძნობდენ ჴაბუკთა მათ ქმართ მოყუარე ყოფად, შვილთ მოყუარე,

5. წმიდა, უბიწო, სახლის მპყრობელ, სახიერ, დამორჩილებულ თვსთა ქმართა, რაათა არა სიტყუა იგი ღმრთისა იგმობოდის.

6. შაბუკთა მათ ეგრევე ჴლოცევდ, რაათა წმიდა იყვნენ.

AB

7. ყოვლის წინა თავი შენი სახედ მიეც კეთილთა საქმითა, მოძღურებასა შინა უხრწნელე-ბაჲ, ღირსებაჲ,

8. სიტყუაჲ ცოცხალი, უგ-მობელი, რაათა წინააღმდგომსა მას ჰრცხუნოლის [v] და არა აქუნდეს ჩუენდა მომართ სიტყუად ბოროტისა.

(ძავი 5)

9. შონანი თვსთა უფალთა დაემორჩილნედ, ყოველსა შინა სათნო იყვნედ, ნუ სიტყვს-მგებელ.

10. ნუ მომხუეჭელ, არამედ ყოველსავე სარწმუნოებასა აჩუენებდედ კეთილსა, რაათა მოძღურებაჲ იგი მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისაჲ შეამკონ ყოვლითა.

11. ძამეთუ გამოჩნდა მადლი იგი ღმრთისაჲ მაცხოვრად ყოველთა კაცთა

12. სამოძღურებელად ჩუენდა, რაათა უარ-ვყოთ უღმრთოებაჲ და გულის თქუმაჲ სოფლისაჲ, სიწმიდით და სიმართლით და ღმრთის მსახურებით ვცხოვნდებოდით ამას სოფელსა

AB. 8. ბორტისა C.

9. დაემორჩილედ B, -მიმგებელ F.

10. აჩუენებდენ B, აჩუენებელ F.

12. უვარ-ვყოთ B, სოფლისა გულის თქუმაჲ F, ვცხოვნდებოდით B.

CD. 7. ყოვლისავეთვს B C H, განურყუნელობაჲ C.

8. უგმობველი C.

9. დაემორჩილედ C, იყვნედ B.

10. ჩუენისაჲ F, ყოვლითა + ვე F.

12. უვარ-ვყოთ B C, ვცხოვნდებოდით B F.

CD

7. ყოვლისათვსვე თავსა შენსა სახედ მისცემდი კეთილთა საქმეთა, მოძღურებასა მას შინა უხრწნელეებაჲ, ღირსებაჲ, განურყუნელობაჲ,

8. სიტყუაჲ ცოცხალი, უგ-მობელი, რაათა წინააღმდგომსა მას ჰრცხუნოლის და რაათა არა აქუნდეს ჩუენდა მომართ სიტყუად ბოროტისა.

(5)

9. შონანი თვსთა უფალთა დაემორჩილნედ და ყოველსა შინა სათნო ეყვნედ, ნუ სიტყვს-მგებელ.

10. ნუ მომხუეჭელ, არამედ ყოველსავე სარწმუნოებასა [226] აჩუენებდედ კეთილსა, რაათა მოძღურებაჲ იგი მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისაჲ შეამკონ ყოვლითა.

11. [B 229] ძამეთუ გამოჩნდა მადლი იგი ღმრთისაჲ მაცხოვრად ყოველთა კაცთა

12. სამოძღურებელად ჩუენდა, რაათა უარ-ვყოთ უღმრთოებაჲ და სოფლისა გულის თქუმაჲ, სიწმიდით და სიმართლით და ღმრთის მსახურებით ვცხოვნდებოდით ამას სოფელსა

AB

13. Bა მოველოდით ნეტარსა მას სასოებასა და გამოჩინებასა ღიღებასა ღიღისა ღმრთისასა და მაცხოვრისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა,

14. ჰომელმან-იგი მისცა თავი თვსი ჩუენთვს, რაათა მიქსნეს ჩუენ ყოვლისაგან უშჯულოებისა და განწმიდნეს თავისა თვსისა ერად მოგებულად, მობაძავად კეთილთა საქმეთა.

15. Cმას ეტყოდე და ნუგე-შინის-სცემდ და ამხილებდ ყოვლითა ბრძანებითა, ნუმცა ვინ შეურაცხ-გყოფს შენ.

[183] 3 (ძავი 7)

1. შოაქსენებლ მათ მთავრობათა და ჯელმწიფებათა დამორჩილებად და სარწმუნო-ყოფად და ყოვლისა მიმართ საქმი-სა კეთილისა ყოფად განმზადებულ,

2. ჩუმცა ვის ჰგმობედ, უღალველ იყვნედ და სახიერ, ყოველსავე აჩუენებდედ სიმშველსა ყოველთა მიმართ კაცთა.

AB. 13. ღიღებასა]—C, ქრისტესა F.

14. მიქსნეს B, ურწულოებისა F, საქმეთა] + თვს B.

15. და ნუმცა B, შეურაცხ-გზამს B.

3, 1. მოიქსენებლ B, მათ]—C B, და (3)]—B, ყოფად]—C F.

2. ჰგმობენ B, და]—F, აჩუენებელ F.

CD. 13. და (1)]—F, ღიღებისა B C, ქრისტესა F.

14. უსჯულოებისა B C H, მობაძავად]—F.

15. შეურაცხ-გყოფნ C.

3, 2. აჩუენებლ F.

CD

13. Bა მოველოდით ნეტარსა მას სასოებასა და გამოჩინებასა ღიღებასა ღიღისა ღმრთისა და მაცხოვრისა ჩუენისა შესუ ქრისტესსა,

14. ჰომელმან-იგი მისცა თავი თვსი ჩუენთვს, რაათა მიქსნეს ჩუენ ყოვლისაგან ურწულოებისა და განწმიდნეს თავისა თვსისა ერად მოგებულად, მობაძავად კეთილთა საქმეთა.

15. Cმას ეტყოდე და ნუგე-შინის-სცემდ და ამხილებდ ყოვლითა ბრძანებითა, ნუმცა ვინ შეურაცხ-გყოფს შენ.

3 (7)

1. შოაქსენებლ მათ მთავრობათა და ჯელმწიფებათა დამორჩილებად და სარწმუნო-ყოფად და რაათა ყოვლისა მიმართ საქმისა კეთილისა განმზადებულ იყვნენ,

2. ჩუმცა ვის ჰგმობენ, უღალველ იყვნედ, სახიერ, ყოველსავე აჩუენებდედ სიმშველსა ყოველთა მიმართ კაცთა.

AB

3. ძამეთუ ვიყვენით ოდეს-მე ჩუენცა უცნობელ და ურჩ და შეცთომილ და ვჰმონებდით გულის თქუმათა და გემოთა მრავალთა, უკეთურებასა და შურსა შინა ვიყვენით, შემაწუხებელ და მოძულე ურთიერთას.

4. ღოლო რაქამს სიტკბოება და კაცთ მოყუარება და მოჩნდა მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისა,

5. ღრა საქმეთაგან სიმართლისათა, რომელ ვქმნენით ჩუენ, არამედ წყალობითა მისითა მიწსნა ჩუენ, ბანითა მით მეორედ შობისაათა და განახლებითა სულისა წმიდისაათა,

6. ჰომელ-იგი მოჰფინა ჩუენ ზედა მდიდრად შესუ ქრისტეს მიერ, მაცხოვრისა ჩუენისა,

7. ძაათა განვმართლდეთ მისითა მით მადლითა და მკვდრ ვიქმნეთ სასოებისა მის ცხოვრებისა საუკუნისა.

AB. 3. და (2)]—ბ, და გემოთა]—ღ.

5. ვქმნენით ღ, ვქმენით ღ, მისითა] თვისთა ბ, ჩუენ] + უფალმან ბ.

6. რომლისა-იგი ბ, ქრისტეს ზ, ქრისტე იესუს ღ.

7. ვიქმნეთ ბ, სასოებასა მას ბ, ცხოვრებისა ბ + მის ბ, საუკუნესა ბ, საუკუნოვანა ღ.

CD. 3. ჩუენცა ოდესმე ბ, და შეცდომილ ბ, ურთიერთას ბ-ბ.

5. რომელი-იგი] რომელ ბ, რომელნი ბ.

6. ქრისტე იესუს ბ.

7. მით]—ბ, ვიქმნეთ ზ, ცხოვრებისა] + მის ბ-ბ.

CD

3. ძამეთუ ვიყვენით ოდეს-მე ჩუენცა უცნობელ და ურჩ, შეცთომილ და ვჰმონებდით გულის თქუმათა და გემოთა მრავალთა, უკეთურებასა და შურსა შინა ვიყვენით, შემაწუხებელ და მოძულე ურთიერთარს.

4. ღოლო რაქამს სიტკბოება და კაცთ მოყუარება და მოჩნდა მაცხოვრისა ჩუენისა ღმრთისა,

5. ღრა საქმეთა[v]გან სიმართლისათა [bv], რომელნი-იგი ვქმნენით ჩუენ, არამედ წყალობითა თვისთა მიწსნა ჩუენ, ბანითა მით მეორედ შობისაათა და განახლებითა სულისა წმიდისაათა,

6. ჰომელი-იგი მოჰფინა ჩუენ ზედა მდიდრად შესუ ქრისტეს მიერ, მაცხოვრისა ჩუენისა,

7. ძაათა განვმართლდეთ მადლითა მით მისითა და მკვდრ ვიქმნეთ სასოებასა მას ცხოვრებისა საუკუნოვანასა.

AB

8. სარწმუნო არს¹ სიტყუად; [v] და ამათუცსა მნებას შენი განმტკიცებად, რაათა ზრუნვიდენ კეთილთა საქმეთა წარდგომად მორწმუნენი ესე ღმრთისანი: ესე არს კეთილ და სარგებელ კაცთა.

(დავი რ)

9. ღოლო სიცოფისათა მათ ძიებათა და ცუდთა სიტყუათა და ჭლომათა და ლალვათა შჯულისათა განეშორე, რამეთუ არიან ურგებ და ამაო.

10. ღოლო ერესიოტსა² მას კაცსა ერთითა და ორითა სწავლითა განეშორე.

11. Ⴀყყოდე, რამეთუ გარდაგულარძნილ არს ეგევითარი იგი და ცოდვს და არს იგი თავით თვისით დაშჯილ.

12. Ⴀდეს მოვავლინო შენ-და ღრტემა ანუ ღქქიკოს, ისწუე მოსლვად ჩემდა ჩიკოპოლი-

AB. 8. მათუცსა ბ, შენი შენდა ბ, განმტკიცება ბ, კეთილისა ბ, წარმოდგომად ბ, მორწმუნეთა ღმრთისათა ბ, და ესე ზ, ესე]—ღ, რამეთუ ესე არს ბ. (სათ.) რ] ზ ზ.

9. ცუდთა ღ, და (2)]—ღ, განეშორე ზბ.

10. სოლო]—ღ, ერესიოტსა] მწვალებელსა ბ, მას]—ბ, განეშორე ბ.

11. თვისთა]—ბ, დაშჯილ] დასაშჯელ ზ.

CD. 8. ამათუცსა ბ, შენდა] შენი ბ, განმტკიცება ბ-ბ, და (2)]—ბ.

9. რაცხვათა ბ, რიცხუვითა ბ, სჯულისათა ბ.

11. დასჯილ ბ-ბ.

12. არტიმან ზ.

¹ «სარწმუნო არს» ბ-ში ჩამატებულია ნუსხურად. ² აქ წყდება ბ ხელნაწერი. ³ «მწვალე-ბელსა» ბ-ში სხვა ხელითაა დაწერილი, პირველი ნაწერი ამოფხევილია და არ იკითხება.

CD

8. სარწმუნო არს სიტყუად; და ამათუცსა მნებას შენდა განმტკიცებად, რაათა ზრუნვიდენ კეთილთა საქმეთა ზედა-დგომად მორწმუნენი ღმრთისანი: რამეთუ ესე არს კეთილ და სარგებელ კაცთა².

(რ)

9. ღოლო სიცოფისათა მათ ძიებათა და ტომის რაცხათა და ჭლომათა და ლალვათა შჯულისათა განეშორე, რამეთუ არიან ურგებ და ამაო.

10. შწვალებელსა კაცსა შემდგომად ერთისა და ორისა სწავლისა განეშორე.

11. Ⴀყყოდე, რამეთუ გარდაგულარძნილ არს ეგევითარი იგი და ცოდვს და არს იგი თავით დაშჯილ.

12. Ⴀდეს მოვავლინო შენ-და ღრტემა ანუ ღქქიკოს, ისწუე მოსლვად ჩემდა ჩიკოპო-

AB

სა, რამეთუ მუნ მირჩევიეს და-
ზამთრებად.

13. ზენან შჯულის მწერა-
ლი და ჯოლო ადრე წარმო-
გზავნენ, რაათა ნუმცა რაა
აკლს.

14. ზსწავებდელ ჩუენნიცა
იგი კეთილისა საქმესა წარდგი-
ნებად უნებლებისა მისთჳს საწმ-
რისა, რაათა არა უნაყოფო იყე-
ნენ.

15. ლიკითხვენ ზენ ჩემ თა-
ნანი ყოველნი. ღითხვაა არქუ,
რომელნი მყუარობენ ჩუენ სარ-
წმუნოებით. [184] შადლი თქუ-
ენ ყოველთა თანა. ჯმენ.

სავლე მოციქულისა წიგნი Eიტეს-
სა მიმართ კრიტელთა ეკლესიასა მი-
იწერა, რომელ-იგი პირველად ეპისკო-
პოსად დადგინებულ იყო; მიიწერა ნი-
კოპოლისით, რომელ არს შაკედო-
ნიადსა. შუქლი ყხ.

AB. 12. ანუ] და ბ, ისწრაფე ზწ, ნიკოპოლის ლ, მირჩევიეს] ვირჩიე ბწ, დაზამთ-
რებად ბ.

13. ზმნან ზბ, რჩულის ლ, აპოლო] აკოლო ლ, წარმოგზავნე ბ, რაათა] და ლ.

14. ისწავებდენ ბ, ისწავებდ ლ, საწმარისა ზბ, იყენენ] + სახარებისა მის-
თჳს ლ.

15. არქუთ ზბ, გუყუარობენ ლ, მადლი] + უფლისა ლ, ყოველთა] — ლ.
(დასას.) პავლეს ბ, კრეტელთა ზბ, ეკლესიასა] ეპისტოლესა ჯ, მიიწერა
(1)] — ზ, რომელ-იგი პირველად ...მუქლი ყხ] — ზბ, პავლე ...მუქლი
ყხ] — ლ.

CD. 13. სჯულის ბბ.

14. ისწავებდ ზხბ, ისწავებდ ბ, იგი] — ზ, კეთილისა ზ.

(დასას.) მიმართ] + პირველისა ეპისკოპოსისა კრიტელთადასა ბ, მაკედო-
ნისადა ზხბ.

¹ ზხ-ში სრულად სწერია «ამინ».

² ასეა.

CD

ლის, რამეთუ მუნ ვირჩიე და-
ზამთრებად.

13. ზინან შჯულის მწერალი
და ჯოლო ადრე წარმოგზავ-
ნენ, და ნუმცა რაა აკლს მათ.

14. ზსწავებდელ ჩუენნიცა იგი
კეთილისა საქმესა წარდგინებად
საჭიროთა მათთჳს საწმართა,
რაათა არა იყენენ უნაყოფო.

15. [227, ზ 230] ლიკითხვენ
ზენ ჩემ თანანი ყოველნი. ღი-
თხვაა არქუ, რომელნი გუყუა-
რობენ ჩუენ სარწმუნოებით.
შადლი თქუენ ყოველთა თანა.
ჯმინ¹.

Eიტეს მიმართ მიწერა² ნიკოპო-
ლით შაკედონიისადათ. შუქლი ოთხ-
მოც და შჯდი.

AB

სავლე მოციქულისა
წიგნი ფილემონისა
მიმართ.

საკითხავი ლ

1

1. სავლე, კრული ჭრისტე
ესესისი, და Eიმოთე კმაა ფი-
ლემონს, საყუარელსა და თანა-
მოდუაწსა ჩუენსა.

2. ბა ჯმფიას დასა, და ჯრქი-
პოსს, თანა-მოსაგრესა ჩუენსა,
და სახლისა ზენისა კრებულთა.

3. შადლი თქუენდა და მჳ-
დობაა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუ-
ენისა და უფლისა ჩუენისა ესეს
ჭრისტესა.

AB. (სათ.) პავლეს ბწ, ფილემონის ლ, საკითხავი ლ] — ბწ.
1,1. ჭრისტე ბ, საყუარელსა] + კმაა ბ, და (2)] — ბ, ჩუენ თანა მოდუაწსა

ჯბ. მოდუაწსა ბწ.

2. აღფიას ლ, და არქიპოსს, თანა-მოსაგრესა ჩუენსა] — ბწ.

3. თქუენდა] + და წყალობაა ბ, და უფლისა ...ჭრისტესა] — ლ.

CD. 1,1. ჭრისტე ესესისი ბ.

2. და (2)] — ბ.

3. ჭრისტესა ბ.

CD

[v]

სავლე მოციქულისა
წიგნი ფილემონის
მიმართ.

1

1. სავლე, კრული ჭრისტე
ესესისი, და Eიმოთე კმაა ფი-
ლემონს, საყუარელსა და თანა-
მოდუაწსა ჩუენსა,

2. ბა ჯმფიას, დასა და სა-
ყუარელსა, და ჯრქიპოსს, თანა-
მოსაგრესა ჩუენსა, და სახლისა
ზენისა კრებულთა.

3. შადლი თქუენდა და მჳ-
დობაა ღმრთისა მიერ მამისა ჩუ-
ენისა და უფლისა ესეს ჭრისტე-
სა.

AB

(ტავი ე)

4. უკმაღლობ ღმერთსა ჩემსა, მარადის ვსენებასა შენსა ვჰყოფ ღოცვათა შინა ჩემთა.

5. ჰესმის შენი ეგე სიყუარული და სარწმუნოება, რომელ გაქუს უფლისა მიმართ [v] შესუ ქრისტესა და ყოველთა მიმართ წმიდათა,

6. ძაბთა ზიარება ეგე სარწმუნოებისა შენისა შეწევნულ იყოს მეცნიერებითა ყოვლისავე კეთილისადათა, რომელ არს ჩუენ შორის ქრისტე შესუს მიერ,

7. ძამეთუ სიხარული დიდი მაქუნდა და ნუგეშინის-ცემა სიყუარულისა შენისათჳს, რამეთუ ნაწლევნი წმიდათანი განსუენებულ არიან შენთჳს, ძმაო.

(ტავი ყ)

8. ღმისთჳს ფრიადი კადნიერება მაქუს ქრისტე შესუს მიერ ბრძანებად შენდა ადვილი;

9. სიყუარულისათჳს უფროდსა გლოცავ ესევეთარი ესე, ვითარცა სავლე მოხუცებული, ხოლო აწ კრულიცა ქრისტე შესუსი.

AB. 4. მარადის] + და ႁ.

5. რომელი ႁႁ, მიმართ] მიერ ႁ.

6. შეწევნულ] შეწირულ ႁႁ, ყოვლისა ႁႁ.

7. ნაწლევნი] ნაწილნი ႁ.

8. ქრისტე ႁ.

9. სიყუარულისათჳს] + ერთად იყენ ႁ, ქრისტე იესუსი] ქრისტესი ႁ.

CD. 5. რომელ ႁႁ, ქრისტესა ႁ.

6. შენისა ႁ, ქრისტეს ႁ.

CD

(ე)

4. უკმაღლობ ღმერთსა ჩემსა მარადის და ვსენებასა შენსა ვჰყოფ ღოცვათა შინა ჩემთა.

5. ჰესმის შენი ეგე სიყუარული და სარწმუნოება, რომელი გაქუს უფლისა მიმართ შესუ ქრისტესა და ყოველთა მიმართ წმიდათა,

6. ძაბთა ზიარება ეგე სარწმუნოებისა შენისა შეწევნულ იყოს მეცნიერებითა ყოვლისავე კეთილისადათა, რომელ არს ჩუენ შორის ქრისტე შესუს მიმართ.

7. [228] ძამეთუ სიხარული დიდი მაქუს და ნუგეშინის-ცემა სიყუარულისა შენისათჳს, რამეთუ ნაწლევნი წმიდათანი განსუენებულ არიან შენთჳს, ძმაო.

(ყ)

8. ღინაეცა მრავალი კადნიერება მაქუს ქრისტეს მიერ ბრძანებად შენდა ჯეროვნისა;

9. სიყუარულისათჳს უფროდსა გლოცავ ესევეთარი ესე, ვითარცა სავლე მოხუცებული, ხოლო აწ კრულიცა ქრისტე შესუსი.

AB

10. ღლოცავ შენ შეილისა ჩემისათჳს, რომელი ვშევ კრულებათა შინა ႁნისიმე,

11. სომელი-იგი უკმარ შენდა, ხოლო აწ ჩემდა და შენდა საკმარ, რომელი მივაღვლინე შენდა,

12. ღოლო შენ შეიწყნარე იგი, ესე არს ნაწლევნი ჩემი,

13. სომლისა მეგულებოდა დაყენებად ჩემ თანა, რაბთა შენ წილ მსასურებდეს მე კრულებათა ამათ შინა სახარებისათა.

14. ღოლო თჳნიერ ნებისა შენისა არა ვინებე ყოფად, რაბთა არა უნებლებით კეთილი იგი შენი [185] იყოს, არამედ ნებსით.

15. ღინ უწყის, გან-ვე ამისთჳს-გეშორა ქამერთ, რაბთა საუკუნოდ მიიყვანო

16. ღრღარა ვითარცა მონა, არამედ უფროდს მონისა, საყუარელი ძმა. ღინათგან ჩემდა ესრეთ, რაოდენ უფროდს შენდა ღორციელადცა და უფლისა მიერცა!

AB. 10. შინა] + ჩემთა ႁ, ႁნისიმე ႁ, ႁნისიმე ႁ.
11. -იგი]-ႁ, აწ საკმარ შენდა და ჩემდა, მივაღვლინე შენდა ႁ, შენდა და ჩემდა ႁ.

12. ნაწლევნი] ნაწილი ႁ, ნაწლევნი ჩემი ႁ.

13. დაყენებად ႁ, მსასურებდეს ႁ, მე]-ႁ, ამათ]-ႁ.

14. ნებსით ႁ.

15. -გეშორა ႁႁ.

16. უფროდს] + და ႁ, ჩემდა] ჩემ თანა ႁ, ესრეთ ႁ, რაოდენ ႁ.

CD. 13. დაყენებად ႁႁ.

14. ნებსით ႁ.

16. არღა ႁ, საყუარელისა ႁ, რაოდენ ႁ.

1 ႁ-ში «გან-გეშორა» ყოფილა, მაგრამ ვ ამოუფხვიათ.

CD

10. ღლოცავ შენ შეილისა ჩემისათჳს, რომელი ვშევ კრულებათა შინა ჩემთა ႁნისიმე,

11. სომელი-იგი ႁდესმე უკმარ შენდა, ხოლო აწ შენდა [ႁv] და ჩემდა საკმარ, რომელი-იგი მივაღვლინე შენდა,

12. ღოლო შენ შეიწყნარე, ესე იგი არს ნაწლევნი ჩემი,

13. სომლისა მეგულებოდა დაყენებად ჩემ თანა, რაბთა შენ წილ მსასურებდეს მე კრულებათა ამათ შინა სახარებისათა.

14. ღოლო თჳნიერ ცნობისა შენისა არა ვინებე ყოფად, რაბთა არა უნებლებით კეთილი იგი შენი იყოს, არამედ ნებსით.

15. ღინ უწყის, გან-ვე ამისთჳს -გეშორა ქამერთ, რაბთა საუკუნოდ მიიყვანო იგი

16. ღრღარა ვითარცა მონა, არამედ უფროდს მონისა, საყუარელი ძმა. ღინათგან ჩემდა ესრეთ, რაოდენ უფროდს შენდა ღორციელადცა და უფლისა მიერცა!

AB

17. ოკუეთუ შეგირაცხიე მე
თანა-ზიარად, შეიწყნარე ეგე,
ვითარცა მე.

18. ოკუეთუ რამე შეგცო-
და გინა თანა-აც, იგი მე შემ-
იარცხე, მე გარდავიწადო.

19. შე, სავლე, დავწერე ჯე-
ლითა ჩემითა, რაათა არა გრქუა
შენ, ვითარმედ შენცა თანა-მდე
ხარ ჩემდა.

20. სე, ძმაო, მე მოგიპოვე
შენ უფლისა მიერ; განუსუენე
ნაწლევთა ჩემთა ქრისტე შესუფს
მიერ.

21. სასოებითა მორჩილები-
სა შენისათა მივწერე შენდა,
უწყი, რამეთუ რომლისათჳს-ესე
გეტყჳ, ჰყოცა.

22. თა ამას თანა განმიმზა-
დე მე ვანიცა; რამეთუ ვესავ,
ვითარმედ ღოცვითა თქუენითა
მიგემადლო თქუენ.

23. ღიკითხავს შენ ჴაფრა,
თანა-ტყუე ჩემი ქრისტე შესუფს
მიერ,

24. შარკოს, ტრისტარქოს,
ბემა, ზუკა, თანა-შემწენი ჩემ-
ნი.

CD

17. ოკუეთუ შეგირაცხიე მე
თანა-ზიარად, შეიწყნარე ეგე,
ვითარცა მე.

18. ღოლო უკუეთუ რამე
შეგცოდა გინა თანა-აც, იგი მე
შემიარცხე.

19. შე, სავლე, დავწერე ჯე-
ლითა ჩემითა: მე გარდავიწადო;
რაათა არა გრქუა შენ, ვითარ-
მედ თავიცა შენი თანა-გაც ჩემ-
და.

20. სე, ძმაო, მე მოგიპოვე
შენ უფლისა მიერ; განუსუენე
ნაწლევთა ჩემთა ქრისტეს მიერ.

21. [v] სასოებითა მორჩი-
ლებისა შენისათა მივწერე შენ-
და, უწყი, რამეთუ რომლისა-
თჳს-ესე გეტყჳ, ჰყოცა.

22. თა მის თანა განმიმზადე
მე ვანიცა; რამეთუ ვესავ, ვი-
თარმედ ღოცვითა თქუენითა
მიგემადლო თქუენ.

23. ღიკითხვენ შენ ჴაფრა,
თანა-ტყუე ჩემი ქრისტე შესუფს
მიერ,

24. შარკოზ, ტრისტარქოს,
ბემა, ზუკა, თანა-შემწენი ჩემ-
ნი.

AB. 18. გინა] ანუ ბ.

20. შენ]—ტზ, ქრისტე იესუმს] ქრისტეს (ქრისტეს ბ) ზბო.

21. მოვწერე ბ, რამეთუ]—ბ.

22. ამას] მას ბ, მე]—ბ.

23. თანა-ტყუე ჩემი] ჩემ თანა ტყუე ტზბო, ქრისტე ბ, მიერი ჴ.

24. შარკოზ ბო, არისტარქოს ტო, დემა ზბ, ნემა ჴ.

CD. 20. ჰმ ბ, მოგიპოვე ჴ.

22. ვანიცა] სავანეცა ბ.

23. თანა-ტყუე ჩემი] ჩემ თანა ტყუე ჴზბო.

24. შარკოს ჴ.

CD

AB
25. შადლი თქუენ თანა.
ტმენ.

25. შადლი უფლისა ჩუენი-
სა შესუ ქრისტესი სულისა თქუ-
ენისა თანა. ტმინ.

სავლე მოციქულისა წიგნი ფილე-
მონისა მიმართ და ტფიამსა, უფალთა
ანესიმესთა და ტრქიპსთა, დია-
კონთა კოლასელთა ეკლესიისა, მიწე-
რა ანესიმეს მიერ მონისა. შუქლი ზბ.

ფილე მონის მიმართ მიწერა! სრო-
მით ანესიმე მონისა მიერ. შუქლი
ოც და ათჩდმეტი.

AB. 25. თქუენ] ჩუენ ზბ.
(დასას.) პავლეს ბ, არქიპესთა ტ, და აფიამსა ...მუქლი ზბ]—ბ, დიაკონი-
სა ზ, ეკლესიამსა ზ, ანესიმეს ტ.
CD. (დასას.) ანესიმეს მიერ მონისა + რაქამს ერთ-გზის განკითხულ იყო ნერო-
ნის მიერ ბ, ოც და ათჩდმეტი] ზბ ზბო + თავნი ჳ ბ.

¹ ასეა.

ტ ა ნ ა რ თ ი 1

აყ წყ ე ბ ა ნ ი
მიზეზთა უპისტოლეთა შავლესთანი

ღაყყება¹ მიზეზსა² სრომაელთა ეპისტოლისასა³

*

5 ხოლო წმიდა და დიდებული მოციქული სავლე სრომაელთა მიმართ წარსცემს თვსსა ეპისტოლესა⁴ ხორინითი, არღა ეხილენეს იგინი, არამედ ასმიოდა სარწმუნოება მათი და სურვიელ იყო ხილვასა მათსა. ნა პირველად აქებს სარწმუნოებასა მათსა, ვითარცა განთქმულსა ყოვლით კერძო, და მერმე აუწყებს, ვითარმედ მრავალ-გზის ინება მისლვა მათდა სურვილით და აქამომდე ვერღარა⁵ უძლო.

10 ნა მიერთგან სამოძღურებელად შეჰმზადებს ეპისტოლესა⁶ თვსსა ჩინე-ბისათვს წარმართთაჲსა, და⁷ ვითარმედ წინადაცუეთაჲ ვიდრე ქამადმდე იყო და აწ⁸ დასცხრა, და ვითარმედ ქრისტეს მიერ დაიქსნა შეცოდებაჲ ცდამისი, და წარქდა აჩრდილი იგი⁹ შჯულისაჲ¹⁰, და ვითარმედ ჯეროვნად იქმნა წოდებაჲ წარმართთაჲ.

15 ნა უჩუენებს, ვითარმედ ყოველთა კაცთა თანა არს ბუნებითი შჯული¹¹ და თვნიერ სწავლისა ძალ-უც ყოველთა ბუნებისაგან დაბადებულთაჲსა ცნობაჲ და მბადებელისა¹² ღმრთისაჲ¹³.

20 წინაჲცა სამართლად ბრალეულ ჰყოფს პირველად წარმართთა, ვითარმედ ღმრთისა მიერ გამოეცხადა მათ დაბადებულთაგან სოფლისათა ცნობაჲ მისი¹⁴ და სამარადისოჲსა მის ძალისა მისისაჲ¹⁵, რომელ არს სიტყუაჲ მისი, რომლისა მიერ ყოველივე¹⁶ შეიქმნა, და მათ ვერ იცნეს დაბადებულთაგან, ვითარმედ არს და მბადებელი მათი ღმერთი, არამედ დაბადებულნი ღმერთ

25 ვენეს და ჰმსახურებდეს დაბადებულთა¹⁷.

ნა მერმე ბრალეულ ჰყოფს ჰურიათა, ვითარცა¹⁸ გარდამავალთა შჯულისათა¹⁹, უფროჲსდა გარდასლვითა მით, ვითარცა ღმრთისა შეურაცხის-მყოფელთა, და ესრეთ ორთავე — ჰურიათა და წარმართთა — დიდად²⁰

30 ბრალეულ ჰყოფს და ამხილებს უშჯულოებასა²¹, რაჲთა უჩუენოს, ვითარმედ ყოველნივე სწორ იქმნეს²², და ვითარცა²³ სწორად ბრალეულნი, ორნივე მოქნენ ივენეს მცხნელისა.

* ზ-ში «უწყებებს» ცალ-ცალკე სათაურების ნაცვლად აქვთ ერთი საერთო: უწყებაჲ სამოციქულოთა მათ კათოლიკეთა და ეპისტოლეთა ძალისა და მიზეზისაჲ (71v).

CD

ნა ვინაფთვან მადლი და გამოქსნაჲ სწორებით იქმნა ჰურიათა მიმართ და წარმართთა, ჯეროვნად სამე იქმნა წოდებაჲ წარმართთაჲ. ნა ვინაფთვან ჩინებაჲ წარმართთაჲ იქმნა სამართლად, დასცხრა წინადაცუეთაჲ, და გან-
 30 ქარდა აჩრდილი შჯულისაჲ²⁴.

ჩამეთუ იტყუს, ვითარმედ: ლბრაჰამ არა წინადაცუეთასა შინა, არამედ პირველ წინადაცუეთისა განმართლდა და ეწოდა ლბრაჰამ, ჩამეთუ მამად მრავალთა ნათესავთა დაიდგინა მსგავსად სარწმუნოებისა მის²⁵ წინადაცუეთილესა²⁶ და შემდგომად განმართლებისა მოიღო წინადაცუეთაჲ იგი²⁷ ჯორცისაჲ, რაჲთა იუოს სასწაულად და მაუწყებლად ჯორციელად²⁷. მისგან შობილთა მათ²⁸. ჴითარმედ დაცხრომად სადმე არს ოდესმე წინადაცუეთაჲ იგი, რაჲმს²⁹ წარმართნი იქმნენ³⁰ შეილ ლბრაჰამისა³¹, რომელთა-იგი მო-
 35 ქალაქობამან იწუოს მსგავსად სარწმუნოებისა მის ლბრაჰამისა³¹, რომლითა განმართლდა, რაჲმს იგი³² იუო წინადაცუეთილესა შინა, და ჩამეთუ
 40 ამისთჳს ეწოდა ლბრაჰამ.

ნა ვინაფთვან უწყებულისა მოვიდა, მაუწყებელნი ჯეროვნად³³ დადუმდეს³⁴. ღოლო უკუეთუ წარმართნი იიძულებიან წინადაცუეთად, დაეცადენ სახელიცა იგი³⁵ ლბრაჰამისი და ეწოდებოდენ³⁶ ლბრაჰამ. ღოლო უკუეთუ ღმრთისა მიერ სახელ-ედვა ლბრაჰამ³⁷, არა ჯერ-არს წინადაცუეთაჲ წარ-
 45 მართთაჲ და არცაღა მათი, რომელნი ჯორციელად ჰურიანი არიან, რაჲთა იუოს სახელი იგი მტკიცე, და მამად მრავალთა ნათესავთა ეწოდებოდის.

წინადაცა არღარად საწმარ არს წინადაცუეთაჲ, არცა სსუანი იგი აჩრდილნი შჯულისანი³⁸ ჩამეთუ არა მათ მიერ, არამედ სარწმუნოებითა განმართლდებით, ვითარცა-იგი ლბრაჰამ.

ნა ესე რაჲ ესრეთ აღასრულა³⁹, მერმე უჩუენებს, ვითარმედ სსუებრ შეუძლებელ არს მადლისა და ჳსნისა მიმთხუევაჲ ჰურიათა და წარმართთაჲ, არა თუ პირველად დაიქსნას პირველი იგი ცთომად ლდამისი, რომელი ეო-
 50 ველთა მიეფინა, და სსუად ვისგანმე დაქსნაჲ მისი უღონო არს თჳნიერ ქრისტეს ღმრთისა, რომლისა მიერცა⁴⁰ დასაბამსა წყევაჲ იგი⁴¹ იქმნა. ჩამეთუ სსუასა არავის ჳელ-ეწიფებოდა აღჯოცაჲ⁴² შეცოდებისაჲ მის, და
 55 იტყუს, ვითარმედ სსუებრ ამისი ქმნაჲ არა ეგებოდა თჳნიერ განჯორციელუბისა სიტყჳსა ღმრთისა, რაჲთა თავი თჳსი შეწიროს ეოველთათჳს და ეოველნივე იქსნენს სიკუდილისაგან.

ნა ვითარცა-იგი ცოდვაჲ ერთისა კაცისა მიერ სოფლად შემოქდა⁴³, ეგრეთცა მადლი ერთისა კაცისა მიერ ეოველთა მიმართ იქმნეს⁴⁴. ნა ფრიად-
 60 ცა უმეტეს და მიერთვან, ვითარცა კეთილი ეზოჲს-მოძღუარი მადლისაჲ, ჰურიათა ნუგეშინის-სცემს, ვითარმედ არა გარდამავალ შჯულისა⁴⁵ იქმნებთან, უკუეთუ ქრისტეს სარწმუნოებად მოვიდენ. ღოლო წარმართთა ამც-

CD

ნებს, რაჲთა არა მადლოდინ ისრაჲლთა⁴⁶ ჴედა, არამედ რაჲთა უწყო-
 დინ⁴⁷, რამეთუ ვითარცა რტონი ძირთა ჴედა, ეგრეთცა ესენი მათ ჴედა და-
 ემუნენს. ნა მერმე იწყებს სწავლად მათდა წესიერებისათჳს და ცხორებისა.
 ნა ესრეთ დაასრულეს ებისტოლესა⁴⁸ თჳსსა.

1 უწყებაჲ და სახე ძალისა ლ. 2 და მიზეზისა წმიდისა და დიდებულისა პავლე მოცი-
 ქულისა ებისტოლისაჲ ჰრომელთაჲ ლ, მიზეზსაჲ პავლე მოციქულისა ლ. 3 ებისტოლი-
 სასა ჴო. 4 ებისტოლესა ჴო. 5 ვერა ჴო. 6 ებისტოლესა ჴო. 7 და]-ლ.
 8 აწ მერმე ჴო. 9 იგი]-ლ. 10 სჯ. ლ. 11 სჯ. ლ. 12 ლამაღებულა-
 სა ჴო. 13 ღმრთისაჲ]-ლ. 14 მისი თჳსი ჴო. 15 მისისა ჴო. 16 ეოველი ჴო.
 17 ლამაღებულა]-ლ. 18 ვითარცა ვითარმედ ჴო. 19 სჯ. ლ. 20 დიდალ]-
 ჴო. 21 უსჯ. ლ. 22 იქმნეს ლ. 23 ვითარცა ვითარმედ ჴო. 24 სჯ. ლ. 25 სარწმუნოებისა მის სარწმუნოებისაგან ჴო. 26 წინადაცუეთილესა ლ. 27 ჴო-
 28 შობილთაჲ მით ჴო. 29 რაჲმს რაჲთა ჴო. 30 იქმნენ ჴო. 31 აბრა-
 32 ციელად]-ლ. 33 ჴეროვნად] სამართლად ჴო. 34 დადუმდეს ლ. 35 პამისა ჴო. 36 იუო იგი ჴო. 37 ჴეროვნად] ეწოდენ ჴო. 38 სჯ. 39 ალესრულა ჴო. 40 მიერ ჴო. 41 იგი]-ლ. 42 აჯოცაჲ ჴო. 43 შე-
 44 ეწოდებდენ ჴო. 45 ეწოდებდენ ჴო. 46 ისრაელთა ჴო. 47 უწყო-
 48 ებისტოლესა ჴო. 49 ებისტოლესა ჴო.

მ. წყე ბ ა ნ ი მ ი ზ ე ზ თ ა ნ ი * ღორინთელთა პირველისა ებისტოლისაჲ

ღოლო ღორინთელთა მიმართ პირველსა წიგნსა მისწერს ჴფესოთ-
 ტსიისად, რამეთუ ესილენეს იგინი და ესწავა მათდა, რომელსაცა-იგი მოაქ-
 სენებს წიგნითა ამით. ღოლო მიზეზი ებისტოლისაჲ² ამის ესე არს³: რამე-
 თუ ღორინთელნი მრავალთა რათმე ცილობათაგან განიწვალდებოდეს გონები-
 5 თა, და იუენეს მათ შორის ჳდომანი, და განხეთქილებისა მათისათჳს უღებ-
 -ეფეს, რომელმან-იგი მამის ცოლი შეირთო, და სსუათა ენება განშორებაჲ
 ცოლთა მათთაჲ მიზეზითა მოღუაწებისაჲთა. ნა რომელნიმე საკერპოთა
 შინა ჳამდეს, ვითარმეცა არარაჲ ბრალი აქუნდა ჳამად ნაზორევთაგან, ღოლო
 სსუანი სსუათა შეურაცხ-ჰყოფდეს. ღოლო რომელნი ენათა იტყოდიან დი-
 10 დად, შეერაცხენს⁴ და აღდგომისათჳს მკუდართაჲსა სცდებოდეს⁵, რამეთუ
 იტყოდეს, ვითარმედ: ჴორცნი ესე არა აღდგებიანო.
 ჴმათ ეოველთა მიზეზთათჳს მიუწერა ერმან მოციქულსა, და ესრეთ
 ეოველთა მიუწერს იგი წიგნსა ამას და პირველად წამებს გონიერებასა მათსა
 და მეცნიერებასა, ღოლო აბრალეს მათ ჳდომათა მათთჳს და განხეთქილე-
 15 ბათა და განაზრახებს, რაჲთა სათნოებაჲ არა სიტყჳთა, არამედ საქმიითა და
 ძალითა მოიგონ. ნა მერმე შეჳრისსნა რომელმან-იგი მამის ცოლი შეირთო,

* ლ-ში «უწყებაჲ მიზეზსა» პირველის გარდა სსვა ებისტოლებში აღარ მეორდება, რად-
 გან ეველა ებისტოლის «უწყებაჲ» ერთად არის და ერთი საერთო სათაური აქვთ.

CD

და ამცნო, რაათა არა აქუნდეს საშჯელი⁶ ურთიერთარს⁷. თა მერმე მიუწერს მათ პასუხსა, რომლისათვის-იგი მიუწერეს⁸ ქორწილისათვის, უკუე ასწავებს, ვითარმედ განუყოფელ არს მეუღლებად, და რაათა ქამ რაოდენმე ხოლო მოიცლიდენ ლოცვისათვის.

- 20 ჰოლო სიწმიდისათვის და ქალწულებისა მიუწერს, ვითარმედ არა იძულებით, არამედ ნეფსით⁹ იქმნებოდნენ. თა მერმე ნაკერპავისათვის¹⁰ ეტყუეს¹¹, რაათა მეცნიერებით არა მიიღებდენ და რაათა სიუარულით მოქალაქობდენ. თა დააუენებს საკერპოთა შინა ჭამათა და სუმათა, რაათა არა დაპბრკოდენ¹² მცირენი. თა ესრეთ მადლთათვის სულიერათა მისწერს, რაათა არა განსწვალდენ მადლთა, არცა დააკნინებდენ გინა განადიდებდენ, რომელთა-იგი აქუნდენ, რამეთუ ყოველივე ერთისა¹³ სულისაგან არს. თა აღდგომისათვის ასწავებს, ვითარმედ ქორცნი აღდგებიან, და რამეთუ დაეთესვის სრწნილებით, ხოლო აღდგების უსრწნილებით მადლითა ქრისტესითა. ჰოლო აღდგომისა ქრისტეს აღდგომითა¹⁴ დაამტკიცებს და აღსასრულსა სწავლისა სიტყუათა მიუწერს და მსახურებისათვის წმიდათაჲსა ამცნებს. თა ესრეთ აღასრულებს ეპისტოლესა თვისსა.

¹ ეპისტოლისაჲ ც, ეპისტოლისასა ჴ. ² ეპისტოლისაჲ ჴ. ³ არს ესე ც. ⁴ შეერცხნეს ჴ. ⁵ სცთებოდეს ჴ. ⁶ სასჯელი ჴ. ⁷ ურთიერთარს ჴ. ⁸ მა-
უწეს ც. ⁹ ნეფსით ც. ¹⁰ ნაკერპავისათვის ც. ¹¹ იტყუეს ც. ¹² დაპბრკოდენ ჴ.
დაპბრკოდებოდენ ც. ¹³ ერთისაჲ+მის ც. ¹⁴ აღდგომისაგან ჴ. ¹⁵ ჴ.

მეფე ბაიზიზისა ხორინთელთა მეორისა¹ ეპისტოლისასა²

- 1 ვგრეთვე მეორესა ეპისტოლესა³ მისწერს ხორინთელთაჲ მიმართ ჴედონიათ ამის მიზეზისათვის, რამეთუ შეიწყნარეს კორინთელთა პირველი ეპისტოლე⁴ და შეწუხნეს ცოდვასა მას ზედა, რომელსა-იგი მამის ცოლი შეერთო, თუ ვითარ უგულებელს-ეყო ესევეთარი ესე ცოდვად, და რამეთუ
- 5 აღიტაცებოდეს⁵ მათ მიერ⁶, რომელნი-იგი იყვნეს მიზეზნი შფოთთა და ჴდომათანი, რაათა შეიტკბობდენ წერილსა შჯულისასა⁷, და რაათა არარად უმეტეს შეერაცხოს ქრისტეს მიერი ესე მადლი, და ამის⁸ თანა საკვრველად უწინდეს და ერჩდეს მათ, რომელნი-იგი წინაშე პირსა იქადოდეს, და იყვნეს მსახურებისათვის წმიდათაჲსა კეთილად მზრუნველ.

- 10 ომისათვის მიუწერს მოციქული. თა პირველად აქებს მათ განწდისათვის მისისა, რომელმან-იგი უშჯულოებაჲ⁹ ქმნა, და რამეთუ ევედრნეს მისთვის. თა ვინაჲთგან შეინანა, უბრძანებს მათ შეწყნარებად მისა¹⁰. თა მერმე ასწავებს შჯულისათვის¹¹ და განჴყოფს წერილსა და უჩუენებს, ვითარმედ არა წერილსა ხოლო შჯულისასა¹² ჯერ-არს განცდაჲ, არამედ ძალსა და გონებასა წერილისასა საჭმარ არს გამოძიებაჲ, რამეთუ სიტყუათა შინა არს გონებაჲ სულისა წმიდისაჲ.

CD

- თა მერმე იტყუეს, ვითარმედ ქრისტეს მოსლვითა იქმნა ახალი დაბადებული, და არა ჯერ-არს ძუელისა მისებრ ცხორებაჲ, არამედ ვითარცა ახალსა დაბადებულსა შინა უოვლით კერპო განახლებად. თა ვითარმედ ამიერი-
20 თა გან უქმ არს წინადაცუთაჲ, და მადლიერ არს მათდა მსახურებისათვის. თა უბრძანებს, რაათა უმეტეს შესძინებდენ და განამრავლებდენ, და ბრალეულ ჴყოფს წინაშე პირსა მოქალაქულთა და წარმოიტყუეს მრავალთა მათ ჴირთა, რომელნი ქრისტესთვის შეემთხვნეს¹³ მას. თა მოიწესნებს ჩუენებათა, რომელნი იხილნა და სამოთხედ და მესამედ ცად¹⁴ აღტაცებასა. თა ამცნებს, რაათა არა ცოდვიდენ, არამედ რაათა ინანდენ ცოდვილნი. თა მადლობასა ზედა აღასრულებს ეპისტოლესა¹⁵.

- 25 ჰოლო ეპისტოლისა¹⁶ ამის უმრავლესი სიტყუაჲ არს თავისა თვის-სათვის და კორინთელთა მიმართ და ცრუ-მოციქულთა. თა ამათ სახეთაგან სათავისა მადლისათვის ღმრთისა და კეთილისა მოქალაქობისა და კე-
30 თილისა გონებისა და მოღუაწებისა და უპოვარებისა¹⁷, რაათა არა უუუარდენ საჭმარნი, და წარმატებისათვის სათნოებისა¹⁸ და ქველისა საქმისათვის სათნოებისა და ცრუ-მოციქულთა ჴუაობისათვის და უკეთურებისა.

¹ მეორისაჲ ჴ. ² ეპისტოლისასა ჴ. ³ ეპისტოლისაჲ ჴ. ⁴ ეპისტოლისაჲ ჴ. ⁵ აღიტაცებდეს ც. ⁶ მიერ—ც. ⁷ სჯ. ჴ. ⁸ მის ც. ⁹ უსჯ. ჴ. ¹⁰ მისსა ც. ¹¹ სჯ. ჴ. ¹² სჯ. ჴ. ¹³ შე-
ემთხვნეს ც. ¹⁴ ცად მესამედ ც. ¹⁵ ეპისტოლესა ჴ. ¹⁶ ეპისტოლისა ჴ. ¹⁷ უპოვარებისა ჴ. ¹⁸ სათნოებათაჲსა ც.

მეფე ბაიზიზისა ჴალატელთა¹ ეპისტოლისასა²

- ჰოლო³ ჴალატელთა მიმართ მისწერს ორომით: ეხილნეს⁴ იგინი და ესწავა მათდა და ამის პირისათვის დასწერს ამას, რამეთუ სწავლული იყვნეს გალატელნი მოციქულისა მიერ კეთილად და გულ-სახესებით მორწმუნე-
5 ქრისტესა ქმნილ იყვნეს. ჰოლო შემდგომად მათგან წარსლვისა მოციქული-სა აღტაცებულ იქმნეს⁵ ვითგანმე, რაათა წინადაცუთონ.
- 10 ოსე უკუე ცნა მოციქულმან და მისწერს მათდა. ჰოლო პირველად ეწა-მების მათ სარწმუნოებისა მისთვის, რომელი აქუნდა, და⁶ ერთგულებით სიუარულისა⁷ ქრისტესისა, და მერმე აბრალებს⁸ მათ გარდაქცევისა მისთვის და მერმე წარმოიღებს შჯულისათვის⁹ სიტყუასა და ობრაჴამის სარწმუნოებისათვის და უჩუენებს შჯულისაგან¹⁰ და ობრაჴამის ცოლთა სახის მეტყუელებისა, ვითარმედ ჴამადმდე მოცემულ იყო აჩრდილი იგი და წინა-
დაცუთაჲ, და ამიერი-თგან დაცხრომილ არიან მოსლვითა უფლისათა. თა ესე რაჲ გამოაჩინა, ამცნებს, რაათა არარად ერჩდენ მაცთურთა მათ, არამედ უფრომდლა რაათა ეგნენ სარწმუნოებასა ზედა ქრისტესა და რაათა

CD

10 საგან ნათლად ზემოთხსენებულთა⁹, და ვითარმედ ღირსეულად, რომლისა მიმართ ჰქონდა, ხატი არს ღმრთისა და სიტყუად, რომლისა მიერ ყოველი შეიქმნა, და ვითარმედ შეუწოდა¹⁰ მას ვითარცა შემოქმედსა, რაჟთა იქმნეს¹¹ იგი¹² პირმო დაბადებულთა და პირმო მკუდართა, რაჟთა ორივე შეაერთოს და ცხოველ ყენეს ყოველნი.

15 და ამცნებს¹³ მათ, რაჟთა დაადგინეს სარწმუნოებასა ზედა, და აუწყებს, ვითარმედ თვით იგი მსახური არს სახარებისა¹⁴ მის, რომელი მიეთხრა მათ¹⁵.

20 და ესრეთა შჯულისათჳს¹⁶ და მას¹⁷ შინა ჭამადთა და ღლედა და წელთა მიუთხრობს და უჩუენებს¹⁸, ვითარმედ ამიერიდან¹⁹ დაცხრომილ არს ძუელი შჯული²⁰ და წინადაცუეთა. და აქაცა უბრძანა მშობელთა და შვილთა, მამათა და²¹ დედათა, მონათა და უფალთა²² მორჩილება და წესიერება. და ასწავა რაჟ, ჩუენებისაებრ დაასრულა ეპისტოლე²³ ესე, და ამცნებს, რაჟთა რაჟამს აღმოიკითხონ წიგნი ესე, ზავდიკიასცა წარუკითხონ და ზავდიკიად²⁴, რაჟთა კუალად მათვე აღმოიკითხონ.

1 კოლასელთა] + მიმართ ღ. 2 ეპისტოლისაჲ ღ. 3 სოლო]—ღ. 4 არღასა-
და ღ. 5 ეპისტოლისაჲ ღ. 6 რამეთუ] სოლო ღ. 7 საწარმოთაჲ ღ. 8 სჯ.
ღ. 9 ზემოთხსენებულთა ღ. 10 ჰქუენოდა ღ. 11 იქმნას ღ. 12 იგი]—ღ.
13 ამცნებს ღ. 14 სახარებისა ღ. 15 მათდა ღ. 16 სჯ. ღ. 17 მათ ღ. 18
18 აჩუენებს ღ. 19 ამიერიდან]—ღ. 20 სჯ. ღ. 21 მამათა და] მამა ღ. 22
22 უფალთა და მონათა ღ. 23 ეპისტოლე ღ. 24 ზავდიკიად ღ.

მცხეთის მიწის მფლობელები¹ 2 წიგნისა³

ხოლო⁴ მცხეთის მიწის მფლობელი წიგნი წარსცა ღმრთისა⁵ და
ესილენეს იგინი პირველად და ყოფილ იყო მათ თანა ჟამ რავდენმე⁶. და
ესე იყო მიწის მფლობელისა⁷ ამის: მრავალნი ჭირნი შემთხუენულ იყვნეს
მოციქულისადა ჭირისა და ჭირისაჲსა⁸ და ღმრთისა, და
5 უწყოდეს, რაოდენი-იგი შეემთხვა მცხეთის მფლობელს, შეეშინა, ნუჟუე ესმეს⁹
მცხეთის მფლობელთა, რაოდენი-იგი¹⁰ ეწოდა ზემო-ქსენებულთა მათ ქალაქთა ში-
ნა, და დაჰბრკოლდენ მზაკუფარებითა მოშურნისაჲთა განცდილნი. და ესეცა¹¹
რამეთუ მკუდართა ზედა ფრიად წუხდეს.

10 ამცნიცებს მათ სარწმუნოებასა ზედა, რაჟთა არა შეირყუოდინ¹² ჭირთათჳს,
და ვითარმედ არარაჲ უცხოჲ შემთხუენია¹³ მათ ჰურიათაგან, რომელთა-
იგი უფალი მოკლეს. რამეთუ ღმრთისა¹⁴ საქმე ესე არს, რაჟთა იჭირ-
ვოდინ ცხორებასა ამას შინა და ქუეყანასა ზედა. და ამცნო მათ, რაჟთა ვი-
თარცა-იგი მიიღეს მისგან, ეგრეთ იქცოდინ. და აღსრულებულთათჳს ნუ-
15 გეშინის-სცემს მათ და ასწავებს, რაჟთა არა მძიმედ თავს-იდებდენ, რამეთუ
სიკუდილი არა წარწყმედაჲ არს, არამედ გზაჲ აღდგომისაჲ.

და მერმე ჟამთათჳს ასწავებს მათ, რაჟთა უცნაურად იცოდინ ღმრთი¹⁵

CD

და მარადის მზა იყვნენ და რაჟთა არავის ერჩდენ, რომელი აუწყებდეს¹
მისთვის, და იტყვს, ვითარმედ ესრეთ იქმნას მოსლვაჲ უფლისაჲ, ვიდრედა
20 დაშთომილნი, რომელნი¹⁵ ღლესა მას¹⁶ ქუეყანასა ზედა იპოვნენ, ვერ მიე-
წიფნენ მკუდრეთით აღდგომილთა მათ, და ვითარმედ ერთბამად იყოს ყო-
ველთავე¹⁷ განასლვაჲ.

25 და უბრძანებს მათ, რაჟთა უმჯობეს იქმნებოდინ სწავლათა შინა და
რაჟთა მარადის უსაროდის სასოებით და რაჟთა ილოცვიდენ და ჰმადლობდენ
მარადის უფალსა. და აფუცებს მათ, რაჟთა წარუკითხონ ეპისტოლე ესე მმა-
თა ყოველთა. და ესრეთ აღასრულებს ეპისტოლესა¹⁸ ამას¹⁹.

1 თესლონიკელთა] + მიმართ ღ. 2 ე] პირველისა ღ. 3 წიგნისა] ეპისტოლისა-
სა ღ. ეპისტოლისაჲ ღ. პირველისაჲ ღ. 4 სოლო]—ღ. 5 პირველ ღ.
6 რაოდენმე ღ. 7 ეპისტოლისაჲ ღ. 8 მკუდრებისა ღ. 9 ესმას ღ. 10 რა-
დენი-იგი ღ. 11 და]—ღ. 12 იყუოდინ ღ. 13 შემთხუენია ღ. 14 ჭირისაჲთა ღ. 15
ღ. 16 ღლესა მას]—ღ. 17 ყოველთა ღ. 18 ეპისტოლესა ღ. 19 მას ღ.

მცხეთის მიწის მფლობელები * მიწის მფლობელთაჲ ეპისტოლისაჲ¹

ეგრეთვე მეორესა ამას² ეპისტოლესა მისწერს მცხეთის მფლობელთაჲ მი-
მართ ღმრთისა ამის მიწის მფლობელთაჲ, რამეთუ ვითინმე თესლონიკელთაგან-
ნი უქმნი და უწყესონი მიმოვიდოდეს და აცთუნებდეს მათა, ვითარმედ აწვე-
მოწვევულ არს მოსლვაჲ უფლისაჲ. და ეტყოდეს³, ვითარმედ მოციქულისა-
5 გან უწყებულ არს ესე ჩუენდა, და სულისა მიერ გუჟამიეს.
ესე უკუე ცნა მოციქულმან და ამისთვის მიუწერს ეპისტოლესა⁴ ამას.
და პირველად მადლიერ არს მათდა აღორძინებისათჳს სარწმუნოებისა მათი-
სა, და რამეთუ მათთვის იქადოდა ასოვნად თავს-დებისათჳს ჭირთაჲსა ღმრ-
თისა. და ნუგეშინის-სცემს მათ, ვითარმედ იქმნას შურის-გებაჲ მავნებელ-
თათჳს. და ნუგეშინის-სცემს მათ, ვითარმედ იქმნას შურის-გებაჲ მავნებელ-
10 თათჳს ღმრთისა მიერ.

და მერმე მოსლვისათჳს მაცხოვრისა ასწავებს, რაჟთა არავის ერჩდენ,
არცა შეშფოთნებოდინ, არცა ვითარცა სულისა მიერ, არცა ვითარცა⁵ წიგ-
ნითა მისითა, არცა რაჟთურთით ჰგონებდენ, ვითარცა აწვე მოწვევულ იყო
მოსლვაჲ უფლისაჲ, და რამეთუ არა იქმნეს⁶ იგი უწინარეს პირველ მოსლ-
ვადმდე განდგომილებისა მის და მისა⁷ შემდგომად წმინტ-ქრისტესა⁸, მისა მის
15 წარსაწყმედელისა, რომლისა-იგი მოსლვისათჳს იტყვს, ვითარმედ სასწაუ-
ლებითა და ნიშნებითა ტუფილისაჲთა⁹ იყოს შეწვევისაებრ ეშმაკისა.

და მერმე ამცნო მათ, რაჟთა მტკიცედ ღვინ¹⁰ და იმარხვიდენ¹¹ სწავ-
ლათა მისთა¹², და რაჟთა არცა ერთი ზიარებაჲ აქუნდეს უწყესთა მათ თანა,
20 არამედ რაჟთა გარე-ცა-მიმაცემდენ მათ. და აუწყებს მათთვის, ვითარმედ

* ღ. ში სათაური არა აქვს «უწყებას».

CD

არიან იგინი უწესო და მაცთურ. თა ამცნებს, რადთა რომელნი არა ერჩიდნ სიტყუათა ¹³ მისთა ¹⁴, კრებულისაგან განჰჰლიდნ მათ.

25 მა ულოცავს მათ მშვიდობასა და ესრეთ დაასრულებს ეპისტოლესა¹⁵
თჳსსა. ხოლო კითხვასა თჳსითა ჰელითა¹⁶ დასწერს, რომლისათჳს აუწ-
ეებს, ვითარმედ არს იგი¹⁷ სასწაულ ყოველთა ეპისტოლოთა¹⁸.

¹ ეპისტოლისასა ჴმ, ² თესლონიკელთა მიმართ მეორისა ეპისტოლისაჲ ႁ, ³ თესლონიკელთა ႁ. ⁴ მას ზქჴ. ⁵ იტყოდეს ჴმ. ⁶ ეპისტოლესა ႁმ. ⁷ ვითარცა—ჴ. ⁸ იქმნასო ႁ. ⁹ მისსა ႁმ. ¹⁰ ანტი-ქრისტესსა ႁმ. ¹¹ ტუჴილისათა ႁ. ¹² ღგე ႁ. ¹³ იმარსვიღე ႁ. ¹⁴ მისთა—ႁმ. ¹⁵ სიტყუთა ზმ. ¹⁶ მისთაჲ ႁ. ¹⁷ ეპისტოლესა ႁმ. ¹⁸ ჳელითა თჴსითა ႁმ. ¹⁹ იგი—ႁ. ²⁰ ეპისტოლეჲთა ႁმ.

აქწყებაჲ მიზეზსა უბრელთა ეპისტოლისასა¹

5

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

10 და პირველად უჩვენებს, ვითარმედ ამისთვის მოივლინნეს წინადაწარმეტყუელნი, რადთა ქადაგონ მაცხოვრისათჳს, და ესრეთლა იგი თავადი მოვიდეს. და ვითარმედ მონანი იუვენეს და მაუწყებელნი მოსლვისა მისისანი წინადაწარმეტყუელნი *, სოლო ჟრისტე, ძე ღმრთისაჲ, რომლისა მიერ უოველი ⁸ შეიქმნა, და ვითარმედ ჯერ-იყო მისა ⁹, რადთა კაც იქმნას ¹⁰, რადთა მსხუერპლითა მით ჴორცთა მისთაჲთა განაქარგოს სიკუდილი.

15 თა ჭრისტესითა იქმნა კაცთა ცხოვრებაჲ. თა უჩუენებს, ვითარმედ შჯუ-
მან ¹¹ არარაჲ სრული საქმე ქმნა, არამედ აჩრდილი აქუნდა მერმეთა მათ კე-
თილთაჲ, და ვითარმედ არა განისუენა ერმან მან, არამედ ზოგად ყოველთა
გუელის დღე იგი ¹² განსუენებისაჲ.

20 და მეგრამე მოასწავებს, ვითარმედ პატივი მდღელთმოძღურებისაჲ მიიც-
ვალა Ⴤჳრონისგან ჟრისტეს მიმართ, რომლისა სახე იყო შელქისედეჲ, რო-
მელი-იგი არა იყო ნათესავისაგან ზევისა. და აუწყებს, ვითარმედ სარწმუნო-
ებით განმართლდეს მამანი და არა საქმეთაგან შჯულისათა ¹³.

თა მერმე იწუებს სწავლად მათდა და აქებს ჭრისტესთს მოთმინებასა მათსა, და რადთა პატივისცემიღნ ხუცისთა, და დაასრულებს ეპისტოლესა¹⁴.

25. ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸

* წინადადება გაუმართავია.

CD

30 სავლესი არს სახისათჳს და გუარისა, და რამეთუ არა იწყებს თავსა, ვითარ-
ცა სსუათა ყოველთა ეპისტოლეათასა¹⁷, და რამეთუ იტყუს, ვითარმედ¹⁸:
«ვითარ-მე განვერნეთ ჩუენ, რომელთა ესოდენი-ესე უდებ-ფყავთ ცხოვრე-
ბად? რომელმან-იგი დასაბამი მიიღო სიტყუად უფლისა მიერ მსმენელთა
მათგან ჩუენდა მომართ, განმტკიცნა თანა-მოწამებითა ღმრთისაჲთა, სას-
წაულებითა და ნიშებითა».

წაუღებოთა და ნიშებოთა».

ხოლო ცვალებისათჳს ხატისა ებისტოლისა¹⁹ ამის ცხად არს, რამეთუ ებრაელთა მიმართ დაიწერა მათითა ენითა და უკუანადსენელ ითარგმანა²⁰, ვითარცა თქუმულ არს ვიეთგანმე, ზუკადს მიერ გინა თუ, ვითარცა უმრავ-
35 ლესნი იტყუან, ღლემენტოსის მიერ, რამეთუ ამისსა სახესა უფროდს გან-
ცხადებს.

ცხადებს.

ბა რამეთუ არა პირველ-მიწერა, ესრეთ ვიტყვთ, ვითარმედ საფულე არა
თუ²¹ ჰურიათა მოციქული იყო, არამედ წარმართთა, ვითარცა-იგი მარ-
ჯუნენ²² მისცა სეტრეს და სსუათა მათ მოციქულთა ზიარებისად, რადათა
იგი²³ ქარნაბაძს თანა წარმართთა მიმართ, სოლო სეტრე და მისთანანი
იგი წინადაცუეთილებისა მიმართ განვიდენ ქადაგებად სასარებისა.
იგი წინადაცუეთილებისა მიმართ განვიდენ ქადაგებად მათი, და რომელთა-იგი²⁴ ჰრწმე-

იგი წინადაცუთილებისა მიმართ განვიდებ ქადაგებად მათი²⁴ პრწყე-
ნა, ვინაჲთგან ზოგადი იყო ქადაგებაჲ მათი, და რომელთა-იგი²⁴ პრწყე-
ნა, იყენეს ჰურიათაგანნი, და სმენილ იყო მათდა, ვითარმედ განდგომილება-
სა ასწავებს საელე, ჯეროვნად მისწერს მათდა მიმართ, რაჲთა ცნან მადლი
იგი ერთობისაჲ. და ვინაჲთგან მათდა მიმართ მისწერდა, დაილუმა მოციქუ-
ლად მათდა წოდებაჲ თავისა თვისისაჲ.

45 იგი ერთობისათვის. ღმერთსა და
ლაღ მათდა წოდებათ თავისა თვისისა.
ხოლო შემდგომითი შემდგომად საცნაურ ჰყოფს ეპისტოლე²⁵ ესე, რა-
მეთუ²⁶ საელესი არს, ვითარცა იტუჲს, ვითარმედ²⁷: «კრულებათა მათ ჩემ-
თა სწყალობდით». ნა რამეთუ იტუჲს: «ილოცვედით ჩემთვის, რაჲთა ადრე
50 მიგემადლო თქუენ». ნა რამეთუ იტუჲს, ვითარმედ: «უწყით სამე ძმად იგი
ჩუენი ღმერთი, რომელი მოვაფლინე, რომლისა თანა, ადრე თუ მოვიდეს,
გისილნე²⁸ თქუენ». ნა ვითარ ვჰგონებ, არავის სადა წარუვლინებებს ღმრ-
თე მსახურებად თვნიერ საელესსა. ნა ესე რაჲთამცა ადრე მიელოდა და ვი-
თარცა ჩუეულებად აქუს თვისსა მისლვასა, მის თანა აღუთქუამს. ნა მრავ-
55 ლით კერძო უწყებულ არს, ვითარმედ მისი არს ეპისტოლე²⁹ ესე, ვითარცა
თვთ წიგნი იგი³⁰ შემდგომითი შემდგომად გუაუწყებეს.

თვთ წიგნი იგი — შეადგინა

1 ეპისტოლისასა რძ., ებრაელთა მიმართ ეპისტოლისაჲა რძ. 2 სოლო] — რძ. 3 ება-
ტოლუ რძ. 4 სჯულისათა რძ. 5 ამისსა რძ. 6 -[ცა] — რძ. 7 სჯულისათა
რძ., სჯულისათა რძ. 8 ვოველი] + ვი რძ. 9 მისსა რძ. 10 იქმნეს რ. 11 სჯ. რძ. 12
იგი] — რძ. 13 სჯ. რძ. 14 ეპისტოლესა რძ. 15 მიმართ რ. 16 ეპისტო-
ლუ რძ. 17 ეპისტოლეთასა რძ. 18 ვითარმედ] — რძ. 19 ეპისტოლისა რძ. 20 თორგ-
მნა რძ. 21 თუ] — რძ. 22 მარჯნე რ, მარჯუნა რძ. 23 იფინი რ. 24 -იგი] —
რძ. 25 ეპისტოლუ რძ. 26 რამეთუ] ვითარმედ რ. 27 ვითარმედ] რამეთუ რ.
28 გიხილნეს რ. 29 ეპისტოლუ რძ. 30 იგი] ესე რ.

CD

მ. წყე ბ ა ნ ი მ ი ზ ე ზ ს ა ე ი მ ო თ ე ს მ ი მ ა რ თ პ ი რ ვ ე ლ ი ს ა
ე ბ ის ტ ო ლ ი ს ა ს ა ¹

ჰოლო ² ე ი მ ო თ ე ს მ ი მ ა რ თ პ ი რ ვ ე ლ ი წ ი გ ნ ი წ ა რ ს ც ა შ ა კ ე დ ო ნ ი თ. შ ა
ესე ი ე ო მ ი ზ ე ზ ი, რ ა მ ე თ უ ო ზ ე ს ო ს შ ი ნ ა ვ ი ე თ მ ე ჰ უ რ ი ა თ ა გ ა ნ თ ა ჯ ე ლ - ე ვ ე ს გ უ ლ -
არ მ ნ ი ლ ა დ მ ო ძ ლ ო რ ე ბ ა დ და ც თ უ ნ ე ბ ა დ უ მ ა ნ კ ო თ ა მ ი ზ ე ზ ი თ ა შ ჯ უ ლ ი ს ა მ თ ა ³.

ესე ც ნ ა მ ო ც ი ქ უ ლ მ ა ნ და უ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ს, რ ა მ თ ა და ა დ გ რ ე ს მ უ ნ გ ა ნ მ ა რ თ ე -
ბ ა დ მ ა თ ლ ა. შ ა პ ი რ ვ ე ლ ა დ მ ო ა წ ს ე ნ ე ბ ს, ვ ი თ ა რ მ ე დ ი ც ი ს მ ა ნ ჰ რ ის ტ ე ს ს ა რ წ -
მ უ ნ ო ე ბ ა მ, და ა ს წ ა ვ ე ბ ს მ ა ს ⁴ შ ჯ უ ლ ი ს ა თ ე ს ⁵, რ ა მ თ ა და ა ბ რ კ ო ლ ნ ე ს, რ ო -
მ ე ლ ნ ი გ ა რ ე მ ე ჭ ე შ მ ა რ ი ტ ე ბ ის ა მ ო ძ ლ ო რ ე ბ ის ა ა ს წ ა ვ ე ბ დ ე ნ, და შ ე რ ის ს ე ვ ა დ მ ა თ -
ლ ა, ვ ი თ ა რ ც ა - ი გ ი მ ა ნ ო ლ ე ქ ს ა ნ დ რ ე და ო მ ე ნ ე ო ს ⁶, რ ო მ ე ლ ნ ი - ი გ ი გ ა ნ ც ვ ე ს
ს ა რ წ მ უ ნ ო ე ბ ის ა გ ა ნ, მ ის ც ნ ა ე შ მ ა კ ს ა, რ ა მ თ ა ის წ ა ვ ე ლ ნ ე ნ ⁷ ა რ ა გ მ ო ბ ა დ.

შ ა მ ე რ მ ე უ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ს მ ა ს ⁸ წ ე ს თ ა თ ე ს ს ა ე კ ლ ე ს ი ო თ ა ლ ო ც ვ ის ა თ ე ს, და
თ უ ვ ი თ ა რ გ ი ნ ა ს ა დ ა ა ნ უ ვ ი ე თ თ ე ს ჯ ე რ - ა რ ს ლ ო ც ვ ა მ, და რ ა მ თ ა ღ უ მ ნ ე ნ ⁹
დ ე დ ა ნ ი ე კ ლ ე ს ი ა ს ა შ ი ნ ა, უ ფ რ ო მ ს ლ ა რ ა მ თ ა ის წ ა ვ ე ბ დ ე ნ და ა რ ა მ ო ძ ლ ო რ ი დ ე ნ
ი გ ი ნ ი. შ ა ე ბ ის კ ო პ ო ს თ ა თ ე ს და ს უ ც ე ს თ ა და დ ი ა კ ო ნ თ ა, თ უ ვ ი თ ა რ და ვ ი -
თ ა რ თ ა მ ჯ ე რ - ა რ ს მ ა თ ი, რ ა მ თ ა ი ე ვ ნ ე ნ. შ ა კ უ ა ლ ა დ ი ტ ე უ ს ქ უ რ ი ვ ი თ ა თ ე ს, და
რ ა ვ დ ე ნ ი თ ¹⁰ წ ლ ი თ გ ა ნ ჯ ე რ - ა რ ს და წ ე ს ე ბ ა მ მ ა თ ი ე კ ლ ე ს ი ა ს ა შ ი ნ ა და თ უ ¹¹
ვ ი თ ა რ თ ა მ ა ნ უ ვ ი თ ა რ ¹² ჯ ე რ - ა რ ს კ რ ძ ა ლ ე მ ა თ ი.

შ ა კ უ ა ლ ა დ ს ი წ მ ი დ ის ა თ ე ს ჭ ა ბ უ კ თ ა დ ე დ ა თ ა მ ს ა და ქ ო რ წ ი ნ ე ბ ა დ უ ფ -
რო მ ს ვ ი დ რ ე უ წ ე ს ო დ ც ხ ო რ ე ბ ა დ. შ ა რ ა მ თ ა ა მ ც ნ ო ს მ დ ი დ ა რ თ ა ა რ ა ზ უ ა -
ო ბ ა დ, ა რ ც ა ს ა ს ო ე ბ ა დ ს ი მ დ ი დ რ ის ა.

შ ა ვ ი თ ა რ ც ა ესე ე ო ვ ე ლ ი გ ა ნ უ წ ე ს ა, უ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ს მ ა ს, რ ა მ თ ა ა რ ა წ ე ა ლ -
ს ა ს ო ლ ო ს უ მ ი დ ე ს, და რ ა მ თ ა ე კ რ ძ ა ლ ო ს თ ა ე ს ა თ ე ს ს ა და მ ო ძ ლ ო რ ე ბ ა ს ა, და
რ ა მ თ ა უ წ ე ო დ ის, ვ ი თ ა რ მ ე დ ე ო ფ ა დ ა რ ი ა ნ ქ ა მ ნ ი, რ ო მ ე ლ თ ა შ ი ნ ა გ ა ნ დ გ ე ნ
ვ ი ე თ ნ ი მ ე ს ა რ წ მ უ ნ ო ე ბ ის ა გ ა ნ. შ ა ა ს წ ა ვ ა, ვ ი თ ა რ მ ე დ წ მ ი დ ა ა რ ი ა ნ ჭ ა მ ა დ ნ ი, და
ა მ ც ნ ო მ ა ს გ ა რ ე - მ ი ქ ე ვ ე ლ ა მ ა ო თ ა და ბ ი ლ წ თ ა ც ი ლ ო ბ ა თ ა, რ ო მ ე ლ თ ა ვ ი ე თ -
ნ ი მ ე შ ე ე თ ს ზ ნ ე ნ ს და ი ქ ა დ ო დ ე ს მ ა თ თ ე ს და ს ა რ წ მ უ ნ ო ე ბ ის ა გ ა ნ გ ა ნ ც ვ ე ს. შ ა
ეს რ ე თ ა დ ა ს რ უ ლ ე ბ ს ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ¹³ თ ე ს ს ა პ ი რ ვ ე ლ ს ა.

¹ ე ბ ის ტ ო ლ ის ა მ, ე ბ ის ტ ო ლ ის ა ლ. ² ს ო ლ ო - ლ. ³ ს ჯ. ო - ლ. ⁴ მ ა თ ო. ⁵ ს ჯ. ო - ლ. ⁶ უ მ ე ნ ე ო ო. ⁷ გ ა ნ ის წ ა ვ ე ლ ნ ე ნ ო. ⁸ მ ა ს - ო. ⁹ დ ა ღ უ მ ნ ე ნ ო. ¹⁰ რ ა ო დ ე ნ ი თ ო. ¹¹ თ უ - ო. ¹² ა ნ უ ვ ი თ ა რ - ო. ¹³ ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ო.

მ. წყე ბ ა ნ ი მ ი ზ ე ზ ს ა ე ი მ ო თ ე ს ¹ მ ი მ ა რ თ ² მ ე ო რ ის ა ³
ე ბ ის ტ ო ლ ი ს ა ს ა ⁴

ჰოლო ⁵ მ ე ო რ ე ს ა მ ა ს ⁶ ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ⁷ მ ი უ წ ე რ ს მ ა ს ე ე ნ ე ტ ა რ ს ა ე ი მ ო -
თ ე ს ო რ ო მ ი თ; ა მ ის მ ი ზ ე ზ ის ა თ ე ს *, რ ა მ ე თ უ წ ა რ ს უ ლ თ ა მ ა თ ს ა ვ ლ ე ს თ ა ნ ა

* ო - ს ა კ ლ ი ა ა ქ ე დ ა ნ ბ ო ლ ო მ დ ე.

CD

და ე ტ ე ვ ა ი გ ი, და ე ნ ე ბ ა მ ო ც ი ქ უ ლ ს ა, რ ა მ თ ა მ ც ა ე ი მ ო თ ე მ ი ვ ი დ ა ³ მ ის ს ა *
და დ ა ს წ ე რ ს * მ ის თ ა ნ ა.

შ ა პ ი რ ვ ე ლ ა დ ა უ წ ე ბ ს თ ა ე ს ა თ ე ს ის ა თ ე ს, ვ ი თ ა რ მ ე დ ა წ ს ე ნ ე ბ ს მ ა რ -
დ ის ღ მ რ თ ის მ ო შ ი შ ე ბ ა ს ა მ ის ს ა და პ ი რ ვ ე ლ ი თ გ ა ნ კ ე თ ი ლ ა დ მ ო რ წ მ უ ნ ე ო ბ ა ს ა
მ შ ო ბ ე ლ თ ა მ ის თ ა ს ა და მ ის ს ა და მ ე რ მ ე ე ტ ე უ ს ჟ ვ ე ლ ე ს თ ე ს ⁹ და ო რ მ ო გ ი -
ნ ე ს თ ე ს ¹⁰ ა ს ი ე ლ თ ა, ვ ი თ ა რ მ ე დ გ ა რ ე - მ ი ქ ე ს მ ის გ ა ნ, ს ე დ ვ ი დ ე ს ¹¹ რ ა მ ჯ ა ჭ უ -
თ ა მ ის თ ა, და ო ნ ის ი ფ ო რ ე ს ¹² ა ქ ე ბ ს და ი ტ ე უ ს, ვ ი თ ა რ მ ე დ მ ო ვ ი დ ა ო რ ო მ ე დ

და და ა დ გ რ ა ჩ ე მ თ ა ნ ა.
შ ა ა მ ც ნ ე ბ ს, რ ა მ თ ა გ ა ნ ე შ ო რ ო ს ს ი ც ო ფ ის ა მ ი ე ბ ა თ ა, რ ა მ ე თ უ მ ა თ გ ა ნ
ი შ ე ბ ე ბ ა ნ შ ო ფ ო ნ ი. შ ა ვ ი თ ა რ მ ე დ ო მ ე ნ ე ო ს და ო ლ ი ტ ო ს ეს რ ე თ გ ა ნ დ გ ე ს და
გ ა ნ ც ვ ე ს ჭ ე შ მ ა რ ი ტ ე ბ ის ა გ ა ნ, რ ო მ ე ლ ნ ი ი ტ ე ო დ ე ს, ვ ი თ ა რ მ ე დ ა წ ე ე ი ე ო ა ლ -
ღ ო მ ა მ ა, და ვ ი ე თ მ ე გ ა რ და ა ქ ე ვ ე დ ე ს.

შ ა ა მ ც ნ ე ბ ს, რ ა მ თ ა ე კ რ ძ ა ლ ო ს თ ა ე ს ა თ ე ს ს ა და მ ო ძ ლ ო რ ე ბ ა ს ა, და რ ა მ თ ა
უ წ ე ო დ ის, ვ ი თ ა რ მ ე დ უ კ უ ა ნ ა მ ს კ ე ლ თ ა ქ ა მ თ ა ი ე ვ ნ ე ნ კ ა ც ნ ი თ ა ე თ მ ო ე უ ა რ ე
და გ ე მ ო თ მ ო ე უ ა რ ე უ ფ რ ო მ ს, ვ ი დ რ ე ღ მ რ თ ის მ ო ე უ ა რ ე, და რ ა მ თ ა წ ი ნ ა მ ს -
წ ა რ ჰ ს ე დ ვ ი დ ე ს ¹³ ა მ ა ს, და გ ა ნ ა კ რ ძ ა ლ ო ს ე რ ი, ნ უ უ კ უ ე ვ ი ნ მ ე ს ც თ ე ს მ ა თ გ ა ნ ¹⁴.

შ ა მ ე რ მ ე ა ს წ ა ვ ე ბ ს მ ა ს ¹⁵ და ა მ ც ნ ე ბ ს, რ ა მ თ ა ფ რ თ ს ი ლ ი ე ო ს მ ო ძ ლ ო რ ე -
ბ ა ს ა შ ი ნ ა ჭ ე შ მ ა რ ი ტ ე ბ ის ა ს ა. შ ა ა უ წ ე ბ ს, ვ ი თ ა რ მ ე დ ქ ა მ ი მ ი ქ ე ვ ე ს ა მ ის ს ა მ
მ ო წ ე ვ ნ ე უ ლ ა რ ს, და ე ზ უ ლ ე ბ ის შ ე წ ი რ ვ ა მ და წ ა მ ე ბ ა მ. შ ა ა მ ც ნ ე ბ ს, რ ა მ თ ა
ა დ რ ე მ ი ვ ი დ ე ს მ ის ს ა და მ ი ი ლ ო ს ფ ე ლ ო ნ ი ¹⁶ და წ ი გ ნ ე ბ ი და რ ა მ თ ა ე კ რ ძ ა ლ ო ს
ო რ ო მ ე დ მ ო ვ ი დ ე ს, და ვ ი თ ა რ მ ე დ მ რ ა ვ ა ლ ნ ი ძ ვ რ ნ ი შ ე მ ა მ თ ს ზ ა მ ე ო. შ ა
ეს რ ე თ ა და ა ს რ უ ლ ე ბ ს ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ¹⁷ თ ე ს ს ა.

¹ ტ ი მ ო თ ე ს - ო. ² მ ი მ ა რ თ მ ი მ ა რ თ ე ო ო - ო. ³ მ ე ო რ ის ა ო ო ო. ⁴ ე ბ ის ტ ო -
ლ ის ა ო ო, ე ბ ის ტ ო ლ ი ს ა ო. ⁵ ს ო ლ ო - ო. ⁶ ა მ ა ს ო. ⁷ ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ო. ⁸ მ ო ვ ი დ ა ო. ⁹ ფ ვ ე ლ ე ს ა თ ე ს ო, ფ ვ ე ლ ე ს თ ე ს ო. ¹⁰ ე რ მ ო გ ე ნ ის თ ე ს ო, ე რ მ ო გ -
ნ ე ს თ ე ს ო. ¹¹ ჰ ს ე დ ვ ი დ ე ს ო. ¹² ო ნ ის ი ფ ო რ ე ს ო, ო ნ ის ი ფ ო რ ე ს ო. ¹³ ს ე დ ვ ი დ ე ს
ო. ¹⁴ მ ა თ გ ა ნ ო. ¹⁵ მ ა ს - ო. ¹⁶ ფ ი ლ ო ნ ი ო. ¹⁷ ე ბ ის ტ ო ლ ე ს ა ო.

მ. წყე ბ ა ნ ი მ ი ზ ე ზ ს ა ე ი ტ ე ს მ ი მ ა რ თ ის ა ¹ ე ბ ის ტ ო ლ ი ს ა ს ა ²

ჰოლო ³ ე ი ტ ე ს მ ი უ წ ე რ ს ნ ი კ ო ბ ო ლ ი თ, რ ა მ ე თ უ მ უ ნ და ე ზ ა მ ო რ ა. შ ა
ესე ა რ ს მ ი ზ ე ზ ი, რ ო მ ლ ის ა თ ე ს მ ის წ ე რ ს, რ ა მ ე თ უ ე ი ტ ე და ე ტ ე ვ ა მ ო ც ი ქ უ ლ ს ა
ე რ ი ტ ს, რ ა მ თ ა და ა დ გ ი ნ ე ნ ს ქ ა ლ ა ქ ა დ - ქ ა ლ ა ქ ა დ ს უ ც ე ს ნ ი.

შ ა მ რ ა ვ ა ლ ნ ი ი ე ვ ნ ე ს, რ ო მ ე ლ ნ ი მ ი ზ ე ზ ი თ ა შ ჯ უ ლ ი ს ა მ თ ა ⁴ ის წ რ ა ფ დ ე ს

ც თ უ ნ ე ბ ა დ ე რ ის ა. ესე ც ნ ა მ ო ც ი ქ უ ლ მ ა ნ და მ ის წ ე რ ს. შ ა პ ი რ ვ ე ლ ა დ ჰ მ ა დ ლ ო ბ ს

* «მისსა» და «დასწერს» - შ ი ჩ ა მ ა ტ ე ბ უ ლ ი ა ზ ე მ ო დ ა ნ.

CD

დმერთსა⁵ ღმრთის მოშიშებისა მისისათჳს და აუწყებს, ვითარმედ ჭრისტეს სარწმუნოებაჲ არა ახალ ნერგ არს, არამედ საუკუნითგან განმზადებულ და აღთქმულ ღმრთისა მიერ.

10 ბა მერმე დადგინებისათჳს ხუცესთაჲსა ეტყჳს და ასწავებს, თუ ვითარ-
თაჲ ანუ ვითარ ჯერ-არს მათი ყოფაჲ. ბა უბრძანებს, რაჲთა შეჰრისხვიდეს
მაცილობელთა მართლისა სარწმუნოებისათა, უფროდსა წინადაცუეთილჳ-
ბისაგანთა, და რაჲთა უწყოდის, ვითარმედ კრიტელნი არიან უქმნი, და ჯერ-
არს მხილებაჲ მათი.

10 ბა ასწავა, ვითარმედ ყოველივე ჭამადი წმიდა არს წმიდათათჳს, და თუ
ვითართაჲ ჯერ-არს, რაჲთა იყვნენ მოხუცებულნი დედანი, რაჲთა განაბრძ-
ნობდენ ჭაბუკთა დედათა, და თუ ვითარ თანა-აც მონათა თჳსთა უფალთა
მსახურებაჲ.

20 ბა მოაქსენებს, ვითარმედ მადლმან მაცხოვრისამან არა საქმეთა ჩუენ-
თათჳს განგუამართლნა ჩუენ, არამედ თჳსისა კაცთ მოყუარებისათჳს. ბა
ამცნებს, რაჲთა შჯულისა⁶ იგი ლალვანი და ცილობანი გარე-მიაქცინეს⁷,
ვითარცა შეუკდიმებელნი და უსირცხლონი. ბა ეტყჳს, რაჲთა შემდგომად
ტრტემაჲს მივლენისა მისა⁸ იგიცა მივიდეს მისსა, და რაჲთა ამცნოს თჳსთა-
ცა მათ კეთილთა საქმეთა ზედა-დგომად გინა თუ წარდგინებად. ბა ესრეთ
აღასრულებს ეპისტოლესა⁹.

¹ მიმართ 1-7. ² ეპისტოლისაჲ 1, ეპისტოლისასა 6. ³ ხოლო—7. ⁴ სჯ.
1-6. ⁵ ღმერთსა—6. ⁶ სჯ. 1-6. ⁷ -მიაქცინეს 7-1-6. ⁸ მისსა 7-6.
⁹ ეპისტოლესა 7-6 + თჳსსა 6.

მ. წყე ბ ა ნ ი მ ი ზ ე ზ ს ა ფ ი ლ ი მონის მიმართ ეპისტოლისასა¹

ხოლო ფილიმონს მიუწერს ურომით, და ესე არს მიზეზი, რამეთუ
ანისიმე², მონაჲ ფილიმონისი, ივლტოდა და წარვიდა მოციქულისა და
სწავლულ იქმნა მის მიერ და იქმნა მისა³ მარჯუე მსახურებასა.

5 ტმისთჳს უკუე მისწერს ფილიმონისა⁴ და შეჰვედრებს მას ანისიმეს⁵,
რაჲთა ეკრძალოს მოსწრაფედ და არღარა ჰყვეს იგი ვითარცა მონაჲ, არა-
მედ ვითარცა ძმაჲ. ბა უბრძანა, რაჲთა საფანეცა განუმზადოს მას, რაჲთა
უკუეთუ მოვიდეს, პოვოს⁶ ადგილი, სადა საფანე ყოს. ბა ესრეთ აღასრუ-
ლებს ეპისტოლესა⁷ თჳსსა.

¹ ეპისტოლისაჲ 1. ეპისტოლისასა 6. ² ანისიმე 7, ³ მისსა 6. ⁴ ფილიმონისა 1-6.
⁵ ანისიმე 7, ⁶ პოვოს 7-6. ეპისტოლესა 1-6.

ბ ა ნ ა რ თ ი 2

მ ა ე ნ ი

ეპისტოლეთა სავლესთან

C

ხოლო¹ ამიერიტგან აღწერო სამოციქულოთა ამათ ეპისტოლეთა თავ-
თავიანად განყოფაჲ² რიცხუელად, რაჲთა რომელიცა ვის სიტყუაჲ უნდეს
აღმოკითხვად, უშრომელად პოოს რიცხვთა თითოეულსა³ ეპისტოლესა ში-
ნა. ხოლო არს რიცხუსაცა ამას წინა თავთასა კერძო განყოფილებაჲ თჳნიერ-
ნი. რიცხუთაჲსა, რომელსა ზედა ნიშნად გამოსახულ არს ვარსკულავი⁴, რაჲთა
საცნაურ იქნას⁵ განყოფილებაჲ სიტყუსა და ძალისაჲ.

¹ ეს შესავალი D რედაქციის ნუსხეში არ მოიპოვება. ² განყოფად 1-3 თვითოეულ-
სა 7. ⁴ ხელნაწერებში ასეთი ნიშანი: *, რომელიც გამოყენებულია ქვეთავების აღსანიშნა-
ვად. ⁵ იქნას იყოს 1.

ძავეები სრომაელთა მიმართ

სახარებისა მოძღვრებანი მათთვის, რომელნი გარეშე არიან მადლსა ქრისტესსა, და რომელნი მადლსა შინა არიან; და სასოებისათვის ცხოვრებისა სულიერად.

1. სირველად იგავით წინადაწარმული საშჯელისათვის წარმართთა ზედა, რომელნი არ იმარხვენ ბუნებითსა.

2. შა საშჯელისათვის სსრამელსა ზედა, რომელნი არა იმარხვენ შჯულისასა.

3. აღმეტყობისათვის სსრამელისა, რომელი არს აღთქუმისაჲ.

4. შადლისათვის, რომლითა კაცნი სოლო განმართლდებიან არა ნათესავით გამორჩეულად, არამედ ღმრთისა მიცემითა, სწორად სბრაჰამის სასედ.

5. შამარხულისათვის სასოებისა.

6. ყემოყვანებისათვის საცხოვრებელად ჩუენდა, რომელი კაც იქმნა შესუ ქრისტე დაცემისა მის წილ დასაბამითგან მიწის ნათესავისა სდაშისა.

1. AB-ს ვარიანტები ნაჩვენებია ბოლოს (გვ. 519—522).

2. კავებში ჩასმული თავები და მუსლები მიუთითებს, თუ რა ადგილას მოდის ძველებური დაყოფა ტექსტში.

3. სათაური 4-ში მე-10 მუსლის «ვითარმედ»-ის წინაა ჩართული.

1. სწ პირველი შემდგომად დასაბამისა საშჯელისათვის წარმართთაჲსა, რომელთა არა დაიმარხნეს ბუნებითი იგი წესნი [1, 18]².

2. საშჯელისათვის სსრამელისათა, რომელმან არა დაიმარხნა სახენი იგი წესნი [2, 12].

3. აღმეტყობისათვის სსრამელისა, რომელი წარიწია აღთქუმათა მათ [3, 1].

4. შადლთა მათთვის, რომლითა მით სოლო განმართლდენ კაცნი და არა ნათესავთაგან გამორჩევითა, არამედ ღმრთისა ნიჭთა მათ მიერ ერთად პატიე-ყოფილნი, მსგავსად სახისა მისგან სბრაჰამისა [3, 9]³.

5. შამარხულისათვის სასოებისა [5, 1]

6. ყემოსლვისათვის ცხოვრებად ჩუენდა, რომელი კაც იქმნა შესუ ქრისტე დაცემულისა მის წინ მიწის ნაშობისა სდამისა [5, 12].

ძაენი სრომაელთა ეპისტოლისანი

სახარებითი მოძღვრებაჲ გარეშეთა მიმართ მადლისათა და მადლსა შინა მყოფთა; და სასოებისათვის და მოქალაქობისა სულიერისა.

1. სირველად უკუე შემდგომად დაწეებისა განშჯისათვის წარმართთაჲსა, რომელნი-იგი არა იმარხვენ ბუნებითსა.

2. სანკითხვისათვის სურიათაჲსა, რომელთა არა დაიმარხნეს შჯულიერნი იგი მცნებანი.

3. აღმეტყობისათვის სსრამელისა, რომელი იყოს აღთქუმისა ღირს.

4. შადლისათვის, რომლისა მიერ სოლო განმართლდებიან კაცნი არა ტომებით განყოფილნი, არამედ ნიჭისაჲ და მადლისა საღმრთოჲსა სწორებით სახისა მისებრ სბრაჰამისა.

5. სანმზადებულისა მისთვის სასოებისა და მადლისა.

6. ყემოსლვისათვის მაცხოვარებისა ჩუენისათვის მეორისა მის კაცისა შესუ ქრისტესა პირველისა მის წილ დაცემულისა მიწისაგანისა სდამისა.

განსჯისათვის სმ-ს

დაიმარხ ს, სჯულიერნი მ-ს, -ს იგი მცნებანი]—ს

რომე-

ლი] რაჲთა ს ღირს] ღ-რ ს

განმართლდებიან] განმრავლდებიან ს

და]—ს სწორებით] სწო ს აბრაჰამისსა მ, სახისა მისებრ აბრაჰამისა]—ს

ჩუენის მ

მიწისაგანისა] მიწი ს ადამისა]—ს

* ს ხელნაწერი სშირად არ ამთავრებს წინადადებას.

31. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

წინ

7. ჩანა-ნადებისა მის სარწმუნოებასა ზედა საქმესა კეთილსა.

8. ღმადლებად მადლსა მას შინა ცხოვრებისა შჯულსა ქუეშე ყოფისათს.

9. ბაშჯისა ცოდვისათს.

10. ხაცობრივისათს ბუნებისა ვნებათა, რომელი უძლურ იქმს შჯულისა მიმართ შეთქმისა.

11. ლანძარცუვისათს ბუნებისა ვნებათა სულისა წმიდისა მიმართ შეთქმულებათა.

12. შოღებისათს დამარსულისა წმიდათა მიმართ დიდებისა.

13. ჩანა-ნადებისათს სიუჟარულისა ქრისტესისა.

14. ლანდომისათს ზსრატლისა, რომელი განვარდა, და წოდებისა ჭეშმარიტებისა, რომელსა ემხილა წარმართთა თანა.

15. სამეთუ ურწმუნოებით იყო განვრდომად უმეტრებისა დატევებითა, რამეთუ არა შეჰგვანდა მათ ქადაგებად იგი.

16. შის იჭუსათს, რომლითა განვარდეს, რაჲთა მეორედ კუალად მოვიდენ შურიტა უფროჲს პატივ-ცემულთა წარმართთაჲთა, რომელნი შეეტუენს მორწმუნესა ზსრატლსა.

17. სწავლისათს სათნოებისა ღმრთისა მიმართ და კაცთა.

ბ. სომლისათს ურთიერთას ერთობად არს.

ტექსტი

7.. ჩანა-ნადებისათს სარწმუნოებასა ზედა საქმისათს კეთილისა [6, 1] ¹.

8. შოღებისათს მადლსა შინა ცხოვრებისა [7, 1].

9. ბაშჯისათს ცოდვისა [7, 7].

10. ხაცობრივისა ბუნებისა ვნებათა, რომელნი უძლურ-ყოფენ შჯულისა მიმართ შეთქმისა [7, 14].

11. ლანძარცუვისათს ბუნებისა ვნებათაჲსა სულისა წმიდისა მიმართ შეერთებისა [7, 25].

12. შოღებისათს დამარსულისა წმიდათა დიდებისა ² [8 17].

13. ჩანა-ნადებისათს სიუჟარულისა ქრისტესისა [8, 35].

14. ლანდებისათს ზსრატლისა, რომელი განვარდა, რომელი ჭეშმარიტად გამოერჩია წარმართთა თანა [9, 1].

15. სამეთუ ურწმუნოებით იყო განვრდომად უმეტრებისაგან დატევებითა ამისთს, რამეთუ არა შეწყენარებულ იყო მათა ქადაგებად იგი [9, 30].

16. წინა-განმზადებულისა მისთს, რომლისაგან განვარდეს, რაჲთა მეორედ მოიქცენ შურიტა უფროჲს პატივ-ცემულთა წარმართთაჲთა, რომელნი შემოერთნეს მორწმუნესა ზსრატლსა [11, 1].

17. სწავლად სათნოებისათს მათისა ღმრთისა მიმართ და კაცთა [12, 1].

ბ. სომლითა არს ურთიერთას ერთობად [12, 3].

¹ სათაურის ნახევარი წაჭრილია ლ-ში.

² ლ-ში სათაურის ტექსტი პროზ. 8, 18 მუსლის შემდეგაა (შდრ. CD).

CD

7. ჩანა-ნადებთა მათთს სარწმუნოებისა ჩუენისათა კეთილთა საქმეთა.

8. ბაწუებისათს მადლიერისა ამის ჩინებისა ჩუენისაებრ ცხოვრებისა.

9. ყჯულსა ქუეშე მყოფთა დაშჯისათს ცოდვისა მიერ, რომლისაგან განგუათავისუფლნა ქრისტემან.

10. ზნებათა მათთს, რომელნი არიან კაცობრივისა ბუნებასა შინა, რომელნი-იგი განგუაწვალებენ შეთქმულებისაგან შჯულისა.

11. ლანძარცუვისათს ბუნებითა ვნებათა შეთქმულებისა მის მიერ, რომელი იქმნების სულისა მიმართ.

12. ოჲწუებაჲ წმიდათათს განმზადებულისა მის დიდებისაჲ.

13. ჩანა-ნადებისა მისთს ქრისტეს სიუჟარულისა.

14. ბაცემისათს არა-ჭეშმარიტისა ზსრატლისა, და წოდებისათს ჭეშმარიტისა და რჩეულისა შემდგომად წარმართთაჲსა.

15. ზითარმედ ურწმუნოებისაგან იქმნა დაცემაჲ მათი უმეტრებისათს სიმართლესა ღმრთისაჲსა, რამეთუ არა დაემორჩილნეს იგინი მადლსა მას ქადაგებისაჲსა.

16. შიზეზისათს, რომლისა ძლით განვარდეს, რამეთუ მრწემებად და შეურაცხებად შეჰრაცხეს შურისათს წარმართთაჲსა, რომელთა უადრეს მათსა პატივ-ეცა და დაეწესნეს მორწმუნისა მის ზსრატლისა თანა.

17. შცნებაჲ სათნოებისათს ღმრთისა მიმართ და კაცთა.

ბ. სომელსა შინა იტუეს ურთიერთარს ერთობისათს.

ჩუენისა ო ცხოვრებისა]—ო

სჯულსა ო-ოჲ დასჯისათს ო-ოჲ, განგუათავისუფლნა ოჲ, რომლისაგან განგუათავისუფლნა ქრისტემან]—ო.

განგუწვალებენ ო-ოჲ სჯულისა ო-ოჲ

მის მიერ... მიმართ]—ო

დიდებისა ო-ოჲ

ჭეშმარიტი-სა... წოდებისათს]—ო
ჭეშმარიტისა და რჩეულისა შემდგომად წარმართთაჲსა]—ო

ღმრთისაჲსა...

ქადაგებისაჲსა]—ო

რომელთა უადრეს...

ისრატლისა თანა]—ო

ურთიერთას ო-ოჲ

AB

წინ

ტექსტში

გ. იმართის მიმართ მსახურებისათვის.

დ. წინააღმდეგომთათვის თავს-დებისა.

ე. შთავართა მიმართ დამორჩილებისათვის.

ვ. სიწმიდისათვის და სიმშვიდისა.

ზ. საჭმელთა ზედა დაუუდებისა და ულაღველისა გონებისა.

18. შობაძავეებისათვის ქრისტეს თავს-დებისა.

19. შსახურებისათვის მისისა აღმოსავალით და დასავალით¹.

შუქლი *ახ*.

ჩ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა
მ ი მ ა რ თ პ ი რ ვ ე ლ ს ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

ღამრავლშსთათვის და თითო-ფერთა ებისტოლესა მას შინა სახისა განგებაჲ აქუს კორინთელთა მათ შეცოდებულთაჲ.

1. წინააღმდეგომთათვის იგავთა თანა, რაჲთა არა ურთიერთას განვთუღ იუენენ დიდებისა მოუუარებითა, სიბრძნითა კაცობრივითა.

ბ. აომელსა შინა რომლისა სიბრძნისათვის იტყუს.

გ. შსახურებათათვის.

დ. ღრა-დაშჯისათვის მოძღუართაჲსა.

გ. იმართის მიმართ მსახურებისათვის [12, 11].

დ. წინააღმდეგომთათვის თავს-დებისა [12, 16].

ე. შთავართა მიმართ დამორჩილებისათვის [13, 1].

ვ. სიწმიდისათვის და სიმშვიდისა [13, 11].

ზ. საჭმელთა ზედა დაუუდებისა და ულაღველისა გონებისა [14, 1].

18. შობაძავეებისათვის ქრისტეს თავს-დებისა [15, 1].

19. შსახურებისათვის მისისა აღმოსავალით და დასავალით [15, 14]².

1. წინააღმდეგომთათვის იგავთა თანა, რაჲთა არა ურთიერთას განვთუღ იუენენ დიდების მოუუარებითა, სიბრძნითა კაცობრივითა [1, 10].

ბ. აომელსა შინა არს საღმრთოჲ სიბრძნე [2, 6].

გ. შსახურებისათვის [3, 4].

დ. აადთა არა განიკითხვიდენ მოძღუართა [4, 1].

¹ მე-18 და მე-19 თავები 4-ში მე-17 თავის მე-8 და მე-9 ქვეთავებია.

² სათაური 4-ში მე-12 მუხლის შემდეგაა.

CD

გ. ღა კეთილად მსახურებისა და უკეთურთა მიმართ უმანკოებისა.

18. შორჩილებისათვის მთავართაჲსა.

19. სიწმიდისათვის და მშვიდობისა.

ბ. ღა ჭამადთათვის დამარხვისა და დღეთა უშფოთველისა სიწმიდისა.

20. შსგავსებისათვის ქრისტეს ძვრუქსნებლობისა.

21. ადაგებისა თვისისათვის და მსახურებისა აღმოსავალეთს და დასავალეთს.

ჴოლო წერილ არს ებისტოლესა ამას შინა შრომაელთასა სწავლაჲ ქრისტეს სარწმუნოებისაჲ და უფროჲსლა ბუნებითა გულის სიტუუათა მიერ ჩუენებითა. ღმისთსცა პირველად დაწესებულ არს, ვითარცა დასაბამი ღმრთის მსახურებისა მოძღუარი.

და]—ღ დღეთა]+ დაზ
უშფოთველისა] უშფო ო სიწმი-
დისა]—ო

თვისისათვის] მისისათვის ო
აღმოსავლეთს ო-ღ აღმოსავა ო დასავ-
ლეთს ო
და დასავალეთს]—ო.

ეპისტოლესა ო-ღ
პრუმაელთასა ო

მსახურებისაჲ ო

ჩ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა
პ ი რ ვ ე ლ ს ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ნ ი

1. შემდგომად დაწეებისა ასწავებს, რაჲთა არა განიწვალეზოდინ ურთიერთარს დიდების მოუუარებისაგან და კაცობრივისა სიბრძნისა.

ბ. აომელსა შინა იტყუს საღმრთოჲსა სიბრძნისათვის.

გ. აომელსა შინა იტყუს საღმრთოჲსა მათ მსახურთათვის.

დ. ღა არა-განიკითხვისათვის მოძღუართაჲსა.

პირველისა]—ზ ო, ებისტოლისანი ო

ურთიერთას ო

კაცობრივი ო

სიბრძნისა]—ო

AB

წინ

ე. წრა-აღმალღებისათვის თავისა.

2. შეძვეთათვის და სიძვისა, და რომელნი ამათ ეზიარებოდნ.

3. წრა ჯერ-ყოფისათვის საშჯელი-სა და ესეცა ურწმუნოთა წინაშე.

ბ. პომელსა შინა არს არა-სიძვისათვის.

4. ქორწილისათვის და ქურივობისა და უქორწინებულებისა.

ბ. წრა-განშორებისათვის ქმრისა და ცოლისა, გინა ურწმუნოთა გინა სსუათა.

გ. სიწმიდისათვის და მეორედ ქორწინებისა.

5. ძითო-ფერთათვის საჭმელთა და განშორებისათვის საეშმაკოთა მსახურებათა.

ბ. შემთხუვეისათვის ბოროტისა.

გ. ძავისა თვისისა მრავალ-ფერთათვის შემთხუვეისა ჭირისა.

დ. წრა-ზიარებისათვის ეშმაკთადასა.

ე. ოკრიდად სუმისათვის ღვინისა ხადილსა შინა.

6. ხატისა შემოსისათვის მამაკაცი-სა და დედაკაცისა ლოცვათა შინა და წინადასწარმეტყუელებათა.

7. ზიარებისათვის ღმრთის შუენიერისა არა-მადლრივ.

ტექსტში

ე. წრა-აღმალღებისათვის თავისა [4, 6].

2. შეძვეთათვის და სიძვისა, და რომელნი არიან მათა [4, 21].

3. წითარმედ არა ჯერ-არს საშჯელი და ესეცა ურწმუნოთა წინაშე [6, 1].

ბ. პომელსა შინა არს არა-სიძვისათვის [6, 9].

4. ქორწილისათვის და ქურივობისა და უქორწინებულებისა [7, 1].

ბ. სიწმიდისათვის და ქორწინებისა, და არა-განშორებისათვის ქმრისა და ცოლისა გინა ურწმუნოთა გინა სსუათა [7, 8].

გ. წრა-ქორწინებისათვის და მეორედ ქორწინებისა [7, 25].

5. ძითო-ფერთათვის საჭმელთა და განშორებისათვის საეშმაკოთა მსახურებათა [8, 1].

ბ. პომელსა შენდობისათვის [9, 1].

გ. ძავისა თვისისა მრავალ-ფერთათვის შემთხუვეისათვის [9, 19].

დ. წრა-ზიარებისათვის ეშმაკთადასა [10, 14].

ე. ოკრიდად სუმისათვის ღვინისა ხადილსა შინა [10, 25].

6. ხატისათვის მამაკაცისა და დედაკაცისა ლოცვასა შინა და წინადასწარმეტყუელებასა [11, 2].

7. ზიარებისათვის ღმრთის შუენიერისა არა-მადლრივ [11, 17].

CD

ე. წა რაჲთა არა ვიყვნეთ განლაღებულ და ზუავ.

2. შეძვეთა მიმართ და სიძვისა, და რომელნი ამათ ეზიარებოდნ გინა თანა-აღერეოდნ.

3. ძაჲთა არა საწმარ იყვნენ სამართლობანი და სარჩელნი და უწრომსლა ურწმუნოთა წინაშე.

ბ. პომელსა შინა იტყუს, რაჲთა არავინ ისიძვიდეს.

4. ქორწინებისათვის და ქურივობისა და უქორწინებულებისა.

ბ. პომელსა შინა იტყუს, რაჲთა არა განშორებოდნ ცოლ-ქმარნი, და-დაცათუ ურწმუნონი იყვნენ.

გ. სიწმიდისათვის და მეორედ ქორწინებისა.

5. ჴანყოფილებისათვის ჴამადთაჲსა, და განშორებისათვის საეშმაკოთა სამსახურებელთა.

ბ. პომელსა შინა იტყუს მისისა მის მიმოსლვისა და ქადაგებისათვის.

გ. წა ყოველთა მიმართ მრავალ-შეთხულისა მის ერთობისა თვისისათვის.

6. ძაჲთა არა ვეზიარებოდით ეშმაკთა.

ბ. წა რაჲთა არა ვერიდებოდით სუიდად, რომელი გვქმდეს.

გ. წა თუ ვითარითა სახითა ჯერ-არს დგომაჲ ლოცვასა შინა გინა მარხვასა მამათაჲ ანუ თუ დედათაჲ.

7. ზიარებისათვის ღმრთივ შუენიერისა და აღმავსებელისა მადლითა ჴადმრთოთა.

ეზიარებოდნ] ეზიარებ ო, გინა] + თუ ო-ღ გინა თუ თანა-აღერეოდნ] — ო

სარჩელ ო და უწრომსლა ურწმუნოთა წინაშე] — ო

ისიძვი ო ქურივობისა ო უქორწინებ ო უქორწინებულობისა ო-ღ

ცოლ-ქმარ ო ურწმუნო ო დადაცათუ ურწმუნონი იყვნენ] — ო

საეშმაკ ო სამსახურებელთა] — ო სამსახ-რთა ო

მიმოსლვისა] მოსლვისათვის ო-ღ, ქადაგებისა ო

თვისისათვის] თვისისა ო-ღ

გვქმდეს] გვწდეს ო გვქ ო-ღ

ლოცვა ო შინა] — ო გინა მარხვასა მამათაჲ ანუ თუ დედათაჲ] — ო

აღმავსებელი ო მადლი ო-ღ, — ო ჴადმრთოთა] — ო-ღ

AB

წინ

8. მითო-ფერთათვს მადლთა და განგებისათვს მათისა.

ბ. სიუჟარულისათვს დიდისა მადლისა.

გ. წინაღწარმეტყუელებისათვს, ვითარმედ უდიდეს არს ენათა.

9. ღვთისმეტყუელებისათვს ჯორცთაჲსა სოფლიისა.

ბ. ქრისტეს მიერ განგებისა და კუალად-გებისა.

გ¹. შსგავსად აღდგომითათვს მცენარეთაებრ თესლთა.

დ. ბიდეებისა მიმართ და ძალისა ცვალებისა. შუქლი რუ.

გრეგორიანული კალენდარი
მიმართების კალენდარი
მეორისაჲ

ყოველივე სიტყუაჲ არს ებისტოლესა თავისა თვისისათვს და კორინთელთათვს და ცრუ-მოციქულთათვს. ნამის ჯერისაგან მოვლენან მადლსა ღმრთისასა; და კეთილისათვს ცხორებისა, კეთილისა გონიერებისა და ღუაწიერებისასა ვეცხლის უუჟარულები-სასა; და უხუებისა სათნოებასა; ცრუ-მოციქულთათვს სილადისა და უკეთუ-რებისა.

1. შადლობაჲ ღმრთისათვს შეწვე-ნისა, გინა სასოებისათვს თქვს².

2. სიუჟარულისათვს მათა მიმართ და მოძიებისა, რაჲთა არა წუხდენ გი-

¹ ნუსხებში გ. ქვეთავის ტექსტი გაერთიანებულია ბ-სთან.

² 1-ლი და მე-2 თავის ზოგიერთი სიტყუა ტ-ში ნაწილობრივ ან სულ არ იკითხება, რადგან ეტრადი შუაში ამოჭმულია. ასევე დაზიანებულია გალატელთა მიმართ ებისტოლის მე-5 და მე-6 თავების ტექსტი.

ტექსტში

8. მითო-ფერთა მადლთა და განგების მათისათვს [12, 1].

ბ. სიუჟარულისათვს დიდისა მადლისა [12, 31].

გ. წინაღწარმეტყუელებისათვს, ვითარმედ უდიდეს არს ენათა [14, 2].

9. ღვთისმეტყუელებისათვს ჯორცთაჲსა სოფლისა [15, 1].

ბ. ქრისტეს მიერ განგებისა და კუალად-გებისა [15, 20].

გ. შსგავსად აღდგომითა მათ მკუდრეთით, აღმომცენარეთაებრ თესლთა [15, 35].

დ. ბიდეებისა მიმართ და ძალისა ცვალებისა [15, 45].

CD

8. ჴანყოფილებისათვს მადლთაჲსა, და მსახურებათა მათთაჲსა და განგებათა.

ბ. სომელსა შინა იტყვს, ვითარმედ: სიუჟარული უხეშთაჲს არს ყოველთა მადლთა.

გ. წინაღწარმეტყუელებისათვს, ვითარმედ უხეშთაჲს არს ენათა.

9. ღვთისმეტყუელებისათვს ჯორცთაჲსა მსოფლიოჲსა.

ბ. სომელსა შინა იტყვს ქრისტეს განგებულებისათვს და კუალად-გებისა.

გ. შსგავსებაჲ აღდგომისაჲ სახი-საგან თითო-სახეთა თესლთაჲსა.

დ¹. ბიდეებაჲ და ძალად ცვალები-სა და განახლებისა ჩუენისათვს.

მათთაჲს განგებათა] გ¹გე 7,—1

არს ყოველთა მადლთა]—74, მადლ 1-

ენა 7

კუალად-გ¹გე 74

თუთო-სახეთა 74 თესლთაჲსა] თესლ 174

ჩუენისათვს] ჩუენი 14 ჩუენისა 7

გრეგორიანული კალენდარი
ეპისტოლისაჲ

ყ] მეორისა 174 ებისტოლისა-
ნი 74

1. შადლობაჲ შეწვენისათვს ღმრთისა, რომლისათვს იტყვს მოსავ უოფად, რაჲთა მისა მიმართ დაედვათ სასოებაჲ.

2. სიუჟარულისათვს მათისა და რიდობისა, რაჲთა არა შეაწუხნეს, და-

მისსა 74 რაჲთა მისა მიმართ-
დაედვათ სასოებაჲ]—1.

¹ დ. ქვეთავი D-ს ნუსხებში მე-10 თავად გამოთქმულია.

AB

წინ

ნა თუ წუხდენ სარგებელისათვის მადლისა მის ზედა, რომელ-იგი სიძვისათვის რისხვეულ იყო, რომელსაცა შეუნდობს.

3. ძავისა თვისისა საღმრთოჲსა სარგებელისათვის განმარჯუებასა მას ზედა, რომლისათვისცა თავისა თვისისა¹ მოწამებასა იტყვს.

4. იმართისა მიერ მსახურებისათვის და დიდებისა უსაღმრთოესისა შჯულისაგანისა.

5. საღმრთოჲსათვის დიდებისა და წესიერისა ცხოვრებისა, რამეთუ თვსთა მათ ეუწყების.

6. ჰორციელებისა უძლურებისათვის და ჰორცთა განძარცუვისათვის და კუალად შემოსისათვის.

7. ძავისა თვისისა ღმრთის მოყუარებისათვის და ძმათ მოყუარებისა ჰრისტმს მიერისა.

8. ყეწყენარებისათვის კორინთელთა მორჩილებისა, და სიყუარულისათვის, რომელმან ასარა მას.

9. ჰოწოდება მიცემისათვის ფასისა წმიდათა, და პატივისათვის, რომელნი ამისათვის მოვიდოდეს.

ბ. ღიტმს მოვლინებისათვის მისა და სსუათაჲსა.

10. ძხრობაჲ თვსთა შურომათაჲ და გულს-მოდგინებისაჲ, და მისა მოცემულისათვის მადლისა, რადთა არა უწყსოჲ დაჰრთონ კორინთელთა.

ბ. ხუალად განკითხვისათვის თავისა თვისისა მათა მიმართ.

ტექსტში

სათვის გინა შეწუხებისათვის სარგებელისათვის, ვითარცა-იგი რომელ სიძვისათვის რისხვეულ იყო და მერმე შეუნდობს [1, 15].

3. შის მიერ საღმრთოჲსა სარგებელისათვის, რომლისაგანცა მოწმობაჲ იტყვს [2, 12].

4. სულიერისა მსახურებისათვის და დიდებისათვის უსაღმრთოესისა ვიდრე შჯულისა მიერისა² [3, 4].

5. საღმრთოჲსათვის დიდებისა და წესიერად ცხოვრებისა, რამეთუ თვსთა მათ ეუწყების [4, 1].

6. ჰორცთათვის უძლურებისა და ჰორცთა განძარცუვისათვის და კუალად-მოღებისა [4, 6].

7. ძავისა თვისისა ღმრთის მოყუარებისათვის და ძმათ მოყუარებისა ჰრისტმს მიერისა [5, 12].

8. ყეწყენარებისათვის კორინთელთა, მორჩილებისათვის და სიყუარულისა, რომელმან ასარა მას [7, 4].

9. ჰოწოდება მოცემისათვის ფასისა წმიდათა და პატივის-ცემისათვის, რომელნი ამისთვის მოვიდოდეს [8, 1].

ბ. ღიტმს მივლინებისათვის და სსუათაჲსა მათა მიმართ [8, 16].

10. ძხრობაჲ თვსთა შურომათაჲ და გულს-მოდგინებათაჲ და მისა მოცემულისა მადლისათვის, რადთა არა უწყსოჲ დაჰრთონ კორინთელთა [10, 1].

ბ. ხუალად განკითხვაჲ თავისა თვისისაჲ [11, 1].

¹ ზ-ში აქედან გადაღებულია და არ იკითხება «თავების» ტექსტი, ხოლო დანარჩენ ეპისტოლეთა «თავებს» სრულებით არ შეიცავს.

² 4-ში ეს სათაური მე-2 მუხლს მოსდევს.

CD

დათუ ფრიად სარგებელ ეყოფვის შეწუხებაჲ, ვითარცა-იგი მისთვის, რომელმან-იგი ისიძვა, და შეჰრისხნა, რომელსაცა შეუნდობს.

3. სულიერისა მის და საღმრთოჲსა სარგებელისა მისისათვის, რომელნი ღირს იყვნენ, რომელთათვის იტყვს, ვითარმედ წამებულ არს იგი ღმრთისა მიერ.

4. სულიერისა მის მსახურებისა მისისათვის სულისა მიერ და დიდებისა უმაღლესისა უფროჲს შჯულისა.

5. საღმრთოჲსა დიდებისათვის და წმიდისა მოქალაქობისა და ვითარმედ წმიდათა მიერ იცნობების.

6. ოცქმურებისათვის ჰორცთაჲსა და განძარცუვისა მათისა და კუალად შემოსისა.

7. ძვისა მისთვის ღმრთის მოყუარებისა და ძმათ მოყუარებისა ჰრისტმს მიერისა.

8. ქებაჲ კორინთელთა მორჩილებისა და სიყუარულისაჲ, რომლითა-იგი მხიარულ იქმნა.

9. წუევაჲ მიცემისათვის საწმარსა წმიდათაჲსა, და პატივისათვის, რომელი მისთვის მოცემად არს.

ბ. ჰომელსა შინა იტყვს ღიტმს წარვლინებისათვის მათდა მიმართ და სსუათა ვიეთმე წარჩინებულთა მის თანა.

10. შითხრობაჲ თვსთა მათ ჰირთა და შრომათაჲ და გულს-მოდგინებისაჲ, და მადლთაჲ, რადთა არა ამაოდ მოქალაქულთა და მაჩუენებელთა შეუდგენ კორინთელნი.

ბ. ჰომელსა შინა იტყვს და შეატყუებს თავსა თვისსა და გამოეძიებს მათდა მიმართ.

ეყოფის ზი
მისთვის რომელმან...
შეუნდობს]—

იყვნენ რომელთათვის...
ღმრთისა მიერ]—

სჯულისა ძ-ის უფროჲს შჯულისა]—
ღ-ბის-თს ჴ-ძ-ის
და]—

და კუალად
შემოსისა]—

მიერი ჴ-ძ

მხიარულ იქმნა]—

პატივისა ჴ
მისთვის] მისდა ჴ რომელი მისთვის მი-
ცემად არს]—

სსუა ჴ
ვიეთმე... მის თანა]— მის თანა]
მისთა ძ

გულს-მოდგი ჴ გულს-მოდგინებისა ჴ
და მადლთაჲ...

კორინთელნი]—

გამოეძიებს] გამოეძი ჴ მათდა მი-
მართ]— მიმართ]+და მარადის ძ

AB

წინ

გ. შხილებსათვის მათისა.

დ. ჩავეისა თვისისა შურომისათვის და ღმრთისა მიერ პატივისა, სარგებელად მისა საზრდელისა.

ე. ლანმზადება თავეისა თვისისა მერმე მისისა მისლვისათვის. შუქლი *რე.*

ჩ ა ვ ე ბ ი ¹ ლ ა ლ ა ტ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. წინადაწარ იგავით თხრობად თავეისა თვისისა მიცვალებისა ჰურიანებისაგან გამოცხადებით.

2. შოციქულთა მოწამებისათვის მის ზედა სარწმუნოებასა შინა ცხოვრებისა.

3. ზედა მამართ სიტყვს-გებისათვის, და სარწმუნოებითა და არა შჯულისაგან ცხოვრებისათვის.

4. სამეთუ სარწმუნოებისაგან არს სიწმიდჲ და არა შჯულისაგან.

5. სამეთუ ღბრაჰამიცა სარწმუნოებითა განმართლდა ²...

6. სამეთუ შჯული...

7. სამეთუ არა შჯულისაგან, არამედ აღთქმისაგან არს კეთილი; ხოლო შჯული განმზადებს მხილებასა.

ტექსტი

გ. შხილებსათვის მათისა [11, 10].

დ. ჩავეისა თვისისა შურომისათვის და ღმრთისა მიერ პატივისა სარგებელად მისა საზრდელისა [11, 16].

ე. ლანმზადება თავეისა თვისისა მერმისა მისლვისათვის [12, 19].

1. წინადაწარ იგავით თხრობად თავეისა თვისისა მიცვალებისათვის ჰურიანებისაგან გამოცხადებით [1, 11].

2. შოციქულთათვის მოწამებისა სარწმუნოებისა მიმართ ცხოვრებისა [2, 1].

3. პეტრეს მიმართ სიტყვს-გებისა, ვითარმედ სარწმუნოებითა და არა შჯულისაგან არს ცხოვრება [2, 11].

4. სამეთუ სარწმუნოებით არს სიწმიდჲ და არა შჯულისაგან [3, 1].

5. სამეთუ სარწმუნოებითა ღბრაჰამი საქმეთაგან განმართლდა სახედ ჩუენდა [3, 6].

6. სამეთუ შჯული არა განმართლებს, არამედ ამხილებს და წუეევასა დაურთავს, რომელი დაჰქსნა ქრისტემან ³ [3, 10].

7. სამეთუ არა შჯულისაგან, არამედ აღთქმისაგან არს კეთილი, ხოლო შჯული განმზადებს მხილებასა [3, 15].

¹ 4-ს აკლია «თავეის» ტექსტი.

² 2-ში მე-5 მუხლის ბოლო და მე-6 მუხლის ტექსტი ამოკლებულია და არ იკითხება. დარჩენილი რამდენიმე ასოს მიხედვით ტექსტის აღდგენა შეუძლებელია.

³ ეს თავი 4-ში მე-8 მუხლის «აბრაჰამისა» სიტყვს შემდეგაა.

CD

გ. შხილებად მათი.

დ. იმრთისა მიერისა მისთვის მისდა მოცემულისა და ქეჯნისა პატიოსნისა, და მის თანა მეოფისა მარადის სულთაჲსა ძლიერების.

ე¹. ლანმზადება მათი მისლვისა მისისათვის მათდა მიმართ.

ჩ ა ვ ნ ი ლ ა ლ ა ტ ე ლ თ ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. ყემდგომად დაწეებისა ეპისტოლისა თხრობად ჰურიანებისაგან მოქცევისა თვისისა გამოცხადებით.

2. შოციქულთა მიერ წამებისათვის და სარწმუნოებით ცხოვრებისა და ერთობისა მის მათის.

3. პეტრეს მიმართ სიტყვს-გებისათვის, ვითარმედ სარწმუნოებითა და არა შჯულითა არს ცხოვრება.

4. ვითარმედ სარწმუნოებისა მიერ მოქცევის სიწმიდე და არა შჯულისა.

5. ვითარმედ ღბრაჰამიცა სარწმუნოებით განმართლდა და სახე ჩუენდა იქმნა.

6. ვითარმედ შჯული არა განმართლებს, არამედ ამხილებს, და წუეევასა შესთხევს, რომელი დაჰქსნა ქრისტემან.

7. ვითარმედ არა შჯულისაგან, არამედ აღთქმისაგან არიან კეთილნი; ხოლო შჯული განმზადებული მხილებისა მიერ.

შეუდგეს მხილებად 4-7

მიცემულისა 4
მეოფისა] + მის 4 მარადის] 4 სულთაჲსა] სულსა 4 + საღმრთოჲსა 7 სულთაჲსა ძლიერების] — 1

მათა 7

ეპისტოლისანი 1

ეპისტოლისა 4.
მოქცევისა] მოქ 1
თვისისა გამოცხადებით] — 1

ერთობისა] ერ 1
ერთობისა მის] ერთობისათვის 4
მის მათისა] — 1

სჯული 1, სჯულითა 4-7
არს ცხოვრება] — 1

სჯული 1 სჯულისა 4-7
აბრაჰამ 7 აბრაჰამიცა 1
სარწმუნოებითა 4 ჩუენ 1
იქმნა] — 1

სჯული 1-4-7
შესთხევს 7 შესთხევს 4
შესთხევს... ქრისტემან] — 1

სჯულისაგან 1-4-7
სჯული 1-4-7 განმზადებული 7
განმზადებული მხილებისა მიერ] — 1

¹ 7-ში ეს ქვეთავი მე-11 თავად გამოიყოფა.

AB

წინ

8. სამეთუ დაბადებულსა ქუეშე იუენეს შჯულისაგანნი.

9. სამეთუ აზნაურსა ცოლსა ჯბრაჰამისსა და ერთგულსა შვილსა ქუეშე სახე უოფილ ვართ; არა ჯამს დამონებად შჯულსა.

10. სამეთუ ჩინებად ჩუენი არა ქუეშე არს წინადაცუეთისა და შჯულსა ჯრისტეს ვნებისა გამო.

11. ყელით წერილისაგან სულიერებისა აზნაურებისა.

12. ჴანშოვრებად წელულებისაგან¹...

ჩ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. ჴრისტეს მიერ გამორჩევისათჳს ჩუენისა და შემოყვანებისათჳს და სრულებისა.

2. ჴოცვისათჳს მეცნიერებისა ჴრისტეს მიერ მოცემულთა ჩუენდა მომართ კეთილთა.

3. წარმართათჳს და ჴურიათათჳს უოფად ღმრთისა ჴრისტე ჴესუჲს მიერ სასოებით და მადლით.

4. ჴოცემულისათჳს მისა საღმრთოჲსა სიბრძნისა, განმანათლებლად წარმართთა და მამხილებლად ეშმაკთა.

5. ჴოცვად ეკლესიაჲსათჳს სიყუარულისა მიმართ და ძალისა ღმრთისაჲსა.

¹ ჴ-ში არ იკითხება სრულად მე-12 თავის ტექსტი.

ტექსტში

8. სამეთუ დაბადებულსა ქუეშე იუენეს შჯულისაგანნი [4, 1].

9. ჴითარმედ აზნაურისა ცოლისა ჴბრაჰამისა სარწმუნოსა ძესა მისსა სახე ქმნულ ვართ; არა გვლირს შჯულსა მონებად [4, 21].

10. სამეთუ ჩინებულებად ჩუენი არა ქუეშე არს წინა-დაცუეთილესა და შჯულსა ვნებისა გამო ჴრისტესისა [5, 2].

11. ყელით წერილისაგან სულიერებისგან აზნაურებისა [5, 13].

12. ჴანშოვრებად წელულებისაგან წინადაცუეთისა და მოწოდებად ახალსა ცხოვრებასა სულისაგან წმიდისა [6, 11].

1. ჴრისტეს მიერ გამორჩევისათჳს ჩუენისათჳს და შემოყვანებისა სრულებისა [1, 3].

2. ჴცნებისათჳს ჴრისტეს მიმართ და მოწვევულთა კეთილთა ჩუენ ჴე და [1, 15].

3. წარმართთა და ჴურიათთა ერთობისათჳს ღმრთისა მიმართ ჴესუ ჴრისტეს მიერ სასოებით და მადლობით [2, 1].

4. ჴოცემულისათჳს მისა საღმრთოჲსა სიბრძნისა, განმანათლებლად წარმართთა და მამხილებლად ეშმაკთა [3, 1].

5. ჴოცვად ეკლესიაჲსათჳს ძალად და სიყუარულად ღმრთისა [3, 14].

CD

სასჯელსა ჴ-ჴს

8. ჴითარმედ საშჯელსა ქუეშე იუენეს შჯულსა შინა მეოფნი.

სჯულსა ჴ-ჴს

9. ჴითარმედ რომელთა აზნაური იგი ცოლი ჴბრაჰამისი და ჴეშმარიტი ძე სახე გუექმნეს, არა ჴერ-არს დამონებად შჯულისა.

სჯულისაჲ ჴ-ჴს სახე...
შჯულისაჲ]—

10. ჴითარმედ ჩინებად ჩუენი არა თანა-მდებ არს წინადაცუეთისა და შჯულისა ჴრისტეს ვნებისა მიერ.

სჯულ ჴ-სჯულისა ჴ-ჴს
ქრისტეს ვნებისა მიერ]—

11. სახე სულისა აზნაურებისა.

12. ჴარე-მიქცევად წინადაცუეთისა მაწუეველთა და სწავლად ახლისა ცხოვრებისა სულიერისა.

მაწუეველთაჲ მასწავლელთაჲ ჴ-ჴს
სწავლად] სწე ჴ-ს
ცხოვრებისა სულიერისაჲ]—

ჩ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ნ ი

ეპისტოლისანი

1. ჴრისტეს მიერ რჩეულებისა ჩუენისათჳს და დაწეებისა და სრულებისა.

სრულ ჴ და დასრულებისა ჴ-ჴ

2. ჴოცვად, რაჲთა ვცნეთ ჴრისტეს მიერ მონიჭებულნი ჩუენდა კეთილნი.

3. წარმართთა და ჴურიათთა განკუთვნისათჳს ღმრთისა მიმართ ჴრისტეს მიერ სასოებით და მადლით.

მადლობით ჴ-ჴს მიერ სასოებით და მადლით]—

4. საღმრთოჲსა მისთჳს სიბრძნისა, მოცემულისა მისდა განმანათლებლად წარმართთა და მხილებლად ეშმაკთა.

განმანათლებლად] განმანათ ჴ-ჴს
წარმართთა... ეშმაკთა]—

5. ჴოცვად ეკლესიაჲსათჳს ძლიერებად და დიდებად ღმრთისა და სიყუარულად.

ეკლესიათათჳს ჴ-ჴს
ძლ-რდ ჴ-ჴს ძლ-რად ჴ-ჴს დიდბ-ლდ ჴ-ჴს
სიყუარულისათჳს ჴ-ჴს საყუარელად ჴ-ჴს

¹ ჴ-ს აკლია «თავების» ტექსტი.

AB

წინ

6. სწავლა სიუჟარულიათს ერ-
თობისა, დაღათუ მადლი განყოფილ
არს ზოგად სარგებელისათს.

7. სიწმიდისათს და სიმართლისა,
რომელნი გუყოფენ ჩუენ ღმრთის
სახე.

8. ცხოვრებისათს ღირსად სიწმი-
დისა, საქმეთა ბოროტისა მამხილე-
ბელთა; ნუ სიტყვთა, არამედ სულითა
წმიდითა აღივსებოდეთ, ფსალმუნითა
და ნუ ღვნითა.

9. ღრმანება სახლეულთა, ვი-
თარ-იგი ჯერ-არს, რომელთა მთავ-
რობდენ, და მთავართა მათ მთავრო-
ბაჲ ქრისტეს მიერი.

10. ღატითა შეჭურვისათს ქრის-
ტეს მიერ ძალითა. შუქლი რუ.

ჩ ა ვ ე ბ ი ფ ი ლ ი პ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. შადლობა ფილიპელთა სათნოდ
სლვისათს და ღოცვაჲ სრულებისაჲ.

2. შითხრობა თავისა თვისისა
მყოფებისა ღუაწლთა შინა და გულს-
მოდგინებისა.

3. სწავლა ღმრთისა მიერ ერთო-
ბისა და საღმრთოჲთ კერძო ცხოვ-
რებისა.

4. ღიმოთმსთს და ღაფროდი-
ტმსთს, რომელნი-იგი მიაღვლინა
მათა.

5. სულიერისათს ცხოვრებისა, რო-
მელი არა ჯორციელად არს, რომელ
არს მსგავსებაჲ სიკუდილსა ქრის-
ტესსა.

¹ ეს სათაური ღზ-ში 25-ე მუხლს მოსდევს, თანაც ღზ-ში ბოლო სამი სიტყვა გადასულია და
ცუდად იკითხება.

ტექსტი

6. სწავლა სიუჟარულიათს ერ-
თობისა, დაღათუ მადლი განყოფილ
არს ზოგადისა სარგებელისათს [4, 1].

7. სიწმიდისათს და სიმართლისა,
რომელნი გუყოფენ ჩუენ ღმრთის სახე
[4, 17].

8. ცხოვრებისათს ღირსად სიწმი-
დისა, საქმეთა უკეთურებისათა მამხი-
ლებელად ნუ სიტყვთ სოლო, არამედ
სულითა წმიდითა აღივსებოდეთ,
ფსალმუნითა და ნუ ღვნითა [5, 3].

9. ღრმანება სახლეულთა, რო-
მელნი მთავრობასა ქუეშე იყენენ და
რომელნი მთავრობდენ მათ საღმრ-
თოჲთ კერძო [5, 22].

10. ღატითა საჭურველისაჲთა
ქრისტეს მიერითა ძალითა [6, 10].

1. შადლის მიცემა ფილიპელ-
თათს სათნოებისა და ღოცვისა აღ-
სრულებისა მათისათს [1, 3].

2. მხრობა თავისა თვისისა
ღუაწლთა შინა ყოფისათს და გულს-
მოდგინებისა მისისათს [1, 12].

3. სწავლა ღმრთისა მიერ ერთო-
ბისათს და საღმრთოჲთ კერძო ცხოვ-
რებისა¹ [1, 27].

4. ღიმოთმსთს და ღაფროდი-
ტმსთს, რომელნი-იგი მიაღვლინა მა-
თა [2, 19].

5. სულიერისათს ცხოვრებისა
და ნუ ჯორციელად, რომელ არს მიმს-
გავსებაჲ სიკუდილსა ქრისტესსა
[3, 1].

CD

6. სწავლა სიუჟარულიათს ერ-
თობისა, და განყოფისათს მადლ-
თაჲსა, რომელნი-იგი ზოგადისავე
სარგებელისათს განყოფილ არიან.

7. სიწმიდისათს და სიმართლისა,
რომელნი გუყოფენ ჩუენ მსგავს
ღმრთისა.

8. ჰაჲთა ღირსებით და სიწმიდით
ვცხოვნდებოდით; და არა სიტყვთ,
არამედ საქმით ვამხილებდეთ სიბორო-
ტესა და სულითა აღივსებოდით გალო-
ბითა და არა ღვნითა.

9. ღანწესება სახლეულთა წესიე-
რებისათს და უფალთა და მონათაჲ
ქრისტეს მიერ.

10. შცნება სახის-მეტყუელებითა
აღჭურვისაჲთა ძალთა მიმართ და
წელმწიფებათა ბნელისათა ძალითა
ქრისტესითა.

მადლთაჲსა] მადლ
რომელნი-იგი... არიან]—¹

გუყოფენ ^რ
ღმერთი ^რ მსგავს ღმრთისა]—^რ

ვცხოვნდებოდით ^{ზრ}
ვამხილებდ-^რთ ^რ
საქმითა ვამხი-
ლებდეთ... არა ღვნითა]—^რ

უფალ ^რ
და მონათაჲ ქრისტეს
მიერ]—^რ

ძალ ^რ
მიმართ და წელმწი-
ფებათა... ქრისტესითა]—^რ

ჩ ა ვ ნ ი ფ ი ლ ი პ ე ლ თ ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. შადლობა ფილიპელთა სათ-
ნოებისა და ღოცვაჲ სრულებისა მათისათს.

2. შითხრობა მოთმინებისა თვისი-
სა და გულს-მოდგინებისა.

3. სწავლა ღმრთისა მიერ ერთო-
ბისა მათისა და საღმრთოჲსა ცხოვ-
რებისა.

4. ღიმოთმსთს და ღაფროდიტე-
სა, რომელნი მიაღვლინა მათდა.

5. სულიერისა ცხოვრებისათს და
არა ჯორციელისა, რომელი-იგი არს
მსგავსებაჲ სიკუდილსა ქრისტესსა.

32. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

ეპისტოლისანი ^რ

სრულებისა] სრულე ^რ
მათისათს]—^რ

თვ-
სისაჲ ^რ გულს-მოდგინები ^რ

ცხ-რბჲ ^რ ცხ-რბი ^რ

ღაფროდიტესა ^რ
მათდა] მ-თ ^რ

რომელ-იგი ^რ
მსგავს ^რ სიკუდილსა ქრისტესსა]—^რ

AB

წინ

6. სწავლანი თჳსნი ვიეთნიმე და ზოგადნი ყოველთანი.

7. ყეწუნარებაჲ მიძლუნებულისა მისა სამსახურებელისაჲ. შუჳლი თ.

ჩ ა ვ ე ბ ი ხ ო ლ ა ს ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. შადლობაჲ კოლასელთაჲ შე-
სახლებულთა ღმერთსა სასოებითა.

2. ზოცვაჲ მათთჳს სიბრძნედ მი-
მართ მოქმედებისა ძალისაჲბრ მოთმი-
ნებისა მადლობასა თანა, თჳს-ყოფად
განწმედასა.

3. ქრისტჳს მიერ დაბადებისა და
მეორედ დაბადებისა ერთობისა
ღმრთისაჲთა.

4. წარმართთათჳს შემოსლვისა
წორციტა ქრისტჳსითა და ვნებითა
სარწმუნოებისაგან.

5. ყურომათათჳს მისა მოძღურე-
ბისა, რომელთა მიჰყავს წარდგინებად
ღმრთისა.

6. ტრა-მიყევანებისათჳს კაცობრივ-
სა სიბრძნის მოყუარებასა მაცთურსა,
რომელთა-იგი ქრისტჳს მიერი სიბრძ-
ნჳ აქუს.

7. სამეთუ ღმრთისა მიმართ მიახ-
ლებაჲ და შჯულისა დაწერილ არს
სულიერად ქრისტჳს თანა-ცხოვრე-
ბად.

8. სამეთუ წორციელისა შჯულისა
სახენი წორციელთა საქმარ და არა
სულიერთა, რომელნი ძალითა ქრის-
ტჳსითა ცხოველ არიან.

ტექსტში

6. სწავლანი თჳსნი ვიეთნიმე და
ზოგადნი ყოველთანი [4, 1].

7. ყეწუნარებაჲ მიძლუნებულისა
მისისა სამსახურებელისაჲ [4, 10].

1. შადლობაჲ კოლასელთათჳს და
სახლეულებულთა * ღმრთისა სასო-
ებით [1, 3].

2. ზოცვაჲ მათთჳს სიბრძნედ მი-
მართ მოქმედებისა, ძალისაჲბრ მოთ-
მინებისა მადლობითურთ, თავს-ყოფი-
სა სიწმიდესა [1, 9].

3. ქრისტჳს მიერ დაბადებულისა
და მეორედ დაბადებისა ერთობისა
ღმრთისაჲთა [1, 15].

4. წარმართთათჳს შემოსლვისა
წორციტა ქრისტჳსითა და უვნებელე-
ბისათჳს სარწმუნოებისაგან [1, 21].

5. ყურომათათჳს მისთა მოძღურე-
ბისა, რომელთა მიჰყავს წარდგინებად
ღმრთისა [1, 24].

6. ტმისთჳს, რაჲთა არა შესცთენ
კაცობრივსა სიბრძნის მოყუარებასა
მაცთურსა, რომელთა-იგი ქრისტჳს
მიერი სიბრძნჳ აქუს [2, 4].

7. სამეთუ ღმრთისა მიმართ მიახ-
ლებასა და შჯულისასა აქუს სულიერად
თანა-ცხოვრებად ქრისტჳსა [2, 10].

8. სამეთუ წორციელისა შჯულისა
სახენი წორციელთა საქმარ და არა
სულიერთა, რომელნი ქრისტჳს ძა-
ლითა ცხოვნდებიან [2, 16].

* ასეა ნუსხებში.

CD

6. შცნებაჲ ვიეთიმე განთჳსებუ-
ლად და კუალად ზიარად და ზოგად
ყოველთაჲ.

7. შადლობაჲ წარმოცემულისათჳს
მისდა საწმრისა სამსახურებლად.

ჩ ა ვ ნ ი ხ ო ლ ა ს ე ლ თ ა
ე პ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. შადლობაჲ კოლასელთაჲ სა-
კუთრებისათჳს ღმრთისა სასოებით.

2. ზოცვაჲ მათთჳსვე სიბრძნი-
სათჳს სულიერისა და მოღუაწებისა
საქმეთა მიერ, და ძალისათჳს მოთმი-
ნებისა მადლობითურთ, და თჳსებისა
მისთჳს სიწმიდით.

3. ქრისტჳს მიერ გამოჴსნისათჳს
და დაბადებისა და განახლებისა შეერ-
თებითა ღმრთეებისაჲთა.

4. შავებისათჳს წარმართთაჲსა
გუამითა მით ქრისტჳსითა და ვნებითა
სარწმუნოებისა მიერ.

5. ღკივილთა შინა და ჳირთა სწავ-
ლისა მისისათჳს და მოძღურებისა,
რაჲთა განახლებულნი წარუდგინეს
ღმერთსა, რომელთაცა ჰრწმენეს.

6. შაჲთა არა ჰყევბოდინ კაცობ-
რივსა სიბრძნესა მაცთურსა, რომელ-
თა აქუნდეს ქრისტჳს მიერი სიბრძნე.

7. შითარმედ ღმრთისა თანა შე-
ერთებასა შჯულისაცა წესი აქუს სუ-
ლიერად, რაჲთა ქრისტჳს თანა ცხო-
ველ იყვნენ.

8. შითარმედ წორციელისა მის
შჯულისა წესნი წორციელთათჳს არიან
მარჯუე, არა სულიერთა, რომელნი
ძალითა ღმრთისაჲთა ცხოვნდებოდინ.

ზოგად] ზო

ყოველთაჲ]—

მისდა] მისთჳს

ეპისტოლისანი

სიწმიდისა მიერ
და ძალისათჳს... სიწმიდით]—

და]—
შეერთებითა] შეერ ^ჩ ღმრთეებისაჲ-
თა]—

ვნებითა] ვნე ^ჩ სარწმუნოებისა მი-
ერ]—

მოძღურებისა] მოძღუ ^ჩ
რაჲთა განახლებულნი... ჰრწმენეს]—

მაცთურ ^ჩ
რომელთა აქუნდეს... სიბრძნე]—

სჯულისაცა ^ჩ
თანა ცხოველ იყვნენ]—
რაჲთა ქრისტჳს

სჯულისა ^ჩ

ცხოვნდებოდინ ^ჩ არა სულიერთა...
ცხოვნდებოდინ]—

AB

წინ

9. სწავლა განწმედისაჲ სიწმიდითა ღმრთის მოყუარებისაჲთა, სწავლის მოყუარებისა გალობითა, ქებითა ღმრთისა მიმართ მყოფებისა მადლობითა.

10. სასლელთა მიმართ ერთობისა.

ბ¹. ძომლითა უცხოთა მიმართ გონიერებით და განგებულებით არს. შუქლი 17.

ჩ ა ვ ე ბ ი

ჩ ე ს ა ლ ო ნ ი კ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. ქებაჲ თესალონიკელთაჲ ღირსთა ზედა ღუაწლთა მოციქულთასა.

2. სურვილი მისი და სისარული მათ ზედა, და ზრუნვაჲ, რაჲთაჲმცა სრულ იქმნეს.

3. ზოცვაჲ ღმრთისა მიმართ და ქრისტესა განსლვისა მისისათჳს ჟორცთაგან; და აღორძინებისათჳს და სიმტკიცისა თესალონიკელთაჲსა ვიდრე მოსლვადმდე ქრისტესა.

4. სწავლაჲ სიმაართლისათჳს და სიწმიდისა, ვითარცა ცნობითა კაცთ მოყუარებისაჲთა და საქმისათჳს თჳსისა საქმედ.

5. შოძღურებაჲ სიკუდილისა დაქსნისათჳს ცხოველთა ზედა და მკუდართა გამოჩინებითა ქრისტესითა.

¹ ბ ქვეთავი 4-ში მე-11 (ია) თავია.

² ეს სათაური 4-ში მე-5 მუსლს მოსდევს.

³ ეს სათაური 4-ში მე-3 მუსლს მოსდევს.

ტექსტში

9. ჴამორჩევაჲ სიწმიდისაჲ, სწავლაჲ კაცთ მოყუარებისაჲ, ღმრთის მოყუარებისაჲ, სწავლის მოყუარებისაჲ, ფსალმუნებისაჲ, ქებულისაჲ, ღმრთისა მიერ მყოფებაჲ მადლობისაჲ [3, 5].

10. სასლელთა მიმართ ერთობით [3, 18].

ბ. ძომლითა უცხოთა მიმართ გონიერებით და მოღუაწებით² [4, 5].

ჩ ა ვ ნ ი

ჩ ე ს ა ლ ო ნ ი კ ე ლ თ ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. ქებაჲ თესალონიკელთაჲ მობაძავობისათჳს სამოციქულოთა ღუაწლთაჲსა.

2. სურვილი და სისარული მისი მათთჳს, და ზრუნვაჲ, რაჲთა სრულ იქმნენ.

3. ზოცვაჲ მისლვისა მისისათჳს; და აღორძინებისა და განმტკიცებისათჳს თესალონიკელთაჲსა მოსლვადმდე ქრისტესა.

4. შცნებაჲ სიწმიდისათჳს და სიმაართლისა და ძმათ მოყუარებისა და შრომისა და ჴელთ-საქმისა.

5. შოძღურებაჲ დაქსნისათჳს სიკუდილისა ცხოველთა ზედა და მკუდართა გამოჩინებითა უფლისაჲთა.

CD

მოყუარებისა] მოყუარე 1
სწავლის მოყუარებისა... სადიდებელად
მისა]—1 მისა] მისსა 676.

ურთიერთას 176
თითო-სახე 76 და
თუთო-სახე სწავლაჲ]—1

ე] პირველისა 1 ებისტოლისანი 76

მობაძაობისათჳს 716
ღუაწლ 1

იქმნენ]—1

ვიდრე მოსლვადმდე
(მოსლვადმდე 6) 76 თესალონიკელთაჲსა... ქრისტესა]—1 ქრისტესსა 6

და]—ზ676
შრომისა] შრ 1 და ჴელთ-საქმრისა]—1

ცხოველთა 7 მკუდართა] მკუ 1
გამოჩინებითა უფლისაჲთა]—1
უფლისაჲთა] ღმრთისაჲთა 7

AB

წინ

6. შეესაუბრად მოსლვისათვის ქრისტსისა, ვითარმედ ჯერ-არს განმზადებულებამ, მოწრაფებამ, სარწმუნოებამ, სასოებამ, სიუჟარული, პატივითა, მშვდობამ, სულგრძელებამ, სწავლის მოუჟარებამ.

7. ზოცვამ სიწმიდისათვის სული-სა და საშუმინველისა. შუქლი 7შ.

ტ ა ვ ნ ი

ტ ე ს ა ლ ო ნ ი კ ე ლ თ ა
მ ი მ ა რ თ ყ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. შადლობამ თესალონიკელთათვის სარწმუნოებისა, სიუჟარულისა და მოთმინებისა პატივად მათა და სატანჯველად მაჭირვებელთა მათთა; და ლოცვამ სრულებისა მათისათვის სადიდებელად უფლისა.

2. ღლასარულისათვის, რაქამს Ⴢნტე-ქრისტე მოივლინოს მამხილებელად ჰურიათა, რომელთა არა პრწმენა ქრისტე.

3. შადლობამ ჩინებისა, რომელსა შინა არს მოწოდებამ მოთმინებისა; და ლოცვამ ქრისტეს მიმართ და ღმრთისა სიმტკიცისა მათისათვის.

4. ზედრებამ ლოცვითა მისთვის და საქმისა მისისათვის.

5. ჰომელსა შინა არს ლოცვამ მათთვის სიუჟარულად ღმრთისა.

6. შოწოდებამ საქმედ, და განშორებამ უქმთაგან და მიმომწულილ-ველთა.

7. ზოცვამ მშვდობისა ღმრთისა მიმართ.

¹ ეს თავი 4-ში 22-ე მუსლს მოსდევს (შდრ. CD).

² 4-ში ამ სათაურის ნაკლები ადგილი გადატანილია მომდევნო მე-4 თავში.

ტექსტში

6. შეესაუბრად მოსლვისათვის ქრისტსა, ვითარმედ ჯერ-არს განმზადებამ სარწმუნოებითა, სასოებითა, სიუჟარულითა, პატივითა, მშვდობითა, სულგრძელებითა, სწავლის მოუჟარებითა [5, 1].

7. ზოცვამ სიწმიდისათვის სული-სა და საშუმინველისა [5, 19]¹.

1. შადლობამ თესალონიკელთა სარწმუნოებისათვის და სიუჟარულისა და მოთმინებისა და პატივისა მათისათვის და ტანჯვისათვის მაჭირვებელთა მათთა; და ლოცვამ სრულებისა მათისათვის, დიდებულისათვის წინაშე დიდებასა უფლისასა [1, 3].

2. ღლასარულისათვის, რაქამს Ⴢნტე-ქრისტე მოივლინოს მამხილებელად ჰურიათა, რომელთა ქრისტე არა პრწმენა [2, 1].

3. შადლობამ ჩინებისა, რომელსა შინა არს მოწოდებამ მოთმინებისა; და ლოცვამ ქრისტეს მიმართ და ღმრთისა სიმტკიცისა მათისათვის² [2, 13].

4. ზედრებამ ლოცვის ყოფით მისთვის და საქმისა მისისათვის [3, 1].

ბ. ჰომელსა არს ლოცვამ მათთვის სიუჟარულად ღმრთისა [3, 3].

5. შოწოდებამ საქმესა და განშორებამ უქმთაგან და მიმომწულილ-ველთა [3, 6].

CD

მეისა ტ

6. შეესა შინა მოსლვისათვის უფლისა, ვინამცა ჯერ-არს განმზადებამ მოსწრაფებითა, სარწმუნოებითა, სასოებითა, სიუჟარულითა, პატივითა, მშვდობითა, სულგრძელებითა, სწავლითა.

7. ზოცვამ სიწმიდისათვის სული-სა და ჯორცთაჲსა და სამშვნეელისა.

სიუჟარულითა] სიუჟარ ტ პატივითა...
სწავლითა]—ტ

სამშვნეელისაჲ

სამშვნეელი ტ

ტ ა ვ ნ ი

ტ ე ს ა ლ ო ნ ი კ ე ლ თ ა
ყ ე პ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. შადლობამ თესალონიკელთა სარწმუნოებისა და სიუჟარულისათვის და მოთმინებისა პატივისა მათისათვის და ტანჯვისათვის მაჭირვებელთა მათთა; და ლოცვამ სრულებისა მათისათვის და დიდებისა ქრისტეს მიერისა.

2. ღლასარულისათვის და Ⴢნტი-ქრისტესა, მამხილებელად ურწმუნოთა ჰურიათა.

3. შადლობამ ჩინებისა მათისათვის, და გინა თუ სიტყვთ გინა წიგნითა სწავლულისა სარწმუნოებისა უბიწოდ დამარხვისა.

4. ზედრებამ, რაჲთა ულოცვიდენ მას.

5. ღრძანებამ, რაჲთა შურებოდინ, და რაჲთა იჯმნიდენ უქმთა და უწესოთა კაცთაგან მიმომწულილათა.

6. ზოცვამ მშვდობისათვის ღმრთისა მიერისა.

ყ] მეორისა ტ ებისტოლისანი ზტხ

სარწმუნოებისაჲ ტ
მოთმინებისაჲ ზ პატივი ტ

სრულებისა] სულგრძელებისა ტ
მათისათვის და ტანჯვისათვის... ქრისტეს მიერისა]—ტ

ქრისტესსა ტ
წმუნოთა] ურწმუნო ტ ჰურიათა]—ტ

და]—ტ
სწავლული ტ უბიწოდ] უბი ტ
დამარხვისა]—ტ

და უწესოთა... მიმომწულილათა]—ტ
მიმომწულილველთა ზხ
ლოცვამ... ღმრთისა მიერისა]—ტხ

AB

წინ

ტ ა ვ ე ბ ი * ო ბ რ ა ე ლ თ ა ¹ მ ი მ ა რ თ
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ²

ო ბ რ ა ე ლ თ ა ³ მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ⁴, საგონებელ არს, ვითარცა არა პავლე-
სი ⁵ ხატიოთა მით და ზემო არა წერილითა **, ვითარცა-იგი უოველთა სსუათა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ⁶, და რომელი-იგი ⁷ თქვს: ვითარ ჩუენ განვერნეთ, უკუეთუ ესო-
დენი უდებ-ვუოთ ცხოვრება? ⁸ რომელმან-იგი დასაბამი მოიღო სიტუად უფ-
ლისა მიერ მსმენელთა მათგან ჩუენდა მომართ, განმტკიცნა თანა-მოწამებითა
ღმრთისადათა, სასწაულებითა და ნიშებითა.

ხოლო ცვალებულებითა ⁹ მით ქამისა და ხატისა ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ¹⁰ განცხა-
დებულ არს ბრალი, რამეთუ ჰებრაელთა ¹¹ მ ი მ ა რ თ ვ მ ი თ ა და სიტუთა ჰებრაე-
ლებრითა მიიწერა და უკუანაძსკნელ თქვან გამოთარგმანებულ, რომელთამე —
ზუკაძს მიერ, ხოლო უმრავლესთა ¹² თქვან ღლემეს ¹³ მიერ. ამასცა ინებებს ¹⁴
ხატი იგი, ხოლო არა ზედა-დაწერა ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა მას მიზეზ არს შემდგომი ესე.

ჩამეთუ წარმართთა ¹⁵ მოციქული იყო პავლე ¹⁶ და არა ჰურიათა. ჩამეთუ
მარჯუენმ მისცა სეტრეს ზიარებისა, ვითარმედ პავლე ¹⁷ ღარნაბაძს თანა
წარმართთა მ ი მ ა რ თ და სეტრეთნი ¹⁸ წინადაცუეთილთა მ ი მ ა რ თ. ჩამეთუ ზოგად
ყო ქადაგება, და რომელნი-იგი სწავლულნი იყვნეს ჰურიათაგანნი, ეგონა,
ვითარმედ განდგომილებასა ასწავებს პავლე ¹⁹ ჭეშმარიტად ცნობადმდე მადლი-
სა შეთქუმულებასა ²⁰.

ო ბ რ ა ე ლ თ ა მოუძღუნებს ²¹ და მოსწერს ამას მათა, და ზედა-წარწერა მოცი-
ქულისად ²² არა ჯერ-არს. თა ეწამების შემდგომად, ვითარმედ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ²³
პავლესი ²⁴ არს, რომელსა-იგი მისწერს, ვითარმედ: «კრულთა მათ სწყალობ-
დით». თა რომელ-იგი თქვს: «უმეტეს ²⁵ ილოცევიდით, რაჟთა ადრე მოვიდე
თქუენდა».

ხოლო სსუანიცა მრავალნი გუაწყებენ ჩუენ, ვითარმედ მისი არს ე ბ ი ს ტ ო ლ ე
ს ა ²⁶ ესე, ვითარცა საკითხავი ესე მოვალს და გუაუწყებს ²⁷.

წ ი ნ: ¹ ე ბ რ ა ე ლ თ ა ლ. ² ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ლ. ³ ე ბ რ ა ე ლ თ ა ლ. ⁴ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ლ. ⁵ პ ა ვ ლ ე-
ს ი ლ. ⁶ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ლ. ⁷ რომელ-იგი ლ. ⁸ ცხოვრება ლ. ⁹ ცვალებათა ლ. ¹⁰ ე ბ ი ს-
ტ ო ლ ე ს ა ლ. ¹¹ ე ბ რ ა ე ლ თ ა ლ. ¹² უმრავლესთა ლ. ¹³ ღლემეს ლ. ¹⁴ ინებებს აჩუენებს ლ.
¹⁵ წარმართთა ლ. ¹⁶ პ ა ვ ლ ე ლ. ¹⁷ პ ა ვ ლ ე ლ. ¹⁸ სეტრეთნი სეტრე ლ. ¹⁹ პ ა ვ ლ ე ლ.
²⁰ შეთქუმულებადმდე ლ. ²¹ მოუძღუნებს ლ. ²² მოციქულად ლ. ²³ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ვითარმედ ლ.
²⁴ პ ა ვ ლ ე ს ი ლ. ²⁵ უმეტეს ლ. ²⁶ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ლ. ²⁷ გუაუწყებს გუასწავებს ლ.

* ის ადგილი, რომელიც «თავეს» უძღვის ოქ-ში, თითქოს აკლია CD-ს ნუსხებს. ნამდვილად
კი ეს ადგილი CD-ს ნუსხებსაც აქვთ, ოღონდ ის «უწყების» მეორე ნახევარს წარმოადგენს (იწყება:
«ხოლო ე ბ რ ა ე ლ თ ა მ ი მ ა რ თ ესე ე ბ ი ს ტ ო ლ ე, საგონებელ არს...»). ოქ-ს მსგავსი ვითარებაა სომხურ
ვერსიაშიც.

** მოსალოდნელი იყო: არა ზემო-წერილითა (შდრ. *μη προσηγορευση*).

CD

ტ ა ვ ნ ი ო ბ რ ა ე ლ თ ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ნ ი

ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა ნ ი ო ბ

[არა აქვს]

AB

წინ

1. იმართისმეტყუელებამ ქრისტესთვის დიდებითა მამისადთა ჯელმწიფებად უოველთა ზედა შემდგომად დაჰსნისა, რომელ არს ქუეყანასა ზედა აღმალღებთგან ზეცად დიდებისა.

2. სამეთუ არა მსახურებადი არს დიდებამ ქრისტესი, არამედ ღმრთეება და შემოქმედ. ღმრთეს არა აწინდელსა ამას სოფელსა, რომელსა შინა არიან მსახურებანი, არამედ მერმესა მას სოფელსა.

3. სამეთუ ჯორციელ იქმნა მოუუარებით და მოწყალებით და თვსობით ჩუენდა მომართ ცხოვრებისათვს კაცთადას სიკუდილისაგან მისა მიმართ თვსობისაგან.

4. სამეთუ სარწმუნო არს ქრისტე, ვითარცა შოსქსი ჰრწმენა; ხოლო უმეტეს არს ღმრთისაგან კაცთა მიმართ.

ბ. სამეთუ საშინელ არს პირველისა განვრდომილისათვს.

5. შოწოდებამ სწრაფით პირველ უწყებულისა მისთვს განსასუენებელისა.

6. საშინელებამ საშჯელისად სიტყუასა თანა უოველსა ზედა, და სიტკბობებამ მადლისად სამდღელომსა მისგან, რომელ-იგი ჩუენ თანა ვნებათა მსგავს იქმნა კაცობრივ.

7. ჰერისხვამ, ვიდრე მვედრებელ-და არიან შესლვად.

ბ. შოწოდებამ მისაცემელთათვს, ვითარმედ არა არს მეორე მთავრობამ.

ტექსტში

1. იმართისმეტყუელებამ ქრისტესი, დიდებითა მამისადთა და ჯელმწიფებისათვს უოველთადას შემდგომად დაჰსნისა ქუეყანასა ზედა, ვინაათგან აღმალღდა ზეცისა დიდებასა [1, 3].

2. სამეთუ არა მსახურთაგანი არს დიდებამ ქრისტესი, არამედ ღმრთეება და შემოქმედ. ღმრთესცა არა თუ აწინდელსა ამას სოფელსა, რომელსა შინა მსახურნი არიან, არამედ მერმესა მას [1, 6].

3. სამეთუ ჯორციელ იქმნა ქრისტე სიუუარულით და მოწყალებით და თვსობით ჩუენდა მომართ მაცხოვრად კაცთა სიკუდილისაგან და მისა მიმართ თვსობისა [2, 9].

4. სამეთუ ჰრწმენა ქრისტე, ვითარცა ჰრწმენა შოსქსი, ხოლო უმეტესობით, რამეთუ ღმერთი კაცთა მომართ [3, 1].

ბ. სამეთუ საშინელ არს პირველისა განვრდომილისათვს [3, 12].

5. შოწოდებამ სწრაფით პირველ უწყებულისა მისთვს განსასუენებელისა [4, 1].

6. პომელსა მოჰყავს საშჯელი სიტყუთა უოველთა ზედა და სიტკბობებამ მადლისად მდღელობისა მისგან, რომელ-იგი მსგავს ვნებათა ჩუენთა იქმნა კაცებითა [4, 11].

7. ჰერისხვამ, ვიდრე მოქენელა იყენეს შემოუენებად [5, 11].

ბ. შოწოდებამ მისაცემელისათვს, ვითარმედ არა არს მეორე მთავრობამ [6, 1].

¹ ქვესათაურიდან «განვრდომილისათვს» სიტყვის გარდა ლ-ში არაფერი იკითხება, რადგან ფურცელი წაჭრილია.

CD

1. იმართისმეტყუელებამ ქრისტესთვის დიდებითა მამისადთა და ჯელმწიფებად უოველთადა, და რამეთუ შემდგომად განწმედისა ქუეყანისადთა აღვიდა და დაჯდა ზეცათა შინა მარჯუენით მამისა.

2. ჴითარმედ არა მსახურებრივი არს დიდებამ ქრისტესი, არამედ ღმრთეებრი და შემოქმედებრი. ღმრთესცა არა საწუთროსა ამას, არამედ მერმესა მას საუკუნესა დაგვკვდრებს.

3. სამეთუ განჯორციელდა წყალობისა ჩუენისათვს, რაათა გვქსნენს სიკუდილისაგან მისითა მით დიდებულითა ვნებითა.

4. სამეთუ არა ჰრწმენა უფლისად, ვითარ-იგი არა ჰრწმენა შოსესი; და თუ რაბამ არს უზეშთაესობამ ღმრთისად კაცისასა.

ბ. ჴითარმედ ჯერ-არს შიში პირველთა მათ ურჩებისა და დაცემისაგან. შა რაათა არავის აქუნდეს ურწმუნობამ.

5. შცნებამ, რაათა ვისწრაფოთ შესლვად განსასუენებელსა მას წინადასწარ უწყებულსა.

6. საშინელებამ განკითხვისად სიტყუსა მიერ, და პატიოსნებამ სამდღელომსა წესისად, რამეთუ მათცა ზედა-აც უძლურებამ, ვინაათგან კაცნი არიან.

7. ჰერისხვამ, რამეთუ ახალთავე სწავლამ უქმს მათ.

ბ. პომელსა შინა იტყუს წარმატებისათვს, და ვითარმედ არღარა არს სხუად დასაბამი მეორე.—

აღვიდა] აღ- და დაჯდა... მამისა]—
მარჯნ-ი

საწუთროსა-ი საწუთ-
ამას, არამედ... დაგვკვდრებს]—

სიკუდილისაგან] სიკუდი-
მისითა მით... ვნებითა]—

და თუ რაბამ... კაცისასა]—

ვითარმედ] + არა-ი
დაცემისაგან] დაცემის- და რაათა...
ურწმუნობამ]—

ვისწრაფოთ] ვისწაოთ-
შესლვად-ი განსასუენებელ-ი მას
წინადასწარ უწყებულსა]—

უძლურებამ] უძ-ი ვინაათგან
კაცნი არიან]—

სწავლ-თამ-ი
მათ]—

არს სხუად დასაბამი მეორე]—

AB

წინ

გ. ნუგეშინის-ცემა ქებასა თანა¹.

8². ძამეთუ მტკიცე არს აღთქუ-
მა ღმრთისაჲ, და ესე ფიცით.

9. შელქიზედეკისთჳს, რომელი
ქრისტჳს სახჳ იუო სახელითა და ქა-
ლაქითა, ცხოვრებითა და მღდელო-
ბითა.

ბ. ძომლითა ჸბრაჰამისაჲ თანა-
ესწორა პატივითა.

10. ძამეთუ დაცხრომად არს ჸპ-
რონის მღდელობაჲ, რომელი ქუეყა-
ნასა ზედა იუო; ზოლო მტკიცე არს
ზეცისაჲ იგი ქრისტჳს მიერი სხჳსაგან
ნათესავისა არა ჯორციელად, არცა
შჯულითა ჯორციელითა.

11. ოჲმეტჳსობაჲ უკუანადჳნე-
ლისა შჯულისაჲ უფროჲს პირველისა
მის ლხინებისაგან და სიწმიდისა.

12. სისხლისათჳს ქრისტჳსისა,
რომლითა ახალი შჯული შემოჳდა.
ძამეთუ ესე არს ჳეშმარიტ განსაწმე-
დელ სამარადისო არა თუ სისხლითა
ცხოვართაჲთა, რომელნი მრავალ-
გზის შეიწირვოდეს

13. წამებაჲ მხოლოდსათჳს გან-
საწმედელისა, რომელსა მოჳყავს
ღმრთისა.

ბ. ძომლითა მოწოდებაჲ არს სარ-
წმუნოებითა მოსლვად.

14. შოწოდებაჲ სწრაფითი შიში-
თა მოახლებისათჳს საშჯელისა.

ტექსტში

გ. ნუგეშინის-ცემა ქებითურთ
[6, 9].

8. ძამეთუ მტკიცე არს აღთქმაჲ
ღმრთისაჲ, და ესე ფიცისა თანა [6, 13].

9. შელქიზედეკისთჳს, რომელი
ქრისტჳს სახჳ იუო სახელითა და ქა-
ლაქითა და ცხოვრებითა და მღდელო-
ბითა [7, 1].

ბ. რომლითა ჸბრაჰამისაჲ უფ-
როჲს პატივ-ეცა [7, 4].

10. ჴითარმედ დაცხრომად არს
ღპრონის მღდელობაჲ, რომელი იუო
ქუეყანასა ზედა; და მტკიცე არს ჳე-
ცისაჲ იგი ქრისტჳს მიერი სხჳსაგან
ნათესავისა არა ჯორციელად, არცა
შჯულითა ჯორციელი [7, 11].

11. ჴითარმედ უმჯობჳს არს ახა-
ლი შჯული პირველისა მის ლხინებითა
და სიწმიდითა [8, 7].

12. სისხლისათჳს ქრისტჳსისა,
რომლითა ახალი შჯული შემოჳდა.
ძამეთუ ესე არს ჳეშმარიტ განსაწმე-
დელ სამარადისო არა თუ სისხლითა
საცხოვართაჲთა, რომელნი მრავალ-
გზის შეიწირვოდეს [9, 11].

13. წამებაჲ მხოლოდსა მისთჳს
განწმედისა და მიახლებისა ღმრთისა
[10, 5].

ბ. ძომელთა მოწოდებაჲ არს სარ-
წმუნოებისა შესლვად [10, 19].

14. შოწოდებაჲ მწრაფულ შიშით
მოახლებისათჳს საშჯელისა [10, 23].

¹ შეცდომით 4-ში გ ქვეთავის აღსანიშნავად ი არის დაწერილი.

² მე-8 თავის აღმნიშვნელი (შ) გამორჩენილია 4-ში.

CD

გ. ჸა ნუგეშინის-ცემაჲ ქები-
თურთ.

8. ჴითარმედ მტკიცე არს აღთქუ-
მა ღმრთისაჲ, და ესე ფიცითა.

9. შელქისედეკისთჳს, ვითარმედ
სახე იუო ქრისტჳსი სახელისა მიერ და
ქალაქისა და ცხოვრებისა და მღდელო-
ბისა

ბ. ჸა ვითარმედ ჸბრაჰამისაჲ
უფროჲს იუო.

10. ჴითარმედ დაცხრეს ჸპრო-
ნის მღდელობაჲ, რომელი იუო ქუეყა-
ნისაჲ; ზოლო ეგოს ჳეცისაჲ, რომელი-
იგი არს ქრისტჳს მიერი, რომელი იუო
სხჳსა ნათესავისაჲ არა ჯორციელად
და არცა შჯულისა მისგან ჯორციე-
ლისა.

11. ოჲშეშთავესობაჲ მეორისა
შჯულისაჲ პირველისა მის ლხინებითა
და განწმედითა.

12. სისხლისათჳს ქრისტჳსისა,
რომლისა მიერ არს ახალი ესე აღ-
თქუმაჲ. ძამეთუ ესე სამარადისოდ
განწმედს ჳეშმარიტებით არა სისხ-
ლისაჲბრ საცხოვართაჲსა, მრავალ-
გზის შეიწირულისა.

13. წამებაჲ მხოლოდსა მის განწ-
მედისათჳს და მიმახლებელისა
ღმრთისა.

ბ. ძომელსა შინა ამცნებს შესლ-
ვად სარწმუნოებით.

14. სწავლაჲ მოსწრაფებისათჳს
მოლოდებად საშინელისა მისთჳს საშ-
ჯელისა.

სახელისა მიერ] სახე ღმრთისა ჴ სახ-
ლისა ჸ სახელისა მიერი 4 და (1)]—4

-იგი]—4
ნათესავისაჲ... ჯორციელისა]—1
და]—4-ს სჯულისა 4-ს

მეორისა]+მის 7-ს სჯულისაჲ 1-4-ს
ლხინებითა] მხილებითა 4 ლხინები 1
და განწმედითა]—1

ცხოვართაჲსა 4 სისხლისაჲბრ... შეწი-
რულისა]—1

მიმახლებე 1 ღმრთისა]—1

სასჯელისა 4-ს მისთჳს საშჯელი-
სა]—1

AB

წინ

15. ხეთილისათჳს დასაბამისა, რომელმან კეთილისა დასასრულსა მოიყვანის.

16. სარწმუნოებისათჳს და მამათა მადიდებელისა.

17. შოთმინებისათჳს, რომელნი ღრისტესა შეუდგან.

18. სიწმიდისათჳს, ვიდრე ჟამადმდე განგებისა, რაჲთა არა შეეცოდნეთ მეყსეულად, ვითარცა ოსავ, რომელმან არა პოვა ადგილი სინანულისაჲ.

19. ძამეთუ უსაშინელჲს არს, ვიდრე შოსჲსა ზე მერმჲ იგი, და უმრაველჲსი სიწმინდობაჲ ღირს აწ.

20. ძმათ მოყუარებისათჳს და სტუმართ მოყუარებისა; სიწმიდისათჳს¹ და ნუყიერებისა; და ბაძვისათჳს მამათაჲსა.

21. ღრა ჯორციელად შჯულისაჲბრ ცხორებად, არამედ სულიერად ღრისტჲს მიერ სათნოებით.

22. ზოცვაჲ ღმრთისა მიმართ სათნოებად მოსღვისათჳს და საღუაწოჲსა.

C ა ვ ე ბ ი E ი მ ო თ ე ს ა

მ ი მ ა რ თ

E ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. სიყუარულისათჳს, რომელი ღმრთისა მიუძღუს, რომელი არა მოქენე არს შჯულისა უნებლებასა.

ტექსტი

15. ხეთილისათჳს დასაბამისა, რამეთუ კეთილსა დასასრულსა მოიყვანებს [10, 32].

16. სარწმუნოებისათჳს, რომელმან აღიდნა [11, 1].

17. შოთმინებისათჳს, რომელნი ღრისტესა შეუდგან [12, 1].

18. სიწმიდისათჳს, ვიდრე ჟამადმდე განგებისა, ნუჲკუე ვცოდოთ, ვითარცა ოსავ [12, 12].

19. ძამეთუ უსაშინელჲს არს შოსჲს შჯულისა აწინდელი ესე შჯული და უმრაველჲსი წრაფაჲ ღირს აწ [12, 18].

20. ძმათ მოყუარებისათჳს და სტუმართ მოყუარებისა [13, 1].

ბ. სიწმიდისათჳს და ნუყიერებისა და ბაძვისათჳს მამათაჲსა [13, 4].

21. ღრა ჯორციელად შჯულისაჲბრ ცხორებად, არამედ სულიერად ღრისტჲს მიერ სათნოებით [13, 18].

22. ზოცვაჲ ღმრთისა მიმართ სათნოებად მოსღვისათჳს და საღუაწოჲსა [13, 20].

1. იმრთისა მიმართ სიყუარულისა მიძღუანებისათჳს, რომელი არა მოქენე არს შჯულისა უნებლებასა [1, 3].

¹ 4-ში ქვეთავადაა გამოყოფილი «სიწმიდისათჳს... მამათაჲსა».

CD

და]—7

15. ძაჲთა კეთილისა დაწეებისა და კეთილისა დასასრულისა ვჲოთ, და რამეთუ ადრე მოვიდეს მომავალი იგი.

16. სარწმუნოებისათჳს, რომლისა მიერ პირველნიცა იგი იდიდნეს.

17. შოთმინებისათჳს შედგომითა ღრისტესითა.

18. სიწმიდისათჳს და მოღუაწებისა, ვიდრე-ესე ჟამი გუაჲუს, ნუჲკუე ვერცადა ჩუენ ვბოოთ ადგილი სინანულისაჲ, ვითარცა-იგი ოსავ ვერ პოვა.

19. ოითარმედ უსაშინელჲს არს შოსჲს ზე ქმნულთა მათ საქმეთა საზარელებისა მერმე იგი ჩუენთჳს განმზადებული დიდებაჲ, და ფრიალ გჳჲმს მოსწრაფებაჲ.

20. ძმათ მოყუარებისათჳს და უცხოთ მოყუარებისა.

21. რაჲთა არა ჯორციელად ვცხოვნდებოდით შჯულისაჲბრ, არამედ სულიერად ღრისტჲს მიერითა სათნოებითა.

22. ზოცვაჲ ღმრთისა მიმართ წარმართებად სათნოებასა შინა და კეთილისა საქმეთა.

კეთილი დასასრული ზი-ღი

მიერ] გან C

სინანული ღ ვითარცა-იგი... პოვა]—ღ
ოსავმან ზი

ზე ღ ქმნილთა ზი საზარელობასა ზი
მერმე] ყოფადი C

ფრიალი C-ღი და ფრიალ... მოსწრაფებაჲ]—ღ

ვცხოვნდებოდით ღ-ღ
სჯულისაჲბრ ღ-ღი სულიერად] სულიერად ღ ღრისტჲს მიერითა სათნოებითა]—ღ

სათნოებათა ზი კეთილის საქმეთა C
კეთილთა საქმეთა ზი

C ა ვ ნ ი E ი მ ო თ ე ს
მ ი მ ა რ თ პ ი რ ვ ე ლ ი ს ა
ე ბ ი ს ტ ო ლ ი ს ა ნ ი

1. სიყუარულისათჳს ღმრთისა სწავლაჲ, რომლისადა არად საჲმარ არიან შჯულისა მიერნი იგი იძულებანი.

პირველისა] E ზ ებისტოლისანი ღ-ღ

რომლისად C-ღ არიან... იძულებანი]—ღ
სჯულისა C-ღი

AB

წინ

2. თავისა თვისისა გამორჩევისათვის მასარებელად მდევნელთაგან მადლითა ღმრთისადათა.

3. შცნებად სარწმუნოებისათვის და გონიერებისა მსახურებისა, რომელი უპატიჟო არს.

4. ზოცვისათვის ყოველთა კაცთა ყოველსა ადგილსა უშფოთველად, ღირსებით.

5. შოძლუართათვის, ვითარმედ მამანი ჯმანან და არა დედანი ყოფად ბუნებისა მისთვის, და ვნებისა საცთურისაგან, რომელი დაიქსნა ქრისტეს მიერ სარწმუნოებისა მათისა ცხოვრებისა.

6. სათნოებით ცხოვრებისათვის ეპისკოპოსისა.

ბ. ზიაკონთათვის მამათა და დედათა².

7. საღმრთოხსათვის ჯორცთა შესხმისა.

ბ. წვალებათათვის ყოფადთა საეშმაკოთა.

8. იუაწლისათვის ღმრთის მსახურებისა სასოებით.

9. შოლუაწებისათვის თავისა თვისისა და ეკლესიასა.

10. ჩამეთუ ჯერ-არს კაცად-კაცადისა შეწირვად.

11. ქურივთათვის ჰასაკისა და სახისა ნანარად განგებისა.

12. შოხუცებულთათვის პატივისა.

13. შდღელობისა კურთხევისათვის კრძალულებით.

¹ ეს სათაური 4-ში მე-11 მუხლის შემდეგაა.

² 4-ში ბ ქვეთავი მე-7 (ზ) თავია, ხოლო მე-7 თავი ამავე თავის ბ ქვეთავი, მე-7 თავის ბ ქვეთავი — მე-8 თავი, მე-8 თავი — მე-9 თავი და ა. შ. მაგრამ მე-16 თავის მაჩვენებელი შეცდომით ორჯერ არის დასახელებული 4-ში, ამიტომაც თავთა სათვალავების თანმიმდევრობა ამის შემდეგ სწორდება, ე. ი. 4 მიჰყვება 7-ს.

³ ეს სათაური 4-ში 5, 1-ის შემდეგ არის.

ტექსტში

2. თავისა თვისისა გამორჩევისათვის მასარებელად მდევნელთაგან მადლითა ღმრთისადათა [1, 12].

3. შცნებად სარწმუნოებისა და გონიერებისა მსახურებისათვის, რომელი არს უპატიჟო.

4. ზოცვისათვის ყოველთა კაცთა ყოველსა ადგილსა უშფოთველად, ღირსებით [2, 1].

5. შოძლუართათვის, ვითარმედ მამანი ჯმანან და არა დედანი ყოფად ბუნებისა მისთვის და ვნებისა საცთურისაგან, რომელსა დაჰქსნის შობად ქრისტესი და სარწმუნოებად მათი და ცხოვრებად¹ [2, 11].

6. სათნოებისათვის და ცხოვრებისა ეპისკოპოსისა [3, 1].

ბ. ზიაკონთათვის მამათა და დედათა [3, 7].

7. საღმრთოხსათვის ჯორცთა შესხმისა [3, 14].

ბ. კომელსა¹ შინა იტყვს დიაკონთათვის და მამათა და დედათა.

8. იუაწლისათვის ღმრთის მსახურებისა სასოებით [4, 7].

9. შოლუაწებად თავისა თვისისა და ეკლესიასა [4, 11].

10. ზითარმედ ჯერ-არს კაცად-კაცადისა შეწირვად³ [5, 1].

11. ქურივთათვის ჰასაკისა და სახისა და ნანარად განგებისა [5, 9].

12. ჰუცესთათვის პატივისა [5, 17].

13. შდღელობისა კურთხევისათვის კრძალულებით [5, 21].

CD

2. თავისა მისთვის ჩინებისა და მდევარისა მასარებელ ყოფად მადლითა ღმრთისადათა.

3. შცნებად სარწმუნოებისათვის და კეთილითა გონებითა მსახურებისა, რომლისა თვნიერ შეუძლებელ არს ცხოვრებად.

4. ზოცვისათვის ყოველთათვის ყოველსა ადგილსა უმანკოდ, უშფოთველად, და პატიოსნებისათვის დედათადასა.

5. შოძლუართათვის, ვითარმედ მამათა ჯერ-არს, რადთა მოძღურიდენ და არა დედათა, და ცთომისა მისთვის, რომელი იქმნა დედაკაცისაგან, რომელი დაჰქსნა შობამან ქრისტესმან სარწმუნოებითურთ მათით და სათნოდ ცხოვრებით.

6. სათნოებისათვის ეპისკოპოსისა.

ბ. კომელსა¹ შინა იტყვს დიაკონთათვის და მამათა და დედათა.

7. საღმრთოხსა განკაცებისათვის.

ბ. კომელსა შინა იტყვს საეშმაკოთა მათ ყოფადთა წვალებათათვის.

8. იუაწლთათვის ღმრთის მსახურებისათა სასოებით.

9. შოლუაწებისათვის თავისა თვისისა და კრებულისა.

10. ზითარ ჯერ-არს თვითოეულისა სწავლად.

11. ქურივთათვის და ჰასაკისა და სათნოებისა.

12. ჰუცესთა პატივისათვის.

13. ხრძალულებისათვის ჯელთ-დასხმისა.

მდევრისა 4 ყოფად] ყო 1 მადლითა ღმრთისადათა]—1

მსახურებისა] მსახუ 1 რომლისა ...ცხოვრებად]—1

უშფოთველად] უშფოთ 1 და პატიოსნებისათვის დედათადასა]—1

მოძღურებათათვის 7

დედაკაცისაგან] დედა 1 რომელი დაჰქსნა ... ცხოვრებით]—1
სათნოდ 4

ეპისკოპოსისა 4

წვალებათათვის] წვალება 1

თითოეულისა 14

¹ 7-ს აკლია აქედან «თავნი» და ეპისტოლის ტექსტიც 1, 1—1, 12.

33. ბავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები

AB

წინ

14. სამეთუ არარაჲ საქმე და-
ავიწოდების.

15. შონათათჳს მორჩილებისა.

16. ყეძინებისა მოუუარეთათჳს და
ცრუ მოძღუართა.

17. შცნებაჲ საშინელი წმიდისათჳს
მორჩილებისა ვიდრე აღსასრულადმდე.

18. შდიდართათჳს ძლუანისა ჭეშ-
მარიტისა მიმართ ცხოვრებისა.

ჩ ა ვ ე ბ ი ² ე ი მ ო თ ე ს ა
მ ი მ ა რ თ ყ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. ქებაჲ ეიმოთეს სარწმუნოები-
სათჳს, და მოწოდებაჲ მოთმინებასა,
შემსგავსებულად მაღლისა, ვითარცა-
იგი თავადმან თქჳს, მოთმინებად ვნე-
ბასა შინა.

2. შემსგავსებულად მიცემისა მის
საღმრთოთა ბრძანებათა.

3. ზრუნვისათჳს აწინდელისა
სოფლისა ცხოვრებისა უღმობელთათჳს
საზრდელთა.

4. ქრისტეს მიმართ სარწმუნოე-
ბისათჳს და მოთმინებისა სასოებისა
პატივითა სიმართლისაჲთა.

5. შართლისათჳს მოძღურებისა
და ცხოვრებისათჳს წმიდისა და
მშჳდობითისა, წინააღმდგომთათჳს.

6. წინააღმდგომი უკეთურე-
ბისათჳს კაცთაჲსა, რომელი განმრავ-
ლებულ არს საცთური მხილებული.

7. შოწოდებაჲ თავისა თჳსისაჲ
ბაძვასა, წინააღმდგომი მგმობართა,
მორჩილებითა ღმრთისაჲთა.

¹ ეს სათაური ლ-ში «ასწავებდ» სიტყვის წინაა.

² «თავების» ტექსტი აკლია ლ-ს.

ტექსტში

14. სამეთუ არაჲ საქმენი დაფარ-
ვად არიან [5, 23].

15. შონათა მორჩილებისათჳს
[6, 1].

16. ყეძინების მოუუარეთათჳს და
ცრუ მოძღუართა ¹ [6, 3].

17. შცნებაჲ საშინელი წმიდისათჳს
მორჩილებისა [6, 11].

18. შდიდართათჳს წინამძღურე-
ბისა ჭეშმარიტებისა მიმართ ცხოვრე-
ბისა [6, 17].

1. ქებაჲ ეიმოთეს სარწმუნოები-
საჲ და მოწოდებაჲ მოთმინებასა ზედა,
ვითარცა-იგი შეჰგავს მაღლსა, რო-
მელსა-იგი თჳთ იტყჳს, დათმენასა
ვნებათა შინა [1, 3].

2. სამეთუ ჯერ-არს მიცემაჲ
საღმრთოთა ბრძანებათა [1, 15].

3. Ⴀზრუნველობისათჳს ამის სო-
ფლისა ცხოვრებისა უღმობელთა ზე-
და საზრდელთა [2, 4].

4. ქრისტეს მიმართ სარწმუნოე-
ბისათჳს და მოთმინებისა სასოებისა
პატივითა სიმართლისაჲთა [2, 8].

5. შართლისათჳს მოძღურებისა
და ცხოვრებისა წმიდისა და მშჳდობი-
თისა და წინააღმდგომთათჳს [2, 14].

6. წინააღმდგომი თხრობაჲ უკეთურე-
ბისათჳს კაცთაჲსა, რომელნი აღემა-
ტებიან მაცთურნი, რომელთა ემხილე-
ბის [3, 1].

7. შოწოდებაჲ თავისა თჳსისაჲ მო-
ბაძვებასა წინააღმდგომად უკეთურთა
მორჩილებითა ღმრთისაჲთა [3, 10].

CD

14. შითარმედ არარაჲ საქმეთაგა-
ნი დაიფარვის.

15. შორჩილებისათჳს მონათასა.

16. ყესაძინელის მღევართა და
ცრუ მოძღუართათჳს.

17. შცნებაჲ საშინელი წმიდი-
სათჳს და უბიწოჲსა მორჩილებისა
ვიდრე აღსასრულადმდე.

18. შდიდართა წინამძღურებაჲ
ჭეშმარიტისა მის ცხოვრებისა მიმართ.

ჩ ა ვ ნ ი ¹ ე ი მ ო თ ე ს
მ ი მ ა რ თ მ ე ო რ ი ს ა
წ ი გ ნ ი ს ა ნ ი

1. ქებაჲ ეიმოთეს სარწმუნოები-
საჲ, და რაჲთა მოთმინე იჲოს, ვითარ-
ცა შუენის მაღლსა მას, რომელსა შინა
იტყჳს თჳსსაჲთა მოთმინებასა.

2. ჯეროვნისა სწავლისათჳს
საღმრთოთა მოძღურებათაჲსა.

3. ზრუნვისათჳს საღმრთოჲსა მო-
ქალაქობისა, რომელი იქმნების უზ-
რუნველობითა სოფლისა საქმართა და
ზრუნვათაჲთა.

4. ქრისტეს მიმართ სარწმუნოები-
სათჳს და მოთმინებისა სასოებითა
ცხოვრებისაჲთა.

5. შართლისა მოძღურებისათჳს
და უბიწოჲსა ცხოვრებისა სიმშჳდით;
და წინააღმდგომთა მათ სწავლად
და კრძალვად.

6. წინააღმდგომი უკეთურებაჲ სიბო-
როტისათჳს კაცთაჲსა, რომელნი იყე-
ნენ უკუანაჲსკნელთა ქამთა.

7. შცნებაჲ, რაჲთა ემსგავსოს მას
მოთმინებითა სასისაგან წინააღმდგომად
შემთხუელთა მათ მისდა ჭირთაჲთა,
ძალითა ღმრთისაჲთა.

¹ «თავების» ტექსტი აკლია 7-ს.

მღევართათჳს და ცრუ მოძღუართა ჲ
ცრუ მოძღუართა Ⴀ
მორჩილებისა] მორჩილე Ⴀ ვიდრე
აღსასრულადმდე]—Ⴀ აღსასრულადმდე
Ⴀჲ

წინამძღურობაჲ ჲ
მიმართ] მი Ⴀ

მეორისა] ყ ზ წიგნისანი] წიგნისაჲ Ⴀ
ეპისტოლისაჲ ჲ

სარწმუნოებისაჲ] მოთმინებისაჲ ჲ

ჭუენის Ⴀ
მოთმინებასა] მოთ Ⴀ

სოფლისა]—Ⴀ ზრუნვათაჲთა] ზრუნ Ⴀ

ცხოვრებისაჲთა] ცხო Ⴀ

სწავლად] სწავ Ⴀ და კრძალვად]—Ⴀ

იყვნენ Ⴀჲ უკუანაჲსკნელ Ⴀ
ქამთა]—Ⴀ

მათ] და ჲ ძალითა] ძა Ⴀ
ღმრთისაჲთა]—Ⴀ

AB

წინ

8. უხლად ჭელის შემყოფელთათჳს საქმესა, რომელი უწდების ღიმოთეს.

9. შავისა თჳსისა მერმისა მიქცევისათჳს დიდებასა საუკუნესა.

შ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ნ ი
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. შოდღუართათჳს მარჯუე ყოფად მსახურებასა და მამხილებელად ურჩთა.

2. ღოლო ჭორციელთათჳს განწმედად, რომელი მეოხ არიან; და სულიერებისათჳს სათნოებისა.

3. სწავლისათჳს, რომელი ჯერ-არს სწავლად ჰასაკისაებრ კაცად-კადისა.

4. შონათათჳს, რადთა იგინიცა მადლითა ჭრისტშითა ღირსად ჰმონებდენ.

5. შთავართათჳს დამორჩილებისა, შეგვანებულად ჭრისტშს სახიერებისა.

6. სწავლად, რადთა გარე-მიქცეს მწვალელებელთა ძიებასა.

შ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ნ ი
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. ჭებაჲ ღილემონისი და მადლო-ბაჲ მისთჳს.

ტექსტი

8. შათთჳს, რომელი-იგი მეტნობით ჭელსა შეჰყოფედ, რომელი მჭდომ იუენეს ღიმოთშსა [4, 1].

9. შავისა თჳსისა მერმისა მიქცევისათჳს დიდებასა საუკუნესა [4, 6].

1. შოდღუართათჳს მარჯუედ მსახურებისა და მამხილებელად ურჩთა [1, 4].

2. შათთჳს, რომელი ჭორციელი-სათჳს განწმედისა ციქუან და სულიერებისა სათნოებისათჳს [1, 10].

3. სწავლისათჳს, რომელი ჯერ-არს სწავლად ჰასაკისაებრ კაცად-კადისა [2, 2].

4. შონათათჳს, რადთა იგინიცა მადლითა ჭრისტშითა ღირსად ჰმონებდენ [2, 9].

5. შთავართა ქუეშე დამორჩილებისათჳს, ვითარ-იგი შეჰგავს ჭრისტშს სახიერებასა [3, 1].

6. სწავლად, რადთა გარე-მიქცეთ მწვალელებელთა ძიებასა [3, 9].

1. ჭებაჲ ღილემონისი და მადლო-ბაჲ მისთჳს [1, 4].

¹ 4-ს აკლია «თავების» ტექსტი.

CD

8. ჴანმრუენელთა მათთჳს მოძღურებისათა, რომელთა წინა-განაწო-ბს ღიმოთეს.

9. შჳსისა მისთჳს ჭორცთაგან განსლვისა და საუკუნოხსა დიდებისა.

-განაწო-ბს ტიმოთეს]—

შ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ნ ი
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

ეპისტოლისანი ჴი

მოდღუართათჳს] მოძღურებისათჳს ჴი

1. შოდღუართათჳს, თუ ვითართაჲ ჯერ-არს, რადთა იუენეს თჳსსა მას მოძღურებასა შინა და მამხილებელ წინააღმდგომთა.

2. შხილებად მათი, რომელი ჭორციელთა განწმედათა ჭადაგებენ; და სულიერისა სათნოებისათჳს.

3. შცნებაჲ, რომლისაჲ ჯერ-არს მცნებად ყოველსავე ჰასაკსა და წესსა.

4. შონათა მორჩილებისათჳს და ერთგულებისა; და გამორჩილებისათჳს მადლისა მის ღმრთისა და მეორედ მოსლვისა უფლისა.

5. შორჩილებისათჳს მთავართაჲსა, ვითარ-იგი შუენის სახიერებასა მას ჭრისტშსა.

6. მცნებაჲ გარე-მიქცეჲდ ჭდომილთა მათ ურგებთა ძიებათაგან და ერესიოტისა კაცისა განშორებად.

ერთგულობისა ჴი

შ ა ვ ნ ი ე პ ი ს ტ ო ლ ე თ ა ნ ი
მ ი მ ა რ თ ე ბ ი ს ტ ო ლ ე ს ა

1. ჭებაჲ ღილემონისი და მადლო-ბაჲ მისთჳს.

მისთჳს] მისი

¹ 74-ს აკლია «თავების» ტექსტი.

AB

წინ

2. შა შევედრება ანესიმესს, მეოტისა მონისა, რომელი ცხოვნდა სარწმუნოებით.

ტექსტი

2. ყვედრება ანესიმესს, მეოტისა მონისა, და ვედრება მისთვის, რომელი ცხოვნდა სარწმუნოებით [1, 8].

CD

2. ღუაიშნი მისა მიმართვე ანესიმესთვის, მონა-ყოფილისა მისისა, რომელი ლტოლვილი იყო მისგან, რადათა შეიწყნაროს არღარა ვითარცა მონა, არამედ ვითარცა ძმა საყუარელი უფროდსა, ვინაჲთგან სარწმუნოებითა განათლებულ არს¹.

სუაიშნი ზხ მისსა ღუ ანესიმესთვის ზხ

¹ ზხ-ში მიმატებულია: მიითუაღე უკუე, პატიოსანო მამაო, სიგლასაკისა ჩუენისა მორჩალებად და შენდობა-ყავ სიუცებისა ჩუენისათვის, რამეთუ ჩუენ, ვითარცა გებრძანა, ეგრეთ განგვწყნებია აღწერად ესე თავთა, რადათა ერთობით ვადიდებდეთ მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა აწ და მარადის და უკუენითი უკუნისამდე. ამინ.

AB-ს ვ ა რ ი ა ნ ტ ე ბ ი

სრომაელთა მიმართ

წინ: ქრისტესა 4. 1. წინაჲსწარ იგავით 4, ბუნებითა 4. 2. ზგლსა 4. 3. უმეტესობისათვის 4. 6. რომელ 4. დაცემასა და ცემულსა 4. 9. დაჲგისათვის ცოდვისა 4. 10. კაცობრივისა 4. 11. ბუნებისა 4. 12. ბუნებისა 4. 13. ბუნებისა 4. 14. ბუნებისა 4. 15. არა 4. 16. შეუტყუენეს 4, მორწმუნეს 4. 17. ქრისტეს 4. 18. ქრისტეს 4. 19. ქრისტეს 4. 20. ქრისტეს 4. 21. ქრისტეს 4. 22. ქრისტეს 4. 23. ქრისტეს 4. 24. ქრისტეს 4. 25. ქრისტეს 4. 26. ქრისტეს 4. 27. ქრისტეს 4. 28. ქრისტეს 4. 29. ქრისტეს 4. 30. ქრისტეს 4. 31. ქრისტეს 4. 32. ქრისტეს 4. 33. ქრისტეს 4. 34. ქრისტეს 4. 35. ქრისტეს 4. 36. ქრისტეს 4. 37. ქრისტეს 4. 38. ქრისტეს 4. 39. ქრისტეს 4. 40. ქრისტეს 4. 41. ქრისტეს 4. 42. ქრისტეს 4. 43. ქრისტეს 4. 44. ქრისტეს 4. 45. ქრისტეს 4. 46. ქრისტეს 4. 47. ქრისტეს 4. 48. ქრისტეს 4. 49. ქრისტეს 4. 50. ქრისტეს 4. 51. ქრისტეს 4. 52. ქრისტეს 4. 53. ქრისტეს 4. 54. ქრისტეს 4. 55. ქრისტეს 4. 56. ქრისტეს 4. 57. ქრისტეს 4. 58. ქრისტეს 4. 59. ქრისტეს 4. 60. ქრისტეს 4. 61. ქრისტეს 4. 62. ქრისტეს 4. 63. ქრისტეს 4. 64. ქრისტეს 4. 65. ქრისტეს 4. 66. ქრისტეს 4. 67. ქრისტეს 4. 68. ქრისტეს 4. 69. ქრისტეს 4. 70. ქრისტეს 4. 71. ქრისტეს 4. 72. ქრისტეს 4. 73. ქრისტეს 4. 74. ქრისტეს 4. 75. ქრისტეს 4. 76. ქრისტეს 4. 77. ქრისტეს 4. 78. ქრისტეს 4. 79. ქრისტეს 4. 80. ქრისტეს 4. 81. ქრისტეს 4. 82. ქრისტეს 4. 83. ქრისტეს 4. 84. ქრისტეს 4. 85. ქრისტეს 4. 86. ქრისტეს 4. 87. ქრისტეს 4. 88. ქრისტეს 4. 89. ქრისტეს 4. 90. ქრისტეს 4. 91. ქრისტეს 4. 92. ქრისტეს 4. 93. ქრისტეს 4. 94. ქრისტეს 4. 95. ქრისტეს 4. 96. ქრისტეს 4. 97. ქრისტეს 4. 98. ქრისტეს 4. 99. ქრისტეს 4. 100. ქრისტეს 4.

I ხორინთელთა მიმართ

წინ: პირველსა 4, ეპისტოლესა 4, უმრავლესათვის 4, თითო-ფერთა 4, თანა 4. 1. თანა 4. 2. თანა 4. 3. თანა 4. 4. თანა 4. 5. თანა 4. 6. თანა 4. 7. თანა 4. 8. თანა 4. 9. თანა 4. 10. თანა 4. 11. თანა 4. 12. თანა 4. 13. თანა 4. 14. თანა 4. 15. თანა 4. 16. თანა 4. 17. თანა 4. 18. თანა 4. 19. თანა 4. 20. თანა 4. 21. თანა 4. 22. თანა 4. 23. თანა 4. 24. თანა 4. 25. თანა 4. 26. თანა 4. 27. თანა 4. 28. თანა 4. 29. თანა 4. 30. თანა 4. 31. თანა 4. 32. თანა 4. 33. თანა 4. 34. თანა 4. 35. თანა 4. 36. თანა 4. 37. თანა 4. 38. თანა 4. 39. თანა 4. 40. თანა 4. 41. თანა 4. 42. თანა 4. 43. თანა 4. 44. თანა 4. 45. თანა 4. 46. თანა 4. 47. თანა 4. 48. თანა 4. 49. თანა 4. 50. თანა 4. 51. თანა 4. 52. თანა 4. 53. თანა 4. 54. თანა 4. 55. თანა 4. 56. თანა 4. 57. თანა 4. 58. თანა 4. 59. თანა 4. 60. თანა 4. 61. თანა 4. 62. თანა 4. 63. თანა 4. 64. თანა 4. 65. თანა 4. 66. თანა 4. 67. თანა 4. 68. თანა 4. 69. თანა 4. 70. თანა 4. 71. თანა 4. 72. თანა 4. 73. თანა 4. 74. თანა 4. 75. თანა 4. 76. თანა 4. 77. თანა 4. 78. თანა 4. 79. თანა 4. 80. თანა 4. 81. თანა 4. 82. თანა 4. 83. თანა 4. 84. თანა 4. 85. თანა 4. 86. თანა 4. 87. თანა 4. 88. თანა 4. 89. თანა 4. 90. თანა 4. 91. თანა 4. 92. თანა 4. 93. თანა 4. 94. თანა 4. 95. თანა 4. 96. თანა 4. 97. თანა 4. 98. თანა 4. 99. თანა 4. 100. თანა 4.

II ხორინთელთა მიმართ

წინ: მეორისა ეპისტოლისა 4, არს 4, ეპისტოლესა 4, და კეთილისა 4, გონებისა 4, ღუაწიერებისა 4, უყუარულებისა 4, სათნოებისა 4. 2. შეუდო 4. 3. სარგებლისათვის 4, მომართვისა 4, მოწამობისა 4. 4. წესიერებისა 4. 5. ქრისტეს 4. 6. ქრისტეს 4. 7. ქრისტეს 4. 8. ქრისტეს 4. 9. ქრისტეს 4. 10. ქრისტეს 4. 11. ქრისტეს 4. 12. ქრისტეს 4. 13. ქრისტეს 4. 14. ქრისტეს 4. 15. ქრისტეს 4. 16. ქრისტეს 4. 17. ქრისტეს 4. 18. ქრისტეს 4. 19. ქრისტეს 4. 20. ქრისტეს 4. 21. ქრისტეს 4. 22. ქრისტეს 4. 23. ქრისტეს 4. 24. ქრისტეს 4. 25. ქრისტეს 4. 26. ქრისტეს 4. 27. ქრისტეს 4. 28. ქრისტეს 4. 29. ქრისტეს 4. 30. ქრისტეს 4. 31. ქრისტეს 4. 32. ქრისტეს 4. 33. ქრისტეს 4. 34. ქრისტეს 4. 35. ქრისტეს 4. 36. ქრისტეს 4. 37. ქრისტეს 4. 38. ქრისტეს 4. 39. ქრისტეს 4. 40. ქრისტეს 4. 41. ქრისტეს 4. 42. ქრისტეს 4. 43. ქრისტეს 4. 44. ქრისტეს 4. 45. ქრისტეს 4. 46. ქრისტეს 4. 47. ქრისტეს 4. 48. ქრისტეს 4. 49. ქრისტეს 4. 50. ქრისტეს 4. 51. ქრისტეს 4. 52. ქრისტეს 4. 53. ქრისტეს 4. 54. ქრისტეს 4. 55. ქრისტეს 4. 56. ქრისტეს 4. 57. ქრისტეს 4. 58. ქრისტეს 4. 59. ქრისტეს 4. 60. ქრისტეს 4. 61. ქრისტეს 4. 62. ქრისტეს 4. 63. ქრისტეს 4. 64. ქრისტეს 4. 65. ქრისტეს 4. 66. ქრისტეს 4. 67. ქრისტეს 4. 68. ქრისტეს 4. 69. ქრისტეს 4. 70. ქრისტეს 4. 71. ქრისტეს 4. 72. ქრისტეს 4. 73. ქრისტეს 4. 74. ქრისტეს 4. 75. ქრისტეს 4. 76. ქრისტეს 4. 77. ქრისტეს 4. 78. ქრისტეს 4. 79. ქრისტეს 4. 80. ქრისტეს 4. 81. ქრისტეს 4. 82. ქრისტეს 4. 83. ქრისტეს 4. 84. ქრისტეს 4. 85. ქრისტეს 4. 86. ქრისტეს 4. 87. ქრისტეს 4. 88. ქრისტეს 4. 89. ქრისტეს 4. 90. ქრისტეს 4. 91. ქრისტეს 4. 92. ქრისტეს 4. 93. ქრისტეს 4. 94. ქრისტეს 4. 95. ქრისტეს 4. 96. ქრისტეს 4. 97. ქრისტეს 4. 98. ქრისტეს 4. 99. ქრისტეს 4. 100. ქრისტეს 4.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. ღმრთისა მიერ შეწევისა, ვიდრეა არა სასოვებისათჳს 4, მაერ] მიმართ 7. 2. მათდა] მათა 7, გინა] + თუ 4, სარგებლისათჳს 7. 3. რომლისათჳს 4, თქუას 4; 4. სუ-
ლიერისათჳს მსახურებისა 4, სულისა 7, უსადმრთოებისა 4, უსადმრთოებისა 7, ვიდრე] + და 4,
-მიერისა] + მუჭლი 4. 5. ცხორებისა 4. 6. განმარცხებისა 4. 7. მათ შოუარებისათჳს 4,
ქრისტეს 4. 8. სიუარული 7. 9. მიცემისათჳს 7, პატივისათჳს 7. 10. ტიტეს 4, მათა] — 4.
11. შრომათა 47, 12. განკითხვა] კითხვა 4. 13. შრომისათჳს 7, სარგებლად მისსა 7, საზრ-
დელისა 7.

წალატელთა მიმართ

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. იგავთა 7. 3. პეტრეს 747, სიტყვს-გება 7. 4. სარწმუნოებისაგან 4.
5. სარწმუნოებითა] — 747, საქმეთაგან] — 4. 6. დაქსნა 7. 7. არს] — 4, განმზადებს 47.
8. რამეთუ] რომელნი 7, ქუეშე 7, შჯულისაგანნი] + იგი 4. 10. წინადაცუეთასა 4, ქრისტესისა 4.
11. ჭელით წერილი სულისა წმიდისაგან არს განთავისუფლებისა ჩუენისათჳს 4, სულერებისგან]
სულიერისგან 7. 12. განშორება 7, განყენება მათგან, რომელნი მიიზიდვენ წინადაცუეთილებასა
და მოწოდება ახალთა ცხორებასა, რომელ არს სულისა წმიდისაგან 4.

წესელთა მიმართ

წ ი ნ: (სათ.) ეპისტოლესა 4. 1. ქრისტეს მიმართ 4. 2. ქრისტეს მიმართ 4. 3. მადლო-
ბით 4. 4. ეშმაკისა 4. 5. ღმრთისა 4. 7. მყოფენ 4, სახე] სახდ 4. 8. ცხორებისათჳს 4.
9. რომელთა] + ზედა 4, ქრისტეს მიერი 4. 10. შეჭურვილთათჳს 4, ქრისტეს 4, 77] 77 4.
ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. ქრისტეს 4, სრულებისა] სიმართლისა 7. 2. მეცნიერებისათჳს ქრისტეს მი-
მართ 4, ქრისტესისა 7, და] — 4. 3. წარმართა 7, ქრისტეს 74, მადლისათჳს 4, მადლობითა 7,
მადლით 7. 4. მოცემულისათჳს] მოცემულისა მის 7, — 47. 5. ეკლესიისათჳს 4. 6. დაღათუ
განყოფილ არს მადლი სარგებლად ზოგადად ყოველთა 4. 7. ღმრთისა 77. 8. ცხოვრები-
ისათჳს 77, საქმეთა] + თჳს 77, არამედ სულითა წმიდითა] — 4. 9. ქუეშე 7, მსთავრობენ 7.

ფილიპელთა მიმართ

წ ი ნ: (სათ.) ეპისტოლესა 4. 2. თჳსისა 7, მყოფებისა 7. 3. ცხორებისა 7. 4. ტიმო-
თესთჳს 4, ეპაფროდიტესთჳს 4. 5. სიკუდილისა ქრისტესისა 4. 6. ზოგანი 4. 7. სამსახურ-
ებისა 4.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. მადლობა ფილიპელთათჳს (თჳს — 7) სათნოდ სლვისათჳს და ლოცვა სრუ-
ლებისა მათისა 77. 2. გულმოდგინებისა 7, მისისათჳს] მათისათჳს 77. 3. ცხორებისა 7.
4. ტიმოთესათჳს 47, ეპაფროდიტეს 4, მოაელისა 47. 5. სულიერებისათჳს ცხორებისა 4, სიკუდი-
ლისა 7, ქრისტესისა 4, ქრისტესა 7.

ხოლასელთა მიმართ

წ ი ნ: (სათ.) ეპისტოლესა 4. 1. შესასლელეულთა 74, სასოვებით 4. 2. ძალისაგან] +
ოდეს 4, თჳს] — 4, განწმედისა 4. 3. ქრისტეს 4. 4. წარმართთა შემოსლვისათჳს 4, ქრისტე-
სითა 4, სარწმუნოებისაგან 4. 5. შრომისათჳს მისისა 4, რომელთა 4. 6. არა-მიყვანებად 4,

კაცობრივისა სიბრძნის მოუარებისა 7, ქრისტეს 4. 7. რამეთუ] — 4, მიმართ] + მიმართ, მა-
მართ 4, ქრისტეს 4. 8. სულიერთა] ულიერთა 4, ქრისტესითა 4. 9. განწმედითა 4. 10. გან-
გებულობით] განგებით 4, მუჭლი 77] — 4.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. სასოვებით] სათნოვებითა 4. 2. მოთმინებით მადლობითურთ 4, სიწმიდისა 47.
3. ქრისტეს 4, მეორედ] კუალად 4, ერთობისა] რომელ არს მიასლებითა 4. 4. ქრისტესითა 4,
უცნებელებისათჳს] ვნებითა 4. 5. შრომათა მისათჳს 4, შრომათათჳს 7, ღმრთისათჳს 7,
შესცთენ] შეუცთებოდის 4, რომელსა-იგი 4, ქრისტეს 74. 7. მიასლებასა... ქრისტესა] მიას-
ნ. 8. ძალითა ქრისტე-
ლებად და შჯულითა დაწერილ არს სულიერად ქრისტეს თანა ცხორება 4. 8. ძალითა ქრისტე-
სითა 4, სარწმუნოებისაგან 4. 9. შრომისათჳს მისისა 4, რომელთა 4. 6. არა-მიყვანებად 4,
მოუარებისათჳს, სწავლის მოუარებისა, გალობითა, ქებითა ღმრთისა მიმართ მყოფებისა მადლო-
ბათა 4, ქებულისა 7, მადლობისა 7. 10. ერთობისა 7, ერთგულებით 4. 11. რომლითა] — 4, ღუ-
ნებით 4.

I ტესალონიკელთა მიმართ

წ ი ნ: ა] პირველსა 4. 2. იქმნეს 4. 3. სიმტკიცისა] + თჳს 4, ქრისტესა 4. 4. ცნობა-
სა 4, თჳსისა] — 4. 5. ქრისტესითა 4. 6. ქრისტესისა 4, სასოება] — 7. 7. ლოცვა] +
სრული 4.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. ზედა] — 7. 2. სიუარულისათჳს და სურვილისა 4, სიუარულისათჳს 7.
3. ქრისტესა 7747, აღორძინებისა მისისათჳს 7, სიმტკიცისათჳს თესალონიკელთასა მოსლვადმდე
ქრისტესა 4, სიმტკიცა 7, ქრისტესა 77. 4. სწავლა 7, სიუარულისა] სიმართლისა 4, მათ
მოუარებისათჳს 7, თჳსითა 47, მოქმედებისათჳს 7. 5. ქრისტესითა 4. 6. ქრისტესისა 7, ქრის-
ტესისა 4, განმზადება] + სწრაფით 4. 7. საშუამინველისა] + და ჯორცთა 4.

II ტესალონიკელთა მიმართ

წ ი ნ: (სათ.) ე] პირველსა 4, ეპისტოლესა 4. 1. თესალონიკელთა 4, სარწმუნოებისა] + თჳს
4, მაჭირებელთა 4, მათთა] — 4, მათისათჳს] დიდებულისა 4. 2. ანტი-ქრისტე 4. 3. ჩინება 7,
ჩინებისა 4, ქრისტეს 4. 5. განშორება 4, მიმომწყულებულთა] + გან 4. 6. ლოცვა] + სრულე-
ბისა 4.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. თესალონიკელთათჳს სარწმუნოებისა 7, და (1) — 7, (3) — 47, პატივისა მათი-
სათჳს] პატივად მათა 7, ტანჯვისათჳს] სატანჯველად 7, მათთა 7, დიდებულისა და წინაშე 7, დიდ-
ბად უფლისა 7. 2. ანტი-ქრისტე 4. 3. მადლობა ჩინებისათჳს 4, რომელსა შინა... მათი-
სათჳს] — 4. 4. რომელსა შინა არს მოწოდება, მოთმინება, და ლოცვა ქრისტეს მიმართ და
ღმრთისა სიმტკიცისა მათისა. ვედრება ლოცვითა და საქმითა მისისათჳს 4. 5. მეოთხე თავისა-
გან მეორე, რომელ არს ლოცვა მათთჳს სიუარულად ღმრთისა 4.

ნებრაელთა მიმართ

წ ი ნ: 1. ქრისტესთჳს 4, ზედათა 7. 2. ქრისტესი 4, მსახურნი 4. 3. ცხორებისათჳს 4, სი-
კუდილისაგან] + და 4. 4. ქრისტესი 4, მოსესი 4, უმეტეს 4. 5. წრა-
ფით 4. 6. მოწოდება საცემელთათჳს 4. 9. მელქისედეკისთჳს 4, ქრისტეს 4. 10. აბრაჰამს-
და 4. 11. ქრისტეს 4. 12. უმეტესობა 4, უკანადასკნელისა 4. 13. გან-
სწავლად 4. 14. მოსლვად] მოკლად 4. 15. წრაფითი 4. 16. კეთილსა და სულსა 4.
17. სიწმიდის 4, ესავი 7. 18. უსაშინელეს 4, მოსესა 7, მეორე 4, და იგი 4, უმრავლესი 4,
19. სიწმიდის 4, ესავი 7.

სიწირფობაჲ] წრაფაჲ+და ჟ. 20. მოუყარებისა]+თჳს ჳ. 21. ქრისტეს ჟ. 22. მიმართ]+
და ჟ.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. ქრისტესთჳს ჳ, ჳელმწიფებად ყოველთა ზედა ჳ, რომელ არს ქუეყანასა ზედა
აღმაღლებითგან ზეცად დიდებითა ჳ. 2. მსახურთაგან ჳ, ქრისტესი ჟ, ამას] მას ჳ, არიან] ან ჟ,
მას]+სოფელსა ჳ. 3. ქრისტე ჳ, კაცთა]—ჟ, და (3)]—ჳ. 4. პრწმენა] სარწმუნო არს ჳ,
ქრისტე ჳ, მოსესი (მოსესი ჳ) პრწმენა ჟ, უმეტესებით ჟ, უმეტეს ჳ, რამეთუ ღმერთი] არს
ღმრთისაგან ჳ, მომართ] მიმართ ჟ. ბ. რამეთუ] რომლითა ჟ, პირველისაჲ მის განვრდომილ-
სათჳსცა ჟ, განვრდომილებისათჳს ჳ. 5. წრაფით ჟ. 6. სწგ-ლისა ჟ, სიტყუთა]—ჳ, მადლისა ჳ,
საღმრთოასა სამღელღო ჳ, მღელღობისაჲ ჟ, რომელ-იგი ჩუენ თანა ენებითა მსგავს იქმნა კაცობ-
რივ ჟ, კაცობითა ჳ. 7. მოქენელა იყვნეს შემოყვანებად] მედრებელა არიან შესლელად ჳ.
ბ. მეორე ჳ. გ. ქებითურთ ნუგეშინის-ცემად ჟ. 8. აღთქუმაჲ ჟ. 9. ჳელქისელექისთჳს ჟ, ქრის-
ტეს ჳ, სახე ჳ, და(2)]—ჟ, ცხორებითა ჟ. ბ. რომლითა] რლ-თა ჟ, აბრაჰამისაჲ ჟ. 10. მტკი-
ც ჳ, ჳეცისა ჟ, ქრისტეს ჳ, ქრისტე ჟ, ჳორცილი ჳ, ჳორცილად ჳ. 11. ვითარმედ] არა-
მედ ჟ, უმჯობეს ჟ, უმეტეს ჳ. 12. სისსლისათჳს] სისსლისა მის ჳ, ქრისტესისა ჟ, შემოქდა]
მოქდა ჳ, განსაწმედელ] განწმედელ ჳ, სამარადისოა ჳ, შეიწირვიდეს ჳ. 13. მასლებითა
ღმერთსა ჳ. ბ. რომლითა ჳ, სარწმუნოებითა ჟ. 15. რამეთუ] რომელმან ჟ, მოიყუა-
ნის ჟ, მიიყვანეს ჳ. 16. რომელმან ადიდნა] და მართლმადიდებელისა ჳ. 17. რომელნი]+
იგი ჳ. 18. ჳამამდე ჳ, სიწმიდისათჳსე ჳამამდე განგებასა, რამთა არა შევიცოდნ-თ მეყსულად,
ვითარცა ესავი, რომელმან არა პოვა ადგილი სინანულისაჲ ჳ. 19. უსაშინელეს ჟ, მოსეს ჟ,
ზგულსა ჟ, უმრავლესი ჟ, აწ ღირს ჟ. 20. სტუმართ მოუყარებისა]+თჳს ჳ, ბ. ნუყიერ-
ბისათჳს ჳ. 21. ქრისტეს ჳ. 22. მიმართ] მი ჟ, სათნოებით ჳ.

I ღიმოთეს მიმართ

წ ი ნ: (სათ.) ტიმოთესა ჟ. ე] პირველისა ჟ, ეპისტოლისაჲ ჟ. 1. მიუძღვნ ჟ, არს ჟ.
3. გონებულისა ჟ. 4. ლოცვისათჳს]+რამეთუ ჟ, ღირსებითა] უმანუოდ, ღირსად ჟ. 5. და ენ-
ბისა]—ჳ, ქრისტეს ჟ, ცხორებისა ჟ. 7. წვალებისათჳს ჟ. 9. და]—ჳ. 11. ასაკისა ჟ.
13. კორთსევისათჳს ჳ. 14. არაჲ ჳ. 18. ცხორებისა]+მუწლი ჳ ჟ.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. სიუყარულისათჳს მიძღუანებისა ჳ, უნებლებასა]—ჳ. 3. სარწმუნოებისა]+თჳს
ჟ, გონებულისა მსახურებისა ჳ, უპატიჳოვ ჳ. 4. ლოცვაჲ, რომელი ყოველთათჳს ყოველსა ადგილ-
სა, უშფოთველად, უმანუოდ, ღირსად ჳ. 5. ყოფად გონიერებისა მისისათჳს და ენებასა ჟ, რომელ-
თა ჳ, ქრისტესი ჟ, მათი] მათა ჳ, და (3)]—ჳ. 6. სათნოებისა ჳ, ეპისტოლისათჳს ჟ. 9. თჳსი-
სა ჳ, ეკლესიათა ჳ. 16. შემინებისა ჳ. 18. წინამძღუდებისა ჳ, ჳეშმარტისა ჳ.

II ღიმოთეს მიმართ

წ ი ნ: 7. მგმობართა] მეგობართა ჳ.

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 1. ტიმოთეს ჳ, სარწმუნოებისა ჳ, მადლი ჳ, რომელთა-იგი ჳ, ენებასა ჳ.
5. წმიდისა ცხოვრებისა ჳ. 7. წინააღდგომად ჳ. 8. -იგი)—ჳ, ტიმოთესა ჳ.

ღიტეს მიმართ

ტ ე ქ ს ტ შ ი: 2. ჳორცთათჳს განწმედად, რომელნი მეოს არიან და სულიერებისათჳს სათნო-
ებასა ჳ.

ყ რ ნ ტ ჳ ს ჳ

1. ჳელაქტორისგან	05
2. ჳესავალი (ჳ. ჳანელიასი)	011
ღ პ ი ს ტ ო ლ ე ნ ი ჳ ა ვ ლ ე ჳ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა ნ ი	1
ღ პ ი ს ტ ო ლ ე ნ ი ჳ ა ვ ლ ე ჳ ო ც ი ქ უ ლ ი ს ა ნ ი	3
3. ჳრომელთა მიმართ	86
4. I ჳორინთელთა მიმართ	166
5. II ჳორინთელთა მიმართ	219
6. ჳალატელთა მიმართ	247
7. ჳფესელთა მიმართ	275
8. ჳილიპელთა მიმართ	296
9. ჳოლასელთა მიმართ	316
10. I ჳესალონიკელთა მიმართ	333
11. II ჳესალონიკელთა მიმართ	343
12. ჳბრაელთა მიმართ	407
13. I ღიმოთეს მიმართ	430
14. II ღიმოთეს მიმართ	447
15. ღიტეს მიმართ	457
16. ჳილემონის მიმართ	463
17. ჳ ა ნ ა რ თ ი 1. ო ო წ უ ე ბ ა ნ ი მიზნთა ეპისტოლეთა ჳ ა ვ ლ ე ს თ ა ნ ი	479
18. ჳ ა ნ ა რ თ ი 2. ჳ ა ვ ნ ი ეპისტოლეთა ჳ ა ვ ლ ე ს თ ა ნ ი	

შენიშნული შეცდომები

მუხლი ან გვერდი	დაბეჭდილია	უნდა იყოს
07,10	ტექსტის	ტექსტი
016,20	მასარებლისათ	მასარებლისაჲ
027,10	I ტომ.	I ტიმ.
პრომ. 2,26 CD	წინადაუცუეთილი	წინადაუცუეთელი
6,17 AB	დამორჩილ	და მორჩილ
11,1 CD	მეცა —	მეცა
11,35 CD	მიეგოს	მიეგო
14,17 CD	სასუფეველ	სასუფეველი
16,25-26 (შნშ. ქვ. 1)	(29-24-ად)	(23-24-ად)
I კორ. 2,8 AB	იცნა იგი	იცნა
5,7 CD	ჩუენდა ჩუენტვს	ჩუენტვს
9,3	განმკითხველთაჲ	განმკითხველთა
9,15 CD	ჩემი	ჩემი,
14,25 AB	გამოაცხადნენ	გამოცხადნენ
15,21 AB	აღრდომაჲ	აღდგომაჲ
15,33	განსრწნიან	განსრწნ[ნ]იან
16,17 AB	სტეფანაჲსა	სტეფანაჲსა
177 (კოლონტიტ.)	თ. 2	თ. 3
II კორ. 3,7 CD	ამოსასული	გამოსასული
7,2 AB	განვარისნეთ	განვარისხეთ
11,23 AB	უმეტესა	უმეტეს
გალ. 1,4 CD	ჩუენტათვს	ჩუენტათვს,
4,30 AB	აზნაურისაჲსა (2)	აზნაურისაჲსა (1)
5,5 CD	სასოებასა	სასოებასა
5,6 CD (შნშ.)	წინადაუცუეთელეჲ	წინადაუცუეთელეჲჲ
5,21 CD	მსგავსი ამათნი	მსგავსნი ამათნი
კოლ. 4,1 CD	მათა	მათ
I თეს. 4,4 AB	თქუენისაჲ	თქუენისა
II თეს. 1,3 CD	ღმრთისაჲ	ღმრთისა
1,5 CD	ღმრთისა (2)	ღმრთისაჲ

მუხლი ან გვერდი	დაბეჭდილია	უნდა იყოს
ებრ. 1,5 AB	მერე	მერმე
8,10 CD	გამოვეწრნე	გამოვეწრნე
10,25 CD	ნუგეშინის-სცემით	ნუგეშინის-სცემდით
12,5 AB	მოჰმედგრდით	მოჰმედგრდეთ
12,25 AB	ზეცისასა	ზეცისასა
13,20 CD	ცხოვრებაჲ	ცხოვართაჲ
13,21	და გამტკიცენინ	დაგამტკიცენინ
I ტიმ. 2,15 CD	სარწმუნოებით	სარწმუნოებით
II ტიმ. 2,2 CD	მრავალთა	მრავლითა
4,18 CD	მიკსნა	მიკსნეს
ტიტე 1,6 AB	უსხენ	უსხენ
479,5	თავ-თავიანად	თავ-თავიანად
493,1 CD	შეუდგეს	შეუდგეს
493,15 CD	მათის	მათისა
497,1 ქვ. CD	ქრისტესა	ქრისტესა
501,24 CD	კელთ-საქმისა	კელთ-საქმისა
510,13 AB	უსაშინლეს	უსაშინელეს

შენიშვნა

წიგნში აქა-იქ სიტყვები არაწესისამებრ არის გადატანილი (მაგ., ვთქუ-ათ, ებრ. 7,9; მარჯუ-ენით, კოლ. 3,1; სიტუ-ვთა, I თეს. 4,15 AB; განს-რულებული, ებრ. 7,28 AB; მსხუ-ერპლი, ებრ. 10,14; 10,18 AB; იტუ-ვან, I ტიმ. 1,7 და სხვ.) რაც ტექნიკური პირობებითაა გამოწვეული.

გამომცემლობის რედაქტორი ა. კაჭარავა
 მხატვარი გ. ნადირაძე
 ტექნოლოგიური ი. სუციშვილი
 კორექტორი ნ. ცაგარეიშვილი
 გამომშვები ფ. ბუღალაშვილი

სტუმოწერილია დასაბეჭდად 5/V-74
 ქალაქის ფორმატი 70X108/16
 ნაბეჭდი თაბახი 49
 სადრიცხო-საგამომცემლო თაბახი 39,96
 შეკვეთა 934 უე 03376 ტირაჟი 3000
 ფასი 4 მან. 30 კაპ.

თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა,
 თბილისი, 380028, ი. ჯავახიშვილის პროსპექტი, 14.
 Издательство Тбилисского университета,
 Тбилиси, 380028, пр. И. Чавчавадзе, 14.

თბილისის უნივერსიტეტის სტამბა,
 თბილისი, 380028, ი. ჯავახიშვილის პროსპექტი, 1.
 Типография Тбилисского университета,
 Тбилиси, 380028, пр. И. Чавчавадзе, 1.

ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები
 დ ა ი ბ ი ზ დ ა

1. ასურელ მოღვაწეთა ცხოვრების წიგნთა ძველი რედაქციები. ტექსტები გამოკვლევითა და ლექსიკონით გამოსცა ილია აბულაძე. თბილისი, 1955, XXXII+222 გვ.
2. ა. შანიძე, ქართული ენის გრამატიკა. I. მორფოლოგია. თბილისი, 1955, 08+330 გვ. გა-მოცემა მეორე, შესწორებული. თბილისი, 1962, 335 გვ.
3. ვეფხისტყაოსნის სიმფონია, შედგენილი ა. შანიძის სელმძღვანელობით, მისივე წინასიტყუა-ობით და გამოკვლევით. თბილისი, 1956, 039+431 გვ.
4. ი. იმნაიშვილი, სახელთა ბრუნება და ბრუნეთა ფუნქციები ძველ ქართულში. თბილისი, 1957, 028+784 გვ.
5. სინური მრავალთავი 864 წლისა. გამოსაცემად მოამზადეს კათედრის წევრებმა ა. შანიძის რედაქციით, წინასიტყვაობით და გამოკვლევით. თბილისი, 1959, 020+338 გვ.
6. თ. უთურგაიძე, თუშური კილო. თბილისი, 1960, 08+236 გვ.
7. კრებული. თბილისი, 1961.
 იოვანეს გამოცხადება და მისი თარგმანება. ძველი ქართული ენისა. ტექსტი გამოსაცემად მო-ამზადა და გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ი. იმნაიშვილმა (გვ. 1—205).
 ა. შანიძე, გრამატიკული სუბიექტი ზოგიერთ გარდაუვალ ზმნასთან ქართულში (გვ. 207—228).
 ლ. კიკნაძე, უწყვეტლის სოლმეობითის მწკრივი ძველ ქართულში (გვ. 229—279).
8. საკითხავი წიგნი ძველ ქართულ ენაში, I. გამოსცა ი. იმნაიშვილმა. თბილისი, 1963, VII+64 გვ.
9. კრებული. თბილისი, 1964.
 ა. შანიძე, ანტონი I-ის გავლენა სალიტერატურო ქართულზე და ძველი ქართული ენის ძეგლების ვითარება ახალი აღთქმის წიგნების გამოცემებში (გვ. 1—94).
 ლ. ბარამიძე, ზოგიერთი ტიპის მეშველ-ზმნიან ფორმათა ჩასახვა და განვითარება ქარ-თულში (გვ. 95—150).
 ზ. ჭუმბურიძე, საკუთარ სახელთა ბრუნება სვანურში (გვ. 151—157).
10. დანელია, იერემიას წინასწარმეტყველების ძველი ქართული ვერსიები და მათი მომდი-ნარეობის საკითხი (გვ. 159—184).
 მ. შანიძე, უდაბნოს მრავალთავის ერთი ადგილის იდენტიფიკაციისათვის (გვ. 185—186).
 კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია (გვ. 187—209).
 პეტრე იბერიელი (ფსევდო-დიონისე არეოპაგელი). შრომები.
 ეფრემ მცირის თარგმანი. გამოსცა, გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ს. ენუქა-შვილმა. თბილისი, 1961 (რეცენზია ა. შანიძისა, გვ. 187—193).
 ძველქართულ-რუსული ლექსიკონი (ოთხთავის ორი ძველი რედაქციის მიხედვით) შეადგინა ს. ბ. სერგებრიაკოვმა. საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამომცემლობა. თბილისი, 1962, XIV+285 გვ. (რეცენზია ვ. შანიძისა, გვ. 195—209).
10. საკითხავი წიგნი ძველ ქართულ ენაში, II, გამოსცა ი. იმნაიშვილმა. თბილისი, 1956, 08+239 გვ.
11. საიუბილეო, თბილისი, 1968.
 ა. შანიძე, ერგასეულის წლისთავზე (გვ. VII—VIII).

- ა. შანიძე, შესავალი სიტუვა, წარმოთქმული დისერტაციის დაცვისას თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე 1920 წლის 9 მაისს (გვ. 1—6).
- ა. შანიძე, ავრი სუფიქსიანი ქალის სახელები ძველ ქართულში (7—16).
- ა. ა. შანიძე და ვ. ცისკარიშვილი, ბარანის ციხის წარწერა (გვ. 17—26).
- А. Шанидзе и В. Цискаришвили, Надпись Баранской крепости (ре-
зюме) (стр. 26).
- ი. იმნაიშვილი, ვნებიტი გვარის ზმნათა თავისებურებანი ძველ ქართულში (გვ. 27—54).
- ზ. ჭუმბურიძე, მყოფადის წარმოქმნის ისტორიისათვის ძველ ქართულში (55—76).
- მ. შანიძე, შესავალი ეფრემ მცირის ფსალმუნთა თარგმანებისა (ტექსტი და შენიშვნები) (გვ. 77—122).
- ქ. დანელია, ძველი ქართულის ლექსიკიდან (გვ. 123—131).
- დ. მელიქიშვილი, ზოგი საკავშირებელი სიტუვისა და ნაწილაკის მნიშვნელობისათვის იოანე პეტრიწის ნაწერებში (გვ. 133—142).
- А. Шанидзе, Грузинская надпись XI—XII вв. из Армении (стр. 143—144).
კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია (გვ. 143—165).
- მ. ანდრონიკაშვილი, ნარკვევები ირანულ-ქართული ურთიერთობიდან. I. თბილისი, 1966 (რეცენზია ა. შანიძისა, გვ. 154—158).
- რ. მიმინოშვილი, იოანე დამასკელის «გარდამოცემის» ქართული თარგმანები. თბილისი, 1966 (რეცენზია ქ. დანელიასი, გვ. 159—165).
12. ცხორებაჲ წმიდისა ანტონისი. ტექსტრ გამოსცა, გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო ვას-
ტანგ იმნაიშვილმა. თბილისი, 1970, 156 გვ.
13. ი. იმნაიშვილი, ქართული ენის ისტორიული ქრესტომათია, ტ. I, ლექსიკონით, ენის
მიმოხილვით და ტაბულებით. ნაწილი I, ტექსტები და ლექსიკონი, 1970, გვ. 384.
14. ი. იმნაიშვილი, ქართული ენის ისტორიული ქრესტომათია, ტ. I, ლექსიკონით, ენის მა-
მოსილვით და ტაბულებით. ნაწილი II, ენის მიმოხილვა და ტაბულები, 1971, გვ. 384.
15. ა. შანიძე, ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, გამოცემა მეორე, 1973, 020+660 გვ.
16. პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები, გამოსაცემად მოამზადეს ქ. ძოწენიძემ და
ქ. დანელიამ ა. შანიძის რედაქციით, თბილისი, 1974, 032+526.